

JESUIT-KRAUSS-MCCORMICK LIBRARY

3 9967 00026 3884

ACCESSION NUMBER

47833

SHELF NUMBER

BR 60
C 822

The Virginia Library

McCormick

Theological Seminary

of the

Presbyterian Church, Chicago

826 Welden Avenue

From

Received

Mar. 1920.

CORPVS
SCRIPTORVM ECCLESIASTICORVM
LATINORVM

EDITVM CONSILIO ET IMPENSIS
ACADEMIAE LITTERARVM CAESAREAE
VINDOBONENSIS

VOL. XXVII
FASCICVLVS II

L. CAELI FIRMIANI LACTANTI OPERA OMNIA

ACCEDVNT

CARMINA EIVS QVAE FERVNTVR ET L. CAECILII QVI INSCRIPTVS
EST DE MORTIBVS PERSECVTORVM LIBER

RECENSERVNT

SAMVEL BRANDT ET GEORGIVS LAVBMANN

PRAGAE
F. TEMPSKY.

VINDOBONAE
F. TEMPSKY.

LIPSIAE
G. FREYTAG.

MDCCCLXXXVII.

1815²

L. CAELI FIRMIANI LACTANTI

OPERA OMNIA

ACCEDVNT

CARMINA EIVS QVAE FERVNTVR

ET

L. CAECILII QVI INSCRIPTVS EST DE MORTIBVS
PERSECVTORVM LIBER

RECENSVERVNT

SAMVEL BRANDT ET GEORGIUS LAVBMANN

PARTIS II FASCICVLVS II

L. CAECILII QVI INSCRIPTVS EST DE MORTIBVS PERSECVTORVM LIBER
VVLGO LACTANTIO TRIBVTVS

RECENSVERVNT

SAMVEL BRANDT ET GEORGIUS LAVBMANN

INDICES

CONFECIT

SAMVEL BRANDT

PRAGAE

F. TEMPSKY.

VINDOBONAE

F. TEMPSKY.

LIPSIAE

G. FREYTAG.

MDCCCLXXXVII

BR
60
.C6
vol. 27
pt. 2

Typis expressit Rudolphus M. Rohrer, Brunae.

WABE LAMONY
XORROON
VOLUME LAMONY

BR
60
C822

FRIDERICO SCHOELL

PER TOTAM HANC EDITIONEM LACTANTII

COMITI BENIGNISSIMO PRVDENTISSIMOQVE

EDITORES

PROLEGOMENA.

I. DE CODICE PARISINO LIBRI DE MORTIBVS PERSECVTORVM ET DE HAC EIVS LIBRI EDITIONE.

Lucii Vuccilii liber ad Donatum confessorem De mortibus persecutorum qui est inscriptus, uno codice¹ traditus est nunc bibliothecae Parisinae Nationalis n. 2627, olim Abbatiae Moissiacensis (*Moissac, Département Tarn-et-Garonne*), postea bibliothecae Colbertinae (unde nobis est C) n. 1297, ex qua C in bibliothecam Regiam Parisinam peruenit. Hic liber De mortibus persecutorum, qui quam singulari auctoritate sit ad

¹ A. Septier, *Manuscrs de la bibliothèque d'Orléans* (Aurelianis 1820) p. 173, quem sequitur Haenel, *Catalog. libr. manuscr.* p. 278, scribit esse in codice Aurelianensi n. 302 opus cui titulus sit 'Lactantii Firmiani abbreviatio, alphabetum incipit'; esse indicem quendam (*une table alphabétique et raisonnée*) libri Lactantii De mortibus persecutorum, saeculo undecimo diligentissime exaratum. Sed quod iam a. 1883 I. Loiseleur, qui tum bibliothecae Aurelianensi praeerat, nobis scripsit, libellum illum esse saeculi septimi decimi, id confirmat Ch. Cuissard, *Catalogue général des Manuscrits des Départements* vol. XII (1889) p. 193 n. 353, ubi legitur 'Lactantii Firmiani abbreviatio per alphabetum incipit. *XVII siècle*.' Videtur haec epitome rerum quae in libro Mortium narrantur, secundum litterarum ordinem disposita paulo post inuentionem libri confecta esse. — Etiam quod Montefalconius, Bibliotheca biblioth. p. 599 B. scribit, extare in bibliotheca Gothana codicem 'Lactantii de mortibus persecutorum', errore ortum est. Suspiciamus Montefalconium usum esse Ern. Sal. Cypriani Catalogo codicum manuscr. bibliothecae Gothanae (Lips. 1714), in quo p. 9 n. L codex ille Gothanus Lactantii, quem vol. I p. LII et II fasc. 1 p. XIV commemorauimus, sic inducitur: 'Lactantius cum praefixo indice copiosissimo, qui *tabula super libros institutionum Lactantii* uocatur. Libellus de persecutorum mortibus, epitome institutionum & carmen de phoenice desunt', neglexisse autem illum uel potius amanuensem eius extremam uocem 'desunt'.

aetatem Diocletiani atque Constantini et ad res Christianas illorum temporum accuratius cognoscendas omnes sciunt, quemadmodum a. 1678 inuentus esset, is uir eximius, cuius potissimum cura prudentiaque in lucem reuocatus est et seruatus fortasse ab interitu, Stephanus Baluzius, in praefatione Notarum ad editionem principem quam ipse confecit scriptarum (Stephani Baluzii Miscellaneorum Liber secundus, Paris. 1679, p. 347) breuissime significauit his uerbis: *Inter multos ac varios codices manuscriptos quos uir literarum ac litteratorum amantissimus & in omni genere laudis excellentissimus IOANNES BAPTISTA COLBERTVS in publicam studiorum utilitatem ex omni Europa, Asia, Africa comparauit, repertus est unus auro contra aestimandus, in quo continetur Lucii Caccilii Firmiani Lactantii liber de persecutione sive de mortibus persecutorum, quo hactenus caruerat Ecclesia.* Accuratam de libri inuentione notitiam triginta fere annis post Nicolaus Le Nourry congregationis Maurinae monachus prae-buit: qui quae in editione sua (Paris. 1710, Praefat.) tradit inscripta 'De varia hujus libri forma', operae fortasse pretium est hic repetere. *Non vulgaris inquit profecto fuit hujus de mortibus persecutorum libri fortuna, uixque alium reperire est, qui post densiores longioresque tenebras maiore cum applausu publicam in lucem denuo prodierit. Ab ipsa enim uero aetate Hieronymi, si quam tamen illius mentionem unquam fecit, ad nostrum usque tempus, id est, per duodecim circiter saecula in quarundam bibliothecarum angulis sepultus iacuit. In his autem latebris luctabatur cum blattis & tineis, donec illustrissimus uir Ioannes Baptista Colbertus, litterariae reipublicae, totiusque Gallici regni bono natus, praeceperit manuscriptos codices, undique conquisitos, suam in bibliothecam asportari. Ejus siquidem jussu clarissimus uir D. Foucault, tum in Aquitania regius Quaestor, nunc uero Comes Consistorianus, omnes perlustrauit hujus provinciae sibi commissae bibliothecas, ac tandem Moissiacum anno 1678. mense Aprili se contulit. Situm uero ibi est antiquissimum Ordinis sancti Benedicti Monasterium, quod olim vocabatur Abbatia mille monachorum, jamque & ab*

superiori saeculo a Canonicis, uti aiunt, saecularibus incolitur. Ab his itaque eximius vir, nec minus fori, quam litterarum laboribus addictus, postquam eo, quo par erat, honore exceptus fuisset, in quemdam deductus est locum, cuilibet coeli intemperiei, aërisque inclementiae expositum. Plures autem ibi inveniunt manuscriptorum codicum acervos sine ullo discrimine congestos, qui situ ac putredine cresi, foedissime corrupti, penaeque consumpti erant. Ex his tamen indigestis codicum cumulis ducentos & quinquaginta, cæteris omnibus vetustiores & saniores, ac cum in primis, de quo agimus, magno plane laudandoque delectu sejungi curavit. Tum dehinc obtenta ab illustrissimo D. Destrades Moissiacensi tunc Abbate & Canonicis venia, omnes illos codices transmisit Lutetiam Parisiorum, atque ab eo tempore in bibliotheca Colbertina diligentissime adservantur. Ad haec cum nihil novi addidisset Daniel Mai-chelius. Introductio ad Historiam Literariam de praecipuis bibliothecis Parisiensibus, edit. Lipsiens. (1721) p. 51 s., qui iis tantum usus est quae Le Nourry dederat, Leopoldus Delisle, *Le Cabinet des Manuscrits de la Bibliothèque Impériale* I 456 ss. (1868), ostendit Baluzii consilio operaque factum esse, ut Colbertus codices Moissiacenses emeret, ediditque mandata ad hanc rem spectantia perscripta a Baluzio, quae Colbertus ad Foucaultium illum miserat.

Liber De mortibus persecutorum codicis Colbertini, qui est miscellaneus, altus 24 cm., latus 16, 5 cm., paene duos quaterniones complet, scilicet folia 1—16^a exarata saeculo undecimo, minime nono, ut quidam putauerunt. Henricus Omont scripturam etiam exeuntis potius quam medii saeculi undecimi esse censet. Paginae tricenorum quaternorum uersuum esse solent, sunt etiam quae tricenos quinos uel ternos uel binos habent. Primae paginae primi uersus et alii loci quidam detriti et situ ac madore, fortasse etiam 'iniecto quodam glutine', ut Le Nourry uidebatur (edit. p. 1 adn. b) corrupti sunt adeo, ut pleraque difficillime nunc legantur, uno autem loco nihil iam appareat.² Praeterea in folio 1 cum marginis

² De quibusdam horum locorum cf. infra adnot. 4.

dextrae parte etiam particulae scripturae abscissae sunt, idem factum est in marginibus superioribus foliorum 10 et 12. Codex utrum totus ab uno librario scriptus sit an a uersu 5 folii 6^b (a cap. 19, 1 *constituta proceditur*) usque ad finem folii 14^b (usque ad cap. 48, 9 *Christianis id est corpori*) ab altero, quem rursus prior exceperit extremam partem libri absolvens, hoc non plane certum est, fortasse idem librarius etiam alteram partem, sed celerius scribens et alia penna alioque atramento usus confecit. Idem est etiam per totum librum genus orthographiae idemque usus frequentissimus eorundem compendiorum scripturae.

De fide codicis si uniuersum fit iudicium, longe plurima multorum quae insunt uitiorum librarii imperitia errore neglegentia nata sunt atque talia, ut facile corrigi possint, alii loci grauius corrupti sunt, quidam etiam ualde perturbati implicatique. Saepe singula uel etiam plura uerba omissa aut sunt aut uidentur esse. Perraro deprehendis quae licentiae librarii tribuas (uelut addita uerba, c. 40, 6 *inquit*; 50, 6 *suum*; 52, 1 *non*), sed haec fortasse iam ex eo codice recepta sunt ex quo Colbertinus descriptus est. Cuius originis illud esse conicimus quod exstat in Colbertino c. 45, 2 *hieme*
cum *quam maxime sciunte* (add. *cum* m. 1): existimamus antiquiorem illum codicem habuisse *cum maxime*, ad hanc autem locutionem minus usitatam glossema *quam* adscriptum esse, deinde librarium codicis C rem inuertisse, ita ut uitium illud ortum sit. In eodem illo codice uidentur etiam fuisse correctiones marginibus inscriptae, postea a librario Colbertini falsa in loca translatae: quod iam Baluzius ad c. 22, 2. 3 (p. 198, 2. 5 edit. nostrae) obseruauit.³ Codex ille ex quo Colbertinus fluxit, fortasse iam litteris minusculis, non uncialibus scriptus erat: quod quidem c. 37, 6 (p. 217, 2) in *C dementium* est pro *clementium*, is error ex priore illo genere

³ Idem nos coniecimus ad c. 27, 1 (p. 203, 10 cf. 7) <sus>ceptis inimicitis; 28, 4. 29, 1 (p. 205, 21. 23) *est*; conferri potest etiam c. 29, 1 (p. 205, 24) [*et*] . . *disputaret*. Uno loco, c. 26, 11 (p. 203, 4) *ab hoc capite*

scripturae potius quam ex altero repetendus uidetur. — Saepe in C uerba falso uel discerpta uel coniuncta esse, cum ea res uulgo in codicibus illius aetatis occurrat, uix opus est commemorare.

Correctiones non multae in C sunt eaeque omnes manu ipsius librarii factae.

Iam ut breuiter ostendamus quae fuerit adhuc notitia quique usus lectionum Colbertini, is qui primus edidit librum Mortium, Baluzius, in Notis ipsas eius lectiones perraro attulit, longe plurimos locos qui emendationem ei postulare uidebantur, tacite mutauit. Diligentissimam autem curam scripturae codicis recte legendae tribuit, ita ut etiam in locis illis euanidis primae paginae, de quibus supra diximus, multa optime perspexerit.⁴ Etiam LeNourry in editione sua paucas

suos persequi, nostra quidem sententia (cf. ad hunc locum) etiam nota marginalis mutilata in uerba scriptoris inlata est, et extat in Colbertino ipso eiusmodi nota a manu librarii in margine ad c. 30, 5 (p. 208, 1) adiecta. — De aliis generibus uitiorum quae sunt in Colbertino, cf. infra adnot. 6.

⁴ Quibusdam locis huius paginae Baluzium quid scriptum esset in C, non satis uidisse negari non potest: c. 1, 3 (p. 172, 6) scribit *transacti* pro *tristissimi*; 1, 4 (p. 172, 7) *tantae* pro *atrae*; 1, 6 (p. 172, 17) *mortem digna ultione superbis et impiis* pro *iudicem digna uidelicet supplicia impiis*; 1, 7 (p. 173, 7) *auctores* pro *persecutores*. Etiam nonnulla alia per totum codicem Baluzium fugerunt. Sed locos modo adlatos propterea proposuimus, ut cur illum loco quodam eiusdem illius paginae non potuerimus sequi, etiam magis appareat. Est autem hic locus in ipso initio libri, a Baluzio sic scriptus: *Audiuit dominus orationes tuas, Donate carissime, quas in conspectu eius per omnes horas tota die fundis, ceterorumque fratrum nostrorum, qui gloriosa confessione sempiternam sibi coronam pro fidei meritis quaesierunt*. De uerbis *tota die fundis ceterorumque* neque LeNourry — nam quas hic paucissimas literas exhibet ut a se lectas, eae falso lectae sunt — neque Andr. Laubmann neque Henr. Omont, quorum de conlationibus codicis mox supra dicetur, neque S. Brandt quicquam agnoscere potuerunt. Itaque credibile non est Baluzium uerba illa uidisse recteque legisse, neque magis credibile est post Baluzium hoc ipso loco scripturam denuo detritam uel obscuratam esse. Maxime autem hoc loco uerba *tota die fundis* suspicionem mouent: nam neque uerba *tota die*, si significant *per totum diem*, post

lectiones quae momenti cuiusdam esse ei uidebantur, singulis paginis subiecit: quibus tamen in notis errores quidam sunt. Addidit Le Nourry etiam 'Specimen Manuscripti Colbertini' arte chalcographica factum, maiorem partem primae paginae continens, quo genus quidem scripturae quale in codice est, satis accurate redditur, sed in locis illis in quibus scriptura uel incerta est uel extincta, multae falsae litterae positae sunt neque ambitus lacunarum recte sunt definiti. Hoc specimen Le Nourry ipse, Appar. ad Bibliothec. maxim. ueter. Patrum uol. II (1715) p. 1641, Lenglet et Buenemann in editionibus suis repetierunt. — Deinde ea quae Baluzius et Le Nourry ex codice proposuerant, uir doctus anonymus in annalibus qui inscripti sunt Miscellaneae observationes in auctores ueteres et recentiores, uol. IV (Amstelaedami 1734) p. 31—69, tam diligenter auxit compleuitque, ut ea conlatio, cum perpaucae eaque leuiores uel omissa uel non recte indicata sint, paene nostrae aetatis rationibus satisfacere sit dicenda. Hae tamen copiae a posterioribus uiris doctis, siue praesto iis non erant siue parum fidei habere uidebantur, multo minus quam par erat in usum uocatae sunt. Proximus qui codicem ipsum inspexit, Nicolaus Lenglet, notis editionis suae Lactantii (Paris. 1748, uol. II) multas illius lectiones inmiscuit, sed nimis saepe falsa tradidit ex hac editione deinde in posteriores propagata: hoc iam monuit Carolus Halm, *Zu Lactantius de mor-*

uerba *per omnes horas* necessaria aut etiam apta sunt, neque, si quis putat *tota die* significare *cotidie*, is usus numeri singularis adiectiui *totus* initio quarti p. Chr. n. saeculi attribui potest. Accedit quod non *fundis*, sed *fundebas* postulatur. Itaque Baluzium ut in locis supra adlatis, ita hoc quoque in loco scribendo coniecturam potius suam quam scripturam codicis, quam omnino non conspexisse uidetur, secutum esse arbitramur. Quae ille hoc in loco posuit, quoniam sententia eorum aptissima est, ad explendam lacunam recepinus, sed ita mutata, ut pro uerbis *tota die fundis* scriberemus *cotidie fundebas*; uocem *ceterorumque*, quae nihil offensionis in se habet, retinuimus. Haec, quamquam nos existimamus fortasse plane alia in codice scripta fuisse, speramus admissuros esse etiam si qui credibilius esse putabunt illo in loco apparuisse Baluzio uestigia quaedam litterarum.

tibus persecutorum, *Sitzungsberichte d. K. Akad. d. Wissensch. in Wien, Phil.-hist. Cl.*, vol. L (1865) p. 162 ss. 167. Nostro saeculo Fridericus Duebner (Paris. 1863. 1879) vitia quaedam priorum editionum ex codice correxit. Nobis copia codicis facta est apographo quod † Andreas Laubmann, qui quam bene conferendis etiam aliis codicibus de hoc corpore Lactantiano meritis sit in prioribus partibus huius editionis dictum est, mandato ab Academia Vindobonensi accepto a. 1864 singulari cura diligentiaque confecit. Quo ex apographo quantum utilitatis redundaturum esset ad nouam editionem Mortuum, paulo post Car. Halm l. c. nonnullis exemplis ostendit. A. 1891 etiam S. Brandt codicem maxime locorum quorundam causa de quibus dubitatio suborta erat, perlustravit et impensis Academiae Vindobonensis duarum primarum eius paginarum imagines photographicas faciendas curavit, quibus cum alia tum spatia particularum aut euanidarum aut abscissarum, de quibus iam saepius diximus, maxima cum fide indicabantur. His enim de locis ac maxime de obscuratis illis et de litterarum uestigiis A. Laubmann pauciora certa quam plura incerta dare maluerat, neque tamen audebamus acquiescere in iis, quae Baluzius aut Le Nourry ipsa saepe nonnihil inter se discrepantia exhibuerant. Sed cum in locis illis obscuris haereremus, quorum de scriptura iam uix umbrae dispi-ciuntur, optatissimam nobis lucem Henricus Omont attulit. Hic uir optimus nobisque amicus, cuius quanta sit in rebus palaeographicis peritia auctoritasque notissimum est, neque labori neque otio suo parcens apographum nobis confecit primae codicis paginae, quo quae Baluzius et Le Nourry ediderant, aut confirmantur aut corriguntur, adeo ut etiam loci quidam de quibus illi uel incredibilia prodiderant uel desperauerant, iam plani et sani sint, atque per totam illam paginam quae sit scriptura codicis, prorsus nunc constet, excepto uno loco, quo illud saltem constat, nullo modo iam quicquam agnosci posse (cf. p. XI adn. 4). Huic igitur uiro una nobiscum etiam omnes qui hac editione utentur, maximas gratias habebunt.

Ex his quae modo exposuimus, apparet nostra editione illud certe praestari, ut quae sit memoria codicis Colbertini, nunc primum recte et plene proponatur, neque ulla iam de iis scripturis de quibus priores inter se dissentiunt, esse possit dubitatio. Ne tamen apparatus criticus rebus orthographicis scripturisque uulgaribus saeculi undecimi oneraretur, ea tantum orthographica quae aliquam ob causam commemoranda uidebantur, recepimus, cetera autem quae exclusimus, generatim hic indicare placuit.

ae (e) scriptum est pro **e**: p. 174, 2 *compraehen(sionis)* (ēphens-). item 188, 15. 189, 12. 231, 11. 232, 13. 233, 7. 236, 8. — 185, 19 *rephendendum*. 224, 17 *dephendit*. 174, 4 *interptatus*. 178, 22 *illae*. 179, 14 *uesanus*. 180, 11 *peņe*. 180, 21 *ptiis*; 231, 14 *pci*. item 232, 17. — 216, 13 *ptiosis*. 183, 15 *obpsit*. 191, 7 *pmi*, item 234, 2: 224, 14 *psus*. 184, 7 *iecoribus*. 185, 10 *hiemē*. 186, 22 *eclesia*. 187, 1 *acie*. 187, 4 *posttridie* (sic). 187, 9. *edictum*. 188, 13 *coegit*. 189, 2 *eadē*. 189, 10 *seuiebant*. 190, 13 *laqueus*. 191, 5 *ueebatur* (i. e. *ueheb.*). 199, 11 *pecunia*. 200, 9 *sepe*. 207, 9 *peibus*, item 209, 21. 24. 221, 15. 226, 23. 227, 9 bis. 20. 237, 14. — 234, 19 *depcans*, item 238, 1. — 215, 8 *publice*. 226, 10 *cepisset*.

ae pro **oe**: p. 189, 13 *penarum*, item 199, 10. — 189, 23 *plis*, item 190, 16. 223, 18. 226, 9. 28. 227, 25. 228, 5. — 200, 2 *cep(it)*, item 201, 2. 203, 7. — 204, 6 *menia*.

b pro **p**: p. 179, 14 *praecebs*. 201, 7 *obtabat*, item 202, 14. — 208, 5 *turbi*.

c pro **cc**: p. 186, 4 *acommodaret*.

c pro **g**: p. 225, 6 *acmine*.

c pro **t** saepe, uelut: p. 174, 1 *tercio*. 174, 17 *iusticiam*, item 175, 4. 177, 19. al. 175, 17 *pronuncient*, item 195, 3. — 201, 3 *nunciatur*, item 206, 20. al. 202, 7 *nuncio*. 179, 25 *dio clecianus* (sic discerptum) paene constanter. 180, 17 *insaciabili*. 185, 17 *sentenciam*, item 186, 2. 24. — 185, 17 *malicie*. 188, 6 *paciebantur*. 188, 14 *palacium*. 188, 15 *probacione*. 189, 5 *constancius*, item 195, 21. 200, 3. — 189, 20 *persecucionem*. 191, 11 *mesticia*. 193, 27 *clemencior*. 195, 20 *tocius*, item 223, 2. — 196, 2 *milicia*. 196, 17 *seruicium*.

cc pro **c**: p. 184, 7 *peccudes*. 195, 14 *peccoribus*, item 204, 22. — 231, 14 *peccunia*. 234, 15 *occuli*.

cc pro **ct**: p. 180, 7 *indiccionum*, item 208, 10. — 214, 2 *occies*.

ch pro **h**: p. 190, 8 *nichil* (ante *aduersus*), item 199, 19. 200, 8. 9. 201, 8. al.

d pro **t**: p. 193, 24 *inquit*. 215, 8 *aud*, item 216, 2 (post *nisi*). 3.

218, 13. 14. 225. 14. 236. 13. 237, 1. — 224, 4 *uelut*, item 234, 13. — 234, 4 *capud*.

e pro **ae** saepissime, uelut p. 171, 1 *Cecilii*. 171, 5 *quesierunt*. 172, 7 *letificet*. 172, 7 *atre*. 172, 10 *celesti*, item 172, 13. 173, 8. al. 172, 10 *merentium*. 173, 9 *cesaris*, sic constanter. 173, 10 *iudeis*. 174, 4 *que*, sic saepissime. 174, 4 *obscure atque inuolute*. 174, 6 *doctrine sue*. 174, 10 *iude*. 174, 14 *ecclesie*. saepe *hec*.

e pro **oe**: p. 175, 17 *ceperit*, item 178, 4. 180, 6. 183, 20. 25. — 179, 1 *penam*, item 179, 16. — 214, 18 *fedus*. 220, 11 *tragedia*.

f pro **ff**: p. 183, 14 *difficiliter*.

h additum in initio uocis: p. 196, 6 *hac*, item 237, 10 (ante *postmodum*). 211, 6 *haberat*.

h additum in media uoce: p. 216, 14 *thironibus*.

h omissum in initio uocis: p. 178, 8 *onorari*. 179, 2 *aberet*, item 180, 4. 187, 9. 199, 4. 204, 18. 205, 15. 218, 3. 223, 4. 193, 21 *abitu*. — 181, 7 *ostibus*, item 184, 24. 187, 18. 190, 12. 206, 24 *ostiliter*. — 181, 17 *irculius*. 182, 3 *ispania*. 183, 4 *orrendam*, item 198, 18. 211, 15. — 184, 13 *ostiae*. 185, 10 *omines*, item 199, 22. — 189, 18 *omicidam*. 189, 18 *ieroclem*. 211, 3 *umane*. 231, 11 *anteac*. 184, 20 *actenus*. item 233, 7. — 233, 17 *ortatus*. 234, 6 *ausit*. 234, 13 *austam*. 237, 1 *istoriam*.

h omissum in media uoce: p. 179, 20 *traciae*. 180, 16 *exibendos*, item 181, 2. 185, 6. 209, 1. 213, 9. 233, 4. — 183, 8 *iniabat*. 191, 5 *ueq̄batur*. 192, 8 *inabilem*.

i pro **y** paene ubique: p. 172, 4 *tirannorum*, item 175, 3. 8. 176, 5. 177, 12. 179, 22. 190, 7. al., sic constanter. — 193, 6 *illiricum*, item 202, 17. — 175, 11 *sibilla*. — 214, 19 *siria*, item 221, 8. — 214, 19 *egipto*. 221, 5 *misterium*. 225, 5 *bithiniam*, item 228, 10. — 225, 10 *bizanti*.

m pro **mm**: p. 185, 1 *inflamatus*, item 187, 23. — 197, 13 *flama*. 194, 14 *comiti* (i. e. *committi*).

n pro **nn**: p. 218, 16 *uicenalium*.

nn pro **n**: p. 208, 13 *ennarrare*.

o pro **u**: p. 172, 7 *iocunda*, item 190, 1. — 189, 8 *incolome*. 191, 1 *consolatus*.

oe pro **ae**: p. 185, 5 *poene*, item 201, 11.

p pro **pp**: p. 201, 23 *apellari*. 221, 2 *suplicium*.

pp pro **p**: p. 232, 8 *opportebit*.

p insertum: p. 180, 13 *condēpnationes*. 188, 16 *dāpnati*, item 219, 21. — 233, 1 *indēpnitatem*. 183, 26 *contēpnere*. 190, 24 *sollēpnibus*.

t pro **c**: p. 173, 6 *printipio*. 174, 16 *fatiebat*, item 181, 22. — 178, 16 *datiam*, item 183, 2. 199, 10. — 179, 23 *audatius*, item 209, 20. — 180, 9 *prouintie*, item 181, 8. 182, 2. — 181, 15 *edifitium*. 182, 5 *in*

ditiis. 183, 14 *sartinis*. 184, 2 *sotiis*. 184, 19 *sacriftia*, item 188, 22. — 193, 16 *pernitiose*. 210, 1 *contumatia*. 212, 3 *matie*. 224, 1 *aties*, item 227, 7. 20. — 226, 12 *otius*. 229, 17 *conditionibus*, item 236, 11. 236, 4 *iuditio*.

t pro **d**: p. 172, 15 *set* (s); sic plerumque, uelut 175, 1. 177, 13. 20. 178, 16. 179, 11. 17. 23. 180, 13. 15. 18. — 193, 16 *quicquid*. 193, 25 *quit*.

t pro **tt**: p. 185, 11 *admitteretur*. 194, 14 *comiti* (i. e. *committi*). 223, 18 *commiteret*. 195, 13 *dimititur*. 200, 7 *remiteret*.

u pro **b**: p. 189, 10 *aceruissime*, item 224, 15.

Ceterum quam maxime fieri poterat orthographiam codicis retinuimus, aequalitatem autem scripturae in adsimilandis consonantibus finalibus praepositionum hactenus tantum admisimus, ut eiusdem uocis scriberemus eandem ubique formam, qualis maiore parte locorum constaret, uelut secundum formam *inpune* p. 175, 6. 207, 9. 218, 10 etiam p. 227, 22, ubi in codice *inpune* est, *inpune* scripsimus et p. 202, 7 *adlato* (cod. *allato*) secundum locos p. 201, 10. 26. 224, 20. Neque tamen in diuersis uocibus eandem praepositionem ante eandem consonantem mutauimus, ita ut scriptum sit *adfi(gere)* p. 175, 5. 221, 5, sed *affli(gere)* p. 172, 10. 190, 14. 208, 10 et alia eiusmodi. Ubi hoc modo a codicis scripturis discessimus, eae ipsae in uaria lectione indicatae sunt. — Compendia scripturae in apparatu iis tantum in uocibus descripsimus, in quibus sciri illa lectionum ipsarum causa fortasse interesset.

Iam de rationibus criticis nostrae editionis, ad quas ipse progressus huius praefationis nos deduxit, pauca dicenda sunt. Quamquam codici Colbertino maxima merito tribuitur auctoritas, tamen qui apparatus nostrum peragrauerit animaduertitque quot menda cuiusque generis in codice sint quotque loci uiris doctis emendatione indigere sint uisi, is facile concedet etiam suspicioni locum esse debere minime exiguum. Idque eo magis concedendum est, quod tota libri Mortium memoria constat in uno codice ac perpauci praeter duo Eusebii capita (ad c. 34. 48) sunt loci uel Lactantii uel aliorum scriptorum quibus ad uerba libri examinanda atque emendanda utamur: de duobus autem illis Eusebii capitibus maxime id

quod caput 48 Mortium Graece continet, suspicionem illam ualde debet augere. Accedit quod scriptor Mortium non solum uniuersa peritia sermonis Latini, sed etiam arte scribendi multiplici uariaque et ad omnia genera rerum se applicante excellit, cui laudi eo non multum detrahitur, quod interdum paulo negligentior uidetur esse aut in describendis rebus aut in elocutione conformanda. His de causis non potuimus a nobis impetrare, ut etiam ea illi ascriberemus codice tradita quae uariis artificiis aliqua fortasse ratione excusari posse uiderentur, sed in locis eiusmodi coniecturas priorum atque etiam nostras, ubi illae sufficere non uidebantur, in usum uocandas esse existimauimus. Atque ut nihil nobis magis optandum esse potest quam si uiri docti non nimis nos in constituendo textu libri a recta uia aberrasse censuerint, ita speramus, cum iam in promptu omnibus quasi sit codex atque pateat, illos ipsos quoque remedia adlaturos esse iis locis quorum uera forma nondum reperta est. Plures enim sine dubio nostra aetate curas criticas Mortibus tribuissent quam tribuerunt, si qualis textus codice Colbertino traditus esset quantumque curas illas desideraret, satis fuisset notum.

Subiecimus textui nonnullos 'locos auctorum expilatorum similes' eiusmodi potissimum qui illum adfinitate ipsorum uerborum quadam attingunt. Paucorum uerborum coniunctiones breuesque locutiones adferre nolimus, has Buenemannus largiter praebet. Prioris illius generis locos et editores Mortium et alii uiri docti inuenerunt⁵⁾, ipsi perpaucos addidimus.

⁵⁾ Nomina recentiorum quorundam eruditorum, quorum copiis in illa re usi sumus, in Indice expilatorum s. u. 'Constantini oratio ad sanctorum coetum' adiecta sunt; cf. etiam Indicem auctorum s. u. 'Panegyrici'. Addendus hic est Chr. Antoniades, qui in libro *Kaiser Licinius* inscripto (Monac. 1884) p. 6 ss. Eusebium in Histor. eccles. ex libro Mortium sumpsisse quaedam quae aut nondum aut parum obseruata erant; ostendit. De Anonymo Valesii qui appellatur cf. Hunziker, *Zur Regierung und Christenverfolgung des Kaisers Diocletianus* (Lips. 1868) p. 212 adn. 1, et Seeck, *Geschichte des Unterganges der antiken Welt*, I Append.

Ex coniecturis hominum doctorum eas omnes descripsimus quarum ratio aliqua habenda esse uideretur, iis autem quae parum probabiles essent, cuius generis multas Bauldri maxime in editionem suam conguessit, locum non concessimus. Indicauimus tamen ubi inueniri possent.

Quaestionem iam paulo post inuentionem codicis motam ac ne nunc quidem satis expeditam, liber Mortium utrum a Lactantio, cui Baluzius tribuerat, an ab alio scriptore, cuius sententiae primus auctor Le Nourry extitit, esset compositus, non esse huius loci tractare nobis uisum est.⁶⁾

(Berol. 1895) p. 434 (ad p. 44, 17), quo loco etiam Aurelii Victoris Caesares et Epitomen (de hac etiam p. 432 ad p. 38, 9), praeterea Zosimum commemorat. Horum scriptorum tamen locos ut aliorum iam Baluzius attulerat.

⁶⁾ Ut hoc loco pauca pro me ipse dicam, eos qui librum Mortium non esse a Lactantio conscriptum existimabant secutus defendebam hanc sententiam confirmabamque in disputatione inscripta *Ueber die Entstehungsverhältnisse der Prosaschriften des Lactantius und des Buches De mortibus persecutorum*, *Sitzungsberichte d. K. Akad. d. Wissensch. in Wien, Phil.-hist. Cl.*, uol. CXXV fasc. VI (1891) p. 22 ss., et in altera maxime contra Belserum (*Ueber den Verfasser des Buches de mortibus persecutorum*, *Theol. Quartalschrift* 1892 p. 246 ss. 439 ss.) scripta *Ueber den Verfasser des Buches De mortibus persecutorum*, *Jahrb. f. class. Philol.* uol. 147 (1893) p. 121 ss. 203 ss.; hac in disputatione (p. 121) etiam nominavi eos uiros doctos qui rationes meas in priore illa prolatas aut probauerant aut improbauerant. Postea, quantum scio, mihi assensi sunt O. Bardenhewer, *Patrologie* (Friburgi 1894) p. 212, et Aug. Mancini in censura disputationis Belserianae, *Studi storici* uol. II (1893) p. 105 ss., et in censura libri a Seeckio compositi qui mox nominabitur, *ibid.* uol. V (1896) p. 266 ss., aduersati autem G. Krüger, *Geschichte der altchristl. Litteratur i. d. ersten drei Jahrh.* (Friburgi et Lipsiae 1895) p. 197, O. Seeck, *Geschichte des Unterganges der antiken Welt*, uol. I (Berol. 1895) Appendic. p. 426 ss., M. Schanz, *Geschichte der röm. Litteratur*, uol. III (1896) p. 378 ss.; alii quidam rem in medio relinquunt. Concedo quod uere concedere possum, quaedam ex argumentis a me propositis parum certa esse: nihilo minus ipsa origo et libri et coniunctionis iam Hieronymi aetate inter illum et nomen Lactantii factae etiamnunc obscuritate quadam mihi inuoluta uidetur atque etiamnunc existimo aliquem e Lactantii disciplina uel ut ita dicam ex eius domo esse auctorem. Ut ceterae res, ita rationes litterarum librorumque aetatis illius saepe-

II. DE EDITIONIBVS LIBRI MORTIVM STVDIIISQVE CRITICIS IN EVM CONLATIS.

De editione principe (a. 1679) libri Mortium, quae Stephano Baluzio debetur, iam p. VIII et p. XI adn. 4 quaedam dicta sunt. Addidit Baluzius (quem nostra in editione litteris *Bal* significamus) libro Notas (p. 347—463), quarum Bal longe maxima pars uestatur in explanatione rerum, cuius fundamenta docte prudenterque iecit, perpaucae ad rem criticam spectant. Sed in ipso textu, ut taceamus de correctionibus facilibus, multos locos grauius corruptos acute emendauit, coniecturas quasdam etiam inter 'Errata' uolumini (post Indicem) subiecit. Haec editio, quae pars est Miscellaneorum Baluzii, etiam separatim prodiit (Paris. 1679) repetiitque eam Mansi, Baluzii Miscellan. uol. I p. 1 ss. 33 ss. (notae),

numero minime sunt simplices atque apertae: quantopere nunc uiri docti in soluendo nodo illo multiplici maximeque contorto, dico Historiam Augustam, laborant! — Sed unum ex iis quae antea dixi, hoc loco corrigendum est, quippe quod ad textum libri pertineat. Scripseram (*Entstehungsverhältnisse*. p. 52 s.) uerba quaedam quae sincero in sermone Latino cum praepositione *in* et accusatiuo construantur, in Mortibus ex more posterioris aetatis praepositionem *in* et ablatiuum secum habere. Sunt autem hi loci: c. 3, 4 *manus suas in oriente occidentequae porrexit*; 5, 1 *impia manus in deo intentauit*; 29, 2 *Licinio . . substituto in Seueri loco*; 35, 3 *in manu traditis*; 45, 6 *accepta in deditioe Perintho*; 47, 4 *pars . . in fuga conuersa est*. In altera parte horum locorum deest littera *n* finalis, in altera terminatio *o* est pro *um*. Accedit c. 21, 11 *iactabantur in flumine ac mare*. Sed accurata codicis Colbertini cognitio me docuit utrumque uitium in eo tam frequens esse, ut illi loci ad usum mendosum non scriptoris, sed librarii referendi sint. Utriusque uitii quoniam aliis quoque locis ratio habenda est, exempla adferam. Deest in *C m* finalis: p. 180, 20 *immensa*; 182, 1 *ipsa . . italia*; 184, 23 *hiematu*; 193, 1 *summa*; 198, 7 *bona morte*; 202, 5 *oportunitate*; 202, 12 *roma*; 206, 14 *ob paucitate*; 212, 15 *secta*; 215, 7 *opera*; 218, 2 *ob castitate ac fide*; 219, 15 *femina*; 225, 19 *adrianopoli*; 225, 22 *secunda mansione et distante*; 228, 10 *bilhinia et pugna*; 231, 3 *concessa*; 233, 8 *que*. Littera *n* contra addita est in *C*: p. 177, 19 *cultum*; 204, 5 *circumsedendam*; 209, 20 *praescriptionem*; 213, 10 *contemplationem*; 214, 9 *futuram*; 214, 15 *discordiam*; 217, 2 *morem*; 217, 12 *aquam*;

Lucae 1761. Postea Baluzius roganti obsecutus ut uideatur Bauldrio, cuius de editione (1692) mox dicemus, notas suas illi misit ita mutatas, ut nouis curis in libro conlocatis et editionum interim emissarum ratione habita quaedam ex iis quae antea in textu scripserat uel in notis explicationis causa protulerat, uel corrigeret uel defenderet. Hanc ipsam ob causam editio Bauldrii inscripta est ... *cum notis Stephani Baluzii ... Editio secunda.*⁷⁾ Ex Bauldrio (II p. 1—120) has notas postea Lenglet (II p. 277—344) descripsit. Duabus proximis editionibus non pauci loci in Colbertino deprauati quos Baluzius non expedierat, correcti sunt. Iam a. 1680 prodiit '*Oxonii E Theatro Sheldoniano*' Lucii Caccilii Firmiani Lactantii *De Mortibus Persecutorum Liber*. Nomen editoris neque in titulo additum neque praefationi subscriptum est, in hac tamen haec leguntur (p. 1): ... *Eumque* (sc.

219, 19 *matrem*; 222, 3 *animam*; 224, 22 *dolorem*; 227, 15 *exercitum*; alia. Terminatio *o* pro *um* in C posita est: p. 195, 8 *exuto*; 201, 5 *imperio*; 208, 3 *intervallo*; 210, 5 *nuncupato*; 223, 20 *Christo*; 225, 20 *aliquanto*; 229, 8 *consilio*. Contra terminatio *um* pro *o* est: p. 185, 23 *proprium* . . *odium*; 186, 10 *sacrificium*; 192, 4 *imperium*; 215, 21 *palatium*. Propter haec uitia in C saepe occurrentia, quae ex uulgari locutione atque notissima illa accusatiui et ablatiui confusione orta sunt, quamquam quibusdam locis in C fortasse etiam alias causas habent. cum prioribus editoribus locis supra indicatis pro ablatiuo accusatiuum posui. Idem feci c. 18, 4 *Neruum* — *imperantem*, ubi in C *nerua* — *imperante* est: quem ablatiuum ut absolutum non iam admitto. Etiam c. 39, 3 *in matrimonio postulat*, licet ablatiuus loco Sulpicii Seueri Chron. I 9, 1 defendi uideatur, *in matrimonium* scribere malim, et c. 19, 4 *constituit in medio* pro *in medium*. Exemplis illis uerborum quorum *m* finalis in C interiit, etiam quam facilis coniectura mea sit c. 38, 1 *caecam et effrenatam* (in C *cacca et cfrenata*), apparebit. Quod autem hoc et aliis locis usum Lactantii respexi atque in apparatu similes eius attuli locos, propterea feci quia, ut in disputationibus illis exposui, scriptorem Mortium initiatorem esse sermonis Lactantiani existimo. *Br.*

⁷⁾ Cf. de hac re Bauldrium editionis suae in Dedicatione p. 8 et in Praefatione p. ** 4. Baluzius ipse apud Bauldrium in Notis ad cap. 1 (ad *Templ. sacr. euert.*) dicit *In prima editione scripsi* . . , similia cap. 23 ad *Quae uictores et Injuriae tutos*; c. 33 ad *Inducta jam*; c. 50 ad *Valeriam*; al. "

librum De mort. persec.) male multatum, & lacunis saepius hiulcum, partim ex nostris, partim doctissimorum uirorum, Episcopi Asaphensis, & Isaaci Vossii, coniecturis subinde restituiumus. In breuib. illis notis quae in imis paginis subditae sunt, auctores coniecturarum non nominantur, nisi quod p. 68 n. 6; 75, n. 1; 76, n. 3; 92 n. 1; 93 n. 4 uir reuerendiss. (uel admodum reuerendus uel reuer.) occurrit. Is sine dubio Episcopus Asaphensis ille est in Praefatione nominatus (*Saint Asaph* episcopatus suffraganeus est ad archiepiscopatum Cantuariensem pertinens). hic tamen quis fuerit, reperire non potuimus. Bauldri (Praefat. p. **) auctorem huius editionis esse dicit 'Oxoniensem Episcopum, Ioannem Felles': hic tamen Io. Fell (hoc est enim uerum nomen), cuius etiam Cypriani editio extat. mortuus a. 1686, numquam fuisse uidetur episcopus Asaphensis. Etiam Lenglet (I p. XL) hanc editionem 'a Ioan. Fell.' factam esse scribit.⁸⁾ Haec editio Oxoniensis in notis nonnullas optimas coniecturas continet. Primus librum Mortium editioni Lactantii adiunxit Thomas Spark (Oxonii 1684): qua de editione uol. II fasc. 1 p. LXIII diximus. Ipse in notis suis paucissima attulit eaque uix ullius momenti, recepit tamen notas editionis Oxoniensis: quo factum est ut a quibusdam huic ascriberentur. Adiecta est Sparkii editioni etiam 'Dissertatio de Ripa Striga. Ab Henrico Dodwello A. M. Dubliniensi' ad locum Mort. 17, 4 (*ripae Istricae*) spectans, docte illa quidem atque fuse scripta, sed ad ipsum illum locum inutilis. Editionem illam Oxoniensem etiam editor Lactantii Cantabrigiensis (1685; de quo cf. ibid. p. LXIII s.) expilauit. — Plura etiam optimae frugis quam in editione Oxoniensi, insunt in ea quae, quod mireris, apud Hyperboreos nata est, Aboae in Finlandia 1684, cum Notis Iohannis Columbi, ad perillustrem & magnificum uirum, Gisbertum

⁸⁾ Ioannem Fell editorem esse eo quoque confirmatur, quod exemplar olim I. G. Graeuii, quod inter libros eius in bibliotheca Heidelbergensi est, in folio quod est ante titulum, praeter Graeuii nomen manu ipsius inscriptum habet hoc: *Donum Illustris Viri Ioannis Fell Episcopi Oxoniensis.*

Cuperum: in qua non solum editoris Columbi, sed etiam Cuperi nonnulla feliciter inuenta proferuntur ad textum corrigendum pertinentia, praeterea explanationes rerum ab utroque conscriptae. Cuperus quas notas Columbo praebuerat, postea auctas et emendatas ad Paulum Voet van Winssen Traiectinum misit, qui eas cum Bauldrio communicauisse uidetur.⁹⁾ Etiam Columbi notas Bauldri repetiit, ex Bauldrio autem Lenglet suae editioni et Cuperianas (II p. 421—522) et Columbianas (II p. 358—393) inseruit. A. 1690 (Parisiis) a Nicolao Toinard editae sunt *Notae in Lactantium De Mortibus Persecutorum*, quibus quamquam tractantur inprimis quaestiones historicae et chronologicae, haud raro sane ab argumento libri Mortium satis alienae, tamen etiam emendationes quaedam proponuntur. Hic quoque notas suas in usum Bauldrii iterum recensuit, unde apud hunc *editio secunda* iis inscriptum est,¹⁰⁾ ex editione Bauldriana ipsae quoque in Lengletianam (II 393—418) transierunt.

Proximam editionem curauit coactor ille industrius alienarum copiarum, quem modo saepius nominauimus, inscriptam *Lucii Caecilii Firmiani Lactantii De Mortibus Persecutorum, cum Notis Stephani Baluzii, Tutelensis, qui primus ex veteri codice MS. Bibliothecae Colbertinae vulgavit, Editio Secunda*.¹¹⁾ Accesserunt Gisb. Cuperi, Io. Columbi, Tho. Spark, Nic. Toinardi, Io. Georg. Graevii, Tho. Gale, Eliae Boherelli, ceterorumque, de quibus in Praefatione ad Lectorem, Animadversiones, tam hactenus editae, quam ineditae. Recensuit, suis auxit, cum Versionibus contulit, Paulus Bauldri. Addita, post reliqua, Henr. Dodwelli *Dissertatio de Ripa Striga: nec non Theod. Ruinarti Praefatio ad Acta Martyrum; cum Indicibus neces-*

⁹⁾ Cf. Bauldrium in *Dedicat.* p. 8 et in *Praefat.* p. * 4 et *Cuperum* in *Praefatione* sua ap. Bauldrium uol. II ante *Notas* suas, quae *ibid.* p. 123—256 sunt, eiusdemque ad Paulum Voet van Winssen *epistolam* p. 257 ss.; sequuntur apud Bauldrium *Notae Columbi* p. 266—323.

¹⁰⁾ Cf. Bauldrium in *Dedicat.* p. 8 et in *Praefat.* p. ** 4; Toinardi *Notas* II p. 339—388 habet.

¹¹⁾ De hac appellatione cf. *supra* p. XX.

sariis. *Traiecti ad Rhenum. Ex officina Francisci Halma, Academiae Typographi 1692.* I. II. Extant etiam exemplaria huius editionis quorum in titulo est *Traiecti ad Rhenum. Ex Officina Guilielmi Broedelet, Bibliopolae, 1693.*, sed haec inscriptio tantum est nouata, liber ipse ad apicem usque idem est. Bauldri cum ex more illa aetate maxime apud Batauos usitato editionem eius generis quae ‘cum notis uariorum’ appellantur componere animum induxisset, quascumque ad illud tempus uiri docti uulgauerant notas conguessit, Baluzianas Cuperianas Toinardianas, sicut ostendimus, ab ipsis auctoribus retractatas. Comparauerat sibi etiam ea quae alii uiri docti aut in titulo editionis nominati, Graeuus, Gale, Boherellus, aut in Praefatione (p. ** 4 b) commemorati, Petrus Allix, Paulus Colomesius, Iacobus Tollius. ad quos accedunt Isaac Vossius et Nicolaus Heinsius, ad librum uel explicandum uel emendandum inuenerant excogitauerantue, praeterea uarias epistulas dissertationes alia eius generis. Continuae illae notae complent alterum uolumen, eas quae ad singulos locos pertinent, cum suis coniunctas in priore uolumine textui subiecit. Maxima laus Bauldrii in eo constat, quod cuncta illa conquisiuit: nam ipse quo uerbosior esse solet, eo pauciora attulit quae probari possint. At ex iis quae alii uiri docti Bauldrio praeuerunt, non pauca sunt eiusmodi, ut in posteriores editiones atque in nostram quoque transierint, et multis locis apparatus nostri Gale, Graeuus, Heinsius, Tollius, quibusdam etiam Allix, Boherellus, Colomesius, Vossius¹²⁾ nominantur. Haud raro plures horum uirorum aut inciderunt in eandem emendationem aut, ut erant uaria consuetudine inter se coniuncti, unitis uiribus, cum quod unus protulerat, alter atque etiam tertius corrigeret, medelam loci deprauati aliquam elaborauerunt. Omnia quae Bauldri congresserat, postea Lenglet in suam editionem trans-

¹²⁾ Multae Graeuii, Heinsii, Vossii coniecturae etiam in epistulis maxime Graeuii commemorantur tractanturque, quae a P. Burmanno, *Sylloge Epistolarum a Viris Illustribus scriptarum* (Leydae 1727), uol. IV. V editae sunt; loci Mortium in Indice (in uol. V) enumerantur.

tulit, qua re, quia Bauldrii editio satis rara est, usus eorum multo factus est commodior.

De editione quam Nicol. Le Nourry monachus Maurinus confecit, post ea quae p. VIII. XI s. demonstraui- mus, pauca dicen- da sunt. Inscripta est *Lucii Cecilij Liber Ad Donatum Confes- sorem De Mortibus Persecutorum, hactenus Lucio Caelio Fir- miano Lactantio adscriptus, Ad Colbertinum codicem denuo emendatus. Accessit Dissertatio, In qua de huius libri auctore disputatur, & omnia illius loca dubia, difficilia, obscura, va- riaeque auctoris opiniones examinantur, explicantur, illustran- tur. Studio & opera D. Nicolai Le Nourry Presbyteri, & Monachi Ordinis S. Benedicti, e Congregatione S. Mauri. Parisiis 1710.* Textum Baluzii, ut iam dictum est, instruxit iis lectionibus Colbertini quae ei grauiores uidebantur. Ipse paucissimas corruptelas sustulit, plura sumpsit ex Bauldrio. Dissertatione quam in titulo editionis nominat, id potissimum sequitur consilium, ut librum Mortium non a Lactantio scri- ptum esse contra Baluzium demonstret. Hanc dissertationem recepit etiam in Apparatum ad Bibliothecam Maximam veterum Patrum, uol. II (Paris. 1715) p. 1643—1814.

Post editionem Baluzii editores Lactantii, inter quos primus ut diximus Thomas Spark, Mortes libris huius scriptoris adicere solebant. Horum autem editorum omnium de opera quae uol. II fasc. 1 p. LXIII ss. diximus, eadem fere hic ualent. Addendum tamen est Heumannum, cum iam in Actis Eruditorum anni 1711 (Lips.) p. 469 ss. in censura editionis Mortium a LeNourryo factae et in Appendice editionis suae Symposii quod appellabat Lactantii (Hanouerae 1722) p. 234 ss., qua de editione egimus uol. II fasc. 1 p. XXXVIII, et in Poecile sua, uol. III (Halae 1729) p. 360 ss. multas Mortium emendationes proposuisset, de quibus quas ipse probabat, cum nouis emendationibus in notis editionis suae La- ctantii (Gotting. 1736) repetiit, etiamsi saepe facilitati qua erat coniectandi nimis indulgeret, tamen hic quoque eximium ingenii sui acumen praestitisse: quam ob causam ei laudem

insignem Carolus Halm tribuit.¹³⁾ Minime item iudicandum est de editione Lengletii (Paris. 1748, vol. II p. 180 ss.), cui editioni omnino nimius a quibusdam honos habitus est, quos fortasse amplitudo uoluminum mouit receptis aliorum notis disputationibusque ualde adauctorum. Qui cum ne scripturas Colbertini quidem satis accurate indicasset (cf. supra p. XII), ipse minime tantum quantum uidetur ad librum emendandum attulit: nam longe plurimas coniecturas quas profert, iam ii inuenerant quorum notas ipse integras ex editione Bauldriana sumptas suae adnexuit. Bauldrii enim apparatus, ut supra dictum est, Lengletius totum repetiit (II p. 275—760).

Etiam post editionem Le Nourryi (1710) liber *Mortium* saepius separatim editus est. Ea editio quae prodiit Graecii a. 1726 *opera et sumptibus Bibliothecae Catech. Soc. Iesu Graecii*, tota fluxit ex editione Cellarii (in *Lactantio eius*, Lips. 1698), cuius et textum et notas continet. Posteriores quaedam editiones etiamsi inmixta nonnulla habent ex aliis editionibus sumpta, tamen a Lengletiana potissimum pendent. Prima earum quantum scimus est haec: *L. Caccilii Firmiani Lactantii Liber singularis De Mortibus Persecutorum auctus notisque illustratus opera, ac studio P. D. Ioannis Andreae Paternò Castello Casinatis monachi. Venetiis 1766*. Habet singulare hoc, quod inter capita 3 et 4 libri *Mortium* quinque capita inserta sunt quibus Traianus, Hadrianus, Marcus Aurelius, Septimius Seuerus, Maximinus Thrax describuntur ut persecutores ecclesiae Christianae calamitatesque eorum ac mortes miserabiles iudicio dei iis inlatae cupide magis quam uere depinguntur. Post interuallum centum paene annorum secuta est editio *Lucii Coelii Firmiani Lactantii Liber De Mortibus persecutorum. Édition classique à l'usage des élèves de cinquième. Avec des sommaires et des notes historiques, géographiques et grammaticales. Par M. l'Abbé L. Guépratte*.

¹³⁾ Disputationis p. XII nominatae p. 163 ... *der treffliche Heumann, dessen schöne Emendationen man allzu wenig gewürdigt hat.*

Paris. Praefatio exemplaris nostri, quod tertiae editionis est, data est mense Iunio a. 1862, ediderat ille librum iam annis 1851 et 1854. Capita 38—41 legentium causa omissa sunt. Editio H. Hurteri, quae est pars XXII corporis *Sanctorum Patrum Opuscula selecta ad usum praesertim studiosorum Theologiae. Edidit et commentariis auxit H. Hurter S. I. Oeniponti 1873* breuibus instructa est notis uel ad res uel ad uerba scriptoris spectantibus. Multo minus quam ii quos modo nominauimus, Lengletio se addixit Fridericus Duebner, cuius editio habet titulum *Lucii Coelii Firmiani Lactantii Liber De Mortibus Persecutorum. Édition classique. Texte revu sur le manuscrit unique conservé à la Bibliothèque Impériale. Avec notice et notes en français par M. Fr. Dübner. Paris, s. a. (1863).* Repetita est (*Paris et Lyon*) a. 1879. Editor et ex ipso codice quaedam ab aliis perperam mutata restituit et plures admisit quam qui modo nominati sunt, aliorum coniecturas et ipse locos quosdam corrigere temptauit. Eadem quae Guépratte capita omisit. Commentarius eius est breuis, sed prudenter factus. — Extant sine dubio etiam plures libri editiones, quarum tamen notitia ad nos non peruenit. Ne eam quidem uidimus quae Lugduni 1846 prodiit, commemoratam a P. H. Ianseno in interpretatione Germanica libri (*Bibliothek der Kirchenväter, herausg. v. Thalhoffer, Kempten 1875*): qui p. 12 eam notas breuissimas habere dicit.

Inter subsidia emendationis etiam primae interpretationes Mortium ducendae sunt, Francogallica, quam Franciscus de Maucroix (Paris. 1680 et saepius), et Anglica, quam Gilbertus Burnet (Londin. 1686 et saepius) dedit. Menda enim quibus loci quidam in Colbertino adfecti sunt, ipsa interpretatione sustulerunt, ita ut pro auctoribus lectionum meliorum sint habendi.

Praeter eos uiros doctos quos adhuc nominauimus, pauci criticae Mortium operam dederunt. Ex quibus unus est anonymus ille cuius conlationem Colbertini p. XII laudauimus: qui quis fuerit quod exquirere non potuimus, eo ferimus mo-

lestius, quod ille insigni sagacitate nonnullis locis libri auxilium tulit. 'Alter anonymus' in apparatu nostro is est, cuius paucae coniecturae sunt pag. 70 s. eiusdem uoluminis in quo illius extant. Etiam Carolus Halm in disputatione *Zu Lactantius de mortibus persecutorum* (cf. supra p. XII) corruptelas quasdam codicis sustulit. Alias coniecturas apographo Colbertini Laubmanniano ascripsit: has quamquam certas sibi non uideri signo interrogationis adposito ostendere solet, ab editione tamen nostra secludere nolimus. Hae sunt illae Halmii coniecturae quibus in apparatu nostro numerus paginae non est additus, quas autem in disputatione illa protulit, eae numero paginae significantur. Richardi Bentlei quoque nomen cum critica libri *Mortium* coniunctum est. Extat in bibliotheca Musei Britannici exemplar editionis Le Nourryi, cuius in marginibus Bentleius correctiones uariasque notas inscripsit. Has Carolus Zangemeister descriptas et ad Academiam Vindobonensem misit et in exemplar editionis Le Nourryi quod est in bibliotheca Heidelbergensi, transtulit.¹⁴⁾ In antico tegimine illius exemplaris Londinensis legitur *E Codice Bentleiano*, infra *Cl. Ricardi Bentleii Manu adnotata*, et iterum infra nomen *J. Wilson, Trin: Coll: Soc:* cum eius insigni; huius igitur Wilsonii in possessionem exemplar peruenerat. A Bentleio marginalia illa scripta esse eo quoque confirmatur, quod p. 72 exemplaris ad notam Le Nourryi *MS. agris ferentibus* (c. 37, 4) linea subter uocem *ferentibus* ducta additum est *lego, agris feriantibus. R. B.* Uno loco etiam alia manus coniecturam ascripsit (cf. c. 8, 5 ad uerba *a complexu*). Pleraeque notae Bentlei sunt coniecturae, quas suo quamque loco in apparatu posuimus, alias autem notas quae in apparatu minus idoneum locum habere uidentur, hic proponimus. Spectant enim ad primam paginam codicis Colbertini, quam apud Le Nourryum Specimine illo, quibusdam locis

¹⁴⁾ Cf. eius *Bericht über die im Auftrag der Kirchenvätercommission unternommene Durchforschung der Bibliotheken Englands, Wiener Sitzungsberichte, Phil.-hist. Cl. uol. LXXXIV (1876) p. 536.*

tamen non recte, depictam esse diximus (cf. supra p. XII). Hoc ex Specimine Bentleius ad textum LeNourryi, lineis subter uerba uel litteras ductis, lectiones codicis uel ascripsit uel significauit. Sunt autem hae notae: ad *restituta* p. 172, 1: *to MS*; ad *fabricatur* p. 172, 3: *runt MS*; ad *iacentes* p. 172, 9: *ta MS*; ad *maiori* p. 172, 12: *ris MS*; ad *mortem* (sic LeNourry in textu cum Baluzio pro *iudicem*) p. 172, 17: *v. MS*; ad *ultione superbis et* (sic LeNourry in textu cum Baluzio pro *uidelicet supplicia*) p. 173, 1: *supplicia*; ad *ostenderet et quo et fuerunt* p. 173, 5. 6. 7: *v. MS*; praeterea ad *sotitas* (sic apud LeNourryum errore typothetae pro *solitas*) p. 184, 11: *li*. Pleraeque autem illae coniecturae Bentlei etiam ab editoribus Mortium aliisque uiris doctis praesertim iis quos Bauldri nominat, inuentae sunt, quamquam quaedam sunt eiusmodi, ut mirandum sit duobus hominibus idem in mentem uenisse, uelut quod modo commemorauimus, *agris feriantibus* c. 37, 4 (cf. ad h. loc.). Neque tamen credibile uidetur aut Bentleium illorum coniecturas in suum exemplar transtulisse nominibus eorum non additis aut illorum quemquam notitia earum aliquo modo ad se perlata uerum auctorem reticuisse. Sed quomodocumque res se habet, longe pleraeque Bentlei notae ita comparatae sunt, ut quae forte illi inter ipsam lectionem libri succurrissent, statim in margines exemplaris sui coniecisse eum existimemus. Ex locis qui grauiores corruptelas contraxerunt, unum (cf. ad p. 220, 17: *Balearenses sagittarii*) coniectura ingeniosa magis quam probabili temptauit. — Perpauci illi homines eruditi qui praeter eos quos nominauimus textum Mortium emendabant, in apparatu commemorati sunt.

Indices huic fasciculo additos tales esse uoluimus, quales et copia rerum a Lactantio commemoratarum et eius sermo cognitione dignissimus postulare uiderentur. Locorum tamen a Lactantio cum ex antiquis scriptoribus tum e S. Scriptura

adlatorum in Indice uerborum rerumque grammaticarum nisi perraro rationem non habuimus.

Quod superest, ut indicemus quae utriusque nostrum quorum nomina haec editio Mortium prae se fert, in ea paranda fuerint partes, Georgius Laubmann, qui initio librum edendum susceperat, cum plurimis muneris publici sui officiis aliisque negotiis occupatus uideret eum longiore demum tempore ad finem perducere posse, apparatus criticum et ea quae collegerat conscripseratque Samueli Brandtio tradidit, qui sibi operae socius esset. Et cum de omnibus rationibus ad hanc Mortium editionem spectantibus facile inter nos conuenisset, etiam textus communicatis inter nos consiliis constitutus est. Ita quam coniunctionem nostram initia edendi huius corporis Lactantiani condiderant, eam finis totius operis confirmauit.

In plagulis corrigendis adiuuerunt nos Fridericus Schoell per totam hanc Lactantii editionem ut in aliis rebus, ita in hac comes nobis prudentissimus benignissimusque, et Alfredus a Domaszewski Heidelbergenses et Carolus Weyman Monacensis. Quibus uiris optimis doctissimisque gratias habemus eo maiores, quia auxilium eorum minime constitit intra fines illius operae: id quod ex iis locis apparatus nostri in quibus nomina eorum leguntur, conici magis quodammodo quam plene aestimari potest.

Heidelbergae et Monaci Kal. Febr. a. MDCCCLXXXVII.

Samuel Brandt.

Georgius Laubmann.

ADDENDA ET CORRIGENDA.¹⁾

Ad partem I.

- p. VII adn. *Ad nomina Lactantii cf. Indic. nom. s. Caelius.*
- p. XIII ss. *Quae in Prolegomenis de codicum cognatione sunt exposita, ad formam stemmatis redacta sunt in libro Harnackii et Preuschenii inscripto 'Geschichte der altchristl. Litteratur bis Eusebius', uol. I part. 2 (1893) p. 739, praeterea a Georgio Wissowa in censura editionis nostrae, Götting. gelehrte Anz. 1895 p. 519: qui uir doctus de rationibus quas inter codices quosdam intercedere demonstrabamus, aliter atque nos sentit, cui tamen rei ne ipse quidem multum tribui uult (ibid. p. 523).*
- p. XIII. *Ad historiam codicis Bononiensis cf. quae part. II fascic. 1 p. VIII adn. 1 dicta sunt.*
- p. XXXIV s. *Codicem Palatino-Vaticanum 161 (H) iam ante annum 828, non decimo saeculo scriptum esse Lud. Traube ostendit, Centralblatt für Bibliothekswesen 1892 p. 87.*
- p. LXVI. *Additamenta dualistica et panegyrica ipsi Lactantio tribuit O. Seeck, Geschichte des Untergangs der antiken Welt I (1895) Anhang p. 437. 441., dualistica interpolatori, panegyrica Lactantio dat M. Schanz, Geschichte der röm. Litteratur III (1896) p. 387.*
- p. CIV s. *De hoc codice Sedulii Scoti cf. Henr. Omont, Mélanges Graux (1884) p. 313, et de Sedulio ipso Lud. Traube, O Roma nobilis, Abhandl. d. bayer. Akad. d. Wissensch. I. Cl. XIX. Bd. II Abth., 1891, p. 338 ss.*
- p. 3, 26. *primam pro piam censor signo ++ subscriptus, Neue philol. Rundschau 1890 p. 376, quod probare non possumus.*
- p. 41, 25. *Ad uerba sic Neptuno maritima omnia cum insulis obuenerunt Kronenberg, Minuciana (Lugd. Bat. 1889) p. 100 adnotat omnia corruptum est ex ora. At causa necessaria corrigendi est nulla atque debet etiam obuenerunt in obuenerit mutari.*

¹⁾ Quorum locorum numeri crassioribus litteris scripti sunt, ii potissimum ante quam usus fiat editionis, corrigendi sunt.

- p. 67, 12—69, 8. *Hoc loco Lactantium usum esse parte quadam nunc deperdita libri V de re publica Ciceronis ostendebam in disputatione 'Ad Ciceronis de re publica libros adnotationes', Festschrift zur 350-jährigen Jubelfeier des Gymnasiums zu Heidelberg, 1896, p. 24 ss.: qua disputatione omnino quaesiui quae post Angelum Maium librorum de re publica Ciceronis uestigia apud Lactantium reperiri possent.*
- p. 76, 10. ore pro ture Guil. Gemoll, *Kritische Bemerk. zu latein. Schriftstellern. Progr. Lignitziae 1890 p. 18; non recte, cf. etiam p. 75, 12 et 460, 15.*
- p. 76, 11. pro horrere (sic codd. rec., colere codd. antiqui, quod ex colere et colunt 10 ortum est) dolere vult censor ††, sed horrere multo melius uidetur.
- p. 141, 4. pro diniuitus l. diuinitus.
- p. 143, 18 (II 9, 9). hibernus sc. sol uult censor †† pro hibernum (i. e. hiems): sed sol neque ex loco illo ipso suppleri potest neque ualet quicquam comparatio locutionum occidens, oriens sc. sol, quoniam hibernus omisso substantiuo sol in lexicis indicibusque nullo exemplo probatur.
- p. 146, 17. cum B immobilis legendum est, cf. 14 mobilis et Inst. VII 9, 13 (ignis) elementum leue, 14 ea uero quae ponderosa sunt eqs.
- p. 229, 3. Kronenberg, *Minuciana p. 100* habenti nullos (pro malos) liberos orbitas praedicatur conicit, at Lactantius, ut opinor, liberos non habenti scripsisset.
- p. 229, 7. modestiam pro melestiam Th. Stangl, *Philol. Jahrbb., uol. 145 (1892) p. 863.*
- p. 249, 2. tamquam lupanam obeant (sc. eam) Weyman, *Zeitschr. f. österr. Gymnas. 1894 p. 202.*
- p. 267, 2. suo ipsi (pro sibi) gladio Gemoll p. 18, sed cf. Buenemannum ad hunc loc. et ad Inst. II 5, 6 adn. z.
- p. 278, 20. pro religiones l. religionis.
- p. 304, 9. Kalendas Apriles scribendum est, cf. ad Mort. 2, 1.
- p. 320, 19. lectionem codicum curasset retinet censor ††: quod quid significet hoc loco, nos non magis quam priores editores perspicere possumus.
- p. 348, 10. pro sedendi nunc scribo sedenti.
- p. 351, 3. illo supplicio indignus, mortalis tamen et....affixus pro adfectus Gemoll p. 18, sed supplicio pertinet etiam ad adfectus.
- p. 371, 4. utinam pro utinamque uir doctus λ subscriptus in censura editionis nostrae, Theolog. Litteraturblatt 1890 p. 463, sed cf. Indic. uerbor.
- p. 399, 3. Cum codd. BH audeant scribendum est.
- p. 428, 8. uirgula post profesto delenda est (festo atque profesto...die).

- p. 441, 8. <ita> uanam *Kronenberg* p. 100, *sed* ita prorsus superuacuum est.
- p. 464, 6.** pro tam l. tamen.
- p. 496, 17. celerando pro celebrando *Gemoll* p. 18, *sed* cf. adnot. nostram.
- p. 522, 8.** pro ipsa l. ipsam.
- p. 525, 20. Auctores 17] l. cf. pag. 521, 7.
- p. 563, 4 adn. cr. 'uitiant recepti' scribendum fuisse recte monuit censor ††, ipse subiiciunt praefert.
- p. 575, 2. non minus mirabiliter de conscientia ideo Tullius 'meminerit' inquit censor ††, nobis incredibile.
- p. 596, 4. quis nauigat <hic>? hic ignis est uel hic? ignis <iste> est censor ††: quibus coniecturis consensus membrorum loci turbatur, cf. hoc caelum est: quis id suspicit? terra haec: quis eam colit? ...hic ignis est: quis eo utitur?
- p. 596, 5. <ea> pro <cuncta> censor ††: *sed* res modo nominatae pro exemplis tantummodo sunt, quibus cuncta (quod indicatur loco Epitomae in adn. adlato) a deo propter hominem instituta esse ostendatur, cf. etiam § 16 (p. 595, 21—24) potestas hominis, propter quem mundum ipsum et uniuersa quaecumque sunt deus fecit tantumque illi honoris habuit, ut eum praeficeret uniuersis.
- p. 605, 21. quousque ut glossema proximi quatenus delet *Sittl. Berliner philol. Wochenschr.* 1891 p. 335.
- p. 612, 11.** In appar. crit. legendum est 'cadant B¹, cad^ant B³, cadit RSHP'; in textu cadat ponendum est.
- p. 627, 16. quod pro quo *Gemoll* p. 18. non est necessarium ac sententia debilitatur.
- p. 642, 2. Pro ἐκπαίτας Aem. *Hirsch Heidelbergensis* scribit ἐκπαύτας secutus Ps.-Apuleium c. 26 iisque (bellisque E. Rohde, *Jenaer Literaturzeitung* 1876 p. 781, πολέμοις ap. *Hermetem*) per diuersa loca finiens.
- p. 653, 17. pro restitui fort. scribendum est restitui, quam ad formam cf. *Indic. rer. gramm.* p. 398 a.
- p. 682, 15. Mater Idaea (pro ipsa) *Kronenberg* p. 101. *sed* cf. *Inst.* I 21, 16.
- p. 690, 1.** l. capella pro Capella.
- p. 694, 6. in eisdem laqueos incidat quo (pro quos) illi ueteres inciderunt *Gemoll* p. 18, *sed* ad quos cf. adn. nostr.
- p. 697, 7. fieri? non (cod. T an) *Gemoll* p. 18, *sed* praestat *Davisii coniectura* ac non.
- p. 705, 26 immortalitate *Gemoll* p. 19, idem iam *Heumannus*.
- p. 707, 7. qui animas quidem immortales esse, in alia tamen corpora <uult> pecudum censor λ p. 463.

- p. 710, 29. cum *pro* cui in editione Fritschii mero errore typothetae ortum corr. Gemoll p. 19.
- p. 711, 25. in philosophiis *pro* in philosophia Kronenberg p. 101, at Lactantius nusquam plurali philosophiae utitur.
- p. 755, 5. communi *pro* communis Gemoll p. 19, fort. recte; cf. etiam Indic. uerbor.

Ad partis II fasciculum 1.

- p. XXII. Knappitsch Anton., 'De L. Caeli Firmiani Lactanti ave Phoenice.' Jahresbericht des fürstbischöfl. Gymnasiums am Seckauer Diöcesan-Knabenseminar in Graz. 1896. Cf. de hoc libello, qui continet carmen Phoenicem commentario critico et exegetico et interpretatione Germanica instructum et prolegomena, censuram nostram, Wochenschrift für class. Philol. 1896 p. 1312.
- p. XXX ss. Etiam alia carminis De passione Domini editio commemoratur hoc in libro: P. Marais et A. Dufresne de Saint-Léon, Catalogue des incunables de la Bibliothèque Mazarine. Paris 1893, p. 651 n. 1180, cuius hic est titulus: Carmina pia et religiosa. | L. Celii Lactantii Firmiani Nenia uerbis salua toris nostri crucifixi. | Eiusdem elegiacum de resurrectione dominica Impressa cura et impendio Iodoci Badii Ascensii in edibus eiusdem in monte diui Hilarii e regione collegii italici. Parrhisii. s. a. | In folio uerso haec sunt L. Celii Lactantii Firmiani pia nenia vrbis crucifixi. (Q) Visquis sequitur carmen. Constat fasciculus ex 10 foliis quadratis uicenorum quaternorum uersuum, scriptura est gotica. Quibus fere annis hic libellus emissus esse uideatur, Leopoldus Delisle, Journal des Savants 1894 p. 268, his uerbis indicat: je doute fort qu' il soit antérieur à 1501. Apparet hanc Ascensii editionem priorem esse duabus quas nominauimus Ascensianis, sine dubio prima omnino est.
- p. XXXVIII s. De nomine Symphosius hoc addendum est. Asclepiadii De Fortuna carmen, Anthol. Lat. ed. Riese n. 629, Poet. Lat. min. ed. Baehrens IV p. 148, in codice Vaticano 4493 saec. X inscriptum esse Celii Firminiani Simphosii. De Fortuna. Luc. Mueller testatur, Berlner philol. Wochenschrift 1895 p. 510; quo quod Accursius tradidit, confirmatur (cf. Riesii et Baehrensii adnot.).
- p. 8, 6. in eas sunt relegata regiones Petschenig, Wochenschr. f. class. Philol. 1893 p. 825.
- p. 9 Auctores 2 s.] l. Inst. II 10, 14.
- p. 51 Auctores 17 s.] l. (a Xenocrate). 54, 6 ss.
- p. 55 Expilatores 13 s.] *pro* 62, 23 s. 33 s. l. 56, 6 s. 16 s.
- p. 73, 13. non sequentia *pro* consequentia Petschenig p. 825.
- p. 76, 21. detrahunt; non minus illorum censor l., Theolog. Litteratur-

- blatt* 1894 p. 79. *sed nobis quod cum prioribus scripsimus detrahunt.*
non minus <quam> illorum uerius uidetur, quoniam Lactantius uerbis
non minus eqs. non sententiam plane nouam profert, sed ea quae
c. 4 explicauerat, attingit repetitque.
- p. 79, 1. certas uoce notas *Petschenig ibid.*
- p. 117, 1. ira et adfectu censor anonymus, *Neue philol. Rundschau*
1893 p. 394, *sed Buenemannii coniectura irae adfectu (cf. etiam*
eius notam) multo uerisimilior est.
- p. 121, 18. ne mentis inpos sibi ille aliquod inexpiable facinus admit-
teret censor anonymus (*idem qui p. 117, 1*), *sed debuit exemplis*
demonstrare sibi aut cum inpos aut cum admitteret (pro ad se)
coniungi posse; ille nos conieceramus.
- p. 132, 20. *pro ratum l. iratum.*
- p. 135, 7. sed terrae montes *Petschenig p. 825 secutus codd. gramm.*
d. dub. nom. p. 581, 12 (sed trimontes), sed lectio codicum Phoenicis
sed nostros montes aptior uidetur.
- p. 138, 52. Sententiam uersus inlustrari pictura parietina Pompeiana
quae est ap. Roscherum, *Lexikon d. griech. u. röm. Mythol. I 2003,*
monet Car. Sittl, Berliner philol. Wochenschr. 1893 p. 1423.
- p. 147 ad u. 169. l. Auson. Mos. 128 (*pro* 169).
- p. 150, 50 lignum . . . uenerabile] Verg. Aen. XII 767. Prudent. Psy-
chom. 408.
- p. 160. Post fragmenta Lactantii commemorari poterat Baluzium, *Mi-*
scellaneorum Liber secundus, Paris. 1679 p. 46, locum quendam
Augustini (De ciuit. dei XX c. 30, uol. II p. 486, 1—15 Dom-
bart²), quem nomine auctoris carentem in codice Colbertino 1095
(cf. 'Elenchum' post Praefationem), inuenerat, ut Lactantii fragmen-
tum de extremo iudicio edidisse. Errorem editores iam pridem per-
spexerunt. Locus ille etiam in aliis recentioribus codicibus Lactantii
extat: cf. Le Brun et Lenglet, edit. Lact. I p. 592; Fritzsche, edit.
Lact. II p. 286 adn. 7.

Ad partis II fasciculum 2.

- p. 175, 6. interfecit proprio sensu idem esse quod gladio interfecit uult
O. Keller, *Z. lat. Sprachgesch. II (1895) p. 61 adn. (F. Schoell).*
- p. 175, 16. <tempora> iam Lenglet coniecerat.
- p. 182, 8. corrumpendas mulieres (Car. Weyman ex c. 27, 6 (p. 204,
20), quod recipiendum uidetur.
- p. 220, 17. (libanarii] Ad hanc coniecturam suam explicandam confir-
mandamque Alfredus a Domaszewski, quem uirum doctum rei mili-
taris Romanae peritissimum esse constat, haec in usum nostrum
beneuole conscriptu nobis tradidit: Inter numeros palatinos qui sub
Diocletiano ueterum praetorianorum partes susceperunt, primo loco

nominantur in Notitia dignit. Or. V p. 13 Seeck uexillationes palatinae quinque. 1. equites promoti seniores. 2. comites clibanarii. 3. comites sagittarii. 4. comites Taifali. 5. equites Arcades. ex his numeris Taifali non ante Theodosium instituti sunt (cf. Mommsen in Herma XXIV p. 277) neque Arcadum mentio uetustior extat. contra promotorum rectores, qui apud Ammianum XV 4. 10 et XXXI 13. 18 occurrunt, cum sint uiri summae dignitatis, recte ad uexillationem palatinam referas. clibanariorum autem militia, quae fuit in exercitu Romano iam sub Hadriano, qua admiratione celebretur a scriptoribus aetatis Constantii, notissimum est. quod scriptor hos numeros, qui feminas damnatas prosequuntur, cuneos armatorum appellat, id optime quadrat in uexillationes, quia uerba cuneus et uexillatio quarto saeculo de solis equitibus usurpantur. apte etiam commemorat scriptor promotos militari modo instructos fuisse. nam simili modo uetustioris ordinationis speculatores, quorum in locum quasi successisse promotos ex Notitia dignit. apparet, ut custodes corporis, singuli, non turmatim i. e. non militari modo instructi imperatores comitabantur: cf. librum meum *Die Religion des röm. Heeres* p. 92 ss. itaque promoti contra modum ordinationis, ut impetum populi arcerent, in turmas diuisi progrediuntur.

Ut his quae uir doctissimus praeclare exposuit, unum addamus, uidetur sane coniectura clibanarii longius discedere a codicis memoria bile mens es, cuius primae tantum litterae bil in initio uocis clibanarii eaeque inuersae apparent. Sed fortasse librarius iam codicis antiquioris, ex quo Colbertinus pendet, ex miseris reliquiis uocis casu aliquo dirutae, quam ut sua aetate inusitatam a suaque scientia prorsus remotam nullo modo diuinare atque restituere posset, aliquid uocis simile bilemenses fingebat, in C deinde, in quo multae falsae uerborum diuisiones sunt, illo modo discerptum. Inter ceteras autem quas attulimus u'rorum doctorum coniecturas nulla est quae ueri simile quicquam in se habeat. Itaque ne monstrum illud uocis codice traditum praefixa cruce in textum reciperemus, subsidio quod Domaszewski nobis praebeuit, quod nobis optimum uidetur, utendum esse existimauimus. Fortasse tamen Brandtii coniectura commemorari potest cum uerborum transpositione coniuncta: promoti militari modo instructi et sagittarii miserabiles feminas prosequuntur. Cogitari enim potest uerba miserabiles feminas in margine codicis ex quo Colbertinus fluxit addita casu esse mutilata et mutilata a librario Colbertini in falso loco posita esse: quo de genere uitiorum supra Proleg. p. X diximus.

p. 249. Ad Ciceronis de re publica librorum apud Lactantium usum cf. supra Addend. ad I p. 67, 12—69, 8.

p. 262. Philonis libro De uita contemplatiua p. 473, 25 ss. (Mangey)

- Lactantium Inst. III 23, 1—4. 6 usum esse statuit P. Wendland, 'Die Therapeuten und die philonische Schrift Vom beschaulichen Leben', Annal. philol. Supplem. uol. 22 (1896) p. 700, secutus Zellerum, Histor. philos. gr. I⁵ p. 844.*
- p. 266. Varro] De Varrone Lactantii auctore *post ea quae in disputatione ad uol. II fasc. 1 p. 6, 1 (de op. 1. 11) nominata diximus, egit A. Mancini, Studi storici V (1896) 229 ss. 297 ss.*
- p. 279. l. III. (pro H.) Index nominum et rerum. . . .
- p. 332 b *post mundus addenda sunt haec: munera: uenationes quae uocantur munera, primitus Saturno sunt attributa I 561, 14. 741, 21.*
- p. 374 a *alius] dat. sing. alii extat I 400, 13.*
- p. 381 b (auditus). auditu suauis — 563, 7 *sub uerbum audire recipiendum est.*
- p. 418 a *dispar quam] legendum I 183, 2. II 48, 2.*
- p. 430 a. l. ex(s)ecrari *pro ex(s)ecrare, deinde I 160, 20. 729, 5. execrandus eqs. addendum 'passiue protriti et execrati II M 198, 11.'*
- p. 491 b. *adde occurrere: occurrit nobis Epicurus ac dicit II 107, 2. occurrebat ei (in mentem ei venit) quod (pro acc. c. inf.)... non possent (in constr. hypothetica) II 85, 9.*
- p. 507 b *praebere et p. 509 b praestare] add. mirandam sese praestat praebetque uerendam II Ph 144, 123.*
- p. 521 a (quod). *in uersu 12 a fine adde locum ad p. 491 b (occurrebat ei quod II 85, 9) supra adlatum; praeterea ibid. in u. 2 a fine adde ut taceam quod... sunt I 448, 21.*
- p. 548 a. *adde 'supinum in -um cf. uenire. — in -u cf. auditu (non recte sub auditus 381 b) dictu (s. dicere 416 a) factu (s. facere 432 b) intellectu I 4, 2. susceptu I 4, 3.'*
- p. 549 b. *adde locum ad p. 521 a (ut taceam quod... sunt I 448, 21) supra adlatum.*

LVCII CAECILII
DE MORTIBVS PERSECVTORVM
LIBER
VVLGO LACTANTIO TRIBVTVS

C = codex olim Colbertinus nunc Bibliothecae Nationalis Parisinae
n. 2627 saec. XI.

Bal = Baluzius primus editor (Stephani Baluzii Miscellaneorum Liber
Secundus, Parisiis 1679, p. 1 ss.)

LVCII CAECILII

Cod. Colbert.
f. 1a

LIBER

AD DONATVM CONFESSOREM

DE

MORTIBVS PERSECVTORVM.

5

1. Audiuit dominus orationes tuas, Donate carissime, quas 1
in conspectu eius per omnes horas <cotidie fundebas, cetero-
rumque> fratrum nostrorum, qui gloriosa confessione sempi-
ternam sibi coronam pro fidei meritis quaesierunt. ecce, deletis 2

Versus 1—6 folii 1ª codicis C, in quibus plurima situ et madore corrupta difficillime agnoscuntur, e lectione Henrici Omont:

1 LVCII · CECILII · INCIPIT LIBER · AD DONA

2 TVM · CONFESSOREM · DE MORTIB; PERSECVTOL

3 A VDIVIT dñs orationes tuas donate karissime quas in conspectu
4 A ei' p om̃s horas f̃m nroꝫ. qui gl̃osa con
5 fessione sempit̃nā sibi coronā p fidei meritis quesiẽr. Ecce add&
6 his om̃ib; aduersariis ⁂ restituta p orbē tranquillitate p̃fligata nup

7 per 25 fere spatia nihil agnoscitur in C. cotidie fudebas ceteroꝫq;
proponit Brandt (cf. Proleg. adn. 4) secutus Baluzium qui tota die fundis ceterorumque edidit; Le Nourry (cf. eius Specimen Manuscripti Colbertini) in u. 4 codicis praeter extrema uerba qui glōsa (sic scripsit) perpauca eaque falso paene omnia, A Laubmann nihil legit; Lenglet Specimen Le Nourryi secutus coni. quas in conspectu eius constanter fundis per dies omnes et carissimorum fratrum, qui, item Duebner; Fritzsche quas in conspectu eius constitutus fundere soles, imo et preces sanctissimorum martyrum qui 9 post fidei add. suae Bal deletis Hewmann, autem, deletis uir doctus anonymus, Miscellan. obseruat. in auct. uet. et recent. IV (Amstelaed. 1734) p. 32, deturbatis Allix; add& his C; addetur his omnibus aduersarius (aduersariis C) Bal, etiam Le Nourry in Specim. add&□ his (signum □ haberi sine dubio uoluit pro ligatura litterarum u et r), sed add& A Laubmann legit neque quicquam post hanc uocem conspici Omont testatur; adteritur Toinard,

omnibus aduersariis, restituta per orbem tranquillitate, pro-
 fligata nuper ecclesia rursus exurgit et maiore gloria templum
 dei, quod ab impiis fuerat euersum, misericordia domini fabri-
 3 catur. excitauit enim deus principes qui tyrannorum nefaria
 et cruenta imperia resciderunt <et> humano generi prouiderunt, 5
 ut iam quasi discusso tristissimi temporis nubilo mentes om-
 4 nium pax iucunda et serena laetificet. nunc post atrae tem-
 pestatis uiolentos turbines placidus aer et optata lux refulsit.
 nunc placatus seruorum suorum <precibus> deus iacentes et
 afflictos caelesti auxilio subleuauit. nunc maerentium lacrimas 10
 5 extineta impiorum conspiratione deterisit. qui insultauerant
 deo, iacent, qui templum sanctum euerterant, ruina maiore
 ceciderunt. qui iustos excarnificauerant, caelestibus plagis et
 6 cruciatibus meritis nocentes animas profuderunt. sero id qui-
 dem, sed grauitur ac digne. distulerat enim poenas eorum 15
 deus, ut ederet in eos magna et mirabilia exempla, quibus
 posterius discerent et deum esse unum et eundem iudicem digna

LOCI AVCTORVM EXPILATORVM SIMILES 17 s. (di-
 scerent)] Lact. Epit. 48, 5.

deditur uel traditur *Tollius*, excidetur *Gale*, abditur *Bauldri*, arcetur
Boherellus (aduersarius hi omnes cum *Bal*), deturbatis . . aduersariis *Allix*

1 restituta] et restituta *Bal*, sed in *C* signum $\curvearrowright$ ante restituta solita
 codicis distinctio est 5 et add. *Heumann*, in *C* est $\curvearrowright$ distinctio; huma-
 noque *Tollius*; nolimus resciderunt: humano distinguere 6 tris-
 simi *C* e lectione *Omontii*, transacti *Bal*, trisansaru (sic) *Le Nourry* in
Specim. 7 atre *C* e lectione anonymi p. 33. quam confirmat *Omont*,
 tantae *Bal*; atrae iam *Buenemann* conl., *Miscell. Lips. III*, 1716. p. 173,
 conl. *Vergil. Aen. V* 693 s. 8 obtata *C* 9 precibus (uel patientia)
 add. ed. *Oron. 1680*, gemitibus *Colomesius*, causa uel gratia *Bauldri*
 et *Bal*, ut *C* 11 illustrati erant *C*, insultauerant *Graenius* secutus
Is. Vossium, qui insultati erant conl., probat *Buenemann* conl. *Lactant.*
Inst. V 23, 2 (*V* 2, 2); aduersati erant *Bal*, illuserant *Nic. Heinsius*,
 illuctati erant *Lenglet*; qui illuserant deo, strati iacent *Bauldri* 12 ma-
 iore *Columbus*, maioris *C*; maiori *Bal* 14 sero id *Buenemann*, seruit *C*;
 serius *Le Nourry*; sero—digne om. *Bal* 15 set *C*, sic plerumque de-
 stulerat *C*, corr. *Bal* 16 quibus et *Bal*, sed in *C* post quibus in fine
 uersus nihil est 17 uindicem *Lenglet* in *C* extremae partes uersuum
 19—25 folii 1^a (= p. 173, 1. 2. 3. 4. 6. 7. 8) cum margine abscissae

uid<elicit> supplicia impiis ac persecutoribus interrogare. de 7
 quo exitu <eorum tes>tificari placuit, ut omnes qui procul
 remoti fuerunt uel qui p<ostea fu>turi sunt, scirent, qua-
 tenus uirtutem ac maiestatem suam in ex<tinguen>dis delen-
 5 disque nominis sui hostibus deus summus ostenderit. ab re
 ta<men non> est, si a principio, ex quo est ecclesia consti-
 tuta, qui fuerint persecutores <eius> et quibus poenis in eos
 caelestis iudicis seueritas uindicauerit, exponam.

2. Extremis temporibus Tiberii Caesaris, ut scriptum legi- 1
 10 mus, dominus noster Iesus Christus a Iudaeis cruciatus est
 post diem decimum Kalendas Apriles duobus Geminis consu-

LOCI AVCTORVM EXPILATORVM SIMILES

9—

p. 174, 1] Lact. Inst. IV 10, 18.

1 uid elicet> *Buenemann* (4 f. spatia in C sunt explenda), iudice
anonymus p. 34, ultione *Cellarius*; digno iudicio *Le Nourry* iudicem—
 impiis] mortem digna ultione superbis et impiis *Bal* 2 <eorū tes>tificari
ed. Oxon. 1680 (in Emendat. p. 108); in C 8 f. spatia explenda sunt;
testificari *Bal*, uaria ap. *Bauldrium* et *Heumannum*; ad quo
Bentleius quorum ascr. 3 remoti *ed. Oxon. 1680, item Bentleius*,
 moti C; amoti *Lenglet* p<ostea fu>turi *Allix; in C de litt.* p prior
 hasta et particula alterius superest, fuerat fort. p', ut alias in C; 8 f.
 spatia explenda sunt; p turi *Bal*, post nos futuri *Cyperus*,
 posthac futuri *Is. Vossius*, procul ituri *ed. Oxon. 1680 p. 2, persecutori*
idem in Emendat. p. 108, alia ap. Bauldrium 4 ex<tinguen>dis
Bauldri conl. c. 46, 2 (in C de litt. x haec hasta r apparet; 5 f. spatia
explenda sunt, fuerat fort. tiguē); dis Bal, excindendis *Colo-*
mesius conl. c. 2. 6, alia ap. Bauldrium 5 ostenderit *Bauldri*, osten-

deret C Ab re tar C e lectione *Omontii. 2—3 spatia explenda sunt,*
unde tam n Brandt scr. (tamen iam Buenemann), ... est Bal,
Vinc ta Le Nourry in Specim.; quo errore falsae coniecturae posteriorum
effectae sunt 6 quo *Bal*, qu (post una litt. euanuit) C 7 persequi-
 tores *Le Nourry, in C psecutores fuerat, sed litt. pl paene totae et o tota*
foraminibus interierunt, auctores legerat Bal; post persecutores 2 spa-
tia explenda sunt, <ei> anonymus p. 35, lacunam 9 punctis signi-
 ficauit *Bal, unde falsae coniecturae ortae sunt* ponis C 8 post
 exponam in C reliqua pars uersus uacua, extrema particula cum mar-
 gine abscissa est 11 post diem X^m kl. apr. (sic) C; Kalendas Apriles
Brandt (Kalendarum Aprilis Bal, Kalendarum Aprilium Tollius), cui

- 2 libus. cum resurrexisset die tertio, congregauit discipulos,
 quos metus comprehensionis eius in fugam euerterat, et diebus
 XL cum his commoratus aperuit corda eorum et scripturas
 interpretatus est, quae usque ad id tempus obscurae atque
 inuolutae fuerant, ordinauitque eos et instruxit ad praedicationem
 dogmatis ac doctrinae suae disponens testamenti noui
 3 sollemnem disciplinam. quo officio repleto circumuoluit eum
 procella nubis et subtractum oculis hominum rapuit in cae-
 4 lum. et inde discipuli, qui tunc erant undecim. adsumptis
 1. 15 in locum Iudae proditoris Mathia <et> Paulo dispersi sunt 10
 per omnem terram ad euangelium praedicandum, sicut illis
 magister dominus imperauerat, et per annos XXV usque ad
 principium Neroniani imperii per omnes prouincias et ciuitates
 5 ecclesiae fundamenta miserunt. cumque iam Nero imperaret,
 Petrus Romam aduenit et editis quibusdam miraculis, quae 15
 uirtute ipsius dei data sibi ab eo potestate faciebat. conuertit
 multos ad iustitiam deoque templum fidele ac stabile conlo-
 6 cavit. qua re ad Neronem delata cum animaduerneret non

LOCI AVCTORVM EXPILATORVM SIMILES 1—5] Lact.
 Inst. IV 20, 1. Epit. 42, 1. 5—9] Lact. Inst. IV 21, 1. Epit. 42, 3.
 10 s. 15] Lact. Inst. IV 21, 2.

etiam pro post scribendum uid. ante cum Lact. Inst. IV 10, 18 (ubi
 Kalendas Apriles pro genetiuo ponendum)

1 resurrexisset C 2 cõphensionis C fug (post euauit ā) C
 5 inuolute, litt. no foramine partim interierunt, C fuerant Boherellus,
 fuer C 7 sollēnē C Quo in C leuiter euanidum uel detritum, Dein
 non recte anonymus p. 36 circumuoluit Bal, cūuoluit (ante c 2 uel 3
 litt. euanuerunt) C 8 nub. C; nube GLaubmann; procella nubis] pro-
 tensus (sic) nubes Bentleius oculis C, sic saepius in caelum Bal, celum,
 sed c minus certum, ante c 1 uel 2 litt. euanuerunt, C 9 undecim Bal,
 unde, post 2 litt. euanuerunt (undeci), C assumptis Bal, adsūptū C
 10 uerba proditoris mathiā (sic, Matthia Bal) in C infra postremum pa-
 ginae uersum addita sunt, et add. Bal 11 euugliu (sic, sed extremae
 litt. parum certae) C 12 in nomine magistri dei codd. Lact. Inst. IV
 21, 2, ubi domini scribendum (cf. Addenda I p. CXIV) 14 posuerunt
 anonymus p. 37 conl. Lact. Inst. IV 21, 2 imperaret Bal, imperat***
 (pet. er.) C 17 collocavit C

modo Romae, sed ubique cotidie magnam multitudinem deficere a cultu idolorum et ad religionem nouam damnata uetusta transire, ut erat execrabilis ac nocens tyrannus, prosiliuit ad excidendum caeleste templum delendamque iustitiam
 5 et primus omnium persecutus dei seruos Petrum cruci adfixit, Paulum interfecit. nec tamen habuit inpune. respexit enim
 7 deus uexationem populi sui. deiectus itaque fastigio imperii ac deuolutus a summo tyrannus impotens nusquam repente comparuit, ut ne sepulturae quidem locus in terra tam malae
 10 bestiae appareret. unde illum quidam deliri credunt esse
 8 translatum ac uiuum reseruatum. Sibylla dicente matricidam profugum a finibus <terrae> esse uenturum, ut quia primus persecutus est, idem etiam nouissimus persequatur et antichristi praecedat aduentum — <quod n>efas est cre-
 15 dere —, sicut duos prophetas uiuos esse translatos in ultima <tempora> ante imperium Christi sanctum ac sempiternum, cum descendere coeperit, <quidam sanctor>um pronuntient:

LOCI AVCTORVM EXPILATORVM SIMILES 11] Orac. Sibyll. VIII 70 s. V 363.

2 uetusta** (te er.) C, uetustate Bal 5 persecutos C, corr. Bal 6 et Paulum Bal, sed in C ante paulū est ~ distinctio <gladio> interfecit Bauldri habuit s. l. C 9 cōparuit C 10 deleri C 12 terrae add. Tollius, cf. Or. Sibyll. VIII 70 s. ὅτι ὅν γ' ἐπ' ἀνέλθῃ Ἐκ περάτων γαίης ὁ φορὰς μετροκτόνος ἀνὴρ, V 363 s. ἡξεῖ δ' ἐκ περάτων γαίης μετροκτόνος ἀνὴρ. 14 in C initia uersuum 19—25 (= p. 175, 14. 16. 17. 176, 13. 4. 5) cum margine abscissa <quod n>efas ed. Oxon. 1680 (in C 3—4 spatia explenda sunt, fuit qđ nefas), . . nefas Bal, uaria ap. Bauldrium 15 duas C, corr. Bal 16 <tēpora> ante (in C etiam prior pars litterae a in ante interiūt, 8 f. spatia explenda sunt) imperium Brandt, initium C (quod proximo coeperit natum uidetur); cf. Lact. Inst. VII 24, 5 mille annis caelestis imperii, de ira 23, 11 caelestis imperii maiestatem, Inst. VII 26, 1 in principio regni sancti; . . . initium Bal, <saecula praecursuros> initium ed. Oxon. 1680, iudicium Vonck, Specim. critic. (1744) p. 73, item Fritzsche, alia nimis libere Cuperus et Columbus; Alexandre, edit. Orac. Sibyll. I (in Curis poster.) p. 176 non recte huc trahit Or. Sib. III 783 (784 Rz); cf. etiam ad u. 17 17 ceperit C, sic plerumque
 1 qđā scōr>ū Brandt (utraque breuiatio usitata in C) uel fortasse qđā ĩrōrū (ut Lact. Inst. V 2, 9 si qui nostrorum), in C

eodem modo etiam Neronem uenturum putant. <ut praecu>r-
sor diaboli ac praeuius sit uenientis ad uastationem terrae et
huma<ni ge>neris euationem.

- 1 3. <P>ost hunc interiectis aliquot annis alter non minor tyrannus <Domitianus> ortus est. <qui> cum exerceret inuisam 5

7—8 spatia explenda sunt; lacunam 12 punctis indicauit et pronuntiant scrips. Bal (quem sequuntur edd. puncto inter credere et sicut 15 posito), pronuncient C (quo seruato locum distinxit Brandt): itaque editorum ad lacunam explendam coniecturae (uelut sanctis suis comitatus ed. Ocon. 1680, praecessuros Vonck, alia ap. Bauldrium et Heumannum) a probabilitate aberrarunt; quod Sibyllae futurum praenuntiant Lenglet, item Duebner (sed cf. Lact. Epit. 40, 5 quod futurum . . . Salomon . . pronuntianerat), redituros Sibyllae pronuntiant Fritzsche, sed haec non solum spatium lacunae excedunt, sed ne de Sibyllis quidem hic cogitari potest neque duo prophetae Elias ac Moyses sunt (sic Lenglet et Fritzsche): nam Orac. Sibyll. II 187 de Eliae quidem reditu dicitur, sed II 245 ss. praeter Moysen et Eliam septem patriarchae et prophetae atque etiam ἱ ὁς ἔκτελεσεν Ἐσραῖοι inducuntur, et hi non ut ante iudicium extremum, sed ad ipsum illud uenturi: immo cum Columbo Cupero Tollio Enoch et Elias (Mal. 4, 5. Matth. 11, 14. 17, 11) intellegendi sunt, quamquam in S. Scriptura (Gen. 5, 24. Ecclesiastic. 44, 16. 49, 16. Hebr. 11, 5) de Enoch translatione tantum, non de futuro eius reditu dictum est, sed cf. Tertull. d. anima 50 translatus est Enoch et Elias nec mors eorum reperta est, dilata scilicet, ceterum morituri reseruantur, ut Antichristum sanguine suo extinguant; Augustin. de Genesi ad litt. IX 11 Enoch et Elias . . creduntur etiam redituri ad hanc uitam et, quod tandiu dilatum est, morituri, c. Iulian. VI 30 translati sunt Enoch et Elias . . qui sane creduntur ad exiguum temporis redituri in has terras, ut etiam ipsi cum morte confligant, uerbis quidam sanctorum quae recepinus, scriptores sacri (Malachia, Matthaeus; cf. etiam Apocal. 11) et Christiani (uelut Tertullianus; alios adfert Bousset, Der Antichrist, 1895, p. 134 ss.) comprehenduntur

1 <ut p̄cursor Allie, 6 f. spatia explenda sunt, ... cursor Bal, qui praecursor Le Nourry, alia ap. Bauldrium 3 huma<ni ge>neris Bal (in C 3 f. spatia explenda sunt, etiam particula litterae e in ge superest) post euationem in C maior pars uersus uacua relicta est 4 <P>ost Bal (in C 2 spatia explenda sunt, fuit P in initio noui capitis) hunc <in>iectis Bal (in C litt. e et in foramine interierunt, altera tamen hasta litterae n in in superest) aliquod C, corr. Bal 5 Domitianus Burnetum secutus add. Brandt (cf. p. 173, 7; Nero c. 2, 5 s. Decius c. 4, 1. Valerianus c. 5, 1. Aurelianus c. 6, 1) <qui> Bal

dominationem. subiectorum tamen cernicibus incubauit quam
diutissime tutusque regnauit, donec impias manus aduersus
dominum tenderet. postquam uero ad persequendum iustum
populum instinctu daemonum incitatus est, tunc traditus in
5 manus inimicorum luit poenas. nec satis ad ultionem fuit
quod est interfectus domi: etiam memoria nominis eius erasa
est. nam cum multa mirabilia opera fabricasset, cum Capi- 3
tolium aliaque nobilia monumenta fecisset, senatus ita nomen
eius persecutus est, ut neque imaginum neque titulorum eius
10 relinqueret ulla uestigia. grauissime decretis etiam mortuo
notam inureret ad ignominiam sempiternam. rescissis igitur 4
actis tyranni non modo in statum pristinum ecclesia restituta
est. sed etiam multo clarius ac floridius enituit, secutisque
temporibus. quibus multi ac boni principes Romani imperii
15 clauum regimenque tenuerunt, nullos inimicorum impetus
passa manus suas in orientem occidentemque porrexit, ut iam 5
nullus esset terrarum angulus tam remotus quo non religio
dei penetrasset, nulla denique [dei] natio tam feris moribus
uiuens, ut non suscepto dei cultu ad iustitiae opera mitesce-
20 ret. sed enim postea longa pax rupta est.

LOCI AVCTORVM EXPILATORVM SIMILES 16 manus—
porrexit] Lact. Inst. VII 15, 15. Epit. 46, 5 16 ss.] Lact. Inst. IV 26, 35.

(in C 2 spatia explenda sunt, prius hasta litterae P capitalis ex priore uersu
decurrente occupatum fuit. in altero q fuit, litterae q inferior pars superest)

6 domi] Domitianus Susius, *Animadu. ad auct. uet. specim. III*
ed. Gurlitt, progr. Hamburg. 1806 p. 12; domi: etiam] Domitianus
de Wal, *Mnemosyne X (1861) p. 201*; domi <suae> Brandt (cf. c.
14, 2 et Sueton. Domit. 16 in cubiculum se recepit atque ibi occisus
est) eius] in C fuit ei', litt. e foramine interiiit erasa (sic) C
7 in C fuit capitolii. pars litt. o, litterae li, prior hasta litt. u fora-
mine interierunt 8 monumenta, sed ex u ras. i factum, C 10 relin-
queret Bal, relinquerent C; an relinquerentur scribendum? grauis-
simis Bal 11 reci-sis (s er.) C, corr. Bal 13 enituit (n er.) C
16 post passa litt. er. C oriente occidenteq. C, corr. Bal; cf. Lact.
Inst. VII 15, 15. Epit. 46, 5 et Proleg. adn. 6 17 quo Bal, co C
18 di C, del. Bal ferib; ras. partim corr. C 19 cultum C, corr.
Bal aiustitiae C 20 longa (u er.) C

- 1 4. Exstitit enim post annos plurimos execrabile animal
Decius, qui uexaret ecclesiam: quis enim iustitiam nisi malus
2 persequatur? et quasi huius rei gratia prouectus esset ad
illud principale fastigium, furere protinus contra deum coepit.
3 ut protinus caderet. nam profectus aduersum Carpos, qui 5
tum Daciam Moesiamque occupauerant, statimque circumuentus
a barbaris et cum magna exercitus parte deletus ne sepultura
quidem potuit honorari, sed exutus ac nudus, ut hostem dei
oportebat, pabulum feris ac uolueribus iacuit.
- 1 5. Non multo post Valerianus quoque non dissimili furore 10
corruptus impias manus in deum intentauit et multum quamuis
breui tempore iusti sanguinis fudit. at illum deus nouo ac
singulari poenae genere adfecit, ut esset posteris documentum
aduersarios dei semper dignam scelere suo recipere mercedem.
2 hic captus a Persis non modo imperium, quo fuerat insolenter 15
usus, sed etiam libertatem, quam ceteris ademerat, perdidit
3 uixitque in seruitute turpissime. nam rex Persarum Sapor,
is qui eum ceperat, si quando libuerat aut uehiculum ascen-
dere aut equum, inclinare sibi Romanum iubebat ac terga
praebere et imposito pede super dorsum eius illud esse uerum 20
dicebat exprobrans ei cum risu. non quod in tabulis aut parie-
4 tibus Romani pingerent. ita ille dignissime triumphatus ali-
quamdiu uixit, ut diu barbaris Romanum nomen ludibrio ac

LOCI AVCTORVM EXPILATORVM SIMILES

c. 4]

Orat. Constantini ad sanct. coet. 24, 1. c. 5] ibid. 24, 2.

1 execrabile *ex* execrabilis *part. ras. corr. C* 5 ut *s. l. C* 6 da-
tiam *C* 7 habaris, *s. l. corr. C* ne *Graeuus*, item *Bentleius*, nec *C*
8 quidam *C*, *corr. Bal* onorari *C* 10 dissimil* (*sic*) *C*, *corr. Bal*
11 deum *Bal*, dō *C*; cf. *Proleg. adn. 6* 12 noua *C*, *corr. Bal*
13 poenae *Bal*, p pene *C*; prope poenae *anonymus p. 39*, item *Bentleius*,
prorsus poenae *Heumann*; cf. *Cic. Verr. IV 41, 88* nouum et singulare
supplicii genus excogitauit 15 quod *C*, *corr. Bal* 17 sapor is *C*,
retinuius cum Lengletio et Duebnero (cf. *Sapor Trebell. Poll., Valer.*
4, 4); Sapoies *Bal* 18 libuerat *Columbus* (cf. *c. 21, 5. 38, 5*), libu-
erit *C* ueiculum *C* 19 romana, *s. l. corr., C* 20 imposita *C*, *corr.*
Bal super *Bal*, supra *C* 21 dicebat. <triumphi genus. *Lenglet*

derisui esset. etiam hoc ei accessit ad poenam, quod cum 5
 filium haberet imperatorem, captiuitatis suae tamen ac serui-
 tutis extremae non inuenit ultorem nec omnino repetitus est.
 postea uero quam pudendam uitam in illo dedecore finiuit, 6
 5 derepta est ei cutis et exuta uisceribus pellis infecta rubro
 colore, ut in templo barbarorum deorum ad memoriam claris-
 simi triumphi poneretur legatisque nostris semper esset osten-
 tui, ne nimium Romani uiribus suis fiderent, cum exuias f. 26
 capti principis apud deos suos cernerent. cum igitur tales 7
 10 poenas de sacrilegis deus exegerit, nonne mirabile est ausum
 esse quemquam postea non modo facere, sed etiam cogitare
 aduersus maiestatem singularis dei regentis et continentis
 uniuersa?

6. Aurelianus. qui esset natura uesanus et praeceps, quam- 1
 15 uis captiuitatem Valeriani meminisset, tamen oblitus sceleris
 eius et poenae iram dei crudelibus factis lacessiuit. uerum
 illi ne perficere quidem quae cogitauerat licuit, sed protinus
 inter initia sui furoris extinctus est. nondum ad prouincias 2
 ultiores cruenta eius scripta peruenerant, et iam Caenofrurio,
 20 qui locus est Thraciae, cruentus ipse humi iacebat falsa qua-
 dam suspitione ab amicis suis interemptus. talibus et tot 3
 exemplis coerceri posteriores tyrannos oportebat: at hi non
 modo territi non sunt, sed audacius etiam contra deum con-
 fidentiusque fecerunt.

25 7. Diocletianus. qui scelerum inuentor et malorum machi- 1
 nator fuit, cum disperderet omnia, ne a deo quidem manus

LOCI AVCTORVM EXPILATORVM SIMILES

c. 6]

ibid. 24, 3.

2 haberet *Bal.* abē& C captiuitati C, corr. *Bal.* 3 extre&mc C
 5 derepta *Nic. Heinsius*, direpta C est infecta *Lenglet*, sed uirgula
 quam dicit esse in C, ~ distinctio est 6 clarissimi *Bal.* karissimi C
 7 ostentui, i ras. ex s, C 9 principes C, corr. *Bal.* apud C 10 exi-
 gerit C 14 uaesanus C praecebs C 19 Caenofrurio *Columbus*, coeno
 frurio C; <in> Caenofrurio *Heumann* 20 traciae C 21 suspitione C
 22 coherceri C 25 Dio clecianus C, sic paene constanter 26 ne
Lenglet, item *Bentleius*, nec C

2 potuit abstinere. hic orbem terrae simul et auaritia et timi-
 ditate subuertit. tres enim participes regni sui fecit in quat-
 tuor partes orbe diuiso et multiplicatis exercitibus. cum sin-
 guli eorum longe maiorem numerum militum habere conten-
 derent, quam priores principes habuerant. cum soli rem pu- 5
 blicam gererent. adeo maior esse coeperat numerus accipien-
 tium quam dantium. ut enormitate indictionum consumptis
 uiribus colonorum desererentur agri et culturae uerterentur
 4 in siluam. et ut omnia terrore complerentur. prouinciae quo-
 que in frusta concisae: multi praesides et plura officia sin- 10
 gulis regionibus ac paene iam ciuitatibus incubare, item ratio-
 nales multi et magistri et uicarii praefectorum, quibus omnibus
 ciuiles actus admodum rari, sed condemnationes tantum et
 proscriptiones frequentes, exactiones rerum innumerabilium non
 dicam crebrae, sed perpetuae, et in exactionibus iniuriae non 15
 5 ferendae. haec quoque tolerari <non> possunt quae ad exhi-
 bendos milites spectant. idem insatiabili auaritia thesauros
 numquam minui uolebat, sed semper extraordinarias opes ac
 largitiones congerebat, ut ea quae recondebat, integra atque
 6 inuiolata seruaret. idem cum uariis iniquitatibus immensam 20
 faceret caritatem, legem pretiis rerum uenalium statuere co-
 7 natus est. tunc ob exigua et uilia multus sanguis effusus,
 nec uenale quicquam metu apparebat et caritas multo deterius
 exarsit, donec lex necessitate ipsa post multorum exitum

LOCI AVCTORVM EXPILATORVM SIMILES 17—20 in-
 satiabili auaritia—minui—congerebat—integra] Lact. Epit. 56, 1 s. 3. 5.

2 quatuor *C* 4 cõtenderent (*sic*) *C* 6 maiores eẽ ceperant *C*, *corr.*
Bal 7 inhormitate *C*, *corr.* *Bal* 9 cõplerentur *C* 10 frusta (*r*
er.) *C* 11 etiam *Halm* 13 ciuilis *C*, *corr.* *Bal* condẽpnationes *C*
post et hoc cõdẽ (*redierat librarius ad condẽpn.*) *C* 14 frequentes
Bal, frequenter *C* 16 Hec quoque *C*; <non> *add. Brandt* (*ad quoque—*
non cf. Indic. uerb. s. quoque; noluit <ne> haec quoque); haec quoque
cum C Bal (*quod non recte cum Mieigio defendere temptat Buenemann*),
 haud quoque *Allix*, nec quoque *Bauldri*; haec quoque qui t. p. —
 spectant? *Duebner* 17 expectant *C*, *corr.* *Bal* 20 idem *Bal*, item *C*
 immensa *C*, *corr.* *Bal* 23 metu] tum *Heumann*

solueretur. huc accedebat infinita quaedam cupiditas aedi- 8 f. 3a
ficandi, non minor prouinciarum exactio in exhibendis operariis
et artificibus et plaustis omnibus<que> quaecumque sint fabri-
candis operibus necessaria. hic basilicae, hic circus, hic mo- 9
5 neta, hic armorum fabrica, hic uxori domus, hic filiae. repente
magna pars ciuitatis exciditur. migrabant omnes cum coniu-
gibus ac liberis quasi urbe ab hostibus capta. et cum per- 10
fecta haec fuerant cum interitu prouinciarum, 'non recte facta
sunt' aiebat, 'alio modo fiant'. rursus dirui ac mutari necesse
15 erat iterum fortasse casura. ita semper dementabat Nicome-
diam studens urbi Romae coaequare. iam illud praetereo, 11
quam multi perierint possessionum aut opum gratia. hoc enim
usitatum et fere licitum consuetudine malorum. sed in hoc 12
illud fuit praecipuum, quod ubicumque cultiorem agrum uide-
15 rat aut ornatius aedificium, iam parata domino calumnia et
poena capitalis, quasi non posset rapere aliena sine sanguine.

8. Quid frater eius Maximianus, qui est dictus Herculus? 1
non dissimilis ab eo: nec enim possent in amicitiam tam fide-
lem cohaerere, nisi esset in utroque mens una, eadem cogi-
20 tatio, par uoluntas, aequa sententia. hoc solum differebant, 2
quod auaritia maior in altero fuit, sed plus timiditatis, in
altero uero minor auaritia, sed plus animi, non ad bene faci-

LOCI AVCTORVM EXPILATORVM SIMILES 19 s.]

Lact. Inst. IV 29, 4. 13.

3 omnibus<que> Graeuus, item Bentleius, et omnibus Heumann
sunt uel essent Halm 4. 5 sexies hinc Gale, etiam Bentleius ad hos
uers. pro Hic lege hinc ascrips. circus (s ex r) sic C 6 exciditur (uel
magna parte ciuitatis exciditur) Allix, exciditur C; excedit urbe Ant.
de Rooy, Spicileg. critic. (Dordraci 1771) p. 34 9 agebat C, corr.
Bal 10 dementabat (n er.) C 11 quo equare C, corr. Bal 16 pos-
set Bal, possit C raepere C 17 qui est Bal, quē C ircularius C
18 in amicitiam tam fidelem anonymus p. 41, item Halm, Sitzungsber.
d. Wiener Akad. uol. L (1865) p. 164, in amiticia (sic) tam fidele C;
in amicitia tam fideli Bal; cf. Proleg. adn. 6 19 quo herere C men-
sura C 21. 22 quod auaritia—animi Graeuus (ap. Bauldrium, cf.
etiam eius epist. ad Nic. Heinsium in Burmanni Sylloge Epistol. IV

3 endum, sed ad male. nam cum ipsam imperii sedem teneret
 Italianam subiacerentque opulentissimae prouinciae, uel Africa
 uel Hispania, non erat in custodiendis opibus tam diligens.
 4 quarum illi copia suppetebat. et cum opus esset, non deerant
 locupletissimi senatores qui subornatis indiciis affectasse im- 5
 perium dicerentur, ita ut effoderentur assidue lumina senatus.
 5 cruentissimus fiscus male partis opibus affluebat. iam libido
 in homine pestifero non modo ad corrumpendos mares, quod
 est odiosum ac detestabile, uerum etiam ad uiolandas primo-
 rum filias. nam quacumque iter fecerat, auulsae a complexu 10
 6 parentum uirgines statim praesto. his rebus beatum se iudi-
 cabat, his constare felicitatem imperii sui putabat, si libidini
 7 et cupiditati malae nihil denegaret. Constantium praetereo,
 quoniam dissimilis ceterorum fuit dignusque qui solus orbem
 teneret.

15

1 9. Alter uero Maximianus. quem sibi generum Diocletianus
 ascuerat, non his duobus tantum quos tempora nostra sense-
 2 runt, sed omnibus qui fuerunt malis peior. inerat huic bestiae
 naturalis barbaries, efferitas a Romano sanguine aliena: non

691; cf. c. 7, 2 hic—subuertit et c. 29, 5 thesauros—large et *Lact. Inst. III* 7, 4 in illa priore parte ut periculi minus—ita minus difficultatis); quod auaritia minori altero fuit plus maiori uero minus set plus timiditatis plus uero animi C; quae *Bal* descripsit 'haec sane corrupta ac deprauata sunt' addens, quod auaritiae in altero fuit plus, sed plus timiditatis, in altero minus, plus uero animi *Bauldri*, auaritia minor in altero fuit, in altero maior: in hoc minus audaciae et plus timiditatis. in illo plus uero animi *Fritzsche*, alia parum probabilia ed. *Oxon.* 1680 p. 16. 108, *Columbus*, *Arntzenius*, *Panegyri. ueter.* I p. 48, uarii ap. *Bauldrium* et *Buenemannum*, *Heumann*, *Duebner*

1 ipsam *Bal*, ipsa C 2 Italianam *Bal*, italia C affrica C 3 ispania C 4 sub petebat C at *Heumann*, sed *Halm* 7 an affluebat? 8 pestiphero C, pestifera *Heinsius* mares *Burnetus*, mores C 9 otiosum C, corr. *Bal* uolandas C, corr. *Bal* 10 quaecumque C, corr. *Bal* 'complexu post *Sallust. Catil.* 50. *Vulpinus* in *Cat. LXI.* 21' in marg. exemplaris *Bentleiani* (sed non manu *Bentlei*) ascriptum (diuelli liberos a parentum complexu *Sallust. Cat.* 51, 9; cf. *Catull.* 62, 21), conspectu C 19 barbaries C et feritas ed. *Oxon.* 1680 (in *Emendat.* p. 108)

mirum, cum mater eius Transdanuuiana infestantibus Carpis
in Daciam nouam transiecto amne confugerat. erat etiam 3
corpus moribus congruens, status celsus, caro ingens et in
horrendam magnitudinem diffusa et inflata. denique et uerbis 4
5 et actibus et aspectu terrori omnibus ac formidini fuit. | socer f. 3b
quoque eum metuebat acerrime: cuius timoris haec fuit causa.
Narseus rex Persarum concitatus domesticis exemplis aui sui 5
Saporis ad occupandum Orientem cum magnis copiis inhiabat.
tunc Diocletianus, ut erat in omni tumultu meticulosus, ani- 6
10 mique deiectus, simul et exemplum Valeriani timens, non
ausus est obuiam tendere, sed hunc per Armeniam misit ipse
in Oriente subsistens et aucupans exitus rerum. ille insidiis 7
usus barbaros, quibus mos est cum omnibus suis ad bellum
pergere, multitudine impeditos et sarcinis occupatos non diffi-
15 ciliter oppressit fugatoque Narseo rege reuersus cum praeda
et manubiis ingentibus sibi attulit superbiam, Diocletiano
timorem. in tantos namque fastus post hanc uictoriam ele- 8
uatus est, ut iam detrectaret Caesaris nomen. quod cum in
litteris ad se datis audisset, truci uultu ac uoce terribili ex-
20 clamabat 'quousque Caesar?' exinde insolentissime agere coe- 9
pit, ut ex Marte se procreatum et uideri et dici uellet tam-
quam alterum Romulum maluitque Romulam matrem stupro
infamare, ut ipse diis oriundus uideretur. sed differo de factis 10
eius dicere, ne confundam tempora. postea enim quam nomen
25 imperatoris accepit, exuto socero, tum demum furere coepit
et contemnere omnia. Diocles — <sic> enim ante imperium 11

1 cū C, nolimus quoniam 2 noua C, corr. Bal tras jecto C
amne<Danubio> ed. Oxon. 1680 (in Emendat. p. 108) confugerit Tol-
lius, sed cf. poterat c. 17, 2 (uidebat 18, 5.) 3 status Columbus, statu C
5 formini C 8 iniabat C 10 deiectus Columbus, disiectus C 13 usus
Tollius, suis C 14 imperitos C, corr. Bal sartinos C, corr. Bal
difficiliter C 15 obpraessit C 17 elatus Heumann; ad eleuatus Buene-
mann confert Arnob. II 19 typho et adrogantia subleuati 18 detrac-
taret Bal in textu, detrectaret (sic C) in notis; cf. c. 10, 4. 38, 2
19 literis C 20 datus C, corr. Bal uidisset Heumann 26 contemp-
nere C sic add. Graeuus, <ita> Cuperus

uocabatur — cum rem publicam talibus consiliis et talibus sociis euerteret, cum pro sceleribus suis nihil non mereretur, tandiu tamen summa felicitate regnavit, quamdiu manus suas in iustorum sanguine non inquinaret. quam uero causam persequendi habuerit exponam.

1 10. Cum ageret in partibus Orientis, ut erat pro timore
scrutator rerum futurarum, immolabat pecudes et in iecoribus
2 earum uentura quaerebat. tum quidam ministrorum scientes
dominum cum adsisterent immolanti, imposuerunt frontibus
suis immortale signum: quo facto fugatis daemonibus sacra 10
turbata sunt. trepidabant aruspices nec solitas in extis notas
3 uidebant et quasi non litassent, saepius immolabant. uerum
identidem mactatae hostiae nihil ostendebant, donec magister
ille aruspicum Tagis seu suspicione seu uisu ait ideo non
respondere sacra, quod rebus diuinis profani homines inter- 15
4 essent. tunc ira furens sacrificare non eos tantum qui sacris
ministrabant, sed uniuersos qui erant in palatio iussit et in
eos, si detractassent, uerberibus animaduerti, datisque ad prae-
positos litteris, etiam milites cogi ad nefanda sacrificia prae-
5 cepit, ut qui non paruissent, militia soluerentur. hactenus 20
furor eius et ira processit nec amplius quicquam contra legem
f. 4a 6 aut | religionem dei fecit. deinde interiecto aliquanto tempore
in Bithyniam uenit hiematum eodemque tum Maximianus quo-

LOCI AVCTORVM EXPILATORVM SIMILES c. 10.2 ss.]

Lact. Inst. IV 27. 3 ss.; cf. Brandt, *Entstehungsverhältnisse* p. 117 et
Jahrb. f. class. Philol. 1893 p. 129; Belser, *Theol. Quartalschr.* 1892
p. 277; Crivellucci, *Studi storici* 1893 p. 45.

6 pro] prae Tollius, idem Bentleius ascrips. 8 earum C, quod propter
errorem Baluzii aliorumque eorum scribentium monendum est quidam (a
ex c) C 12 spiu C 13 identidē (dē ex b:) C 14 Tages Cuperus
suspitione C 15 qđ (q ex d) C 16 furens Bal, furoris C; furiosus
alter anonymus p. 70 18 si] qui anonymus p. 42 detractassent
ed. Oxon. 1680, detractassent C; cf. c. 9, 8 19 literis C 20 ut
Bal, et C, quod placet Halmio p. 162 ac tenus C 22 interiecto
Bal, interdicto C 23 bethaniam C, corr. Bal himatu C, corr. Bal

que Caesar inflammatus scelere aduenit, ut ad persequendos Christianos instigare senem uanum, qui iam principium fecerat, cuius furoris hanc causam fuisse cognoui.

11. Erat mater eius deorum montium cultrix, quae cum 1
 5 esset mulier admodum superstitiosa, dapibus sacrificabat paene cotidie ac uicanis suis epulas exhibebat, Christiani abstinebant, et illa cum gentibus epulante ieiuniis hi et orationibus instebant. hinc concepit odium aduersus eos ac filium suum 2
 non minus superstitiosum querelis muliebribus ad tollendos
 10 homines incitauit. ergo habito inter se per totam hiemem 3
 consilio cum nemo admitteretur et omnes de summo statu rei publicae tractari arbitrarentur, diu senex furori eius repugnauit ostendens quam perniciosum esset inquietari orbem terrae, fundi sanguinem multorum; illos libenter mori solere; satis
 15 esse si palatinos tantum ac milites ab ea religione prohiberet. nec tamen deflectere potuit praecipitis hominis insaniam. pla- 4
 cuit ergo amicorum sententiam experiri. nam erat huius ma- 5
 litiae: cum bonum quid facere decreuisset, sine consilio faciebat, ut ipse laudaretur, cum autem malum, quoniam id repre-
 20 hendendum sciebat, in consilium multos aduocabat, ut aliorum culpa adscriberetur quicquid ipse deliquerat. admissi ergo 6
 iudices pauci et pauci militares, ut dignitate antecederent, interrogabantur. quidam proprio aduersus Christianos odio inimicos deorum et hostes religionum publicarum tollendos

LOCI AVCTORVM EXPILATORVM SIMILES 23 pro-
 prio—odio; 186, 2 uel timentes—uolentes] Lact. Inst. V 11, 10.

2 quia *Fritzsche* 4 deae *Graeuus* gentium *Bentleius* quae—
 superstitiosa *Graeuus*, mulier admodum supersticiosa. Quae cum esset
C; ad quae cum esset *Tollius* 'excidit nomen urbis, forte an ea Nico-
 media fuerit' 5 poene *C* 6 uicanis *Tollius*, uicariis *C* epulas ed.
Oxon. 1680, item *Bentleius*, epulis *C*; aliae de hoc loco coniecturae ap.
Bauldrium 11 statu* *C* 12 p^ublice ex plice *C* 15 esset *C*, corr. *Bal*
 17 nam *Bal*, nō *C* 21 ascriberetur *C* 23 proprio aduersus Christi-
 anos odio *Bal* (cf. *Lact. Inst. V 11, 10* suo proprio aduersus iustos
 odio et *Proleg. adn. 6*), proprium aduersus Christianos odium *C*, ad
 quod *Halmio* fort. gerentes supplendum uid.

- esse censuerunt, et qui aliter sentiebant. intellecta hominis uoluntate uel timentes uel gratificari uolentes in eandem sententiam congruerunt. nec sic quidem flexus est imperator, ut accommodaret assensum, sed deos potissimum consulere statuit misitque aruspice[m] ad Apollinem Miliesium. respondit 5
 8 ille ut diuinæ religionis inimicus. traductus est itaque a proposito et quoniam nec amicis nec Caesari nec Apollini poterat reluctari, hanc moderationem tenere conatus est. ut eam rem sine sanguine transigi iuberet, cum Caesar uiuos cremari uellet qui sacrificio repugnassent. 10
- 1 12. Inquiritur peragenda rei dies aptus et felix ac potissimum Terminalia deliguntur, quæ sunt a. d. septimum Kalendas Martias, ut quasi terminus imponeretur huic religioni. ille dies primus leti primusque malorum causa fuit: 15
- 2 quæ et ipsis et orbi terrarum acciderunt. qui dies cum illuxisset agentibus consulatum senibus ambobus octauum et septimum, repente adhuc dubia luce ad ecclesiam præfectus cum ducibus et tribunis et rationalibus uenit et reuulsis foribus simulacrum dei quaeritur: scripturae repertae incenduntur, 20
 3 datur omnibus præda, rapitur, trepidatur, discurritur. ipsi uero in speculis — in alto, enim constituta ecclesia ex palatio uidebatur — diu inter se concertabant, utrum ignem potius
 4 supponi oporteret. uicit sententia Diocletianus cauens, ne magno incendio facto pars aliqua ciuitatis arderet. nam multæ 25
 5 ac magnæ domus ab omni parte cingebant. ueniebant igitur

LOCI AVCTORVM EXPILATORVM SIMILES 14 s.] Vergil. Aen. IV 169 s.

1 qui aliter Bal (in Erratis, post Indicem), qualiter C 3 ne Columbus, item Bentleius 5 respondit C (item c. 18, 5) 10 sacrificio Bal, sacrificium C; sacrificium repudiassent GLaubmann 12 deleguntur C a. d. Cuperus, ad C; ad quod Bentleius ante diem ascrips. kl mrs. C 13 imponeretur C 14 loeti C 18 præfectus Cuperus, item Bentleius, profectus C 21 ipsi Bal, ipsis C 22 constituta* (c uel e er.) C 24 subponi C sententiam C, corr. Bal ad Diocletianus Bentleius NB. ni in marg.

praetoriani acie structa cum securibus et aliis ferramentis et immissi undique fanum illud editissimum paucis horis solo adaequarunt.

13. Postridie propositum est edictum quo cauebatur, ut 1
 5 religionis illius homines carerent omni honore ac dignitate, tormentis subiecti essent. ex quocumque ordine aut gradu uenirent. aduersus eos omnis actio ualeret, ipsi non de iniuria, non de adulterio, non de rebus ablatiis agere possent, libertatem denique ac uocem non haberent. quod edictum 2
 10 quidam etsi non recte, magno tamen animo deripuit et conscidit, cum irridens diceret uictorias Gothorum et Sarmatarum propositas. statimque perductus non modo extortus, sed etiam 3
 legitime coctus cum admirabili patientia postremo exustus est.

14. Sed Caesar non contentus est edicti legibus: aliter 1
 15 Diocletianum aggredi parat. nam ut illum ad propositum 2
 crudelissimae persecutionis impelleret, occultis ministris palatio subiecit incendium. et cum pars quaedam conflagrasset, Christiani arguebantur uelut hostes publici et [cum] ingenti inuidia simul cum palatio Christianorum nomen ardebat: illos consilio
 20 cum eunuchis habito de extinguendis principibus cogitasse, duos imperatores domi suae paene uiuos esse combustos. Diocletianus uero, qui semper se uolebat uideri astutum et 3
 intelligentem, nihil potuit suspicari, sed ira inflammatus ex-

1 instructa *Cuperus*, item *Bentleius* 2 immissi *C* fanum *Cuperus*, tam *C*; tamen *Bal*, templum *Colomesius*, alia *ap. Bauldrium*; illud *C*; tantum illud aedificium (aedificium iam *Cuperus*) antiqua manus in editionis *Baluzianae exemplari Heidelbergensi* 4 Post tridie *C* 6 subiecti* (s. *er.*) *C* aut] ac *Columbus* 7 omnes *Bal* ualeret *Cuperus*, caleret *C*; exactio caleret *Susius p. 13* 8 adulterio *C* 10 deripuit *Tollius*, diripuit *C* 11 gotorum *C* 12 propositas *Columbus*, praepositas *C* perductus *C*, quod probat *Halm p. 162*, productus *Bal* 13 lentissime *Gale conl. c. 21*, 7 lentis ignibus, at *cf. Plin. h. n. 23, 64* 14 est *del. Heumann* 18 cum *del. Tollius* inuidia *Bal*. uidia *C* 19 Christianum *Heumann* illos *Bal*, illo *C* 20 de extinguendis *Bal*, dextinguendis *C* 21 pena *C*, corr. *Bal* ebustus *C* 23 intelligentem *C*

4 carnificari omnes suos protinus praecepit. sedebat ipse atque
innocentes igni torquebat, item iudices uniuersi, omnes denique
5 qui erant in palatio magistri data potestate torquebant. erant
certantes quis prior aliquid inueniret: nihil usquam reperie-
batur. quippe cum familiam Caesaris nemo torqueret. aderat 5
ipse et instabat nec patiebatur iram inconsiderati senis defla-
6 grare. sed quindecim diebus interiectis aliud rursum incen-
dium molitus est. sed celerius animaduersum, nec tamen
7 auctor apparuit. tunc Caesar medio hiemis profectione parata
prorupit eodem die. contestans fugere se, ne uiuus arderet. 10
1 15. Furebat ergo imperator iam non in domesticos tantum,
sed in omnes. et primam omnium filiam Valeriam coniugem-
2 que Priscam sacrificio pollui coegit. potentissimi quondam
eunuchi necati, per quos palatium et ipse ante constabat.
f.5a comprehensi presbyteri ac ministri et sine ulla probatione 15
aut confessione damnati cum omnibus suis deducebantur.
3 omnis sexus et aetatis homines ad exustionem rapti, nec sin-
guli, quoniam tanta erat multitudo, sed gregatim circumdato
igni ambiebantur: domestici alligatis ad collum molaribus mari
4 mergebantur. nec minus in ceterum populum persecutio ui- 20
lenter incubuit. nam iudices per omnia templa dispersi uni-
5 uersos ad sacrificia cogeabant. pleni carceres erant, tormen-
torum genera inaudita excogitabantur, et ne cui temere ius
diceretur, arae in secretariis ac pro tribunali positae, ut liti-
gatores prius sacrificarent atque ita causas suas dicerent, sic 25

1 praecepit *Bal*, caepit *C*; excarnificare—coepit *Cuperus* 2 igni
Brandt (cf. c. 15, 3. 21, 8 et *Indic. uerbor.*), igne *C* torquebat *Mie-*
gius ap. Buenemannum, torreat *C* 3 torquebant *Bal*, torquebantur *C*
torquebant [erant] certantes *anonymus p. 44* 4 usquam *Bal*, usq. *C*
6 deflagraret *C*, corr. *Bal* 7 aliut *C* 8 set *C*, id *Columbus* cele-
rerius *C* 13 condam *C*, corr. *Bal* 15 cphensi *C* 16 aut *Tollius*, ad
C; ac *Leuglet*; ad confessionem *Bal* ducebantur *Tollius*, cf. c. 40, 4.
51, 2. *Lact. Inst. IV* 18, 7 18 sed *Tollius*, et *C*; at *ed. Oxon. 1680*
19 amburebantur *Cuperus* uirgulam post ambiebantur *del. Bentleius*
molaribus *C*, corr. *Bal* 23 inaudita* (e er.) *C* 24 are* *C* 25 sic
ergo] sicque *Heumann*

ergo ad iudices tamquam ad deos adiretur. etiam litterae ad 6
 Maximianum atque Constantium commeauerant, ut eadem
 facerent: quorum sententia in tantis rebus expectata non erat.
 et quidem senex Maximianus libens paruit per Italiam, homo
 5 non adeo clemens. nam Constantius, ne dissentire a maiorum 7
 praeceptis uideretur, conuenticula id est parietes, qui restitui
 poterant. dirui passus est, uerum autem dei templum, quod
 est in hominibus, incolome seruauit.

16. Vexabatur ergo uniuersa terra et praeter Gallias ab 1
 10 oriente usque ad occasum tres acerbissimae bestiae saeuiebant.
 non, mihi si linguae centum <sint> oraque centum, 2
 ferrea uox, omnes scelerum comprehendere formas,
 omnia poenarum percurrere nomina possim,
 quae iudices per prouincias iustis atque innocentibus intule-
 15 runt. uerum quid opus est illa narrare praecipue tibi, Donate 3
 carissime, qui praeter ceteros tempestatem turbidae persecu-
 tionis expertus es? nam cum incidisses in Flaccinum prae- 4
 fectum, non pusillum homicidam, deinde in Hieroclem ex
 uicario praesidem, qui auctor et consiliarius ad faciendam
 20 persecutionem fuit, postremo in Priscillianum successorem
 eius, documentum omnibus inuictae fortitudinis praebuisti.
 nouies enim tormentis cruciatibusque uariis subiectus nouies 5
 aduersarium gloriosa confessione uicisti, nouem proeliis zabu-
 lum cum satellitibus suis debellasti, nouem uictoriis saeculum

LOCI AVCTORVM EXPILATORVM SIMILES 7 uerum—
 hominibus] cf. Indic. rer. s. u. templum. 11 ss.] Vergil. Aen. VI 625 ss.
 19 s. qui—fuit] Lact. Inst. V 2, 12. 24 saeculum—triumph.] Lact. Epit.
 61, 5. Inst. IV 26, 28.

1 *etiam (z i. e. et er. uid.) C; et iam Bal 3 quorum Halm, eorum
 C (cf. in C c. 3, 5 et 48, 8 co; 7, 10 quo equare; 15, 2 et 27, 7 con-
 dam; 18, 5 em; 52, 1 locor); eorum Bal expectata Bal, spectata C
 5 desentire C 8 incolome C 10 aceruissime C sebut part. s. l.
 in seuiēbant (sic) corr. C 11 sint ex Vergil. add. 12 comprehendere for-
 mas Vergil., cōphendrē penas C 13 omnia Vergil., oñiū C ad pos-
 sem (sic LeNourry cum Bal) Bentleius possim ascr. 14 que C, quas
 ed. Oxon. 1680 18 pusillam C, corr. Bal ieroclē C 20 prisscil-
 lianum C 23 an diabolum? Brandt, cf. c. 2, 8. 52, 5

6 cum suis terroribus triumphasti. quam iucundum illud spectaculum deo fuit, cum uictorem te cerneret non candidos equos aut immanes elephantos, sed ipsos potissimum triumphatores curru tuo subiungentem! hic est uerus triumphus. cum dominatores dominantur. uicti enim tua uirtute ac subiugati sunt, quandoquidem nefanda iussione contempta omnes apparatus ac terribiles tyrannicae potestatis fide stabili et robore animi profligasti. nihil aduersus te uerba, nihil ungulae, nihil ignis, nihil ferrum, nihil uaria tormentorum genera ualuerunt: adimere tibi fidem ac deuotionem nulla uis potuit. hoc est esse discipulum dei, hoc est militem Christi, quem nullus hostis expugnet, nullus lupo de castris caelestibus rapiat, nullus laqueus inducat, nullus dolor uincat, nullus cruciatus affligat. denique post illas nouem gloriosissimas pugnas, quibus a te zabulus uictus est, non est ausus ulterius congregi tecum, quem tot proeliis expertus est non posse superari. et cum tibi parata esset uictrix corona, desiit amplius prouocare, ne iam sumeres: quam licet non acceperis in praesenti, tamen integra tibi pro uirtutibus tuis et meritis in regno domini reservatur. sed redeamus ad ordinem rerum.

1 17. Hoc igitur scelere perpetrato Diocletianus, cum iam felicitas ab eo recessisset, perrexit statim Romam, ut illic uicennalium diem celebraret, qui erat futurus a. d. duodecimum Kalendas Decembres. quibus sollempnibus celebratis cum libertatem populi Romani ferre non poterat, impatiens et aeger animi prorupit ex urbe impendentibus Kalendis Ianuariis,

LOCI AVCTORVM EXPILATORVM SIMILES 1 s.] Minuc. c. 37. 1. Cyprian. Epist. X 2.

1 illud C 3 imanes elephantos C 4 subiungentem Nic. Heinsius, subiugantem C 6 omnis C, corr. Bal 8 pr. nichil C, sic saepe 13 uincit C, corr. Bal 14 gloriosissimas C 15 zabulis C, corr. Bal; cf. ad p. 189, 23 17 superare C (recte?), corr. Bal 20 dei Bal 23 ad XII. kl. DCB. C; XV Seeck, *Gesch. d. Untergangs d. antiken Welt I. Anh. p. 409 (concl. Euseb. mart. Pal. I 5—II 4); ad ad (sic LeNourry cum Bal) Bentleyus ante diem ascr. 24 sollempnibus C 25 cum (cū C)] quod Tollius, sed cf. ad p. 183, 1 s. libertate C, corr. Bal 26 impendentibus kl. iār. C*

quibus illi nonus consulatus deferebatur. tredecim dies tole- 3
 rare non potuit. ut Romae potius quam Rauennae procederet
 censul. sed profectus hieme saeuiente, frigore atque imbribus
 uerberatus morbum leuem. at perpetuum contraxit uexatusque
 5 per omne iter lectica plurimum uehebatur. sic aestate trans- 4
 acta per circuitum ripae Istricae Nicomediam uenit morbo iam
 graui insurgente: quo cum se premi uideret, prolatus est
 tamen, ut circum quem fecerat dedicaret anno post uicennalia
 repleto. deinde ita languore <est> oppressus, ut per omnes 5
 10 deos pro uita eius rogaretur. donec Idibus Decembribus luctus
 repente in palatio, maestitia et lacrimae iudicum, trepidatio
 et silentium tota ciuitate. iam non modo mortuum, sed etiam 6
 sepultum dicebant, cum repente mane postridie peruagari
 fama quod uiueret, domesticorum ac iudicum uultus alacritate
 15 mutari. non defuerunt qui suspicarentur celari mortem eius, 7
 donec Caesar ueniret, ne quid forte a militibus nouaretur.
 quae suspicio tantum ualuit, ut nemo crederet eum uiuere, 8
 nisi Kalendis Martiis prodisset, uix agnoscendus, quippe qui
 anno fere toto aegritudine tabuisset. et ille Idibus Decem- 9
 20 bribus morte sopitus animam receperat, nec tamen totam.

1 consolatus C 3 post hieme *distinguit Bal*, sed ad hieme saeuiente
cf. c. 45, 2 4 at Gale, ac C contraxit *Graeuus*, traxit C 5 iter
part. ras. ex inter C lecticā, sed - er., C 6 Histricae (uel Histriae)
Nic. Heinsius, unde Istricae alii. strige C; strigae Bal in ed. 1679,
secund. curis (ap. Bauldrium) Istricae probare uid., strigae defendere
temptat Henr. Dodwell 'Dissertatione de Ripa Striga' editioni Lactantii
Sparkianae (Oxon. 1684) subiecta (in ed. Bauldrii II p. 331 ss., Len-
gleti II p. LXIV ss.), Phrygiae ed. Oxon. 1680 p. 108, Strigoniae Spark
 7 grauius *Tollius*; ingruente *anonymus p. 45*; grauius urgente *Buene-*
mann quo cum *Colomesius*, quod cumque C; utcumque *ed. Oxon.*
 1680, quo utcumque *Columbus, item Duebner 9 langore C est add.*
Heumann 11 s. maestitia—ciuitate (cf. per omnes deos u. 9). iam
distinxit Brandt, maestitia et lacrimae, iudicum trepidatio et silentium
(at cf. u. 14 iudicum—mutari). tota ciuitate iam cum Baluzio edd., nisi
quod silentium tota ciuitate. iam anonymus p. 46 13 postridie C
 14 ac *Bal*, ad C 16 quit C militibus *ex milite C 17 inualuit*
anonymus p. 46 18 kl mārē C 19 tota C, corr. Bal 20 morte
aut delendum aut pro mortuo scribendum uid. Graeuio, morbo Cellarius,

demens enim factus est, ita ut certis horis insaniret, certis resipisceret.

- 1 18. Nec multis post diebus Caesar aduenit, non ut patri
gratularetur, sed ut eum cogeret imperio cedere. iam confl-
xerat nuper <cum> Maximiano sene eumque terruerat injecto 5
2 armorum ciuiliu metu. aggressus est ergo Diocletianum
primum molliter et amice, iam senem esse dicens, iam minus
ualidum et administrandae rei publicae inhabilem: debere illum
requiescere post labores, simul et exemplum Neruae profe-
3 rebat, qui imperium Traiano tradidisset. ille uero aiebat et 10
indecens esse, si post tantam sublimis fastigii claritatem in
humilis uitae tenebras decidisset, et minus tutum, quod in
4 tam longo imperio multorum sibi odia quaesisset; Neruam
uero uno anno imperantem, cum pondus et curam tantarum
f. ca rerum uel aetate uel insolentia ferre non quiret, abiecis- 15
gubernaculum rei publicae atque ad priuatam uitam redisse.
in qua consenuerat. uerum si nomen imperatoris cuperet adi-
pisci, impedimento nihil esse quominus omnes Augusti nun-
5 cuparentur. at ille, qui orbem totum iam spe inuaserat, quo-
niam sibi aut nihil praeter nomen aut <non> multum uidebat 20
accedere, respondit debere ipsius dispositionem in perpetuum

morte quasi *Buenemann*, sed cf. *Lact. de op.* 18, 3 quod anima morte sopiatur, § 8 perpetua morte sopiri

2 resipiscere**tur* (n *er.*) *C*, corr. *Bal* 4 gratulare**tur* (n *er.*) *C*
imperio *Bal*, imperium *C*, cf. *Proleg. adn.* 6 : cedere *Bal*, cre-
dere *C* 5 cum *add.* *Cuperus* 10 et *Columbus*, ei *C* 13 s. Ner-
uam et imperantem *Columbus*, *Nerua et imperante C*; cf. *Proleg. adn.* 6
15 insolentia *C* quereret *part. s. l. in* quiret corr. *C* 18 qui
minus *C*, corr. *Bal* 19 spe *Columbus*, ipse *C* inuaserat *ed. Oxon.*
1680 in Emendat. p. 108 (cf. *Sallust. Jug.* 20, 6 totum eius regnum
animo iam inuaserat), inuenerat *C*; inhiauerat *Bal* (cf. c. 9, 5), in-
uolauerat *Halm*, deuorauerat *Brandt* (cf. spe deuorare *Cic. Verr. I* 51,
135. p. Flacco 24, 57. *d. domo* 23, 60. *ad Attic. I* 16, 10; *infra c.*
26, 2 orbem deuorauerat) quoniam *Halm p. 165*, em *C* (i. e. qm,
ut uid.; de litt. c et q in *C* mutatis cf. *ad p. 189, 3*; cum in *C* cū
scribi solet); cum *Bal*, post quod inde addit; ad cum—uidebat cf. *p. 183,*
1 s. 20 non *add. ed. Oxon. 1680*, etiam *Bentleius* leg. aut non mul-
tum *ascrips.*

conseruari, ut duo sint in re publica maiores, qui summam rerum teneant, item duo minores, qui sint adiumento: inter duos facile posse concordiam seruari, inter quattuor pares nullo modo. si ipse cedere noluisset, se sibi consulturum, 6
 5 ne amplius minor et extremus esset. iam fluxisse annos quindecim <quibus> in Illyricum id est ad ripam Danuuii relegatus cum gentibus barbaris luctaretur, cum alii intra laxiores et quietiores terras delicate imperarent. his auditis senex 7
 languidus, qui iam et Maximiani senis litteras acceperat scribentis quaecumque locutus fuisset, et didicerat augeri ab eo exercitum, lacrimabundus 'fiat' inquit 'si hoc placet'. super- 8
 erat ut communi consilio omnium Caesares legerentur. 'quid opus est consilio, cum sit necesse illis duobus placere quicquid nos fecerimus?' — 'ita plane, nam illorum filios nun- 10
 15 cupari necesse est'. erat autem Maximiano <filius> Maxentius, huius ipsius Maximiani gener. homo perniciosae ac malae mentis, adeo superbus et contumax, ut neque patrem neque socerum solitus sit adorare, et ideo utrique inuisus fuit. Constantio quoque filius erat Constantinus, sanctissimus adu- 10
 20 lescens et illo fastigio dignissimus, qui insigni et decoro habitu corporis et industria militari et probis moribus et comitate singulari a militibus amaretur, a priuatis et optaretur. eratque tunc praesens iam pridem a Diocletiano factus tribunus ordinis primi. — 'quid ergo fiet?' — 'ille' inquit 'dignus 11
 25 non est. qui enim me priuatus contempsit, quid faciet, cum imperium acceperit?' — 'hic uero et amabilis est et ita imperaturus, ut patre suo melior et clementior iudicetur'. — 'ita

1 summam *Bal*, summa *C* 2 sint *Bal*, sunt *C* 3 quattuor *C*
 4 cedere noluisset *Bal*, credere noluisset *C* 5 ·XV^m *C*; duodecim
Seeck (cf. ad p. 190, 23) 6 quibus *add. Cuperus*, ex quo uel cum
Boherellus, cum iam ed. *Oxon.* 1680, sed post in Illyrico (sic) positum,
aliter p. 108, Bentleius ad in (LeNourry cum Bal quindecim in Illyricum)
ascrips. cum religatus *C*, corr. *Bal* 8 et om. *Bal* 12 quid *Bal*,
quod *C* 13 quicquid *C* 14 nos ex ne *C* 15 filius *add. Bal*
16 male bis *C* 19 Constantio *Bal*, Constantius *C* adolescens *C*
20 decore abitu *C*, corr. *Bal* 22 et optaretur] exoptaretur *Gale*

fiet ut ego non possim facere quae uelim. eos igitur oportet nuncupari qui sint in mea potestate, qui timeant, qui nihil
 12 faciant nisi meo iussu'. — 'quos ergo faciemus?' — 'Seuerum' inquit. — 'illumne saltatorem temulentum ebriosum, cui nox pro die est et dies pro nocte?' — 'dignus', inquit 5
 13 'quoniam militibus fideliter praefuit. et eum nisi ad Maximianum, ut ab eo induatur'. — 'esto. alterum quem dabis?' — 'hunc' inquit ostendens Daian adolescentem quandam semibarbarum, quem recens iusserat Maximinum uocari de suo nomine. nam et ipsi Diocletianus nomen ex parte muta- 10
 uerat ominis causa, quia Maximianus fidem summa religione
 14 praestabat. — 'quis est hic quem mihi offers?' — 'meus' inquit 'affinis'. — at ille gembundus 'non idoneos homines mihi das quibus tutela rei publicae committi possit'. — 'probaui eos' inquit. — 'tu uideris, qui regimen imperii suscepturus es. 15
 15 ego satis laboraui et prouidi quemadmodum me imperante res publica staret incolumis. si quid accesserit aduersi. mea culpa non erit'.

1 19. Cum haec essent constituta, proceditur Kalendis Mais. Constantinum omnes intuebantur, nulla erat dubitatio: milites 20
 qui aderant et primores militum electi et acciti ex legionibus in hunc unum intenti gaudebant, optabant et uota faciebant.
 2 erat locus altus extra ciuitatem ad milia fere tria, in cuius summo Maximianus ipse purpuram sumpserat, et ibi columna
 3 fuerat erecta cum Iouis signo. eo pergitur. contio militum 25
 conuocatur. incipit senex cum lacrimis, alloquitur milites: se

4 tumultum *C*, corr. *Bal* 6 praefuit *ed. Oxon. 1680 in Emendat. p. 108*, etiam *Bentleius* leg. praefuit *ascrips.*, praebuit *C* 9 Maximinum *Bal*, maximianum *C* 10 nam *Gale*, iam *C* 11 ominis *ed. Oxon. 1680*, hominis *C* 12 post offers 2 litt. (af?) *er.*, *C* 13 afinis *C* idoneos *LeNourry*, ideos (*non recte LeNourry et Lenglet idēos*) *C*; inquit eos *Bal* 14 comiti *C* 17 acciderit *Gale* 19 ~~h~~ mais *C* 21 primores *Columbus*, priores *C* ante acciti *er. arc ut uid.*, *C* 22 opitabant *C*, corr. *Bal* 24 Maximius *part. s. l. in Maximianus* corr. *C* sumserat *C* 25 concio *C* 26 incipit *Brandt* (*an senex, cum lacrimis alloquitur distinguendum?*), inquit *C*, quod retinet *Bal*; in qua *Columbus*, item *Bent-*

inualidum esse, requiem post labores petere. imperium ualidioribus tradere. alios Caesares subrogare. summa omnium expectatio. quid afferret. tunc repente pronuntiat Seuerum 4 et Maximinum Caesares. obstupefiunt omnes. in tribunali 5 Constantinus adstabat susum. haesitare inter se num Constantini immutatum nomen esset. cum in conspectu omnium Maximianus manum retrorsum extendens protraxit a tergo Daia Constantino repulso et exutum uestem priuatam constituit in medium. mirari omnes qui esset. unde esset. nemo tamen 6 reclamare ausus est cunctis insperatae nouitate rei turbatis. huic purpuram Diocletianus iniecit suam qua se exuit, et Diocles iterum factus est. tum descenditur, et reda per ciuitatem ueteranus rex foras exportatur in patriamque dimittitur, Daia uero sublatus nuper a pecoribus et siluis, statim scutarius, continuo protector. mox tribunus, postridie Caesar. accepit Orientem calcandum et conterendum, quippe qui neque militiam neque rem publicam sciret. iam non pecorum, sed militum pastor.

20. Maximianus postquam senibus expulsis quod uoluit 1 effecit, se iam solum totius orbis dominum [esse] ferebat. nam Constantium quamuis priorem nominari esset necesse, contemnebat. quod et natura mitis esset et ualitudine corporis impeditus. hunc sperabat breui obiturum, et si non obisset, 2 uel inuitum exuere facile uidebatur. quid enim faceret. si a

leius, 'concio—conuocetur' inquit *Gale*, consurgit *Tollius*, inquit *alter anonymus p. 70*, inquit *del. Heumann*

2 omnium in marg. clariore scriptura repetitum, C 4 Maximinum Bal, maximianum C 5 asstabat C stare inter se et in marg. esitare inter se C, unde haesitare *LeNourry*, sciscitari *Bal*, susurrare (*om. susum*) *Bauldri*, quaeritare *Buenemann* constantinum C, corr. Bal 6 esse C, corr. Bal 8 exutum Bal (*in Erratis*), exuto C 9 an medio? cf. *Proleg. adn. 6* 10 inspirete C, corr. Bal nouitatem C, corr. Bal 15 post tridie C 20 effecit *Columbus*, item *Bentleius* (*Buenemann confert Lact. Inst. VI 14, 10. 15, 17*), et fecit C esse *del. Columbus* ferebat Bal, ferebatur C; esse rebatur *Bauldri* 23 impeditus C obisset Bal, nouisset C

3 tribus cogeretur imperium deponere? habebat ipse Licinium
 neteris contubernii amicum et a prima militia familiarem,
 cuius consiliis ad omnia regenda utebatur, sed eum Caesarem
 facere noluit, ne filium nominaret, ut postea in Constantii
 4 locum nuncuparet Augustum atque fratrem. tunc uero ipse 5
 principatum teneret ac pro arbitrio suo debacebatus in orbem
 terrae uicennalia celebraret ac substituto Caesare filio suo,
 r. 7a qui tunc erat nouennis, et ipse deponeret: ita cum imperii
 summam tenerent Licinius ac Seuerus et secundum Caesarum
 nomen Maximinus et Candidianus, inexpugnabili muro circum- 10
 5 saeptus securam et tranquillam degeret senectutem. huc con-
 silia eius tendebant. sed deus, quem sibi fecit infestum, cuncta
 illius cogitata dissoluit.

1 21. Adeptus igitur maximam potestatem ad uexandum
 2 orbem, quem sibi patefecerat, animum intendit. nam post 15
 deuictos Persas, quorum hic ritus, hic mos est. ut regibus
 suis in seruitium se addicant et reges populo suo tamquam
 familia utantur, hunc morem nefarius homo in Romanam ter-
 ram uoluit inducere: quem ex illo tempore uictoriae sine pu-
 3 dore laudabat. et quia id aperte iubere non poterat, sic age- 20
 bat, ut et ipse libertatem hominibus auferret. in primis ho-
 nores ademit. torquebantur ab eo non decuriones modo, sed
 primores etiam ciuitatum, egregii ac perfectissimi uiri, et
 quidem in causis leuibus atque ciuilibus. si morte digni uide-
 4 rentur, cruces stabant, sin minus, compedes parati. matres 25

3 cuius bis, prius er., C gerenda Bauldri, item Bentleius 4 in C
 ante ut in spatio 2 litterarum ul (sic) uideri esse dicit Lenglet
 (unde uel add., sed Fritzsche), sed nihil nisi solitum interuallum est;
 iam Bauldri <et> ut con. constanti C 7 hac C, corr. Bal 8 <et>
 ita Bauldri 10 circumseptus C 11 huc—tendebant Graeuus, hoc con-
 silio eis ostendebant C; hoc consilia ei ostendebant Bal 18 familia
 Bal, milia C 20 sic|<clan> sic Columbus, id Heumann 21 et ipse|reapse
 Heumann, tacite Buenemann, ut tectim per se Arntzenius, Panegyri.
 ueter. I p. 43 23 ciuitatum s. l. ex ciuitatis C 24 causis ex laudis C
 25 cōpedes C

familias ingenuae ac nobiles in gynaeceum rapiebantur. si
 quis esset uerberandus, defixi in stabulo pali quattuor stabant.
 ad quos nullus umquam seruus distendi solebat. quid luso- 5
 rium uel delicias eius referam? habebat ursos ferociae ac
 5 magnitudinis suae simillimos, quos toto imperii sui tempore
 elegerat. quotiens delectari libuerat, horum aliquem adferri
 nominatim iubebat. his homines non plane comedendi, sed 6
 obsorbendi obiectabantur: quorum artus cum dissiparentur,
 ridebat suauissime nec umquam sine humano cruore cenabat.
 10 dignitatem non habentibus poena ignis fuit. id exitii primo 7
 aduersus Christianos permiserat datis legibus, ut post tor-
 menta damnati lentis ignibus urerentur. qui cum deligati 8
 fuissent, subdebatur primo pedibus lenis flamma tamdiu, donec
 callum solorum contractum igni ab ossibus reuelleretur. de- 9
 15 inde incensae faces et extinctae admoueabantur singulis mem-
 bris, ita ut locus nullus in corpore relinqueretur intactus.
 et inter haec suffundebatur facies aqua frigida et os umore
 abluebatur, ne arescentibus siccitate faucibus cito spiritus
 redderetur: quod postremo accidebat, cum per multum diem 10
 decocta omni cute uis ignis ad intima uiscera penetrasset.
 20 hinc rogo facto cremabantur corpora iam cremata. lecta ossa 11
 et in puluerem comminuta iactabantur in flumina ac mare.

LOCI AVCTORVM EXPILATORVM SIMILES c. 21, 6 (ar-
 tus—dissiparentur). 11 (lecta ossa eqs.)] Lact. Inst. V 11, 6.

1 ingun^ue C geniceum C 2 quattuor C 4 ferociae—suae Bal,
 ferocia ac magnitudinis suae C; ferocia ac magnitudine sui simillimos
anonymus p. 48, item *Bentleius*, ferociae ac magnitudini suae *Heumann*;
 pro magnitudinis coni. fortitudinis 'aut sim.' *Cramer*, In *Iuuenalis sati-*
ras commentarii uetusti (1823) p. 625 ad p. 139, 25, sed cf. c. 9, 3
 6 conlegerat (elegerat) *Halm* 8 absorbendi *Columbus* 9 saeuissime
Cramer p. 139 s. 10 id exitii *Nic. Heinsius*. (et exitii iam *Columbus*),
 et exilii C; et exemplum *Boherellus*, et illam *Tollius*; et eculi. id primo
Ellis, *Journ. of philol. uol. XIV* 88 11 promserat *Graeuus* latis
Graeuus 12 delegati C 13 subdebatur (n er.) C 14 reuelleretur
 (n er.) C 17 humore C 19 accedebat C, corr. Bal cum ed. *Oxon.*
1680, item *Bentleius*, tunc C 22 et bis C . flumina *Columbus*, item *Bent-*
leius, flumine C; flumen *Heumann*; cf. *Proleg. adn.* 6 ac] aut *Heumann*

1 22. Quae igitur in Christianis excrucian-
 2 dis et in omnes exercebat. nulla <poena> penes eum
 levis, non insulae, non carceres, non metalla, sed ignis, crux,
 3 ferae in illo erant cotidiana et facilia. domestici et admini-
 stratores lancea emendabantur. in causa [poena] capitis [et] 5
 animaduersio gladii admodum paucis quasi beneficium defere-
 batur, qui ob merita uetera impetrauerant bonam mortem.
 4 iam illa <prae> his leuia fuerunt: eloquentia extincta, causi-
 5 dici, sublata, iure consulti aut relegati aut necati, litterae
 autem inter malas artes habitae et qui eas nouerant, pro ini- 10
 5 micis hostibusque protriti et execrati. licentia rerum omnium
 solutis legibus adsumpta et iudiciis data. iudices militares
 humanitatis litterarum rudes sine adsectoribus in prouincias
 immissi.

1 23. At uero illud publicae calamitatis et communis luctus 15
 omnium fuit, census in prouincias et ciuitates semel missus.
 censitoribus ubique diffusis et omnia exagitantibus hostilis
 2 tumultus et captiuitatis horrendae species erant. agri gle-
 batim metiebantur, uites et arbores numerabantur, animalia
 omnis generis scribebantur, hominum capita notabantur, in 20
 ciuitatibus urbanae ac rusticae plebes adunatae, fora omnia
 gregibus familiarum referta, unus quisque cum liberis, cum
 seruis aderant, tormenta ac uerbera personabant. filii aduersus

2 poena penes eum *Bal* (cf. ad u. 5), poenis eum *C*; e poenis eorum
Bauldri, poena tum *Heumann*, e poenis tum *Buenemann* 3 ñ in sole.
 ñ in carceris *C*, corr. *Bal* 4 fere *C* in—cotidiana *Bal*, in illa erant
 cotidiano *C*; in illos erant cotidiana *Bauldri*, haec illi erant cotidiana
Heumann 5 in—gladii *Bal*, In causa pena ('uox poena in hunc locum
 irrepsit ex superiore' [u. 2] *Bal*, immo ex marg.) capitis et animaduersi
 agladii *C*; in curia poena capitis et animaduersio gladii *Lenglet* 6 be-
 neficium *Columbus*, beneficii *C*; beneficii loco *Bal* 7 impetrauerunt
Halm bona morte *C*, corr. *Bal* 8 <prae> his *Gale*, hic *Boherellus*,
 huic *Lenglet* fuerunt *Bauldri*, fuerant *C* 13 litterarum *C*; <et> litte-
 rarum *anonymus* p. 48 14 inmissi *C* 16 omnium] initium *Gale*, sed
 cf. *Buenemannum* ciuitatis, s. l. corr., *C* simul *Gale* 19 mitie-
 bantur *C* 21 fora *Columbus*, foras *C* 22 ad unus quisque—aderant
 cf. c. 37, 1 (mergebantur)

parentes suspendebantur. fidelissimi quique serui contra domi-
 nos uexabantur, uxores aduersus maritos. si omnia defecerant, 3
 ipsi contra se torquebantur et cum dolor uicerat, adscribe-
 bantur quae non habebantur. nulla aetatis, ualitudinis excu- 4
 5 satio. aegri et debiles deferebantur, aestimabantur aetates sin-
 gulorum. paruulis adiciebantur anni, senibus detrahebantur.
 luctu et maestitia plena omnia. quae ueteres aduersus uictos 5
 iure belli fecerant, et ille aduersus Romanos Romanisque sub-
 iectos facere ausus est, quia parentes eius censui subiugati
 10 fuerant, quem Traianus Daciis assidue rebellantibus poenae
 gratia uictor imposuit. post hoc pecuniae pro capitibus pen- 6
 debantur et merces pro uita dabatur. non tamen isdem cen-
 sitoribus fides habebatur, sed alii super alios mittebantur
 tamquam plura inuenturi, et duplicabatur semper, illis non
 15 inuenientibus. sed ut libuit addentibus, ne frustra missi uide-
 rentur. interea minuebantur animalia et mortales obibant et 7
 nihilo minus soluebantur tributa pro mortuis, ut nec uiuere
 iam nec mori saltem gratis liceret. mendici supererant soli a
 quibus nihil exigi posset: quos ab omni genere iniuriae tutos
 20 miseria et infelicitas fecerat. atquin homo pius misertus est 8
 illis, ut non egerent. congregari omnes iussit et exportatos
 nauiculis in mare mergi. adeo hominem misericordem, qui
 prouiderit ne quis illo imperante miser esset! ita dum cauet 9
 ne quis simulatione mendicitatis censum subterfugiat, multitu-
 25 dinem uerorum miserorum contra omne ius humanitatis occidit.

2 post omnia 4 litt. ut uid. er. (d*d* agnoscitur) C 4 ante ualitu-
 dinis add. nulla Graeuus, aut Nic. Heinsius, uel Heumann 5 deffe-
 rebantur C 7 ueteres] uictores Bal (in Erratis), ad uictores Bentleius
 ueteres ex C ascrips. 8 et] ea edit. Oxon. 1680, haec Lenglet subiectis
 C, corr. Bal 10 Daciis defendit Lenglet, datiis C; Dacis Bal, fort.
 recte pene C, corr. Bal 11 inposuit C post haec anonymus
 p. 49 12 hisdem C 17 nihilo Columbus, nihil C 19 possit C, corr.
 Bal iniuriae tutos Bal (in Erratis), iniuria aetatis C 20 infelicitas
 ex infelicitatis C fecerat ex fecerit C pius Tollius, impius C
 21 illis. ut non egerent, congregari cum C distingu mauult Halm p. 163
 23 cauet Columbus, cauit C 25 uerorum Bauldri, uirorum C; uere
 Heumann

1 24. Iam propinquauit illi iudicium dei secutumque tempus
 2 est quo res eius dilabi ac fluere coeperunt. nondum animum
 intenderat ad euertendum pellendumue Constantium, dum est
 occupatus his rebus quas superius exposui: et expectabat
 3 obitum eius. sed tam celeriter non putabat obiturum. qui 5
 cum grauiter laboraret. miserat litteras. ut filium suum Con-
 stantinum remitteret sibi uidendum, quem iam dudum <frustra
 f. sa 4 repetierat>. ille uero nihil minus uolebat. nam et in insidiis
 saepe iuuenem adpetiuerat. quia palam nihil audebat. ne contra
 se arma ciuilia et. quod maxime uerebatur. odia militum 10
 concitaret. <et> sub obtentu exercitii ac lusus feris illum
 5 obiecerat. sed frustra. quoniam dei manus hominem prote-
 gebat. qui illum de manibus eius liberauit in ipso cardine.
 namque saepius <rogatus> cum iam diu negare non posset.
 dedit illi sigillum inclinante iam die praecepitque. ut postridie 15
 mane acceptis mandatis proficisceretur. uel ipse illum occa-
 sione aliqua retentaturus uel praemissurus litteras. ut a Se-
 6 nero teneretur. quae cum ille prospiceret. quiescente iam
 imperatore post cenam properauit exire sublatisque per man-
 7 siones multas omnibus equis publicis euolauit. postridie im- 20
 perator cum consulto ad medium diem usque dormisset. uo-

2 delabi *C*, corr. *Bal* 7 frustra repetierat (*aut* non uiderat '*aut*
aliquid simile') add. *Bal*; uidendum. iam dudum uero ille *Heumann*,
 uidendum, et quidem iam dudum (*quod 'à l'instant' interpretatur*). ille
 uero *Duebner* 8 in del. *Boherellus* et plerique, item *Bentleius* lineis
 inclusit et in marg. d. ascripsit, sed cf. c. 31, 2 in nomine: *Brandt*, die
Entstehungsverhältnisse p. 50 11 et add. *Tollius* 12 protegebat,
 qui—liberauit. in ipso cardine namque *anonymus* p. 49, item *Bentleius*
 14 saepius <rogatus> *Boherellus*, saepius *C*: serius *Gracuius*, saepius peti-
 tum ('*aut quid simile*') *Le Nourry*; diutius *Bal* (in *Erratis*); negare
Bal *ibid*, necare *C*: diu negare| denegare *Gale*; cardine, etiamque sae-
 pius. cum iam diutius *Bauldri*; cardine. namque saepius petita uenia
 cum eam diutius *Heumann*; cardine. nam quae saepius negarat. cum iam
 diutius *Buenemann*; item. sed omisso uerbo negarat *Arntzenius*, *Panegyri*.
ueter. II 220 15 post tridie *C* 18 retineretur *Tollius* 20 multas]
 singulas *Heumann* auolauit *Heumann* post tridie *C*

cari eum iubet. dicitur ei post cenam statim profectus. indignari ac fremere coepit. poscebat equos publicos, ut eum retrahi faceret. nudatus ei cursus publicus nuntiatur. uix lacrimas tenebat. at ille incredibili celeritate usus peruenit ad
 5 patrem iam deficientem, qui ei militibus commendato imperium per manus tradidit. atque ita in lecto suo requiem uitae, sicut optabat, accepit. suscepto imperio Constantinus Augu- 9
 stus nihil egit prius quam Christianos cultui ac deo suo red-
 dere. haec fuit prima eius sanctio sanctae religionis restitutae.

10 25. Paucis post diebus laureata imago eius adlata est ad 1
 malam bestiam. deliberauit diu an susciperet. in eo paene 2
 res fuit. ut illam et ipsum qui attulerat exureret, nisi eum
 amici ab illo furore flexissent admonentes eum periculi, quod
 uniuerſi milites, quibus inuitis ignoti Caesares erant facti,
 15 suscepturi Constantinum fuissent atque ad eum concursuri
 alacritate summa, si uenisset armatus. suscepit itaque ima- 3
 ginem admodum inuitus atque ipsi purpuram misit, ut ultro
 ascuuisse illum in societatem uideretur. iam turbatae rationes 4
 eius fuerant nec poterat alterum extra numerum nuncupare,
 20 ut uoluerat. sed illud excogitauit, ut Seuerum, qui erat 5
 aetate maturior, Augustum nuncuparet, Constantinum uero
 non imperatorem, sicut erat factus, sed Caesarem cum Maxi-
 mino appellari iuberet, ut eum de secundo loco reiceret in
 quartum.

25 26. Compositae ei res quodam modo iam uidebantur, cum 1
 subito illi alius terror adlatus est, generum ipsius Maxentium
 Romae factum imperatorem. cuius motus haec fuit causa.
 cum statuisset censibus institutis orbem terrae deuorare, ad 2

5 eis *C*, corr. *Bal* imperio *C*, corr. *Bal* 7 optauerat *Halm*
 8 quam ut—redderet *Heumann* 9 restitutae *Columbus*, item *Bentleius*,
 restituta *C* 11 poene *C* 12 rex *C*, corr. *Bal*; del. *Heumann* <et>
 illam *anonymus p. 50* 15 suscepturi *Bal*, suscepturū *C* concursuri
Bal, concursus *C* 16 si uenisset *Bal*, inuenisset *C* in imaginem *C*,
 corr. *Bal* 18 ascuuisse *C* turbatae *Bal*, turba *C* 20 illut *C*
 22 Maximino *Bal*, maximiano *C* 25 cōposite *C* quodam *Bal*, quo *C*
 26 maxencium *C*, sic etiam alias 28 deuoraret *C*, corr. *Bal*

- hanc usque prosiluit insaniam, ut ab hac captiuitate ne popu-
 lum quidem Romanum fieri uellet immunem. ordinabantur iam
 3 censitores qui Romam missi describerent plebem. eodem fere
 tempore castra quoque praetoria sustulerat. itaque milites
 pauci, qui Romae in castris relictis erant, opportunitatem nanci 5
 f. 8b occisis quibusdam iudicibus non inuito populo, | qui erat con-
 4 citatus, Maxentium purpuram induerant. quo nuntio adlato
 aliquantum rei nouitate turbatus est nec tamen nimium ter-
 ritus. et oderat hominem et tres Caesares facere non poterat.
 5 satis uisum est semel fecisse quod noluit. Seuerum arcessit. 10
 hortatur ad recipiendum imperium, mittit eum cum exercitu
 Maximiani ad expugnandum Maxentium. et mittit Romam. in
 qua milites illi summis deliciis saepissime excepti non modo
 6 saluam esse illam urbem, sed ibi uiuere optarent. Maxentius
 tanti facinoris sibi conscius, licet iure hereditatis paternos 15
 milites traducere ad se posset, cogitans tamen fieri posse ut
 Maximianus socer id ipsum metuens Seuerum in Illyrico relin-
 queret atque ipse cum suo exercitu ad se oppugnandum ue-
 niret, quaerebat quatenus se a periculo impendente muniret.
 7 patri suo post depositum imperium in Campania moranti pur- 20
 puram mittit et bis Augustum nominat. ille uero et rerum
 nouarum cupidus et qui deposuerat inuitus, libenter arripuit.
 8 Seuerus interim uadit et ad muros urbis armatus accedit.
 statim milites sublatis signis abeunt et se <ei> contra quem
 9 uenerant, tradunt. quid restabat deserto nisi fuga? sed occur- 25
 rebat iam resumpto imperio Maximianus, cuius aduentu Ra-
 10 uennam confugit ibique se cum paucis militibus inclusit. qui

1 capitacione *Heumann*, sed cf. c. 23, 1 captiuitatis 5 relictis *C*,
 corr. *Bal* oportunitate *C*, corr. *Bal* 7 maxencius *C*, corr. *Bal*
 purpura *Gale* induerat *C*, corr. *Bal* allato *C* 8 rei ex ni *C*
 10 arcessiit *C*, corr. *Bal* 11 et hortatus *Lenglet* (sed falso 'ita MS.')
 12 Maxentium *Bal*, maximianum *C* roma *C*, corr. *Bal* 14 ibi *Bal*,
 ut *C* 16 possit *C*, corr. *Bal* ut s. l. *C* 18 ad *C* obpugnan-
 dum *C* 20 camppania *C* 22 quia *Gale* 24 se <ei> *Bauldri*, <ei> se
Gale, ei pro et *Bentleius* 27 qui] ubi uel atque *Brandt*

cum uideret futurum ut Maximiano traderetur, dedit se ipse uestemque purpuream eidem a quo acceperat, reddidit. quo 11 facto nihil aliud impetrauit nisi bonam mortem. nam uenis eius incisis leniter mori coactus est. [ab hoc capite suos 5 persequi.]

27. Herculus uero cum Maximiani nosset insaniam, cogi- 1 tare coepit illum audita nece Seueri inflammatum ira susceptis inimicitiis cum exercitu esse uenturum et fortasse adiuncto Maximino ac duplicatis copiis, quibus resisti nullo modo pos- 10 set. <et> urbe munita et rebus <omnibus> diligenter instructa

1 dedit se *Heumann*, dedit de se *C*; dedit sese *Bal* 2 eidem *Bal*, et idem *C* 4 ei *Bal* ab hoc—persequi *del. Le Nourry p. 119 Heumann Duebner*, notam marginalem mutilatam esse existimat *Brandt* (ut in *C* ad c. 30, 5 in marg. mors max manu scriptoris codicis additum est; cf. *Proleg. adn. 3*) in textum delatam, quae integra fuerit ab hoc capite (i. e. capitulo) suos persequi<ur>, sc. *Maximianus Galerius*, qui iam non solum *Christianos*, sed etiam suos, *Maxentium* generum c. 27, 3 (c. 26, 6) cum *Herculio* patre eius c. 27, 1 persequitur, uel fort. *Maximianus Herculus* intellegendus est, qui iam persequitur *Maximianum Galerium* socerum *Maxentii filii* sui c. 27, 1, *Maxentium filium* c. 28, 2 s., *Constantinum nepotem eundemque generum* c. 29, 3 ss. 30, 1 ss.; ab hoc (quod post hoc interpretatur *Heinsius*) coepit suos persequi *Boherellus* et *Nic. Heinsius*, ab hoc capite (i. e. 'a Seuero occiso') suos persequi coepit uel ob hoc coepit suos persequi *Buenemann*, plura excidisse con. *Columbus Tollius Allix* 6 *Hirculus C* 7 susceptis inimicitiis scripsit et uerba ex u. 10 huc transposuit (cf. *Proleg. adn. 3*) *Brandt* 9 *Maximino ed. Oxon. 1680* (in *Emendat. p. 108*), *maximiano C* 10 et *add. Bauldri* omnibus (uel cum *Tollio* necessariis) *add. et cum Tollio* instructa *scr. Brandt*; urbe munita et rebus ceptis inimi**cis (ci *er.*) diligenter instructis *C*; u. m. et rebus ceptis (sic) inimicis diligenter instruens *Bal*, et rebus ceptis in itinere diligenter instans uel insistens *ed. Oxon. 1680*, et eam (uel eamque) rebus captis inimicis (sic *ap. Columbum*, inimici postea *ap. Bauldrium*) diligenter instruens *Cuperus*, et rebus coeptis inimica reddita bellum diligenter instruens *Columbus*, et se super ceptis inimicis diligenter instruens *Nic. Heinsius*, et rebus necessariis non minus diligenter instructa aut et recentibus copiis non minus diligenter instructa *Tollius*, et praeceptis amicos diligenter instruens aut et rebus contra inimicos diligenter instans uel insistens *Gale*, et rebus aptis inimicis ('res aptae inimicis *intelligentur*') diligenter instruens *Bauldri*, et rebus coeptis inimicis diligenter

proficiscitur in Galliam, ut Constantinum partibus suis conciliaret suae minoris filiae nuptiis. ille interea coacto exercitu inuadit Italiam, ad urbem accedit senatum extincturus, populum trucidaturus: uerum clausa et munita omnia offendit. nulla erat spes inrumpendi, oppugnatio difficilis, ad circum-
 2 sedenda moenia non satis copiarum: quippe qui numquam uiderat Romam aestimaretque illam non multo esse maiorem
 3 quam quas nouerat ciuitates. tunc quaedam legiones detestantes scelus, quod socer generum oppugnaret et quod Romani milites Romam, translatis signis imperium reliquerunt. 10
 4 et iam ceteri milites nutabant, cum ille fracta superbia dimissisque animis Seueri exitum metuens ad pedes militum pro-
 uoluit orabat ne hosti | traderetur, donec promissis ingentibus flexit animos eorum et retro signa conuertit ac fugam trepidus capessuit, in qua opprimi facillime potuit, si cum paucis
 5 quispiam sequeretur. quod cum timeret, dedit militibus potestatem ut dispersi quam latissime diriperent omnia uel corrumpere, ut si quis insequi uoluisset, utensilia non haberet.
 6 uastata est igitur ea pars Italiae qua pestiferum illud agmen incessit, expilata omnia, mulieres corruptae, uirgines uiolatae, 20
 extorti parentes et mariti, ut filias, ut coniuges, ut opes suas proderent. abactae tamquam de barbaris praedae pecorum ac
 7 iumentorum. hoc modo se ad sedes suas recepit, cum Ro-

instructis (*cum C et Bal*) *Lenglet*, et receptis militibus diligenter instructa *Heumann*, et rebus eam in inimicos diligenter instruens *Walch*, et rebus et (ac *Fritzsche*) copiis inimicis diligenter instructa *Buenemann et Fritzsche*, et rebus coeptis in inimicos diligenter instructis *Duebner* et rebus coeptis inimicitii diligenter instructa *Halm* p. 165

2 suae minoris filiae *Bal*, sic minoris familiae *C* 5 circumsedendam *C*, corr. *Bal*; circumsedendum cum *anonymo* p. 51 *Duebner* 7 estimaretque *C*, existimaretque *Heumann* 8 detestantes *Bal*, detestande *C*; detestando *Buenemann* 9 obpugnaret *C* 10 imperatorem *Lenglet*, impium *Heumann* 11 nutabant *Bal*, nutabantur *C* dimissisque *C*; demissisque *Columbus*, demissusque animi *Halm* 12 ante *Seueri* add. et *Lenglet* (sed falso 'ex MS' ascribens) 14 flexit animos eorum *Bal* (in *Erratis*), felix animos. quorum *C* 15 obprimi *C* 19 qua *Tollius*, quo *C*

manus quondam imperator, nunc populator Italiae, hostiliter
 uniuersa uexasset. olim quidem ille ut nomen imperatoris 8
 acceperat, hostem se Romani nominis erat professus, cuius
 titulum immutari uolebat, ut non Romanum imperium, sed
 5 Daciscum cognominaretur.

28. Post huius fugam cum se Maximianus alter e Gallia 1
 recepisset, habebat imperium commune cum filio. sed iuueni
 magis parebatur quam seni, quippe cum prior <esset> et maior
 filii potestas, qui etiam patri reddiderat imperium. ferebat 2
 10 iniquo animo senex quod non posset libere facere quae uellet,
 et filio suo puerili aemulatione inuidebat. cogitabat ergo ex-
 pellere adulescentem, ut sibi sua uindicaret: quod facile uide-
 batur, quia milites <ei> erant qui Seuerum reliquerant. ad- 3
 uocauit populum ac milites quasi contionem de praesentibus
 15 rei publicae malis habiturus. de quibus cum multa dixisset,
 conuertit ad filium manus et illum esse dicens auctorem ma-
 lorum, illum principem calamitatum, quas res publica susti-
 neret, deripuit ab humeris eius purpuram. exutus ille prae- 4
 cipitem se de tribunali dedit et a militibus exceptus est.
 20 quorum ira et clamore perturbatus est senex impius et ab
 urbe Roma tamquam Superbus alter exactus [est].

29. Rediens rursus in Gallias, ubi aliquantum moratus 1
 est, profectus <est> ad hostem filii sui Maximianum, quasi
 ut de componendo rei publicae statu [et] cum eo disputaret,

1 eōdam *C*, corr. *Bal* imperatorem *C*, corr. *Bal* hostili iter *C*,
 corr. *Bal* 2 uastasset *Bal* secund. curis ap. Bauldrium 4 inmutari *C*
 5 Dacicum *Columbus in textu (item Bentleius)*, in notis Daciscum retinet
 6 altere gallie *C*, corr. *Bal* 8 cum| quod *Gale*, tum *Bauldri* esset
 add. *Tollius et Heumann* 9 fili *C* 10 quae *anonymus p. 51*,
item Halm p. 165 conl. quae uelim c. 18, 11, quo *C*; quod *Bal* 12 ado-
 lescentem *C* 13 ei add. *Heumann* 15 abiturus *C* 18 deripuit *Tol-*
lius, diripuit *C* exsutus *C* 21 est] cf. 23 22 aliquantulum
Bal; cf. c. 45, 6 23 est ex 21 transposuit *Brandt*, cf. *Proleg.*
adn. 3, ibique aliquantum moratus profectus est *anonymus p. 52*
 filii *C* 24 cōponendo *C* et del. *Bal*; quod huc delatum esse, cum
 esset corrigendi causa ascriptum proximo disputare (sic *C*, disputaret

re autem uera, ut illum per occasionem reconciliationis occideret ac regnum eius teneret exclusus a suo quocumque uenisset. aderat ibi Diocles a genere nuper accitus, ut quod ante non fecerat, praesente illo imperium Licinio daret substituto in Seueri locum. itaque fit utroque praesente. sic uno ⁵ tempore sex fuerunt. qua re impeditis consiliis senex Maximianus tertiam quoque fugam moliebatur: redit in Galliam plenus malae cogitationis ac sceleris, ut Constantinum imperatorem, generum suum, generi filium, dolo malo circumueniret. ¹⁰ et ut posset fallere, deponit regiam uestem. Francorum gens in armis erat. persuadet nihil suspicanti, ne omnem secum exercitum duceret, paucis militibus posse barbaros debellari. ut et ipse haberet exercitum quem occuparet, et ille opprimi ¹⁵ posset ob militum paucitatem. credit adulescens ut perito ac seni, paret ut socero: proficiscitur relicta militum parte maiore. ille paucis diebus expectatis cum iam Constantinum aestimaret intrasse fines barbarorum, repente purpuram sumit, thesauros inuadit, donat ut solet large: fingit de Constantino ²⁰ quae in ipsum protinus reciderunt. imperatori propere quae gesta sunt, nuntiantur. admirabili celeritate cum exercitu reuolat. opprimitur homo ex improviso, nondum satis instructus. ²⁵ milites ad imperatorem suum redeunt. occupauerat Massiliam et portas obserauerat. accedit propius imperator et in muro adstantem alloquitur, non aspere nec hostiliter, sed rogat

LOCI AVCTORVM EXPILATORVM SIMILES 24 s.] Pa-negy. VII 15 (p. 171, 21 ss. Baehrens).

Bal) *coni. Brandt* (cf. *ad coirent et cogere* c. 36, 4; *dedidit se* c. 26, 10), *uix* et <de restituenda concordia> *uel sim. fuisse uid.*

1 per occasionem *Bal*, pro occasione *C* 2 suo. quo cum uenisset *anonymus* p. 52 (conferri potest p. 191, 7) 5 locum *Columbus*, item *Bentliius*, loco *C*; cf. *Proleg. adu.* 6 6 praefuerunt *Bauldri* qua re *anonymus* p. 52, quare *Bal* 7 fugam *Bal*, pugnam *C* 8 contagionis *Bal* 10 posset *Bal*, possit *C* 13 post exercitum ex 12 debellari repetitum, sed expunctum, *C* obprimi *C* 14 posset *Bal*, possit *C* paucitate *C*, corr. *Bal* adulescens *C* 17 estimaret *C*, existimaret *Heumann* 18 thesauros *C* 19 reciderunt *C* 21 obprimitur *C* improviso *C* 23 portas, post o litt. incerta, *C* obserrauerat *C*

quid sibi uoluisset. quid ei defuisset, cur faceret quod ipsum
 praecipue non deceret. ille uero ingerebat maledicta de muris.
 tum subito a tergo eius portae reserantur, milites recipiuntur. 8
 attrahitur ad imperatorem rebellis imperator, pater impius,
 5 socer perfidus. audit scelera quae fecit, detrahitur ei uestis et
 increpito uita donatur.

30. Sic amisso imperatoris ac soceri honore humilitatis 1
 impatiens alias rursus insidias machinatus est, quia semel
 habuit impune. uocat filiam Faustam eamque nunc precibus 2
 10 nunc blandimentis sollicitat ad prodicionem mariti, alium di-
 gniolem uirum pollicetur: petit, cubiculum patens relinqui et
 neglegentius custodiri sinat. pollicetur illa facturam et refert 3
 protinus ad maritum. componitur scaena qua manifesto facinus
 teneretur. supponitur quidam uilis eunuchus qui pro impera-
 15 tore moriatur. surgit ille nocte intempesta, uidet omnia in- 4
 sidiis opportuna. rari excubitores erant et ii quidem longius:
 quibus tamen dicit uidisse somnium quod filio suo narrare
 uellet. ingreditur armatus et spadone obtruncato prosilit gloria-
 bundus ac profitetur quid admiserit. repente se ex altera 5
 20 parte Constantinus ostendit cum globo armatorum. profertur
 e cubiculo cadauer occisi: haeret manifestarius homicida et
 mutus stupet, quasi

dura silex aut stet Marpesia cautes:

impietatis ac sceleris increpatur. postremo datur ei potestas
 25 liberae mortis,

LOCI AVCTORVM EXPILATORVM SIMILES 23 Vergil.
 Aen. VI 471.

1 quid (ante ei) Bal, quod C 3 terga C, corr. Bal reseatantur,
 litt. incerta er., etiam r in ras., C 4 ad trahitur C 9 abiit Bal,
 habuit Bentleyus (ex C) ascrips. 13 componitur C schena C 14 sub-
 ponitur C eunucus C 15 intempesta C 16 oportuna C
 ex*****^{cubi}tores C hii C 17 uidisse <se> anonymus p. 53 18 prosilit
 Tollius, prosiliit C 19 quid admiserit (uel quod admiserat) Tollius,
 quod admiserit C 23 sil***^{ex} C cautis C, e Vergilio corr. Columbus

ac nodum informis leti trabe nectit ab alta.

- 6 ita ille Romani nominis maximus imperator, qui post longum
temporis intervallum cum ingenti gloria viginti annorum uota
celebrauit, eliso et fracto superbissimo gutture uitam detesta-
bilem turpi et ignominiosa morte finiuit. 5
- 1 31. Ab hoc deus religionis ac populi sui uindex oculos
f. 10a ad Maximianum alterum transtulit, nefandae persecutionis au-
ctorem, ut in eo etiam suae uim maiestatis ostenderet.
2 iam de agendis et ipse uicennialibus cogitabat. <et ut>, qui
iam dudum prouincias afflixerat auri argentique indictionibus 10
factis, quae promiserat redderet, etiam in nomine uicennialium
3 securem alteram <iis> inflixit. qua uexatione generis humani
exactio celebrata sit maxime rei annonariae, quis enarrare
digne potest? officiorum omnium milites uel potius carnifices
singulis adhaerebant. cui prius satisfaceret, incertum. uenia non 15

LOCI AVCTORVM EXPILATORVM SIMILES 1 Vergil.

Aen. XII 603.

1 ac] et Vergil. nodum, n-ras. ex m ut uid., C in marg. manu
scriptoris codicis mors max ascriptum est 2 post (aut per—intervallum
dominatus) quod recepit Duebner) Tollius, p C 3 intervallo C, corr.
Bal 6 religionis, re in ras., C 8 in C post in eo & cum parte mar-
ginis superioris folii 10 a particula primi uersus spatium 10 f. hastarum
continens abscissa est, sequitur spatium 6 hastarum, in quo iam Balu-
zius nihil certi legere poterat, post hanc lacunam superest im; Le Nourry
ut in eo etiam suae uim, quod recepinus, Bal ut in eo etiam uim, ano-
nymus p. 53 ut in eo etiam uirtutem coni. 9 uicennialibus C, corr. Bal
post cogitabat per spatium 6 f. hastarum scriptura plane euanuit, iam
Baluzius lacunam indicat; et ut coni. Gale, ut diis suis Columbus,
et ut is Cuperus; cf. etiam ad u. 12 11 redderet (sic) C, corr. Bal
in Gale Buennemann alii damnant, sed cf. ad p. 200, 8 12 secu-
rim Columbus iis add. Brandt inflixit Graeuus (cf. etiam Buene-
mannum), affixit C locum 9—11 sic constitutebat ed. Oxon. 1680 et
qui—factis, ut quae eqs., Graeuus sic qui—factis, quae promiserat reddere
(reddere nimirum uicennialia est agere, celebrare, edere) <uero> uexa-
tione Brandt 13 annonariae, quis Bal, item Halm p. 165, annonaria.
Et quis C; annonariae, ecquis Le Nourry 15 uenia—multiplices Bal
(in Erratis), ueniam non habentibus nullas abstinendi multiplicis C; uenia
non habentibus nulla abstinendi, multiplices ed. Oxon. 1680

habentibus nulla. sustinendi multiplices cruciatus. nisi exhibe-
retur statim quod non erat. multis custodiis circumsaepto 4
nulla respirandi facultas, nullo tempore anni uel exigua requies.
frequens super isdem hominibus uel ipsis iudicibus uel mili-
5 tibus iudicum pugna. nulla area sine exactore, nulla uindemia
sine custode, nihil ad uictum laborantibus relictum. quae
quamquam intolerabilia sint, eripi ab ore hominum cibos
labore quaesitos tamen sustentabile aliquo modo uel spe futu-
rorum. quid uestis omnis generis? quid aurum? quid argen- 5
10 tum? nonne haec necesse est ex uenditis fructibus comparari?
unde igitur haec. o dementissime tyranne, praestabo, cum
omnes fructus auferas, uniuersa nascentia uiolenter eripias?
quis ergo non bonis suis euersus est, ut opes, quae sub im- 6
perio eius fuerunt, conraderentur ad uotum, quod non erat
15 celebraturus?

32. Nuncupato igitur Licinio imperatore Maximinus iratus 1
nec Caesarem se nec tertio loco nominari uolebat. mittit ergo 2
ad eum saepe legatos, orat sibi pareat, dispositionem suam
seruet, cedat aetati et honorem deferat canis. at ille tollit 3
20 audacius cornua et praescriptione temporis pugnat: sese prio-
rem esse debere, qui prior sumpserit purpuram; preces eius
et mandata contempsit. dolet bestia et mugit, quod cum ideo 4
ignobilem fecisset Caesarem, ut sibi obsequens esset, is tamen
tanti beneficii sui oblitus uoluntati ac precibus suis impie

2 circumsepto *C* 4 hisdem *C* 6 quae—quaesitos *Boherellus*, item
Graeuus, nisi quod eripi a labro scribit et post quaesitos uirgulam ponit,
Que quam tolerabilia sint eripi a labore hominum cibos labore questos
C; quamquam intolerabile sit eripi ab ore hominum cibos labore quae-
sitos *Bal* (*in Erratis*); quae cum intolerabilia sint *ed. Oxon. 1680; alia*
ap. Bauldrium 7 ad a labore (*sic Le Nourry*) etiam *Bentleius* ab ore
ascrips. 8 sustentabile] tolerabile *Bal*, sustentabantur *Heumann*,
sustentabilia *Halm* futurorum <fructuum> *Cellarium secutus Heumann*
9 quod aurum quod argentum *C*, *corr. Bal* 11 haec *Bauldri*, hoc *C*
16 Maximinus *Bal*, maximianus *C* 20 praescriptionem *C*, *corr. Bal*
22 contemnit *Tollius* rugit *Bauldri* cum *Boherellus*, eum *C*; quem
Nic. Heinsius; quod eum adeo—esset, et is *Bauldri* 23 his *C*

5 repugnaret. nictus contumacia tollit Caesarum nomen et se
Liciniumque Augustos appellat, Maximinum et Constantinum
filios Augustorum. Maximinus postmodum scribit quasi nun-
tians in campo Martio proxime celebrato Augustum se ab
exercitu nuncupatum. recepit ille maestus ac dolens et uni- 5
uersos quattuor imperatores iubet nominari.

1 33. Iam decimus et octauus annus agebatur. cum per-
cussit eum deus insanabili plaga. nascitur ei ulcus malum in
2 inferiori parte genitalium serpitque latius. medici secant cu-
rant. sed inducta iam cicatrice scinditur uulnus et rupta uena 10
fluit sanguis usque ad periculum mortis. uix tamen cruor
f. 10b sistitur. noua ex integro cura. tandem perducitur ad cicatri-
3 cem. rursus leui corporis m<otu u>ulneratur: plus sanguinis
quam ante decurrit. albescit ipse atque absumptis uiribus
4 tenuatur, et tunc quidem riuus cruoris inhibetur. incipit uulnus 15
non sentire medicinam: proxima quaeque cancer inuadit et
quanto magis circumsecatur, latius saenit, quanto curatur.
increscit.

LOCI AVCTORVM EXPILATORVM SIMILES c. 33. 1.

7—9] Euseb. H. E. VIII 16, 4 s. Vit. Const. I 57, 1 s.

1 <tandem eius> contumacia *Heumann* 2 Maximinum *Bal* (*secund.*
curis ap. Bauldrium secutus Columbum qui Maximinum, Maxentium et
Constantinum proposuerat), maxencium *C* 3 Maximinus] Maxentius
Buenemann Fritzsche 5 nuncupato *C*, corr. *Bal* 6 IIII *C* nomi-
nari *Toinard*, munerari *Bal*; numerari *Bal* 9 curant] urunt *Boherellus*,
item Bentleius, urunt> curant *Columbus* 10 scinditur *Bal* (*in Erratis.*
quod probat Halm p. 162, in textu inductam iam cicatricem scindit,
Graeuus rescindit, cf. Lact. Inst. VI 24, 21 rescissis uulneribus), scin-
dit *C*; scindit se *Columbus* 11 uix tamen s. l. ex uitamen *C*; uix
tandem cum *Boherello et Galio Duebner* 12 tandem *Boherel-*
lus, tamen *C* perducitur *C*, corr. *Bal* 13 post corporis in parti-
cula primi uersus folii 10 b spatium 10 f. hastarum continens interit
(cf. ad p. 208, 9), post ilneratus superest; m<otu u>ulneratus *Bal* (*in*
Erratis); motione *Lenglet*; uulneratur *Gale*; uulnerato plus *Columbus*;
uulnere rescisso *Tollius*, uulnus natum *Brandt* 16 proxima *Bal*, pro
maxima *C* 17 seuit *C*, serpit *anonymus p. 55* 18 increscit] aegre-
scit *Gale*

cessere magistri,
 Phillyrides Chiron Amythaoniusque Melampus.
 undique medici nobiles trahuntur: nihil humanae manus pro-
 mouent. confugitur ad idola: Apollo et Asclepius orantur, 5
 remedium flagitatur. dat Apollo curam: malum multo peius
 augetur. iam non longe pernicies aberat et inferiora omnia 6
 corripuerat. computrescunt forinsecus uiscera et in tabem sedes
 tota dilabitur. non desinunt tamen infelices medici uel sine
 spe uincendi mali fouere curare. repercussum medellis malum 7
 recidit introrsus et interna comprehendit, uermes intus crean-
 tur. odor it non modo per palatium, sed totam ciuitatem
 peruat. nec mirum, cum iam confusi essent exitus stercoris
 et urinae. comestur a uermibus et in putredinem corpus cum 8
 intolerandis doloribus soluitur.

15 clamores simul horrendos ad sidera tollit,
 quales mugitus, fugit cum saucius aram
 taurus.

adponebantur ad sedem fluentem cocta et calida animalia, ut 9
 uermiculos eliceret calor. quis resolutis inaestimabile scatebat
 20 examen et tamen multo maiorem copiam tabescendorum uisce-

LOCI AVCTORVM EXPILATORVM SIMILES 1 s.] Ver-
 gil. Georg. III 549 s. 11 ss. p. 212, 5 ss. p. 214, 5 ss.] II Machab.
 9, 9 ss. 13. 28. 15 ss.] Vergil. Aen. II 222 ss.

2 phyllides. cirona. metomus. melāphius C, ex Vergil. corr. ed. Oxon.
 1680 3 contrahuntur Graeuius 5 (non) dat Gale, negat Heumann
 7 sedis C, corr. Bal 9 repercussum medelis Toinard, percussis me-
 dullis C; percussis medellis Nic. Heinsius, percussis medullis Graeuius
 10 recedit Gale cōpraehendit C 11 odor it Brandt, odoritatem C
 (librario iam proximum ciuitatem obuersabatur); odor teter (om. it)
 Bal in Erratis ed. 1679, odoris diritas secund. curis ap. Bauldrium,
 odor autem ed. Oxon. 1680, odoritas tetra Cuperus, odor ita teter uel
 odoris foetor Columbus, odor it autem Nic. Heinsius Boherellus Is. Vos-
 sius (sed hic 'uel is autem') alii, odor itat (iam) Schoell 13 comestur
 Columbus, cōmestus C; urinae comesti a uermibus Bal (in Erratis) 14 in-
 tole*randis (a? er.) C 16 qualis Vergil. fugit cum saucius aram Ver-
 gil., fingit saucius C 18 apponebantur C 19 eligeret C, corr. Bal
 quis pro quibus errore librarii ortum uid. 20 tabescentium Columbus et
 alii, sed ad tabescendorum cf. Sittl, Archiv. lexicogr. et gramm. lat. I 520

10 rum pernicies fecunda generauerat. iam diuerso malo partes
 corporis amiserant speciem. superior usque ad uulnus aruerat
 et miserabili macie cutis lurida longe inter ossa consederat,
 inferior sine ulla pedum forma in utrum modum inflata discre-
 11 uerat. et haec facta sunt per annum perpetem, cum tandem 5
 malis domitus deum coactus est confiteri. noui doloris urgentis
 per interualla exclamat se restitutum dei templum satisque
 pro scelere facturum. et iam deficiens edictum misit huius-
 modi:

1 34. Inter cetera quae pro rei publicae semper 10
 commodis atque utilitate disponimus. nos quidem
 uolueramus antehac iuxta leges ueteres et publi-
 cam disciplinam Romanorum cuncta corrigere at-
 que id prouidere, ut etiam Christiani. qui paren-
 tum suorum reliquerant sectam. ad bonas mentes 15
 2 redirent, siquidem quadam ratione tanta eosdem
 Christianos uoluntas inuasisset et tanta stultitia
 occupasset, ut non illa ueterum instituta seque-
 rentur, quae forsitan primum parentes eorundem

LOCI AVCTORVM EXPILATORVM SIMILES 5 ss.] Eu-
 sebi. H. E. VIII 17, 1. Vit. Const. I 57, 3. 10—p. 213, 22. hoc edictum
 in Graecum conuersum extat ap. Eusebium. H. E. VIII 17, 3—10; cf.
 ibid. § 11: ταῦτα κατὰ τὴν τῶν Ῥωμαίων φωνὴν ἐπὶ τὴν Ἑλλάδα γλῶτταν
 κατὰ τὸ δυνατὸν μεταβληθέντα τοῦτον ἔχει τὸν τρόπον. ex Eusebio rursus
 transfudit in Latinum Rufinus H. E. VIII 19. — cf. Belser, *Gramma-
 tisch-kritische Erklärung von Laktantius de mortibus persecutorum cap.
 34.* progr. gratulator. Gymnasii Ellwangensis, 1889.

1 secunda *Bal* 2 admiserant *C*, corr. *Bal* 3 luride *C*, corr. *Bal*
 4 increuerat *Gracius*, et distenta erat *Heumann*, distenderat ('pro se
 distenderat') *Buenemann* 6 noua ui doloris urgentis aut urgente *Co-
 lumbus*, et ui doloris urgentis *Gale*, nam ui doloris urgente *Heumann*,
 pro noui *anonymus p.* 55 tunc uel nunc 7 restitutum *C*, corr. *Bal*
 8 emisit *Heinsius et alii* 10 ap. *Euseb.* H. E. VIII 17, 3 edic-
 tum inducitur formula salutis continente nomina et titulos *Galerii*,
Constantini, *Licini* cum uerbis ἐπαρχιώταις ἰδίοις χαίρειν 12 ante ac
C, corr. *Bal* 15 secta *C*, corr. *Bal* 16 quadam ratione] τινὶ λογισμῷ
Euseb. § 7 17 uoluntas] πλεονεξία *Euseb.* (i. e. adrogantia, obstinatio)
 19 parentes eorundem] καὶ οἱ γονεῖς αὐτῶν *Euseb.*

constituerant. sed pro arbitrio suo atque ut isdem
 erat libitum. ita sibimet leges facerent quas ob-
 seruarent, et per diuersa uarios populos congre-
 garent. denique cum eiusmodi nostra iussio ex- 3
 titisset, ut ad ne terum se instituta conferrent, c. 11a
 multi periculo subiugati, multi etiam deturbati
 sunt. atque cum plurimi in proposito perseuera- 4
 rent ac uideremus nec diis eosdem cultum ac reli-
 gionem debitam exhibere nec Christianorum deum
 10 obseruare, contemplatione mitissimae nostrae cle-
 mentiae, intuentes et consuetudinem sempiter-
 nam, qua solemus cunctis hominibus ueniam in-
 dulgere, promptissimam in his quoque indulgenti-
 am nostram credidimus porrigendam, ut denuo
 15 sint Christiani et conuenticula sua componant,
 ita ut ne quid contra disciplinam agant. <per> 5
 aliam autem epistolam iudicibus significaturi
 sumus quid debeant obseruare. unde iuxta hanc
 indulgentiam nostram debebunt deum suum orare
 20 pro salute nostra et rei publicae ac sua. ut undi-
 que uersum res publica praestetur incolumis et
 securi uiuere in sedibus suis possint.

1 hisdem C ut isdem erat libitum] ὡς ἕκαστος ἐβούλετο *Euseb.*
 2 ita—congregarent] οὕτως ἑαυτοῖς καὶ νόμους ποιῆσαι καὶ τούτους παρα-
 φυλάττειν, καὶ ἐν διαφόροις διάφορα πλήθη συνάγειν *Euseb.*, unde sibimet
 <et> leges *anonymus p. 56* 4 denique] τοιγαροῦν *Euseb.* § 8, unde
 proinde *Heumann* 6 multi—deturbati sunt] πλείστοι μὲν κινδύνῳ ὑπο-
 βλήθέντες, πλείστοι δὲ παραχθέντες παντοίους θανάτους ὑπέφερον *Euseb.*,
 unde perturbati <et uariis mortibus affecti> sunt *Heumann* 7 atqui
Gale, at *Heumann*, sed καὶ *Euseb.* § 9 10 contemplatione *Graeuinus*,
 contemplationem C; ἀφορῶντες εἰς τὴν ἡμετέραν φιλανθρωπίαν καὶ τὴν
 διηγεκὴ συνήθειαν *Euseb.* 13 promptissimam C in his quoque] καὶ ἐν
 τούτῳ *Euseb.*, his quoque *anonymus p. 56* 14 credidimus *Bal*, credi-
 mus C, ἐνομίζαμεν *Euseb.* 15 cōponant C; καὶ τοὺς οἴκους, ἐν οἷς συνή-
 γοντο, συνθῶσιν *Euseb.* 16 per add. *Buenemann ex Eusebio δι' ἐτέρας*
 δὲ ἐπιστολῆς; alia autem epistola *Bal* 18 debeant *Bal*, debent C; τί
 αὐτοὺς παραφυλάξασθαι δεήσει *Euseb.* 21 praestetur incolumis *anonymus*

- 1 35. Hoc edictum proponitur Nicomediae pridie Kalendas
 2 Maias ipso octies et Maximino iterum consulibus. tunc apertis
 carceribus, Donate carissime, cum ceteris confessoribus e
 custodia liberatus es, cum tibi carcer sex annis pro domicilio
 3 fuerit. nec tamen ille hoc facto ueniam sceleris accepit a deo. 5
 sed post dies paucos commendatis Licinio coniuge sua et filio
 atque in manum traditis, cum iam totius corporis membra
 4 diffuerent, horrenda tabe consumptus est. idque cognitum
 Nicomediae *** mensis eiusdem, cum futura essent uicennalia
 Kalendis Martiis impendentibus. 10
- 1 36. Quo nuntio Maximinus audito dispositis ab Oriente
 cursibus peruolauit, ut prouincias occuparet ac Licinio morante
 omnia sibi usque ad fretum Chalcedonium uindicaret. ingres-
 susque Bithyniam, quo sibi ad praesens fauorem conciliaret.
 2 cum magna omnium laetitia sustulit censum. discordia inter 15
 ambos imperatores ac paene bellum. diuersas ripas armati
 tenebant, sed condicionibus certis pax et amicitia componitur
 3 et in ipso freto foedus fit ac dexteræ copulantur. redit ille
 securus et fit qualis in Syria et in Aegypto fuit. inprimis
 indulgentiam Christianis communi titulo datam tollit subor- 20

p. 56 ex Eusebio § 10 ἵνα κατὰ πάντα τρόπον καὶ τὰ θεμιτότατα παραχρησθῇ
 ὑγιῇ, perstetur incolūnis C; perstet incolumis Bal

1 kl C 2 ipsa C, corr. Bal occies C Maximino Bal, maxi-
 miano C 4 e Bal, et C; ex Halm 7 manum Tollius, manu C; cf.
 Proleg. adn. 6 8 diffuerent Tollius, defluerent C 9 nicomedie C;
 intercidisse aliquid uidit Columbus, qui medio suppleuit, item Bentleius et
 alii, <sub finem> uel <in fine> uel <Idibus> Bauldri, <Id.> etiam Lenglet
 (qui falso dicit in MS. esse uacuum duarum duntaxat litterarum spatium),
 nil est nisi solitum inter uina uerba interuallum), Nicomediae ** die
 Halm p. 163 futuram C, corr. Bal 10 kl. mār. C 11 Maximinus
 Bal, maximianus C 12 peruolauit Heumann prouincias <proximas>
 cum Bauldrio Duebner 13 calcedonum C, corr. Bal 14 Bithyniam
 Bal, bhianiam C 15 sustulit Columbus et alii, sustollit C discordia
 Bal, discordiam C; discordia inde Tollius, discordia iam anonymus p. 57
 16 paene Bal, paena C 17 cōponitur C 18 freto Bal, fretu C, quam
 formam uulgarem recipere noluimus, cf. etiam freto c. 45, 4 ad C,
 corr. Bal 20 titulo 'uir reuerendissim.' in ed. Oxon. 1680, item Bent-
 leius et alii, tutelo C (quod Bal in ed. 1679 dubitanter retinet, secund.

natis legationibus ciuitatum quae peterent, ne intra ciuitates suas Christianis conuenticula extruere liceret, ut suasu coactus et impulsus facere uideretur quod erat sponte facturus. quibus annuens nouo more sacerdotes maximos per singulas ciuitates singulos ex primoribus fecit, qui et sacrificia per omnes deos suos cotidie facerent et ueterum sacerdotum ministerio subnixi darent operam. <ut> Christiani neque <conuenticula> fabricarent neque publice aut priuatim coirent, sed comprehensos suo iure ad sacrificia cogerent uel iudiciis offerrent. parumque hoc fuit, nisi etiam prouinciis ex altiore dignitatis gradu singulos quasi pontifices superponeret, et eos utrosque candidis clamidibus ornatos iussit incedere. facere autem parabat quae iam dudum in Orientis partibus fecerat. nam cum clementiam specie tenus profiteretur, occidi seruos dei uetuit, debilitari iussit. itaque confessoribus effodiebantur oculi, amputabantur manus, pedes detruncabantur, nares uel auriculae desecabantur.

37. Haec ille moliens Constantini litteris deterretur, dissimulauit ergo. et tamen si quis <in manus eius> inciderat, mari occulte mergebantur. consuetudinem quoque suam non intermisit ut in palatio per singulos dies sacrificaretur. et hoc primus inuenerat, ut animalia omnia quibus uescebatur,

curis ap. Bauldrium aliorum coniecturas titulo et tutela affert); tutela ed. Oxon. 1680

2 licere *C, corr. Bal* suasu] quasi *Bal* 3 impulsus *C* 4 maximus *C, corr. Bal* 7 subnexi *C, corr. Bal* opera *C, corr. Bal* ut add. *Bal* neque] ne quid *Gale*; conuenticula (*uel* templa, hoc iam *Maucroix et Bauldri*) add. *Heumann* 8 coirent *Gale et alii*, colerent *C*; cf. ad u. 9 sed] et *Heumann* cōprehensus *C, corr. Bal* 9 suo* (*s er.*) *C* cogerent *Bal*, coieret (*sic*) *C*; litteram i ad corrigendum colerent u. 8 destinatam in hanc uocem inlatam esse con. *anonymus p. 57* 12 chlamydis *Bal* 13 iam dudum *om. Bal* 18 litteris *Bal*, litteras *C* 19 in manus eius *Bauldrium et Maucroixium secuti inseruimus* 20 mergebatur cum *Bal omnes edd., sed cf. c. 23, 2 unus quisque—aderant (et c. 40, 2 utraque—necabantur); Tacit. Ann. II 24 ut quis—reuenerat, — narrabant* 21 palatium *C, corr. Bal*

non a coquis, sed a sacerdotibus ad aras immolarentur nihil-
 que prorsus mensae adponeretur nisi aut delibatum aut sacri-
 ficatum aut perfusum mero, ut quisquis ad cenam uocatus
 3 esset, inquinatus inde atque impurus exiret. in ceteris quo-
 que magistri sui similis. nam si quid reliqui uel Diocles uel 5
 Maximianus reliquerant, hic abrasit sine ullo pudore auferens
 4 omnia. itaque horrea priuatorum claudebantur, apothecae ob-
 signabantur, debita in futuros annos exigebantur. hinc fames
 5 agris ferentibus, hinc caritas inaudita. armentorum ac peco-
 rum greges ex agris rapiebantur ad sacrificia cotidiana: quibus 10
 suos adeo corruerat, ut aspernarentur annonam. et effundebat
 passim sine dilectu, sine modo, cum satellites uniuersos, quo-
 rum numerus ingens erat, pretiosis uestibus et aureis nummis
 expungeret, gregariis et tironibus argentum daret. barbaros
 6 omni genere largitionis honoraret. nam quod uiuentium bona 15

1 quoquis *C. corr. Bal* 5 magistris suis *Cuperus, item Bentleius*
 6 reliquerant *Heumann (qui reliqui del., item Duebner)*. reliquerunt
C; fecerunt *anonymus p. 58, sed Buenemann confert Plaut. Cist. V 2,*
5 (786 Schoell) nunc quod ad uos, spectatores, relicuom relinquitur et
I 3, 40 (188) quod relicuom restat 7 horrea[|||||] (5 hastae er., iam a
 in ras.) *C* 8 debita] tributa *Heumann* famis *C, corr. Bal* 9 non
 ferentibus *Bal*, feriantibus *anonymus p. 58, etiam Bentleius* lego, agris
 feriantibus. *R. B. ascrips.* 11 suos *Columbus, eos C, quod retinet Bal;*
 milites *Heumann*, aulicos *Cellarium secutus Fritzsche* aspernarentur,
 sed rent in ras., *C* et] del. *Heumann*, aes cum *Bauldrio Duebner*
 effundebat *Cuperus*, effundebant *C*; effunderent *ed. Oxon. 1680* 12 pas-
 sim] pecuniam *Heumann*, sed cf. *Buenemannum*; fort. tamen haec uox
 excidit delicto (sic) *C, corr. Bal* satellites (uel milites) *ed. Oxon.*
1680, utrumque etiam alii, milites *Bentleius* quoque, satellites recte de-
 fendit *Tollius*, lites *C, quod retinet Bal;* diuites *Cuperus*; ad satellites
 cf. *Rufin. H. Eccl. VIII 17* et (sc. Maximinus) montes auri ut ita dixe-
 rim congregatos familiaribus suis ac satellitibus largiebatur (*Euseb. H.*
Eccl. VIII 14, 11 πλοῦτους ἀθρόως καὶ σωρὸς χρημάτων τοῖς ἀμπ' αὐτὸν
 κόλαξιν ἐδωρεῖτο). 13 nummis] annulis *Duebner* 14 expungeret *Co-*
lumbus et Cuperus (explicat Buenemann), expungerent *C*; excoleret ('i.
 e. demulceret') *ed. Oxon. 1680*, expleret *Tollius*, expingeret cum *Baul-*
drio Duebner 15 largitionis *Bal*, largitionibus *C*

uel auferebat uel dono suis dabat, ut quisque petierat aliena, nescio an agendas illi fuisse gratias putem, quod more elementium latronum incruenta spolia detrahebat.

38. Illud uero capitale et supra omnes qui fuerunt, cor- 1
5 rumpendi cupiditas! quid dicam nescio nisi caecam et effrenatam, et tamen his uerbis exprimi res pro indignatione sua non potest: uicit officium linguae sceleris magnitudo. eunuchi, lenones scrutabantur omnia. ubicumque liberalior 2
facies erat. secedendum patribus ac maritis fuit. detrahebantur
10 nobilibus feminis uestes itemque uirginibus et per singulos artus inspiciebantur, ne qua pars corporis regio cubili esset indigna. si qua detrectauerat, in aqua necabatur, tamquam

LOCI AVCTORVM EXPILATORVM SIMILES 6 s.] Lact. Inst. VI 23, 12.

1 dabat, ut *anonymus* p. 58, dabatur *C*; dabat, prout *Bal* 2 morem *C*, corr. *Bal*; in morem *Weyman* clementium *Bal*, dementium *C* 4 capitali *C*, corr. *Bal* et] est *Cuperus*, ei uel ei et *Bauldri*, eius *Buenemann* (qui tamen locum non undiquaque sanum esse ait) 5 cupiditas! quid dicam (caem> uel fort. <quam> quid dicam) et caecam et effrenatam *Brandt* (cf. *Lact. Inst. V* 19, 2 quid aliud dicam quam miseris qui —? cf. etiam *Indic. gramm. s. 'neutrum'*; ad illud—cupiditas cf. *supra* c. 23, 1 illud—census; de littera m saepe in *C* defluente cf. *Proleg. adn.* 6), quid dicam nescio nisi ceca et effrenata (sic) *C*; cupiditas, quid dicam nescio, nisi caeca et effrenata cum *C* *Bal* et plerique; capitale ei, et—fuerunt, corrumpendi—effrenata *Bauldri*, illudendi uero corrumpendique cupiditas quam capitalis et supra, quam dici potest, caeca et effrenata! dubitanter *Heumann* 6 exprimi res *ed. Oxon. 1680*, exprimere (sic, e s. l. repetitum a m. 1, ut eadem litterae aliis quoque locis) *C*; exprimi ea *Cuperus*, exprimi *Lenglet* indignitate *Columbus* et alii, sed cf. *Lact. Inst. VI* 23, 12 quibus hoc uerbis aut qua indignatione tantum nefas prosequar?, et ad sensum uocis *Quintil. Declam. p.* 6, 26 *Ritter* hanc praeteritorum indignationem 7 uincit cum *Bal* *edd. paene omnes*, sed uicit cum *anonymo* p. 59 retineri potest; cf. *Lact. ibid.* uicit (sic nunc legit *Brandt* cum *codd. BRHV*, uincit unus *P*) officium linguae sceleris magnitudo; uerba uicit—magnitudo spuria uidentur *Eberto, Berichte d. sächs. Gesellsch. d. Wissensch. vol. XXII (1870)* 121 n. 14; cf. *Brandt, Entstehungsverhältn. p.* 30 8 liberalior *Bal*, liberabilior *C* 9 parentibus *de Rooy* p. 39 10 feminis uestes

3 maiestatis crimen esset sub illo adultero pudicitia. aliqui
 constupratis uxoribus, quas ob castitatem ac fidem carissimas
 habebant, cum dolorem ferre non possent, se ipsos etiam ne-
 cauerunt. sub hoc monstro pudicitiae integritas nulla, nisi ubi
 4 barbaram libidinem deformitas insignis arcebat. postremo 5
 hunc iam induxerat morem, ut nemo uxorem sine permissu
 eius duceret, ut ipse in omnibus nuptiis praegustator esset.
 5 ingenuas uirgines inminutas seruis suis donabat uxores. sed
 f. 12a et comites eius sub tali principe | imitabantur s<tupra et ho-
 spit>um suorum cubilia inpune uiolabant: quis enim uindi- 10
 caret? mediocrium filias, ut cuique libuerat, rapiebat. prima-
 riae, quae rapi non poterant, in beneficiis petebantur, nec re-
 cūsare licebat subscribente imperatore, quin aut pereundum
 6 esset aut habendus gener aliquis barbarus. nam fere nullus
 stipator in latere ei nisi ex gente eorum qui a Gothis tem- 15
 pore uicennalium terris suis pulsī Maximiano se tradiderant
 malo generis humani, ut illi barbarorum seruitutem fugientes

Bal, feminib; uñis *C* 12 detractauerat *ed. Oxon. 1680*, detractauerat
C; cf. *ad c. 9, 8* aquam *C*, corr. *Bal* mergebatur *anonymus p. 59*

1 esset. Sub illo adultero (*om. pudicitia*) aliqui *Bal et Le Nourry*,
 corr. e *C* recta simul distinctione posita et alii et *Bentleius* 2 ob ca-
 stitate ac fide *C*, corr. *Bal* 4 monstro *Mauroixium et Burnetum se-*
cutus Bauldri, ministro *C* 8 inminutas | inuitas *Bal in Erratis, secund.*
curis ap. Bauldrium lectionem codicis retinet 9 imitabat sū//////////u
 suorum *C*: cum parte marginis super. folii 12 a particula primi uersus
 spatium 20 f. hastarum continens abscissa est; supra alt. a (*in imitab.*)
 fuisse potest signum ~, quod fort. cum proximis interiit, post at parti-
 cula tantum signi ~ (*i. e. ur*) superest; 1 in s1 etiam pars esse potest
 litterae u uel t uel ē; litterae u (*post lucunam*) prior hasta paene tota
 deest cum superiore particula alterius; praeterea e regione quintae ante
 u hastae superest pars inferior hastae longioris, fuerat p uel q uel f
 uel fort. r (*cuius hasta saepe deorsum porrigitur*); imitabantur *ed. Oxon.*
1680, imitabatur *Bal*; s <tupra et hospit>u suorum *Halm p. 166*, iam
anonymus p. 59 imitiabantur (*pro imitab.*) stupris et domesticorum suo-
 rum et *Heumann* initiati hospitum suorum, alia parum probabilia *ap.*
Bauldrium et Buenemannum 11 mediocrium <uero> *Bal* 12 recusari
C, corr. *Is. Vossius* 13 pereundum *Bal*, peredum *C* 15 in] a *Tollius*
 latere ei *Bal*, laterei *C* eorum *Bal*, horum *C* gotis *C* 16 tradi-
 derant *Tollius*, tradiderunt *C* 17 barbarorum *Brandt*, barbarum *C*, quod

in Romanos dominarentur. his satellitibus et protectoribus 7
cinctus Orientem ludibrio habuit.

39. Denique cum libidinibus suis hanc legem dedisset, ut 1
fas putaret quicquid concupisset, ne ab Augusta quidem, quam
5 nuper appellauerat matrem, potuit temperare. uenerat post 2
obitum Maximiani ad eum Valeria, cum se putaret in partibus
eius tutius moraturam eo maxime, quod habebat uxorem.
sed animal nefarium protinus inardescit. adhuc in atris uesti- 3
bus erat mulier nondum luctus tempore impleto. legatis prae-
10 missis in matrimonio postulat eiecturus uxorem, si impetrasset.
respondit illa libere quae sola poterat: primo non posse de 4
nuptiis in illo ferali habitu agere tepidis adhuc cineribus
mariti sui, patris eius; deinde illum impie facere, quod sibi
fidam coniugem repudiet, idem utique facturum et sibi; po-
15 stremo nefas esse illius nominis ac loci feminam sine more,
sine exemplo maritum alterum experiri. nuntiatur homini 5
quid esset ausa. libido in iram furoremque conuertitur. statim
mulierem proscribit, bona eius rapit, aufert comites, spadones
in tormentis necat, ipsam cum matre in exilium relegat nec
20 in locum certum, sed huc atque illuc praecipitem cum ludi-
brio exturbat et amicas eius afficto adulterio damnat.

40. Erat clarissima femina, cui ex filiis iuuenibus iam 1
nepotes erant. hanc Valeria tamquam matrem alteram dilige-
bat: cuius consilio negatam sibi suspicatur. dat negotium

fort. ut genet. plur. retinendum esse censet Halm p. 165 (cf. etiam Woelfflin, Archiu. lexicogr. et gramm. lat. IV 2), sed cf. p. 179, 6. 206, 17 barbaram Bal

1 satelibus *C*, corr. *Bal* 2 ludibrio *Bal*, iudibria (uel uidibria) *C*
3 legem *ex* *legent C* 5 potuit (*t er.*) *C* 9 praemissis *Bal*, primis
C, quod retinet *Buenemann* 10 matrimonio (*s. l. i a m. 1 repetitum*,
cf. ad p. 217, 6) C; matrimonium *Tollius et alii*; *Columbus confert*
Sulpic. Seuer. Chron. I 9, 1 eamque sibi in matrimonio a patre postu-
lans, ubi Halm (in adnot. edit. Sulpicii) I 43, 1 filia—in matrimonio
accepta adfert, nihilo minus matrimonium scribendum uid., cf. Proleg.
adn. 6 11 an posse(*se*)? 12 ferali *Bal*, fedali *C* 14 fidam *Bal*,
fidem *C*; fidelem *Lenglet* 15 femina *C*, corr. *Bal* 19 matrem *C*,
corr. *Bal* 21 afficto *Bal*, afficto *C* 24 eius *Cuperus* suspicabatur
Bal et Le Nourry, suspicatur *e C Bentleius ascrips.*

2 praesidi † Eratineo, ut eam cum dedecore interficiat. huic
 aliae duae adiunguntur aequae nobiles, quarum altera filiam
 uirginem Vestalem Romae reliquerat, furtive tunc Valeriae
 familiaris, altera uirum habuit senatorem, non nimis Augustae
 proxima. sed utraque ob eximiam pulchritudinem corporis ac
 pudicitiam necabantur. rapiuntur subito mulieres non ad iu-
 dicium, sed ad latrocinium: nec enim quisquam accusator
 extabat. inuenitur quidam Iudaeus ob alia facinora reus. qui
 spe impunitatis inductus aduersus insontes mentiatur. iudex
 aequus et diligens extra ciuitatem <eum> cum praesidio, ne
 lapidibus obruatur, producit. agebatur haec tragoedia Nicaeae.
 1.12b 4 inrogantur tormenta Iudaeo, dicit quae iussus <fuerat: illae
 ne obl>oquerentur, pugnis a tortoribus coercentur. innocentes
 duci iubentur. fletus et comploratio non illius tantum mariti
 qui aderat bene meritae uxori, sed omnium quos res indigna
 5 et inaudita contraxerat. ac ne impetu populi de carnificum
 manibus raperentur, promoti militari modo instructi, cliba-

1 erat in eo C, Eratineo (*locus corruptus. praesidis nomen est*) Bal.
secund. curis Flaccino (cf. c. 16, 4), Eratino Columbus, Cratino uel Flac-
 cino Buenemann, protinus Heumann, Bithyniae (cf. § 3 Nicaeae) Brandt
 2 filiam uirginem Vestalem Brandt secutus Boherellum, qui Vestalem
 filiam uirginem, et Heumannum, qui filiam Vestalem uirginem coni., ue-
 stalem famulam uirginem C; Vestalem famulam uirginem filiam Cella-
 rius; cf. c. 27, 1 familiae pro filiae in C 4 familiaris, sed s. l. corr., C
 non nimis] non nihil ed. Oxon. 1680, non minus Gale, item Bentleius
 et alii, sed cf. Buenemannum 5 pulchritudinem C 6 necabatur Bal
 et edd. omnes; cf. ad p. 215, 20 (mergebantur); notabantur Bentleius
 8 ab C, corr. Bal 10 eum add. Brandt 11 producit Buenemann.
 protulit C; procedit Heumann 12 diē que C, i. e. dicit quae, Bal
 dum quae; post iussus in C cum parte marginis super. folii 12 b parti-
 cula primi uersus spatium 20 f. hastarum continens abscissa est (cf. ad
 p. 218, 9), fuerat, illae ne obl oquerentur Halm p. 167, alia parum
 probabilia (maxime propter illud dum ex Baluzio receptum) ap. Bauldrium
 Heumannum Buenemannum 14 cploratio C tantum Bal, tanti C
 17 manibus Bal, manus C promoti] pro more Bentleius instructi—
 sagittarii Domaszewski (conl. Notit. dignitat. Or. V p. 13, 28—30
 Seeck equites promoti seniores, clibanarii, sagittarii), instructibile mens
 essagittari C; instructi milites (sic in Notis, uelites in Erratis) et sagit-

narii, sagittarii prosequuntur. ita mediae inter cuneos armorum ad supplicium deductae. iacuissentque insepultae 6 domesticis in fugam uersis, nisi eas furtiua amicorum misericordia sepelisset. nec adultero impunitas promissa persoluitur, 5 sed patibulo adfixus aperit omne mysterium et sub extremo spiritu [inquit] omnibus qui uidebant, innocentes occisas esse testatur.

41. Augusta uero in desertas quasdam Syriae solitudines 1 relegata patrem suum Diocletianum per occultos nuntios gnarum calamitatis suae fecit. mittit ille legatos et rogat, ut 2 ad se filiam remittat: nihil proficit. iterum ac saepius obsecrat: non remittitur. postremo cognatum suum quendam, 3 militarem ac potentem uirum, legat, qui eum beneficiorum suorum admonitum deprecetur. is quoque imperfecta legatione 15 irritas preces renuntiat.

42. Eodemque tempore senis Maximiani statuæ Constan- 1 tini iussu reuellerentur et imagines ubicumque pictus esset, detrahebantur. et quia senes ambo simul plerumque picti erant, et imagines simul deponebantur amborum. itaque <Dio- 2

tarii *Bal*, i. uigiles et Cretenses sagittarii *Columbus*, i. et Viennenses sagittarii *Is. Vossius*, i. telis eas et sagittis *Graeuus*, i. pilo et ense. sagittarii *Bauldri*, Baleareses sagittarii *Bentleius*, i. pilo eas et sagittarii *Heumann*; cf. *Addenda*

1 medie *C* 4 adultero *Bal* (cf. c. 39, 5 afficto adulterio), adulterio *C*; Iudæo *Heumann*, delatori *Buenemann*, qui tamen adultero defendit; cf. etiam *Cuperum* et *Bauldrium* 5 aperit *Tollius*, aperuit *C* 6 inquit *C*. inquit *Bal*, del. *Graeuus*; inquirentibus *Spark*, iniquis ('i. e. iratis') *Buenemann*, denique de *Rooy* p. 40, alia parum probabilia ap. *Bauldrium* 9 nuntios gnarum *Halm*, magnarum *C*; gnarum *Bal* 10 calamitates *C*, corr. *Bal* 14 fort. admonitu *Halm* deprecetur *Bal*, depræcatur *C*; fort. deprecaretur *Halm* imperfecta *C*; perfecta *Nic. Heinsius*, illi perfecta *Bauldri*, iam perfecta *Buenemann*, sed imperfecta est inutili, irrita 16 senis *Bal*, senex *C* 17 ubicumque 'uir reuerend.' in ed. *Oxon.* 1680, item *Is. Vossius* et *Bentleius*, cum quo *C*; cum quoque *Cuperus* (saltem cum pictus quoque), eius (illius *Spark*) cum quo *Columbus*, loco quo *Gale* pictus *C* 19 *Diocletianus* add. *Burnetus* in interpretatione anglica et (post uiuus) *Duebner*

cletianus> cum uideret uiuus quod nulli umquam imperato-
 rum acciderat, duplici aegritudine adfectus moriendum sibi
 esse decreuit. iactabat se huc atque illuc aestuante anima per
 dolorem nec somnum nec cibum capiens. suspiria et gemitus,
 crebrae lacrimae, iugis uolutatio corporis, nunc in lecto, nunc
 3 humi. ita uiginti annorum felicissimus imperator ad humilem
 uitam deiectus a deo et proculcatus iniuriis atque in odium
 uitae deductus postremo fame atque angore confectus est.
 1 43. Unus iam supererat de aduersariis dei< Maximinus>: cuius
 2 nunc exitum ruinamque subiectam. cum haberet aemulationem 10
 aduersus Licinium, quia praelatus ei a Maximiano fuerat, licet
 nuper cum eo amicitiam confirmasset, tamen ut audiuit Con-
 stantini sororem Licinio esse desponsam, existimauit affini-
 3 tatem illam duorum imperatorum contra se copulari. et ipse
 legatos ad urbem misit occulte societatem Maxentii atque 15
 amicitiam postulatum. scribit etiam familiariter. recipiuntur
 legati benigne: fit amicitia, utriusque imagines simul locantur.
 4 Maxentius tamquam diuinum auxilium libenter amplectitur:
 iam enim bellum Constantino indixerat quasi necem patris
 5 sui uindicaturus. unde suspicio inciderat senem illum exi- 20

LOCI AVCTORVM EXPILATORVM SIMILES 4 s. som-
 num—iugis] Lact. Epit. 66, 7.

1 nulla C, corr. Bal 3 animam C, corr. Bal prae dolore Heu-
 mann, item Bentleius 7 a deo Boherellus, item Bentleius et alii, ad
 C; adeo Bal, a deo del. Heumann et post a deo del. anonymus p. 62
 8 deductus (aut adductus) Columbus et alii (Buenemann confert Lact.
 Inst. II 1, 10 ad extremam mendicandi necessitatem deductus; ibid. § 5
 ad tantam caecitatem esse deductos), deiectus C; deuectus Boherellus,
 deiectus retinet Nic. Heinsius, sed u. 7 ad humilem uitam redactus
 scribit 9 Maximinus add. Brandt 10 exitum Columbus
 11 quia Bal, qui ad C; qui anonymus p. 62, item Bentleius 12 ut
 Bal, ut ut C 13 essa (sic) disponam C, corr. Bal 14 et] <ergo>
 et Columbus, <itaque> et Brandt, ideo Duebner 15 maxenti C
 16 postulatum anonymus p. 62, postulatum Bal 18 tan-
 quam C 20 illum exitiabilem (uel intestabilem) Bal secund. curis (in-
 testabilem in ed. 1679), illu^hixtabilem (sic) C, particula primi uersus
 folii 13 a spatium 6 hastarum continens cum parte marginis super. ab-

tiabilem finxisse discordiam cum filio, ut ad alios succidendos
 uiam sibi faceret, quibus omnibus sublati sibi ac filio totius
 orbis imperium uindicaret. sed id falsum fuit. nam id pro- 6
 positi habebat, ut et filio et ceteris extinctis se ac Diocletia-
 5 num restitueret in regnum.

44. Iam mota inter eos fuerant arma ciuilia. et quamuis 1
 se Maxentius Romae contineret, quod responsum acceperat
 perituum esse, si extra portas urbis exisset, tamen bellum
 per idoneos duces gerebatur. plus uirium Maxentio erat, quod 2
 10 et patris sui exercitum receperat a Senero et suum proprium
 de Mauris atque Gaetulis nuper extraxerat. dimicatum, et 3
 Maxentiani milites praeualebant, donec postea confirmato animo
 Constantinus et ad utrumque paratus copias omnes ad urbem
 propius admouit et e regione pontis Mului consedit. immi- 4
 15 nebat dies quo Maxentius imperium ceperat, qui est a. d.
 sextum Kalendas Nouembres, et quinquennalia terminabantur.
 commonitus est in quiete Constantinus, ut caeleste signum 5
 dei notaret in scutis atque ita proelium committeret. facit ut
 iussus est et transuersa X littera, summo capite circumflexo,
 20 Christum in scutis notat. quo signo armatus exercitus capit 6
 ferrum. procedit hostis obuam sine imperatore pontemque

LOCI AVCTORVM EXPILATORVM SIMILES 12 confir-
 mato—paratus] cf. Vergil. Aen. II 61.

scissa est, fort. etiam ~ supra u interiit; detestabilem Is. Vossius et alii, inexpressibilem (sc. discordiam) Graevius, execrabilem Halm

1 succedendos *C*, corr. *Bal*; occidendos *Heumann* 2 sublatus *C*,
 corr. *Bal* 6 fuerunt *Heumann* 8 esse <se> *Cuperus*, <se> esse *Heumann*
 9 idoneos duces *Bal*, idoneos ducere *C* gerebat *Heumann*
 11 Gaetulis *Heumann*, italibus *C* demicatum *C* dimicatum est. Ma-
 xentiani *Heumann* 13 in utrumque paratus *Vergil.* 14 mulū *C*, corr.
Bal 15 ad sextum kl nouē. *C*, corr. *Tollius*; ad ad *Bentley* A. D.
 (ante diē) *ascrrips.* 16 quinquēnālīa *C*, corr. *Bal* 17 celeste, *tert. e*
ex i, *C* 18 facit *anonymus p. 63*, fecit *C* 20 Christum *Cuperus et alii*, xpō *C*;
 circumflexo Christo *Bal in Erratis ed. 1679 defendere temptat* 21 potēque *C*, corr. *Bal*

transgreditur. acies pari fronte concurrunt, summa ui utrinque pugnatur:

neque his fuga nota neque illis.

7 fit in urbe seditio et dux increpitatur uelut desertor salutis
publicae cumque <conspiceretur>, repente populus — Circen- 5
ses enim natali suo edebat — una uoce subclamat Constan-
8 tinum uinci non posse. qua uoce consternatus proripit se ac
uocatis quibusdam senatoribus libros Sibyllinos inspicere iubet:
in quibus repertum est illo die hostem Romanorum esse peri-
9 turum. quo responso in spem uictoriae inductus procedit, in 10
aciem uenit. pons a tergo eius scinditur. eo uiso pugna cru-
descit et manus dei supererat aciei. Maxentianus proterretur.
ipse in fugam uersus properat ad pontem, qui interruptus
erat, ac multitudine fugientium pressus in Tiberim deturbatur.
10 confecto tandem acerbissimo bello cum magna senatus populi- 15
que Romani laetitia susceptus imperator Constantinus Maximini
perfidiam cognoscit, litteras deprehendit, statuas et imagines
11 inuenit. senatus Constantino uirtutis gratia primi nominis
titulum decreuit, quem sibi Maximinus uindicabat: ad quem
uictoria liberatae urbis cum fuisset adlata, non aliter accepit. 20
12 quam si ipse uictus esset. cognito deinde senatus decreto
sic exarsit dolore, ut inimicitias aperte profiteretur, conuicia
iocis mixta aduersus imperatorem maximum diceret.

LOCI AVCTORVM EXPILATORVM SIMILES 3] Vergil.
Aen. X 757. 11 pugna crudescit] Vergil. Aen. XI 833.

1 concurrunt *Heumann*, concurrit *C* 3 *Bentleius* Vergil. Aen. 10.
757. *ascrips.* 5 *conspiceretur add. Brandt*, 'aliqua uerba desunt' *Pa-*
gius, item *Allix*, cum *Boherellus*, cumque—hac (uel ea) uoce (*u.* 7) *ed.*
Oxon. 1680, tuncque uel tuncque *Bauldri*, cunctusque *Nic. Heinsius*
6 edebat, una *Heinsius*, et debita *C*; dabat, edita *Bauldri* 7 uinci]
sine eo uinci *Heumann* ac uocatis *Bal*, auocatis *C* 8 sibyllinos *C*
inspicere iubet *in ras.* *C* 10 responso *C* 11 scinditur *C*, *corr. Bal*;
rescinditur *Hahn* 12 et] sed *Brandt* supererat male a quibusdam
(*cf. Bauldrium et Buenemannum*) temptatum, est defendebat; *cf. Gell.*
I 22, 1 s. 6. 11 proteritur *Cuperus* 14 hac *C*, *corr. Bal* 15 tan-
dem *Bal*, item *Bentleius*, tamen *C* 19 Maximinus *Bal*. maximianus *C*
uindicarat *Lenglet* 22 dolorem *C*, *corr. Bal*

45. Constantinus | rebus in urbe compositis hieme proxima 1 c. 18b
Mediolanum concessit. eodem Licinius aduenit, ut acciperet
uxorem. Maximinus ubi eos intellexit nuptiarum sollemnibus 2
occupatos, exercitum mouit e Syria hieme [quam] cum maxime
5 saeuiente et mansionibus geminatis in Bithyniam concurret
debilitato agmine. nam maximis imbribus et niuib^{us} et luto 3
et frigore et labore iumenta omnis generis amissa sunt, quo-
rum miserabilis per uiam strages speciem iam futuri belli et
similem cladem militibus nuntiabat. nec ipse intra fines suos 4
10 moratus est. sed transiecto protinus freto ad Byzantii portas
accessit armatus. erant ibi milites praesidiarii, ad huius modi
casus a Licinio conlocati. hos primum muneribus et promissis
inlicere temptauit, postea ui et oppugnatione terrere, nec tamen
quicquam uis aut promissa ualuerunt. iam consumpti erant 5
15 dies undecim, per quos fuit spatium nuntios litterasque mit-
tendi ad imperatorem, cum milites non fide, sed paucitate
diffusi se ipsos dederunt. hinc promouit Heracleam et illic
eadem ratione detentus aliquot dierum tempus amisit. et iam 6
20 Licinius festinato itinere cum paucis Hadrianopolim uenerat,
cum ille accepta in deditionem Perintho aliquantum moratus
processit ad mansionem milia decem et octo: nec enim poterat
ulterius, Licinio iam secundam mansionem tenente distantem

1 cōpositis C 2 concessit Halm p. 167, con||||fit (sed litterae f in-
ferior tantum particula superest) C, particula primi uersus folii 13 b
spatium G hastarum continens cum parte marginis super. abscissa est
(cf. ad p. 222, 20); contendit Bal 3 sollēnibus C 4 quā. maxime (s. l.
m. 1) C, quam del. Heumann 5 accurret Graeuus, procurrit Tollius;
cucurrit Heumann 8 stragis (st in ras.) C, corr. Bal 10 bizanti C
12 casus a Bal, causa C 13 illicire C, corr. Bal nec Bal, ne C
14 qui quam C, corr. Bal <aut> uis Columbus 16 fidei 'an forte
sponte?' Heumann 17 deffisi C ipsi 'casu datiuo' Heumann de-
diderunt Bal, item Bentleius eracliā C 18 aliquod C, corr. Bal
19 adrianopoli C, corr. Bal 20 deditionem Tollius, item Bentleius.
dedicione C; cf. Proleg. adn. 6 perentho C aliquantum Halm
(cf. c. 29, 1), aliquanto C 21 processit (i in er. e) C 22 secundam
— milibus Bal (in Erratis), item Bentleius, secunda mansione tenente
destante militibus C; distante retinet Columbus

7 milibus totidem. qui collectis ex proximo quantis potuit mili-
tibus pergebat obuiam Maximino, magis ut eum moraretur
quam proposito dimicandi aut spe uictoriae, quippe cum ille
8 septuaginta milium armatorum exercitum duceret, ipse uix
triginta milium numerum collegisset. sparsi enim milites per 5
diuersas regiones fuerant et adunari omnes angustiae temporis
non sinebant.

1 46. Propinquantibus ergo exercitibus iam futurum prope-
2 diem proelium uidebatur. tum Maximinus eius modi uotum
Ioui uouit, ut si uictoriam cepisset, Christianorum nomen ex- 10
tingueret funditusque deleret. tunc proxima nocte Licinio
quiescenti adsistit angelus dei monens, ut ocius surgeret atque
oraret deum summum cum omni exercitu suo: illius fore
4 uictoriam, si fecisset. post has uoces cum surgere sibi uisus
esset et cum ipse qui monebat, adstaret, tunc docebat eum, 15
5 quomodo et quibus uerbis esset orandum. discusso deinde
somno notarium iussit acciri et sicut audierat. haec uerba
6 dictauit: Summe deus, te rogamus, sancte deus, te
rogamus: omnem iustitiam tibi commendamus, sa-
lutem nostram tibi commendamus, imperium no- 20
strum tibi commendamus. per te uiuimus, per te
uictores et felices existimus. summe, sancte deus,
preces nostras exaudi: brachia nostra ad te ten-
7 dimus: exaudi sancte, summe deus. scribuntur haec
c. 14a in libellis pluribus, et per praepositos tribunosque mittuntur, 25
ut suos quisque milites doceat. creuit animus uniuersis uicto-
8 riam sibi credentibus de caelo nuntiatam. statuit imperator
proelium diei Kalendarum Maiarum, quae octauum annum nun-

1 totidem. qui *ed. Oxon. 1680, item Bentleius*, totidemq. *C*; totidem-
que *Bal*, sed totidem atque in *Erratis*, totidem. hic itaque *Columbus*
2 fort. pergente *Bal* (in *Erratis*) 12 quiescenti (ti in *ras.*) *C*
otius *C* 14 <id> si *Heumann* cum surgere *Bal*, c̃surgere *C*
15 ipse *Boherellus*, ipso *C*; consurgere—uisus est et cum ipso—adstare
Tollius; et ipse—adstare *Heumann* tunc] hic *Heumann* 17 asciri
C, corr. *Tollius* 28 die uel diem *Cuperus*, in diem aut ad diem *Co-*
lumbus, die etiam *Bentleius*

cupationis eius implebant, ut suo potissimum natali uinceretur, sicut ille uictus est Romae. Maximinus uoluit praeire matu- 9
 rius: pridie mane aciem composuit, ut natalem suum postridie uictor celebraret. nuntiatur in castra mouisse Maximinum.
 5 capiunt milites arma obuiamque procedunt. campus intererat sterilis ac nudus, quem uocant Serenum. erat iam utraque 10
 acies in conspectu. Liciniani scuta deponunt, galeas resoluunt, ad caelum manus tendunt prae-euntibus prae-positis et pro imperatore precem dicunt. audit acies peritura precantium
 10 murmur. illi oratione ter dicta uirtute iam pleni reponunt 11
 capitibus galeas, scuta tollunt. procedunt imperatores ad con-
 loquium. ferri non potuit Maximinus ad pacem: contemnebat 12
 enim Licinium ac desertum iri a militibus existimabat, quod
 ille esset in largiendo tenax, ipse autem profusus, eoque pro-
 15 posito mouerat bellum, ut exercitu Licinii sine certamine ac-
 cepto ad Constantinum duplicatis uiribus statim pergeret.

47. Ergo propius acceditur, tubae canunt, signa procedunt. 1
 Liciniani impetu facto aduersarios inuadunt. illi uero perterriti
 nec gladios expedire nec tela iacere quierunt. Maximinus 2
 20 aciem circumire ac milites Licinianos nunc precibus sollicitare,
 nunc donis. nullo loco auditur. fit impetus in eum et ad suos
 refugit. caedebatur acies eius inpune et tantus numerus legio-
 num, tanta uis militum a paucis metebatur. nemo nominis, 3
 nemo uirtutis. nemo ueterum praemiorum memor: quasi ad
 25 deuotam mortem, non ad proelium uenissent, sic eos deus
 summus iugulandos subiecit inimicis. iam strata erat ingens
 multitudo. uidet Maximinus aliter rem geri quam putabat. 4
 proiecit purpuram et sumpta ueste seruili fugit ac fretum

1 implebunt *C*, corr. *Bal* 3 cōposuit *C* post tridie *C* 4 in *del.*
Schoell 6 sterelis *C* utroque *C*, corr. *Bal* 8 pro imperatore *Heu-*
mann, pro imperatorem *C*; post imperatorem *Bal* 12 ferri *Bal*, ferre *C*;
 perPELLI *Heumann*, flecti *Buenemann*, moueri *Brandt* 13 existimabat *Bal*,
 extinabat *C*; aestinabat *anonymus p. 64* 15 exercitum *C*, corr. *Bal*
 licini *C* certamina *C*, corr. *Bal* 19 quierunt *C*, corr. *Bal*
 22 cedebatur *C* impune *C* 23 metebatur *Bal*, metuebatur *C*
 27 maximnus *C* putarat *Heumann*

traiecit. at in exercitu pars dimidia prostrata est. pars autem
 uel dedita uel in fugam conuersa est: ademerat enim pudorem
 5 deserendi desertor imperator. at ille Kalendis Mais id
 est una nocte atque una die **. Nicomediam alia nocte peruenit,
 cum locus proelii abesset milia centum sexaginta, raptisque
 filiis et uxore et paucis ex palatio comitibus petiuit Orientem.
 6 sed in Cappadocia collectis ex fuga et ab Oriente militibus
 substitit. ita uestem resumpsit.

1 48. Licinius uero accepta exercitus parte ac distributa
 traiecit exercitum in Bithyniam paucis post pugnam diebus et
 Nicomediam ingressus gratiam deo. cuius auxilio uicerat, retulit
 ac die Iduum Iuniarum Constantino atque ipso ter consulibus
 de restituenda ecclesia huius modi litteras ad praesidem
 datas proponi iussit:

1.14b 2 Cum feliciter tam ego [quam] Constantinus Augustus
 13 quam etiam ego Licinius Augustus apud Mediolanum conuenissemus
 atque uniuersa quae ad commoda et securitatem publicam pertinerent,
 in tractatu haberemus, haec inter cetera quae uidebamus
 pluribus hominibus profutura, uel in 20

LOCI AVCTORVM EXPILATORVM SIMILES 15 hae
 litterae in Graecum conuersae extant ap. Eusebium H. E. X 5, 2—14;
 cf. ibid. § 1: φέρει δὲ λοιπὸν καὶ τῶν βασιλικῶν διατάξεων Κωνσταντίνου
 καὶ Λικινίου τὰς ἐκ τῆς Ῥωμαίων φωνῆς μεταληφθεῖσας ἑρμηνείας παρα-
 θέμεθα; ex Eusebio habet Nicephorus H. E. VII 41.

1 at *Tollius*, item *Bentleius*, ac C; atque exercitus *Buenemann*, ac
 dein exercitus *Fritzsche*; an post exercitu aliquid excidit? autem]
 altera *Boherellus*, item *Bentleius* et *Heumann* 2 in fugam conuersa
 est *Halm* p. 166, in fuga ē uersa ē C. in fugam uersa est *Bal*; cf. *Pro-*
leg. adn. 6 3 *Mais* *Bal*, *maisi* C 4 *lacunam indicauit* *Columbus*,
 qui fugiens *addit*, ad fretum *Tollius*, *Melantiada* *Lenglet* 5 *sexaginta*
 (ex per *ligaturam scriptum*) C 7 in Cappadocia *Bal*, ex capadotiam C
 8 ita] ibi *Bauldri*, ac *Halm* 9 *Litinium* C, corr. *Bal* 10 *bithinia* C,
 corr. *Bal* pugna C, corr. *Bal* 12 *tertium con.* *Halm*, sed cf. bis
 p. 202, 21; octies p. 214, 2 15 *deest initium litterarum quod Eusebius*
 (§ 2. 3) *habet* quam *del.* *Bal*

primis ordinanda esse credidimus, quibus diuini-
 tatis reuerentia continebatur, ut daremus et Chri-
 stianis et omnibus liberam potestatem sequendi
 religionem quam quisque uoluisset, quo quicquid
 5 <est> diuinitatis in sede caelesti, nobis atque om-
 nibus qui sub potestate nostra sunt constituti.
 placatum ac propitium possit existere. itaque 3
 hoc consilium salubri ac rectissima ratione ine-
 undum esse credidimus, ut nulli omnino faculta-
 10 tem abnegandam putaremus, qui uel obseruationi
 Christianorum uel ei religioni mentem suam de-
 derat quam ipse sibi aptissimam esse sentiret.
 ut possit nobis summa diuinitas, cuius religioni
 liberis mentibus obsequimur, in omnibus solitum
 15 fauorem suum beniuolentiamque praestare. quare 4
 seire dicationem tuam conuenit placuisse nobis.
 ut amotis omnibus omnino condicionibus quae

1 credidimus *Bal*, credimus *C*; ἐδογματίσαμεν *Eusebius* § 4 diuini-
 tatis *Bal*, diuinitas *C*; οἷς ἡ πρὸς τὸ θεῖον αἰδώς τε καὶ τὸ τίβας ἐνείχεται
Euseb. 2 continetur *Heumann*, sed ἐνείχεται *Euseb.* 3 sequenti *C*,
corr. Bal 4 quo quicquid est diuinitatis *Toinard secutus Columbum*
 quo quicquid demum esset diuinitatis et *Cuperum* quo quicquid diuini-
 tatis scribentem (*ex Eusebio*), quod quidem diuinitas *C*; ὥπως ὅτι ποτέ
 ἔστι θεώτερος (*sic codd.*, θεώτης *edd.*) καὶ ὁρατὸν πρόμαχος—εὐμενὲς
 εἶναι δοκῶν *Euseb.*; ut quidem diuinitas—placata ac propitia possit ex-
 sistere *Gracuius*, item, nisi quod quo quidem *Bentleius et Duebner*; alia
ap. Bauldrium 5 in sede caelesti] et rei coelestis *Toinard secutus*
Eusebium 7 posset *Tollius* 8 consilium *anonymus* p. 65 *ex Eusebio*
 (§ 5 τοῖων ταύτην τὴν βοήθειαν ὁμωῶν καὶ ὁρθοτάτην λογισμὸν ἐδογματίσα-
 μεν), consilio *C* salubri *Bal*, salubria *C* 9—12 (ut nulli—sentiret)
 ὥπως μηδὲν παντελῶς ἐξουσία ἀρνητέα ἢ τοῦ ἀκούσθαι καὶ αἰετῶσαι τὴν
 τῶν Χριστιανῶν παραφύλαξιν ἢ φερρεῖαν, ἐκείτω τε ἐξουσία δοθεῖ, τοῦ
 διδόναι ἑαυτοῦ τὴν διάνοιαν ἐν ἐκείνῃ τῇ φερρεῖᾳ, ἣν αὐτὸς ἑαυτοῦ ἀρρόξεν
 νομίζῃ *Euseb.* 11 dederat *Bal*, dederit *Heumann* 13 cuius—obse-
 quimur] nihil eiusmodi *ap. Euseb.* 14 solita *C*, *corr. Bal* 15 fauorem
Bal, feruorem *C*; τὴν ἔθρον σπουδὴν *Euseb.* 15. 16 (quare—nobis)
 ἅπαντα ὥπως ἀρέσκων ἡμῶν ἀπεργάζεσθαι ἀκούσθων ἦν *Euseb.* § 6 de § 4
cf. quae disputauerunt Heinichen, Euseb. uol. III (ed. alt.) p. 743 ss.

prius scriptis ad officium tuum datis super Christianorum nomine <continebantur, et quae prorsus sinistra et a nostra clementia aliena esse> uidebantur, <ea remoueantur, et> nunc libere ac simpliciter unus quisque eorum, qui eandem obseruandae religionis Christianorum gerunt uoluntatem, citra ullam inquietudinem ac molestiam sui id ipsum obseruare contendant. quae sollicitudini tuae plenissime significanda esse credidimus, quo scires nos liberam atque absolutam cōlendae religionis suae facultatem isdem Christianis dedisse. quod cum isdem a nobis indultum esse peruideas, intellegit dicatio tua etiam aliis

et scriptores ab eo adlati, maxime Keim, Theolog. Jahrb. XI 221 ss. 240, praeterea Crivellucci, Della fede storica di Eusebio p. 124. Seck, Zeitschr. f. Kirchengesch. XII 385, Goerres, Zeitschr. f. wissenschaftl. Theol. XXXV 290

2 s. 4 lacunas ex Eusebio indicauit et expleuit Columbus, aliter Toinard, quem sequimur (nisi quod laeuae—alienae—eae tollantur scripsit, sinistra et remoueantur Valesius interpret Eusebii); p. 229, 17—230, 4 (ut amotis—et nunc) ἵν' ἀφαιρεθῶσιν παντελῶς τῶν αἰρέσεων, αἵτινες τοῖς προτέροις ἡμῶν γράμμασι τοῖς πρὸς τὴν σὴν καθοσίωσιν ἀποσταλεῖσι περὶ τῶν Χριστιανῶν ἐνεύχοντο, καὶ ἅτινα πάντοτε σκαῖα καὶ τῆς ἡμετέρας πράξεως ἄλλότρια εἶναι ἐδόκει, ταῦτα ὑφαιρέθῃ, καὶ νῦν Euseb.; continebantur, cum illa, quae prorsus sinistra et a nostra mansuetudine aliena esse uidebantur, omnino remoueantur, nunc Buenemann; continebantur et quae prorsus laeuae (uel sinistrae) et a nostra clementia alienae esse uidebantur, nunc Duebner et alii: quod si recipitur, nimis aspere imperatores ipsi de suis 'condicionibus' iudicant, atque obstat etiam Eusebius 4 libere (ex Eusebio ἐλευθέρως τε καὶ ἀπλῶς) Columbus Toinard alii. cauere C; fort. aperte Halm; cauere ut simpliciter ed. Oxon. 1680, cauere ut simpliciter Boherellus, item Bentleius; nunc uere ac libere Bauldri, uere etiam Duebner; pro nunc canere Tollius nunc reuocentur coni. 6 religionis ed. Oxon. 1680, religioni C; cf. ἕκαστος τῶν τὴν αὐτὴν προαίρειν ἐσχχότων τοῦ φυλάττειν τὴν τῶν Χριστιανῶν θρησκείαν Euseb. 7 ullam Bal, illam C; ἀνευ τινὸς ὀχλήσεως Euseb. 9 plenissime Bal, plenissima C; ἅτινα—πληρέστατα δηλῶσαι ἐδογματίσαμεν Euseb. § 7 12 hisdem C 13 intelligit C 13—231, 4 (etiam—facultatem) Eusebius (§ 8) liberius reddidit

religionis suae uel obseruantiae potestatem simili-
liter apertam et liberam pro quiete temporis no-
stri <esse> concessam, ut in colendo quod quis-
que delegerit, habeat liberam facultatem. <quod
5 a nobis factum est, ut neque cuiquam> honori ne-
que cuiquam religioni <detractum> aliquid a no-
bis <uideatur>. atque hoc insuper in persona 7
Christianorum statuendum esse censuimus, quod,
si eadem loca, ad quae antea conuenire consue-
10 rant, de quibus etiam datis ad officium tuum lit-
teris certa antehac forma fuerat comprehensa.
priori tempore aliqui uel a fisco nostro uel ab
alio quocumque uidentur esse mercati, eadem
Christianis sine pecunia et sine ulla pretii peti-
15 tione, postposita omni frustratione atque ambi-

2 nostri esse *Bal*, n̄ri (*sed* hae litt. *euandae*), post, in fine uersus,
scriptura per 3 f. spatia plene euauit, eē fuisse uid.; τῇ ἡγουσίᾳ τῶν
ἡμετέρων καιρῶν *Euseb.* § 8 3 concessa *C*, corr. *Bal* colenda *C*,
corr. *Columbus* (in *Erratis* post p. 236, ad p. 71, 7) 4 delegerit *Grae-*
uius, diligeret *C* 4—7 locum expleuit correxitque ex *Eusebio Columbus*
(etiam ed. *Oxon.* 1680), in *C* post facultatem sunt haec quia (*sed* litt.
ia paene euauerunt parumque certae sunt, quas edidit *Bal*, qui tamen
non recte post hanc uocem etiam lacunam significat) honori neq. cuiquā
religionis aut aliquid a nobis, quae edidit *Bal*; quod a nobis factum
est, ut neque honori cuiquam neque religioni detractum aliquid aut im-
minutum esse a nobis uideatur *Columbus*, quia uideri nolumus cuiquam
honori aut cuiquam religioni aliquid a nobis detractum ed. *Oxon.* 1680;
τοῦτο δὲ ὅφ' ἡμῶν γέγονεν, ὥπως μηδεμιᾷ τιμῇ μηδὲ θρησκείᾳ τινὶ μεμειωθῇ
τι: ὅφ' ἡμῶν δοκούσιν *Euseb.* § 8; atque ut neque honori neque religioni
cuiusquam aliquid a nobis detrahi uideatur *Heumann*; quia <nolumus
detrahi> honori neque cuiquam religioni aliquid a nobis cum *Lengletio*
Duebner et Hurter 7 in personam cum *Bauldrio* (ex *Eusebio* § 9 εἰς
τὸ πρόσωπον τῶν Χριστιανῶν) *Duebner* 8 quod] ut *Heumann* ex *Eusebio*
δογματίζομεν, ἵνα 9 ea *Tollius*, eorum *Heumann* ex *Eusebio* τοὺς τό-
πους αὐτῶν ad quae *Bal*, adq. q. *C*; εἰς οὓς *Euseb.* 11 certa—forma]
τύπος ἕτερος *Euseb.* ante ac *C*, corr. *Bal* ἐπ्राehensa *C* 15 fru-
stacione *C*, corr. *Bal*

8 guitate, restituant, qui etiam dono fuerunt con-
 secuti, eadem similiter isdem Christianis quanto-
 cius reddant, etiam uel hi qui emerunt uel qui
 dono fuerunt consecuti, si petiuerint de nostra
 beniuolentia aliquid, uicarium postulent, quo et 5
 ipsis per nostram clementiam consulatur. quae
 omnia corpori Christianorum protinus per inter-
 9 cessionem tuam ac sine mora tradi oportebit. et
 quoniam idem Christiani non [in] ea loca tantum
 ad quae conuenire consuerunt, sed alia etiam ha- 10
 buisse noscuntur ad ius corporis eorum id est
 ecclesiarum, non hominum singulorum, pertinen-
 tia, ea omnia lege quam superius comprehendi-
 mus, citra ullam prorsus ambiguitatem uel con-
 11 trouersiam isdem Christianis id est corpori et
 conuenticulis eorum reddi iubebis. supra dicta
 scilicet ratione seruata, ut ii qui eadem sine pre-

1 restituantur *Le Nourry* (sed perperam ut ex C. in quo post resti-
 tuant est ~ distinctio) *Duebner Fritzsche* qui] quae *Bentleius*, sed
Euseb. καὶ εἴ τινας 2 hisdem C 3 reddantur *Bentleius*, sed sine dubio
 propter restituantur ap. *Le Nourry*; *Euseb.* ὅπως—ἀποκαταστήσωσιν
 et iam *Diazius* (ap. *Bauldrium* II p. 111, ap. *Lengletium* II p. 347)
 4 dono fuerunt *Gale*, donauerunt C petiuerint ex *Eusebio* *Bauldri*,
 putauerint C; ἢ εἰ, οἱ κατὰ δωρεάν εἰληφότες αἰτῶσι τι παρὰ τῆς ἡμετέρας
 καλοκαγαθίας, προσέλθωσι τῷ ἐπὶ τόπων ἐπάρχῳ διδάζοντι *Euseb.* § 10;
 si putauerint, de nostra beniuolentia aliquid uicarium postulent *Colum-*
bis; si optauerint de nostra beneuolentia aliquid uicarium (ualet rem
 aliquam uicariam'), postulent *Diazius*, qui *Eusebium* uocem uicarium
 non recte intellexisse putat, eundem errorem illum admisisse atque etiam
 uerba si putauerint omisisse putat *Heinichen* ad *Euseb.* X 5, 10 n. 19
 (ed. alt.), sed cf. *Baluzium*, *Epistol.* ad *Diazium* (ap. *Bauldrium* II
 p. 112, ap. *Lengletium* II 347) 5 beniuolentia, sed pr. i minus certum,
 fort. e est, C quo *Bal*, co C 9 in del. *Boherellus* 10 ad quae
Bal, adq. C 13 quam *Tollius*, item *anonymus* p. 67 et *Buenemann*
 ex *Eusebio* § 11 ἐπὶ τῷ νόμῳ, ὃν προεργάκαμεν, et *conl.* *Lact. Inst.* VII
 6, 9 illa rerum summa quam superius comprehendimus, qua C, quod re-
 12 tinent *Bal* et alii ἐπράχθην C 15 isdem *Bal*, isdem C 17 ii
Bal, hii C

tio sicut diximus restituant. indemnitatem de nostra beniuolentia sperent. in quibus omnibus supra dicto corpori Christianorum intercessionem tuam efficacissimam exhibere debebis, ut praeceptum nostrum quantocius compleatur, quo etiam in hoc per clementiam nostram quieti publicae consulatur. hactenus fiet, ut, sicut superius comprehensum est, diuinus iuxta nos fauor, quem in tantis sumus rebus experti, per omne tempus prospere successibus nostris cum beatitudine publica perseueret. ut autem huius sanctionis <et> beniuolentiae nostrae forma ad omnium possit peruenire notitiam, prolata programme tuo haec scripta et ubique proponere et ad omnium scientiam te perferre conueniet, ut huius nostrae beniuolentiae [nostrae] sanctio latere non possit.

His litteris propositis etiam uerbo hortatus est, ut conuenientia <in> statum pristinum redderentur. sic ab eversa ecclesia usque ad restitutam fuerunt anni decem, menses plus minus quattuor.

49. Sequenti autem Licinio cum exercitu tyrannum profugus concessit et rursus Tauri montis angustias petiit. munimentis ibidem ac turribus fabricatis iter obstruere conatus

1 restituerint *Bal*, sed *Euseb.* ὅπως αὐτοί, ὅτινες—ἀποκαθιστῶσι, —ἐκπύζουιν 2 bene uolentia *C* (cf. p. 229, 15. 232, 5. 233, 15) 6 publice *C*, corr. *Bal* 7 comprachensum *C* 8 quem *Bal*, que *C* 9 prosperis uel prospere fluentibus *Tollius*, prosper esse *Buenemann*; ἡ θεία σπουδὴ περὶ ἡμῶν—διὰ παντός τοῦ χρόνου βεβαίως διαμανεῖ *Euseb.* § 13 10 beatitudine nostra, sed nostra del, *C* 11 et add. *Fritzsche*; τῶν τῆς ἡμετέρας νομοθεσίας καὶ τῆς καθολοκρατίας ὅρος *Euseb.* § 14 13 prolata *Bal*, praelata *C*; prolato *Heumann* programate *C* 15 pr. nostrae retinet *Halm* p. 164 conl. *Euseb.* τῶν τῆς ἡμετέρας καθολοκρατίας, alter. *Bal* 18 in add. *Bal* restituerentur *Heumann*, conl. c. 3, 4 20 ^{or} III *C* 21 sequente *Cuperus*, item *anonymus* p. 67 *Heumann* *Bentleius*, tyrannus *anonymus* *ibid.* et *Bentleius* 22 recessit *Heumann* rursus| cursu *Bentleius* petiit *Columbus* et *anonymus* *ibid.*, petit *C* munimentis *Bal*, monumentis *C*

est et inde detrusus perrumpentibus omnia uictoribus Tarsum
 2 postremo confugit. ibi cum iam terra marique premeretur
 nec ullum speraret refugium, angore animi ac metu confugit
 ad mortem quasi ad remedium malorum, quae deus in caput
 3 eius ingessit. sed prius cibo se infersit ac uino ingurgitauit, 5
 ut solent ii qui hoc ultimo se facere arbitrantur, et sic hausit
 uenenum. cuius uis referto stomacho percussa ualere non
 potuit in praesens, sed in languorem malum uersum est pe-
 stilentiae similem, ut diutius protracto spiritu cruciamenta
 4 sentiret. iam saeuire in eum coeperat uirus. cuius ui cum 10
 praecordia eius furerent, insustentabili dolore usque ad rabiem
 mentis elatus est, adeo ut per dies quattuor insania percitus
 5 haustam manibus terram uelut esuriens deuoraret. deinde
 post multos grauesque cruciatus cum caput suum parietibus
 infligeret, exilierunt oculi eius de caueis. tunc demum, amisso 15
 uisu, deum uidere coepit candidatis ministris de se iudican-
 tem. exclamabat ergo sicut ii qui torquentur solent, et non
 se, sed alios fecisse dicebat. deinde quasi tormentis adactus
 6 fatebatur Christum subinde | deprecans et implorans. ut suimet
 7 misereretur. sic inter gemitus quos tamquam cremaretur ede- 20
 bat, nocentem spiritum detestabili genere mortis efflauit.

1 detrusus *LeNourry*, item *anonymus* p. 67 et *Bentleius*, detorsum
 (sic) *C*; dextrorsum *Bal*, rursum uel deorsum *Buenemann*; petiit muni-
 mentis—conatus, sed undique uersum (cf. c. 34, 5, uel uersus) *Heumann*
 2 Hibi *C* pmeretur (sic, sed inferiores partes litterarum euauerunt)
C; perterreretur *Bal*, peteretur *Gracius*, proterreretur *Tollius*, item
Bentleius 3 nec *Bal*, item *Bentleius*, non *C*, quod placet *Halmio*
 p. 162 6 ii *Halm*, hi *C* 7 stomacho *C* percussa *Bal*, percus-
 sus *C* 8 langorem *C* uersum est *Heumann*, item *Halm* p. 166,
 uerse (sic) *C*; uersa *Bal*, uersa est *Columbus* 11 furerent *Lenglet*.
 furens *C*; uis—ureret *Bal*; ui—urerentur *Halm*, perurerentur *Brandt*
 insustentabili *C* 12 IIII *C* percitus *Bal*, percutis *C* 16 uissu *C*
 <cum> candidatis (*uperus*, <circumdatus> candidatis emendari uelle uid.
Maneroix, sed *Buenemann* c. 14, 2 occultis ministris confert 17 ii *Bal*,
 hii *C* torquentur *Brandt* (cf. solent u. 6), torqueri *C* 19 implo-
 rans *anonymus* p. 68, plorans *C*

50. Hoc modo deus uniuersos persecutores nominis sui 1
 debellauit, ut eorum nec stirps nec radix ulla remaneret.
 nam Licinius summa rerum potitus in primis Valeriam, quam 2
 Maximinus iratus ne post fugam quidem, cum sibi uideret
 5 esse pereundum, fuerat ausus occidere, item Candidianum,
 quem Valeria ex concubina genitum ob sterilitatem adopta-
 uerat, necari iussit. mulier tamen ut eum uicisse cognouit. 3
 mutato habitu comitatu eius se immiscuerat, ut fortunam
 Candidiani specularetur: <qui> quia Nicomediae se obtulerat
 10 et in honore haberi uidebatur, nihil tale metuens occisus est.
 et illa exitu eius audito protinus fugit. idem Seueri filium 4
 Seuerianum iam aetate robustum, qui fugientem Maximinum
 fuerat ex acie secutus, tamquam post obitum eius de sumenda
 purpura cogitasset, capitali sententiae subiectum interemit.
 15 qui omnes Licinium iam pridem quasi malum metuentes, cum 5
 Maximino esse maluerant praeter Valeriam, quae <quod> uo-
 lenti Licinio, in omnia Maximiani <bona> hereditatis iure suo
 <se> cedere, idem Maximino negauerat. ipsius quoque Maxi- 6

2 stirpis *C* (quam formam nominatiui retinere noluimus), corr. *Bal*
 radis *C*, corr. *Bal* 3 Valeriam quam 'uir reuer.' in ed. Oxon. 1680,
 item *Bal* secund. curis et alii, ualeriū quē *C*; Valerium, quem *Bal* in
 ed. 1679, quod *Pagi* ad *Annal. Baronii* a. 313 not. XXIII s. retinen-
 dum esse putat 4 nec *C*, corr. *Columbus* et *Bentleius* 5 item
Bal secund. curis et alii, idem cum *C* *Bal* in ed. 1679 et alii, inde
Bauldri 6 sterilitatem *C* 7 uicisse *Boherellus*, item *Bentleius*
 et alii, uixisse *C*. quod *Bal* secund. curis defendere temptat; hoc edixisse
Columbus, eum (sc. Candidianum) exiuisse *Bauldri*, uix isse (i. e. Lici-
 nium uictorem iuisse siue profectum esse) *Buenemann* 8 immiscuerat
scripsimus secuti Tollium, qui miscuerat et *Columbum* qui immiscuit *coni.*,
 miscuit *C* 9 candidiā *C*, corr. *Bal* qui add. *Columbus*; qui cum ed.
Oxon. 1680, qui ut *anonymus* p. 68, item *Bentleius* 11 item *Brandt*
 15 malum] aemulum *Graeuus*, iratum *Tollius* 16 praeter Valeriam
Bauldri, pre ualeria *C* <quod> *Susius* p. 13 17. 18 <bona> *Brandt*;
 hereditatis *Susius*; <se> *Brandt*; quae uolenti Licinio in omnia Ma-
 ximiani hereditates iure suo cedere *C*; quae uolens Licinio in omnes
 Maximiani hereditates iure suo cedere *Bal*, in quibus nolens *scrips.* *Cu-*
perus (quem plerique sequuntur), uolenti cum *C* retinet *Fritzsche* (fort.
 ablatiuum intellegens); quae <quod> uolenti Licinio in nuptias Maximiani

mini filium suum maximum agentem in annis octo et filiam septennem, quae desponsa fuerat Candidiano, extinxit, sed prius mater eorum in Orontem praecipitata est: ibi saepe illa castas feminas mergi iusserat, sic omnes impii vero et iusto iudicio dei eadem quae fecerant, receperunt.

51. Valeria quoque per varias provincias quindecim mensibus plebeio cultu pernegata postremo apud Thessalonicam cognita, comprehensa cum matre poenas dedit, ductae igitur mulieres cum ingenti spectaculo et miseratione tanti casus ad supplicium, et amputatis capitibus corpora earum in mare abiecta sunt, ita illis pudicitia et condicio exitio fuit.

52. Quae omnia secundum fidem — scienti enim loquor — ita ut gesta sunt mandanda litteris credidi, ne aut memoria

LOCI AUCTORUM EXFILATORVM SIMILES 4 s. sic— quae fecerant, receperunt] Hieronym. Commentar. in Zachar. lib. III cap. XIV. vol. VI p. 826 A Vall: nos autem dicimus omnes persecutores qui afflixerunt ecclesiam domini, ut taceamus de futuris cruciatibus, etiam in praesenti saeculo recepisse quae fecerint legamus ecclesiasticas historias, quid Valerianus, quid Decius, quid Diocletianus, quid Maximilianus, quid sacerrimus omnium Maximinus et nuper Iulianus passi sint, et tunc rebus probabimus etiam iuxta litteram prophetiae veritatem esse completam, quod computruerint carnes eorum et oculi contabuerint et lingua in paedorem et sanioem dissoluta sit.

hereditatis iure succedere Susius (coni. e. 39. 1 ss); cf. hereditatis iure e. 26. 6

I summ del. Babelinus, natu Gale, tum Heumann; tum maxime Tollius in annis octo sic numerus perscriptus est in C) in Cilicia annis octo Calandus, iam annos octo Gale, annos octo Tollius, annum octauum Heumann B mater s. l. ex matrem C Orontem vel torrentem 'uir ren' in ed. Ouan. 1680, item alii ap. Baudivium, torrentem Orontem Bentleius, orientem C; Orientem Bal etiam secund. crisi retinet ubi anonymus p. 68 ille (sc Maximinus, cf. e. 38. 2) Tollius 6 cap. 31 spiritum uid. Elerto (cf. ad p. 217. 7) p. 124 n. 19 7 thesalonicam C S comprachensa C; <or> comprehensa Heumann 9 miserationi C, corr Bal 10 amputantis C eorum C, corr Bal 11 illic C, corr Bal conditioni C, corr Bal; condicio in exitum fuit Antoninus, Panegy. veter. I 197 12 fidem Bal, finem C scienti enim cum C anonymus p. 68, scientium Bal; ad quod Bentleius scienti enim (ex adnot. Le Nourry) ascrips. locor C

tantarum rerum interiret aut si quis historiam scribere uolu-
 isset, [non] corrumpere ueritatem uel peccata illorum aduersus
 deum uel iudicium dei aduersus illos reticendo. cuius aeter- 2
 nae pietati gratias agere debemus, qui tandem respexit in
 5 terram, quod gregem suum partim uastatum a lupis rapacibus
 partim uero dispersum reficere ac recolligere dignatus est ' et r. 16a
 bestias malas extirpare, quae diuini gregis pascua protriuerant,
 cubilia dissipauerant. ubi sunt modo magnifica illa et clara 3
 per gentes Iouiorum et Herculiorum cognomina, quae primum
 10 a Dioclete ac Maximiano insolenter adsumpta ac postmodum
 ad successores eorum translata uiguerunt? nempe deleuit ea
 dominus et erasit de terra. celebremus igitur triumphum dei 4
 cum exultatione, uictoriam domini cum laudibus frequentemus,
 diurnis nocturnisque precibus celebremus, celebremus, ut pacem
 15 post annos decem plebi suae datam confirmet in saeculum.
 tu praecipue, Donate carissime, qui a deo mereris audiri, do- 5

LOCI AVCTORVM EXPLATORVM SIMILES § 4] cf.

Euseb. H. E. X. 4, 72 et omnino ad hoc Mortium caput eiusdem capituli
 Eusebii § 14 s. 28 s.

1 interiret *Bal*, interire *C* 2 non *del. Columbus* corrumperet *C*
 peccata *Bal*, spectata *C* aduersus *Lenglet*, aduersum *C* 3 ad-
 uersus *Bal*, ad uersos *C* 4 pietati *Bal*, pietatis *C* qui] quod
Heumann 8 magnifica *Bal*, magnificentia *C* clara ex dura *C*
 10 assumpta *C* hac *C*, *corr. Bal* 11 euiluerunt *Heumann* eam
C, *corr. Bal* 14 ante diurnis lacunam significat *Columbus*, <ac> diurnis
Heumann celebremus caelebremus (*sic*) *C*, quod tuentur *Lenglet et*
Duebner, alt. *del. Bal*, pro quo obsecremus *Boherellus*, deprecemur *anony-*
mus p. 69, eum oremus *Heumann*, <ei> supplicemus *Brandt*, cf. [*Lact.*] *Inst.*
VII 27, 2 *adn.* § 17 (*I p.* 668) cui nos cotidianis precibus supplicamus
 ut . . . , *Euseb. Hist. eccl. X* 4, 72 . . . τῆς παρούσης πανηγύρεως καὶ τῆς
 φαιδρᾶς ταύτης καὶ λαμπροτάτης ἡμέρας τὸν αἴτιον καὶ πανηγυριάρχην νόκ-
 τωρ καὶ μεθ' ἡμέραν διὰ πάσης ὥρας καὶ δι' ὅλης ὥς εἰπεῖν ἀναπνοῆς
 ἐν νῷ προορώμενοι . . . μεγάλη διαθέσεως φωνῇ καθικετεύσωμεν, ὥς ἂν
 ὑπὲρ τὴν αὐτοῦ μάνδραν εἰς τέλος ἡμᾶς σκεπάζων διασώζοιτο, τὴν παρ'
 αὐτοῦ βραβεύων ἀρραγῇ καὶ ἄσειστον αἰωνίαν εἰρήνην 15 ple-
 bis *C*, *corr. Bal* 16 donate kme *C* a deo *Bal*, adeo *C*, quod de-
 fendit *anonymus* p. 69

minum deprecare, ut misericordiam suam seruet etiam famulis suis propitius ac mitis, ut omnes insidias atque impetus diaboli a populo suo arceat, ut florentis ecclesiae perpetuam quietem custodiat.

1 etiam] aeternam *Boherellus*, et maneat *Heumann*, iam *Halm* p. 163
 3 florentis ecclesiae perpetuam quietem *Columbus Nic. Heinsius alii*,
 florentes aecclae perpetuae quiete C; florentes Ecclesias perpetua
 quiete *Bal in Erratis, item alii et Bentleius* 4 custodiat ex -as C

INDICES

- Inst.* == Diuinae Institutiones.
Ep. == Epitome Diuinarum Institutionum.
Op. == De opificio dei.
Ir. == De ira dei.
Phoen. == De aue Phoenice.
Fragm. == Librorum perditorum fragmenta.
Mort. == De mortibus persecutorum.
Testim. == Vetera de Lactantio testimonia.

I. INDEX AVCTORVM.

Accedunt loci similes isdem ex fontibus oriundi.

Quibus locis asteriscus (*) praepositus est, iis auctorum aut nomina aut uerba ipsa a scriptore adferuntur.¹⁾

Loci Sacrae Scripturae.

Genesis 1, 27	Inst. II 10, 3.
Leuiticus 26, 6	* V 23, 3.
Numeri 13, 9. 17 (LXX)	IV 17, 12.
— 23, 19	* IV 18, 29. * Ep. 41, 4.
— 24, 17	* IV 13, 10. * Ep. 39, 6.
Deuteronomium 11, 14	Ep. 67, 4.
— 18, 17—19	* Inst. IV 17, 6.
— 28, 66	* IV 18, 29. * Ep. 41, 4.
— 30, 6	* IV 17, 9.
Iesus Naue 5, 2	* IV 17, 9.
Basilion I 2, 35	* IV 14, 5.
— II 7, 4. 5. 12—14. 16	* IV 13, 22 s.
— III 9, 6 (7)—9	* IV 18, 32 s. * Ep. 41, 8.
— — 19, 10	* IV 11, 6.
Hesdras II 9, 26	* IV 11, 5.
— locus spurius	* IV 18, 22. * Ep. 43, 2.
Psalmi 1, 1	* IV 16, 6.
— 1, 5	* VII 20, 5.
— 2, 7	* IV 15, 3.
— 3, 6	* IV 19, 8.
— 4, 5	Ir. 21, 5 s.
— 15, 10	* Inst. IV 19, 8. * Ep. 42, 2.
— 17, 44 s.	* IV 11, 9.
— 21, 17—19	* IV 18, 30. * Ep. 41, 3.
— 27, 4 s.	* IV 13, 18.

¹⁾ Proponuntur loci quidam postea inuenti, in editione non subscripti.

- Psalmi 32, 6 * Inst. IV 8, 14.
 — 34, 15 s. * IV 18, 14. * Ep. 41, 2.
 — 44, 2 * IV 8, 14.
 — 44, 7 s. * IV 13, 9.
 — 68, 22 * IV 18, 18. * Ep. 41, 2.
 — 71, 6 s. * IV 16, 14.
 — 84, 12 * IV 12, 7.
 — 89 (90), 4 * VII 14, 9.
 — 93, 21 s. * IV 18, 26.
 — 103, 4 IV 8, 6. 9.
 — 109, 1 * IV 12, 17. * Ep. 42, 5.
 — 109, 3 s. * IV 14, 4.
 — 126, 1 * IV 13, 27.
 Prouerbia (*Lact.* Solomon) 8, 22—31 * IV 6, 6—8.
 Sapientia 2, 12—17. 19—22 * IV 16, 7—10. * Ep. 40, 5.
 Ecclesiasticus (*Lact.* Solomon) 24, 5 s. * IV 8, 15.
 Esaias 1, 2 s. * IV 11, 12.
 — 6, 12 VII 24, 3.
 — 7, 14 * IV 12, 4. * Ep. 39, 3.
 — 9, 6 * IV 12, 10.
 — 11, 1—3 * IV 13, 20.
 — 11, 10 * IV 13, 19.
 — 19, 20 * IV 13, 10. * Ep. 39, 6.
 — 30, 26 VII 24, 7.
 — 35, 3—6 IV 15, 7 s. * 13 s.
 — 42, 6 s. * IV 20, 12. * Ep. 43, 7.
 — 44, 6 * IV 29, 10.
 — 45, 1—3 * IV 12, 18.
 — 45, 8 * IV 12, 9.
 — 45, 14—16 * IV 13, 7. * 29, 10. * Ep. 39, 4.
 — 50, 5 s. * IV 18, 13. * Ep. 41, 1.
 — 53, 1—6 * IV 16, 15 s.
 — 53, 7 * IV 18, 16. * Ep. 41, 1.
 — 53, 8. 9. 12 * IV 18, 24 s.
 — 63, 10 s. * IV 12, 8.
 — 66, 18 s. * IV 11, 10. * Ep. 43, 6.
 Hieremias 1, 5 * IV 8, 1.
 — 2, 13 * IV 30, 1.
 — 4, 3 s. * IV 17, 8.
 — 8, 7—9 * IV 11, 13.
 — 11, 18 s. * IV 18, 27.
 — 12, 7 s. * IV 20, 7. 9. * Ep. 43, 4.
 — 15, 9 * IV 19, 4. * Ep. 41, 6.

- Hieremias 17, 9 * Inst. IV 13, 10. * Ep. 39, 6.
 — 25, 4—6 * IV 11, 4.
 — 31, 31 s. * IV 20, 6. 10.
 Baruch (*Lact.* Hieremias) 3, 36—38 . . . * IV 13, 8. * Ep. 39, 5.
 Ezechiel 34, 25 * V 23, 3.
 — 34, 25. 28 * V 11, 1.
 — 38, 20. 22 VII 26, 2.
 — 39, 9—11 VII 26, 4. Ep. 67, 7.
 — c. 40 ss. IV 11, 11.
 Daniel 7, 13 s. IV 12, 12. 15. 16. * 12, 19. * 21, 1. * Ep. 42, 4.
 — 7, 2 ss. 7. 8. 17. 23—25 VII 16, 1—5.
 Osee 6, 3 * IV 19, 9. * Ep. 42, 2.
 — 13, 13 s. * IV 19, 9. * 29, 11. * Ep. 42, 2.
 Ioel 2, 23 Ep. 67, 4.
 Amos 8. 9 s. * IV 19, 3. * Ep. 41, 5.
 Micheas 4, 2 s. * IV 17, 3.
 Zacharias 3, 1—8 * IV 14, 6—9. 16.
 — 12, 10 * IV 18, 29. * Ep. 41, 5.
 Malachiel 1, 10 s. * IV 11, 8. * Ep. 43, 5.
 II Machab. 9, 9 ss. 13. 28 Mort. 33, 7 ss. 11. 35, 3.
 Solomon in ode undeuicesima (cf. *Ψαλμοὶ Σολομώντος*
 ed. Ryle et James, Cantabrig. 1891, p. XXIII—XXV.
 160.) * IV 12, 3. * Ep. 39, 2.
 Matthaeus 5, 28 Inst. VI 23, 34.
 — 5, 32 VI 23, 33.
 — 5, 44 Ep. 60, 3.
 — 6, 19 s. Inst. VI 12, 35.
 — 7, 12 VI 23, 32.
 — 8, 23 ss. IV 15, 22 s.
 — 9, 6 IV 15, 6.
 — 11, 5 VI 24, 21. VII 27, 13.
 — 14, 13 ss. IV 15, 16 s.
 — 14, 22 ss. IV 15, 20 s.
 — 19, 9 VI 23, 33.
 — 19, 12 VI 23, 38.
 — 22, 40 Ir. 14, 5.
 — 22, 44 s. (sede a dextris meis eqs.) IV 12, 17.
 — 23, 12 * V 15, 9.
 — 24, 16 VII 17, 10.
 — 24, 21 VII 17, 6.
 — 24, 27 VII 19, 2.
 — 24, 29 VII 16, 8.
 Marcus 14, 58 * IV 18, 4.

- Lucas 3, 21 s. (cf. Usener, *Religionsgeschichtl. Untersuch.* I p. 40 ss.) * IV 15, 2.
 — 6, 36 ss. VI 12, 41.
 — 12, 33 VI 12, 35.
 — 14, 12 VI 12, 3.
 — 15, 7. 18, 10 ss. Ep. 62, 3.
 — 16, 25 (recepisti bona in uita tua) Inst. VII 11, 3.
 — 20, 10—13 Ep. 38, 6.
 — 23, 46 Phoen. 93 s.
 Iohannes 1, 1 * Inst. VI 25, 12.
 — 1, 3 * IV 8, 16. Ep. 37, 3.
 — 2, 19 s. * IV 18, 4.
 — 4, 13 s. IV 30, 1.
 — 10, 18 IV 26, 31.
 Ad Romanos 11, 36 II 8, 29.
 Ad Corinthios I 3, 16 (templum dei) VI 25, 15.
 — 3, 19 III 3, 16. * V 15, 8.
 — 6, 16 VI 23, 15.
 — 7, 7 s. VI 23, 38.
 — 13, 11 VII 5, 22.
 Ad Ephesios 4, 13 VII 5, 22.
 — 4, 22 s. III 26, 13.
 — 4, 26 * VI 18, 33. Ir. 21, 5 s. 9.
 — 6, 4. 8. 9 Ep. 59, 3.
 Ad Colossenses 3, 21. 25. 4, 1 59, 3.
 Ad Thessalonicenses II 2, 3 s. Inst. VII 17, 4—8.
 Ad Timotheum I 6, 15 IV 12, 17.
 Ad Hebraeos 9, 16 s. (ubi—testatoris) IV 20, 2.
 — 11, 38 VII 17, 10.
 Iohannes in Reuelatione 19, 12 * Ep. 37, 8.
 — passim attingitur Inst. VII c. 16 ss.
 Doctrina XII Apostolorum 1, 5 al. Inst. VI c. 3 ss. Ep. c. 54.
 Petri et Pauli praedicatio (cf. Zahn, *Geschichte des Neutest. Kanons* II 2 [1892] p. 884 s.; v. Dobschütz, *Das Kerygma Petri, Texte u. Untersuch. hersg. v. v. Gebhardt u. Harnack* XI 1 [1894] p. 14. 131 s.) * IV 21, 2—4.
 Loci incerti IV 8, 1. VI 12, 41. 23, 38.

Scriptores Latini et Graeci.

- Aetius = Ps-Plutarch., *Placit. philos.* V 17, 3 Op. 5, 4.
 Anthologia lat. 389, 32 Riese Phoen. 78.

- Antisthenes in Physico (Fragm. philos. Gr. ed. Mul-
lach II p. 244 frg. 24) * Ir. 11, 14.
- Apollodorus Erythraeus (Fragm. histor. Gr. ed. Mueller
IV p. 309) * Inst. I 6, 9. * Ir. 22, 5. 6.
- Aristonicus (*coni.* Aristo Chius) * Ir. 22, 5.
- Aristoteles, De anim. gener. IV 3 * Op. 12, 6 ss.
- De caelo I 10. de anim. gener. II 1 (I p. 731 b
35 B.) * Inst. II 10, 17. * VII 1, 7.
- Polit. I 2 VI 10, 10.
- fragm. 85 Rose * V 14, 5.
- Arnobius II 51 Inst. III 3, 2 s. 6. 8.
- 35 (p. 76, 15 R. dii eqs.) II 14, 4.
- III 17 Op. 17, 6.
- V 18 Inst. I 22, 9. 11.
- Asclepiades de providentia summi dei ad Lactantium * VII 4, 17 s.
Ep. 64, 3.
- Cassiodorus, De musica 5 Op. 15, 2 adn. cr.
- Cassius (Hemina) Histor. Rom. ed. Peter Annal. I
frg. 1 * Inst. I 13, 8.
- Catullus c. 115, 3 (diuitiis Croesum superare) VI 13, 11.
- Chalcidius in Platonis Timaeum p. 271, 13. 272, 8.
273, 10. 278, 1 Wrobel Op. 8, 10.
- Chrysippus, De diuinatione * Inst. I 6, 9.
- De providentia lib. I fragm. 14 Gercke * VII 23, 3.
- IV fragm. 26 * Ep. 24, 6—9.
- ex libris incertis * Ir. 10, 36. 13, 10—12.
- Cicero (ed. Baiter et Kayser), Academica post. I 1, 3. * Inst. III 14, 13.
- 2, 7 III 14, 7.
- 4, 16 Ir. 1, 6.
- 7, 29 * Inst. III 29, 3. * 30, 18.
- 12, 44. 45 III 28, 12 s. 17. * 29, 7.
- libr. III fragm. 16 * VI 24, 2.
- ex libr. inc. fragm. 32 * III 14, 15.
- pr. II 23, 74 Ir. 1, 6.
- 24, 75 * Inst. VII 23, 3.
- 26, 82. 39, 123 III 23, 12.
- 37, 118 VII 1, 6. 3, 16.
- 38, 119 II 10, 17. VII 1, 7.
- 38, 120 * VII 4, 11. Ir. 13, 9.
- 42, 129. 131 III 7, 7 s. 12, 9.
- 44, 135 VI 19, 1 s.
- Aratea fragm. 21 * V 5, 5.
- — 23 * V 5, 9.

- Cicero, Cato mai. 7, 21 Inst. VII 12, 13.
 — 8, 26, 18, 62 VII 12, 12.
 — 12, 40 s. * VI 20, 4 s.
 — 21, 78 VII 22, 19.
 — Consolatio fragm. 9 (= ex libr. inc. frg. 11) . . . * VII 8, 9.
 — — 10 * III 18, 18.
 — — 11 * III 19, 14.
 — — 12 * III 14, 20. * 18, 18.
 — — 13 . . . * I 5, 25. VII 3, 4. * Ir. 10, 45 s.
 — — 14 * I 15, 19 s.
 — — 15 * III 19, 6.
 — — 16 * III 28, 9.
 — Consolatus fragm. (lib. II 36—38) * III 17, 14.
 — De diuinatione I 12, 19 * III 17, 14.
 — 18, 34 * IV 15, 27.
 — 19, 36 * VII 14, 4.
 — II c. 1 * III 14, 13.
 — 20, 45 * III 17, 14.
 — 50, 104 Ir. 17, 1 s.
 — De gloria fragm. 14 * Inst. I 15, 23.
 — De haruspicum resp. 17, 37 III 20, 2 s.
 — 20, 42 * I 10, 14.
 — De legibus I 6, 18 * VI 24, 29.
 — 7, 21 Ir. 17, 1 s.
 — 7, 22 * Inst. I 5, 24. * II 11, 16. III 10, 6. * IV 4, 6.
 — 8, 24 II 11, 1. * III 10, 7 s. * VII 9, 10. * Ir. 7, 6.
 — 8, 25 II 10, 1.
 — 9, 26 II 1, 14—19. III 10, 10.
 — 9, 27 * Op. 1, 13.
 — 10, 28 * Inst. VI 25, 9. * Ep. 29, 2. * Ir. 14, 4.
 — 18, 48 * VI 11, 14. * 16.
 — 18, 49 * VI 9, 6. * 12, 10.
 — 19, 52 (uirtus, pecunia, uoluptas) III 11, 6 ss.
 — II 4, 8 s. * VI 24, 29.
 — 8, 19 * I 15, 23. * 20, 19. * V 20, 3.
 — 11, 28 * I 20, 16.
 — 18, 45 * VI 25, 1.
 — fragment. 1 * V 8, 10.
 — — 2 * I 20, 14.
 — — 3 * III 19, 2.
 — De natura deorum I 1, 1 * III 29, 7.
 — 1, 2 Ir. 9, 7.
 — 2, 3 8, 6.

Cicero, De natura deorum	I 3, 5 s.	* Inst. III 14, 13.
—	7, 17	III 14, 15.
—	8, 19 s.	II 8, 60. 66.
—	10, 25	I 5, 16.
—	10, 26	I 5, 19.
—	11, 26	I 5, 18.
—	11, 27	I 5, 17. Ir. 11, 14.
—	12, 30—13, 34	II 4, 26.
—	12, 30	I 5, 23. Ir. 11, 11. 13.
—	12, 31	Ir. 11, 13.
—	13, 32	Inst. I 5, 18. * Ir. 11, 14.
—	13, 33	I 5, 22.
—	13, 35	Ir. 10, 1. 34.
—	14, 36	Inst. I 5, 20.
—	14, 37	I 5, 19.
—	15, 39	I 5, 20.
—	16, 42	I 19, 6.
—	17, 45	Ir. 4, 1 s.
—	20, 52	Ir. 17, 1 s.
—	21, 60	* Inst. I 17, 4.
—	23, 63	Ir. 9, 1 s. 7.
—	24, 66	10, 5.
—	30, 85	Inst. III 17, 38 (uerbo, re). Ep. 31, 3. Ir. 4, 7. 8, 5.
—	32, 91	* II 3, 24. * Ir. 11, 10.
—	34, 93	* III 20, 15.
—	41, 115. 116	Ir. 8, 2. 3.
—	42, 118	8, 10.
—	42, 119	Inst. I 11, 34. Ir. 11, 8.
—	44, 123	Ir. 4, 7.
—	44, 124	* 8, 3.
—	II 6, 16	* 10, 36.
—	12, 32	* Ep. 33, 1.
—	16, 44	* Inst. II 5, 9. 16.
—	21, 54	* II 5, 8.
—	24, 62	* I 15, 5.
—	24, 64	* I 12, 4. * 9.
—	25, 64. 66	* I 11, 40.
—	27, 68	* II 9, 12.
—	28, 70	* I 17, 2. * Ep. 17, 4.
—	28, 71 s.	* IV 28, 4 s.
—	30, 77	* I 5, 24.
—	34, 35, 88 (Archimedes)	II 5, 18.
—	37, 94	Ir. 10, 39.

- Cicero, De officiis III 18, 64 * Inst. VI 12, 5. 6. 9.
 — 19, 76 * VI 18, 15. 16. 17.
 — 19, 77 * VI 24, 19.
 — De oratore I 8, 30 VI 21, 4.
 — 8, 33 s. * III 16, 2.
 — 21, 94 * III 14, 11.
 — 51, 219 * III 16, 2.
 — III 34, 139 III 19, 25.
 — De re publ. I 2, 2 s. (cf. Plasberg, De Cic. Hor-
 tensio. 1892, p. 51) Inst. III 16, 2.
 — 2, 3 * VI 9, 6.
 — 25, 39 VI 10, 18—22.
 — 25, 40 VI 10, 13—17.
 — 27, 43 * V 14, 15.
 — 36, 56 (quem—consentiunt) I 11, 5.
 — 36, 57 Ep. 4, 1—3.
 — 41, 64 Inst. I 15, 31.
 — frg. 5 (sed cf. Usener, *Goett. Gel. Anz.* 1892 p. 385) * III 16, 5.
 — II 10, 20 I 15, 32.
 — 41, 68, 6 (Hercules) I 9, 1 s. 5 s.
 — 41, 68, 7 (et si homo—redigat) Ir. 5, 4.
 — 41, 68, 8 Inst. VI 19, 4. Ep. 56, 1.
 — 41, 68, 9 VI 17, 13.
 — III 1, 1 Op. 8, 5.
 — 1, 2 3, 1 s.
 — 6, 9 * Inst. V 14, 3—5.
 — c. 7 Ep. 50, 5—8.
 — c. 8 Inst. V 17, 4.
 — 12, 20 VI 9, 2—4.
 — 12, 21 * V 16, 3 s. VI 6, 19 s. 23 s.
 — 13, 23 Ep. 54, 8 s.
 — 16, 26 * Inst. VI 12, 11.
 — 17, 27 * V 12, 5 s. 9. * 18, 9.
 — 19, 29—20, 31 * V 16, 5—13. * 17, 10. 22.
 — 22, 33 * VI 8, 7—9.
 — 28, 40 * V 18, 4—8. * 22, 7.
 — IV 1, 1 * V 11, 2. * Op. 1, 12. 3, 11 s.
 — ex libro IV III c. 21 s. (Ep. 33, 1—5); VI 20—24.
 — VI 13, 13 * I 15, 23.
 — 14, 14 III 19, 13.
 — 24, 26 (non esse te mortalem eqs.) Op. 1, 11.
 — 25, 27 17, 1.
 — 25, 29 Inst. VII 10, 10.

- Cicero, De re publ. ex libro incerto fragm. 9 . . . Inst. I 18, 11. * 13.
- Epistulae V 12, 1 Ep. prooem. 1.
- Epistulae ad M. filium, ex libro inc. fragm. 2 . * Inst. III 14, 17.
- Hortensius fragm. 19 * III 16, 9.
- 20 * III 16, 12 s.
- 30 * I 7, 4.
- 32 * III 16, 5.
- 39 (facessant eqs.) III 30, 5.
- 47 * VI 2, 15.
- ex eodem libro: Inst. III 14, 10 (cf. Plasberg, De Cic. Hortensio, 1892, p. 46, concl. frg. 28); 16, 4 (cf. Usener, *Goett. Gel. Anz.* 1892, p. 381, concl. frg. 83); 17, 2—7 (cf. *ibid.* p. 386); VI 20, 7 (cf. E. Norden, *Annal. philol. Supplem.* XIX p. 420 adn. 1, concl. frg. 43).
- In M. Antonium Philippic. III 6, 16 (Tuditanus) . Inst. III 23, 7.
- In Q. Caecilium diuinatio 1, 3 * II 4, 31.
- In Catilinam IV 6, 1 * Ir. 17, 9.
- In Verrem I c. 24 ss. * Inst. I 10, 14.
- II 3, 8 I 11, 32.
- 11, 28 * VI 24, 20.
- IV 31, 69 * III 17, 13.
- 34, 75. 43, 95 II 4, 37.
- c. 45. 48—51 * II 4, 28.
- 45, 99 II 4, 28.
- 48, 106 I 21, 24. II 4, 28.
- 49, 108 II 4, 29.
- V 14, 35 * VI 24, 20.
- 56, 145 * II 4, 27.
- 61, 158 ss. 170 * IV 18, 10.
- Orator 5, 18 * III 14, 11.
- Paradoxa prooem. 1 Ir. 1, 1.
- Pro Deiotaro 9, 26 * Inst. V 6, 12.
- Pro Ligario 12, 35 * VI 18, 34.
- Pro Marcello 3, 8 * I 9, 3 s.
- 4, 11 * VI 11, 25. * VII 11, 5. 15, 12.
- Pro Milone 27, 73 * I 10, 14.
- Pro Murena 6, 14 * VII 1, 1.
- Tusculanae disput. I 1, 1 III 14, 13.
- 9, 19 s. Op. 16, 1. 2. 4. 12. 13.
- 9, 20 17, 2.
- 10, 19 Inst. VII 13, 9.
- 11, 23 * VII 8, 9.
- 13, 29 * I 15, 24 s.

Cicero, Tusculanae disput. I 16, 38	Inst. VII 8, 7.
— 22, 51	VII 13, 9. Op. 16, 13.
— 24, 57 s.	VII 22, 19.
— 26, 64	* III 14, 7.
— 27, 66 . . . * I 5, 25. VII 3, 4. * 8, 5 s. Ir. 9, 5. * 10, 45 s.	
— 28, 70	II 10, 17.
— 30, 72	* VII 10, 10.
— 41, 99	* VII 2, 10.
— 46, 110	* VII 10, 9.
— 47, 112 ss.	* Ir. 22, 2.
— 48, 114	Inst. III 19, 14.
— II 1, 4	* III 25, 2. * 12.
— 4, 11	* III 15, 9.
— 7, 17. 18	III 27, 5.
— 18, 43 (non 44)	Op. 12, 16 s.
— III 2, 4 (quod minus noceant eqs.)	Inst. VI 24, 23.
— 5, 11	* Ir. 17, 20.
— 11, 25	Inst. VI 19, 4.
— 28, 69	* III 28, 20.
— IV 6, 11	VI 14, 7.
— 6, 12 ss.	VI 15, 10.
— 11, 26	III 3, 8.
— c. 19 s.	VI 15, 2.
— 19, 43	VI 19, 1 s.
— 19, 44	* Ir. 17, 20.
— V 2, 5 * Inst. III 13, 15. * 14, 10. 11. 12. 16. 21.	
— 2, 6	* III 14, 8. 9. 10. 20.
— 3, 7	IV 1, 9 (non 8).
— 10, 31. 26, 75	III 27, 5.
— 26, 73 s.	III 27, 6.
— 30, 84 s.	III 7, 7 s.
— 31, 88	III 27, 5.
— Ex libris incertis fragm. 11 (= Consolat. fragm. 9)	* VII 8, 9.
— 13	* VI 24, 29.
— 66 (= De re publ. IV 1, 1)	* V 11, 2.
Sextus Clodius in eo libro quem graece scripsit	* I 22, 11.
Cornelius Nepos, ex libris chronicis fragm. 3 Halm	* I 13, 8.
— Ad Ciceronem fragm. 46	* III 15, 10.
Cyprianus, Ad Demetrianum 1	* V 4, 3.
— 8	Ir. 5, 12.
— 14	Inst. II 4, 6. V 20, 4.
— 15 (daemones)	II 15, 3 s. V 21, 3. 5
— 16	II 1, 14—19. 2, 19 ss.

- Cyprianus, Ad Donatum 8 Inst. VI 20, 27—31.
 — De op. et eleemos. 9 s. VI 12, 32 ss.
 — 25 V 14, 16 s.
 — De zelo et liuore 15 Op. 12, 15.
 — Epist. X 2 Mort. 16, 6.
 — LXVIII 16 Inst. III 8, 10.
 — Quod idola d. n. s. 13 s. . . . IV 15, 23. 18, 2. 4 s. 21, 1.
 — Testimonia¹⁾ I p. 38, 20 s. Hartel . . . IV 10, 11 s. 11, 1.
 — 39, 19 IV 11, 1. 3.
 — 40, 14 s. IV 13, 17.
 — 45, 7 IV 17, 8—18.
 — 46, 3. 9 IV 17, 1. 3.
 — 46, 17 IV 20, 4 s. 10.
 — 49, 5 IV 18, 4.
 — 50, 13 IV 14, 3. 6.
 — 51, 5—7 IV 17, 5.
 — 59, 1—3 IV 18, 23.
 — II p. 62, 1 s. IV 6, 2.
 — 64, 16 IV 8, 6.
 — 65, 12 IV 29, 6.
 — 68, 10 IV 13, 1. 6.
 — 73, 3 IV 8, 2.
 — 73, 18 IV 12, 1 ss.
 — 73, 19 IV 13, 5 s.
 — 74, 15 s. IV 13, 5 s. 25, 3—5.
 — 75, 19 IV 13, 18.
 — 77, 12 IV 16, 12 s.
 — 89, 1 IV 26, 1. 39.
 — 90, 4 IV 26, 39. 42.
 — 91, 1 IV 19, 2.
 — 91, 11. 92, 5 IV 19, 8.
 Ps.-Demosthenes or. VII 45 (τὸν ἐγκέφαλον—φορεῖτε) . . . III 28, 15.
 Didymus in libris ἐξηγήσεως Πινδαρικῆς
 p. 220 Schmidt * I 22, 19 ss. * 27. * Ep. 19, 2 s.
 Diodorus Siculus I 13, 1. 4 (III 61. V 66, 3 cf. 64, 2) . . . * I 13, 8.
 Domitius (Ulpianus)²⁾, De officio proconsulis libro VII . . . * V 11, 19.
 Empedocles * II 12, 4. * Op. 17, 6 (cf. p. 422 Karsten).

¹⁾ Ii Testimoniorum loci ex quibus Lactantius locos S. Scripturae in librum IV Institutionum transcripsit, hic non indicantur; de quibus cf. apparatus libri IV Instit.

²⁾ Locis quibusdam Lactantium attingere Institutiones Ulpiani conicit C. Ferrini, *Die jurist. Kenntnisse (des Arnobius u.) des Lact., Zeitschr. d. Savigny-Stiftung, roman. Abteil.*, vol. XV p. 348. 350 s.

- Ennius (ed. Vahlen), Ann. 115—118 * Inst. I 15, 31.
- 272 * V 1, 5.
- 287 * I 11, 18. * Ep. 11, 2.
- Epigr. III 9 s. * I 18, 11.
- III 10 Phoen. 2.
- Euhemerus siue Sacra Historia frg. I . . * Inst. I 13, 14. Ep. 14, 4.
- II * I 11, 65.
- III * I 14, 2—6. * Ep. 13, 3.
- IV * I 14, 7. * Ep. 13, 4.
- VI * I 14, 10—12.
- VII * I 11, 63.
- VIII * I 11, 34.
- IX * I 11, 35.
- X * I 13, 2.
- XI * I 22, 21—27. * Ep. 19, 4.
- XII * I 11, 45 s.
- XIII * I 17, 10.
- Epicurus (Epicurea ed. Usener) ap. Laert. Diogen.
- X 125 (p. 61 Us.) * III 17, 30.
- 139 (Sentent. select. I p. 71 Us.) * V 10, 12.
- fragm. 227 a III 25, 4 s. * 7. * 13 s.
- 243 * Ir. 4. 1 s.
- 287 * Inst. III 17, 22—27.
- ad frg. 304 * II 10, 24 s. * VII 1, 10.
- ad frg. 336 * III 17, 33 s.
- ad frg. 341 * III 17, 42. * VII 7, 13.
- ad frg. 354 Ir. 10, 27 s.
- frg. 360 * 17, 1 s.
- ad frg. 360 * Inst. III 12, 13—16.
- ad frg. 363 Ir. 2, 7.
- frg. 366 4, 11 s.
- ad frg. 366 * 15, 5 ss. 16, 6 s.
- ad frg. 368 * Inst. I 2, 2. * II 8, 48—50.
- frg. 370 * III 17, 8 s. 16—21.
- frg. 371 * VII 5, 3 s. 7.
- ad frg. 371 * VII 3, 13.
- frg. 372 * Op. 2, 10—4, 15.
- frg. 373 * 6, 7 s.
- frg. 374 * Ir. 13, 19—24.
- ad frg. 382 * Inst. VII 3, 23 s.
- ad frg. 401 * III 17, 5. 33.
- ad frg. 419 III 8, 10 s.
- ad frg. 452 * III 7, 7. 8, 5.

- Epicurus, frg. 467 * Inst. III 17, 5.
 — ad frg. 491 III 17, 38.
 — frg. 496—498 III 23, 2 (addend.).
 — frg. 523 * III 17, 42.
 — ad frg. 526 * III 17, 5.
 — frg. 529 * III 17, 5.
 — ad frg. 540 * III 17, 42.
 — frg. 553 * III 17, 2 s.
 — frg. 557 * III 17, 6.
 — ad frg. 571 * III 17, 5.
 — frg. 581 * III 17, 39.
 — ad frg. 581 * III 17, 4.
 — ad frg. 601 * III 17, 42. * 27, 5.
 Eratosthenes * I 6, 9.
 Etymologicum magn. s. u. Ζεύς I 11, 16.
 Euripides in Lamiae prologo (Tragic. Gr. fragm. ed.
 Nauck² p. 506) * I 6, 9.
 — Polyid. frg. 639 N. III 19, 13.
 — frg. 1100 V 15, 11.
 Fenestella (Annal. I frg. 18, p. 272. 276 ed. min. Peter) * I 6, 14.
 * Ir. 22, 5. 6.
 Festus p. 230, 10 M. Op. 13, 6.
 Florus¹) I 4—8 (?) Inst. VII 15, 14—16.
 — 4, 5 ss. V 13, 13 s.
 Gaius Bassus * I 22, 9.
 Gellius III 10 VII 14, 8.
 — V 16 Op. 8, 10.
 — VII (VI) 1 * Ep. 24, 5—9.
 Germanicus, Aratea 112. 113 * Inst. V 5, 4.
 — 137 * V 5, 9.
 — 165—168 * I 21, 38.
 Germanici scholiastes (cf. Eratosthenis Catasterism.
 reliqu. rec. Robert p. 9 adn. 11) p. 70, 12. 129, 3
 Breysig I 21, 28.
 — p. 73, 8. 16 * I 21, 39.
 — p. 91, 19 * I 11, 64.
 Heraclides Ponticus * I 6, 12.
 Hermes Trismegistus, Poemander 1, 12 * II 10, 14. * VII 4, 3.
 — 5, 2 * I 6, 4. * Ir. 11, 4.

¹) Locum Inst. I 22, 1—4, quem in adn. ad Florum II, 1—4. 8, 3
 rettuleramus, ex Liuio I 19, 4 s. 20. 21, 3, loci Inst. I 15, 32 partem,
 quam ex Floro I 1, 18 fluxisse conieceramus, ex Liuio I 7, 9 (habitu—
 humana) repetitam esse G. Wissowa ostendit, *Goetting. Gel. Anz.* 1895, 525.

- Hermes Trismegistus, Poemander 5, 6 s. * Inst. II 10, 14. (Op. 2, 8).
 — 9, 4 * II 15, 6. * V 14, 11.
 — 10, 5 * I 11, 61. * Ep. 14, 3.
 — 10, 15 III 30, 3.
 — 12, 23 * VI 25, 10.
 — fragmenta
 — ex libro Ad Asclepium (cf. Cyrill. c. Iulian IV,
 uol. VI 130 E Aub.: ἐν τῷ πρὸς Ἀσκληπιόν) . . . * II 15, 6.
 — ex libris Ad Tat (cf. Stob. florileg. 11, 23: ἐκ τῶν πρὸς Τάτ):
 * II 12, 4 s. uel Ad filium: * Ep. 4, 18. * IV 7, 3 bis. * 9, 3.
 * Ep. 37, 8.
 — fragmenta Sermonis perfecti (siue Asclepii, cf. Ps.-Apulei Asclep.)
 — (Ps.-Apul. c. 8) * Inst. IV 6, 4. 11, 7. * Ep. 37, 5.
 — (Ps.-Apul. c. 25) * II 15, 7 s.
 — (Ps.-Apul. c. 26) . . . * VII 18, 4. * IV 6, 9. 11, 7. * Ep. 37, 2.
 — (Ps.-Apul. c. 41) * VI 25, 11.
 — fortasse ex eodem libro (cf. Ps.-Apul. c. 8. 22
 [non 31]) * VII 13, 3.
 — (cf. Ps.-Apul. c. 20) * I 6, 4. * Ep. 4, 4.
 — (cf. Ps.-Apul. c. 25 s.) * Ep. 66, 6. Inst. VII 14, 16.
 — fragmenta incertorum librorum: * Inst. I 7, 2. (* IV 8, 5. * 13,
 2). * II 8, 68. * 14, 6. * VII 9, 11. Hermetis 'Aphrodite' signi-
 ficari uidetur Inst. II 10, 14, cf. ad Op. 2, 8.
 Hesiodus, Op. et dies 122 s. * Inst. II 14, 7. * Ep. 23, 1.
 — Theogon. 1. 22—35 * I 5, 10.
 — 116 * I 5, 8.
 Hierocles, Libelli duo φιλαλήθεις ad Christianos . . . * V 2, 2. 12—17.
 3, 4. 7. 9. 14. 16—26.
 Ps.-Hippolytus περὶ τῆς συντελείας τοῦ κόσμου 7 . . . VII 17, 9.
 — 8 VII 16, 5—12.
 — 26. 28 VII 17, 4—8.
 — 27. 33 VII 16, 12.
 — 32 VII 17, 10 s.
 Homerus II. I 222 * IV 27, 15.
 — III 243 * I 10, 7. * Ep. 8, 3.
 — Od. IV 49. XVII 88 * IV 7, 7.
 Horatius, Carmina I 22, 1—8 * V 17, 18.
 — III 3, 1—4 (Flaccus in lyricis) * V 13, 16.
 — 5, 1 s. I 11, 5.
 — IV 7, 13 Ep. 66, 5.
 — Epistulae I 1, 41 * Inst. VI 5, 12. 13.
 — 4, 16 Op. 18, 2.
 — II 2, 75 (I 2, 26) III 8, 9. Ep. 31, 8.

- Horatius, Satirae I 8, 1—4 * Inst. II 4, 1.
 Hyginus, Astronom. II 23 I 21, 28.
 Hystaspes * VII 15, 19. 18, 2. * Ep. 68, 1.
 Irenaeus c. omn. haeres. V 28, 3. 33, 2 VII 14, 8 ss.
 Iuuenalis X 365 s. * III 29, 17.
 Liuius I 4, 8 * I 20, 2.
 — 7, 9 (habitu—humana) I 15, 32.
 — 8, 4 ss. II 6, 13 s.
 — 19, 4 s. 20, 21, 3 I 22, 1—4.
 Lucanus I 98 (concordia discors) * II 9, 17.
 — VIII 831 ss. I 21, 20.
 — IX 158 s. * I 21, 21.
 Lucilius (ed. Mueller) I frg. IX * IV 3, 12.
 — frg. X * V 14, 3.
 — XV frg. II * I 22, 13. Ep. 17, 3.
 — ex libr. incert. frg. I * VI 5, 3. 5. 6, 7. 10. 12. 17—19.
 — frg. IV * V 9, 20.
 — frg. CXL * VI 18, 6.
 Lucretius I 64 * III 27, 10.
 — 83. 101 * I 21, 14.
 — 159 s. * Ir. 10, 16.
 — 160 ss. 10, 13.
 — 205—207 * 10, 6.
 — 265 ss. 10, 4.
 — 305 ss. 10, 20.
 — 528 ss. 10, 5.
 — 528 ss. 599 ss. Inst. III 17, 22.
 — 744. 820 s. Ir. 10, 9.
 — 763 ss. 10, 4.
 — 932 * Inst. I 16, 3. * IV 28, 13.
 — 936 ss. V 1, 14.
 — 1052 ss. (antipodes) III 24, 1.
 — II 14 s. III 18, 14.
 — 14—16 * I 21, 48.
 — 114 ss. Ir. 10, 9.
 — 333 ss. 381—477 III 17, 25. Ir. 10, 5.
 — 453—455 Ir. 10, 7.
 — 478 ss. 660 ss. 688—699 III 17, 24.
 — 646—651 * Ir. 8, 1.
 — 730 ss. (737 ss.) 842 ss. Inst. III 17, 22. Ir. 10, 4.
 — 991 s. * VI 10, 7. * Op. 19, 3.
 — 992 * V 6, 12. 14, 17.
 — 999—1001 * VII 12, 5.

Lucretius II 1101—1104	* Inst. III 17, 10 s.
1048 ss.	III 17, 21. Ir. 10, 10.
— 1144 ss.	VII 14, 16.
— III 1	* VI 2, 6.
— 79—81 (mortis formidine)	III 23, 2.
— 359 ss. 387 ss.	* Op. 8, 12.
— 417—610	* Inst. VII 12, 1—25.
— 421 ss.	Op. 18, 2.
— 445—458. 634—639	Inst. III 17, 34.
— 612—614	* VII 12, 26.
— 838 (corporis—disidium)	VII 5, 27. additamenti § 12.
— 978 s.	VII 7, 13.
— 1041	* III 18, 6.
— 1043 s.	* III 17, 28.
— IV 822 s.	* Op. 6, 8 (cf. § 1).
— 822—857	Inst. III 17, 19.
— V 6—8	* III 14, 2.
— 50 s.	* III 14, 4.
— 156 s.	* VII 3, 13.
— 156—194	III 17, 20.
— 165—167	* VII 3, 13. 5, 4.
— 187—194. 416—431	III 17, 21.
— 195—234	III 17, 17.
— 222 s.	Op. 4, 1.
— 222—226	3, 1 s.
— 227	* 3, 2.
— 281	* Inst. VI 2, 6.
— 335—337	* III 16, 14.
— 783—836	II 11, 1—8.
— 805—1103	VI 10, 13—17.
— 808	* II 11, 1.
— 834 ss.	* Op. 6, 1.
— 1198—1202	* Inst. II 3, 11.
— VI 24—28	* VII 27, 6.
— 52 s.	* II 3, 10. * Ep. 20, 4.
— 451 ss.	Ir. 10, 20.
— 1149	* Inst. VI 18, 6. * Op. 10, 13. Ir. 14, 2.
Minucius Felix 3, 1 (in lapides impingere)	II 3, 3.
— 7, 3	II 7, 7. 9 s. 12. 20 s.
— 8, 3	Ir. 9, 1 s. 7.
— 13, 1	Inst. III 20, 10.
— 17, 2	II 1, 14—19.
— 17, 10	Op. 2, 3.

- Minucius Felix 18, 7 Ir. 11, 4.
 — 18, 8 11, 6.
 — 18, 9 s. Inst. I 6, 5.
 — 19, 2 I 5, 11 s.
 — 19, 3—10 (6) I 5, 15—23. Ir. 11, 14.
 — 19, 14 I 8, 1. Ir. 11, 11.
 — 21, 4 I 13, 8 s.
 — 21, 5—7 * I 11, 55.
 — 23, 5 I 10, 3.
 — 26, 7 ss. c. 27 II c. 14. 15.
 — 26, 9. 12 II 14, 9.
 — 27, 8 V 1, 2—6.
 — 32, 2 Ir. 24, 14.
 — 33, 1 Inst. IV 29, 8.
 — 37, 1 Mort. 16, 6.
 — 37, 3—5 Inst. V 13, 12—14.
 — 37, 11 s. VI 20, 27—35.
 — 38, 5 III 20, 15.
 Musaeus, Titanographia frg. 17 Kinkel * I 21, 39.
 Naeuius in libris belli Punici (Fragm. poet. Rom. coll.
 Baehrens, Naeuius frg. 19) * I 6, 9.
 Nemesius, De natura hom. (ed. Matthaei) c. 1 (p. 37
 τὴν ψυχὴν ἑαυτοῦς εἶναι. p. 39.) Op. 1, 11.
 — c. 2, p. 72 s. 17, 3.
 — c. 3, p. 134 s. 14, 9.
 — c. 4, p. 148 11, 18.
 — c. 8 (p. 190 οὐχ ἐν μύριον—ἀντικαμβάνεται) Inst. VI 23, 1
 (p. 564, 22).
 — c. 14, p. 209 Op. 11, 13.
 — c. 23, p. 238 10, 16.
 — c. 25 (p. 248 ἀλλὰ τὰ μὲν ἄλλα κρόντα κτλ.) VI 23, 26.
 — c. 28, p. 262 Op. 5, 4. 7, 1.
 — c. 35. 36. 39—41 19, 6—8.
 Nicanor, qui res gestas Alexandri Macedonis scripsit,
 Scriptor. rer. Alexandri M. ed. Mueller p. 152 * I 6, 8.
 Nonius p. 9, 21 Merc. Op. 11, 12.
 Oracula Apollinis: * Inst. I 7, 1 (* § 13), cf. VI 25, 14 (n. 206 Hen-
 dess). * I 7, 9. * 10, cf. Ep. 46, 7. * I 21, 7. * IV 13, 11 (* 15,
 6). * VII 13, 6 (* Ep. 65, 6). * Ir. 23, 12.
 Oracula Sibyllina (ed. Rzach¹) II 252—254 (253—
 255 Fr.) Inst. VII 21, 6 s.

¹) In prima parte editionis nostrae numeri uersuum Sibyllinorum sequuntur editionem Friedliebii, in altera Rzachii.

Oracula Sibyllina III 110—153. 199—201	* Inst. I 14, 8.
— 159—161	VII 15, 13.
— 228 s.	* II 16, 1.
— 316 s.	VII 15, 11.
— 350—355	VII 15, 11.
— 366 (364 Fr.)	* VII 25, 7.
— 419—430	* I 6, 9.
— 485. 509. 599	* frg. I 8.
— 544	Inst. VII 16, 14.
— 545. 547—549	* I 15, 15.
— 618	* VII 19, 9.
— 619—623	VII 24. 7 s. * 13.
— 652 s.	* VII 18, 7.
— 724—731	VII 26, 4.
— 741—743 (742 om. Fr.)	* VII 20, 2.
— 763—766 (762—765 Fr.)	* Ir. 22, 8.
— 775 (774 Fr.)	* Inst. IV 6, 5.
— 788—791. 794 (787—790. 793 Fr.)	* VII 24, 12.
— 809—814 (808—813 Fr.)	* I 6, 13.
— 815—818 (814—817 Fr.)	* IV 15, 29.
— IV 40—43	* VII 23, 4.
— 51—53	* Ir. 23, 4.
— 159—161 (158—160 Fr.)	* 23, 5.
— 162 s. (161 s. Fr.)	* 23, 7.
— 169 s. (168 s. Fr.)	23, 7.
— 187. 189 (186 s. Fr.)	* Inst. VII 23, 4.
— V 54 ss. 77—85. 179 s.	VII 15, 10.
— 107—110	* VII 18, 6.
— 249	* IV 20, 11.
— 281—283	* VII 24, 14.
— 340	* frg. I 8.
— 358—360	* Ir. 23, 8.
— 363 s.	* Mort. 2, 8.
— 420 s.	* Inst. VII 24, 6.
— 531	VII 16, 10.
— VI 7	IV 15, 3.
— 8	* IV 13, 21.
— 13—15	* IV 15, 25.
— 22—24	* IV 18, 20.
— VII 123	* VII 16, 13.
— VIII 1—3	* Ir. 23, 3.
— 6 ss.	Inst. VII 15, 13.
— 9—159	* VII 15, 18.

- Oracula Sibyllina VIII 47 s. * Inst. I 11, 47.
 — 70 s. * Mort. 2, 8.
 — 81—83 * Inst. VII 24, 1.
 — 165 * VII 15, 18. * 25, 7.
 — 171—173 * VII 15, 18.
 — 205—207 * IV 15, 15.
 — 210 ss. VII 24, 7 s.
 — 224 * VII 19, 9.
 — 239 * VII 16, 11.
 — 241 s. * VII 20, 3.
 — 257 * IV 16, 17. 26, 30.
 — 260—262 * II 12, 20.
 — 264 * IV 6, 9. * 11, 7. * Ep. 37, 2.
 — 272 * IV 15, 9.
 — 273 s. * IV 15, 24.
 — 275—278 * IV 15, 18.
 — 287—290 * IV 18, 15.
 — 292—294 * IV 18, 17.
 — 294 s. IV 26, 21.
 — 299 s. * IV 17, 4.
 — 302 IV 26, 36.
 — 303 s. * IV 18, 19.
 — 305 s. * IV 19, 5.
 — 312—314 * IV 19, 10.
 — 326—328 * VII 18, 8.
 — 329 * IV 6, 5. * Ep. 37, 6.
 — 377 * I 6, 16.
 — 397 * V 13, 21.
 — 402 * II 10, 4.
 — 410 s. VII 21, 6 s.
 — 413—416 * VII 20, 4.
 — 481—(485) 498 VI 10, 4 s. 24, 25—29.
 — lib. VIII passim (cf. adn. cr.) VII 16, 6—14.
 — fragmenta I 5 s. Rzach (p. 2 Fr.) . . * IV 6, 5. * Ep. 37, 6.
 — 7 (p. 2 Fr.) * I 6, 15. * 7, 13. * Ep. 5, 3.
 — 15 s. (p. 2 Fr.) * I 6, 16. * 7, 13. * Ep. 5, 3.
 — 17 (p. 2 Fr.) I 6, 16 adn. cr. * 7, 13. * Ep. 5, 3.
 — 30 (p. 2 Fr.; cf. Rzachium ad hunc uers.) III 30, 7.
 — III 1 s. (frg. mai. II 1 s. p. 4 Fr.) * I 8, 3.
 — 3—5 (frg. mai. II 3—5 p. 4 Fr.) . . * I 6, 15. * Ep. 5, 3.
 — 17—19 (frg. mai. II 17—19 p. 4 Fr.) * Ir. 22, 7.
 — 46—48 (frg. mai. II 46—49 p. 6 Fr.) . . . * Inst. II 12, 19.
 — IV (frg. min. I p. 230 Fr.) * VII 24, 2.

Oracula Sibyllina V (frg. mai. I 36—38 p. 4 Fr.)	* Inst. II 11, 18.
— VI (frg. min. III p. 230 Fr.)	* VII 19, 2.
Orphica (ed. Abel) frg. 4 (Trecentos sexaginta quin- que)	* I 7, 7.
— 57	* I 5, 4 s. * Ep. 3, 3.
— 62	* IV 8, 4.
— 75	* I 5, 6. * Ep. 3, 3.
— 243	* I 13, 11.
Ovidius, Amor. II 6, 54	Phoen. 31.
— Ex Ponto III 1, 35	Inst. VI 17, 11.
— Fasti I 233 s.	* I 13, 6.
— 239 s.	* I 13, 7.
— 395 s.	* I 21, 30.
— II 525—532. 583—616	I 20, 35.
— IV 207—214	* I 21, 40.
— 607 s.	Phoen. 125 s.
— 787 ss. (cf. I Add. ad p. 145)	Inst. II 9, 19. 21. 23.
— V 195 ss.	* I 20, 8.
— 621 s.	* I 21, 9.
— 629—632	* I 21, 8.
— VI 291—294	* I 12, 6.
— 309—348	I 21, 25.
— 349—394	I 20, 33.
— 701—703	III 14, 1.
— Metam. I 7 s. 21. 32 s.	II 8, 8.
— 43 s.	* II 5, 1.
— 57	* I 5, 13. * Ep. 3, 5.
— 76—78	* II 8, 64.
— 79	* I 5, 13. * II 5, 2. * Ep. 3, 5.
— 84—86	* II 1, 15.
— 111	* V 5, 7.
— 138—140	VII 3, 9.
— 173 s.	* I 16, 12.
— 256—258	* Ir. 23, 6.
— 430—433	* II 9, 20 (17).
— 565	Phoen. 10.
— III 135—137	* Ir. 20, 2.
— IV 378 s.	Phoen. 163 s.
— IX 693	* Inst. I 21, 20.
— X. 215	* Ep. 8, 2.
— 736 s.	Phoen. 125 s.
— XIII 810 s.	73.
— XV 170 s.	169.

Ovidius, Metam. XV 372—374	Phoen. 107 s.
— 394	86.
— 397	77.
— 398	87.
— eum librum quo Phaenomena breuiter comprehendit, his tribus uersibus terminauit (Fragm. poet. Rom. coll. Baehrens p. 349)	* Inst. II 5, 24.
Panegyrici VII 15 ¹⁾	Mort. 29, 7.
Persius [I 1	* Inst. II 2, 18 adn. crit.]
— II 29 s.	* VI 2, 11.
— 61	* II 2, 18.
— 69 s.	* II 4, 12.
— 73 s.	* II 4, 11.
— 74	* VI 2, 12.
— VI 38 s.	* III 16, 15.
Pescennius Festus in libris Historiarum per saturam, Historic. Rom. fragm. ed. Peter p. 375	* I 21, 13.
Piso in Annalibus, Historic. Rom. fragm. ed. Peter frg. 41	* I 6, 9.
Plato, Apolog. Socr. 21 D. 23 A	* Ir. 1, 6—8. * Ep. 35, 5.
— 42 A	* Inst. VII 2, 10.
— Conuiuium 202 E s.	* II 14, 9.
— Cratylus 398 B	II 14, 6.
— Epinomis 986 C	* Ep. 37, 4.
— Leges 821 A	* Ir. 11, 13.
— 934 A	* 18, 5.
— 956 A	* Inst. VI 25, 1.
— Meno 85 C	* VII 22, 19.
— Phaedo 60 B	* Ep. 24, 9.
— 64 C. 67 D (τὸν θάνατον—ἀπαλλαγὴν)	Inst. II 12, 9.
— 72 E	* VII 22, 19.
— 80 C	* VII 1, 9.
— 80 D (cf. ταριχευθὲν = medicatum)	VII 12, 2. 6.
— Phaedrus 245 C ss.	* VII 8, 4. * Ep. 65, 1.
— Res publ. 416 D	* III 21, 2.
— 457 C	* III 21, 4.
— 463 C ss.	* III 21, 7.
— 473 D	* III 21, 6.

¹⁾ Hoc tamen loco Mortes uix pendent a Panegyrico, sed simillimi tantum loci uidentur. Alia de usu Panegyricorum si qui uidetur esse in libro De mort. persec., dat A. Crivellucci. *Il Falso-Lattanzio ed Eusebio nel racconto della guerra del 312 dipendono da Eumenio e da Nazario?* *Studi storici* II 374.

- Plato, Res publ. 501 B * Inst. II 10, 4.
 — Timaeus 28 C * I 8, 1. * Ep. 64, 5. * Ir. 11, 11.
 — 29 E * Ep. 63, 1.
 — 42 B. 90 E * Ep. 63, 9.
 — ap. Plutarch. vit. Marii c. 46 * Inst. III 19, 17. * Op. 3, 19.
 Ps-Plato, Epistul. VI 323 C s. * Ep. 37, 4.
 Plautus, Curculio I 3, 22 * Inst. V 12, 11.
 — Mil. glor. II 6, 63 (excordem—incogitabilem) I 8, 3.
 — Trinummus II 2, 58 s. * VI 11, 8.
 Plutarchus, De Stoic. repugn. 21, 4 Ir. 13, 10—12.
 — vit. Marii 46 Inst. III 19, 17. Op. 3, 19.
 Propertius V 1, 11—14 * II 6, 14.
 Publilius Syrus, Sentent. 2 * Inst. I 16, 10. VI 23, 32.
 Quintilianus, Institut. orat. I 1, 1 Op. 6, 11.
 — 2, 28 8, 7 (cf. adn. crit.).
 — 4, 4 Inst. II 12, 4.
 — VIII 5, 5 (cf. I Add. ad p. 234, 5) * III 17, 32.
 — X 1, 123 (cf. I Add. ad p. 58, 3) I 15, 16.
 — 1, 128 ss. (cf. I Add. ad p. 402, 15) V 1, 25.
 — 1, 129 V 9, 19.
 — in Capite obvoluto * V 7, 7.
 — in Fanatico * I 21, 17.
 — ex declamatione deperdita * VI 23, 30.
 Sallustius, Catilina 1, 1 Inst. II 1, 14—19.
 — 1, 2 * II 12, 12. VI 1, 7.
 — 8, 1 * III 29, 8. 10.
 — c. 10 VII 15, 15.
 — 12, 2 VI 1, 8.
 — 16, 3 (ne per otium torpescerent) Op. 19, 8, additam. § 3.
 — 20, 11 Inst. VII 3, 9.
 — 26, 2 Op. 19, 8, additam. § 5 (cf. Inst. III 29, 15).
 — Jugurtha 1, 3 Inst. IV 16, 3.
 — Historiae I 18 Maurenbrecher Ep. 54, 7.
 — 49 Inst. VII 1, 13.
 — III 14 * I 21, 41.
 — IV 54 * VI 18, 26.
 Seneca, De benef. VII 1, 7 VI 10, 10.
 — De ira I 1, 4 Ir. 5, 3.
 — 2, 1 s. 5, 4.
 — 2, 3. 3, 3 * 17, 13.
 — 3, 6—8 7, 6 ss.
 — 19, 7 18, 5.
 — De provid. 2, 4. 7. 4, 16 Inst. III 29, 16 s.

- Seneca, De uita beata 10, 3 Inst. III 11, 6.
- Exhortationes ('in eiusdem operis primo') frg. 14
- Haase * VI 24, 16 s.
- frg. 15 * I 7, 13.
- 16 * I 5, 27, 7, 5.
- 17 * III 15, 1.
- 18 * III 15, 11 s.
- 19 * III 15, 13.
- 20 * III 15, 14.
- 21 * III 16, 15.
- 22 * III 23, 14.
- 23 * III 25, 15 s.
- 24 ('Exhortationes suas Seneca mirabili sententia terminauit') * VI 24, 12, 15.
- ex isdem libris? Inst. III 15, 15, 25, 4 s. VI 20, 7. (cf. E. Norden, *Annal. philol.*, Supplem. uol. XIX p. 420 adn. 1).
- De immatura morte frg. 26 * Inst. I 5, 26.
- 27 * III 12, 11.
- 29 (an ex libro De remediis fortuitorum?) * V 13, 20.
- ex eodem libro? Op. 4, 1. 3. 8. 15. 22.
- *Moralis philosophiae libri* frg. 119 * Inst. I 16, 10 s.
- 120 * II 2, 14.
- 121 * II 4, 14.
- 122 * II 8, 23.
- 123 * VI 25, 3.
- 124 * VI 17, 28.
- 125 * Ep. 4, 3.
- 'Quare bonis uiris multa mala accidunt, cum sit prouidentia' (an ex deperdita parte libri De prouidentia?) * Inst. V 22, 11 s.
- (L. ? M. ? Annaeus) Seneca (*Historiae*?)¹) frg. 99
- c. adn. Haasii * VII 15, 14.
- Seruius ad Aen. III 167 I 23, 3.
- VIII 190 (Cacus—soror sua) I 20, 36.
- Sinnius Capito in libris spectaculorum * VI 20, 35.
- Tacitus, *Germania* c. 40 extr. (cf. I Add. ad p. 38, 6) I 11, 12.
- Tarquitius, De inlustribus uiris * I 10, 2. * Ep. 8, 1.
- Terentius, *Adelphi* III 4, 24 Ir. 20, 4.
- IV 1, 18 * Inst. III 26, 4.
- V 8, 35 (suo sibi gladio) III 28, 20.

¹) Locos Inst. I 15, 32, 22, 1—4 non ad M. Senecae *Historias* (cf. I Add. ad p. 61, 3 huius edit.), sed ad Liuium I 7, 9 et 19, 4, 20, 21, 3 referendos esse G. Wissowa demonstrat, *Goetting. Gel. Anz.* 1895, 525.

Terentius, <i>Andria</i> I 1, 41 . . .	* Inst. V 9, 6. * 21, 1. Ep. 47, 5.
—	* 59, 8.
— <i>Heautontim.</i> III 1, 94—96	* III 4, 7.
— V 2, 18 s.	* Inst. III 18, 13.
— <i>Phormio</i> II 1, 19	* VII 27, 3.
— V 2, 15 s.	* II 8, 24. * VII 2, 3.
Tertullianus, <i>Ad nationes</i> II 14 (<i>Scipio</i>)	I c. 9.
— <i>Ad Scapulam</i> 2	V 19, 11. 20. 5.
— 3	V 23, 1.
— 5	V 22, 20.
— <i>Adversus Praxean</i> 5	IV 9, 1.
— 7	IV 8, 6.
— <i>Apologet.</i> 1	V 1, 2—6.
— 3	IV 7, 5 ss.
— 14	I 10, 3. III 20, 15.
— 19. <i>additamentum codicis Fuldensis</i> , I 23, 2; cf. <i>Scriptores incerti</i> .	
— 21	Inst. IV 8, 6 ss. 9, 1 s. 18, 2. 4 s. 19, 2. 6 s. 20, 1. 21, 1. 29, 4 s.
— 23	IV c. 27.
— 24	V 13, 18. 20, 9.
— 46	III 20, 16 s.
— <i>De resurrect. carnis</i> 13	Phoen. 169.
Thallus in <i>historia sua</i>	* Inst. I 13, 8. * 23, 2. * Ep. 19, 5.
Theophilus ad <i>Autolyceum</i> p. 103 A	Inst. II 12, 19.
— 112 C. D. 113 B	I 6, 15 s.
— 113 B	I 8, 3.
— 113 D	Ir. 22, 7.
— 114 D	Inst. II 12, 19.
— 117 C	I 7, 7.
— 118 A	III 20, 15.
— 131 C	IV 5, 6.
— 132 D	IV 5, 8.
— 139 A	* I 23, 2. Ep. 19, 5.
Theophrastus, <i>De sensibus</i> 42	Op. 16, 6 s.
Valerius Maximus I, I 1	Inst. II 4, 29.
— 9	I 21, 47.
— 12	I 22, 5 s.
— 16	II 16, 16.
— 17. 19. 20	II 7, 14—17. 16, 11.
— <i>Ext.</i> 1	II 7, 18. 16, 11.
— 3	II 4, 16—20. 25 s.
— I 7, 1	II 7, 22. 16, 11.

Vergilius, Aeneid. IV 402 s.	* Ir. 7, 11.
— 464 s.	* Inst. II 17, 2.
— V 59 s.	* I 15, 12.
— 711 ss. (Acestes)	I 22, 25.
— VI 128 s.	* Inst. VI 24, 10.
— 266	* VII 22, 3.
— 273 ss.	Phoen. 15 ss.
— 471	* Mort. 30, 5.
— 540	* Inst. VI 3, 6.
— 542 s.	* VI 4, 1.
— 625—627	* Mort. 16, 2.
— 663	Inst. I 19, 3. Ir. 11, 7.
— 702	* Inst. VII 20, 11.
— 719—721	* VII 22, 17.
— 724—727	* I 5, 11. * Ep. 3, 4.
— 726 s.	* Inst. VII 3, 5. * Ir. 11, 5.
— 735—740	* VII 20, 10.
— 748—751	* VII 22, 7.
— 793 s.	* I 13, 13.
— 893 ss.	* Op. 18, 11.
— VII 133 s.	* Inst. I 15, 12.
— 136 s.	* Ep. 19, 3.
— 543	frg. VII.
— 767	* Inst. I 17, 15.
— 772 s.	I 19, 3.
— 774—777	* I 17, 15. Ep. 9, 3.
— 790	* I 11, 20.
— VIII 187	* IV 28, 15.
— 271 s.	VI 24, 29.
— 292	* II 16, 17.
— 320	* V 5, 9.
— 321—323	* I 13, 9.
— 324 s.	* I 13, 12.
— 327	* V 5, 12.
— 334	* III 29, 8.
— 660 s.	* frg. I 10.
— IX 446	* Inst. I 20, 38. Ep. 16, 4.
— X 38	Phoen. 134.
— 516—519	* Inst. V 10, 5.
— 523	* V 10, 8.
— 757	Mort. 44, 6.
— 764	* Inst. IV 15, 21.
— XI 81 s.	* V 10, 3.

Vergilius, Aeneid. XI 106	* Inst. V 10, 8.
— 111	* V 10, 6.
— 361	* II 8, 2.
— 646	* V 11, 5.
— 833	Mort. 44, 9.
— XII 284	* Inst. I 11, 18. * Ep. 11, 2.
— 603	* Mort. 30, 5.
— 817	* Inst. I 11, 12.
— 829	* I 11, 6.
— 932	* Ep. 48, 11.
— 946	* Inst. V 10, 8.
— Bucol. IV 38—41. 28—30. 42—45. 21 s.	* VII 24, 11.
— X 8	* V 1, 13.
— 68	Phoen. 125.
— Georg. I 126 s.	* Inst. V 5, 5.
— 129 s.	* V 5, 10.
— 289 s.	* Ir. 13, 5.
— 470	Inst. III 8, 9.
— II 325—327	* I 5, 19.
— 340 s.	* II 10, 16.
— 538	* I 13, 12.
— III 102. 112	* III 8, 27.
— 244	* VII 1, 14.
— 274 s.	IV 12, 2.
— 491	* IV 27, 3.
— 549 s.	* Mort. 33, 4.
— IV 68	* Ep. 2, 4.
— 110 s.	* Inst. II 4, 4.
— 123	* Phoen. 85.
— 149—221	Inst. III 10, 4.
— 155—157	* Ir. 7, 11.
— 200	* Inst. I 8, 8.
— 221—224	* I 5, 12. * Ep. 3, 4.
— 361	* IV 10, 7.

Verrius Flaccus (cf. Festus ed. Mueller p. XIV) * Inst. I 20, 5. * Ep. 15, 3.

Ulpianus cf. Domitius.

Xenocrates (fragm. 71 Heinze) * Op. 16, 12.

Xenophon, Memorab. IV 3, 13 * Ir. 11, 13.

Zenon Stoicus (ap. Laert. Diog. VII 134. 135. 147) . * Inst. IV 9, 2.

Scriptores incerti.

auctor trium librorum contra Christianos V 2, 3—11, 13.

— additamenti quod in codice Fuldensi Tertulliani Apolog. c. 19

insertum est (cf. Lagarde, <i>Abhandl. d. Gesellsch. d. Wissensch. zu Goettingen</i> , vol. XXXVII, 1891, p. 79) . . .	I 23, 2.
auctores idonei	Inst. II 12, 23.
auctores quidam	I 23, 3.
poeta comicus, inc. inc. fab. fragm. LXIX Ribbeck ² . . .	* I 16, 10.
— tragicus, inc. inc. fab. fragm. CIX R. ²	
(cf. I Add. ad p. 234, 5)	* III 17, 32.
— de triumpho Cupidinis	* I 11, 1 s.
cf. Add. ad I p. 139, 14; Inst. VII 10, 6 (p. 615, 12 adn. cr.).	

II. INDEX EXPILATORVM ET TESTIVM.

Quibus locis scriptorum asteriscus (*) praepositus est, iis Lactantii aut nomen aut uerba ipsa adferuntur.¹⁾

Alcuinus, * De sanctis Eubor. eccles. 1552	Phoen. 1.
Ambrosius, Exposit. in Ps. 118 cap. 19, 13	164—167.
Apollinaris Sidonius, * Epist. IV 3, 7	testim. XVII.
Augustinus, De ciu. dei I 17. 22	Inst. III 18, 6. 9. 10.
— 23 s.	III 18, 5. 8. 10—12.
— V 21. 24. 25 (cf. Brandt, <i>Die Kaiseranreden bei</i>	
<i>Lact.</i> p. 33 ss.)	I 1, 13 s. (cf. adn. cr.).
— X 9	II 16, 4.
— 16	II 16, 11.
— XVI 9	III 24, 1 ss.
— XVII 18	IV 12, 6.
— XVIII 12	I 17, 13.
— 13	I 11, 18.
— 21	I 20, 2.
— * 23	I 6, 7 ss. IV 18, 15. 17. 19. 20. 19, 5. 10.
— XIX 4	III 18, 5. 8. 10—12.
— * De doct. christ. II 61	testim. XV.
— De uera religione c. 113	Inst. IV 28, 3—13.
Ps.-Augustinus, Contra V haereses uol. VIII append.	
p. 3. 4. 8 Maur.	IV 6, 4 s. 8 s. 5. 3. 9. 1.
Ausonius, Epist. 20, 9 (Schenkl)	Phoen. 59.
— Mos. 110 s.	133 s.
— 128	169.

¹⁾ Proponuntur loci quidam postea inuenti, in editione non subscripti.

Cassiodorus, * Instit. diuin. litt. c. 28	testim. XV.
Claudianus, Phoenix 24. 101	Phoen. 167.
— 44. 77	77.
— 94	93.
Constantīni oratio ad Sanct. coet. ¹⁾ 24, 1—3	Mort. c. 4. 5. 6.
Ps.-Cyprianus, De pascha 27 s.	Phoen. 26.
— De resurrect. mort. 216	83 s.
— 246 s.	15 ss.
Damasus, * Epist. ad Hieronymum (Hieronymi epist. XXXV 1)	testim. VII.
Eucherius, * Epist. ad Valerian. p. 300 s. Brassic.	XVI.
Eusebius, Hist. eccl. VIII 16, 4 s.	Mort. 33, 1. 7—9.
— 17, 1	33, 11.
— 17, 3—10	34.
— X 4, 72	52, 7.
— 5, 2—14	48, 2—12.
— Vit. Constant. I 57, 1 s. 3	33, 1. 7—9. 11.
Gelasius, * Epist. 42	testim. XIX.
Gennadius, * De ecclesiasticis dogmatibus c. XXV. Inst. VII 24. 6 s.	
— * De uir. inlustr. XV	testim. XVIII.
Gregorius Turonensis, De cursu stellarum c. 12 passim: Phoen. passim.	
Hieronymus, Adu. Iovin. I c. 41	Inst. I 6, 7 ss.
— * Chron. ad a. Abr. 2333	testim. II.
— Commentar. * in epist. ad Eph. praefat.	XII.
— * in epist. ad Eph. * l. II c. IV	VI.
— * in epist. ad Galat. l. II praefat.	frg. I.
— * in epist. ad Galat. l. II c. IV	III.
— * in Eccles. c. X	Inst. VI 3, 6.
— * in Ezech. l. XI c. XXXVI	testim. IV.
— * in Is. l. VIII praefat.	X.
— * in Is. l. XVIII praefat.	V.
— in Zachar. l. III c. XIV	Mort. 50, 7.
— * c. Rufin. II 8. 10. III 30	Op. 18, 1 ss.
— De uir. inlustr. * XVIII	Inst. VII 24, 6 s.
— * LVIII	testim. XIII.

¹⁾ Locis quibusdam orationis quae fertur Constantini ad Sanctorum coetum insignem cum Lactantii Institutionibus consensum obseruauerunt Heinichen, Euseb. III (ed. alt.) p. 572 (ad c. III 1). 574 (ad c. X). 579 (ad c. XVIII 3), Rossignol, *Virgile et Constantin le Grand*, Paris. 1845 (secundum Augustinum Mancini. *Studi storici* III 100). Viet. Schultze, *Zeitschr. f. Kirchengesch.* XIV 545 ss., accuratissime uero Mancini l. c. p. 211 ss., qui Institutiones plane pro fonte quodam Orationis illius habendas esse ostendit.

Hieronimus, De uir. inlustr. * LXXX	testim. I.
— * CXI	VIII.
— Epist. * XLVIII 13	XI.
— * XLVIII 19	II 1 p. LXXXI.
— * LVIII 10	testim. IX.
— * LX 10	XIV.
— * LXX 3 (cf. I Add. ad p. 412, 4)	Inst. V 4, 3.
— * LXX 5	testim. III.
— * LXXXIV 7	frg. IV.
Hormisdas, * Epist. 125	testim. XIX.
Ioannes Sarisberiensis	I Prolegom. p. IX s. adn. 3.
Ionas Aurelianensis	ibid.
Isidorus, De differentia rerum * XVII 47	Op. 8, 1; Ir. 10, 43.
— 49	Op. 8, 3.
— 50	5, 6. 8, 2.
— 53	7, 11. 8, 6. 9.
— 54	8, 16. 10, 1. 4.
— 55	8, 8.
— 56	10, 5.
— 57	10, 7. 11, 8.
— 58	10, 13. 16.
— 60	10, 18.
— 61	11, 5. 7.
— 63	10, 23. 24.
— 64	10, 26.
— 65	10, 27. 12, 17.
— 66	10, 27. 14, 4.
— 68	11, 16.
— 70	13, 3.
— 71	13, 6.
— * 72	8, 1. 13, 7. 8.
— * 82	12, 16.
— * XXIX 94 s.	18, 1. 3.
— XXX 100 s.	17, 2.
— De differentia uerborum 486	Inst. IV 28, 3 ss.
— De natura rerum XXIV 1	II 9, 12.
— * XVII 47	II 10, 1.
— Origines II 24, 1	Inst. III 3, 1.
— 24, 2	III 3, 4. 8.
— III 71, 1	II 9, 12.
— V 1, 2	I 6, 2.
— VI 8, 6 (5)	V 4, 3.
— 8, 7	I 15, 13 s.

Isidorus, Origines	VI 17, 12	Inst. VII 19, 3.
— VII	2, 2	IV 7, 6.
—	2, 4	IV 7, 4.
—	2, 7	IV 12, 6.
—	2, 10	IV 12, 6 s.
—	2, 12	IV 13, 2—4. 25, 4.
—	2, 29	IV 25, 5.
— VIII	2, 2	IV 28, 3—13.
—	6, 14	III 15, 20.
—	6, 19	I 5, 11. 17. 25.
—	c. 8	I 6, 7 ss.
—	7, 10	I 11, 24.
—	9, 3	II 16, 1.
—	9, 9	II 16, 4.
—	11, 1 s. 4 s.	I 15, 1. 3 s. 8 s.
—	11, 2	I 15, 13.
—	11, 8	II 10, 12.
—	11, 15	II 14, 6.
—	11, 20 s.	VII 19, 16.
—	11, 30 s.	I 12, 9.
—	11, 32. 39	I 12, 2 s.
—	11, 35	I 11, 18.
—	11, 42	I 14, 5.
—	11, 49	I 6, 3. Ir. 11, 12.
—	11, 67 s.	I 12, 5 s.
—	11, 86	IV 10, 12.
—	11, 93	II 10, 20.
—	11, 94	III 28, 6. 29. 1—11.
—	11, 95	VI 19, 4.
— IX	2, 68. 104	frg. I 7.
—	2, 133	Inst. III 24, 1 ss.
—	2, 134	V 6, 7.
— XI	1, 1	II 8, 21. 23.
—	1, 4	II 10, 3. Ir. 10, 43.
—	1, 5 s.	II 1, 15—17.
—	1, 7 s.	Op. 17, 2. 5. 7.
—	1, 11	Op. 18, 1. 3.
—	1, 16	Inst. II 12, 5.
—	1, 22	Op. 8, 8.
—	1, 25	5, 6.
—	1, 35	8, 6.
—	1, 36	10, 1. 4.
—	1, 39	10, 1. 4.

Isidorus, Origines XI 1, 46	Op. 8, 8.
— 1, 47	11, 8.
— 1, 51	10, 13. 16.
— 1, 54	10, 18.
— 1, 61	10, 21.
— 1, 70	10, 23. 24.
— 1, 86	7, 1.
— 1, 87	5, 8.
— 1, 92	10, 26.
— 1, 97	14, 3.
— 1, 99	10, 27.
— 1, 101	13, 3.
— 1, 112	5, 1.
— 1, 113	13, 6.
— 1, 121	7, 2.
— 1, 135	12, 5.
— 1, 143	12, 6 s.
— 1, 145	12, 8 ss.
— 2, 17. 18	12, 16 s.
— 2, 19	Inst. VI 23, 26.
— 2, 27	I 22, 14.
— XII 1, 7	II 10, 1.
— 4, 2	Op. 7, 6.
— 7, 79	3, 10.
— 8, 1	Inst. III 10, 4.
— XIII 1, 4	II 9, 5.
— 2, 1	Ir. 10, 9.
— 4, 1	Inst. II 9, 3.
— 21, 12	VII 15, 19.
— XVII 1, 3	I 20, 36.
— XVIII 42, 2	I 20, 2 s. VI 23, 7.

C. Iulius Victor, Ars rhetorica, scholium codicis C

c. XXV p. 446, 6 Halm Inst. I 15, 13 s.

Lucifer Calaritanus, Moriendum esse pro dei filio

p. 234, 1 s. Hartel	V 11, 1. 3.
— p. 286, 21—26	V 1, 6 s.
— p. 287, 26 ss.	III 29, 16. V 7, 9.
— p. 288, 25—28	V 9, 3 s.
— p. 290, 11—16	V 9, 10—12.
— p. 295, 9 s. 12—15. 297, 27 ss.	V 11, 1. 3. 11.
— p. 299, 12. 13. 17. 21	V 12, 10. 11.
— p. 300, 14—18. 301, 8	V 13, 14 s. 17.
— p. 302, 6—15. 303, 8. 9. 14	V 18, 2 s. 7. 9. 12.

Lucifer Calaritanus, Moriendum esse pro dei filio

- p. 303, 31. 304, 3 Inst. V 19, 2. 4.
- p. 305, 4 VII 1, 6.
- p. 306, 15. 307, 15. 21 V 19, 16. 21 s. 25.
- p. 309, 6 V 21, 2. 3.
- p. 309, 21—23 VI 2, 13.
- p. 312, 15—17 VII 4, 15.
- p. 314, 19—22 V 23. 1. 2.
- p. 315, 11 s. VI 3, 17.
- p. 315, 14. 316, 12 VI 4, 1. 12.

Marius Victorinus, * Ars gramm. II 3. frg. II.

Maximinus, De Y littera (Anthol. lat. 632 Riese) . . Inst. VI c. 3 s.

Orientius, Commonitor. I 43—58 VII 5, 16—19.

— I 59—64 VII 6, 1.

— I 65—88 VI 1, 5 ss. c. 2. 24, 26 ss. c. 25.

— I 195—198 VI 23, 31.

Origo gentis Romanae cf. infra¹).

Pacianus, Paraenes. ad paenitent. c. 11 VII 21, 5 s.

— alii loci I Proleg. p. CIV adn. 2.

Prosper Aquitanus, * Epitoma Chron. ad a. p. pass.

Dom. CCLXXXIX testim. II.

Prudentius²), Apoth. 402—404. 412 s. Inst. IV 27, 12 ss. 18.

— 771 s. (nemo inuidet; utere sorte tua) Ep. 48, 10 s.

— Cathem. II 105 ss. (105 speculator; 109 testis;
112 indicem) Inst. VI 18, 12.

— V 118 s. Phoen. 83 s.

— X 61—68 Inst. VI 12, 25 ss.

— Hamart. 298 s. VI 20, 1.

— 302 VI 23, 1.

¹) J. W. Beckius, Mnemosyne uol. XXII (1894) p. 343. in libello qui Origo gentis Romanae inscriptus est, Lactantii sermonis uestigia inesse ostendit, idem praeter locos p. 341 ss. adlatos nobis alios per litteras indicauit. Ex his duo saltem hic commemorandi sunt. Orig. III 3 *ritus colendorum deorum*, cf. Inst. I 22, 27 *colendorum deorum ritus*, et Orig. VIII 6 *sacra penes Pinarios resedissee*, cf. Inst. II 13, 8 *penes quos religio dei resedit*. — Iam Baehrensium, Fragm. poet. Roman. p. 46 ad Naeui fragmentum 19 (= Lact. Inst. I 6, 9), inter Lactantium et libellum de Orig. gent. Rom. aliquid cognationis interesse significauerat.

²) In Prudentio esse quaedam similia Lactantianis cum iam editores, maxime Arenalus et Buenemannus, perspexissent, hanc quaestionem accuratius persecuti sumus in disputatione 'De Lactantii apud Prudentium uestigiis' inscripta, edita in libello *Festschrift des Gymnasiums in Heidelberg*, 1894, p. 1 ss., in qua praeter locos supra datos etiam alios indicauimus minus certos.

- Prudentius, Hamart. 308—311 Inst. VI 20, 29.
 — 312 s. (ex arce cerebri; geminas nares) . . . Op. 16, 4. 8, 3.
 10, 10.
 — 361—364 Inst. VI 20, 32.
 — 401 (canina facundia) VI 18, 26.
 — 640. 647 II 17, 1.
 — 648 (discludere) V 7, 5.
 — Perist. III 122—125 I 20, 26. V 18, 12.
 — X 216 I 11, 17.
 — 1061 s. I 21, 17.
 — XIII 6 ss. 16 ss. (20 mystica) V 1, 24—26.
 — c. Symm. I 54 s. I 15, 1. 4.
 — 86—88 I 10, 7.
 — 102 ss. I 22, 1. 21, 25 ss.
 II 4, 1 ss.
 — 122—125. 136—141 I 10, 8 s.
 — 145—158 I 15, 1—4. 7.
 — 656 s. II 1 s. (causas quibus error...) . . . I 23, 6. II 1, 1.
 — II 138—151 VI 20, 1—5.
 — 142 (torpens et non exercita uirtus) Op. 19, 8,
 additamenti § 2 s.
 — 260—264 Inst. II 1, 14 s.
 — 1100 s. VI 20, 12.
 * Rufinus Aquileiensis (apud Hieronym. c. Rufin.
 II 8. 10. III 30) Op. 18, 1 ss.
 Rufinus, * Comment. in metra Terent., Gramm. Lat.
 VI 564, 7—565, 2 Keil frg. II.
 Saluianus, De gubernatione dei I, I 2 Inst. I 5, 17.
 — I 3 I 5, 23.
 — I 4 I 5, 11 s. 24 s.
 — III, I 1 VII 1, 1.
 — V, V 20 V 1, 1. 3 s.
 — VII, XXII 100 VI 16, 9.
 — XXIII 101—105 III 21, 1. 4—12.
 22, 6—8.
 Sedulius Scotus (cf. I Prolegom. p. CIV ss.; Montfaucon, Palaeogr.
 gr. p. 243 ss.) excerpit et latine interpretatus est locos graecos
 his locis Institutionum adlatos: I 5, 5 s. (Orphica frg. 57. 75
 Abel; cf. I Addenda ad p. 14, 3. 8); 6, 4 (frg. Hermetis; Add.
 ad p. 19, 20); 6, 15 (orac. Sibyll. frg. I 7 Rz.; Add. ad p. 23,
 18); 6, 15 (Sibyll. frg. III 3—5; Add. ad p. 24 s.); 6, 16 (Sibyll.
 frg. I 15 s.; Add. ad p. 24, 6); 6, 16 (Sibyll. VIII 377; Add.
 ad p. 25, 3); 7, 1 (orac. Apollinis; Add. ad p. 25, 15); 27, 9 s.

(orac. Apollinis; Add. p. 27, 9. 12. 15); 7, 13 (ex orac. Apollinis et Sibyll. frg. I 7. 15; Add. ad p. 28, 13); 8, 3 (Sibyll. frg. III 1 s.; Add. ad p. 29, 16); 11, 16 (Ζεὺς siue Ζεύς; Add. ad p. 39, 1); 11, 47 (Sibyll. VIII 47 s.; Add. ad p. 45, 7); 13, 11 (Orph. frg. 243; Add. ad p. 52, 6); 15, 15 (Sibyll. III 545. 547—549; Add. ad p. 57, 19); 17, 13 (ἄνδ—χθονός; Add. ad p. 66, 14); 21, 7 (orac. Apollinis; Add. ad p. 79, 19); II 1, 16 (ἄνθρωπον; Add. ad p. 98, 12); 10, 4 (Sibyll. VIII 402; Add. ad p. 147, 13); 11, 18 (Sibyll. frg. V Rz.; Add. ad p. 154, 22); 12, 19 (Sibyll. frg. III 46—48 Rz.; Add. ad p. 158, 20); 12, 20 (Sibyll. VIII 260—262; Add. ad p. 159, 5); 14, 7 (Hesiod. Op. et d. 122 s.; Add. ad p. 164, 1); 15, 6 (frg. Hermetis; Poemand. 9, 4; cf. Add. ad p. 166, 4); 16, 1 (Sibyll. III 228 s.; Add. ad p. 167, 6); IV 6, 4 (frg. Hermetis); 6, 5 (Sibyll. frg. I 5 s. III 775. VIII 329); 6, 9 (uerba ex frg. Hermetis et Sibyll. VIII 264); 7, 3 (frg. Hermetis); 13, 11 (orac. Apollinis); 13, 21 (Sibyll. VI 8); 15, 9 (Sibyll. VIII 272); 15, 15 (Sibyll. VIII 205—207); 15, 18 (Sibyll. VIII 275—278); 15, 24 (Sibyll. VIII 273 s.); 15, 25 (Sibyll. VI 13—15); 15, 29 (Sibyll. III 815—818); 16, 17 (Sibyll. VIII 257); 17, 4 (Sibyll. VIII 299 s.); 18, 15 (Sibyll. VIII 287—290); 18, 17 (Sibyll. VIII 292—294); 18, 19 (Sibyll. VIII 303 s.); 18, 20 (Sibyll. VI 22—24); 19, 5 (Sibyll. VIII 305 s.); 19, 10 (Sibyll. VIII 312—314); 20, 11 (Sibyll. V 249); VII 13, 3 (frg. Hermetis); 13, 6 (orac. Apollinis); 16, 11 (Sibyll. VIII 239); 16, 13 (Sibyll. VII 123); 18, 4 (frg. Hermetis); 18, 6 (Sibyll. V 107—110); 18, 7 (Sibyll. III 652 s.); 18, 8 (Sibyll. VIII 326—328); 19, 2 (Sibyll. frg. VI Rz.); 19, 9 (Sibyll. VIII 224. III 618).

Ps.-Seneca, De moribus 3	Inst. III 15, 14.
— 4	VI 23, 28.
— 44	VI 12, 36.
— 81	I 9, 5.
— 99	VI 17, 5.
— Prouerbia 10. 11	III 15, 14.
— 49	I 9, 5.
— 66	VI 11, 19.

*Seruius codicis Floriacensis ad Verg. Aen. VII 543 frg. VII.

Sulpicius Seuerus, Chronica I 15, 5 s. Inst. IV 10, 8.

Theodulfus, Carm. L 1 s. Phoen. 1 s.

Venantius Fortunatus, Carm. III 9, 2 2.

Victorinus.* De metris et hexametro, Gramm. Lat.

VI 209, 11 Keil. frg. VI.

Vincentius Bellouacensis I Prolegom. p. IX s. adn. 3.

- Zeno Veronensis, ¹⁾ lib. I tract. III c. I p. 281 A (duas iustitias; utramque—perdiderunt Inst. V 16, 12.
- lib. I tract. III c. I p. 281 A (de futuro nihil opinantes) V 17, 15 s.
- lib. I tract. III c. I p. 281 A (iustitiam dei cum stultam putant) V 17, 34. 18, 1.
- lib. I tract. III c. I p. 282 A (suam quia . . .) . . . V 16, 1 ss.
(cf. § 3). 17, 9 ss.
- lib. I tract. III c. I p. 282 A (a quouis—iniusta) . . . V 16, 13
(quam . . . iniustam).
- lib. I tract. III c. II p. 283 A (non enim rem) . . . VI 15, 16
(nomina . . . manent).
- lib. I tract. III c. III p. 284 B (qui enim stultus est) . . . V 17, 25 s.
- lib. I tract. III c. IV p. 285 A (iustitiam—fontem uirtutum) V 5, 1.
- lib. I tract. III c. IV p. 285 B (haec captiuorum . . .) VI 12, 16. 21.
24 ss. 39.
- lib. I tract. III c. IV p. 285 C (hanc, qui—uanam) V 1, 15. 4, 4.
- lib. I tract. IV c. IV p. 297 A (euagandi extra legitimum torum) VI 16, 9.
- lib. I tract. VI c. IV p. 315 B (ideo—patiens) . . . V 22, 4.
- lib. I tract. XII c. II p. 340 A (tunc ad imaginem . . .) II 10, 3.
- lib. I tract. XII c. II p. 340 A (eique—spiritus sui) . . . II 12, 3.
- lib. I tract. XII c. II p. 340 A (cui ab humo—inposuit) II 10, 3. Ir. 10, 43.
- lib. I tract. XII c. II p. 340 A (ut contemplatione—artificem) II 2, 15.
- lib. I tract. XII c. II p. 340 B (liuidus ille criminator . . .) II 12, 17 s.
- lib. I tract. XII c. III p. 341 A (utitur—condicione mortali—admitteret) IV 10, 1.
- lib. I tract. XII c. IV p. 341 B (ex—repugnantibus) . . . II 12, 7.
- lib. I tract. XII c. VI p. 343 A (in armis . . .) . . VII 27, 2 s. 16.

¹⁾ Zenonem Veronensem inter expilatores Lactantii esse cum nos fugisset, indicauit Car. Weyman, Mus. Rhen. XLVII (1892) p. 640. Animaduertent iam Ballerini fratres Zenonis editores (Veronae 1739); hac editione a Mignio Patrol. tomo XI (Paris. 1845) repetita in locis qui supra adferuntur significandis usi sumus. Ballerini Zenonem nonnulla ex Lactantio sumpsisse non solum uniuerse ostenderunt (Dissert. I cap. I § 2 = p. 36 A Migne; cap. II § 6 = p. 58 D), sed etiam in notis multos Lactantii locos proposuerunt; quibus nos alios addidimus. Giuliarus editor Zenonis (Veronae 1883) quae adfert ex Lactantio, omnia a Balleriniis habet.

- Zeno Veronensis, lib. I tract. XII c. VII p. 343 C
 (at uero spiritus bona...) VI 3, 2. 4, 6. 9.
 — lib. I tract. XII c. VII p. 343 C (praeponantur
 praesentia...) VI 4, 12 ss.
 — lib. I tract. XV c. II p. 363 B (colunt enim...;
 quae est ergo ista dementia?...) II 4, 1. 5 s. 9.
 — lib. I tract. XV c. V p. 364 C (nunc sacrificii...;
 sacrificium corporale...) VI 25, 1 ss.
 — lib. I tract. XVI c. I p. 371 A (praesertim cum...) . . . VII 8, 6.
 — lib. I tract. XVI c. II p. 372 B (philosophi...) . . . VII 7, 1. 12 s.
 — lib. I tract. XVI c. II p. 373 A (poetae...) . . . VI 3, 9. 4, 1.
 — lib. I tract. XVI c. III p. 373 B ss. (uagi atque
 immundi spiritus...; p. 374 A pellicue se
 plangit) II 14, 11 ss.; 15, 3 s. V 21, 4 s.
 — lib. I tract. XVI c. XVI p. 381 A s. Phoen. 163—169.
 — lib. II tract. II p. 390 A (sunt enim multi—quod
 monetur) Inst. II 8, 8. 10. 30—33.
 — lib. II tract. VII c. I p. 408 A (sed sicut est...) . . . IV 13, 2—4.
 — lib. II tract. XL p. 489 A (ipse est...) Phoen. 169.
 — lib. II tract. LI p. 507 A (una eademque, nec
 ipsa, sed ipsa orbita) 169.

Scriptores incerti.

- Cento codicis Sangallensis 870 u. 55 Phoen. 83.
 Grammaticus de dubiis nominibus, Gramm. Lat.
 — uol. V Keil * p. 577, 14 96.
 — * p. 578, 26 50.
 — * p. 580, 23 24.
 — * p. 580, 29 137.
 — * p. 581, 4 s. 4 s.
 — * p. 581, 12 7.
 — * p. 583, 32 16.
 — * p. 586, 23 127.
 — * p. 593, 26 23.
 S. Lamberti uita I Proleg. p. IX s. adn. 3.
 Obitus Baebiani 57 ss. Phoen. 164—167.
 124 s. 72 2.
 * Praefatio in Oracula Sibyllina frg. VIII.
 II 1 p. 159, 6—25 huius edit. . Inst. I 6, 14 s. II 11, 18.
 Theosophia c. 71—73 (cf. I Addenda ad p. 110 § 16) . Inst. II 4, 16—19.
 c. 75—77 (cf. I Addenda ad p. 20 § 7) I 6, 7 ss.

II. INDEX NOMINVM ET RERV. ¹⁾

Abel I 695, 6.

Academiae conditor *Arcesilas* I 185, 13. disciplina ex desperatione manavit I 266, 16 ss. *Academia* utrumne philosophia sit necne I 220, 24. tamquam senectus philosophiae I 188, 19. 701, 10. omnem philosophiam iugulavit I 596, 15. eius sententia II 51, 8. in ea ignotatio I 266, 21.

Academicus nos pallio retrahit ac uetat cuiquam credere I 192, 3. mos et institutum Academicorum I 133, 7. scientiam sustulerunt I 182, 12. 188, 1. 190, 8. 700, 27. omnia faciunt incerta I 19, 4. philosophiam euertunt quibus ad omnia respondere propositum est I 606, 13. contra Stoicos quaerunt, cur multa pestifera sint II 101, 11. *Academici* sunt qui uolunt ostendere sensus falsos esse II 31, 19. *Academicus* *Carneades* I 444, 4. *Cicero* I 6, 20. 218, 15. II 96, 17. (133, 7.)

Acestes I 92, 10. *Acestae* (*genet.*) I 92, 9.

Achilles I 93, 9.

Adam I 147, 9. 155, 7. 158, 11.

adfectus I 535, 10—546, 22. 553, 8—554, 14. 738, 7—739, 22. multi I 11, 1 ss. II 157, 19 ss. eorum sedes II 49, 6 ss. a deo conditi sunt II 116, 7. 157, 21. num in deo sint II 72, 4 ss. 73, 19. 107, 3 ss. qui in deo sint II 108, 23—109, 13. *adfectus* qui uitiorum sunt II 109, 7—10. qui sunt uirtutis II 109, 10—12. iniusta ab *adfectibus* oriuntur I 498, 1. *adfectibus* fragilitas nostra succumbit II 107. 8. iis uinci I 371, 9. eos cohibere I 566, 17. superare I 743, 8. patientia iis opposita I 552, 14. eorum sedatio I 498, 10. lex iis posita I 567, 10. peruersus eorum usus II 116, 20 ss. *adfectus* iuncto currui similes I 543, 13. motus animi uel *adfectus* II 157, 21. quidquid *adficitur*, *inbecillum* est II 73, 20. — Cf. *animus* (*animi* motus).

Adonius I 65, 18.

adulterium I 36, 4. 568, 7 ss. 744, 13. 748, 8.

Aeacus I 653, 13.

¹⁾ Numeri romani (I. II) sunt partium huius editionis, arabici paginarum et uersuum. Litteris Ph post numerum II positus *Phoenix* carmen, littera M liber De mortibus persecutorum significatur. — His uncis [] includuntur quaedam quae sunt in locis aliorum a scriptore adlatis, praeterea spuria quaedam.

- mare Aegaeum I 47, 6.
- Aegyptii regimen terrarum habuerunt I 633, 2. apud eos menses pro annis habiti I 160, 2. Mercurius (Hermes Trismegistus) apud Aegyptios I [19, 7.] 625, 8. 679, 13. II 97, 7. Aegyptii bestias colunt I 120, 13. 470, 7. 729, 11. Aegyptiorum monstruosa simulacra I 78, 3. ritus I 277, 16. 303, 7. superstitiones I 247, 14. clades I 383, 14. 17. 631, 21. rex I 302, 8. 15. 631, 9. Isis Aegyptia I 81, 24. spadones Aegyptii I 502, 12.
- Aegyptus Isidem coluit I 56. 16. superstitionum luet poenas I 632, 12. Aegyptus et Phoenix II Ph 146, 151. in Aegyptum [quintus Mercurius profugit I 19, 7.] Io uenit I 40, 1. 684, 14. qui Aegyptum occupauerant, caelestia adorare coeperunt I 161, 24. cursus siderum et effectus notauerunt I 162, 2. portentificas animalium figuras coluerunt I 162, 4. in Aegyptum Hebraei transierunt I 302, 5. de Aegypto exierunt I 714, 16. eorum in Aegypto res exitusque ex Aegypto quid significant I 631, 1 ss. 632, 12. [Aegyptus I 317, 18. terra Aegypti I 365, 10.] in Aegypto Maximinus II M 214, 19.
- [Sextus Aelius I 508, 17.]
- Aemilius Paulus cf. Paulus.
- Aeneas I 57, 3. 92, 8. pius non fuit I 429, 19—431, 13. Aenean (-am *RPV*) I 65, 18.
- [Aeolicum genus sermonis I 20, 17.]
- Aeolus II Ph 140, 73.
- aequabilitas I 446, 19.
- aequitas I 445, 15 ss. 446, 1. 16—447, 16.
- aeris ratio in spiritu est I 156, 12.
- aeris receptaculum (*pulmo*) alit animam II 39, 11.
- Aesculapius non sine flagitio Apollinis natus I 33, 15. filius Apollinis I 34, 1. 682, 3. homo fuit I [56, 4. 59, 16.] 60, 5. 71, 20. cur deus factus I 67, 15. 70, 14. Asclepii medicina I 678, 2. Diana Asclepium curando Hippolyto aduocauit I 66, 20. Aesculapius eum sanauit I 33, 17. fulminatus I 33, 17. 71, 14. 682, 2. Epidauro Romam accitus I 126, 20. 169, 17. a Dionysio spoliatus I 110, 18. Aesculapii apud Coos lucus I 127, 10. eius fanum I 387, 1. Aesculapio gallum Socrates uouerat I 247, 17. 708, 8. Asclepio I 248, 1. Asclepius oratur (ut Maximianum Galerium morbo liberet) II M 211, 4. de eo Tarquitiis I 33, 18. 681, 26. Tullius I 33, 22. 682, 1.
- aestas meridianae plagae est I 143, 17.
- aether I 48, 2.
- [Aethiopum negotiatio I 317, 8.]
- Aetna I 83, 3. 237, 9.
- Africa prouincia II M 182, 2.
- Scipio* Africanus apud Ennium I 68, 25. uituperatur I 69, 4. apud Ciceronem I 69, 7. Hercules quasi Africanus inter deos I 31, 5.
- Agamemnon I 93, 8.
- Agathocles rex Siculorum I 81, [3.] 10.
- Agasilaus cognomen Plutonis I 41, 18.
- [Aglaothesnes I 48, 6.]
- Aiax I 93, 9.
- [Ἀΐδης I 79, 19.]
- alae II 19, 16. 20, 10.
- [Albunea Sibylla I 22, 16. 680, 3.]
- Alcibiades I 244, 20.
- Alcimena I 31, 8. 681, 13. 683, 12.
- Alexander Macedo [I 21, 4]. ab eo

- Milesiorum ciuitas capta I 127, 16.
 Alexandri aetate (cf. adn. cr.) I 327, 6.
 Alexicacus Hercules I 409, 1.
 aluus II 42, 5. 16. 48. 22.
 Amalech I 347, 3.
 Amalthea Melissei filia [I 91, 10. 690, 11.] Amaltheae nymphae capella I 85, 12. 690, 1. [Amalthea Sibylla I 21, 16.]
 Amazon I 32, 4.
 Ambraciotes Theombrotus I 238, 12. 17.
 [Amorum simulacra in gymnasiis I 74, 4.]
 Amphitryo I 35, 22. [58, 20.]
 Anacharsis Scythia I 259, 15.
 Anaxagoras pronuntiat circumfusa esse tenebris omnia I 266, 2. 272, 13. 711, 13. de deo I 16, 13. respondit caeli ac solis uidendi causa se natum esse I 199, 15. 200, 5. 201, 8. 19. 210, 3. 254, 2. 479, 12. nigram esse dixit niuem I 254, 1. 410, 13. 710. 6.
 Anaximenes aethera esse dicit summum deum I 16, 16. 679, 6.
 Anchises I [57, 5.] 65, 18.
 ancilia I 87, 9.
 [Ancyra I 22, 15.]
 androgynus cf. Hermaphroditus.
 angelus dei adsistit Licinio quiescenti monens, ut cum omni exercitu suo deum oraret II M 226, 12. — angeli: deus innumerabiles spiritus creauit, quos angelos dicimus I 286, 9. eos spiritibus suis immortalibus genuit I 597, 25. 712, 24. spiritus dei sunt I 168, 7. 296, 11. 297, 9. filius dei princeps angelorum I 328, 18. ab eis diuersus I 296, 15. eius nomen ne angelis quidem notum I 292, 1. habet inter angelos uocabulum I 293, 6. se deos dici non patiuntur I 168, 10. dei ministri et nuntii I 26, 13. 27, 4. [I 130, 5 adn. cr. § 7.] eorum officium I 168, 12. 20. deum metuunt, quia castigari ab eo possunt I 650, 21. ad nutum (dei) ministri tantae potestatis contremiscunt II 130, 2. angeli principio ad tutelam generis humani a deo in terram missi I 162, 20. 695, 12. mulierum congressibus inquinati I 163, 3. 695, 17. condemnati nomen angelorum et substantiam perdiderunt I 695, 18. ob peccata in terram ceciderunt I 163, 5. 699, 9. satellites et ministri diaboli facti I 163, 5. 695, 19. hi sunt daemones I 695, 22. ex his daemones procreati I 163, 6. [de duobus generibus angelorum I 130, 5 adn. § 7 s.] angeli immortales I 168, 10. 598, 1. comitantibus angelis I 645, 10. uirtus angelorum I 645, 11. homines in similitudinem angelorum transformati I 604, 4. 666, 14. 760, 11. [Graeci ἀγγέλους nominant I 130, 5 adn. cr. § 7]. — cf. spiritus.
 [amnis Anienis ripae I 22, 17.]
 anima unde nomen habeat II 55, 13. eius natura I 155, 16 ss. 650, 16. II 106, 14 ss. uariae de ea et sede eius sententiae II 55, 7—57, 7. eius sedes in pulmone II 39, 2. 11. anima et animus idemne sit II 57, 8 ss. ignis est I 157, 18. (156, 12. 14.) materia eius in calore est I 146, 1. 156, 8 ss. spiritus est I 650, 16. corpore liberata in solo spiritu uiuit I 212, 3. anima uiuimus I 156, 1. II 57, 9. spiramus I 155, 3. primo homini deus an-

mam inspiravit I 155, 13. anima utrumne ex patre an ex matre an ex utroque generetur II 59, 10 ss. animae non a parentibus dantur, sed a deo II 60, 5. 13. innumerabiles animas procreare deus constituit I 147, 6 creatae a deo, corporibus inligatae I 598, 3. deus animam nobis infudit I 155, 3. anima ex deo oritur I 157, 19. dei est I 157, 6. de caelo est I 156, 1. 157, 5 ss. 175, 13. [I 602, 2 adn. cr. § 8.] II 106, 14. caelum est I 595, 2. 599, 16. quando in corpus insinuetur II 56, 17 ss. anima et corpus I 155, 16 ss. 157, 7 ss. 601, 1. II 56, 2. 106, 14. viscera animam in corpore continent II 50, 5. morte sopitur II 57, 19. mors corporis animaeque seductio I 157, 26. [602, 2 adn. cr. § 12.] 650, 17. de immortalitate animae I 212, 13 ss. 236, 13 ss. 240, 17 ss. 458, 11 ss. 608, 20—627, 20. 627, 21 ss. 732 18 ss. 754, 5—755, 16. 17 ss. II 118, 6. animarum aeterna supplicia I 156, 23. 157, 2. animam immortalem tamen poenae aeternae sentientem esse I 649, 9 ss. de opinione animam de aliis in alia migrare docentium I 236, 20 ss. 243, 20 ss. 707, 7. mortuorum animas circa tumulos oberrare vulgus putat I 100, 3. animas carminibus ab inferis ciere I 388, 6. 627, 4; cf. necromantia. — animae materia et cibis iustitia I 157, 22. sapientia I 216, 3. — animae pecudum I 157, 3.

animalia a deo procreata I 146, 23 non sua sponte de terra orta I 150, 4. 152, 1 ss. animalia quaedam de terra nasci videntur I 136, 11.

animalia quaedam vento et aura concipiunt I 309, 18. mirabilis providentiae in animalibus creandis formandisque ratio II 22, 10—23, 5. 88, 18. eorum forma et structura II 19, 4 ss. 20, 5. 25, 1 ss. 26, 3 ss. 38, 3. unum quodque animal in sui generis specie pulcherrimum II 25, 15. 26, 11. cetera praeter hominem animalia deus depressit ad terram, ut ventri servirent *vel sim.* I 102, 11. 175, 18. 600, 9. 755, 1. II 27, 13. 78, 7. 121, 2. animalia conloqui inter se videntur I 202, 6. ridendi ratio in his apparet aliqua I 202, 7. amoris et rationis signa in iis I 202, 10. 12. in mutis animalibus calliditas et astutia I 457, 24. quomodo inbecilliora se tueantur II 18, 4 ss. fortiora II 18, 6. animalium usus I 147, 2 ss. quando et apud quos cultus eorum inceperit I 162, 4 ss. (cf. I 161, 24.) animalium corpora intersecta II 43, 11. cf. animantes. bestiae.

animantes excepto homine pronis corporibus in humum spectant I 97, 22. 173, 17. 211, 5. 597, 7. 612, 14. II 38, 5. 105, 1 (cf. animalia). varii earum usus I 348, 9 ss.

animus unde nomen acceperit II 55, 13. oritur e caelo I 187, 18. 484, 3. caeli ratio in animo I 481, 7 ss. se ipsum non videt aut qualis aut ubi sit II 53, 22. quae sunt animi (animae?) nec subici oculis nec comprehendere queunt II 18, 24. animus id est homo ipse verus II 6, 1. in animo solo est homo I 472, 21. animo sentimus et sapimus II 57, 10. in animo virtutes continentur II 118, 1. animi celeritas II

- 56, 6. somno sopitur II 58, 1. 6. in somno inrequietus II 110, 11. anima et animus idemne sit II 57, 8 ss. sensus ille qui mens uel animus nuncupatur II 53, 5; cf. mens. — animi dimicatio I 207, 9 ss. animi bona et mala I 601, 2 ss. animi morbi I 534, 20. 553, 8. omnia quae ad motus animi animaeque pertinent, supra hominem est liquido peruidere II 50, 1. animi motus in deo est II 109, 6. *Lactantii* de motibus animi *fragmentum* II 157, 16. cf. adfectus. Anio I 22, 17. Annaeus Seneca I 18, 3. homo acutus I 28, 15. Stoicos secutus I 209, 1. 679, 7. omnium Stoicorum acutissimus I 134, 11. ex Romanis acerrimus Stoicus I 18, 3. magister eius Sotion I 574, 8. uerae religionis ignarus, potuisset esse uerus dei cultor, si quis illi monstrasset I 574, 1 ss. uitiorum publicorum descriptor et insectator I 428, 5. redemptorem Platonis conuiciis insectatus est I 259, 9. *eius sententiae laudantur*: I 18, 4. 5. 9. 26, 13. 28, 15. 62, 17. 101, 7. 110, 4. 134, 11. 208, 18. 443, 5. 474, 24. 546, 11. 573, 16—574, 15. 577, 21. 679, 7. errat de philosophia I 220, 9. non inscite Seneca (*pater? an Florus? cf. adn. ad p. 633 § 14—16*) Romanae urbis tempora distribuit in aetates I 633, 7. Anniceris Platonem redemit I 259, 8. annus: *quattuor eius tempora* I 143, 16. Anthropiani I 396, 5. ἄνθρωπος cur homo a Graecis appellatus sit I 98, 12. 692, 12. Antichristus I 645, 16 ss. 638, 14—640, 4. 758, 1—759, 5. credunt quidam Neronem Antichristi aduentum praecessurum II M 175, 14. 176, 1. antipodes I 254, 18 ss. 710, 2. Antisthenis de diis popularibus et uno summae totius artificis sententia I 16, 15. 679, 3. in Physico (de uno deo naturali) II 97, 17. M. Antonii *Cretici* imperium maritimum I 43, 23. M. Antonius homo sceleratus consul effecit, ut deus Caesar fieret I 60, 15. 18. eius praefectus Turullius I 127, 9. Ciceronis in potentissimum consulem uenenatae orationes I 218, 8. apes I 202, 17. 677, 6. II 79, 13. Apis I 303, 10. Apollo praeter ceteros diuinus maximeque fatidicus I 25, 10. homo fuit I 29, 18. 60, 6. Ioui diuinos honores detulit I 57, 10. pater Aesculapii I 33, 15 (non sine flagitio). 34, 1. 110, 19. 682, 3. Apollo et Laomedon I 34, 1. 682, 3. eius adulteria et stupra I 423, 23. formosum puerum uiolauit et occidit I 34, 5. 682, 4. Delphis Colophonem migravit I 25, 10. non iudicat apud inferos I 653, 11. Delos Apollinem coluit I 56, 20. eius oracula I 25, 10. 26, 3. 27, 1. 9. 12. 28, 13. oratur. (ut Maximianum Galerium morbo liberet) II M 211, 4 s. Apollo Miliesius de anima I 625, 10. eius responsa I 755, 13. idem de Iudaeorum religione II 129, 11. de Christo I 319, 5. 320, 9. 321, 1. 330, 9. consulitur a Diocletiano II M 186, 5. 7. daemon est et esse se fatetur

- I 27. 5. 6 adiuratus de uate suo excedet I 387, 11. respondebit ab inferis et de se ac deo fatebitur I 388, 8. ex persona Apollinis sexagenarii in Tiberim deiecti I 688, 20. Apollo Sminthius I 27, 10. Pythius de Socrate I 708, 1. Apollo aliquis I 407, 16. Delphici Apollinis uates I 387, 9. 11. Apollinis fanum I 387, 1. ante Apollinem homines in terra I 283, 14. Apollodorus Erythraeus [I 21, 10.] II 124, 1. 4. Apollonius *Tyaneus* I 407, 23. 408, 1. 4. 20. 409, 8. 410, 8. apparitores (rektoris prouinciae) I 168, 14. Appias cf. Claudius. Apulei solent et multa et mira memorari I 407, 24. 410, 8. aquae uis et significatio I 144, 20 ss. ara dei uere maxima I 577, 3. in Arabia Cham I 161, 10. Arabs opulentus II Ph 140, 80. terrae Arabum II Ph 145, 145. arbitrium liberum homini datum I 129, 16. Arcesilas Academiae conditor constituit nouam non philosophandi philosophiam I 185, 18. adfirmavit nihil sciri posse I 188, 11. 21. 272, 15. genus philosophiae introduxit asystatum I 188, 24. 189, 12. nomen philosophi perdidit I 186, 16. 25. 187, 7. 701, 16. Arcesilas ignorantiae magister Zenoni obtrectauit I 188, 11. Arcesilae manus I 186, 6. Archimedes Siculus I 117, 8. 17. Archytas Tarentinus II 115, 17. 116, 1. 6. 117, 5. inter Argonautas Hercules I 33, 7. 681, 9. Orpheus I 13, 15. 91, 4. [Argus I 19, 6.] Ariadna I 35, 8—12. 682, 12—14. in nemore Aricino I 88, 6. Ariopagitae I 407, 21. Aristarchus I 406, 22. Aristides I 241, 22. 504, 13. II 119, 3. Aristippus Cyrenaicae sectae conditor I 223, 10. 702, 4. 710, 18. de summo bono I 191, 7. 193, 2. 224, 6. 702, 4. 710, 18. hominem uoluptati subiugauit I 608, 4. Laidis amator I 223, 10. 710, 17. Ariston ad uirtutem capessendam nasci homines disseruit I 608, 3. Aristonicus (*coni.* Aristo Chius) II 124, 1. Aristophanes *poeta* II 156, 10. Aristophanes *Byzantius* I 406, 22. Aristoteles auditor Platonis I 679, 2. unam mentem mundo praeesse testatur I 17, 9. 679, 2. de prouidentia II 94, 2 ss. de mundo et humano genere I 150, 10. 20 ss. 582, 11. 14. de conceptu II 44, 5 ss. de similitudine in corporibus filiorum II 44, 16 ss. de summo bono I 191, 12. 198, 12. 703, 8. de iustitia I 452, 17 ss. 729, 21 ss. [Aristotelis definitio irae II 113, 5.] repugnantia sibi dicit I 17, 9. 407, 1. cum suis Peripateticis II 97, 19. apud Ciceronem I 267, 4. Aristotelen I 444, 21. Aristoxenus de anima I 627, 9. de mente II 54, 7. nihil mentis habuit II 54, 21. 55, 5. Armenia II M 183, 11. armi II 25, 5. articuli II 37, 10. 20. Artorius Augusti medicus I 128, 15. Asclepiades noster de prouidentia summi dei disserens in eo libro

- quem scripsit ad me I 595, 25.
ad eum duo libri Lactantii II 161, 11.
- Asclepius cf. Aesculapius.
- Asclepius auditor Hermetis Trismegisti I 166, 9. 579, 9. 11.
- Asiae amoenitas I 25, 12. tres reges qui Asiam obtinebunt I 635, 11. existet alius qui tribus deletis Asiam possidebit I 757, 1. imperium orbis in Asiam reuertetur I 632, 18.
- Assyrius II Ph 140, 80. [Assyriorum rex Belus I 690, 24. Assyrii eum colunt I 93, 3.]
- astra: stellae utrumne adhaereant caelo an per aerem ferantur I 181, 22. septem stellae quae non occidunt et septem sidera quae uocantur errantia I 629, 13. stellae uel inerrantes uel uagae I 117, 13. cursus siderum solis lunae I 255, 11. de astrorum cursu non uoluntario, sed a deo constituto et de effectu usuque eius I 116, 12—118, 9. 693, 16, ss. II 100, 16. quod sapientes aut stulti nascuntur quidam sideribus adsignant II 61, 9. astra efficientiam rerum continent II 61, 11. sidera neque deos esse I 116, 4. 121, 1. 693, 12, neque animalia I 118, 7. astrorum cultus quando inceperit I 161, 24. cursus siderum et effectus primum in Aegypto notati I 161, 24 ss.
- astrologia necessaria, cum philosophia habet aliquam societatem I 258, 12. daemonum inuentum I 167, 1. 696, 12.
- asystatum philosophiae genus I 188, 25. eius exemplum I 189, 6.
- Ataburus Iouis hospes I 92, 1. Iupiter Ataburius I 92, 1.
- Athenae Mineruam colunt I 56, 19.
- Athenis Cimon I 511, 7. Codrus I 210, 12. Plato natus I 244, 12. Socrates I 247, 15. qui Athenis nati fuerunt I 244, 15. [alia lex Athenis I 509, 1.]
- Atheniensis Plato I 243, 13. Athenienses Martem caedis crimine liberauerunt I 34, 7. Leaeenae simulacrum posuerunt I 72, 12. Protagoram expulerunt et libros eius exusserunt I 82, 22. ab iis Carneades Romam missus I 444, 10. omnes Athenienses I 244, 14.
- athletica uirtus a Romanis contempta I 68, 8.
- Ti. Atinius I 128, 1. 169, 16.
- Atlas I 47, 1.
- atomi I 232, 5—233, 10. 592, 8 ss. 706, 19. 750, 5 ss. II 9, 12. 17, 4. 22, 9. 23, 27 ss. 83, 10. 84, 10—90, 21. unde nomen iis impositum sit II 85, 8. *nomina eorum*: atomi II 22, 9. 23, 27. 86, 14. 87, 11. 21. 88, 15. 89, 25. 90, 1. 3. 6. 9. 11. 91, 19. 23. insecabilia ac solida corpora II 9, 12. corpuscula I 232, 13. 15. corpuscula indiuidua II 86, 20. primordia I 232, 21. II 24, 3. 90, 8. principia II 24, 1. 84, 11. semina I 232, 5. 592, 8. II 86, 15. 89, 4. 90, 5. semina minuta I 607, 16. 706, 19. 750, 5. II 17, 4. 84, 18. minuta quaedam et insecabilia semina II 83, 10. semina principalia I 750, 9. *item* semina ignis II 88, 4.
- Atticus *Ciceronis amicus* I 60, 3. 74, 4.
- Attii Nauii auguris miraculum I 125, 20. 169, 11.
- auditus quomodo fiat II 28, 17 ss. in duas aures diuisus II 34, 13. quomodo obstruatur II 41, 9.

- Auentinus monti nomen dedit I 47, 7.
 aues bis nascuntur II 12, 5. in earum fetibus primi oculi finguntur II 44, 14. uesicae usum non habent II 42, 12. earum cantus quomodo lingua efficiatur II 35, 12. earum in educandis fetibus labores II 11, 12—18. aliquid humanae intelligentiae habere uidentur II 11, 12 ss. cf. uolucres.
 [Aulacia oppidum I 48, 14.]
 auguratio (auguratus) daemonum inuentum I 167, 1. 696, 12.
 augures a Numa creati I 88, 14.
 auguria per daemones effecta I 125, 18. 694, 3.
 Augusta cf. Valeria.
 Caesar Augustus somnio seruatus I 128, 13. 16. 169, 16. a Bruto eius castra capta I 128, 17. ab eius militibus Turullius interfectus I 127, 21. — Augustus *aetate Diocletiani et Constantini*: cf. Constantinus. Licinius. Maximianus (Galerius). Maximianus (Herculus). Maximinus. Seuerus. — (Diocletiani) dispositio, ut duo sint in re publica maiores, qui summam rerum teneant, item duo minores, qui sint adiumento II M 192, 21. Augustus atque frater ibid. 196, 5. Maximianus Herculus frater Diocletiani ibid. 181, 17. Augusti ibid. 192, 18. Maxentius Maximinus et Constantinus filii Augustorum appellantur (a Maximiano Galerio). ibid. 210, 2. cf. pater, ibid. 192, 3.
 Aurelianus ecclesiam persequi cogitat: Caenofrurio falsa suspicione ab amicis interemptus II M 179, 14—21.
 aures unde nomen habeant II 29, 3. earum forma et usus II 28, 15—29, 13. sedes II 25, 9. cur duae sint II 28, 15. 34, 13. earum uoluptates I 562, 3—563, 19. 740, 15. 741, 4—12.
 Aurora II Ph 137, 35.
 Auses I 347, 1.
 Autronius Maximus I 128, 4.
 autumnus occidentis est I 143, 18.
 Babylon I 23, 5. 304, 4.
 [Babylonii I 93, 3. 690, 25.] rex Babylonius I 285, 7.
 Baebio consule I 88, 17.
 Balbus apud Ciceronem I 122, 26.
 baptismus id est purifici roris perfusio I 329, 18. caeleste lauacrum I 600, 23. uirtutis ac fidei lauacrum I 468, 3.
 barbae ratio II 27, 5.
 Baruch cf. Hieremias.
 non belligerare iustum I 454, 4.
 Bellona I 432, 16. eius sacra I 81, 15. 689, 5.
 Belus Assyriorum rex I 690, 24. [eius cultus et aetas I 93, 3 ss. 690, 24 ss.]
 bestiarum naturalia munimenta I 253, 16. II 7, 17—8, 10. rationalem uim iis deus non dedit II 7, 17. earum potus quomodo fiat II 35, 19. cf. Indic. uerbor.
 Bithynia I 403, 14. 435, 19. II M 214, 14. 225, 5.
 Boeotiae in monte (Cithaerone) I 90, 17.
 Bona Dea I [89, 19.] 687, 21. eius aedes I 245, 17 (cf. 9 ss.).
 [de boni origine et natura I 130, 5 adn. cr. § 3 ss.] quid sit bonum et malum I 498, 20 ss. cur deus bonum et malum homini proposuerit: cf. malum. — bonum sine malo esse non potest I 537, 16.

qualitatem boni ex malo scimus, item mali ex bono I 419, 23 ss. diuersitas bonorum ac malorum sacramentum diuinæ religionis continet sola I (419, 22). 421, 2. omnis ratio in discernendis bonis ac malis sita est II 102, 9. boni ac mali scientia: cf. scientia. — summum bonum quid sit I 2, 9. 191, 14. 192, 10 ss. 199, 5 ss. 205, 7 ss. 274, 14. 600, 3 ss. 701, 24 ss. 704, 1 ss. in sola religione est I 202, 3 ss. immortalitas est I 208, 12 ss. 212, 12. 282, 21. 499, 6. 608, 20. 705, 22. II 104, 11. non est uirtus I 197, 10. 205, 19. philosophorum de summo bono sententiae I 191, 6 ss. 702, 4 ss. bonum naturale I 192, 16—20. animi et corporis bona II 118, 2 s. bona animi corporis fortunæ I 195, 1—7. 10. — de communitate bonorum I 248, 11 ss. 250, 11 ss. 251, 10. 708, 18. cur boni miseriores sint quam scelerati I 434, 4. 616, 21. II 109, 20. 119, 14 ss.

Bosporus cf. fretum.

boues lucae II 13, 17.

brachia II 37, 3.

Bruto duce libertas defensa I 634, 7.

a Bruto Caesaris Augusti castra capta I 128, 17. bello Brutiano I 128, 14.

Butes I 65, 18.

Byzantium II M 225, 10.

Cabirus I 56, 17.

Caca dea I 77, 18. 687, 15.

[Cadmus I 58, 19.]

Lucii Caecilii (*sic cod.*) liber ad Donatum confessorem de Mortibus persecutorum *uulgo Lactantio tributus* II 171.

L. Caelius Firmianus Lactantius (*de nominibus* cf. I *Proleg. p. VII adn. 1; p. 1, 1; gentile* Caecilius, non Caelius *uult Seeck, Geschichte des Untergangs der antiken Welt I (1895) Anh. 426*): in Bithynia oratorias litteras accitus docebat I 403, 14. eo praesente duo scriptores libros contra religionem Christianam compositos recitauerunt I 411, 7. uidit in Bithynia praesidem gaudio mirabiliter elatum quod... I 435, 18. minime quietus in summis necessitatibus II 4, 1. 9 ss. 63, 10. appellat Pentadium fratrem I 675, 8. praeceptor Demetriani I 150, 2. II 4, 3 ss. Asclepiades de prouidentia librum ad eum scripsit I 595, 25. ipse de ingenio suo I 177, 22. 271, 14. 479, 14. II 4, 3. 6, 7. 68, 1. cotidianum studium eius II 4, 4. ipse de eloquentia sua I 177, 3. 12. 23. 178, 8. 214, 16. 215, 1. II 4, 2. 64, 14. de oratoria sua professione I 3, 3. 403, 14. de exercitatione sua fictarum litium I 3, 12. forum non attingit I 214, 18. de summo consilio uitae suae II 64, 2. cum philosophis ei proposita luctatio I 175, 22 ss. 271, 16. 413, 3. 699, 17. II 51, 13. 63, 15. Epicurum refellere cogitat II 24, 9. ad diuinæ sapientiae portum se confert I 3, 26. librum De opificio dei ad Demetrianum auditorem suum scripsit II 4, 3. 63, 9. I 150, 1. monita ad Demetrianum II 4, 3 ss. 20 ss. 5, 12 ss. ille liber quid contineat I 150, 1. II 6, 5 ss. 18, 21. Institutiones praeparat II 24, 9. 51, 13. 63, 11. quo consilio eas scripserit I 2, 29—6, 9. 95, 13. 399, 16. 400,

8. 411. 16. 675. 4. causa eius consilii I 403, 14. 411, 8. 412, 21. qua fiducia hoc opus suscepit I 177, 23. 479, 4. II 63. 21. de effectu eius I 398, 3. 675, 5. cur Diuinas Institutiones inscripserit I 4. 6. septem earum uolumina I 5, 7. maxima I 675, 10. propositi operis septem spatia I 667, 16. in nostris Institutionibus II 94, 20. ad ipsos libros I 680, 17. in libris I 713, 12. prima haec institutio nostra (*i. e. lib. I*) I 94, 11. in secundo Diuinarum Institutionum libro II 70, 4. in quarto supra dicti operis libro II 70, 14. in sexto libro Institutionum II 112, 15. quattuor posteriores libri quid contineant I 107, 20. summum huius operis et maximum I 479, 7. Institutiones cum aedificio comparantur I 581, 3 ss. Institutionum libros quo tempore Epitomen earum scribebat, iam pridem conscripserat I 675, 4. Epitomen Institutionum ad Pentadium fratrem cur scripserit eiusque suscepti difficultas I 675, 7 ss. librum De ira dei promittit I 172, 19. quo consilio eum ad Donatum scripserit II 67, 4 ss. 123, 5. se contra omnes sectas proprio opere pugnaturum promittit I 396, 20. II 70, 15. item contra Iudaeos I 585, 25. Firmianus commentator Vergilii II 158, 15. liber De mortibus persecutorum *uulgo ei tributus*: cf. Caecilius. Donatus confessor. — testimonia de uita eius II 158, 20. 161, 1. 162, 10. 18. 165, 22. 166, 2. testimonia de eius studiis doctrinaque II 59, 10 adn. 163, 17. 164, 8. 18. 165, 2. 7. 11. 15. 27. 30. testimonia de scriptis eius II 158, 22. 161, 6. 162, 22. 163, 6. 20. 26. 164, 5. 165, 11. 167, 10. 16. II 27, 10 s. adn. 46, 13 adn. 57, 8 adn. 59, 10 ss. adn. 135 adn. laudes eius II 157, 12. 158, 20. 161, 9. 162, 10. 19. 25. 163. 20. 164, 9. 165, 15. 166, 15. 27. 30. uituperatur I 659, 10 adn. II 59, 10 adn. 157, 9. 13. 163, 2. 26. 164, 9.
- caelum: eius forma I 255, 15. natura I 181, 23. materia II 56, 13. caeli effigies in homine I 155, 16—157, 5. *quattuor eius regiones* I 143, 1 ss. 9 ss. caeli ratio in animo I 481, 7 ss. caelum ueneficiis adpetere I 429, 19. cf. anima.
- Caelus I 46, 17—50, 6. [52, 21.] 70, 5. 686, 8.
- Caenofrurio qui locus est Thraciae, Aurelianus interemptus est II M 179, 19. <
- Caesar cf. Augustus. Iulius. — Caesares consecrati I 56, 9. — Caesar *aetate Diocletiani et Constantini* cf. Candidianus. Licinius. Maximianus (Galerius). Maximinus. Seuerus. — ut duo sint in re publica minores qui sint adiumento maioribus II M 193, 2. Caesaris (Caesarum) nomen, *ibid.* 183. 18—20. 210, 1. secundum (*sc. post Augustos*) Caesarum nomen, *ibid.* 196, 9. Maximini et Seueri Caesarum electio et nuncupatio, *ibid.* 193, 2. 12—195, 11. 201, 14. tres Caesares facere non poterat (Maximianus Galerius), *ibid.* 202, 9. cf. Augustus.
- Cain I 695, 5.
- [calculis ludere I 602 adn. § 4.]
- Callipho de summo bono I 191, 7. 194, 19. 702, 19.
- caloris uis et significatio I 143. 20

- ss. 144, 19. calor uitalis I 156, 12.
14. cf. anima.
- Campania II M 202, 20.
- campus Martius cf. Martius.
- duae Cancrī stellae I 83, 17. sub si-
dere Cancrī (*codd.* caeli) II Ph
144, 125.
- Candidianus Maximiani (Galerii) filius
nouennis II M 196, 10. ex concu-
bina natum Valeria adoptauerat,
ibid. 235, 6. nouennem pater Cae-
sarem substituere cogitabat, ibid.
196, 7. Maximini filia septennis
Candidiano desponsa, ibid. 236, 2.
pater eum moriens Liciuio com-
mendat, ibid. 214, 6. eius extrema
fata et mors, ibid. 235, 5—10.
- apud Cannas I 171, 2.
- capilli II 25, 15.
- Capitolium Romanae urbis et religi-
onis caput summum I 45, 14. 230,
10. in eo Iouis effigies I 217, 13.
a Gallis obsessum I 76, 13. saepius
conflagrauit I 230, 10. restitutum
[I 23, 10.] II 124, 7. [refecto Ca-
pitolio I 22, 8.] Capitolium fecit
Domitianus II M 177, 7. [Capitoli
immobile saxum Terminus I 78, 12.
687, 20.] inane monumentum I 45,
14. [Capitolinae sedes I 230, 20.]
- Cappadocia II M 228, 7.
- captiuorum redemptio I 527, 11 ss.
- caput unde nomen habeat II 20, 7.
eius forma II 28, 5. locus II 19, 6.
20, 5. 25, 4. partes II 25, 9. 28, 9.
duplices II 34, 12 ss. caput pilo
tectum (capillis) II 25, 15 ss. in eo
sunt sensus omnes conlocati I 512,
11. regimen totius animantis II
20, 6. mentis aula II 28, 5. tam-
quam arx corporis II 52, 10. arx
sublimis II 28, 4. totius diuini ope-
ris quasi culmen II 34, 12. hominis
fictio a capite sumit exordium II
44, 16. cf. cerebrum. mens.
- Carneades I 272, 15. Academicae
sectae philosophus I 444, 4 ss. eius
de iustitia disputationes I 444,
10—445, 5. 449, 13. 453, 9. 454,
11. 457, 23. 730, 10. 21—731, 21.
ut Aristotelen refelleret. I 444,
21. Marcus Tullius eum refellere
non potuit I 451, 21. Lactantius
ei respondet I 452, 9—460, 14.
731, 22—733, 19. o Carneade I
454, 11.
- caro et spiritus I 376, 14 ss. (cf. I
373, 6 ss.)
- Carpi II M 178, 5. 183, 1.
- Carthago (Karth.) a Iunone defensa
I 171, 9. sublata Carthagine aemula
imperii I 633, 18. Carthaginenses
(Karth.) ab Agathoele uicti ducen-
tos nobilium filios Saturno immo-
lauerunt I [81, 2.] 689, 1.
- cartilago II 20, 20 s. 29, 11. 33, 15.
- Iuppiter Casius I 92, 3.
- Dio Cassius I 51, 20.
- castitatis officia I 565, 2—571, 9.
740, 11. 748, 5 ss.
- Castor (Kastor) homo fuit I [56, 3.
59, 17.] 60, 5.
- Castor et Pollux apud lacum Iuturnae
uisi I 126, 2. nuntiauerunt regem
Persen uictum esse I 126, 4. dum
alienas sponsas rapiunt, esse gemini
desierunt I 34, 9. 682, 7. Idas al-
terum gladio transuerberauit I 34,
10. eosdem poetae alternis uiuere,
alternis mori narrant I 34, 11. Ho-
merus eos mortuos et sepultos esse
testatur I 34, 14. 19. 682, 8. He-
lena fratres requirit I 34, 17.
- castra praetoria Maximianus (Gale-
rius) sustulit II M 202, 4.
- cataclysmus cf. diluuium.

- Catamitus cf. Gauymedes.
 Catilina I 242, 1.
 Ceres Catinensis I 112, 12.
 Cato Censorius I 444, 11. [504, 17.]
 — Cato (Uticensis): Romanae sapientiae princeps I 238, 7. eius uirtus I 242, 1. Stoicae uanitatis imitator I 237, 11. 238, 18. Cato et Caesar I 238, 20. 239, 2. ipse sibi manus intulit I 237, 11. 238, 8. 18. 710, 23.
 Q. Catulus Capitolium restituit II 124, 8. apud Ciceronem in Hortensio I 484, 8. 12.
 Caucasus I 148, 10. 434, 1. [455, 7.]
 Cecropidis tribus uirginibus I 66, 17.
 cerebrum in duas partes diuisum II 34, 16. de cerebro uua demissa II 40, 4. cerebri medulla II 53, 19. purgamenta II 33, 19. in eo sentiendi ratio II 34, 15. mens num in cerebro (uel in capite) sit II 52, 7. 19. 53, 17.
 Ceres munerum gratia dea facta I 67, 15. 70, 3. in Henna solo fruges repperit I 112, 16. eius fruges I 677, 19. Ceres et Proserpina I 65, 1. 83, 3. 682, 20. Cereris Eleusinae sacra I 82, 21. 689, 15. de Cerere Hennensi deplorauit Cicero I 112, 12. eius antiquitas I 112, 14. 21. religio I 112, 17. 21. a Verre sublata I 112, 23. Ceres Milesia quo miraculo multum sibi uenerationis adiecerit I 127, 15. 169, 15. Cereris aedes I 245, 17 (cf. 9 ss.). Ennius (Sacra Historia) de Cerere I 53, 13.
 ceruix II 25, 4. 37, 2.
 Chaldaei de aetate mundi I 628, 17.
 fretum Chalcedonium II M 214, 13.
 Cham I 161, 6—15.
 Chanaan I 161, 11.
 Chananaei I 161, 12.
 chaos I 14. 20. 132, 5.
 [Chiron I 33, 20. 681, 28.]
 Chloris nympa I 73, 9.
 mons Choreb I 344, 4.
 Chrestus cf. Christus.
 Christiani: a deo e gentibus conuocati in locum Iudaeorum successimus I 366, 8. 367, 3. 722, 1. appellamur filii Iudaeorum I 366, 10. Iudaeorum nos successores ac posterum I 475, 14. Iudaei maiores nostri I 475, 17. patres I 475, 22. maiores nostri principes Hebraeorum I 302, 3. Christiani sequimur doctrinam sanctorum prophetarum, defendere hanc publice non solemus deo iubente I 667, 2 ss. nos nouo testamento utimur I 365, 2. cur nobis inuicem fratrum nomen inpertiamus I 447, 23 ss. (446, 23 ss.). falsè pro stultis habemur I 437, 4—439, 6. 15 ss. 443, 4 ss. 14—460, 14. 460, 15 ss. 667, 4. 729, 18. 731, 22—733, 19. noster numerus de cultoribus deorum semper augetur I 439, 7. 16 ss. (Christianorum) patientia I 441, 6 ss. 542, 16. 733, 7. [neque cruciatum neque mortem pro fide recusamus I 602, 2 adn. cr. § 16.] num uideatur is iam Christianus esse non posse qui diis coactus libarit I 440, 18. haeretici se potissimum Christianos putant I 396, 14. Christiani esse desierunt Phryges Nouatiani Valentiniani Marcionitae Anthropiani seu quilibet alii nominantur I 396, 5. defuerunt apud nos idonei peritique doctores I 403, 9—12. (401, 15 ss.). defuerunt scriptores qui ueritatem recte defenderent I 402, 3—403, 11. 411, 22—412, 21.

fuerunt qui contra eam scribebant I 403, 11—411, 8. 14. quomodo redarguendi sint I 400, 8—403, 8. 411, 22—413, 6. duo in Bithynia extiterunt I 403. 14. alter tres libros euomit contra religionem nomenque Christianum I 403, 17 ss. 404, 14—405, 22. alius (*Hierocles*) eandem materiam mordacius scripsit I 405, 22 ss., composuit libellos duos non contra Christianos, sed ad Christianos I 406, 3—411, 6. quos *φιλαλήθεις* adnotare ausus est I 410, 11. cf. ecclesia. persecutio. persecutores. — rescripta, edicta, litterae principum ad Christianos pertinentia I 436, 11 (a Domitiano *Ulpiano* de officio proconsulis libro septimo collecta). II M 187, 4 (Diocletiani). 189, 1 (Diocletiani). 212, 10 (Maximiani Galerii). 228, 13. 15 (Constantini et Licinii). — Christiani II M 185, 2. 6. 23. 187, 17. 197, 11. 198, 1. 201, 8. [212, 14. 17. 213, 9. 15.] 214, 20. 215, 2. 7. [229, 2. 11. 230, 11. 231, 8. 14. 232, 2. 9. 15.] *Christiani appellantur* nostri: cf. *Indic. uerbor.* — populus noster I 422, 18. 429, 1. 438, 6. 447, 20. 460, 14. dei populus I 394, 13. 471, 8. 476, 11. 477, 24. 631, 17. iustus populus I 404, 14. 639, 8. uera sapientia in religione Christiana sola uersatur I 302, 1. religio nomenque Christianum I 404, 15. [religio Christianorum II M 230, 6.] Christianorum nomen II M 187, 19. [226, 10. 230, 1.] [corpus Christianorum II M 232, 7. 11. 15. 233, 3.] philosophi sectae nostrae (*i. e.* Christiani) male nunc audiunt, quod uitia sub obtentu nomi-

nis celent II 4, 11 ss. aut uitiiis mederi aut ea prorsus effugere debent II 4, 15.

Christus: quod nomen habeat I 291, 11—293, 3. 713, 17—19. Iesus I 293, 8. latine dicitur salutaris siue saluator I 311, 3. 312, 1. 713, 20. 23. 714, 5. uerus Iesus I 346, 10 ss. per Christum Iesum I 327, 6. *accus.* Iesum I 347, 7. 714, 5. *abl.* Iesu I 327, 9. 10. 14. Christus I 293, 8—295, 3. 318, 10. 645, 6. 713, 21 ss. 714, 5. Chrestus I 294, 2. *ἡλειμμένος* I 294, 13. Messias I 294, 2. Emmanuel I [310, 10]. 311, 2. 715, 21. — bis natus, primum in spiritu, postea in carne I 295, 5. 316, 15. 715, 11 ss. prima natiuitas I 291, 12. 295, 4—201, 3. 316, 16. 337, 2. 715, 10—716, 15. in prima natiuitate spiritali creatus ex solo deo sanctus spiritus factus I 715, 12. deus produxit similem sui spiritum uirtutibus patris dei praeditum I 129, 11. [spiritum rectum, qui est deo tamquam dextera I 130, 5 adn. cr. § 2. bonorum suorum potestatem illi adsignauit, dilexit ut bonum filium; eum instruxit ut certaret cum spiritu prauo, ibid. § 7.] sanctum et incorruptibilem spiritum genuit, quem filium nuncuparet I 286, 7. de aeternitatis suae fonte deque diuino spiritu suo filium progeniuit I 712, 18. antequam mundum institueret I 129, 8. 286, 6. 712, 17. summi dei filius I 286, 11—291, 10. primus et maximus filius I 131, 1. filius dei quid significet I 295, 14 ss. deo patri probatus et carus I 130, 2. de unitate dei patris et dei

filii I 391. 21—394, 11. 723, 3—13. summa rerum uel de simplici duplex uel de duplici simplex gubernat totum mundum II 34, 21. dei nomen accepit I 329, 10. 712, 25. deus I 317, 2 ss. 320, 5. 376, 8. 377, 2. 381, 1. 645, 7. 715, 24. deus a cultoribus dei suspensus atque subfixus I 351, 4. numquam se ipse deum dicit I 329, 2. unde deus creditus sit I 407, 18—411, 6 (410, 2). Plato de (primo ac) secundo deo I 713, 2. princeps angelorum I 328, 18. ab angelis diuersus I 296, 15. daemones eum timent I 387, 6. eum praefecit deus operi uniuerso mundi eoque et consiliatore usus est et artifice in excogitandis ordinandis perficiendisque rebus I 131, 1 ss. 290, 3. 291, 10. 712, 22. et prouidentia et ratione et potestate perfectus I 132, 1. 286, 12. est sapientia dei I 300, 6. 712, 21. ratio I 300, 5. 712, 20. sermo uel uerbum uel uox dei I 296, 10 ss. 300, 4 ss. 331, 5. 392, 16. 712, 21. λόγος I 300, 4. spiritus I 296, 17. 297, 6 ss. iustitia I 338, 6. uirtus I 338, 5. 392, 16. 712, 20. manus dei I 392, 16. prophetae de Christo I 286, 13. 290, 5. 297, 18—367, 13. 377, 18. 393, 7 ss. 409, 14—410, 6. 713, 13. 715, 16—722, 17. 723, 1. — secunda natiuitas I 301, 3—329, 11. 316, 18. carnalis I 715, 12. secundum carnem natus I 336, 6. habebat spiritalem patrem deum et sicut pater spiritus eius deus sine matre, ita mater corporis eius uirgo sine patre I 376, 6. 715, 10. 13. caro sancta factus I 715, 14. deus et homo I 317, 2

ss. 376, 8. 715, 24. mediator aduenit id est deus in carne I 377, 2. cur deus homo factus sit seque infirmitati passionibus dolori morti subiecerit I 369, 3—377, 15. 395, 15—21. 723, 14—724, 15. filius hominis quid significet I 313, 10. 317, 2. — qua de causā in terram uenerit I 304, 12. 306, 10. 312, 6. 313, 11. 329, 17. 369, 10 ss. 371, 17 ss. 375, 17 ss. 715, 2. 716, 12. 723, 25. duplex eius in terram aduentus I 313, 4 ss. 341, 7. primus eius aduentus I 313, 5. 341, 8. 10. 585, 17. eius conceptio I 309, 15. per uirginem natus I 309, 15. 311, 6. 316, 15 ss. 376, 7. 715, 10. ex domo David generatus I 321, 8. 324, 16. ante annos CCC natus Augusto imperante I 714, 6. 9. tinctus ab Iohanne I 329, 14. hoc baptismo quid uoluerit effici I 329, 15. eius miracula I 320, 13 ss. I 329, 12—337, 8. 385, 16—19. 716, 15—717, 1. magus a Iudaeis habitus est I 321, 1. 329, 13. 331, 9. 716, 17. eius miracula non magica uirtute facta esse I 320, 19. 329, 13. 330, 2. 331, 9. 334, 1. 408, 3. 409, 6. 18 ss. 716, 17. eum ex miraculis deum credi I 407, 18 ss. increpuit Iudaeos I 341, 1. 717, 4. eum adfirmavit scriptor quidam (*Hierocles*) a Iudaeis fugatum collecta nongentorum hominum manu latrocinia fecisse I 407, 12. idem insolentiam Christi uoluit arguere I 408, 7. Christus agnus candidus sine macula a Iudaeis immolatus I 383, 20. eius passio I 337, 9—362, 7. 717, 1—720, 11. quo die et quo anno cruci adfixus sit I

304, 8. 327, 4. 718, 8. II M 173, 9. a regno David usque ad crucem Christi anni ML colliguntur I 359, 7. Salomon annis M paulo amplius ante de eo pronuntiauit I 717, 6. inferos uicit et resignauit I 313, 13. ab inferis euocatus non aderit. quia non amplius quam biduo apud inferos fuit I 388, 10. resurrectio eius I 349, 17. 362, 7—364, 3. 393, 14. 720, 11—21. II M 174, 1. in Galilaeam profectus est, ut discipulos suos quaereret I 362, 10. 364, 4. 6. 720, 22. uoluit se Iudaeis ostendere I 364, 4. discipulis iterum congregatis scripturae sanctae litteras patefecit ordinauitque euangelii ac nominis sui praedicationem I 364, 6. 367, 8. 720, 23. II M 174, 1. discedens eos instruxerat uirtute ac potestate I 367, 15. 720, 25. II M 174, 5. inspirauit in eos spiritum sanctum I 720, 25. in caelum sublatus I 367, 9. 721, 2. II M 174, 7. — secundus eius aduentus I 313, 5 s. 315, 11. 316, 5. 341, 9. 585, 18. ad liberandos iustos I 640, 7—646, 7. 758, 21 ss. ad condendum regnum mille annorum I 658, 12 ss. 759, 11 ss. ad iudicandos uiuos ac mortuos I 647, 3—652, 16. 658, 4—659, 9. 759, 9. — Christus: dominus I 737, 8. 367, 14. dominus noster 479, 6. 585, 15. II M 173, 10. magister dominus II M 174, 12. in nomine magistri domini (*sic scribendum uid., dei codd.*) I 367, 14. legatus dei II 70, 11. patris I 394, 3. legatus ac nuntius dei I 375, 19. nuntius patris I 394, 9. minister dei ac nuntius II 69, 19. nuntius dei qui uetus illud

saeculum fugatamque iustitiam reduceret I 419, 9. fidelis I 329, 7. perfectus doctor uirtutis, perfectus sapiens, qui et uerbo sapientiam tradidit et doctrinam praesenti uirtute confirmauit I 369, 7—377, 13. 723, 18—724, 6. doctor iustitiae I 316, 8. peccata non habebat I 329, 15. uera religio ueraque sapientia in Christo est I 722, 21. dux honoratus, qui uirtutibus ac bonis praesit I 488, 9. dux magnus caelitus missus I 277, 23. dux sanctae militiae I 645, 9. templi maximi ianua est, lucis uia, dux salutis, ostium uitae I 394, 10. aeterni templi fabricator I 325, 5. metator templi dei I 307, 10. templum nouum condidit I 376, 1. diuini et immortalis templi conditor II 70, 11. ipse uerum dei templum I 349, 17. pastor I 311, 15. legem per Moysen datam soluit nouamque dedit I 343, 5. 9—345, 10. 347, 6. 717, 26. legem non soluit, sed impleuit I 717, 27. nouae legis lator I 714, 25. legem diuinam tradidit nobis ipse dominus I 737, 8. ipse uia praesensque lex I 345, 8. 375, 21. sabbatis non uacauit operans in salutem hominum I 343, 6. 717, 27. circumcisionem uacuefecit I 343, 7. 345, 11—348, 3. abstinentiam suillae carnis abstulit I 343, 8. 348, 3—22. in utroque testamento testator nos heredes regni aeterni fecit I 365, 3. nouum testamentum per eum datum I 366, 6. sacerdos patris I 394, 9. sacerdos perpetuus I 329, 9. eius sacerdotium sempiternum I 325, 7. 15. inter deum et hominem medius constitutus, unde

illum Graeci *μεσίτης* uocant I 376, 8. mediator aduenit I 377, 2. cibus ac uita omnium qui credunt I 358, 5. iudex I 329, 10. liberator et index et ultor I 645, 6. rex I 295, 1. 645, 7. 713, 21. rex summus I 329, 9. — diuina opera quae fecit quam figuram et significantiam spiritalium habeant I 377, 20—380, 3. quaecumque passus est quam figuram et significantiam spiritalium habeant I 377, 19. 380, 2—385, 8. 724, 11—24: aceti potus ac fellis cibus I 380, 7—16; corona spinea I 380, 17—381, 4; sancta crux I 359, 10. crucis Christi deploratio I 350, 18—351, 8. sacramentum crucis I 724, 7. crucis Christi ratio et uis I 358, 4. 377, 15. 381, 4. 384, 12. 724, 6—725, 6. sancta crux I 359, 10. quanto terrori sit daemonibus I 384, 14—385, 8. 386, 4 s. 724, 24. 725, 6. tuti sunt qui signum ueri et diuini sanguinis (crucis) in fronte notauerint I 383, 22. 384, 6—12. 724, 24—725, 6. (cf. etiam *Indic. uerbor.* s. signum). ex ipsa illa cruce Christus deus creditus I 410, 3. [ignumque crucis uenerabile adora in *car.* recentioris aetatis *De passione domini* II 150, 50.] — Christi discipuli I 362, 10. 364, 6. 367, 8. 13. 15 ss. 406, 18—407, 12. 720, 22—25. II M 174, 1 ss. in locum Iudae proditoris Mathiam et Paulum adsumpserunt II M 174, 9. cf. Paulus. Petrus. — Antichristus se Christum mentietur I 645, 16. 758, 10. Christi nomine amisso Phryges... seu quilibet alii nominantur (*haeretici*) humana et externa uocabula induerunt I 396,

5. — miles Christi II M 190, 11. — Constantinus transuersa X littera, summo capite circumflexo, Christum (*coni.*, Christo *cod.*) (caeleste signum dei) in scutis notat II M 223, 17. — Maximinus quasi tormentis adactus fatebatur Christum implorans, ut suimet misereretur II M 234, 19. — scriptor quidam (*Hierocles* I 405, 22) de Christo I 407, 12 — 411, 6. — Carmen de passione Domini Ps.-Lactantii (recentioris aetatis) II 148. — Cf. Hermes. Sibyllae.

Chrysippus Stoicus I 679, 6. uir acris ingenii I 697, 17. sibi ipse manus intulit I 237, 8. 710, 22. de deo I 17, 1. 679, 6. de eo Cicero I 656, 9.

ciborum receptio et concoctio II 35, 16. 38, 20 ss. 41, 15. 49, 8. maceratorum ex aluo emissio II 42, 4. 10. 18. eorum sucus II 41, 17. 42, 6.

cilia II 32, 19.

[Cimmeria Sibylla I 21, 8. 679, 25.]

Cimmeriae tenebrae I 410, 12.

Cimon I 511, 7 (*codd.* Timon). II 119, 3.

Circe I 82, 18.

circus I 742, 22. [circi colores I 602, 2 adn. cr. § 4.] circum Diocletianus quem fecerat Nicomediae (II M 181, 4), dedicare cogitabat, ibid. 191, 8. circenses ludi I 561, 4—562, 2. Neptuno attributi I 561, 16. 742, 1. ludis circensibus praesultor I 128, 3. circenses Maxentius natali suo edebat II M 224, 5.

circumcisio I 343, 7. 345, 11. prima carnis I 346, 9. 347, 8. secunda cordis ac spiritus I 346, 8. 347, 10. 17 ss.

Cirrhaei modi II Ph 138, 48.
 in Cithaerone Liber natus I 90, 14
 —19. unde Cithaeron appellatus
 sit I 90, 19.
 Claudia proponitur in exemplum mi-
 raculi I 126, 12—19. 169, 13.
 Appius Claudius censor cur lumini-
 bus orbatus sit I 127, 2. 169, 16.
 Appius (apud Sallustium) 'caninam
 facundiam' dixit I 551, 14.
 Cleanthes Stoicus I 679, 6. sibi ipse
 manus intulit I 237, 8. 710, 22.
 aethera esse dicit summum deum
 I 16, 16. 679, 6.
 clinici philosophi I 194, 6.
 Cloaca maxima I 73, 20. 686, 21.
 Cloacinae deae simulacrum I 73, 19.
 686, 20. 22.
 Codrus I 210, 12.
 collum II 25, 5. 37, 1. 39, 12.
 Colophon I 25, 11.
 cometae I 636, 9. 757, 14.
 comicae fabulae I 560, 4—8.
 comoedia I 742, 14. comoediae Grae-
 cae II 156, 6. ueteris comoediae
 scriptores II 156, 8. comoediarum
 metra II 156, 4.
 conceptio hominis II 43, 4 ss.
 Concordia dea I 687, 7.
 qui consolati sunt alios ob amissionem
 carorum, fortunae nomen acerrimis
 accusationibus prosciderunt I 265, 4.
 confessio: cf. *Indic. uerb.* confessio
 et confiteri.
 conscientia I 573, 13—575, 15. 748,
 19. II 82, 5. 9.
 Constantia Constantini soror Licinio
 desponsa II M 222, 12. nuptiae
 Mediolani factae, ibid. 225, 2 s.
 Constantius gener Maximiani Herculi
 (cuius priuignam Theodoram du-
 xerat) cf. II M 206, 9. pater Con-
 stantini II M 193, 19. litteris

Diocletiani Christianos persecui
 iussus conuenticula tantum dirui
 passus est, ibid. 189, 5—9. a Ma-
 ximiano (Galerio) contemptus, ibid.
 195, 21. 200, 3. ualitudine adfectus,
 ibid. 195, 22. 200, 6. in eius locum
 Maximianus (Galerius) Licinium Au-
 gustum nominare cogitat II M 196,
 4. saepius rogauerat ut Maximianus
 Constantinum filium ad se mitteret.
 ibid. 200, 6, 14. quemadmodum
 Constantinus ad eum peruenerit,
 ibid. 200, 15—201, 5. eius mors,
 ibid. 201, 6. eius mores, ibid. 182,
 13. 195, 22.
 Constantinus filius Constantii II M
 193, 19. fuit Nicomediae a Diocle-
 tiano factus tribunus ordinis primi,
 ibid. 193, 23. a militibus amatus,
 ibid. 193, 22. 194, 20. 201, 15. eius
 mores, ibid. 193, 23. 26 s. non
 nominatur Caesar a Diocletiano,
 ibid. 193, 24—195, 8. uiuit apud
 Maximianum (Galerium) Nicome-
 diae, ibid. 200, 6. ab eo insidiis
 petitus, ibid. 200, 8—13. quomodo
 ad Constantium patrem effugerit,
 ibid. 200, 14—201, 5. a patre mo-
 riente militibus commendatus sus-
 cepto imperio fit Augustus, ibid.
 201, 7. [cf. I 4 adn. § 14.] nihil
 egit prius quam Christianos cultui
 suo reddere, ibid. 201, 8. Maximi-
 anus (Galerius) eum non impera-
 torem, sicut erat factus, sed Cae-
 sarem appellari uolebat, ibid. 201,
 21. gener Maximiani (Herculi), cu-
 ius filiam Faustam in matrimonio
 habebat, ibid. 204, 1. 206, 9. 15.
 207, 5. 7. 9—13. idemque generi
 filius (sc. filius Constantii et The-
 odorae priuignae Maximiani), ibid.
 206, 9. Maximianum (Herculum)

socerum dolo armisque se aggredientem Massiliae opprimit, ibid. 206, 6—207, 6. eundem nouis insidiis se petentem extinguit, ibid. 207, 7—208, 5. Constantinus et Maximinus a Maximiano (Galerio) filii Augustorum, deinde imperatores nominantur, ibid. 210, 2. 5. Maximinum Christianos uexantem litteris deterret, ibid. 215, 18. Constantini iussu senis Maximiani (Herculii) statuæ reuulsæ et imagines detractæ, ibid. 221, 16. Maxentius ei bellum indicit, ibid. 222, 19. bello exorto Constantinus ad urbem propius admouet et e regione pontis Muluii consedit, ibid. 223, 6—14. transuersa X littera, summo capite circumflexo, Christum (caeleste signum dei) in scutis notat, ibid. 223, 17. uincit Maxentium qui ipse interit, ibid. — 224, 14. populus subclamauerat Constantinum uinci non posse, ibid. 224, 6. confecto bello cum summa senatus populique Romani laetitia acceptus Maximini perfidiam cognoscit: senatus ei titulum primi nominis decernit, Maximinus aperte inimicitias profitetur, ibid. 224, 15—23. proxima hieme Mediolanum concessit, eodem Licinius aduenit, ut sororem eius (*Constantiam*) sibi desponsam (222, 12) in matrimonium acciperet, ibid. 225, 1. [ibi uniuersa quæ ad commodam rei publicam pertinerent in tractatu habent constituuntque de restituenda ecclesia litteras, ibid. 228, 13 ss.] Maximinus eo proposito contra Licinium mouerat bellum, ut cum eius exercitu, quem largitionibus ad partes suas tracturum se sperabat, statim ad Con-

stantinum pergeret, ibid. 227, 14. Constantino atque ipso ter consulibus Licinius de restituenda ecclesia suas Constantinique huius modi litteras ad praesidem datas proponi iussit, ibid. 228, 12. hæ litteræ ipsæ ibid. 228, 15 ss. [Constantinus Augustus, ibid. 228, 15.] — [eius liberi I 4 adn. § 14.] [Constantini nominis auspicio Lactantii Institutiones inchoatæ I 4 adn. cr. § 13. 16. Constantinus gratulationibus uotisq̃ celebratur I 4 adn. § 13 ss. primus Romanorum principum deum uerum cognouit ibid. § 13. praedicatur quod per eum sancta religio restaurata sit I 668 5 adn. Constantine imperator maxime I 4 adn. § 13. Constantine imperator I 95, 13 adn. 177, 3 adn. 274, 3 adn. 485, 6 adn. sanctissime imperator I 668, 5 adn. § 11.] apud Coos I 127, 10.

Coprianus cf. Cyprianus.

cor II 34, 17 ss. 44, 11. globus cordis II 49, 5. adfectus pauoris in corde constitutus II 49, 7. 14. sapientiae domicilium II 34, 17. I 213, 1. templum dei II 132, 12 ss.

Cornelius Nepos I 51, 20. Nepos Cornelius ad Ciceronem scribit I 222, 7.

Cornelio consule I 88, 17.

Cornelius homo seditiosus I 484, 11. corporis nostri ratio plane obscura non est II 7, 10—13. multa in corpore uel dubia uel obscura II 48, 18. 49, 11. corporis natura et ratio I 156, 1 ss. 157, 5 ss. 207, 9. II 106, 15 ss. ex humo fictum II 92, 14. e terra oritur I 156, 1. 187, 19. e terra est I 157, 12. [de terra est I 602, 2 adn. cr. § 8.] terra est I 103, 7. 263, 24. 499, 15. 595,

2. 599. 16. terrae adscribitur II 106, 15. terrenum est I 157, 8. materia corporis in umore est I 145, 21. diaboli (ex diabolo) est I 157, 8. 12. corporis unitas II 34, 8. 22. partes corporis uel dexteræ uel sinistrae II 34, 8 ss. pars dextera in toto corpore masculina est, sinistra feminina II 43, 13. solidamenta corporis ossa II 24, 11. suco alitur II 38, 19. 41, 17. 42, 6. in corpore humano nihil est quod non tantundem ad usus necessitatem quantum ad pulchritudinem ualeat I 149, 16. II 13, 6. partes corporis decorae (speciosae) II 21, 10. 33, 8. 11. 34, 2. 5. 12. 35, 2. 36, 5. 10. 12. 20. 37, 4. 9. 10. 13. 21. 23. 38, 1. 9. 11. 14. 17. 47, 16. *al.* utiles II 21, 1. 34, 10. 35, 2. 37, 4. 9. 14. 38, 18. 40, 4. 47, 16. *al.* homo corpore quasi custodia saep-tus I 141, 24. eius hospitio utimur I 103, 6. hoc corpusculum hominis receptaculum est I 104, 23. II 62, 5. uasculum quo homo continetur I 104, 25. corpus uas hominis II 19, 1. uas quodammodo fictile quo animus continetur II 5, 20. uasculum quo tamquam domicilio tem-porali spiritus hic caelestis utatur I 157, 9. tenebrosum domicilium I 587, 9. mentis II 68, 6. de cor-pore et anima, cf. anima. corporis dimicatio I 207, 9 ss. corporis bona et mala I 601, 2 ss. in corpore uitia continentur II 118, 1. qui se corpori addixerunt, non adsequi possunt diuini muneris gratiam II 118, 10. 13. corpora animalium in-tersecta II 43, 11.
- Corybantes I 51, 4. [86, 6.] 690, 3. [Corythi filii I 93, 11.] costae II 19, 23.
- C. Cotta pontifex apud Ciceronem disputans contra Stoicos de reli-gionibus I 19, 1. apud Ciceronem I 122, 26. 139, 15. refellitur I 123, 4.
- Crassus I 534, 3.
- Crates Thebanus* I 252, 21.
- Cratinus II 156, 10.
- Cretam Liber delatus I 35, 8. 682, 12. in Cretam Iuppiter infans mis-sus I 51, 2. [remeauit I 55, 2. in Creta Iuppiter I 44, 21. 685, 20.] eius antrum I 88, 10. [eius sepulcrum I 45, 1. 685, 21. Κρήτη I 45, 8. Cretaeæ capra I 85, 17. Cretensis Iuppiter I 45, 10. Cre-tensium rex Melisseus I 91, 8. 690, 10.] Cretensium multitudo I 54, 21. Creticus Iuppiter I 85, 11. 689, 24.
- Critias I 244, 21.
- Croesus I 534, 2.
- [Κρόνος I 50, 1. 52, 6. 7.] crura II 47, 23.
- crux cf. Christus.
- cubita II 21, 9. 11. 37, 5.
- cultus cf. deus. dii.
- Cumana cf. Sibyllae.
- Cunina dea I 77, 19. 687, 14.
- cupiditas quid sit I 554, 2. cur ho-mini data sit I 498, 4. 554, 6. 739, 2. ea male utuntur I 555, 8. 738, 10. 740, 3. in deum non cadit II 107, 25. mala I 497, 1.
- Cupido I 65, 17. [Cupidinum simu-lacra in gymnasiis I 74, 3.] trium-phus Cupidinis carmen I 36, 14.
- Curetes [I 86, 6. filii Iouis I 44, 21. cur altores Iouis dicantur I 86, 12 ss.] Curetas I 86, 19.
- C. Curio consul [I 23, 11.] II 124, 7.
- Curtius neci se obtulit I 210, 12.
- Cymaea cf. Sibyllae.

Cynici a canibus uocabulum traxerunt I 224, 10. (710, 8.) in propatulo coibant cum coniugibus I 224, 8. 710, 14.

Cynocephalus I 689, 13.

[Cynosurae I 33, 22. 682, 1.]

Cyprianus: Lactantii de eo iudicium I 402, 12—403, 5. 412, 4 ss. in ea oratione qua Demetrianum redarguere conatur I 412, 5. a quodam Coprianus uocatus I 403, 2. in Cypro Venus I 65, 21. 682, 22. apud Cyprios humana hostia immolata I 78, 22. Iuppiter Cyprius I 688, 17.

Cyrenaëus Theodorus II 84, 1.

Cyrenaicae sectae conditor Aristippus I 702, 4. 710, 18. magister I 223, 10. Cyrenaici de uirtute et summo bono I 193, 19.

[Cyrus I 22, 14.] Cyrus maior Iudaeis terris suis reddidit I 285, 9. 304, 6. aequalis Tarquini Superbi I 285, 10. (Cyrus aetate, cf. adn. cr., I 327, 6.)

Dacia II M 178, 6. noua, ibid. 183, 4. Daciis adsidue rebellantibus, ibid. 199, 10.

Daciscum imperium cognominari Romanum Maximianus (Galerius) uolebat II M 205, 5.

daemones: grammatici eos dictos aiunt quasi δαίμονας, id est peritos ac scios rerum I 163, 13. Latine genii appellati I 164, 18. quomodo facti sint I 163, 6 ss. 695, 15. 22. daemonum duo genera, unum caeleste, alterum terrenum I 163, 9. daemonas deos esse I 163, 14. 387, 7 ss. 724, 1. 5. Apollo daemon est I 27, 5. 6. 387, 9. 11. 388, 8. Iuppiter I 386, 20. 387, 15. 388, 7.

Neptunus, Volcanus, Mercurius I 388, 7. per daemonum insidias cultus deorum inreperunt I 714, 12. uarios cultus sibi (diis) condiderunt I 167, 9 ss. 387, 22 ss. 696, 5 ss. in sacrilegos nonnumquam aliquid ultionis edunt I 169, 14. 697, 2. ab hominibus adorati I 468, 7. daemonum potestas, inuenta, fraudes eorumque cultus I 163, 15—172, 2. 21. 174, 2—17. 696, 2—697, 5. fraudes I 320, 16. 328, 16. 640, 19. insinuant se mentibus hominum I 471, 7. 9. in corpora hominum inrepunt I 725, 1. praedones hominum I 401, 20, hostes, latrones, interfectores I 468, 8. persecutiones per daemones effectae I 385, 5—386, 7. 461, 15. 20. 471, 4—20. daemonum instinctu Domitianus ad persequendos Christianos incitatus II M 177, 4. instinctibus daemonum haereses extiterunt I 394, 12. 396, 2. reformidant deum, quia torquentur ab eo ac puniuntur I 650, 22. nomine dei ueri fugantur I 165, 15 ss. 387, 5 ss. 471, 8—14. 724, 26 ss. ad nutum dei contremiscunt II 130, 2. a Christo, cum inter homines ageret, uerbo fugati I 384, 16. 724, 27. quanto terrori daemonebus signum crucis sit I 384, 14—385, 8. 386, 4 s. 724, 24—725, 6. iustos id est cultores dei metuunt I 165, 15. perditissimos daemones deus in aeterna supplicia damnavit I 461, 15. — terreni daemones sunt immundi spiritus: cf. spiritus. — princeps daemonum I 163, 11. 659, 6. 665, 8. 759, 5. 23; cf. daemoniarches. — de daemonebus Hesiodus I 163, 18. 695,

24. *Homerus* I 387, 15. *Plato* in *Symposio* I 164, 16. *daemon Socratis* I 164, 7. 695, 25. — *spiritus daemonicus* I 387, 11. cf. *spiritus*.
- daemoniarchen* cur *deus* esse uoluerit I 697, 6. unde *diabolum Trismegistus* nocet I 163, 12. in figura *draconis Romam* perlatus I 169, 18 (cf. 126, 19.). cf. *diabolus*.
- Daia* cf. *Maximinus*.
- Danae a Ioue uiolata*: huius fabulae interpretatio I 39, 13. 684, 4. *Danaen* I 39, 13 (-aem *H*, -aan *P*). 684, 4.
- Dannuius* II M 193, 6. (183, 2.)
- [*Dardanus Corythi*, non *Iouis filius* I 93, 11.]
- sub *Dario rege* I 285, 14. *Darii aetate* I 327, 6.
- Dauid filius Iesse* I 322, 4. *pater Solomonis* I 297, 19. 298, 1. 323, 9. 12. 713, 15. quando fuerit I 359, 8. 713, 16. potentissimus rex idemque propheta I 297, 20. 713, 15 (cf. 13 s.). quem praeter ceteros prophetas *Iudaei* legunt I 321, 5. *diuinorum (caelestium) hymnorum scriptor* I 298, 1. 713, 15. ad *Dauid Nathan* missus uolentem deo templum fabricare I 322, 8. 10. damnat *Iudaeos* I 321, 6. de *Christo* I 713, 17. regnum *Dauid* I 359, 8. *Christus eius filius* I 324, 2. 5. ex genere *Dauid* I 324, 16. apud *Dauid* I 329, 20.
- Decius persecutor ecclesiae*: profectus aduersus *Carpos a barbaris* cum magna parte exercitus deletus II M 178, 1—9.
- Deianira* I 681, 22.
- Delos Apollinem coluit* I 56, 20.
- Delphi* I 25, 10. *Delphicus Apollo* I 387, 9. [*Delphis Sibylla* I 20, 15. 21, 7. 679, 25.]
- Demetrianum Cyprianus* redarguere conatur I 412, 5 ss.
- Demetrianus auditor Lactantii* I 150, 2. II 4, 6. 162, 1. *Lactantii ad eum monita* II 4, 1—8. 20—5, 7. 13—18. 7, 1 s. 63, 9—14. ad eum liber *De opificio dei a Lactantio scriptus* I 150, 1. II 4, 1 ss. ad eundem *epistularum Lactantii libri duo* II 162, 2. eorum fragmenta II 156, 25. 157, 4.
- Democritus auditor Leucippi* II 90, 19. a *Leucippo* eruditus hereditatem stultitiae reliquit *Epicuro* I 232, 14. *Epicuri auctor* I 6, 13, 234, 14. 583, 1. agros suos pascua publica fieri passus est I 252, 17. 710, 7. se ipse interfecit I 237, 12. 710, 23. quasi in puteo alto ueritatem esse demersam queritur I 266, 5 ss. 272, 13. 711, 15. auctor sententiae fortuito omnia facta esse I 6, 13. (93, 12.) de atomis I (232, 14). 592, 7. de mundo I 583, 1. homines uermiculorum modo putauit effusos esse de terra I 607, 22. animas cum corpore perire I 234, 16. 608, 8. 610, 11. 627, 2. 755, 14. eius leuitas II 93, 12.
- [*Demophile Sibylla* I 21, 17.]
- Demosthenes* I 406, 10.
- dentes* II 25, 10. 35, 7. 8—10. 16. 36, 4—10. 47, 4.
- Deucalion* I 148, 21. 151, 12. *Deucalioneae aquae* II Ph 136, 14.
- Dea Bona* cf. *Bona*.
- deus*: ei nomen non est, proprium nomen est *deus* I 19, 21. 20, 4. omnipotens est uerum cognomen tum dei I 677, 16. utrum unus sit an multi I 7, 18 ss. 676, 18. 678,

7. 680, 19. II 94, 18. unus est, solus, liber, deus summus, carens origine I 393, 20. unus I 12, 21. 13, 6. 10. 16, 3. 26, 8 ss. 173, 11. 280, 8 ss. 678, 7. 681, 19. II 69, 17. 95, 4 ss. *al. deus singularis (i. e. unus) saepissime, uelut* I [4 adn. § 13.] 9, 13. 13, 1. 19, 16. 95, 14. 96, 9. 171, 19. 312, 7. 378, 17. 394, 6. 446, 15. 472, 1. 510. 4. 512, 16. 546, 22. 678, 14. 679, 14. II 121, 8. ex se ipso est procreatus I 28, 13. 137, 19. sempiternus I 586, 26. aeternus I 137, 21. 678, 7. eius aeternum nomen I 477, 21. aeterna mens I 8, 4. antiquus dierum cur a Daniele appelletur I 313, 17. solus a saeculis fuit, ut erit semper in saecula I 313, 18. immortalis I 586, 25. eius aetas et origo non potest comprehendi I 313, 18. in deo sexus non est I 30, 1. 680, 22. 24. de figura dei II 117, 13. deus oculis et mente inconprehensibilis I 734, 8. non potest aut cogitatione hominis aut sermone comprehendi I 678, 10 s. deus summus *saepissime, uelut* I 2, 11. [4 adn. § 13.] 15, 6. 16, 17. 18, 4. 19, 16. 23, 19. 26, 19. 43, 14. 96, 17. 283, 5. 286, 11. 313, 17. 321, 2. 392, 20. 394, 6. 595, 25. 712, 4. 761, 3. II 69, 17. 70, 6. M 226, 13. 227, 25. *in oratione Licinii* summe deus II M 226, 18. 22. 24. perfectus est I 8, 17. 9, 8. 11, 16. 586, 25. 678, 7. impassibilis, nulli rei subiectus I 11, 16. 137, 21. 678, 8. incorruptibilis I 8, 24. 11, 15. 678, 7. incorruptus I 137, 21. 586, 25. immutabilis I 137, 21. beatus I 26, 10. 137, 21. 597, 12. optimus maximus II 75, 11. omni-

potens I 677, 16. maiestas dei (summi ac singularis) I 19, 16. 29, 2. 10. 95, 14. 96, 9. 378, 17. 512, 16. II 121, 8. II M 179, 12. providentissima II 10, 19. ipse intellegentia, ipse sensus ac ratio est II 7, 16. eius sapientia I 586, 24 ss. in deo qui adfectus sint II 107, 6. 108, 8. 23. 109, 7. an nihil omnino curet II 109, 22. gratia mouetur II 71, 10. 72, 2. 74, 13. 77, 12. 107, 1. 108, 15. Lactantii De ira dei liber II 67 ss. an sit aliqua ira in deo II 109, 22. 113, 9. plurimi existimant non irasci deum II 67, 4. qui error maximus est et uitae humanae statum euertit II 67, 10. omnem religionem dissoluit II 123, 11. deus irascitur I 172, 15 ss. II 71, 9. 72, 1. 74, 13. 77, 12. 99, 2. 107, 2. 108, 23. 110, 21. 114, 8. 118, 17. 119, 5. 12. 130, 10. quamuis sero noxios punit II 121, 10. M 172, 14. nouissima eius ira super gentes I 665, 14. 666, 5. patientissimus est et iram suam continet II 120, 10. 121, 9. eius patientia quid adsequatur II 121, 6. 123, 4. dei ira num aeterna sit II 121, 19. 122, 12. deus habet ignoscendi licentiam II 119, 12. cur hominem irasci uetet II 121, 23. diuina de ira dei testimonia II 123, 9. deus pater (Christi) I 129, 11. 130, 2. deus pater et deus filius I 391, 22. cf. Christus. — Plato de primo ac secundo deo I 713, 2. deus pater (hominum) I 157, 3. 60f, 24. II 27, 19. 121, 3. parens I 202, 2. II 7, 14. uerus pater (parens) I 44, 6. 597, 3. II 5, 15. summus pater I 377, 16. 381, 21. 394, 10. 642, 4. communis

(omnium) pater II 60, 14. 75, 10. unus idemque omnium deus pater II 60, 14. dominus I 749, 12. dominus noster I 479, 6. dominus et pater (parens) I 26, 8 s. 280, 10 ss. 282, 3 ss. 283, 1 ss. 284, 2 ss. 460, 20 ss. 572, 3. 669, 12. 676, 21. 712, 6 ss. 730, 17 s. 735, 11 ss. II 118, 23. 130, 14 ss. quemadmodum materiam (I 15, 1) et mundum et omnia quae in eo sunt creauerit I 132, 3—162, 22. 694 ss. precandus nobis et adorandus est deus caeli I 665, 1. deus et mundus: cf. mundus. unus est princeps et origo rerum deus II 97, 3. praeses dominusque mundi I 670, 20. ille unus magister et imperator omnium deus I 509, 16. mundi huius effector et gubernator I 421, 26. mundi administrator II 118, 19. deus aedificator artifex auctor conditor constitutor effector fabricator factor institutor machinator opifex parens rector rerum (mundi *sim.*): cf. *in Indice uerb. haec nomina et creator*. deus. *deum omnia cum in omnibus animantibus tum in homine summa cum prouidentia constituisse per totum De opificio dei librum demonstratur.* — cf. homo. — cur deus mala uoluerit esse: cf. bonum, malum. — De uero cultu *liber VI Instit. inscriptus*. deus Saturno regnante utique colebatur I 413, 18. 421, 18 s. aureo saeculo homines nullos deos, sed unum ac solum deum nouerant I 691, 7. colendi dei gratia homo natus I 201, 4 ss. quemadmodum deus colendus sit I 479, 8. II 132, 12. iustitia est ueri dei cultus I 730, 15. deo quid debeat I 509,

18—514, 6. deum nosse primum legis dei caput I 508, 5 ss. 735, 11. deus imperator I 509, 17. 671, 23; cf. militia caelestis. deus doctor sapientiae duxque uirtutis I 5, 3. inluminator noster deus I 547, 5. deus et iudex et testis idem futurus I 575, 13. iudicium dei nemo effugere potest II 120, 1. aequissimus iudex I 667, 25. maximus et aequissimus iudex, speculator ac testis omnium I 548, 20. — cf. spiritus.

dii homines fuerunt post mortem consecrati I 29, 19—92, 21. (56, 10. 57, 1. 58, 5 s. 11. 59, 11—18. 60, 4. 64, 20. 86, 22.) 99, 17. 103, 8. 173, 5. 9. 391, 12. 17. 407, 20. 464, 14. 465, 5. 483, 9. 627, 24. 680, 27. 681, 7. 699, 4. fuerunt maximi reges I 30, 21. 55, 15. 56, 9. 20. 57, 11. 162, 10. 681, 1. 696, 7. II 96, 1. quomodo hi facti sint dii I 30, 21. 67, 12. 71, 23. 628, 1—3. de diis feminis deorumque conubiis quae dicuntur, uera sunt I 40, 21. deorum sexus I 61, 19—63, 22. urbes et domus I 63, 2. 5. fugae uulnera mortes bella adulteria I 71, 24. adulteria et stupra exprimuntur in theatro I 433, 1. aerumnae I 65, 1. dii quando colit coepti sint I 91, 6. 92, 15. 23. 149, 9. 415, 12. 419, 7. 690, 8. 23. 691, 3. aureo saeculo nulli dii colebantur I 691, 7. quibus causis decepti homines primitus deos esse crediderint I 95, 11. deorum cultus a daemonibus effectus I 167, 9. 696, 5 ss. 714, 12; cf. daemones. deorum opinionem pulchritudine ac nitore simulacrorum sustentari I 121, 25—122, 20. 693, 4—10.

deorum effigies grandes pupae sunt I 109, 22. 110, 7. dii non auro ebore gemmis excolendi exornandique sunt I 109, 6. 692, 4. uniuersa mala cultus deorum induxit I 421, 4—423, 15. deorum cultus quam peruersus et perniciosus sit I 274, 6 ss. 278, 4 ss. 281, 11 ss. 604, 10—606, 5. deorum religiones triplici modo uanae sunt I 173, 4 ss. 174, 12. 699, 2 ss. cur deorum cultores boni et iusti esse non possint I 432, 14 ss. duodecim dii I 26, 22. Orpheus CCCLXV deos esse dicit I 26, 22. dii maiorum gentium I 60, 7. deorum res gestae ab Euhemero collectae I 42, 3. 685, 10. cf. Epicurus. Stoici.

dexteræ corporis partes cf. corpus.

diabolus: δαίβολος Graecis I 130, 4. de factis diabolus I 695, 3. id est criminator. I 130, 4. 158, 7. 489, 9. 695, 3. siue delator I 695, 3. alter spiritus a deo factus I 129, 13; cf. spiritus. ad malum transscendit I 129, 15. 130, 1. conturbata illa prauaque mens I 143, 4. dei aemulus I 144, 3. aduersarius dei I 499, 11. prauus antitheus I 144, 13. eius est occidens I 143, 4, et nox I 144, 13. ne corrumpet homines, misit deus angelos I 162, 19. eos mulierum congressionibus inquinauit I 163, 1. diaboli satellites et ministri I 163, 5. 695, 19. cf. daemoniarches et princeps daemonum (s. daemones). — diabolo dedit deus ab initio terrae potestatem I 162, 18. dominator terrae fallacissimus I 163, 2. inlexit primos homines criminator I 158, 7 ss., serpens unus ex dei ministris I 694, 14 ss. serpens non

destitit semen hominis persequi I 695, 2 ss. (Cain) in caedem fratris armauit I 695, 5. malorum fons ille diuini nominis semper inimicus I 499, 3, eius liuor I 130, 1. machinator omnium malorum—I 659, 7. [auctor errorum malorumque omnium machinator II 62 adn. cr. § 4.] dux damnatus, qui uitii ac malis praesit I 488, 9. uia criminatoris illius qui prauis religionibus institutis homines in uiam perditionis inducit I 489, 9, praecursor eius uiae 505, 19. huius uiae dux praeuaricator ac subdolos I 506, 6. aliqua peruersa potestas ueritati inimica, cui unum sit opus hominum caecare mentes I 97, 20. expugnare uirtutem iustitiamque ab hominibus excludere I 564, 11. dominium corporis habet I 157, 7—12. eius inlecebrae uoluptates I 564, 10 ss. illicita desideria immittit I 565, 11 ss. 14—566, 2. [II 62 adn. cr. § 4.] eius hostis insidiae uariaeque artes. I 493, 13 ss. 505, 19 ss. 506, 6 ss. [II 62 adn. cr. § 4 s.]. astutus ac saepe uiolentus II 5, 7—12. persecutionis auctor II 5, 7. I 761, 10. aduersarium nobis deus reseruauit, ut possemus capere uirtutem I 493, 2. aduersarius ille noster I 565, 11. aduersarius I 761, 10. [II 61 adn. cr. § 1.] conluctator et aduersarius noster II 5, 6. [cur deus talem esse uoluerit I 130, 5 adn. cr. § 1 ss.] [cur hunc uexatorem generi hominum constituerit II 61 adn. cr. § 1 ss.]. [ut prosternit multos, sic a multis uictus prostratusque discedit II 62 adn. cr. § 5), nouem proeliis zabulum cum

- satellitibus suis debellasti II M 189, 23. deus omnes insidias atque impetus diaboli a populo suo arceat II M 238, 2. credunt quidam Neronem diaboli praecursorem fore II M 176, 1. princeps daemonum erit in custodia mille annis caelestis imperii I 659, 6. 665, 8. 759, 5. soluetur denuo atque omnes gentes aduersus iustos concitabit I 665, 8. 759, 23. comprehendetur atque perpetuo igni cremabitur I 666, 21. — cf. daemoniarches.
- Diagoras Melius atheus nominatus II 83, 18 ss. deos exclusit I 6, 14. nullum esse deum dixit II 83, 19. 84, 2—7. 93, 11.
- dialectica I 212, 21.
- Diana et Hippolytus I 66, 19. non casta I 682, 24. Dianae apud Taurorum hospites immolati I 78, 25. 688, 18.
- Dicaearchus animas cum corpore interire argumentatus est I 234, 16. 608, 7. 610, 10. 627, 2. 755, 14.
- dies septem quibus anni conficiuntur I 629, 11. dies et nox I 143, 22 ss. dies dei est et uerae religionis imago I 144, 2. 6. 7. dies sex quibus mundus consummatus est, quid significant I 629, 6 ss. dies septimus (sabbati) quid significet I 629, 8 ss. dies magnus dei mille annorum I 629, 17. 630, 4.
- digiti II 37, 8—23. pedum II 48, 8. maximus eorum II 48, 11.
- diluuium I 148, 15. 151, 13. 160, 14. 695, 1. diluuium aquarum I 151, 11. cataclysmus I 148, 19. 25. 694, 26. II 126, 4.
- Diocletianus ante imperium Diocles uocabatur II M 183, 26. Diocles, ibid. 206, 3. 216, 5. a Dioclete,
- ibid. 237, 10. Diocles iterum factus est, ibid. 195, 11. Diocletianus, scelerum inuentor et malorum machinator, cum disperderet omnia, ne a deo quidem manus abstinuit, ibid. 179, 25. rem publicam euerit, ibid. 184, 4. tres participes regni sui fecit in quattuor partes orbe diuiso, ibid. 180, 2—6. eius dispositio, ut duo sint in re publica maiores, qui summam rerum teneant, item duo minores, qui sint adiumento, ibid. 192, 21. prouinciae in frusta concisae; multi praesides, rationales, magistri, uicarii praefectorum, ibid. 180, 9—14. eius insatiabilis auaritia, ibid. 180, 1. 17. enormitas indictionum eius, ibid. 180, 7. 14. legem pretiis rerum uenaliū statuit necessitate ipsa post multerum exitium solutam, ibid. 180, 19—181, 1. infinita eius cupiditas aedificandi, qua Nicomediam urbi Romae coaequare studebat, ibid. 181, 1—11. eius frater Maximianus (Herculius), ibid. 181, 17. eius gener alter Maximianus (Galerius), ibid. 182, 16. 206, 3. eum nominauit Maximianum ominis causa, ibid. 194, 10. cur eum metuerit, ibid. 183, 5. eum contra Narseum regem Persarum mittit, ibid. 183, 9. ab eo contemptus, ibid. 183, 25. summa felicitate regnauit, quamdiu manus suas iustorum sanguine non inquinaret, ibid. 184, 3. 190, 21. quam causam habuerit ecclesiam persequendi, ibid. 184, 4—185, 2. in Bithyniam uenit hiematum, ibid. 184, 23. de persecutione Christianorum cum Maximiano (Galerio) consilium habet eamque fieri patitur, ibid.

185, 10—186, 10. persecutionis initia, ibid. 186, 11—187, 14. progressus, ibid. 187, 15—190, 21. filiam Valeriam coniugemque Priscam sacrificio pollui coegit, ibid. 188, 12. Diocletianus consulatum octauum agit, ibid. 186, 17. pergit Romam, ut illic uicennalium diem celebraret, qui erat futurus a. d. XII Kalendas Decembres, ibid. 190, 21. quibus sollemnibus celebratis aeger animi prorumpit ex urbe, nono consulatu Rauennae into aegrotans redit Nicomediam, ut circum quem fecerat (181, 4) dedicaret, ibid. — 191, 9. ingrauescente morbo demens certis horis postremo factus, ibid. — 192, 2. eius colloquium cum Maximiano (Galerio), quo ab hoc cogitur imperio cedere atque Seuerum et Maximinum Caesares nominare, ibid. 192, 4—194, 18. Maximiani (Herculii) ad eum litterae, ibid. 193, 9. utrumque illud quando et quomodo factum sit: Diocles iterum factus in patriam dimittitur, ibid. 194, 19—195, 13. Diocles a Maximiano (Galerio) genero (*Carnuntum*) accitus, ut Licinio imperium daret substituto in Seueri locum, ibid. 206, 3—5. Valeriam Augustam filiam a Maximino in Syriae solitudines relegatam frustra repetit, ibid. 221, 8—15. eius imagines detractae, ibid. 221, 18. eius mors, ibid. — 222, 8. uiginti annorum felicissimus imperator, ibid. 222, 6. eius mores, ibid. 180, 1. 17. 181, 1—16. 21. 183, 5. 9. 184, 6. 185, 17—21. 187, 22. a Dioclete et Maximiano (Herculio) Iouiorum et Herculiurum cognomina insolenter adsum-

pta, extincta, ibid. 237, 9. tempore uicennalium (Diocletiani) gens barbarata a Gothis pulsa Maximiano (Galerio) se tradidit, ibid. 218, 15.

Dinomachus de summo bono I 191, 7. 194, 19. 702, 19.

Diodorus (Siculus) I 51, 19.

Diodorus de summo bono I 191, 8. 194, 4. 702, 7.

Diogeni seruitus euenerat I 259, 6. Diogenes cum choro canum suorum mendicare uictum maluit, idemque de uirtute I 710, 8.

Dionysius Siciliae tyrannus Graecia potitus est I 110, 13. 692, 7. deos Graeciae contempsit et spoliauit inpune I 110, 12—111, 3. 22. 112, 6. 7. 692, 6. eius iocularia de sacrilegiis suis I 110, 15. 18. 21. 112, 3. eius felicitas I 111, 4. 112, 2. 113, 17. 692, 8. (Dionysius) et duo familiares Pythagorei I 456, 2.

Diphilus II 156, 7.

Dis pater I 54, 3.

discipuli Christi cf. Christus.

Dolabella consul I 60, 21.

Domitianus tyrannus, persequitur Christianos II M 176, 4—177, 4. eius mors, ibid. 177, 6. memoria nominis eius erasa senatusque in mortuum decreta, ibid. 177, 6—11. Capitolium et alia mirabilia monumenta fecit, ibid. 177, 7 s. cum Apollonium punire uellet, hic repente in iudicio non comparuit I 408, 5.

Domitius *Ulpianus* de officio proconsulis libro septimo rescripta principum de poenis cultorum dei collegit I 436, 11.

ad Donatum Lactantius librum De ira dei scripsit II 63, 4. 123, 5. Donatus confessor: ad eum liber De

mortibus persecutorum scriptus, II M 171, 6. praeter ceteros persecutionem Diocletiani expertus est: nouies tormentis subiectus nouies aduersarium gloriosa confessione uicit; eius laudes, ibid. 189, 15—190, 20. edicto Maximiani (Galerii) post sex annos e custodia liberatus, ibid. 214, 2. scriptor libri De mortibus persecutorum eum in testimonium fidei suae uocat, ibid. 236, 12. eum orat, ut dominum deprecetur, ut misericordiam suam ecclesiae florescenti seruet, ibid. 237, 16. Donate carissime, ibid. 171, 6. 189, 15. 214, 3. 237, 16.

dualis numerus cf. numerus.

duodecim tabularum conditores I 511. 1.

Ebriis cur omnia duplicia uideantur II 31, 21. 32, 1.

ecclesiae fundamenta per discipulos Christi posita I 367, 13. a discipulis Christi per annos XXV (*post Christi in caelum discessum*) usque ad principium Neroniani imperii per omnes prouincias et ciuitates ecclesiae fundamenta missa II M 174, 9—14. deletis aduersariis profligata nuper ecclesia rursum exsurgit, ibid. 172, 2. rescissis actis Domitiani ecclesia multo clarius enituit secutisque temporibus manus suas in orientem occidentemque porrexit, ibid. 177, 11—20. de restituenda ecclesia litterae Constantini et Licinii, ibid. 228, 13 ss. ab euersa ecclesia usque ad restitutam fuerunt anni decem, menses plus minus quattuor, ibid. 233, 18. florescens ecclesia, ibid. 238, 3. ecclesiae unitas I 395, 8. ecclesia

uerum templum dei I 324, 6. 325, 1 ss. 403, 15. II M 172, 2. 12. 174, 17. 175, 4. catholica ecclesia I 396, 8. 15.

Egeria dea I 88, 4. [eius nemus I 67, 2.]

elementa quattuor I 156, 5. II 85, 2. elementa mundi caelum sol terra mare I 162, 7. II 70, 2. uis et significatio cuiusque elementi I 156, 11 ss. II 106, 9 ss. elementa inter se contraria (ignis et aqua) I 145, 7 ss. II 106, 9. alterum (ignis) quasi masculinum elementum est, alterum (aqua) quasi femininum, alterum actiuum, alterum patibile I 145, 16. Saturnus ex coitu elementorum genitus I 45, 17. 46, 10. elementa dii non sunt I 115, 1. 118, 24. 119, 1. 4. 9. 121, 12. 20. 693, 11. elementorum figurae humana specie comprehensae coluntur I 121, 21. eorum cultus quando inceperit I 162, 7. — usus elementorum II 99, 19. — caelestes ignes ceteraque mundi elementa I 120, 24. elementum mundi I 14, 14. leuia et grauia elementa I 598, 14.

elephantus II 21, 14—25. 25, 18.

Eleusina Ceres I 82, 21.

eloquentiae natura ac uis I 401, 18 ss. II 63, 17. eius usus I 3, 15. I 177, 8 ss.

Elysium I 735, 8. Elysii campi I 489, 5.

Emmanuel cf. Christus.

Empedocles se in ardentis Aetnae specus deiecit I 237, 8. 710, 22. Empedocles, quem nescias utrumne inter poetas an inter philosophos numeres, quia de rerum natura uersibus scripsit, quattuor elementa

- constituit I 156, 2. angustas esse sensuum semitas queritur I 266, 3. 272, 14. 711, 14. caelum aerem glaciatum esse ait II 56, 14.
- Ennius Historiam Sacram Euhemeri et interpretatus est et secutus I 42, 8. 685, 12. noster Ennius de diis II 96, 9. propter Africani laudes uituperatur I 69, 5. cf. Euhemerus.
- ab Ephesiis Apollonius sub Herculis Alexiaci nomine honoratus I 409, 2.
- Epicurus: disciplina eius cur multo celebrior quam ceterorum fuerit I 228, 11. quam originem habeat I 229, 9 ss. 231, 4 ss. Epicurus rudes omnium litterarum ad philosophiam inuitat I 258, 1. 20. deum esse dixit II 83, 6. deum uerbo reliquit, re sustulit I 706, 18. beatum et incorruptum uocat, quia sempiternus est I 209, 8. semper eum esse quietum dicit II 110, 5. nihil eum curare II 110, 1. dissoluitur argumentum Epicuri, quoniam mala sint, deum nihil curare dicentis II 103, 13. 104, 4. 14. neque iram neque gratiam in eo esse II 72, 1 ss. 80, 13 ss. in deo adfectus non esse II 107, 3. si noceat, bonum non esse II 111, 1. deos esse non abnuat I 706, 11. sensit nullos deos esse, sed uerbis eos reliquit, re ipsa sustulit II 72, 22. nihil ad deos pertinere censet nec gratia eos tangi nec ira moueri I 236, 3. 432, 2. 706, 14. cur hoc sentiat I 432, 4. prouidentiam nullam esse I 230, 6 ss. 676, 7. 706, 9. II 83, 8. mundum non prouidentia effectum esse I 138, 16. plerique philosophi qui prouidentiam defendunt, argumento Epicuri perturbantur II 104, 1. dissoluit religionem II 80, 13 ss. 81, 17. confirmator sententiae omnia fortuito facta esse I 6, 13. 231, 3. de atomis I 232, 5 ss. 592, 7. 706, 19. II 23, 27. 83, 10. 84, 10—92, 2 (cf. 90, 20). uanitas omnis (de atomis) in Epicurum de Leucippi fonte profuxit II 90, 20. Epicuro hereditatem stultitiae Democritus reliquit I 232, 15. de mundi principio et fine I 151, 22 ss. 582, 21 (in hac re unus ueridicus auctore Democrito). de innumerabilibus mundis II 86, 18. de mundo II 83, 8. 84, 10 ss. de origine animalium hominumque I 150, 7 ss. 152, 1 ss. de animantibus partibusque earum II 22, 4 ss. 23, 5 ss. 89, 8 ss. de homine II 89, 8 ss. Epicurus ignorat ipsos homines quare aut quis effecerit I 590, 4 ss. 596, 18 ss. de morte I 233, 20 ss. 234, 15. 236, 5. 8. animam cum corpore interire I 234, 13 ss. 236, 5. 610, 11. 627, 2. 707, 2. 5. 755, 14. de inferorum poenis I 236, 4. 608, 13. de summo bono I 191, 6. 193, 6. 236, 6. 702, 14. 20. turpissimae uoluptatis adsertor I 234, 18. de sapiente semper beato I 262, 1. 263, 9. ad utilitatem suam refert omnia I 235, 16. nullam esse dicit humanam societatem, sibi quemque consulere I 236, 7. quae praecepta det secundum cuiusque mores I 228, 15 ss. homo astutus I 229, 8. sibi repugnantia dixit I 229, 10. 407, 2. non solum a doctissimis uiris, sed et omnium mortalium testimoniis coarguitur I 676, 9. non erat uersutus, sed ignorantia ueritatis errauit II 73, 7. ineptus II

- 23, 15. deceptor bilinguis malus et propterea stultus II 73, 6. eius stultitia coarguitur II 22, 1. eius leuitas II 93, 13. delirus I 138, 16. eius deliramenta II 23, 7. inridetur I 233, 14. 16. II 23, 13 ss. 30, 18. alias refellemus Epicurum II 24, 9. eius scripta II 73, 8. eius schola I 676, 7. II 72, 1. philosophorum qui Epicurum sequuntur amentia II 9, 10. Epicurus Lucretium docuit II 30, 18. Epicuri sunt omnia quae delirat Lucretius II 22, 2.
- Epicureus Zeno I 247, 12. Cicero I 140, 6. aliquis I 623, 15. Epicureum dogma I 624, 5. — Epicurei esse quidem deos, sed curare quicquam negant neque irasci eos neque gratia commoueri I 470, 17. 729, 13. adsumpserunt nihil fieri mente diuina II 17, 8. prouidentiam non esse I 676, 7. II 9, 11. 17, 2. rerum originem non uidebant II 17, 5. rationem sequentium non uident, quia semel errauerunt in ipsa summa II 17, 1. ostendebant esse aliqua in quibus uideretur prouidentiae ratio claudicare II 17, 10. naturae opera reprehendunt II 9, 11. diuinorum operum reprehensores II 11, 2. 17, 11. in eis quae ad ipsum mundum pertinentia uitio dant, ridicule insaniunt II 9, 15. hominem nulla prouidentia esse factum II 14, 13. queruntur hominem nimis inbecillum et fragilem nasci quam cetera animalia II 10, 1—13. 11, 6—11. morbis et inmaturae morti esse subiectum II 14, 11. 15, 4. 22. 16, 14. hae opiniones refutantur II 11, 1—14. 10, 14, 14—18, 17. uolunt uitam hominum superuacua esse I 574, 5. existimant animas cum corporibus nasci et item cum corporibus extingui II 17, 6. animum et animam indifferenter appellant duo Epicurei poetae II 57, 15. Epicurei uehementer sapere creduntur, sed desipiunt II 10, 14 ss. eorum amentia II 9, 9.
- Epidauri Aesculapius moratus est I 33, 22. 682, 1. Epidauro Romam accitus I 126, 20. 169, 17—170, 1. epilogus II 123, 7.
- Eratineo (*nomen corruptum*) praesidi II M 220, 1.
- Eratosthenes I 21, 14.
- Erichthonius I 66, 6. 14 ss. 682, 1.
- Erythrae [I 22, 11.] II 124, 5. [Erythraeae ciuitates I 22, 10.] Apollodorus Erythraeus [I 21, 10.] II 124, 1. Erythraea cf. Sibyllae.
- Eryx filius Butae et Veneris I 65, 18.
- Esaias a Iudaeis serra consectus I 307, 14. *genet.* Esaias I 331, 11. Esaiam I 321, 10. 351, 10. Esaiam I 715, 20.
- Esus Gallorum deus I 79, 2.
- ethica I 213, 7. 703, 21. 706, 4.
- Eua I 155, 8. 158, 10.
- euangelii praedicatio I 367, 8. 720, 24. II M 174, 5—11.
- Euclides Megaricorum disciplinae conditor de summo bono I 208, 13.
- Euhemerus I 42, 2 ss. 685, 8 ss. II 96, 9 (cf. Ennius). eius Sacra Historia uerae litterae I 53, 8.
- εὐφρομένη ut Graeci appellant I 84, 12.
- Euphorbus I 239, 20. 656, 8. 707, 13.
- Euphranor I 110, 1.
- Eupolis II 156, 10.
- Europa ab Ioue rapta: huius fabulae interpretatio I 39, 21. 40, 4. 684, 10.
- Eurystheus I 32, 14.
- εὐσεβεία quid sit I 166, 8.

- exulibus cur igni et aqua interdictum sit 146, 3.
- Fabricius I 504, 13.
- fabulas Stoici ad rationes physicas traducunt I 48, 22. 50, 4. 10. *fabularum interpretationes naturales uel poeticæ* I 39, 13. 18. 21. 40, 3. 8. 41, 16. 42, 1. 13. 43, 5. 9. 46, 9. 23. 48, 24. 49, 24. 50, 10. 684, 5. 9. 10. 13. 20—26. fabulae comicorum II 156, 3. 23. Plauti II 156, 3. Terentii II 156, 22. Terentianæ II 156, 5. tragicorum II 156, 23.
- facies II 28, 9.
- familia cf. pater familias.
- fascinum I 77, 20.
- Fatua cf. Fauna.
- fatum II 61, 9. fatis dii omnes et ipse Iuppiter paret I 38, 11.
- faucium tolles II 40, 12.
- [Faula I 72, 19. 686, 17.]
- Fenta Fauna soror Fauni eademque coniunx I 89, 13. [20.] 687, 25. [ab eo ad mortem usque caesa I 89, 23.] consecrata I 89, 13. 687, 26. [unde Fatua nominata sit I 89, 14. Bona Dea a mulieribus I 89, 19], a Fauno nominata I 687, 26. [eius pudicitia I 89, 16.] de ea Gaius Bassus I 89, 14. Varro I 89, 16. Sextus Clodius I 89, 20.
- Faunus aequalis Orphei I 91, 1. Laomedontis I 91, 4. quæ sacra constituerit I 89, 11. 90, 3. 687, 24. ineptias in Latio induxit I 687, 24. Picum patrem inter deos honoravit I 89, 12. 687, 24. Fentam Faunam sororem eandemque coniugem consecrauit I 89, 13. [20.] 687, 25. Bonam Deam nominauit I 687, 26. [uiris fata cecinit I 89, 15.] colitur a Latinis I 56. 17. [Fauni I 90, 6. 688, 5.]
- Fausta minor filia Maximiani (Herculii) uxor Constantini II M 204, 1. 206, 9. 15, 207, 5. 7. 9—13.
- Faustuli uxor Larentina I 72, 9. 686, 14.
- febris pro dea habita I 74, 23. 687, 11. febris sanguis consumitur II 55, 16.
- fel II 49, 5. 13. 17. adfectus iracundiae in felle constitutus II 49, 6. 17. 122, 1.
- (femen) femina II 25, 7. 47, 19.
- femina ad hominis effigiem a deo configurata I 155, 8. 694, 9. feminae quomodo gignantur II 45, 21. feminae natura II 46, 13 ss. feminis cur papillae datae II 38, 11. femininum (muliebre) semen II 43, 13. 44, 8. 45, 1. 22. 46, 3. feminina pars corporis sinistra II 43, 12 ss. 44, 4. femininum quasi elementum aqua I 145, 16. — cf. mulier.
- Fenestella diligentissimus scriptor I 23, 9. — II 124, 2. 5.
- per fenestras perlucens uitro aut speculari lapide obductas transpicere II 30, 11.
- Fenta cf. Fauna.
- fetiales I 510, 11.
- fetus uiuit intra uiscera genetricis II 56, 20. 57, 1. in utero per umbilicum nutritur II 38, 14. in anium fetibus primi oculi finguntur II 44, 14.
- fideles: cf. *Indic. uerbor.*
- fides cf. *Indic. uerbor.* Fides dea I [75, 7.] 687, 7.
- filiorum in corporibus quomodo oriatur similitudo et dissimilitudo II 44, 7 ss.

- finum (*sic nominatiuus*) II 42, 19.
 fistula cibalis II 39, 12. spiritalis II 39, 13. 40, 10. 16.
 Flaccinus praefectus II 189, 17.
 Flaccus cf. Horatius.
 flamines a Numa creati I 88, 13. — I 463, 8.
 Flora meretrix I 72, 21. 686, 17. dea facta I 73, 6. — II Ph 144, 128 (*codd. flore*).
 Floralia: earum institutio I 73, 3. 686, 20. obscenitas I 73, 14.
 formicae II 79, 10.
 Fornax dea I 77, 13. 687, 12. Fornacalia I 77, 14. 687, 12.
 fortuna I 264, 24—265, 7. 267, 16—271, 4. bona fortunae I 195, 6. simulacrum eius cum copia et gubernaculo I 269, 1. fortunae cur culpa malorum ascribatur I 432, 1. 7. aedes Fortunae equestris I 127, 6. simulacrum Fortunae muliebris I 126, 8. 169, 13.
 Francorum gens II M 206, 10.
 frater cf. Augustus. Christiani. *Indic. uerbor.* frater.
 fretum (i. e. Bosporus) II M 225, 10. 227, 28. Chalcedonium, *ibid.* 214, 13. 18.
 frigoris uis et significatio I 143, 20 ss. 144, 22.
 frons II 27, 2. Varro de frontis nomine II 28, 12.
 Fuluius censor I 127, 5.
 tres Furiae quid significant I 553, 21. 738, 7.
 furiosis cur omnia duplicia uideantur II 31, 21. 32, 1. 11.
 Furius Bibaculus praetor I 87, 11 ss.
 L. Furius apud Ciceronem (*De re publ.*) I 437, 10. 444, 18. 451, 22. 452, 4. 11. 454, 10. 459, 19.
 [Fuscus I 455, 4.]
- [P. Gabinius I 23, 13.]
 Gaetuli (*conl., Itali cod.*) II M 223, 11.
 Galatae II 155, 8.
 Galatia prouincia II 155, 11, 13.
 Galba maximus orator I 444, 11.
Galerius cf. Maximianus (*Galerius*).
 Galilaea I 364, 4. 720, 22.
 Galli antiquitus a candore corporis Galatae nuncupabantur II 155, 7. in Galatiam uenientes cum Graecis se miscuerunt II. 155, 11. Galli Esum atque Teutaten humano cruore placabant I 79, 2. urbs a Gallis obsessa et occupata I 76, 13. 686, 22. qua in re Galli desperabant I 77, 9. 687, 1.
 Galli sacerdotes Matris Deum I 65, 5. 682, 19. qui uirilia sua ferro metant I 427, 15.
 Gallia II M 204, 1. 205, 6. 206, 7. Galliae, *ibid.* 205, 22. liberae a persecutione, *ibid.* 189, 9.
 Gallograecia II 155, 13.
 Ganymeden (-dem *codd. quid.*) pronepotem Iuppiter ad usus inpudicas habuit I 93, 12. Iuppiter regium puerum rapuit ad stuprum I 36, 2. 683, 13. Catamitus a Ioue in aquila raptus: huius fabulae interpretatio naturalis I 39, 19. 40, 8. 684, 9. imago Catamiti et effigies aquilae ante pedes Iouis in templis I 41, 8. Ganymedeia fabula pro falso repudianda I 40, 8. alterum Ganymeden (-dem *codd. quid.*) I 171, 3.
 (P. Gaius) I 350, 22. 351. 1. Gaiiana crux I 350, 19.
 A. Gellius in libris Noctium Atticarum Chrysippi de bono et malo sententiam interpretatus est I 697, 20.
 duobus Geminis consulibus Christus

- cruci adfixus I 304, 9. II M 173, 11.
- genae II 33, 10. 36, 21.
- genitalia II 25, 6. 47, 6.
- geniorum nomen daemones sibi adsumunt: sic Latino sermone daemones interpretantur I 164, 17. 696, 2.
- gentes id est ii qui deum ignorabant I 306, 13. quomodo esse coeperint I 161, 17—162, 15. de hereditate uitae immortalis a Iudaeis ad exterarum nationes (alienigenas) conuersa I 305, 2 ss. 715, 7. Christiani a deo e gentibus conuocati I 366, 10. 722, 1. non extinguuntur omnino (in regno mille annorum) I 659, 3. 759, 10. extremo iudicio dei perditio gentium fiet I 665, 14 ss. 666, 5. 760, 1 ss. — II M 185, 7.
- genua II 21, 8. 47, 21.
- genus humanum cur fictum sit I 593, 12. cf. homo.
- geometria I 258, 11.
- [oppidum Gergithium I 22, 13.]
- Geta (ap. Terentium) I 134, 7.
- ginguiarum usus et nomen II 36, 6.
- gladiatores: qui extinguendas publice animas suas uendunt I 427, 17. ludi (gladiatorii) I 557, 13—558, 7. 742, 4—14.
- [Glaucia Saturni filia I 54, 2—5.]
- [oppidum Gnossum Vesta creauit I 45, 1.]
- Gothi II M 187, 11. 218, 15.
- Gracchanis temporibus legati Roma Hennam missi I 112, 17.
- Graecia Dionysius Siciliae tyrannus potitus est I 110, 13. 692, 7. Graeciae dii ab eodem spoliati I 692, 6 (110, 13). Graecia studio inquirendae ueritatis exarsit I 276, 12. in Graecia Liberi sacra ab Orpheo inducta I 19, 16. Graecia alios deos colit ut prosint, alios ne noceant I 74, 20. [Cupidinum et Amorum simulacra in gymnasiis consecrauit I 74, 2. in Graecia deorum sepulcra I 59, 23. scriptores Graeciae I 59, 20.] uetustissimi Graeciae scriptores quos illi theologos nuncupant II 96, 7. Helena Graeciae principes recognouit I 34, 16.
- Graecus Plato I 243, 12. Graecorum Aristonicus et Apollodorus Erythraeus I 124, 1. Graeci habuerunt regimen terrarum I 633, 2. cum Graecis Galli se miscuerunt II 155, 12. maxime apud Graecos fuit usitatum montibus aut fluminibus nomina de hominibus indere I 47, 5. Graecorum prudentia I 74, 15. Graeci cum sua sapientia I 725, 4. philosophiam commenti sunt I 228, 1. apud Graecos maiore in gloria philosophi quam oratores fuerunt I 3, 9. Graecorum leuitas I 57, 15. 217, 4. res leuissimas pro maximis semper habuerunt I 68, 8. a Graecis uniuersa flagitia manarunt I 74, 13. panegyrici orti I 57, 14. [Graeci ministros dei ἀγγέλους nominant I 130, 5 adn. cr. § 7.] hominem cur ἄνθρωπον appellauerint I 98, 12. 692, 12. uocem ἀδὲν uocant ab auditu II 29, 5. διάβολον appellant spiritum malum I 130, 4. melius λόγον dicunt quam nos uerbum siue sermonem I 300, 4. melius μετάνοιαν dicunt quam nos resipiscentiam I 572, 11. unde Christum μεσίτην uocent I 376, 9. Graeci ueteres χρίσθαι dicebant ungui I 294, 7. εὐφημία ut Graeci appellant I 84, 12. Graecos Romani

- secuti sunt (de diis) II 96, 8.
 Varrone nemo unquam doctior ne
 apud Graecos quidem uixit I 20,
 9. [ex omnibus ciuitatibus Graecis
 I 22, 9.] Graeci scriptores Diodorus
 et Thallus I 51, 19. Graecae hi-
 storiae I 285, 12. litterae I 411,
 15. comoediae II 156, 6. scripturae
 I 294, 12. [antiquis litteris Graecis
 I 45, 3. 685, 22.] Graece I 19, 11.
 89, 20. II 53, 14.
 [Grai I 21, 12.] Graium nomen II
 Ph. 139, 70.
 grammatici de nomine daemonum I
 163, 13. de uoce II 50, 10. e gram-
 maticis recta loquendi ratio di-
 scenda I 258, 8.
 gurgulio II 39, 21. 40, 15.
 [in gymnasiis Cupidinum et Amorum
 simulacra I 74, 3.] gymnasiorum
 impudicitia I 74, 6.
 Hadriano imperante immolatio ho-
 minis sublata I 78, 24.
 Hadrianopolis II M 225, 19.
 haereses I 394, 12. (sectae) I 394, 18.
 haeretici I 396, 14.
 Hannibal I 171, 8.
 harmonia I 627, 12. II 54, 8. 11. 22.
 55, 2.
 Harmonia Martis et Veneris filia I
 65, 16.
 haruspicum magister Tagis II M
 184, 14.
 haruspicina daemonum inuentum I
 167, 1. 696, 13.
 Hebraeorum origo I 161, 17. penes
 Hebraeos religio dei resedit I 161,
 17. 714, 13. adulescentes eorum
 ad quaerendas nouas sedes dispersi
 orbem totum repleuerunt I 161,
 19. nouos sibi mores condiderunt
 I 161, 23. qui Aegyptam occu-
 paauerant, caelestia adorare coepe-
 runt et animalium figuras coluerunt
 I 161, 24. 162, 4. ceteri elementa
 uenerabantur et regibus templa
 fecerunt. sic gentes esse coeperunt
 I 162, 6—12. Hebraeorum in
 Aegypto res exitusque ex Aegypto
 I 302, 3—303, 14. 714, 13—17.
 quid significant I 383, 13—384, 7.
 631, 1 ss. 632, 2. amiserunt uetus
 nomen Hebraei et Iudaei appellati
 sunt I 303, 14. 714, 17. maiores
 nostri erant principes Hebraeorum
 I 302, 3. lingua Hebraeorum I
 629, 9. Hebraeicae scripturae I 294,
 13. Hebraeice I 294, 12.
 Hector I 259, 13.
 Helena I 34, 15.
 Helias I 306, 4.
 in Helicone I 15, 4.
 [Ἑλλάς I 57, 19.]
 Hellespontus I 47, 7. [Hellespontia
 Sibylla I 22, 12. 680, 1. Helles-
 pontiacus I 108, 13.]
 in Hennae solo Ceres I 112, 16.
 Hennam legati missi a Romanis I
 112, 17. 22. Ceres Hennensis I
 112, 13.
 Heraclea (Perinthus) II M 225, 17 (20).
 [Heraclides I 22, 13].
 Heraclitus ex igni nata esse dixit
 omnia I 145, 2.
 Hercules homo fuit I 29, 18. [56, 3.
 59, 16.] 60, 5. adulterio genitus
 Alcimenes I 31, 8. 681, 13. non
 diuina sunt quae gessit I 31, 11.
 16. 32, 11. orbem terrae stupris
 libidinibusque inquinauit I 31, 6.
 9. 10. 23. 423, 23. 681, 13. eius
 labores et facta enumerantur I 31,
 13. 32, 1. 33, 7. animum suum
 non uicit I 31, 20. Eurystheo et
 Omphalae seruiuit turpissime I

- 32, 14. 16. nauigauit cum Argonantis expugnauitque Troiam iratus Laomedonti I 13, 15. 33, 7. 681, 9. unde quo tempore fuerit apparet I 33, 9. 681, 8. ex Hispania redux instituit ut pro hominibus imagines e scirpo in Tiberim deicerentur I 79, 21. [80, 4. 7.] Herculi Caca de furto bouum indicium fecit I 77, 18. 687, 15. Megaram uxorem cum liberis interemit I 33, 10. 681, 21. [eius scortum Faula I 72, 19. 686, 17.] eius mors I 33, 11. 68, 1 ss. 681, 21. escendit in caelum I 68, 4. ei porta caeli patuit I 69, 7. uirtutis corporalis causa deus factus I 67, 14. 22. 85, 2. ob uirtutem clarissimus et quasi Africanus (*cf. Tertull. ad nat. II 14*) inter deos I 31, 5. Herculis sacra Lindi I 84, 11. 16. 20. 85, 4. 689, 20. ara eius quam *ῥοδόχρον* nominauit I 85, 4. sacra eius ad seruos publicos Appius Claudius transtulit eiusque poena diuina I 127, 2. 169, 15. sub Herculis Alexiaci nomine Apollonius ab Ephesiis honoratus I 409, 1.
- Herculiorum cognomina II M 237, 9 (*cf. Iouiorum cognomina*). Hercules *cf. Maximianus (Herculus)*.
- Herillus Pyrrhonius I. 703, 11. de summo bono I 191, 11. 703, 11.
- Hermaphroditus, qui est natus androgynus, filius Mercurii et Veneris I 65, 17. 682, 10.
- Hermes Trismegistus: quintus Mercurius I 19, 5. oppidum condidit I 19, 10. homo antiquissimus et instructissimus omni genere doctrinae I 19, 14. cur Trismegistus sit nominatus I, 19, 14. 679, 11. Mercurius Termaximus I 26, 2. cur Termaximus sit nominatus II 97, 8. de aetate eius II 97, 9. ab Aegyptiis Mercurii nomine honoratus I 625, 7. ut deus colitur I 679, 13. Uranum Saturnum Mercurium cognatos suos nominat I 47, 15. 686, 4. Trismegistus qua ratione ad ueritatem peruenerit: qui de deo patre omnia, de filio locutus est multa quae diuinis continentur arcanis I 388, 13. idoneus testis, nobiscum id est cum prophetis congruit I 579, 4. ueritatem paene uniuersam nescio quomodo inuestigauit I 300, 13. de deo I 19, 5. 26, 4. 316, 13. 679, 14. 18. II 97. 6. de Christo I 286, 13. 291, 7. 292, 6. 293, 2. 300, 13. 306, 10. 388, 14. 712, 21. 713, 3. 19. de malis angelis I 166, 13. de daemonibus et de fato I 166, 2. 11: de daemoniarche I 163, 12. prouidentia effectum esse mundum praedicat I 138, 8. de homine ad imaginem dei facto et de subtili ratione corporis humani I 149, 13. 593, 19. de natura hominis I 624, 22. de corpore humano ex quattuor elementis constante I 156, 6. Hermes ait mortale inmortali . . . propinquare non posse I 141, 19. de pietate I 166, 8. 446, 4. de iustitia I 579, 4. de mundi senectute I 757, 20. de consummatione mundi uaticinia I 760, 18. post enumerationem malorum futurorum de deo mundi restitutore I 640, 20. de libris eius I. 19, 14. scribit ad filium I 293, 2. 679, 18. eius auditor Asclepius I 166, 9. 579, 9. 11. de Hermete Cicero I 19, 4. II 97, 6.
- Herodes I 304, 7. 350, 5. 718, 2.

- [Herophile Sibylla I 21, 16.]
Hesdras propheta eiusque aetas I 305, 15. [355, 6.] *nominat.* Hesdra I 721, 19.
Hesiodus deorum generationem unius libri operi complexus est I 14, 18. a chaos sumpsit exordium I 14, 20. horruit incognitam ueritatem I 15, 2. non Musarum instinctu, sicut uideri uolebat, in Helicone carmen illud effudit, sed meditatus ac paratus I 15, 3. Hesiodus de daemonibus I 163, 18. 695, 24.
hiems (hibernum) septentrionis est I 143, 18.
Hieremias a Lactantio pro Baruch dictus I 318, 1. 716, 3.
Hierocles ex uicario praeses, auctor et consiliarius ad faciendam persecutionem Diocletiani II M 189, 18. eius successor Priscillianus, ibid. 189, 20. *idem sine dubio est ille* qui erat tum e numero iudicum et qui auctor in primis faciendae persecutionis fuit I 406, 1. composuit libellos duos ad Christianos (mordaciter I 405, 22), ut humane consulere putaretur I 406, 3—7. quos *φιλανθήεις* inscripsit I 410, 11. in quibus ita falsitatem scripturae sacrae arguere conatus est, tamquam sibi esset tota contraria; alia ex his libris I 406, 3—7. (cf. 403, 16.) 8—23. 407, 12—411, 6.
Hieronimus de summo bono I 191, 9. 194, 13. 702, 7.
Hierosolyma I 359, 9. 719, 19. [Hierusalem I 326, 4. 344, 1. 345, 12.]
Hipparchum tyrannum Leaena meretrix occidit I 72, 13.
Hippolytus I 33, 17. 66, 19. 683, 3. [Virbius I 67, 4. 683, 5.]
Hispania I 79, 21. II M 182, 3.
histriones I 560, 10 ss. 742, 16.
Homerus humana potius quam diuina conscripsit I 14, 16. bellantes inter se deos finxit I 10, 9. Iouem daemonibus adgregauit I 387, 15. Castorem et Pollucem simpliciter, non ut poetae solent, mortuos esse testatur I 34, 14. Homeri carmina I 240, 1. — [I 21, 13.]
homo unde nuncupatus sit I 147, 11. cur *ἄνθρωπος* a Graecis appellatus sit I 98, 12. 692, 12. cur a poetis *φῶτες* nuncupemur I 482, 17. homo a deo factus I 147, 8. 154, 8. 155, 2. ex limo I 147, 10. 149, 13. 156, 2. 649, 9. *de corpore humano* cf. corpus. hominem deus finxit ex ipsa terra, id est spiritum suum terreno corpore induit I 599, 1. homines non sua sponte de terra ortos esse I 150, 4. 152, 1 ss. duae uitae hominis, temporalis et sempiterna I 599, 17 ss. de spatio uitae temporariae I 159, 7 ss. 630, 13. 694, 25. Varronis aliorumque de eo sententiae I 160, 10 ss. qui ad annum centesimum perueniunt: quod fit saepissime I 160, 7. *primus homo* mortalis atque imperfectus e terra fictus est, ut mille annis in hoc mundo uiueret I 630, 13. hominis conceptio II 43, 4 ss. hominis fictio utrum a corde an a capite sumat exordium II 44, 11. 15. a corde alimoniam ducit II 46, 20. nutrimenta nascentis II 46, 18. cur dens hominem fragilitati morbis morti subiecerit I 597, 15 ss. 599, 10—602, 2. [I 602, 2 adn. cr. § 12—17.] II 14, 15—18, 17. cur homini soli rectus status datus sit I 97, 21. 98, 2. 7. 15. 22. 99. 1. 102, 6. 103, 2. 173, 14 ss. 174.

1. 18 ss. 175, 15. 18. 204, 4. 211, 5. 246, 17. 264, 1. 266, 14. 597, 7 ss. 600, 10. 612, 17. 691, 13. 692, 11. 13. 699, 7. 755, 3. II 27, 14. 38, 3. 7. 63, 5. 78, 10. 105, 1. 120, 27. praeterea quid intersit inter hominem et pecudes II 11, 1—14, 10. 77, 22. 80, 4. 81, 20. homo simulacrum dei I 421, 21. 514, 8. 712, 5. II 27, 19. 102, 6. simulacrum sensibile atque intellegens dei I 147, 8. hominis cum deo cognatio I 458, 4. diuini opificii summum II 102, 6. homo cur ultimum dei opus fuerit I 140, 9 ss. 630, 7. homo non est pars mundi I 119, 23. 120, 5. hominis causa facta sunt omnia I 140, 20. cf. mundus. — homini cuncta subiecta sunt II 105, 5. homo summum, caeleste, rationale, sapiens, sociale *sim.* animal *cf. Indic. uerbor. s.* animal. hominis natura socialis ac benefica I 458, 7. homo societatem adpetit II 18, 7 ss. homo constat ex ossibus et neruis et uisceribus et sanguine II 15, 11. ex duobus constat elementis, caelo et terra I 155, 15. 187, 18 ss. 595, 2. ex duobus repugnantibus, anima et corpore I 155, 15. 156, 16. 207, 4. 595, 2. 599, 15. [606, 2 adn. cr. § 8.] II 38, 23. 106, 14. 117, 22. ipse homo neque tangi neque aspicere neque comprehendere potest, quia latet intra hoc quod uidetur II 63, 1. hoc quod oculis subiectum est, non homo, sed hominis receptaculum est I 104, 23. *cf. anima. animus. mens. corpus.* — homo constat ex carne ac spiritu et oportet spiritum iustitiae operibus emereri ut fiat aeternus

I 376, 14 ss. quare deus hominem fecerit I 201, 4. 596, 8—604, 10. II 104, 21 ss. 105, 11. deus hominem propter se fecit I 596, 17. 597, 6 ss. 753, 11 ss. homo colendi dei gratia natus est I 201, 4. religionis et iustitiae causa figuratus II 105, 11. ad iustitiam natus est I 704, 2. 705, 2. ad sapientiam II 23, 24. 131, 11. deus homini particulam de sua sapientia dedit II 92, 7. homini (soli) sapientia (ratio) data est I 586, 24 ss. 704, 15. II 61, 6. 78, 14. 102, 7. 104, 24. cur ei data sit I 203, 4. 595, 6. [602, 2 adn. cr. § 11.] II 7, 15. 8, 9. 9, 4. 12, 8—14, 10. 17, 18 ss. 102, 10. 15. 103, 11. 104, 15. humanae uitae cursus Y litterae similis I 486, 17—488, 19. homo tantum loquitur II 35, 12. 105. 3. homo solus intellegit deum II 104, 24. homo dei templum I 421, 21. 580, 13. 748, 21. sacramentum hominis I 174, 18. 454, 14. quae officia homo homini debeat I 514, 6 ss. 735, 17 ss. creatio primorum hominum I 147, 8 ss. 155, 7 ss. 630, 8. 694, 9. in Paradiso positi I 157, 23. 694, 10. eorum primum peccatum I 158, 7. 694, 14. [quomodo primus homo ante offensum deum in solo bono fuerit aut postea in solo bono futurus sit I 602, 2 adn. cr. § 7 ss.] homo uerus et perfectus id est sanctus populus uerbo dei fingitur, ut in hoc mundo per mille annos dominetur I 630, 10 ss. homines immolati I 78, 22. 80, 11. 688, 17.

honestas quid sit I 198, 19.

Honoris consecratio I 73, 25. 687, 4.

Q. Horatius Flaccus: recte Flaccus

- de innocentiae vi I 454, 24. Horatius paulo melius de uirtute, sed inepte I 497, 12. 14. 18—20. Flaccus in lyricis I 442, 6. Flaccus ut satirici carminis scriptor derisit hominum uanitatem I 108, 7.
- Hortensius cf. M. Tullius Cicero.
- horti pensiles I 255, 1.
- hospitalitas I 525, 12—527, 11.
- humanitas I 202, 1. 253, 18 ss. 514, 11—534, 12. 709, 3. II 18, 2.
- Hyacinthus* I 34, 5. 682, 4.
- Hydaspes annis ab Hystaspe rege nomen accepit I 634, 17. — [I 455, 8.]
- [Hyperion I 84, 6.]
- Hyrcania I 434, 1.
- Hystaspes Medorum rex antiquissimus de imperii Romani interitu uaticinatur I 634, 15. de Ioue futuro piorum seruatore I 640, 12 ss. — I 760, 19.
- [Iacob I 318, 3. 319, 4. 716, 5. 11.]
- sub Ianiculo I 88, 18.
- Ianus I 51, 12. 14. 280, 2. [6.]
- Iapetus I 148, 8. 11. 692, 22.
- [Iasius Corythi filius I 93, 11.]
- Icarium mare I 47, 7.
- Idaea mater I 126, 13.
- Idas I 34, 10.
- [Ide I 86, 3.]
- iecur II 49, 3—17. in eo libidinis adfectus I 537, 4. II 49, 9. in iecoribus pecudum futura quaerere II M 184, 7.
- Iesse I [321, 11. 322, 1.] 4.
- Iesus cf. Christus.
- Iesus Naue (= Iosua) I 285, 2. 327, 9. 346, 5. [6]. 346, 13—347, 8.
- Iesus sacerdos filius Iosedech I 327, 10. [Iesus sacerdos magnus I 325, 17. 326, 5. 12. 327, 1.]
- ignis quomodo accendatur II 87, 23 —88, 9. eius uis et significatio I 49, 5. 144, 21 ss. 156, 12. 157, 18. 613, 7 ss. 755, 6 ss. aeternus, sempiternus (*poena inpiorum*) I 461, 11. 651, 11—652, 9. ignem Vulcanum uocant I 121, 23. ignis Vestae I 49, 5. Solis I 49, 12.
- Ilium I [21, 12.] 691, 2. Iliensium litus I 91, 5.
- in Illyrico I 127, 8. II M 202, 17. in Illyricum, ibid. 193, 6.
- imagines imperatorum II M 201, 10. 16. 221, 17. 222, 17. 224, 17. — imagines deorum cf. simulacra.
- imbres II 48, 14.
- Inachi filia Io I 39, 23. 684, 12. Inachus flumen I 47, 1.
- inane II 90, 10.
- Indi I 35, 6.
- India I 434, 1. 682, 12. II Ph 140, 81. inuictus imperator Indicus maximus (Liber) I 35, 6. uictoria Indica I 35, 9.
- immortalitas cf. anima. bonum. iustitia. uirtus.
- innocentia I 455, 16 ss. 456, 14 ss. 457, 18. 732, 5. 733, 3. 737, 18. II 75, 14.
- Ino I 82, 19.
- inpudicitia I 565, 2—571, 9. 748, 16. II 47, 10 ss.
- intestinalis II 42, 2 ss. 16 ss. 49, 3.
- Io I 39, 22 ss. 684, 12 ss. eius fabulae interpretatio I 40, 4. 684, 13. *Accus.* Io I 39, 22. 40, 4.
- Iohannes propheta I 329, 14.
- Iohannes (euangelista) I 299, 10. in Reuelatione I 713, 18.
- Iordanes flumen I 329, 15.
- Iosedech I 327, 10.
- Iouiorum et Herculiorum cognomina, quae primum a Dioclete ac Maxi-

- miano insolenter adsumpta ac postmodum ad successores eorum translata uiguerunt, extincta II M 237, 9.
- ira quid sit I 553, 21 ss. 738, 10.
- II 74, 18. 112, 18. 113, 13. 114, 12. nescisse philosophos quae ratio esset irae, apparet ex finitionibus eorum quas Seneca enumerauit in libris quos de ira composuit II 112, 16. eius descriptio II 74, 21 ss. irae adfectus in felle est I 537, 3. II 49, 6. 17. 122, 1. iram deus in principio homini indidit II 121, 23. cur homini data sit I 554, 8—557, 8. 739, 7. 740, 1. II 114, 20 ss. 116, 19. ira iusta II 112, 13. 113, 12. 114, 6. 21—117, 12. 129, 5. 130, 4 ss. iniusta II 112, 13. 113, 7. 114, 15. 121, 15. cur deus hominem irasci uetet II 121, 13. ira cohibenda est I 497, 19—498, 4. Stoicorum de ira sententia reicitur I 536, 16. 19—537, 10. 553, 8. II 74, 18. 112, 12. item Peripateticorum I 536, 9. 539, 23. 541, 7. 553, 9. II 112, 14. qui iram cotem esse dicunt uirtutis I 553, 13. ira dei cf. deus.
- Isaias cf. Esaias.
- Isis Io fuit I 40, 3. 684, 15. certo die Isidis nauigium celebratur I 40, 5. 684, 15. filium perdidit I 65, 1. 82, 1 ss. Aegyptus Isidem colit I 56, 16. Isidis sacra I 81, 24 ss. 689, 9. [Isis I 82, 13.]
- Israhel [I 317, 13. 318, 3. 319, 4. 359, 12. 360, 1. 393, 11. 716, 1. 719, 23.] domus Israhel I [365, 7.] 366, 8. filii Israhel I [346, 7.] 347, 4. [Israel I 716, 12].
- ripa Istrica II M 191, 6.
- Italia I [21, 8. 46, 17.] 51, 8. 19. 21. [55, 9.] II M 182, 2. 189, 4. 204, 19. 205, 1. [in siluis Italis I 67, 3.] de Italis (*cod.*, Gaetulis *emend.*) II M 223, 11. [Italicae ciuitates I 22, 9.]
- Iubam Mauri coluerunt I 56, 17.
- domus Iuda I [365, 7.] 366, 8. [uiri Iuda I 345, 12.]
- Iudaea terra a Sibylla increpita I 354, 8.
- Iudaeus quidam falsus testis contra amicas Valeriae: eius exitus II M 220, 8—221, 7. — Iudaei: eorum origo et nomen I 303, 16. 714, 17. eorum res narrantur I 303, 17—304, 8. 714, 13. a Cyro restituti I 304, 6. 305, 16. penes Iudaeos solos ueritas erat I 277, 18. 714, 18. uetere testamento utuntur I 365, 1. reges suos appellabant nomine Christi I 293, 10. Indaeorum sacrum unguentum I 294, 2. praeceptis salutaribus repugnabant I 304, 14. saepe otio corrupti legis uincula ruperunt I 475, 14—22. ad colenda figmenta daemonum fraudibus inretiti I 328, 14. 714, 20. populus in spe constitutus aduersus deum surrexit I 425, 25. deus prophetas ad eos misit I 304, 16. 714, 21. prophetas non intellexerunt I 323, 9. 327, 1. 8. 360, 10. 409, 13. Dauid praeter ceteros prophetas maxime legunt I 321, 5. a prophetis increpiti I 304, 4—309, 14. 329, 17. 714, 19. prophetas interfecerunt I 305, 5. 714, 28. Esaiam necauerunt I 307, 14. deus desiit prophetas mittere ad eos I 306, 9. 715, 1. a deo abdicati I 306, 9. 714, 25. ueritas iis ablata I 277, 24. ne illis in perpetuum uia salutis clauderetur, deus filium suum ad eos misit I 309, 6. 715, 4. increpiti

a Christo I 341, 1. 717, 4. cur Christum reprobauerint I 313, 1. eum magum putauerunt I 329, 3. 409, 19. eius miracula magica uirtute facta esse dixerunt I 321, 1. 329, 13. 331, 9. 716, 17. eorum primores ac sacerdotes consilium de Christo tollendo ceperunt I 338, 8. 341, 3. 343, 4. 717, 3. Christum a Iudaeis fugatum adfirmavit scriptor quidam (*Hierocles*; cf. *hoc nomen*) latrocinia fecisse I 407, 12. Christus iis traditus I 349, 10. 350, 7. 718, 3. dixit se regem Iudaeorum esse I 349, 13. eum interfecerunt I 349, 16. 355, 4. 360, 9. 718, 4. II M 173, 10. ab iis Christus agnus candidus immolatus I 383, 20. Iudaei tum excaecati atque insanabili furore correpti I 360, 9. post resurrectionem iis Christus ostendere se noluit I 364, 4. Iudaei etiam nunc figuram passionis Christi exhibent, cum limina sua de cruore agni notant I 383, 12. a deo exheredati, quia Christum reprobauerunt I 365, 4. 366, 9. 721, 22. ne sibi de summo deo blandiantur I 722, 24. nullam aliam spem habent nisi sperauerint in Christum I 356, 5. 721, 16. frustra secundum Christi aduentum sperant I 585, 18. Petrus et Paulus Romae praedicauerunt regem eos expugnaturum esse I 367, 18 ss. Vespasianus eos extinxit I 368, 11. 719, 17. Iudaeorum nos successores ac posteri sumus I 475, 14. domum Iuda et Israhel propheta non Iudaeos significat, sed nos, qui appellamur filii Iudaeorum I 366, 8. Iudaei maiores nostri I 302, 3. 475, 17. patres nostri I 475, 22. populus perfidus

I 306, 14. 313, 8. ingratus I 304, 18. 714, 25. perfidus ingratusque I 277, 24. contumax I 715, 2. Apollinis Milesii de Iudaeorum religione oraculum II 129, 11. erit nobis contra Iudaeos separata materia, in qua illos erroris et sceleris reuincemus I 585, 25. Iudaicae religionis sacramenta quibus in rebus consistent I 343, 6. 346, 9. Iudaicae legis praecepta I 348, 20. Iudaicae historiae I 285, 12. — cf. Hebraei.

Iudas princeps examinis Iudaeorum I 303, 15. cf. Iuda.

Iudas I 349, 9. proditor II M 174, 10. iudicis est non argumentari, sed pronuntiare I 179, 7.

iudicium dei ultimum de uiuis ac mortuis I 172, 6. 585, 14. 647, 3—652, 16. 658, 4—659, 9. appropinquare eius tempus I 628, 12. 755, 20. extremum iudicium gentium I 666, 5. 760, 1.

C. Iulius Caesar pontifex maximus I 20, 11. Ciceronem et Catonem seruari uoluit I 239, 2 (238, 20). a publica ciuilique iustitia remotissimus I 553, 5. patriae parricida I 60, 17. eius funus I 60, 18 ss. deus factus I 60, 15. Piso socer eius et L. Caesar propinquus I 60, 20. ad eum Cicero I 553, 3. — cf. Augustus.

L. (Iulius) Caesar C. Caesari propinquo funus fieri uetabat I 60, 20. Iulius Proculus Romuli mandata plebi nuntiauit I 61, 3.

[Iulus I 431, 7.]

Iuno [a iuuando dicta I 43, 22.] homo fuit I 65, 13. [Saturni filia I 53, 22. 23.] [in insula Samo adoleuit ibique Ioui nupsit I 65, 9.] coniunx

- Iouis I 43, 19. et soror I 36, 11. 65, 7. cum eo incestum commisit I 36, 11. eius in Io ira I 39, 23. 684, 13. cur paelices persecuta sit I 65, 7. Samos Iunonem colit I 56, 19. 65, 10. eius templum Laciniae I 127, 5. 169, 14. irata Romanis I 170, 20—171, 12. Varro I 171, 20. 171, 5. responsum Iunonis Monetae *uel* Veientis I 126, 9. 169, 12. [Iuno iniqua I 171, 7.]
- Iuppiter [unde nomen habeat I 43, 22 s.] Ζεὺς *uel* Ζήν *quid* significet I 39, 1 s. [ZAN KPONOY I 45, 2. 685, 21.] unde ἀγίοχος nominetur I 85, 11. philosophi duos Ioues fecerunt, unum naturalem, alterum fabulosum I 43, 5. 9. [tres Ioues a theologis enumerantur, tertius Cretensis Saturni filius I 45, 9.] homo fuit I 29, 19. 41, 3. 60, 6. 9. 685, 24. ante annos MDCC natus I 114, 17. eius temporibus Prometheus fuit I 149, 9. in terra regnavit I 44, 12. 685, 24. rex fuit pro deo habitus I 415, 13. quomodo deus factus sit I 57, 10. [Iouis cognatio I 54, 6. 685, 13.] filius Saturni I 14, 11. 37, 4. 40, 25. 43, 13. 50, 8. [53, 22 s.] 92, 19. 685, 23. et Opis I 40, 25. 43, 13. 92, 18. *uel* Rheae I 37, 4. [auus eius Caelus I 48, 2. 13.] auia Tellus I 92, 18. eius patruus Iapetus I 692, 22. Iouis frater ante genitus extinctus est I 38, 21. Iuppiter primus ex liberis Saturni maribus uixit I 39, 5. [Saturnus ei insidiatur I 55, 4 ss.] furto seruatus furtimque nutritus I 39, 1. 85, 9 ss. [16.] 689, 24. antrum eius in Creta I 88, 10. puer ab Amalthea et Melissa nutritus I [91, 10.] (92, 16). [690, 12.] unde fabula, apes ὄσ- pueri melle complesse I 91, 11. [eius altores Curetes I 86, 13. 15 ss.] Iuppiter et Titanes I 35, 18. [48, 7. 54, 19. 85, 19.] 418, 4. parentes uinculis exemit I 54, 15. 19. a prima pueritia impius ac paene parricida I 35, 14. patrem expulit et persecutus est I 35, 15. 17. 416, 1. 417, 18. 418, 3. 432, 18. 683, 10. propter odium Iouis Saturno infantes immolati I 80, 12. Iuno coniunx eius I 43, 19. [in insula Samo ei nupsit I 65, 9.] et soror I 36, 11 s. 65, 7. cum sorore incestum commisit I 36, 11. eius stupra et adulteria I 35, 20 ss. 37, 16. 432, 22. 683, 11 ss. salacissimus I 62, 19. Amphitryonis ac Tyndari domos dedecore conpleuit I 35, 22. Iuppiter et Danae I 39, 13. 684, 4. et Europa I 39, 21. 684, 10. et Ganymedes I 36, 2. 39, 18. 41, 8. 93, 12. 683, 13. 684, 9. et Io I 39, 22. cum Venere Cupidinem genuit I 65, 17. una Thetide se abstinuit propter responsum Themidis I 37, 16. 38, 17. 683, 15. 17. in sortitione regnorum Ioui caelum obtigit I 41, 13. 684, 20. id est orientis imperium I 41, 17. 684, 22. [Iuppiter Neptuno imperium dedit maris I 42, 10.] Vulcano quod praemium armorum concesserit I 66, 8. 11. in Olympo habitauit I 42, 15. [17.] 684, 21. caelo nomen dedit I 47, 18. 48, 2. 3. [sacrificauit Caelo auo I 47, 22. 48, 4. 13. item in insula Naxo I 48, 5. 7. quinquies terras circuiuit I 44, 16. 685, 16. eius in amicos atque omnes homines bene-

ficia I 44, 17. 685, 17. uetuit carne humana uesci I 50, 22.] Iuppiter aureum iustumque saeculum sustulit coegitque homines inpios fieri et a deo ad se auertit I 417, 20 ss. sustulit iustitiam I 416, 9. 418, 16 s. 419, 6. ipse sibi fana constituit I 91, [16.] 21. 92, 1-3. 11. 14. 20. 690, [17.] 21. successor ei metuendus fuit I 37, 10 ss. 38. 18. 19. 23. eius mors I 44, 14. [in Creta ad deos abiit I 44, 21. 685, 20. eius sepulcrum I 45, 1. 8. 11. 685, 21.] — solent Iouem pro deo accipere I 300, 11. pater uocatur I 280, 1. non est 'hominum rerumque repertor' I 37, 6-10. ante eum homines fuerunt I 283, 15. regnare in caelo putatur I 36, 13. 37, 1. 683, 8. unus omnium rex Iuppiter I 168, 6. eius terrestre domicilium (Capitolium) I 230, 15. Optimus Maximus I 66, 11. Optimum Maximum nominandum non esse I 36, 5. 37, 24. 683, 21. non est princeps rerum I 14, 11. sanare homines nescit I 387, 1. homines cum iurant et optant et gratias agunt, non Iouem, sed deum nominant I 96, 20. nomen Iouis summo deo non tribuendum I 43, 14-44, 12. Apollinis oraculo Ioui principatus adeptus I 26, 1. 27, 2. Christus ante Iouem fuit I 283, 22. Iuppiter per Stygiam paludem sanctissime iurat I 38, 1. 66, 9. fati paret I 38, 11. ab Homero daemonibus adgregatus I 387, 15. daemon est I 388, 7. daemones Iouem non timent I 387, 6. praeter Iouem solus Liber triumphauit I 35, 5. Minos leges tamquam a Ioue sibi traditas adferebat I 88, 11.

quid Atinio praeceperit I 128, 1. 169, 16. Iuppiter Ataburius I 92, 1. Casius I 92, 3. Cretensis I 45, 9. Creticus, eius sacra I 85, 11. 689, 24. Ioui Cyprio Teucus humanam hostiam immolauit I 78, 22. 688, 17. Labryandius I 92, 1. Laprius I 92, 3 (cf. Laprius). Latiaris sanguine humano colitur I 79, 4. 688, 19. Molio I 92, 3. Olympius a Dionysio spoliatus I 110, 15. Ioui Pistori ara posita I 77, 6. 686, 24. Triphylius I 42, 6. sine contubernio coniugis filiaeque coli non solet I 43, 18. eius filii I 62, 4. Apollo Liber Mercurius Minos Aeacus Rhadamanthus I 653, 11 ss. Curetes I 44, 22. iudicare apud inferos Iouis filium I 653, 10. non Iouis filii Dardanus et Iasius, sed Corythi I 93, 11. eius abnepos Agamemnon I 93, 8. Achilles Aiaxque pronepotēs I 93, 9. Ulixes eodem gradu proximus I 93, 9. Priamus longa serie ei propinquus I 93, 10. pronepos Ganymedes I 93, 12. Iouis aquila I 41, 8. 48, 8. 11. fulmen I 678, 2. sacra I 85, 11. 689, 24. scutum I 85, 19. simulacra I 40, 24. 41, 1. 8. simulacrum eius in columna prope Nicomediam II M 194, 25. templa I 41, 8. 42, 5. 386, 21. tensa I 171, 1. Ioui Maximinus uouit se Christianorum nomen extincturum II M 226, 10. Iuppiter de deflagratione mundi apud Nasonem II 127, 6. Hystaspis de Ioue uaticinium quid significet I 640. 12-18. in fano Iouis Triphyli. gesta eius ab ipso in columna aurea perscripta I 42, 5. eius res gestae ab Euhemero collectae I

42. 3. 685, 9. in Triumpho Cupidinis carmine Iuppiter ante currum triumphantis catenatus I 36, 18. ademisti Ioui tuo regnum I 411, 2. [Iuppiter I 57, 4. 62, 19. 415, 11. Ζεύς I 164, 1.] Zenon λόγον animum Iouis nuncupat I 300, 10. 12.
- iurandum non esse I 743, 11—13.
- [ius trium liberorum I 62, 21.] ius ciuile non est uera iustitia I 511, 2. institutiones ciuilis iuris I 4. 4. ius ciuile de filio qui est in domo et in manu patris I 392, 19. iuris publici ratio de adulterio I 568, 7. disputationes iuris peritorum iniustae I 436, 10. — cf. C. Ferrini, *Die jurist. Kenntnisse (des Arnobius u.) des Lactantius, Zeitschr. d. Savigny-Stiftung, romanist. Abtheil.*, uol. XV p. 346 ss.
- iustitia naturalis I 451, 18. 452, 2. (504, 5.) ciuilis I 451, 17. 452, 3. publica ciuilisque I 553, 5. caelestis I 553, 4. 581, 11. iustitia (caelestis) quid sit I 157, 22. 201, 6. 202, 1. 413, 7. 419, 5. 13. 445, 5. 11—447, 19. 448, 10. 511, 2. 578, 20. 600, 22. 704, 15. 709, 17—730, 9. 15. 733, 3—20. 752, 24. 754, 1. II 69, 21. 81, 20. 98, 12. 105, 19. *quibus locis idem fere esse solet quod religio Christiana: item* I 411, 11. 419, 11. 424, 12. 436, 18. [I 4 adn. § 13. 668 adn. § 11.] II M 174, 17. 175, 4. *inde* iustitiam persequi I 385, 5. II M 178, 2 (= ecclesiam). consummata et perfecta iustitia I 580, 15. iustitiae radix I 737, 12. eius tres gradus I 533, 9. primus et proximus eius gradus I 737, 19 s. eius summa I 569, 17. duo eius officia I 514, 8. 704, 17. 735, 11. 17. II 105, 19. eius opera I 328, 21. 376, 15. 380, 21. 484, 1 ss. 521, 3—522, 8. 524, 13 ss. 531, 11. 19. 533, 3. 572, 7. 734, 20 ss. II M 177, 19. [I 668 adn. § 11. 17]. homines ad iustitiam nasci I 578, 23. 704, 2—705, 2. eius praemium immortalitas I 628, 6. II 131, 17. 20. iustitia sola homini uitam parit aeternam I 628, 6. philosophos iustitiam nec inuenire nec defendere potuisse I 443, 14—449, 11. 503, 20 ss. cur paucis adsignata sit I 419, 15 ss. iustitiam suapte natura speciem quandam stultitiae habere I 443, 17—460, 15 ss. 730, 19 ss. 731, 22—733, 19. iustitia sub Saturno fuit in terra I 45, 20. in aureo saeculo fuit I 413, 18 ss. a Ioue sublata I 415, 9—418, 18. in caelum remigrauit I 447, 17. fugata iustitia dirempta est societas humana I 416, 5 ss. 736, 2 ss. Christus iustitiam reduxit I 419, 9 ss. 737, 3. iustitia et utilitas I 510, 5 ss. Carneadis de iustitia disputationes I 444, 10—445, 5. 449, 13. 453, 9. 454, 11. 457, 23. 730, 10. 21—731, 21. disputatio a Furio apud Ciceronem (De re publ.) contra iustitiam habita I 437, 9. De iustitia *liber V Institutionum inscriptus est.*
- iustus qui sit I 505, 6. 546, 19. 555, 14. II 105, 17. est sapiens I 437, 7 ss. 732, 6 ss. iusti id est cultores dei (*Christiani*) I 165, 15. (158, 17.) 399, 10. 471, 8. 639, 13. 640, 1. 4. 658, 11. 659, 5. 10. II M 173, 13. [I 4 adn. § 15.] *al. item* iustus populus I 404, 14. 639, 8. II M 177, 3. iustus cur

- pro segni et inerte habeatur I 549, 3. iustus uidetur stultus: cf. iustitia. cur iusti et sapientes in omnibus malis sint I 601, 6. 705, 3. cur ab iniustis inpune uexentur II 109, 20. 119, 13.
- apud lacum Iturnae I 126, 2.
- K = C.
- Labra II 35, 8. 36, 7. 10—13.
- Labryandus I 92, 1. Iuppiter Labryandus I 92, 1.
- lac II 11, 9. 46, 17.
- Lacedaemon a Messeniis petita I 76, 19.
- Lacedaemonii Veneri Armatae aedem posuerunt I 76, 17. 77, 3. eorum cum Messeniis bellum I 76, 18—21.
- lacerti II 37, 4.
- Iuno Lacinia I 127, 5. (169, 14).
- Lactantius cf. Caelius.
- C. Laelius [I 104, 18]. apud Ciceronem (De re publ.) I 451, 22. 452, 2. 12—14. 458, 21. 23. 459, 7. 474, 1.
- laetitia I 539, 12 ss. eius adfectus in splene constitutus II 49, 7.
- Lais Aristippi amica I 223, 10. 710, 17.
- [Lamiae I 90, 6. 688, 5. Euripides in Lamiae prologo I 21, 6.]
- apud Lampsacum I 83, 5, a Lampsacenis Priapo asellus mactatur I 83, 11. 689, 17.
- Laomedon I 33, 8. 34, 2. 4. Priami pater I 681, 10. aequalis Fauni I 91, 4.
- lapis specularis cf. fenestra.
- Iuppiter Laprius I 92, 3. cf. *adn. cr.*; *an fort. Laphrius legendum?* ut Ἀπρῆς Λαπρία, *Preller-Robert, Griech. Mythol.*⁴ p. 310.
- Lar: Lares I 77, 16. 687, 14. 696, 4.
- Lara dea I 77, 16.
- Larentinae simulacrum I 72, 8. Larentinalia I 72, 17. 686, 15.
- Larunda dea I 77, 17.
- Latianis Iuppiter I 79, 4. 688, 19.
- Latinus Priami aequalis I 91, 3.
- Latini Faunum coluerunt I 56, 17. apud Latinos immolationes hominum I 79, 3. bello Latino I 126, 1. Latino sermone I 164, 18. Latini scriptores I 51, 20. Latinae litterae I 218, 13. 411, 15. Latine I [45, 3.] 50, 16. 188, 25. 311, 3. 572, 12.
- Latium [I 51, 23. 52, 17.] in Latio: Auentinus I 47, 7. Faunus I 89, 11. 687, 23. Saturnus I 415, 10. Saturno homo in Tiberin deiectus I 79, 15. sexagenarii I 688, 20.
- Latonae errores et partus I 65, 2. geminos ex crimine genuit I 682, 21.
- Leaena meretrix tyrannum occidit: eius simulacrum I 72, 13. 15.
- Leda et Iuppiter I 683, 12. post mortem Nemesis facta I 82, 18.
- legionis insigne aquila I 39, 19. 684, 9.
- Lemnos Vulcanum coluit I 56, 20.
- leonis laudibus poeta murem non ornauit, sed obruit et obtruit I 233, 18.
- [Lethaeus fluius I 653, 20.] aqua obliuionis I 654, 5. cur a poetis obliuionis amnis inductus sit I 655, 8. Lethaeus gurgis I 240, 5.
- [Leucadio modo I 80, 5.]
- Leucippus de atomis I 232, 14. II 85, 4. eius inane commentum II 93, 12. caecus et excors fuit II 84, 21. eius auditor Democritus I 232, 14. II 90, 19. in Epicurum uanitas de Leucippi fonte profluxit II 90, 20.

Leucothea I 82, 19.

lex: leges I 422, 23. II 82, 9. 111, 5. 113, 15. 114, 22. publicae I 567, 22. II 120, 17. [lex Papia I 62, 20.] Moyses et prophetae legem quae Iudaeis data est testamentum uocant I 364, 9. lex dei per Moysen data quemadmodum per Christum soluta sit I 343, 5 ss. 717, 26. ab eo impleta I 717, 28. lex uiua praesensque Christus I 345, 8. lex dei I 508, 5 ss. 737, 7 ss. eius primum caput quid sit I 509, 18—514, 10 (= 735, 11—16). secundum I 514, 6—555, 14 (= 735, 17—738, 6). — I 422, 23. 576, 8—577, 10. sit supra omnes leges qui legem dei sequitur I 567, 23. supra leges dei lex est I 744, 16. lex diuina II 110, 19. 111, 12. 118, 16—119, 12. = *religio christiana* I 440, 2. sanctissima lex II 118, 16.

liber: *res libraria* I 5, 7. 94, 6. 555, 16. 675, 10.

Liber homo fuit I 29, 19. [56, 4.] 57, 10. [59, 16.] 60, 5. quando fuerit I 161, 2. in Cithaerone natus I 90, 17. Iouis filius I 653, 12. munerum gratia deus factus I 67, 15. 70, 3. non est auctor uini I 161, 1. pater uocatur I 280, 2. [6.] praeter Iouem solus omnium triumphauit I 35, 5. Indos debellauit I 35, 6. 682, 11. ab amore ac libidine turpissime uictus est I 35, 7. Liber et Ariadna I 35, 7. 682, 11. eius adulteria I 432, 23. aselli eum trans amnem uexerunt I 83, 18. eius sacra ab Orpheo inducta in Graecia I 90, 16. Liberum Naxos coluit I 56, 20. ludi scaenici Libero attributi I 561, 16. 742, 1. — I 283, 14.

Libera I 35, 12.

libido quid sit I 554, 2. 738, 11. libidinis adfectus in iecore I 537, 4. cur homini data sit I 554, 7. 555, 10. 565, 2. 739, 16. 740, 6. II 107, 17. 116, 18. eius uis et obscenitas I 422, 9 ss. 565, 4—570, 8. libidines incestae I 427, 6—15.

[Libyssa Sibylla I 21, 5. 679, 24.]

Liciniani II M 227, 18. 20.

Licinius amicus Maximiani (Galerii) II M 196, 1. eum Caesarem facere Maximianus noluit, ut postea in Constantii locum nuncuparet Augustum, *ibid.* 196, 3—5. 9. apud Maximianum (Galerium) (*Carnunti*) Diocles erat ab illo accitus, ut Licinio imperium daret substituto in Seueri locum: quod factum est, *ibid.* 205, 23. 206, 3. nuncupato Licinio imperatore Maximinus iratus, *ibid.* 209, 16. aduersus Licinium Maximinus aemulationem habet, quia ille a Maximiano (Galerio) ei praelatus erat, *ibid.* 222, 10. a Maximiano (Galerio) cum ipso Augustus appellatus, *ibid.* 210, 2. 6. Maximianus (Galerius) moriens ei coniugem et filium commendat, *ibid.* 214, 6. contra Licinium Constantinumque Maximinus cum Maxentio foedus facit, *ibid.* 222, 10—223, 5. Constantini soror (*Constantia*) ei desponsa, *ibid.* 222, 12. Licinius Mediolanum uenit, ut Constantini sororem in matrimonium acciperet, *ibid.* 225, 2. [Mediolani Constantinus et Licinius uniuersa quae ad commoda publica pertinerent in tractatu habent et de restituenda ecclesia litteras constituunt, *ibid.* 228, 15 ss. cf. 13.]

- Maximinus ubi intellexit Licinium et Constantinum nuptiarum sollemnibus occupatos, cum exercitu e Syria in Bithyniam proficiscitur, ibid. 225, 3. Licinius ad Byzantii portas milites praesidiarios conlocauerat, ibid. 225, 12. festinato itinere Mediolano occurrens Maximino Hadrianopolim uenit, ibid. 225, 18—226, 7. exercitibus propinquantibus Licinio nocte quiescenti adsistit angelus dei monens, ut cum exercitu deum oraret, ut uictor esset: quod quemadmodum factum sit et quae fuerit precatio, ibid. 226, 11—26. 227, 7—11. proelio Kalendis Mais (226, 23. 228, 1.) in Campo Sereno (227, 5) facto Maximinum uincit, ibid. 226, 27—228, 3. paucis post pugnam diebus Nicomediam ingressus Constantino atque ipso ter consulibus de restituenda ecclesia huiusmodi litteras ad praesidem datas proponi iussit, ibid. 228, 9—14. ipsae hac litterae, ibid. — 233, 16. [Licinius Augustus, ibid. 228, 16.] etiam uerbo hortatus est, ut conuenticula Christianorum in statum pristinum redderentur, ibid. 233, 17. Maximinum Tarsum fugientem terra marique premit, ibid. 234, 21 ss. Valeriam eiusque matrem, Candidianum, Seuerianum, Maximini filium maximum et filiam septennem eorumque matrem interfici iubet, ibid. 227, 14.
- lingua unde nomen habeat II 35, 18. — II 14, 6. 8. 25, 10. 35, 4—36, 4. 15. 40, 17. 41, 3. 8. interpres animi I 547, 23. II 35, 5. cogitationis interpres II 105, 3. sermonis ministra I 392, 17.
- apud Lindum Herculis sacra I 84, 10. 689, 19.
- littera X cf. Christus. — littera Y I 486, 17—488, 19.
- Proserpina Locrensis I 127, 13. 169, 15.
- logica I 213, 6. 706, 4. λογική I 212, 21. 706, 1.
- loquendi munus II 35, 6—16. loquendi facultas quomodo fiat II 40, 14. 41, 11. recta loquendi ratio ex grammaticis discenda I 258, 8.
- Lucanus a *Lactantio pro Ouidio nominatus* I 82, 5.
- Lucianus diis et hominibus non perpercit I 32, 20.
- Lucilius (poeta) I 32, 19. deridet stultitiam eorum qui simulacra putant deos esse I 90, 4. 12. 688, 3. deos patres nominari Lucilius in Deorum concilio inridet I 280, 3. de uirtute I 494, 21. 499, 21. 500, 14. 17. 501, 8. 502, 9 ss. tenebrosam istam uitam depinxit I 428, 6. apud Lucilium disserens Neptunus de re difficillima I 444, 7. illud Lucilianum I 547, 20.
- Lucilius (ap Ciceronem De nat. deor.) I 115, 16. 122, 26. 139, 14.
- Lucretius philosophus ac poeta I 105, 4. de rerum natura uersibus scripsit I 156, 5. Epicurus eum docuit II 30, 18. Epicuri sunt omnia quae delirat Lucretius II 22, 2. Lucretii de Epicuro uersus inridentur I 233, 14. Lucretii locus Epicuro tributus II 80, 13. eum laudat qui primus sapientiam inuenit I 216, 4—217, 2. (de deo communi omnium patre) non errat I 515, 6. merito de mundo non hominum causa facto I 590, 5. 13. ut atomis locum faceret, prouidentiam excludebat II

- 22, 9. quasi oblitus atomorum argumentis usus est quae contra ipsum ualerent II 87, 11. cultus deorum inane esse officium confitetur I 105, 12. queritur de deo ipso sua templa fulminibus disturbante I 230, 3. 17. religionum animos nodis exsoluere non poterat, quia nihil ueri adferebat I 61, 16. melius (quam Cicero) nomen religionis interpretatus est I 391, 6. homines grauitur accusat tamquam humiles et abiectos I 105. 5. 691, 16. merito (de hominum stultitia) exclamat ... I 87, 16. sententia eius de origine animalium hominumque refutatur I 152, 1. ostendebat animalia non artificio diuino, sed fortuito facta esse II 22, 3. sententia eius de animantibus quae in principio mundi fuerint refellitur II 22, 4. 9 ss. eius deliramentum de origine oculorum aliorumque membrorum refellitur II 23, 5. 8. 13 ss. ineptissimum eius de visu argumentum reicitur II 30, 14 ss. argumenta ab eo contra immortalitatem prolata refutantur I 618, 14—624, 5. poeta inanissimus I 233, 17. ineptus II 23, 15. quis hunc putet habuisse cerebrum? II 87, 20.
- Iudi I 557, 8—562, 2. 741, 18—743, 6. Floralia I 72, 21 ss. 686, 20.
- luna II 100, 9. de eius magnitudine I 254, 5. globosa sit an concaua I 181, 21. Lunae taurus mactatur I 84, 5.
- Lupa Romuli Remique nutrix, meretrix I 72, 6. 10. 14. 686, 14. 16.
- lupus sub ouis pelle I 410, 16.
- luscis non accidit ut aliquid duplex uideant II 32, 12.
- [Macedo Alexander I 21, 4]. Macedones Cabirum coluerunt I 56, 17. bello Macedonico I 126, 4.
- magorum ritus I 277, 16. — magorum ars daemonum adspirationibus constat I 164, 9. 167, 2. 696, 15. — magus: cf. Christus.
- maiorum nullam esse in religione auctoritatem I 122, 20—125, 12. 462, 1. 729, 5 ss. maiores nostri erant principes Hebraeorum: cf. Christiani.
- [de mali origine et natura I 130, 5 adn. cr. § 3 ss.] cur deus malum (mala) uoluerit esse I 172, 3 ss. 420, 2 ss. 595, 5 ss. [602, 2 adn. cr. — 604.] 697, 6 ss. II 101, 12. 102, 13. 106, 4. cur tam multa pestifera fecerit I 594, 22 ss. prouidentiae congruit esse mala I 697, 26 ss. malum et bonum: cf. bonum. — deus non malorum tantummodo auctor II 71, 13 ss. malorum fons liuor (diaboli) I 130, 1. diabolus I 499, 3. —
- cur malos et iniustos deus beatos fieri sinat I 474, 19 ss.
- mammae II 46, 17.
- manus: eius forma II 37, 4 ss. cur duae II 34, 10. earum usus II 14, 7. 19, 13. 20, 10. 21, 5. 9. dignitas II 21, 10. 13. rationis ac sapientiae ministrae II 37, 5. — filius qui est in domo et in manu patris I 392, 20.
- M. Marcellus Honorem atque Virtutem consecrauit I 73, 24. 687, 4.
- Marcionitae I 396, 5.
- mare Neptunum uocant I 121, 23. mare rubrum I 302, 11.
- Maria I 309, 16. I 376, 7. 715, 11.
- Marica I 82, 18.
- [uico Marmesso I 22, 12.]

- Mars homo fuit I 60, 7. homicida ut deus consecratus I 407, 19. cruentus deus colitur I 482, 16. homicida, caedis crimine ab Atheniensibus liberatus I 34, 6. Mars et Venus I 34, 8. 65, 16. 682, 5. Martis arma I 678, 1. [Mars pater I 280, 6.] ex Marte se procreatum-Maximianus (Galerius) dicebat II M 183, 21.
- in campo Martio proxime celebrato (*i. e. insigni contione militum habita*) II M 210, 4.
- mas ad similitudinem dei fictus I 155, 7. mares quomodo gignantur II 45, 14. maribus cur plus roboris quam feminis attributum sit II 46, 11. maribus cur papillae datae II 38, 11. masculinum (uirile) semen II 43, 12. 44, 9. 18. 45, 15. 46, 3. masculina pars corporis dextera II 43, 12—14. 44, 4. masculinum quasi elementum ignis I 145, 16.
- Massilia II M 206, 22.
- Mater Deum: (Mater ipsa) in Phrygia amavit formosum adolescentem et semiuirum reddidit I 65, 3. 682, 15. [Deum Matri primus Melisseus sacrificauit I 690, 16.] [Matris Magnae prima sacerdos Melissa I 91, 14. unde antistites eius Melissae nuncupatae I 91, 15.] sacra Matris I 81, 13. Matris Deum I 690, 2. Matris Magnae I 689, 5. sacra eius a Gallis celebrata I 65, 5. 682, 19. festum Matris Magnae I 83, 6.
- materiam a deo factam esse I 14, 20—15, 2. 132, 3 ss.
- mathematici de lunae magnitudine I 254, 4.
- Mathia et Paulo in locum Iudae proditoris adsumptis II M 174, 10.
- matrimonium I 281, 18. 565, 2 ss. 566, 8. 568, 5 ss. 748, 5 ss. matrimonia communia apud Platonem I 248, 18—251, 21. Valeria post obitum Maximiani (Galerii) mariti Maximino in matrimonium se postulanti respondit nefas esse illius nominis ac loci feminam sine more, sine exemplo maritum alterum experiri II M 219, 6. 15.
- mater Matuta I 82, 19.
- Mauri suos reges consecrauerunt I 56, 10. 16. — II M 223, 11. [Mauris iaculis I 455, 2.]
- Maxentianus (*miles*) II M 224, 12. Maxentiani milites, ibid. 223, 12.
- Maxentius Maximiani (Herculii) filius, Maximiani (Galerii) gener II 193, 15. 202, 17. non nominatur Caesar a Diocletiano, ibid. 193, 24—26. 194, 19 ss. quomodo Romae imperator factus sit, ibid. 201, 26—202, 7. imperium cepit a. d. sextum Kalendas Nouembres, ibid. 223, 15. exercitus Maximiani (Herculii) a Maximiano (Galerio) Seuero duce contra eum Romam missus ad eum transit, ibid. 202, 7—25. Maximianum (Herculium) patrem bis Augustum nominauit, ibid. 202, 20. Maxentii cum Maximino contra Licinium Constantinumque foedus, ibid. 222, 10—223, 5. Constantino bellum indixit quasi necem patris sui (Maximiani Herculii) uindictaturus; quae inde falsa suspicio orta sit, ibid. 222, 19—223, 5. bellum eius cum Constantino factum: extremae eius res et mors in pugna apud pontem Muluium commissa, ibid. 223, 5—224, 18. circenses natali suo (223, 15) edebat, ibid. 224, 5. quinquennalia eius ter-

minabantur, *ibid.* 223, 16. eius mores *ibid.* 193, 17 s. 24 ss.

Maximianus (*Galerius; nusquam in libro De mortib. persecut. nomen Galerius est: observant Seeck, Annal. philol. vol. 141 (1890) p. 618, et Dessau, Hermes vol. 27 (1892) p. 566 adn. 1, unum nomen Galerius apud scriptores et in monumentis illius aetatis non extare, sed aut unum nomen Maximianus aut tria nomina Galerius Valerius Maximianus usurpari*): Maximianus nomen ei a Diocletiano datum II M 194, 10. alter Maximianus, *ibid.* 182, 16. 208, 7. Maximianus Caesar, *ibid.* 184, 23. Caesar, *ibid.* 183, 18. 186, 7. 9. 187, 14. 188, 5. 10. 191, 16. 192, 3. mater eius Romula Transdanuviana, *ibid.* 183, 1 s. 22. 185, 4—10. eius figura corporis, *ibid.* 183, 2. 197, 4. mores, *ibid.* 182, 17—19. 183, 4. 17. 185, 8. purpuram (*sc. Caesaris*) loco quodam prope Nicomediam sito sumpserat, *ibid.* 194, 24. gener Diocletiani, *ibid.* 182, 16. 206, 3. cf. Valeria. — Maximiani ex concubina filius Candidianus, *ibid.* 235, 5: cf. Candidianus. — cur Diocletiano metui fuerit, *ibid.* 183, 5—26. deicit Narseum regem Persarum, *ibid.* 183, 7—16. 196, 16. post hanc uictoriam in tantos fastus eleuatus est, ut detrectaret Caesaris nomen: exinde insolentissime ex Marte se procreatum dicebat tamquam alterum Romulum, *ibid.* 183, 17—23. quindecim annos cum barbaris in Illyrico pugnauerat, *ibid.* 193, 5. tempore uicennalium Diocletiani gens barbara a Gothis pulsa ei se tradidit, *ibid.* 218, 15.

eius gener Maxentius, *ibid.* 193, 13. 202, 17. Daiaem affinem suum de suo nomine Maximinum uocauerat, *ibid.* 194, 8. in Bithyniam uenit, ut Diocletianum ad persequendos Christianos instigaret, *ibid.* 184, 23. nefandae persecutionis auctor, *ibid.* 208, 7. eius persecutionis causa, deliberatio, initium, *ibid.* 185, 2—186, 10. ipse in Diocletiani persecutione Christianorum qualis fuerit, *ibid.* 186, 21. 187, 14—188, 10. relinquit Nicomediam, *ibid.* 188, 9. eius reditus expectatur, *ibid.* 191, 16. redit Nicomediam, *ibid.* 192, 3. confixerat nuper cum Maximiano (Herculio) (*sc. ut hic imperio cederet*) eumque terruerat, *ibid.* 192, 4. 193, 9 s. eius colloquium cum Diocletiano, quo hunc cogit imperio cedere atque Senerum et Maximinum Caesares nominare, *ibid.* 192, 4—194, 18. utrumque quomodo factum sit, *ibid.* 194, 19 (Maximianus 24. 195, 6) — 195, 18. Maximini (*sc. ut Caesaris sui*) pater (*ut Augustus*), *ibid.* 219, 13. postquam senibus (*sc. Diocletiano et Maximiano Herculio*) expulsis quod uoluit effecit, se iam solum totius orbis dominum ferebat, *ibid.* 195, 19. adeptus maximam potestatem (*i. e. locum Augusti*), *ibid.* 196, 14. postquam nomen imperatoris (*i. e. Augusti*) accepit exuto socero (Diocletiano) furere coepit et contemnere omnia, *ibid.* 183, 24. ut nomen imperatoris acceperat, hostem se Romani nominis professus est, cuius titulum inmutari uolebat, ut non Romanum imperium sed Daciscum cognominaretur, *ibid.*

205, 2. eius crudelitas, *ibid.* 196. 14—199, 25. maxime in censu peragendo, *ibid.* 138, 15—199, 25. 201, 28. 208, 6—209, 15. in persequendis Christianis, *ibid.* 197, 10. 198, 1. *ipse sine dubio (non Diocletianus) crudelissimus ille persecutor est, cuius de saevitia Lactantius dicit* I 434, 4 ss.; cf. uera bestia I 434, 4. bestia II M 182, 18. 209, 22. mala bestia, *ibid.* 201, 11. belua I 434, 8; Lact. Inst. V 11, 6 et Mort. 21, 6. 11. — de summa imperii tenenda et de Augustis et Caesaribus nominandis consilia, *ibid.* 195, 19—12. 201, 20—24. quemadmodum turbata sint, *ibid.* 195, 12. 200, 1. 201, 18. 25 ss. Constantium euertere cogitat, *ibid.* 200, 3. quae inter Maximianum et Constantinum gesta sint, *ibid.* 200, 1—201, 25. ne populum quidem Romanum a censibus immunem fieri uolebat, *ibid.* 201, 28 ss. castra praetoria sustulerat, *ibid.* 202, 4. Seuerum contra Maxentium Romam misit quae res male euenit, *ibid.* 202, 7—203, 4. audita nece Seueri Italiaminuadit Romamque frustra adgreditur: a militibus paene desertus fugiens iis Italiam foedissime uastandam permittit in suasque se sedes recipit, *ibid.* 203, 6—9. 204, 1—205, 2. ad eum (*sc. Carnuntum*) Maximianus (Herculius) uenit, ut eum per occasionem reconciliationis occideret regnumque eius teneret, *ibid.* 205, 23—206, 3. aderat ibi Diocles, quem gener (Maximianus Galerius) acciuerat, ut imperium Licinio daret, *ibid.* 206, 3—5. a Maximiano Licinius Maximino praelatus, *ibid.* 222, 11. uicennalium

agendorum sumptus intolerandis exactionibus efficiebat, *ibid.* 208, 6—209, 15. se Liciniumque Augustos appellat, Maximinum et Constantinum filios Augustorum, postea uniuersos quattuor imperatores iubet nominari, *ibid.* 209, 16—210, 6. decimum et octauum annum (*sc. imperii*) agens a deo (*cf.* 208, 6) insanabili plaga percussus: qui morbus describitur, *ibid.* 210, 7—212, 5. tandem malis domitus deum coactus est confiteri et edictum emisit (quo constituitur ut Christiani denuo sint Christiani et conuenticula sua componant) *ibid.* 212, 5—9. (213, 14). ipsum illud edictum, *ibid.* 212, 10—213, 22. propositum Nicomediae pridie Kalendas Maias ipso octies et Maximino iterum consulibus, *ibid.* 214, 1 s. hoc edicto Donatus cum ceteris confessoribus e custodia liberatus, *ibid.* 214, 3. post paucos dies commendatis Licinio coniuge sua et filio horrenda tabe consumptus est, cum futura essent uicennalia Kalendis Martiis impendentibus, *ibid.* 214, 6—10. post eius mortem Valeria uxor eius ad Maximinum se confert, *ibid.* 219, 6. Valeria et Licinio et Maximino negauerat se in Maximiani bona hereditatis iure esse cessuram, *ibid.* 235, 16.

Maximianus qui est dictus Herculus II M 181, 17. Maximianus alter, *ibid.* 205, 6. senex Maximianus, *ibid.* 189, 4. 192, 5. 193, 9. 206, 6. 221, 16. Herculus, *ibid.* 203, 6. frater Diocletiani, *ibid.* 181, 17. Diocletiano fidem summa religione praestabat, *ibid.* 194, 11, eius filius

Maxentius, *ibid.* 193, 15. cf. Maxentius. — Fausta minor eius filia uxor Constantini, *ibid.* 204, 1. 206, 9. 15. 207, 5. 7. 9—13. Constantinus gener eius idemque generi filius (*sc. ut filius Constantii et Theodoraë, priuignae Maximiani*), *ibid.* 206, 9. — eius mores et facinora, *ibid.* 181, 18—182, 13. imperii sedem tenebat Italiam subiacebantque prouinciae Africa et Hispania, *ibid.* 182, 1—3. septimum consulatum agit, *ibid.* 186, 18. litteris Diocletiani Christianos persequi iussus libens paruit per Italiam, *ibid.* 189, 2. 5. cum eo confixerat Maximianus (Galerius) (*sc. ut imperio cederet*) eumque terruerat, *ibid.* 192, 5. Maximianus senis de ea re ad Diocletianum litterae, *ibid.* 193, 9. ad Maximianum senem Seuerus a Maximiano (Galerio) missus, ut ab eo induatur (*i. e. Caesar nominaretur*); *ibid.* 194, 5. senex expulsus (a Maximiano Galerio, *sc. imperio cedere coactus*), *ibid.* 195, 19. eius exercitus a Maximiano (Galerio) Seuero duce Romam contra Maxentium missus, *ibid.* 202, 11. ipse in Campania morans a Maxentio filio bis Augustus nominatus Seuero Ra-uennae potitur eumque mori cogit, *ibid.* 202, 20—203, 4. urbe Roma munita proficiscitur in Galliam, ut Constantinum partibus suis conciliaret minoris suae filiae nuptiis, *ibid.* 203, 6—204, 2. post Maximiani (Galerii) Romam frustra adorti fugam cum e Gallia se recepisset, habebat imperium cum Maxentio filio: quem cum euertere conaretur, a militibus antea suis, quos Ma-

xentius a Seuero acceperat (202, 10—12. 205, 13. 223, 10) ab urbe Roma exactus est, *ibid.* 205, 6—21. postea suspicio incidit illum finxisse discordiam cum filio. ut omnibus aliis sublati sibi ac filio totius orbis imperium uindicaret; sed uere filio et ceteris extinctis se ac Diocletianum in regnum restituere uolebat, *ibid.* 222, 20. in Gallias cum redisset, ad Maximianum (Galerium) se contulit (*sc. Carnuntum*), ut eum occideret: ubi Diocles Licinio imperium dedit, *ibid.* 205, 22—206, 5. impeditis consiliis redit in Galliam, ut Constantinum dolo malo circumueniret, sed Massilia occupata a militibus proditur: uita ei a Constantino donatur, *ibid.* 206, 6—207, 6. quibus insidiis rursus frustra Constantinum adortus sit et qua morte uitam finiuerit, *ibid.* 207, 7—208, 5. cum ingenti gloria uiginti annorum uota celebrauerat, *ibid.* 208, 3. eius statuæ iussu Constantini reuulsæ et imagines detractæ, *ibid.* 221, 16. quasi necem eius uindicaturus Maxentius filius Constantino bellum indicit: quæ falsa suspicio inde orta sit, *ibid.* 222, 19—223, 5. a Dioclete et Maximiano cognomina Iouiorum et Herculiorum insolenter adsumpta, extincta, *ibid.* 237, 8.

Maximinus: Daia adulescens semi-barbarus pecorum pastor II M 191, 8. 195, 7. 14. eius gradus militares, *ibid.* 195, 14. a Maximiano (Galerio) affini Maximinus nominatus, *ibid.* 194, 9. a Diocletiano Maximiani (Galerii) opera Caesar factus, *ibid.* 194, 8 ss. 195, 4. 6—18. (201, 22.) 209, 22. Maxi-

mianus (Galerius) pater (*ut Augustus*) Maximini (*ut Caesaris sui*), ibid. 217, 13. Maximianus (Galerius) eum Augustum nominare cogitat, ibid. 196, 10. Maximianus (Herculus) metuit, ne Maximianus (Galerius) fortasse adiuncto Maximino contra se proficisceretur, ibid. 203, 8. Maximianus (Galerius) Maximino Licinium praefert (*Augustum factum*, ibid. 206, 4) ibid. 222, 11. Maximinus dignitate Caesaris non contentus ab exercitu Augustus nominatus, contumacia Maximianum (Galerium) uincit, qui hunc et se Augustos appellat, ibid. 210, 16—211, 6. Maximiano (Galerio) octies et Maximino iterum consulibus, ibid. 214, 2. Maximinus nuntio mortis Maximiani (Galerii) audito cum omnia sibi usque ad fretum Chalcedonium uindicasset, discordia cum Licinio ac paene bello exorto cum eo foedus facit, ibid. 214, 11—18. indulgentiam Christianis datam tollit eosque uexat ac persequitur elementia quadam simulata, ibid. — 215, 17. 19. Constantini litteris deterritus dissimulat, ibid. 215, 18. acerrimus cultor deorum ibid. — 216, 4. 10. exactiones eius, auaritia, effusiones, ibid. — 217, 3. 227, 14. libido eius foedissima, ibid. — 219, 2. Valeriam Maximiani (Galerii) uiduam in matrimonium postulat repudiatusque (Valeria ei id quoque negauit, se in Maximiani [Galerii] bona hereditatis iure suo cessuram, 235, 16) proscribit et cum matre in exilium relegat, amicos amicasque eius necat, ibid. — 219, 21. tres eius amicas iniustissime

interficit, ibid. — 221, 7. Maximini exitus et ruina narratur, ibid. 222, 9 ss. cum Maxentio foedus facit, ut bellum inferret Licinio, ibid. 222, 10 — 223, 5. perfidia eius a Constantino cognoscitur, ibid. 224, 16. titulum primi nominis sibi uindicabat, ibid. 224, 19. Constantino, postquam Maxentius apud pontem Muluium ab eo uictus est, inimicitias aperte profitetur, ibid. 224, 19. eo proposito bellum contra Licinium mouet, ut exercitu eius largitionibus ad se tracto sine certamine statim ad Constantinum pergeret, ibid. 227, 14. cum exercitu e Syria in Bithyniam proficiscitur, deinde Byzantium et Heracleam (Perinthum); Licinius ei occurrit, ibid. 225, 3 — 226, 7. Candidianus et Seuerianus cum Maximino quam cum Licinio esse malebant, ibid. 235, 15. (12.) Maximinus id uotum Ioni uouit, ut si uictoriam cepisset, Christianorum nomen extingueret, ibid. 226, 9. Kalendis Mais, quae octauum annum nuncupationis eius inplebant (226, 28. 228, 1.), in campo Sereno (227, 6) a Licinio uictus est, ibid. 226, 8—228, 3. fugit Nicomediam, deinde cum filiis et uxore in Capadociam, ibid. 228, 3—8. Seuerianus fugientem ex acie sequitur, ibid. 235, 12. Maximinus Valeriam ne post fugam quidem suam occidere ausus est, ibid. 235, 3. a Licinio pulsus Tarsi ueneno sumpto moritur, ibid. 233, 21—234, 21. Maximini filii et uxor, ibid. 228, 6. eius filium maximum et filiam septennem, quae desponsa fuerat Candidiano, Licinius extinxit: sed

- prius mater eorum in Orontem praecipitata est, ibi saepe illa castas feminas mergi iusserat, *ibid.* 235, 18—236, 4.
- Mediolanum II M 225, 2. [228, 17.]
- Medorum rex antiquissimus Hystaspes I 634, 15.
- medulla cerebri II 53, 19. medullae II 20, 16. 43, 15.
- Megara Herculis uxor I (33, 10.) 681, 21.
- Megaricorum disciplinae conditor Euclides I 208, 13.
- Melicertes I 82, 20.
- [Melissa Melissei filia I 91, 10. 690, 11. prima sacerdos Matris Magnae I 91, 13. Melissa Matris Magnae antistites unde nuncupentur I 91, 14.]
- Melisseus Cretensium rex primus diis sacrificauit I [91, 7.] 92, 13. 17. [690, 10. 13. 14. 16.] Iouem educauit I 92, 15. 18. *Accus.* Melissea I 91, 7. 690, 10. a Melisseo I 92, 13. [eius filiae Amalthea et Melissa I 91, 10. 690, 11.]
- Melius Diagoras II 83, 18.
- membra usus causa, non ex ipso usu nata esse contra Lucretium (*Epicurum*) demonstratur II 23, 16 ss.
- membrorum numerus forma usus II 19, 9—18; 20, 9 ss. 27, 10 ss.
- aperta aut operta II 27, 11. simplicia II 34, 8. genitalia II 47, 6.
- membrana II 43, 2. alui II 48, 21. cerebri II 34, 16. membranae oculorum II 29, 16.
- [Memmius I 216, 12.]
- Menander II 156, 7.
- mendacium I 547, 15 ss. 744, 21.
- Menoceus I 210, 12.
- mens ubi aut cuiusmodi sit II 51, 16. in summo capite conlocata II 28, 4. capite tamquam caelo tegitur II 28, 8. ignis ille diuinus II 28, 8. sensus ille qui mens uel animus nuncupatur II 53, 5. idemne sit mens et anima (*uel* animus) II 57, 8 s. *conl. cum* 18. mentis retina-cula nervi II 24, 13. ueneno ac potentia uini dissoluitur II 32, 8. mens per membranas oculorum transpicit II 29, 18. 30, 10. 15. 31, 3. 16. 25. non fallitur, oculorum nouit errorem II 32, 16. hominis prope diuina mens sortita est dominatum II 28, 1. mens hominis tenebroso corporis domicilio circum-saepta longe a ueri perspectione submota est II 68, 6. mens ac uoluntas ex oculis saepe dinoscitur II 30, 13. uaria a philosophis de natura mentis ac loco disputata II 51, 18 ss. — Mens inter deos conlocata I 73, 26. [75, 7.] 687, 3.
- mentum II 36, 21.
- Mercurius homo fait I 29, 19. 60, 7. Iouis filius I 653, 12. [cognatus Trismegisti I 47, 15. 686, 5. quinque Mercurii I 19, 4.] deus factus I 57, 10. daemon I 388, 7. fur ac nebulo I 35, 1. furta docuit I 432, 21. palaestram docuit et lyram inuenit I 35, 2. 682, 11. eius lyra I 678, 1. cum Venere Hermaphroditum genuit I 65, 17. 682, 9. Mercurii ciuitas I 19, 11. — cf. Hermes (*Trismegistus*).
- meretricis simulacrum in templo constitui nefas I 72, 14. meretrices in Floralibus I 73, 15.
- meridies I 143, 10. figura uitae I 143, 20.
- μεσσην* I 376, 9.
- ciuitas Messene Euhemeri patria I

- 42, 3. Messenius: [Aesculapius I 33, 21]. Euhemerus I 685, 8.
- Messeniorum cum Lacedaemoniis bellum I 76, 18, 23.
- Messias cf. Christus.
- de metris II 158, 10. de metris comœdiarum II 156, 3.
- Milesius Apollo I 319, 5. 625, 10. 755, 13. II 129, 11. M 186, 5.
- Thales I 16, 5. 216, 21. Ceres Milesia I 127, 15. 169, 15.
- militare iusto non licet I 558, 14 ss.
- militia dei I 558, 14. caelestis I 466, 3. 8. 476, 3. 493, 2 ss. 12. 672, 1 ss. 761, 9. sancta I 645, 9. cf. deus imperator I 509, 17. 671, 23. miles Christi II M 190, 11.
- mille annorum regnum* I 629, 25. 654, 2 ss. 658, 12—663, 10. 665, 8—666, 13. 759, 11—23. caeleste imperium I 659, 8. regnum sanctum I 665, 7. regnum iustorum I 759, 13.
- mimi de diis aguntur I 470, 11. 729, 12. minus corruptelarum disciplina I 742, 18 ss.
- mimi (histriones) I 560, 14 ss.
- Minerva filia Iouis I 43, 19. artium repertarum causa dea facta I 67, 16. 70, 19. 21. eius artes I 677, 19 s. non casta I 682, 24. Minerva et Vulcanus I 66, 10. Athenae eam coluerunt I 56, 19. eius ad Arcturium medicum Augusti monitum I 128, 15. 169, 16.
- Minos I 88, 9. 653, 13.
- Minucius Felix in Octavio de Saturno similia ueri, non uera protulit I 46, 15. 21. 47, 16. Lactantii de Minucio eiusque Octavio iudicium I 402, 5—9.
- inter septem mira horti pensiles narrantur I 255, 1.
- misericordia I 253, 12. 514, 10—534, 14. 20. 709, 8 ss. 737, 5. 745, 8—746, 13.
- Moesia II M 178, 6.
- Iuppiter Molio I 92, 3.
- morbi unde oriantur II 17, 17. per daemones citati I 165, 6. 696, 24. cur deus hominem morbis subiecerit II 14, 15—18, 17. morbi animi I 534, 20. 553, 8.
- mors quid sit I 156, 26. (cf. 603 adn. § 12. 650, 13.) II 14, 18. 15, 2. 54, 20. eius uis I 156, 22. primi peccati poena I 159, 2. 694, 24. peccatum pabulum mortis I 377, 2. mors aeterna I 387, 21. II 131, 16. bonum an malum sit I 242, 3. bonum non esse I 237, 7. 239, 5. 240, 16. duae mortes, altera corporis, altera animae I 616, 7. prima quid sit I 156, 25. secunda quid sit I 156, 23. 157, 1. mors matura II 15, 4. (immaturae) morti cur homo a deo subiectus sit II 14, 11—18, 15. Seneca in libro De immatura morte I 18, 5. 208, 20. de morte uoluntaria I 237, 6 ss. 545, 25. 710, 22 ss. anima mortis expers, corpus mortale I 616, 17 ss. mors pro fide suscipienda I 546, 2. pro innocentia I 455, 16 ss. 456, 14 ss.
- mortuorum animas circa tumulos oberrare uulgus existimat I 100, 3.
- motus animi cf. adfectus. animus.
- Moyses dux Hebraeorum, eius facta I 302, 9. 303, 8. 714, 6. deus per eum legem dedit I 302, 9. 303, 13. 343, 5. 344, 3. 347, 7. 714, 17. Moyses legem testamentum uocat I 364, 9. uetus testamentum per Moysen datum I 366, 6. pascha deus per Moysen populo suo tra-

- didit celebrandam I 384, 5. Moyses praedixerat fore ut propheta maximus mitteretur a deo I 344, 8. filius Naue. successor Moysi fuit I 327, 9. 347, 6. Moyses futura praesentiens eum Iesum uocauit I 347, 2. *gen. (uix dat.)* Moysi I 327, 9. *dat.* Moysi I 347, 6. *acc.* Moysen I 303, 13. 343, 6. 344, 3. 347, 7. 366, 6 *al. abl.* Moyse I 302, 9.
- Mucius *Scaeuola* I 441, 14.
- mulier unde nuncupata sit II 46, 15.
- mulieres philosophantes I 257, 17. 23. 258, 14. 259, 3. mulierum communitas apud Platonem I 248, 18—251, 21. Plato existimauit oportere mulieres militare et magistratus gerere I 251, 21—252, 6. mulierum prostitutiones I 422, 11 ss. — cf. femina.
- de ponte Muluio homo et fax deiectus I 79, 17. — apud eum pugna Constantini et Maxentii II M 223, 14. (224, 11. 13.)
- mundus a deo ex nihilo factus I 9, 16. 132, 4 ss. 694, 7. non innumerabiles esse mundos II 86, 12 ss. diuina prouidentia effectus I 138, 7 ss. II 69, 18. non fortuito II 82, 16 ss. 84, 10—94, 17. natura num mundum fecerit II 90, 21 ss. mundus deus non est I 119, 10. 120, 8. 121, 12. 587, 22 ss. per se nihil sentit I 121, 17. num deus sit mens mundi et mundus corpus dei I 588, 8. exponitur ratio mundi, quando et quare sit effectus a deo I 582, 3—596, 7. de aetate mundi I 628, 14—630, 16. mundum neque semper fuisse neque semper fore I 150, 10. 582, 8 ss. diuina mundi fabrica enarratur I 142, 12 ss.
- figura mundi I 255, 18. mundus quod sex diebus consummatus est quid significet I 629, 7 ss. mundum deus non propter se fecit I 594, 11. 596, 16. fecit animantium causa I 594, 14 ss. hominum causa I 140, 20. 588, 11. 590, 3 ss. 595, 22. 596, 17. 597, 6 ss. 750. 16. 24—752, 22. 753, 3 ss. II 99, 9. 104, 22. mundus tamquam dei domus II 112, 6. unus mundi habitator deus II 95, 18. utrum unius dei potestate regatur an multorum I 7, 18. II 95, 9 ss. a deo ratione regitur II 69, 17. 82, 18 ss. 92, 2 ss. quomodo gubernetur et contineatur II 34, 20. cf. prouidentia. — mundi ratio in contrariis elementis posita I 142, 21. 26. 143, 14. 155, 14. 156, 17. in calore et umore I 144, 19. 613, 8. II 106, 8. mundi ultima senectus I 630, 21. 757, 19. quomodo consummatio mundi futura sit I 630, 16 ss. 755, 19 ss. quando futura sit I 664, 7 ss. deflagratio mundi II 127, 1. mundi innouatio I 656, 10. 666, 13. mundi res publica I 677, 11. II 92, 10. aerei orbis facti ad figuram mundi I 255, 20. ab Archimede I 117, 8.
- mus cf. leo.
- Mures duo neci se obtulerunt I 210, 12.
- Musarum instinctu I 15, 3.
- musica I 258, 12.
- musici II 54, 9.
- Muta dea I 77, 15. 687, 14.
- muti quomodo fiant II 40, 19. 41, 2. mysteria cf. *Indic. uerbor.*
- Nares II 25, 10. 36, 11. 39, 14. 40, 8 ss. 41, 12. 49, 16. unde nomen

- habeant II 40, 9. cur duae II 34, 14. spiramenta narium II 41, 13. narium uoluptas I 564, 1—20. 740, 16—20.
- Narseus rex Persarum a Maximiano (Galerio) oppressus II M 183, 7—17.
- nasus II 33, 9. 14. 17—34, 5.
- nates II 47, 17.
- Nathan I 322, 8. [10].
- natura quid sit I 264, 14 ss. naturam esse deum I 134, 4 ss. 140, 1. num mundum effecerit II 90, 21. ueluti mater rerum II 91, 13. non mater generis humani, sed nouerca II 10, 8.
- Naue I 327, 9.
- non nauigare iustum I 454, 3 ss. cum parricidis et nocentibus nauigare I 455, 11.
- Nauius cf. Attus.
- Naxos I [48, 7.] 56, 20.
- nebula II 88, 12.
- necromantia (necromantia): 'ciere carminibus ab inferis animas I 388, 6. 627, 4. daemonum. inuentum I 167, 2. 696, 18.
- Nemesis I 82, 18.
- Neptunus [Saturni filius I 53, 25.] homo fuit I 60, 6. mare ei obtigit I 41, 14. 21. 24 s. [42, 10.] 684, 24 s. mare Neptunum uocant I 121, 23. Neptunus apud Lucilium I 444, 7. — I [280, 6.] 388, 7. 677, 19.
- Nero cum imperabat, Petrus Romam uenit II M 174, 14. Nero primus omnium persecutus dei seruos Petrum cruci adfixit, Paulum interfecit, II M 174, 18. 175, 6. Petrum et Paulum interemit I 368, 11. deiectus fastigio imperii nusquam repente comparuit II M 175, 10.
- unde illum quidam credunt esse translatum et uiuum reseruatum, Sibylla dicente 'matricidam profugum a finibus terrae esse uenturum', ut nouissimus persequatur et Antichristi praecedat aduentum (quod nefas est credere) et praecursor diaboli sit, ibid. — 176, 3. Neronianum imperium, ibid. 174, 13.
- nerui II 24, 12 ss. 32, 10. 37, 3.
- Nicaea II M 220, 11.
- Nicomediam Diocletianus urbi Romae coaequare studebat II M 181, 1—11. circum quem ibi fecerat, dedicare uolebat, ibid. 191, 8. extra urbem locus altus ibique columna cum Iouis signo, ibid. 194, 23 s. — ibid. 191, 6. 192, 9. 13. 214, 1. 9. 228, 4. 11. 235, 9.
- Nilus unde oriatur I 196, 21.
- Noe I 160, 15 ss.
- nomen: nomina montibus aut fluminibus ex hominibus uel uiuis uel mortuis data I 47, 3. filius dignus cuius nomen in perpetuum de familia deleatur I 461, 1. seruus liberatus patroni nomen accipit tamquam filius I 281, 3. senatus Constantino titulum primi nominis decreuit (*sc. ut in serie nominum Augustorum illius nomen primum esset*), quem Maximinus sibi uindicabat II M 224, 18.
- Nouatiani (haeretici) I 396, 5.
- nox I 143, 22 ss. est eius quem dei esse aemulum diximus I 144, 3. 13. falsarum superstitionum imago I 144, 6. nox quae a nobis propter aduentum regis ac dei nostri per uigilio celebratur: cuius noctis duplex ratio est I 645, 3 ss.
- nubes II 88, 14. 100, 20.
- Numa Pompilius Sabinus rex apud

- Romanos superstitionum et sacerdotiorum auctor I 88, 13. 89, 10. 11. 687, 27. eius cum Egeria congressus I 88, 4. eius corpus in arca lapidea I 88, 18. septem Latini libri de iure pontificio, item Graeci totidem de disciplina sapientiae ab eo relictī, quibus religiones omnes dissoluit I 88, 20. [Pompilii Numae I 90, 6. 688, 5.] numerus duorum *uel* dualis quantum ualeat ad rerum perfectionem II 28, 14. 34, 5—35, 1. septenarius I 629, 10 ss. de numero impari id est septenario II p. LXXXI. numerus perfectus digitorum II 37, 9. in nummis ueteribus Ianus et naui I 51, 13. nuptiarum foedera sacramento ignis et aquae sanciebantur I 145, 17. Occidens I 41, 18 s. 632, 19. 684, 23. quid significet: praeuae illi menti, dei aemulo ascribitur; imago mortis et falsarum superstitionum est I 143, 1—144, 7. occipitium II 27, 4. [Oceania I 48, 14.] Octavius consul II 124, 7. oculi unde nomen habeant II 32, 20. uidendi causa nati sunt II 23, 16. eorum forma et usus II 28, 11. 29, 13 ss. 31, 26 ss. 32, 18. 33, 4. sedes II 25, 10. cur duo sint II 28, 13. 31, 10. num fallantur II 31, 21. in auium fetibus primi oculi finguntur II 44, 14. oculorum uoluptates I 556, 20—562, 2. 740, 14. 741, 12—743, 6. odor II 33, 18. 36, 20. 40, 9. uoluptates odoris I 564, 1—20. 740, 16. 20. odoratio II 34, 14. Oedipodis exemplum I 559, 13. in Oetaeo monte I 33, 13. 681, 23. oloris morientis cantus II Ph 138, 49. Olympus ambiguum nomen est montis et caeli I 42, 15. 684, 20. mons Olympus I 42, 13. in eo Iuppiter I 42, 16. [17.] Iuppiter et Saturnus I 684, 21. aperta Olympi II Ph 138, 51. [Olympus I 230, 20.] — Iuppiter Olympius I 110, 15. Omphale I 32, 16. 681, 17. opinatio quid sit I 181, 13. 182, 13 ss. 184, 1. 700, 11. 28. Ops [I 50, 20. 53, 11—54, 12.] mater Iouis I 40, 25. 43, 13. 50, 27. Iouem furtim in Cretam misit I 51, 1. eius cultus I 92, 18. cf. Rhea. oracula daemonum inuentum I 125, 18. 167, 2. 169, 16. 170, 2. 694, 3. 696, 18. — cf. *Indic. auctorum* s. Oracula. oratoria: eius usus I 258, 10. oratoria professio uituperatur I 3, 3. 10. [Orcus I 54, 3. 444, 9.] oriens I 41, 17 ss. quid significet: deo ad censetur: figura uitae et uerae religionis est I 143, 1—144, 7. lux orientis est I 143, 7. inde lux nascitur I 684, 22. Oriens I 632, 19. II M 183, 8. ab Oriente, ibid. 214, 11. 228, 7. in Oriente, ibid. 183, 12. in partibus Orientis, I 158, 1. II M 184, 6. 215, 13. Orion in pelago incedens I 334, 8. Orontes (*coni.*, orientem *cod.*) fluius II M 236, 3. Orpheus uetustissimus poetarum et aequalis deorum I 13, 13. quando fuerit I 91, 1. Laomedonte regnante cum Argonautis ad Iliensium litus accessit I 91, 4. Liberi sacra in

- Graecia induxit primusque celebravit
 in monte Boeotiae Thebis proximo
 I 90, 16. dilaceratus I 90, 20.
 Orpheus de uno deo testimonia I
 13, 15, 16, 21. 678, 16. de natura
 dei I 296, 2. de numero deorum
 I 26, 22. de Saturno I 52, 3.
 Orphica sacra I 90, 20.
 os(oris): eius forma II 35, 1. sedes
 II 25, 10. usus II 35, 3 ss. 39, 13.
 16. 40, 11. 15. 41, 13.
 ossa II 19, 20. 20, 1. 12 ss. 24, 11.
 39, 21.
 Osee primus duodecim prophetarum
 I 363, 2. *accus.* Osee I 393, 15.
 Osiris I [82, 6. 14.] 83, 1. 689, 10.
 a vulgo Serapis appellatus I 82, 15.
 [M. Otacilius I 23, 13].
 Ovidius Naso ingeniosus poeta I 98,
 8. poeta non insuavis II 119, 23.
 a deo mundum fatetur instructum
 I 15, 18. 678, 21. Naso pru-
 dentius quam philosophi de astris
 a deo factis sensit I 118, 14. in
 principio praeclari operis (*Meta-*
morph.) I 15, 18. eius liber quo
Phaenomena breuiter comprehendit
 I 118, 16. a Lactantio pro Lucano
 nominatus I 82, 5.
 ouum II 11, 21 ss.
 Paenitentia I 396, 17. 440, 11—15.
 532, 17 ss. 571, 12—573, 12. 728,
 10. 749, 1 ss. Graeci melius et
 significantius *μετάνοιαν* dicunt quam
 nos resipiscentiam I 572, 11.
 Palaemon I 82, 20.
 palatum II 35, 7. 36, 2. 3. 14.
 40, 11.
 Pallor deus I 73, 22. 687, 2.
 palpebrarum nomen forma usus II
 32, 21 ss.
 Pan I [47, 19.] 57, 10.
 Panaetius Stoicus I 496, 2.
 panegyrici mendaces. a Graecis orti
 I 57, 14.
 Paphos Venerem coluit I 56, 19.
 [lex Papia I 62, 20.]
 papillae II 38, 9.
 Paradisus I 157, 24. 158, 6. 15. 16.
 [cf. 603 adn. § 10.] 694, 10. 21 [*Πα-*
ράδεισος I 158, 23.]
 tres Parcae I 150, 21. earum uis I
 38, 11.
 parentibus diuini honores delati I
 26, 25. de filiorum cum parentibus
 similitudine uel dissimilitudine II
 44, 14. 45, 13.
 parricidae insuendi in culleum I
 217, 10.
 [Parthenia insula Samos nominata I
 65, 8.]
 Partheniae apud Lacedaemonios I
 77, 2.
 pascha unde nominetur I 384, 4.
 pater familias quid significet I 280,
 17. 281, 4.
 patientia I 420, 3. 473, 4 ss. 550,
 4 ss. 552, 7 ss. II 111, 19. cf.
 Christiani. deus.
 patroni nomen seruus liberatus acci-
 pit tamquam filius I 281, 3.
 Paulus (et Mathias) in locum Iudae
 proditoris adsumpti II M 174, 10.
 a Nerone interfectus, *ibid.* 175, 6.
 I 368, 11. Paulum Petrunque
 lacerauit (*Hierocles*) duobus libris
 'ad Christianos' compositis (406,
 5) quos *φιλανθήεις* inscripsit (410,
 11.) ceterosque discipulos I 406,
 18 ss. afuit ab his fingendi uoluntas
 I 406, 24. eorum traditio I 407, 4.
 pro fide mortem subierunt I 407,
 9. Petri et Pauli Romae praedi-
 catio, in memoriam scripta per-
 mansit I 367, 18 ss.

- L. Aemilius* Paulus apud Cannas occisus I 171, 6.
- L. Aemilii* Pauli *Macedonici* de rege Perse uicto litterae I 126, 7. pauoris adfectus in corde constitutus II 49, 7. Pauor deus I 73, 21. 687, 2. Pax dea I 687, 7.
- peccatum, peccatores: peccatum primum primorum hominum I 158, 7 ss. 694, 4. eius poena I 158, 16. 694, 19. unde peccata ad hominem uenerint II 106, 1. peccatum pabulum mortis I 377, 2. natura humana uult non modo cum uenia, sed etiam cum ratione peccare I 373, 16. peccatorum poena cf. poena. peccatorum uenia I 580, 5. paenitentia peccatorum sanatio I 572, 3 ss. 749, 7. cf. paenitentia. — non quia peccata largitione tolluntur, datur licentia peccandi I 532, 14 ss. ignoscitur iis quæ ad peccatum imprudenter labuntur, ueniam non habet qui sciens peccat I 532, 20. cur qui peccant, saepe felices sint II 119, 14. multi peccatores iusti posterius effecti sunt II 120, 13.
- pectus II 25, 5. 37, 23—38, 9. 12. 46, 19. mens num in pectore sit II 52, 2. 14. 53, 18. 19. pectus humanum uerum templum I 75, 22.
- pecudum natura II 78, 8. 19. 79, 3. 7. 10. animae I 157, 3. quid intersit inter hominem ac pecudes II 77, 22. 80, 4. 81, 20.
- pecunia in usuram non danda est I 547, 24. 744, 1.
- pedes unde nomen habeant II 19, 7—9 (cf. adn. cr.). eorum numerus II 19, 10. 34, 10. locus II 25, 7. forma II 47, 22. 24. usus II 19, 7 ss. 20, 10. 32, 10. 47, 22.
- pellis II 24, 21 ss.
- penatium sub nomine daemones domos occupant I 696, 3.
- Pentadius frater I 675, 8. (680, 17. 684, 17. 714, 4.)
- pentameter cf. uersus.
- Perilli taurus I 260, 9.
- Perinthus II M 225, 20.
- Peripatetici de schola Platonis profluxerunt II 83, 5. Aristoteles cum suis Peripateticis de deo II 97, 19. Peripatetici mundum prouidentia effectum esse docent I 138, 12. de summo bono I 191, 10. 194, (5). 23. 702, 23. de adfectibus I 536, 9. 539, 23—541, 16. 542, 21. 553, 9. 738, 13. de ira II 112, 14.
- Persae regimen habuerunt terrarum I 633, 2. eorum ritus I 277, 16. [prima Sibylla de Persis fuit I 21, 3. 679, 24.] a Persis Valerianus captus II M 178, 15. rex Persarum Sapor, ibid. 178, 17. Narseus, ibid. 183, 7. Persae a Maximiano (Galerio) uicti, ibid. 183, 7 ss. 197, 16.
- persecutio Christianorum: describuntur persecutiones libro. De mortibus persecutorum II M 169 ss. quae causae sint persecutionum I 425, 8 ss. 433, 9. quae saepe causa praecipua iustitiam persequendi malis regibus fuerit I 385, 5. 386, 6. persecutiones per daemones effectae I 461, 15. 20. 471, 4—20. Domitianus instinctu daemonum ad persequendum iustum populum incitatus II M 177, 3. persecutio (Diocletiani) per diabolum mota II 5, 6. cur deus persecutiones fieri patiatur I 471, 20—477, 16. initia persecutionis (Diocletianae) I 403, 15. crudelitas persecutionum I 424, 12—425, 8.

426, 3—13. 433, 18—436, 13. 438, 6 ss. 439, 9 ss. 542, 12. 654, 18. 725, 18—726, 8. 728, 20 ss. crudelitas persecutionis (Galerianae) I 434, 4 ss. spectatae sunt semper spectanturque adhuc per orbem poenae cultorum dei I 542, 11. illo tempore quo furebat odiosa crudelitas I 405, 17. mors pro deo (fide innocentia) suscipienda I 455, 16 ss. 456, 14 ss. 546, 2. 747, 10—748, 3. patientia et constantia Christianorum in persecutione I 426, 8 ss. 441, 4—443, 8. 726, 18 ss. 728, 15 ss. ne quis miseratione pignorum suorum retardetur, quominus mortem pro iustitia fideque suscipiat I 528, 22. si qui doloris uel mortis metu uel suapte fiducia ad funesta sacrificia consenserint, eos honoribus mactant I 426, 5. si qui nostrorum adfuerunt, quamuis temporis gratia conuerent... I 405, 10. cum metu tormentorum aliqui aut cruciatibus uicti ad execranda sacrificia consenserint, reddita libertate referunt se ad deum I 440, 9 ss. 728, 5 ss. Christus exemplo suo ostendit in omni persecutione secedi oportere, ne sua quis culpa incidisse uideatur I 349, 6. persecutionibus dei populus augetur I 476, 10—477, 14. duo scriptores extiterunt qui iacenti ueritati insultarent I 403, 16—411, 12. Lactantius tempore persecutionis I 403, 14. 411, 7. 435, 18. II 4, 1. 9. 5. 6. 63, 10. 12. Demetrianus tempore persecutionis II 4, 20. 5, 13. cf. Donatus. persecutores.

persecutores: quae causae sint furoris persecutorum I 424, 4 ss. 465, 10.

470, 5. 25. 725, 24. 726, 9. 727, 24. 729, 4. qui iustos ac fideles deo persecuntur dantque iudiciis aduersus innoxios potestatem I 416, 7. Domitius de officio proconsulis libro VII rescripta principum collegit, ut doceret quibus poenis cultores dei adficiendi essent I 436, 11. persecutores bestiae nominantur I 433, 12. 434, 2. 4. 477, 23. 542, 16. II M 175, 10. 182, 18. 189, 10. mala bestia II M 201, 11. beluae I 433, 18 ss. 434, 8. execrabile animal II M 178, 1. animal nefarium, ibid. 219, 8. quemadmodum deceat persecutores suscipere defensionem deorum suorum I 463, 3—466, 13. 727, 6. persecutores nihil habere secum rationis, cum inuitos cogant ad sacrificium I 469, 2 ss. 726, 28 ss. puniuntur iudicio dei I 469, 17. 20. 477, 15—478, 5. 726, 3. 733, 18. De mortibus persecutorum ad Donatum confessorem. liber quo consilio scriptus sit II M 173, 1 ss. 236, 12 ss. grauissimae persequentium poenae I 385, 12. II M 172, 14. 235, 1. 236, 4. 237, 2 ss. persecutorum miserales exitus partim cognouimus, partim uidimus (*cod. uidemus*) I 726, 24. [persecutores profligati iacent I 668, 5 adn. cr. § 13.] II M 172, 4—15. (9.) (Hierocles) qui erat tum e numero iudicum et qui auctor inprimis faciendae persecutionis fuit I 406, 1. II M 189, 18. cf. Aurelianus. Decius. Diocletianus. Domitianus. Maximianus (Galerius). Maximinus (Herculius). Nero. Valerianus.

regem Persen uictum esse Castor et Pollux nuntiauerunt I 126, 5.

[Persis I 84, 6.]

Persius de aetate sapientiae I 227, 13. superstitiones deridet I 109, 13. 483, 16. egregie sapienterque sensit (de cultu dei), uerum ridicule (de simulacris deorum) I 109, 19. Persianum illud I 102, 3.

Q. Petilius praetor urbanus I 89, 2.

Petili scribae in agro I 88, 18.

Petrus, cum Nero imperaret, Romam uenit et editis quibusdam miraculis conuertit multos ad iustitiam II M 174, 15. Petri et Pauli Romae praedicatio, in memoriam scripta permansit I 367, 18 ss. a Nerone interemptus I 368, 11. cruci affixus II M 175, 5. — cf. Paulus.

Phaedo (*codd.* Pythagoram) I 259, 5.

Phaenomena qui conscripserunt I 83, 16. Nasonis I 118, 16.

Phaethon I 151, 11. Phaethontei ignes II Ph 136, 11. [Φαέθων I 14, 3.]

Phalaris I 112, 8. 242, 1. Phalaridis taurus I 262, 2.

Φάλγης I 13, 18.

Phasidis auis II Ph 145, 144.

Pheneatae I 19, 11.

Pherecydes praeceptor Pythagorae I 610, 6. de immortalitate animae I 608, 4. 610, 7.

Phidias I 110, 1.

Philemon (poeta) II 156, 7.

Philippicae (Ciceronis) I 104, 8. 218, 9. 551, 21.

Philocteta I 33, 11.

de philosophia I 179, 23—228, 8. 257, 3 ss. 699, 13—706, 9. quid sit I 180, 7 ss. 699, 19. duabus rebus constat, scientia et opinacione I 181, 12 ss. de eius aetate

I 227, 3 ss. 20. ante natum philosophiae nomen I 413, 10. philosophiae partes: (prima) physica I 190, 12. 20. (181, 19.) 701, 21. altera moralis I 190, 11. 701, 21. ethica I 703, 21. tertia quam uocant λογικήν I 212, 20. 706, 1. duo eius genera, unum uetus, alterum nouum I 185, 17. 701, 15. eius sectae I 184, 8. 10. 220, 16. 701, 6. de inanitate eius I 213, 11. 215, 2 ss. 217, 10 ss. 220, 15—224, 15. 706, 6. sapientia non est I 179, 8. 187, 10 ss. 213, 13 ss. 257, 21. 699, 20. apud deum stultitia est I 725, 11. non est magistra uitae I 215, 11—220, 8. eius mysterium barba tantum celebratur et pallio I 257, 22. abicienda est I 226, 6. sublata est I 184, 4. 701, 10. omnem philosophiam Academia iugulauit I 596, 15. se ipsa consumit I 185, 12. 701, 20. uera philosophia II 63, 13.

philosophi apud Graecos maiore in gloria quam oratores fuerunt I 3, 9. eorum grauior est auctoritas quam poetarum I 16, 3. 678, 24. intellexerunt quid non sit, non dixerunt quid sit I 107, 14. nulla eorum secta fuit quae non uiderit aliquid ex uero I 606, 15 ss. eorum de uno deo testimonia I 16, 3. 678, 13. qui philosophi prouidentiam esse uel existimauerint uel negauerint II 82, 16. 93, 9. 94, 1. 4. eorum sententiae de summo bono I 191, 6 ss. 702, 4 ss. de anima II 55, 11. 56, 18. de natura ac loco mentis II 51, 18. 52, 2. de ira II 112, 17. de uoce II 50, 10. de uisu II 30, 2. philosophi non utilitatem ex philosophia

sed oblectationem petunt I 225, 8. 226, 2. ad corpus referunt omnia nec uident amplius quam quod sub oculos uenit I 200, 17. philosophi et ueritas cf. ueritas, sapientes non fuerunt I 185, 5. 264, 5. 265, 20. 505, 2. 9. caeci atque insipientes I 199, 12. nihil sciunt I 547, 1. etiamsi natura sint boni, tamen nihil sciunt, nihil sapiunt I 512, 5. nihil certi adferunt I 4, 11. ipsi ignorantiam confitentur I 179, 16. induxerunt potius errorem quam sustulerunt II 63, 20. existimauerunt naturam rerum posse deprehendi II 68, 4. eam maxima temeritate scrutantur II 7, 3. deum non agnouerunt I 730, 19. doctrinae dei expertes II 68, 4. cultum eius legesque non tenuerunt I 730, 20. nonnulli putauerunt non irasci deum II 67, 5. 128, 10. nescierunt rationem irae II 112, 16. ignorauerunt iustitiam I 445, 11—449, 11. 730, 19. uirtutem non recte definierunt I 495, 17—507, 9. cur uerum bonum non repperierint I 447, 18. quid sit bonum et malum nescierunt I 498, 20. uitam uitae non inueniunt I 507, 9 ss. 587, 21. rationem mundi non comprehenderunt I 586, 5. nescierunt quare deus hominem fecisset I 596, 12 ss. multi religiones sustulerunt I 107, 11. fortunae sexum mutant eamque non deam sicut uulgus, sed deum esse dicunt I 267, 20. misericordiam sustulerunt et uitauerunt I 515, 20. eorum sapientia non excindit uitia, sed abscondit I 261, 5. non satis idonei ad bene uiuendum duces I 4, 13. eorum inpudentia et audacia

I 183, 21. uaniloquentia II 130, 12. desidia I 224, 16. cur eorum praeceptis nemo pareat I 261, 9 ss. 371, 28. ex philosophis perraro fuit qui aliquid fecerit laude dignum I 221, 14 ss. multi aliter quam loquebantur uixerunt I 197, 7. 225, 4. 9. eorum dicta factaque perstringuntur I 228, 8—267, 15. 706, 10—711, 23. quidam se despiciunt I 95, 17. pecuniae contemptu gloriantur I 252, 9 ss. inter se magna concertatione dissident I 4, 14. ipsorum inter se concertatione reuincendi II 63, 19. loqui bene potuerunt, uere nullo modo I 179, 13. eorum eloquentia non pertimescenda est I 179, 12. isti minuti et inertes philosophi II 84, 6. clinici philosophi I 194, 6. qui uulgo philosophi nominantur II 7, 2. philosophi nostrae sectae (*i. e.* Christiani) II 4, 11. de Lactantii cum philosophis certamine cf. L. Caelius Firm. Lact.

Phoebus II Ph 137, 33. 41. 138, 51. 58. Phoebei uerticis decus II Ph 145, 140.

Phoenix II Ph 139, 66.

phoenix (*arbor*) II Ph 139, 70. Phoenix II Ph 137, 31. 143, 106.

Phryges (haeretici) I 396, 5.

in Phrygia Mater Deum I 682, 16. uniuersus populus cum conuenticulo conerematus I 435, 5. [Phrygia Sibylla I 22, 15. 680, 2. Phrygii modi I 83, 10.]

physica I 190, 12. 213, 5. 248, 6. 701, 21. 706, 3.

physici scientiam retinuerunt I 188, 1. 5. 190, 7. 707, 23. de caelo delirant I 196, 21.

Picus I 89, 12. 687, 24.

pietas quid sit I 166, 8. 202, 2. 445.

15 ss. 446, 1—16. 447, 16. quae, ubi, qualis sit I 431, 13. ss. qua pietate cultores deorum sint I 429, 15 ss. 433, 10 ss. [Pietas dea I 75, 7.] 687, 5.

Pilatus cf. Pontius.

pili II 26, 10. capitis II 26, 16.

Piso socer Caesaris funus ei fieri uetabat I 60, 20.

pituita II 41, 14.

plantae (pedum) II 48, 2.

Plato: eius itinera I 277, 15. ei seruitus euenerat I 259, 6. redemptus I 259, 8. Socratis temporibus natus I 243, 13. 244, 18. Socratis auditor I 243, 3 ss. 245, 4 ss. 248, 6. 9. 708, 14. II 83, 3. Socratem nullam esse humanam sapientiam dixisse tradit (I 711, 18). II 68, 22. 69, 4. Plato omnium sapientissimus I 17, 11. uelut rex philosophorum I 233, 15. sibi repugnantia dixit I 407, 1. Platonis de causis cur naturae gratias ageret dictum inridetur I 243, 9 ss. 245, 3 ss. 248, 4 ss. laudatur quod naturae gratias egit quod homo natus esset II 13, 21. eius liber de aeternitate animarum I 238, 8—15. in Timaeo de ui ac maiestate dei I 29, 3. II 97, 3. potestatem summi dei intellexit I 283, 5. de primo ac secundo deo ut uates locutus est, fortasse Trismegistum secutus I 713, 2. qui longe antiquior eo erat II 97, 9. monarchian (dei). defendit et deum nominat, a quo mundus perfectus sit I 17, 11. 678, 25. somnauerat deum, non cognouerat I 446, 10. secundum Platonis sententiam deus et bonus et malus est

I 751 17. de sacrificio I 577, 15 ss. multa de uno deo locutus est, sed nihil de religione I 446, 8. 753, 19. deo debitum honorem non reddidit I 283, 9. de cultu eius obticuit I 753, 18. in Symposio de daemionibus I 164, 6. a deo (prouidentia) mundum esse (mirabili ratione) factum dixit I 17, 13. 138, 13. 589, 23. 607, 14. 679, 1. 750, 25. 753, 18. et eiusdem prouidentia gubernari I 589, 24. esse prouidentiam. II 93, 15. 94, 1. quando et quare mundus a deo effectus sit nec scire poterat nec explicare I 582, 5. 590, 1. 751, 1. 753, 17. mundum principium habuisse, sed semper fore putauit I 151, 21. 22. sententia eius in aeternum mundum mansurum refutatur I 590, 21 ss. sententia eius de aetate mundi I 628, 14. de humana forma I 147, 11. de natura animae I 618, 21. de immortalitate animae I 608, 6. 24—610, 5. 20. 655, 16. 754, 6 ss. — I 625, 11. 752, 6—19. 753, 21. de iustitia I 452, 17 ss. 729, 21 ss. Carneades ut Platonem refelleret iustitiae patronum. . . I 444, 21. iis quae de peccato et de poena dixit, malum proposuit exemplum II 115, 22. ciuitatem de sapientibus uoluit componere I 258, 1. de communitate bonorum matrimoniorumque ac de ciuitatibus regendis sententiae in libris ciuilibus (I 708, 18) prolatae perstringuntur I 248, 10 ss. 250, 11 ss. 708, 14 ss. eius auditor Aristoteles I 679, 2. discipulus Xenocrates II 54, 1. a Platone Dionysius fortasse didicerat deos nihil esse I 112, 6. eius imitator

- Cicero I 17, 14. 58, 4. 59, 12. 218, 13. 257, 4. apud Platonem
Socrates I 542, 4. 587, 14. 711, 18. schola Platonis II 83, 4.
- Plauti detestanda sententia (mendico nihil dandum esse) I 520, 9.
- Pluto [Saturni filius I 54, 2 ss.] cognomen ei Agesilao fuit I 41, 17. inferna ei obtigerunt I 41, 14. 684, 23. id est pars occidentis I 41, 19.
- poena necessaria II 114, 20 ss. peccati II 119, 18. 120, 1. deus tamen quamvis sero noxios punit II 121, 10. M 172, 14. poenae aeternae I 651, 5—652, 2. 666, 19. II 120, 3. poena aeterna mors secunda I 156, 23. 157, 2. non omne peccatum poena sequitur II 120, 16. poenae persecutorum cf. persecutores.
- Poeni Uraniam coluerunt I 56, 17.
- poetae multo antiquiores sunt quam historici et oratores et ceteri scriptores I 652, 20. quam philosophi, et pro sapientibus habiti I 413, 9. poetae officium quid sit I 40, 16. poetae non res gestas ipsas finxerunt, sed iis colorem quandam addiderunt I (34, 14). 40, 10. 18. 41, 5. 11. 42, 12. 43. 1. 149, 4. 414, 17 ss. 683, 24. 684, 17. 20. 26. poeticae licentiae qui sit modus I 40, 15. 684, 1. poeticus color I 39, 13. poetica fides I 682, 8. poetae praecepta per ambages dant I 413, 14. ut homines ornarent, deos esse dixerunt I 39, 8. 14. 19. 40, 13. reges ad deos sustulerunt I 57, 12.
- Polites quidam consuluit Apollinem Milesium I 625, 10.
- pollex II 37, 14. unde nomen habeat II 37, 19.
- Pollux homo fuit I [56, 4. 59, 17.] 60, 5. cf. Castor.
- Polyandrium I 760, 9.
- Polycletus I 109, 22.
- Cn. Pompeius I 502, 9. apud Lucanum Pompeius adulescens morte patris audita I 82, 11.
- pontifices a Numa creati I 88, 13. seu minores seu maximi I 463, 8. Maximinus singulis prouinciis singulos, quasi pontifices superposuit II M 215, 10. pontificum scripta I 87, 1. septem libri de iure pontificio I 88, 20.
- Pontius Pilatus I 349, 11. 350, 1. 5. 717, 28.
- Portunus I 82, 20.
- [Posidonius de Epicuro II 72, 22. de ira II 113, 2.]
- Potitiorum gens extincta I 127, 4.
- potus bestiarum quomodo fiat II 35, 19.
- castra praetoria Maximianus (Galerius) sustulit II M 202, 4.
- praetoriani II M 187, 1.
- Priamus ab Ioue oriundus I 93, 10. Laomedontis filius I 681, 10. aequalis Latini I 91, 3. Priamo Helena Graeciae principes nominat I 34, 15.
- Priapus et Vesta I 83, 8. cur ei asellus mactetur I 83, 5. 12. 21. 84, 1. 8. 689, 17. furibus non timendus I 108, 3. de eo Horatius I 107, 24. 26. 108, 7. Vergilius I 108, 9.
- Prisca uxor Diocletiani, mater Valeriae: eius domus Nicomediae II M 181, 5. Diocletianus eam sacrificio pollui coegit, ibid. 188, 12. cum Valeria filia a Maximino in exilium relegatur, ibid. 219, 19. eius extrema fata et mors, ibid. 236, 7.

- Priscillianus successor Hieroclis praesidis II M 189, 20.
- prodigia deorum per daemones effecta I 125, 18. 169, 9. 170, 13. 696, 20.
- prologus II 156, 10.
- Prometheus I 147, 15—149, 12. 692, 21—693, 4. II 6, 2.
- Propertius elegiarum scriptor I 124, 4.
- prophetae I 11, 21—13, 2. 284, 14. 401, 6. 624, 18. 660, 15. 18. II 123, 14. falsi prophetae (inter Christianos) I 395, 4. imminente temporum conclusione magnus propheta mittetur a deo, eius facta mors resurrectio I 638, 6—19. duos prophetas uiuos esse translatos in ultima tempora ante imperium Christi sanctum et sempiternum II M 175, 15. mendaciorum propheta I 639, 1. — cf. Christus. Iudaei. spiritus.
- Proserpina Cereris filia I 65, 1. 682, 20. rapta et quaesita I 83, 2. 112, 16. 689, 16.
- Protagoras deos in dubium uocauit I 6, 14. ab Atheniensibus expulsus II 82, 19.
- providentia (dei) I 6, 11—7, 16. 138, 7 ss. 149, 19. 154, 5. 592, 13—593, 12. 676, 5—16. II 6, 4. 18, 18. II 82, 16—94, 18. in hominibus ceterisque animalibus apparet I 253, 16. 595, 1. II 7, 12. 18, 22. 21, 16. 22, 9 ss. providentiae congruit esse mala I 697, 6 ss.; cf. bonum. malum. Lactantius proprium de ea librum (De opificio dei) ad Demetrianum auditorem suum scripsit I 150, 1. Asclepiades de providentia summi dei in eo libro quem scripsit ad Lactantium I 595, 25.
- Pudicitia dea I 687, 7.
- pudicitia I 565, 1—571, 9. 748, 5—22.
- pulmo II 39, 3. 14. animae sedes II 39, 2. 11. corrumpitur II 40, 6. [Punicum bellum I 21, 9. 633, 16.]
- purpurae indumentum apud Romanos I 294, 5. Augustorum aetatis Diocletiani et Constantini II M 195, 10. 201, 17. 202, 20 s. 203, 2. 207, 5. 227, 28. 228, 8. Caesarum II M 194, 6. 24. 195, 11.
- Pygmae gentes II Ph 140, 81.
- Pyrrhonius Herillus I 703, 11.
- Pyrrhus naufragium fecit I 127, 12. 169, 15.
- Pythagorae praeceptor Pherecydes I 610, 6. itinera I 277, 15. maximae sectae princeps II 94, 2. in priore uita Euphorbus I 239, 19. 656, 8. 707, 12. nomen philosophiae inuenit I 180, 15. primus se philosophum nominauit I 180, 20. 216, 21. 707, 2. Termaximus longe eo antiquior II 97, 8. providentiam esse indicauit II 93, 14. 94, 2. de deo I 16, 10. 679, 5. II 97, 14. de immortalitate animae I 610, 6. 625, 11. 707, 7. dixit animas in noua corpora transire I 243, 20 ss. 624, 6. 656, 6. 707, 7. uetuit homines animalibus uesci I 243, 19. inridetur I 239, 19. 707, 12. [Pythagoras I 259, 5 adn. cr.]
- Pythagorei de providentia et mundo I 138, 12. de anima I 236, 14. duo familiares et tyrannus I 456, 2.
- Pythius (Apollo) I 708, 1.
- Quadrupedum constructio II 26, 3 ss.
- quindecimui I 20, 11. 22, 21. 23, 9. 680, 10.
- Quintilianus egregie ac breuiter in Capite obuoluto I 420, 8. optime

- in Fanatico de sacris quibusdam I 81, 18. optime de matrimonio I 569, 8.
- Quirinus I 56, 18. [59, 17.] 60, 16. 61, 6. 82, 18. [280. 7.]
- [Quirites I 80, 6. 124, 5.]
- Ratio propria diuinæ prouidentiae I 154, 7. uniuersis animalibus data, sed homini perfecta I 203, 3. II 12, 17 ss. homini soli data I 595, 1 ss. cf. homo. rationem (sc. deum) ratio cognoscit II 78, 11. — cf. Christus.
- Rauenna II M 191, 2. 202, 26.
- rector provinciae I 168, 14. cf. *Indic. uerbor.* rector.
- reges dii facti: cf. dii.
- Regulus I 441, 15.
- religio unde nomen acceperit et quid sit I 389, 2—391, 20. 278, 12. 514, 10. 725, 12. 753, 20. II 123, 13. de caelo est I 263, 22. terroris gratia a sapientibus instituta putatur II 80, 22. 82, 12. 93, 17. rerum omnium caput I 429, 8. in sola religione summum bonum I 202, 3. sacramentum diuinæ religionis I (419, 22). 421, 2. religionis est propria iustitia *uel* iustitia est I 467, 5. 754, 1. II 79, 22. 81, 20. 98, 11. religio et sapientia: cf. sapientia. uera sapientia in religione Christiana sola uersatur I 302, 1. religio uera I 105, 23—107, 20. in Christo est I 722, 21. eius imago est oriens (sol dies) I 144, 5. religio nulla est ubi simulacrum est I 175, 2 ss. uoluntaria est I 463, 20. 465, 19. 728, 2. quomodo defendenda sit I 462, 6—466, 3. 469, 1 ss. 470, 2 ss. maiorum nullam esse in religione auctoritatem I 122, 20—125, 12. religio nomenque Christianum I 404, 15. De uera sapientia et religione lib. IV Instit. inscriptus est, De falsa religione lib. I. religio falsa I 106, 1—107, 9. 178, 21. 204, 17 ss. 699, 12. falsae religiones I 105, 21 ss. II 69, 15. cf. *etiam* dii (deus) et in *Indice uerbor.* religio.
- Remus I 686, 14.
- renes cf. rienes.
- resurrectio: resurgent animae ad uitam perennem I 616, 15. resurrectio (prima) iustorum I 647, 3. 649, 1. 5. 652, 12. 654, 2. 10—658, 11. 759, 11. in qua impii non resurgent I 649, 2 ss. 652, 13. secunda et publica omnium resurrectio, in qua excitabuntur iniusti ad cruciatus sempiternos I 666, 18. 760, 13. poetae resurrectionem in modum commenticiae fabulae prodiderunt, sed errori eorum ratio subest non nulla I 652, 17 ss. anastasis I 656, 4. 657, 8. — resurrectio Christi cf. Christus.
- Rhadamanthus I 247, 18. 653, 14.
- Rhea soror et uxor Saturni quam Latine Opem dicimus I 50, 16. mater Iouis I 37, 4.
- Rhodi oppidum Lindus I 84, 10. 689, 20.
- rienes duo II 48, 9. Varro de nomine eorum II 48, 23.
- risus II 79, 2.
- robigo pro dea habita I 74, 22. 687, 10.
- Roma [a Romulo et genita et quasi educata I 633, 10.] a Gallis occupata I 76, 13. Sibyllae Romam interituram esse loquuntur I 634, 13. incolumi urbe Roma extrema

- rerum ruina non uidetur esse metuenda, at caput illud orbis occidet et πόμῃ erit. illa est ciuitas quae adhuc sustentat omnia; precandus est deus, ne citius tyrannus lumen illud effodiat I 664, 19 ss. Romae: Numa superstitionum auctor I 687, 27. Tarquinius Superbus I 285, 10. Curtius et Mures duo I 210, 12. Fuluius aedem Fortunae equestris fecerat I 127, 7. sacra quae aspici a uiris nefas habetur I 245, 9. forum expiatum I 60, 22. [Romae I 508, 17.] Romam: Sibyllina carmina deportata I [22, 10, 23, 12. 15.] 16. II 124, 6. P. Vatiens nocte uenit I 126, 5. Iuno Moneta Veis migravit I 126, 11. 169, 12. Carneades ab Atheniensibus missus I 444, 10. urbem Romam Aesculapius Epidaurum accitus pestilentia liberauit I 126, 20. 169, 17. — II M 174, 15. 175, 1. 181, 11. 190, 22. 191, 2. 201, 27. 202, 3. 5. 12. (203, 10.) 204, 7. 10. 220, 3. 223, 7.
- Romani a Gallis obsessi I 76, 13. 77, 9. 686, 22. 687, 1. ad Romanos rerum summa peruenit I 633, 4. eorum uirtutes I 445, 18. religiones I 72, 5 ss. 686, 13 ss. apud eos Numa religionum auctor I 88, 2. 89, 10. Vestalia sacra I 83, 13. Romani colunt Lupam et Faulam meretrices I 72, 18. Lupae simulacrum fecerunt I 72, 12. colunt Quirinum I 56, 18. robiginem ac febrem pro diis habent I 74, 22. Caesares consecrauerunt I 56, 9. Iulium Caesarem I 60, 15. eorum fata Cumanae (Cymaeae) Sibyllae libris continentur, qui ab iis occultantur I 22, 20. 680, 4. II 125, 9.
- Mucio gloriantur I 441, 14. Graecos secuti II 96, 8. Romanis nunc purpura insigne regiae dignitatis I 294, 5. ex Romanis acerrimus Stoicus Seneca I 18, 3. ex Romanis Cato I 237, 11. — I 45, 13. 171, 7. 10. 449, 23. 731, 3. II M 178, 22. 179, 8. [212, 13.] 219, 1. 224, 9. Romani Romanisque subiecti II M 199, 8. — Romani = nostri (*cf. Indic. uerbor.*): athleticam uirtutem contemnunt, regiam admirantur I 68, 10. inmanes I 79, 8. — efferitas a Romano sanguine aliena II M 182, 19. [Romani principes I 4, 10 adn. § 13.] multi ac boni principes post Domitianum Romani imperii regimen tenuerunt II M 177, 24. Romanum imperium, *ibid.* 205, 4. Romani consules I 303, 19. Romani milites II M 204, 9. Romanae historiae I 285, 12. Romani iudicis officium I 718, 1. iuuentus Romana I 171, 4. Romanae linguae summus auctor I 213, 21. Romanum nomen I 171, 2. II M 178, 23. tollitur e terra I 632, 16. 633, 4 ss. 634, 13. 19. quomodo id futurum sit I 635, 1. Romani nominis hostis II M 205, 3. Romani nominis maximus imperator, *ibid.* 208, 2. [tutela Romani nominis I 4 adn. § 14.] nummi ueteres I 51, 13. populus Romanus II M 202, 2. duo exercitus populi Romani I 171, 8. quantum ab iustitia recedat utilitas populus ipse Romanus docet I 510, 11. populi (= uulgi) Romani libertas (= licentia) II M 190, 25. [Romana res publica I 668, 5 adn. cr. § 11.] Romanae sapientiae princeps Cato I 238, 7. senatus po-

- pulusque Romanus II M 224, 15.
 Cererem Hennensem placuit I 112,
 22. Romanae urbis et religionis
 caput Capitolium I 230, 10. Ro-
 manae urbis tempora a Seneca in
 aetates distributa I 633, 7. Romana
 terra II M 197, 11. Romanus (sc.
 Valerianus) II M 178, 19. [cuius
 Romanus I 350, 22.]
 Romulae mater Maximiani (Galerii)
 II M 183, 22. 185, 4—10.
 Romulus rex [I 633, 9.] eius nutrix
 Lupa I 72, 6. 686, 14. asylum
 constituit I 123, 20. populum con-
 flauit legitque in senatum patres I
 124, 1. ad deos abiit I 61, 7. de-
 siderio suis fuit I 60, 23. [25.]
 eius mandata ad Iulium Proculum
 I 61, 3. Quirinus factus I 61, 6.
 82, 17. alterum Romulum Maximi-
 anus (sc. Galerius) se uideri uoluit
 II M 183, 22.
 Sabbata I 343, 6. unde nomen habeat
 I 629, 9.
 terra Sabaea II Ph 140, 82.
 [Sabain I 317, 8.]
 Sabinus rex Numa I 88, 2. Sabini
 Sancum coluerunt I 56, 18.
 sacerdos: Maximinus nouo more sa-
 cerdotes maximos per singulas ciui-
 tates singulos fecit et prouinciis
 singulos quasi pontifices super-
 posuit utrosque candidis clamidibus
 ornatos, qui Christianos ad sacri-
 ficia cogere uel iudiciis offerrent
 II M 215, 4—12.
 sacerdotium maximum (ecclesiae Chri-
 stianae) I 395, 10.
 sacra I 78, 21—92, 21. 688, 16—690,
 23. sacra quae aspici a uiris nefas
 habetur I 245, 10.
 sacramentum *cf. Indic. uerbor.*
- sacrificium uerum I 479, 8—484, 5.
 576, 8—577, 6. 15—580, 17. 733,
 20—734, 19. 749, 17.
 sacrilegi non puniti a diis I 110,
 12—114, 7. sed per daemones I
 126, 21—127, 18. 169, 16. 694, 4.
 saeculum: eloquentia saeculo seruit I
 401, 18. aureum saeculum sub Sa-
 turno: *cf. Saturnus.* quale fuerit et
 quemadmodum sublatum sit I 413,
 14—419, 14. 691, 6 *ss.* cur non
 iam sit I 420, 21 *ss.* quomodo et
 quando reuertatur I 316, 3. 421,
 14. 422, 19. 586, 3. 660, 13 *ss.*
 commutatio saeculi facta usque ad
 ferrum I 691, 12. 415, 9 *ss.* 416,
 18 *ss.*
 Salii I 18, 14.
 Sallustius historicus I 269, 5. homo
 nequam non uixit ut locutus est,
 seruauit foedissimis uoluptatibus I
 157, 13 *ss.* uoluit ingeniose inter-
 pretari cur altores Iouis dicantur
 fuisse Curetes, at errauit homo
 eruditus I 86, 11. 15. uulgi de
 fortuna opinioni adsentit I 269,
 5. 13.
 Samos insula [prius Parthenia nomi-
 nata I 65, 7.] Iunonem coluit I
 56, 18. Sami templum Iunonis est
 I 65, 10. Samia uasa contemnuntur
 I 70, 17. [Samia Sibylla I 21, 14.
 680, 1.]
 Sancus I 56, 18.
 sanguis II 24, 19. 34, 19. 53, 20.
 febrium calore consumitur II
 55, 16.
 sapiens: initio (I 274, 3. 7. 10)
 omnes sapientes erant I 275, 15.
 sapientium nomen quando homines
 sibi uindicauerint I 275, 13. nemo
 adhuc (perfectus) sapiens extitit I
 275, 20 *ss.* 277, 1. 371, 11. 711,

17. cf. philosophi. — Christus perfectus sapiens I 371, 14 ss. sapiens iniustus esse non potest I 457, 2.
18. num sapientes religionem instituerint II 93, 17. septem sapientes I 16, 6. 138, 13. 276, 1. 11. 277, 3. 504, 18. II 93, 14. 97, 10. cf. philosophus.
- sapientia: eius nomen I 275, 13 ss. 276, 13. quid sit I 187, 10 ss. 197, 9. 203, 5. 458, 1. eius domicilium cor II 34, 17. duo gradus I 94, 10. similis est stultitiae I 277, 12. 284, 12. 437, 1 ss. 443, 14 ss. 505, 14. [606, 2 adn. cr. § 16.] in solum hominem cadit I 458, 1. sapientia humana I 2, 19. 107, 9. 448, 18. philosophia non est sapientia: cf. philosophia. — isti qui sapientiam capillis et habitu iactant II 123, 17. sapientia falsa I 178, 22 ss. 204, 17 ss. 699, 13. de falsa sapientia lib. III Instit. inscriptus est. uera sapientia a religione diuelli non potest *uel* religio est I 6, 7. 142, 9. 278, 2—284, 8. 400, 8. 413, 5. 712, 10 ss. 725, 12. II 81, 20. 98, 11. 123, 13. uera sapientia in Christo est I 722, 21. in religione Christiana sola uersatur I 302, 1. II 123, 13. eius primus gradus I 514, 2. (8.) (secundus I 514, 9.) eius uis I 259, 19 ss. eius summum bonum I 199, 5. de uera sapientia et religione lib. IV Instit. inscriptus est. — cf. deus. homo. philosophia.
- Sapor rex Persarum Valerianum cepit et inlusit II M 178, 17. 183, 7. 10. auus Narsei ibid. 183, 7. 15.
- sapor II 36, 13. uoluptates saporis I 564, 1—20. 740, 16. 20.
- Sarmatae II M 187, 11.
- Saturnus I 45, 16—55, 13. 685, 26—686, 5. [62, 24.] quando fuerit I [93, 5.] 94, 1. 161, 3. [690, 25.] in Olympe habitauit I 684, 21. eius liberi I 37, 12. 39, 5. 432, 18. filius Iuppiter I 14, 11. 37, 4. 40, 25. 43, 13. [45, 4. 10.] 683, 10. Saturnus ab uxore delusus I 39, 7. ne puerum uagientem exaudiat I 690, 6. ab Ioue expulsus in Latium uenit I 37, 16. 415, 10. 683, 10. auus Fauni I 89, 11. 687, 24. sator omnium deorum I 94, 2. eius cultus et sacrificia I 79, 15. 80, 11. [81, 2.] 89, 11. 92, 19. 687, 24. 688, 20. 689, 2. pater uocatus I 280, 2. [6.] pater omnium I 388, 8. uenationes ei attributae I 561, 14. 741, 21. Saturno fictio hominis non adsignata I 283, 15. sub eo aureum saeculum I 45, 19. 52, 9. 11. 18. 413, 14 ss. 660, 14. 691, 6. quo religio et iustitia in terra fuit I 45, 19. 413, 18. 418, 17. qui eo regnante uixerunt I 37, 7. uerus deus eum antecessit I 283, 22. ante eum fruges in usu hominum I 70, 5.
- scaenarum corruptela I 560, 3 ss. 742, 14. ludi scaenici I 561, 16. 742, 1. scaenicas artes domi habere I 562, 6. — primarum scaenarum actiones II 156, 11. secunda scaena II 156, 18.
- scapulae II 21, 5. 37, 2.
- scientiae natura origo fines I 181, 13. 185, 18. 186, 8. 187, 11. 188, 2. 189, 1. 195, 21. 196, 19. 211, 12. 700, 11. 701, 15. 703, 11. II 51, 10. diuinitatis est scientia II 68, 9. (boni et mali, boni malique) boni ac mali scientia (intellegentia

- notitia) I 158, 7. 12. 416, 13. 457, 15. 497, 3. [603 adn. § 10.] 694, 12. 17. bonorum ac malorum I 197, 1. [Scipio II 6, 16.] cf. Africanus.
- scriptura omnis in duo testamenta diuisa I 364, 15. quaedam Graecae scripturae male de Hebraeicis interpretatae sunt I 294, 12. caelestes litterae ab haereticis corruptae I 395, 22. de usu testimoniorum scripturae I 412, 7 ss. cur scriptura sancta apud sapientes huius saeculi fide careat I 401, 5. 15. scriptis caelestibus cur homines non facile credant I 741, 8. scripturam sacram coarguere nituntur tamquam recens fictam I 285, 17. (*Hierocles*) in libris quos *φωλαγήθεις* (410, 11) inscripsit 'ad Christianos' compositos (406, 5) falsitatem scripturae sacrae arguere conatus est, tamquam sibi esset tota contraria I 406, 6. scripturae in ecclesia Nicomediensi repertae incenduntur II M 186, 20.
- Seytha Anacharsis I 259, 15.
- sectae cf. haereses.
- semen (humanum) unde ortum II 43, 14. 44, 6. masculinum et femininum II 43, 12. semina cf. atomi.
- Sedeciae regnum I 285, 6.
- senatus Romanus I 124, 2—16. cf. Romanus.
- Seneca cf. Annaeus.
- sensus in qualibet parte corporis praesto est II 54, 2. sentiendi ratio in cerebro II 34, 15. sensus omnes in capite locati II 52, 12. sensus num fallantur II 31, 20. quinque sensuum uoluptates I 555, 15—571, 9. 740, 13.
- septem cf. astra. dies. mira. numerus. sapiens.
- [September I 19, 9.]
- septentrio I 143, 10. figura mortis I 143, 20.
- Septimius Tertullianus: Lactantii de eo iudicium I 402, 9—12. eius Apologeticum I 411, 23.
- sepultura I 529, 8—530, 10. 532, 2.
- Osiris quem Serapim (-pem *codd. quid.*) [uel Serapidem] uulgius appellat I 82, 15.
- serpentium corpus motusque II 25, 20. serpens cf. diabolus.
- seruus liberatus patroni nomen accipit tamquam filius I 281, 3. serui II 76, 8. philosophantes I 257, 23. 258, 16. 259, 4. apud Christianos I 447, (3.) 22 ss. 448, 7.
- Seuerianus filius Seueri aetate iam robustus, qui fugientem Maximinum ex acie secutus erat, Licinii iussu interemptus II M 235, 11.
- Seuerus: eius mores II M 194, 3 ss. a Maximiano (Galerio) ad Maximianum (Herculium) missus, ut Caesar nominaretur, ibid. 194, 6. Maximiani (Galerii) opera a Diocletiano Caesar nominatur, ibid. 194, 3—7. 195, 3. Maximianus (Galerius) efficere cogitat, ut Seuerus Constantinum ad patrem remeantem teneret, ibid. 200, 17. Maximianus (Galerius) id excogitat, ut Seuerum Augustum nominaret, ibid. 196, 9. 201, 20. Seuerus a Maximiano (Galerio) cum exercitu contra Maxentium Romam missus a militibus desertus Rauennae se Maximiano (Herculio) tradit morique cogitur, ibid. 202, 10—203, 4. 7. 204, 12. milites qui eum reliquerant, postea apud Maximianum (Herculium) et Maxentium, ibid. 205, 13. 223, 10. in eius locum Licinius substitutus,

ibid. 206, 5. eius filius Seuerianus, ibid. 235, 11.
 sexagenarii in Tiberim deieci I 688, 20.
 Sibyllae: de iis earumque libris Varro I 20, 9—22, 19. 23, 15. 336, 3. 679, 23—680, 9. II 124, 2. 5. Fenestella I 23, 9. II 124, 2. Cicero I 336, 3. Aristonicus (*coni. Aristo Chius*) II 124, 1. Apollodorus Erythraeus [I 21, 10]. II 124, 1. — I 22, 19—23, 9. 680, 9. II 123, 24. 125, 6. 159, 1 ss. — Sibyllarum de uno deo testimonia I 23, 7. 17. 24, 1. 5. 680, 11. quia breuiari non poterant, praetermissa I 680, 16. de Christo earum testimonia I 336, 1. et uaticinia I 286, 14. Sibyllae ostendunt dei filium missum iri I 642, 3. Sibyllae carminibus suis de miraculis Christi I 334, 14. interituram esse Romam loquuntur I 634, 12. de consummatione mundi cecinerunt I 760, 19. — Sibyllarum carmina I 22, 19 ss. ea non esse a Christianis ficta I 336, 1 ss. de mundo a deo facto I 607, 15. de diuina prouidentia I 138, 9. de passione Christi I 351, 9. de miraculis Christi I 716, 28. de futura orbis deformitate I 637, 12. de ultimo iudicio dei I 626, 7. de immortalitate animae I 755, 12. Epicurum refellunt I 707, 4. de antiquissima Cerere placanda I 112, 19. [Sibyllini libri I 20, 12. 13.] ex libris Sibyllinis Idaea mater Romam accita I 126, 13. libros Sibyllinos Maxentius inspicere iubet eorumque responsum II M 224, 8. Sibyllarum libelli II 125, 10. Sibyllini uersus de Iouis se-

pulcro I 45, 7. sunt singularum singuli libri: quos quia unius Sibyllae nomine inscribuntur, unius esse credunt (Romani) suntque confusi... sed et nos confuse Sibyllam dicemus, sicubi testimoniis earum fuerit abutendum I 23, 1. 5. Sibylla de deo I 28, 14. de ira dei II 125, 11. de Christo I 291, 8. (306, 11.) 712, 22. de miraculis Christi I 322, 6. 331, 2. 332, 5. 333, 8. de lege ab eo soluenda I 344, 5. de passione Christi I 352, 1. 354, 5. de prodigiis caelestibus in morte Christi factis I 361, 7. de resurrectione Christi I 363, 10. Sibylla dicente 'matricidam profugum a finibus terrae esse uenturum' quidam Neronem antichristi aduentum praecessurum esse credunt II M 175, 11. Sibylla de futuro Christi aduentu I 644, 10. 658, 5. de tuba caelesti I 637, 22. de resurrectione I 656, 15. de futura ciuitate sancta I 659, 13. de humana forma I 147, 12. de homine dei opere I 154, 21. de morte peccati poena I 159, 4. de simulacrorum euerione I 646, 12. Graecos increpat I 57, 18. de Gallis II 155, 8. [Cumana I 21, 15. 680, 3.] Cymaeae carmina (uolumina) occultantur a Romanis I 22, 20. 680, 10. II 125, 8. Vergilius ea sequitur I 661, 18. Erythraea I [21, 10. 679, 25. 680, 7.] 23, 3. 4. II 124, 3. 6. fore ait ut diceretur insana I 336, 10. de deo I 29, 15. de ira dei II 124, 9. 125, 1. in carminis sui principio quod a summo deo exorsa est, de dei filio I 288, 4. 713, 10. et rursus in fine I 289, 5. de Paradiso

- I 153, 19. de regno mille annorum I 661, 19. 662. 4. de ultimo indicio I 647, 6. de daemonum fraudibus I 167, 4. de Saturno I 54, 14. de uanarum religionum cultoribus I 443, 10. de simulacrorum exustione I 647, 1. — alia Sibylla quaecumque est de deo I 25, 1. alia de deo diligendo II 128, 4. alia de ira dei II 125, 11. alia de cataclysmo II 126, 4. et deflagratione futura II 127, 1. eadem de deo placando II 127, 11. 128, 1. alia de filio dei I 290, 1. 713, 11. una cuius supra fecimus mentionem, de miraculis Christi I 334, 18. et rursus alia I 335, 3. una de futuro aduentu Christi I 642, 6. item alia I 643, 5. et rursus alia I 643, 8. alia furens de futuro regno Christi I 658, 13. alia Iudaeam terram increpat I 354, 8. alia de ultimo iudicio I 648, 1. alio loco apud eandem de eodem I 648, 4. alia de regno mille annorum I 663, 1. Sibylla supra dicta de passione Christi I 353, 4.
- in Sicilia Ceres I 83, 3. Aeneas I 92, 8. Siciliae tyrannus Dionysius I 110, 12. 692, 6. 8. Verres I 112, 9.
- Siculus Archimedes I 117, 8. [Siculorum rex Agathocles I 81, 3.] Siculi uicerunt Carthaginenses I 689, 3. Siculi et Cicero I 113, 2. 10.
- sidera cf. astra.
- sigillum Maximianus (Galerius) Constantino dedit II M 200, 15.
- Silenus I 83, 10. 242, 21. 243, 1. simulacra fingere daemones docuerunt I 167, 10 ss. 696, 8. eorum auctor Prometheus I 149, 6. 692, 21. 693, 4. eius artificii processus I 693, 4. simulacra solis et lunae, item ignis et terrae et maris I 121, 22. eorum pulchritudine efficitur ut homines deos colant I 121, 25—122, 20. 693, 4—10. eorum cultus quam uanus sit I 96, 2. 99, 6. 8—114, 8. 121, 21—122, 20. 173, 3 ss. 175, 1 ss. 691, 9—693, 10. religio nulla est ubi simulacrum est I 175, 2 ss. simulacra igni dabuntur I 646, 11.
- sinistral corporis partes cf. corpus. mons Sion I [343, 14.] 344, 4.
- Sminthius Apollo I 27, 10.
- societatis humanae origo et progressus I 516, 4 ss. usus II 18, 7.
- Socrates cur in carcerem coniectus sit I 446, 13. eius carcer I 104, 5. causam suam perorabat I 587, 14. in iudicio II 68, 22. uelut rex philosophorum I 233, 15. omnium philosophorum doctissimus II 68, 15. sapientissimus oraculo dictus I 707, 21. 708, 1. paulo cordatior quam ceteri I 245, 5. 246, 9. quid in Socrate magnum fuerit I 245, 3—248, 9. an sapientissimus fuerit I 707, 24—708, 13. per canem et anserem deierabat I 247, 10. 708, 8. familiares rogauit, ut Aesculapio gallum prosecarent I 247, 16. 708, 9. dissimulauit doctrinam, ut alios refelleret II 68, 20. coegit alios confiteri quae negauerant I 542, 4. uidit ex parte ueritatem II 68, 21. fatebatur unum se scire, quod nihil sciret I 266, 16. 272, 12. 707, 21. 711, 12. II 68, 17. 69, 2. ex desperatione haec confessio nata I 266, 16. nullam esse existimauit

- humanam scientiam I 711, 18. II 68, 22. 69, 3. scientiam sustulit I 182, 11. 184, 4. 188, 3. 700, 13. 23. eius prouerbium quod supra nos, nihil ad nos I 246, 14. 708, 2. physicam repudians I 248, 6. (cf. 245, 5 ss.) 707, 23 ss. se ad ethicam contulit I 213, 8. 248, 7. de forma dei II 97, 11. de prouidentia et mundo I 138, 13. II 83, 3. 93, 15. 94, 1. de daemone suo I 164, 7. 695, 25. auctore Socrate I 188, 13. eius auditores Alcibiades et Critias I 244, 20. Plato I 243, 3. 245, 4. 248, 6. 9. 708, 14. II 83, 3. apud Platonem Socrates I 542, 4. 711, 18. II 68, 22. 69, 3. apud Xenophontem II 97, 10. Socratis temporibus I 243, 13. 244, 16. 18. II 82, 19. M. Tullius eius sententiam de Platone transferens I 587, 14. Socraten I 138, 14. (-em *B*) 711, 12.
- solis (*de eius nomine cf. Indic. uerbor.*) magnitudo I 181, 20. 482, 4. cursus II 100, 1. incolae I 254, 13. Sol I 49, 13. 14. II Ph 137, 43. Solis nemus II Ph 136, 9. Solis urbs II Ph 143, 121.
- Solomon filius Dauid I 297, 19. 298, 1. 323, 9. 359, 9. eius successor I 323, 12. rex et propheta I 297, 19. sapientissimus rex diuino spiritu plenus I 290, 3. XL annis regnauit I 324, 3. quando uixerit I 297, 22. 340, 7. 717, 6. Hierosolymam condidit I 323, 10. 359, 9. et perituram esse prophetauit I 359, 9. in ode undeciesima I 310, 4. Solomonem I 290, 3. 715, 17. Salomon I 717, 6.
- Solomonium templum I (323, 10). 324, 9.
- [Solon I 22, 14.]
- somnia II 58, 5—59, 9. 110, 11. per daemones effecta I 125, 18. 127, 18—128, 18. 165, 6. 170, 13. 694, 3. 696, 25.
- somnus II 58, 6 ss. 110, 9 ss.
- sophia I 226, 18.
- sortes daemones reppererunt I 696, 18.
- Sotion magister Senecae I 574, 8.
- Spartanae mulieres Messenios fuderunt I 76, 20.
- Sparti poetarum I 185, 8.
- spectacula publica I 557, 8—562, 2. 741, 18—743, 6.
- specularis lapis cf. fenestra.
- Spes dea I 687, 7.
- spina II 19, 20. 20, 6. 26, 4. 49, 2.
- spiritus: aeris ratio in spiritu est I 156, 12. 14. uentorum spiritu attrahuntur nubes II 100, 20. spiritus ducendi officium naso tributum II 33, 18. spiritus naribus procedit I 296, 14. spiritus quomodo recipiatur et reddatur II 39, 4. 19. 40, 3. 9. 41, 15. sermo est spiritus cum uoce aliquid significante prolatus I 296, 11. uocem esse aerem spiritu uerberatum II 50, 10. quomodo uox spiritu fiat II 50, 12—51, 2. uocalis spiritus II 41, 3. 51, 1. — dei spiritus uiuunt manent sentiunt I 297, 11. dei numen ac spiritus ubique diffusum abesse numquam potest I 100, 12. poetae confitentur spiritu uel mente una contineri regique omnia I 13, 10. spiritus dei, sine quo nihil gignitur, animalia de terra gignit I 136, 12. deus tanta tamque mirifica opera spiritu sustentat I 29, 8. — deus produxit

similem sui spiritum, qui esset uirtutibus patris dei praeditus I 129, 11. de diuino ac perenni spiritu suo filium sibi progeniuit I 712, 18. sanctum et incorruptibilem spiritum genuit, quem filium nuncuparet I 286, 7. [spiritus rectus a deo factus I 130, 5 adn. cr. § 2.] Christus habebat spiritalem patrem deum et pater spiritus eius deus sine matre est I 376, 6. sancta uirgo diuino spiritu hausto repleta concepit I 309, 17. 310, 1 (dei spiritu grauata). dei filius ipse spiritus eius I 296, 17. 297, 6. per spiritum Christus dei filius I 317, 2. secundum spiritum deus I 320, 4. cum et (deus) pater filium faciat et filius patrem, unus utrique spiritus est I 392, 8. — deinde fecit deus alterum (spiritum), in quo indoles diuinae stirpis non permansit I 129, 13 ss. [spiritus prauus a deo factus I 130, 5 adn. cr. § 2.] est prauus ac subdolus spiritus inimicus bonis hostisque iustitiae I 270, 1—271, 13. [deus dedit homini aduersarium nequissimum et fallacissimum spiritum, cum quo dimicaret II 61 adn. cr. § 1 ss.] rex orietur e Syria malo spiritu genitus I 638, 14. — innumerabiles spiritus a deo creati, quos angelos dicimus I 286, 8. 712, 24. angeli dei spiritus I 296, 11. ex deo taciti spiritus exierunt I 296, 15. spiritus suos in angelos figurauit I 297, 9. multi in caelo spiritus angelorum I 168, 7. — daemones: spiritus tenues et inconprehensibiles I 165, 4. 696, 23. daemones terreni sunt inmundi spiritus I 163, 10. 725, 1. inmundi

daemonum spiritus I 477, 9. spiritus qui praesunt religionibus condemnati et abiecti a deo I 174, 2. contaminati ac perditum I 164, 13. 471, 7. incesti ac uagi I 168, 3. impuri I 174, 14. [400, 17 adn. cr.] incesti et impuri I 699, 8. iniusti I 461, 10. inquinati I 384, 19. nequissimi I 172, 9. 387, 18. spiritus nocens I 387, 2. daemonicus I 387, 11. cf. daemones. — deus potuit semper spiritibus suis immortalibus innumerabiles animas procreare I 597, 24. deus homini inspirauit animam de uitali fonte spiritus sui perennis I 155, 13. deus nos uitali spiritu animauit I 735, 13. hominem deus finxit ex ipsa terra id est spiritum suum terreno corpore induit I 599, 1. homo constat ex carne ac spiritu, eorumque ratio et certamen I 376, 14 ss. spiritus hic caelestis utitur temporali domicilio corporis I 157, 10. anima spiritus est ipsa tenuitate inconprehensibilis I 650, 13. 16. animae in solis spiritibus uiuunt I 651, 3. spiritus caelestis (*sc. hominis*) uasculo (corporis) tamquam domicilio temporali utitur I 157, 10. nostri spiritus dissolubiles sunt I 297, 9. humanus spiritus non est mortalis I 211, 7. oportet spiritum iustitiae operibus emereri, ut fiat aeternus I 367, 15 ss. liquescent spiritus inpiorum in calore I 666, 1. omnia humana non corpore, sed spiritu metimur I 447, 24. seruos dicimus spiritu fratres I 448, 2. — uisiones offerebantur diuino spiritu oculis prophetarum I 660, 17. prophetae

- diuini spiritus instinctum passi sunt I 284, 22. unius dei spiritu pleni quae futura essent praedixerunt I 11, 22. diuino spiritu repleti II 123, 14. spiritus dei per prophetam declarauit I 328, 6. per Dauid loquebatur I 359, 6. diuino spiritu instruente I 479, 3. poeta quasi diuino spiritu instinctus I 425, 10. prophetae omnes uno spiritu de Christo praedixerunt I 410, 1. uno spiritu similia dicentes I 663, 14. uno spiritu et pari uoce testantur opus mundi et opificium dei I 138, 10. qui diuinant spiritu aliquo instincti I 509, 11. — spiritus sanctus I 304, 16. 309, 15. [400, 17 adn.] 715, 12. 720, 25. II 157, 2. Lactantii de spiritu sancto sententia iudice Hieronymo detestanda II 157, 8.
- splen (splenis) II 49, 3. 15. 17. laetitiae adfectus in splene I 537, 3. II 49, 7. 17.
- stellae cf. astra.
- Stercutus deus I 77, 20. 687, 12.
- Stoici de schola Platonis profluxerunt II 83, 5. et seruis et mulieribus philosophandum esse dixerunt I 257, 23. recte opinionem repudiarent I 184, 1. deos cum rerum naturalium ratione coniungunt I 63, 23 ss. caelestia et elementa pro diis habent I 115, 14. 116, 2. 120, 24. 693, 15. de fabula Saturni ad rationem physicam traducenda I 48, 22. 50, 4. 10. de natura I 587, 22 ss. de summo deo I 16, 16. 17, 1. 2. 679, 5. de forma dei II 117, 14. de gratia aut ira dei II 74, 2. de deo et mundo I 119, 11—121, 18. 588, 5 ss. de prouidentia et mundo I 6, 17. 138, 7. 12. 588, 18. dicunt mundum deorum et hominum causa factum esse I 120, 17. hominum causa factum esse I 588, 11. 590, 3. 17 ss. 593, 13. 607, 20. 752, 2. nescierunt cur humanum genus creatum esset I 590, 13. Academici contra Stoicos quaerunt cur multa pestifera sint: quod Stoici ineptissime reppulerunt II 101, 11. 103, 13. animantium fabricam diuinae sollertiae tribuunt I 150, 9. de subtili ratione corporis humani disserunt I 149, 19. de immortalitate animae I 236, 14. de futura animarum iustarum beatitudine et impiarum suppliciis I 649, 14 ss. uirtute sola effici uitam beatam dicunt I 209, 1. 261, 19. 262, 8. summum bonum Stoicorum I 194, 5. 703, 3. quorundam Stoicorum I 191, 12. 197, 11. non uiderunt esse discrimen recti et prauī II 112, 12. Stoici de adfectibus I 535, 19. 536, 16. 538, 4—539, 22. 542, 21. 545, 7. 553, 8. 738, 13 II 112, 14. de uoluntate et cupiditate I 543, 7. Stoicorum argumenta I 6, 22. decreta I 238, 20. Stoicae uanitatis imitator Cato I 237, 11. 238, 20. Chrysippus Stoicus I 679, 6. quem Cicero ait fulcire porticum Stoicorum I 656, 9. Cicero secutus Stoicos I 6, 22. 48, 24. 63, 25. Panaetium Stoicum I 486, 2. Cleanthes Stoicus I 679, 6. Lucilius Stoicus apud Ciceronem I 115, 16. Seneca I 18, 3. 134, 11. 209, 1. 679, 7. Zeno Stoicus I 608, 9. 679, 7. est Stoicorum magister I 709, 7. princeps I 188, 12. Zeno cum suis Stoicis II 97, 20. apud Ciceronem C. Cotta contra Stoicos disputans I 19, 2.

Stratonis de natura sententia II 84, 12.

Stygia palus I 38, 1. [Stygiae undae I 71, 15.] inferna palus I 66, 9.

[Sulmo I 430, 9.]

supercilia II 33, 6.

superstitio quid sit I 389, 5—391, 18. surae II 48, 1.

sus I 348, 6. 18. suillae carnis abstinentia I 343, 8. 348, 6.

in Syria Hebraei I 303, 14. legatus Pontius Pilatus I 349, 11. 718, 1. Phoenix II Ph 139, 65. rex orietur e Syria I 638, 14. scindentur montes Syriae I 665, 16. — II M 214, 19. 221, 8. 225, 4.

[Syrtes I 455, 5.]

Tabularum XII conditores I 511, 1. tactus sensus eiusque uoluptas I 564, 21—571, 9.

Tagis magister haruspicum II M 184, 14.

Tarentinus Archytas II 115, 17.

Tarquinius Priscus [et Sibylla I 21, 18. 22, 4.] et Attius Nauus I 125, 20 (169, 11).

Tarquinius Superbus: eius aetas I 285, 10. 327, 7. tamquam Superbus alter (Maximianus Herculus) ab urbe Roma exactus II M 205, 21. [Tarquinio regnante I 633, 12.]

Tarsus II M 234, 1.

Tartarus I 735, 9. Tartara I 489, 8.

Tatius I 73, 20. 686, 20.

apud Tauros (Tauri) hospites immolati I 78, 25. 688, 18.

Taurus mons II M 233, 22.

Tellus dicitur Vesta I 690, 14. unde prima deorum apud poetas sit I 690, 15. eius cultus I 92, 18.

templum (*uel* aedes *uel* fanum) cf. Aesculapius. Apollo. Bona Dea.

Ceres. David. Fortuna. Iuno. Iuppiter. Solomon. Venus. Vesta. templum uerum pectus humanum I 75, 22. cor II 132, 12. homo I 421, 21. 580, 13. 748, 21. ecclesia I 324, 6. 325, 1. 385, 12. 403, 15. II M 172, 2. 12. 174, 17. 175, 4. Christus I 349, 17.

tempus: omnia tribus temporibus contineri necesse est, praeterito praesenti futuro. praeteriti est origo, praesentis substantia, futuri dissolutio. quae omnia in singulis hominibus apparent *eqs.* unde etiam tres Parcae esse uoluerunt *eqs.* I 150, 16—151, 5. — multi scriptores libros de temporibus ediderunt initium facientes a Moyse I 284, 23. ii qui de temporibus scripserunt I 664, 14. aetas mundi I 628, 14—630, 16. 755, 23—756, 7. consummatio mundi quando futura sit I 664, 7 ss. Moyses quando fuerit I 284, 24. eius regnum et successor I 285, 2. Iudaei I 285, 3—16. David I 359, 7. Solomon I 297, 22. 340, 7. 717, 6. David et Solomon I 713, 16. Sedecias I 285, 6. Zacharias I 285, 14. 327, 4. Belus I 93, 3. 5. 690, 25. Cyrus maior I 285, 9. (327, 6 cf. adn. cr.) Darius I 285, 14. 327, 6. Uranus I 161, 3. Saturnus I 93, 5. 94, 1. 161, 3. 690, 25. Iuppiter I 114, 17. 149, 9. Liber I 161, 2. Prometheus I 149, 9. Faunus I 91, 1. 4. Orpheus I 91, 1. Laomedon I 33, 8 ss. 91, 4. 681, 10 ss. Hercules I 33, 9. 681, 11. Argonautae I 33, 7 ss. 681, 11. bellum Troianum I 93, 4. 284, 24. excidium Troiae I 93, 15. 691, 2. Tarquinius Superbus I 285, 10. 327, 7. Christus natus I 714,

6. 9. cruci adfixus I 304, 8. 327, 4. 359, 7. 717, 6. 718, 8. II M 173, 9.
- tempora (in capite) II 27, 3.
- Terentius nobilis poeta I 184, 21. fabulae Terentii II 156, 22. Terentianae fabulae II 156, 5. Terentianum illud I 239, 8. Terentiana illa I 669, 2. — Terentius Varro cf. Varro.
- tergum II 38, 4.
- Terminalia sunt a. d. septimum Kalendas Martias II M 186, 11.
- Terminus lapis informis, cur deus factus I 78, 6. 11. 15. 687, 17. custos finium I 78, 18. 687, 19. non tantum lapis, sed stipes interdum I 78, 18.
- terra: de loco eius et forma I 182, 2. 255, 23. imbribus ac pruinis alitur II 38, 20. terrae effigies in homine I 155, 16—157, 5. eius ratio in corpore est I 481, 7 ss.: cf. corpus. contemnenda et calcanda est I 103, 3. 175, 12. al. (cf. *Indic. uerbor.* s. calcare.) — terram Vestam uocant I 121, 23. — cf. Tellus.
- testamentum I 364, 10—367, 5. duo testamenta I 364, 15 ss. uetus I 364, 17 ss. nouum I 365, 1 ss. II M 174, 6.
- testes (partes corporis) II 43, 9.
- tetrameter cf. uersus.
- Teucus I 78, 22. 688, 17.
- Teutates Gallorum deus I 79, 2.
- Thales Milesius primus philosophus I 227, 4. unus e septem sapientibus I 16, 5. primus de rerum natura disputauit I 16, 6. 216, 21. ex aqua nata esse dixit omnia; de deo I 16, 7. 145, 3. 679, 5.
- Thallus I 51, 20. in historia sua de Belo I 93, 2. 690, 24.
- theatri corruptela I 560, 3—561, 4 ss. 562, 8. 742, 14. in theatri religio inluditur I 470, 11. deorum adulteria exprimuntur I 133, 1.
- Thebis Liber I 90, 17. Menoeceus I 210, 12.
- Themis I 37, 20. 683, 17.
- Themiste I 259, 4.
- Theodorus Cyrenaeus atheus I 751, 4. II 84, 1. 93, 11.
- theologi, uetustissimi Graeciae scriptores, de diis II 96, 7. tres Ioues enumerant I 45, 9.
- Theombrotus Ambraciotes I 238, 12. 17.
- [Theophrastus I 525, 14.]
- Theseus et Ariadna I (85, 8.) 682, 13.
- Thessalonica II M 236, 7.
- Thetide Iuppiter se abstinit I 37, 18. 38, 17. 683, 16.
- [Thoyth I 19, 8.]
- Thracia II M 179, 20.
- Thybris cf. Tiberinus.
- in Tiberim homo et fax Saturno deiectus I 76, 16. sexagenarii I 688, 20. Maxentius deturbatus II M 224, 14.
- Tiberinus uel Thybris amni nomen dedit quo mersus est I 47, 8. uadum Tiberini fluminis I 126, 14.
- Tiberii Caesaris sub imperio fuit Herodes I 304, 8. Tiberii anno quinto decimo (extremis temporibus) Christus cruci adfixus est I 304, 8. 327, 4. II M 173, 9.
- [Tiburi I 22, 16. Tiburtem Sibyllam I 22, 15. 680, 2.]
- timoris adfectus II 107, 11. in corde constitutus I 537, 4. II 49, 7. 14. timor dei II 98, 22.
- [Tirynthius (Hercules) I 80, 4.]
- Titan I [53, 11—54, 9.] 17. 148, 11. [Titanus I 54, 22.] Titanes I 35, 18. 48, 7. 85, 19. 418, 4. [aduersus

Titanas I 48, 7. contra Titanas I 85, 20.] *nomin. plur.* Titani I 54, 11. [Titania astra I 15, 9.]
 Tityi uultur I 651, 22.
 tolles (*codd.* colles) faucium II 40, 12.
 traditio nera I 396, 2. 407, 4.
 tragoedia I 742, 15. tragicæ historiae I 560, 8.
 Traianus II M 192, 10. 199, 10.
 Transdanuiana erat mater Maximiani (Galerii) II M 183, 1.
 Troia I 10, 10. [21, 13.] 33, 7. [ab excidio Troianæ urbis colliguntur anni MCCCCLXX I 93, 15. 691, 2.] David Troianæ urbis excidium CXXX annis antecessit I 297, 22.
 Troiana gens I 634, 20. Troiani belli tempora David et Solomon CLXXX annis antecesserunt I 713, 16. Moyses DCCCC fere annis I 284, 24. Troiano (Troico) bello antiquior Belus I 93, 4. 691, 1.
 Troiano bello Euphorbus I 707, 13. Troicum bellum ab Agamemnone gestum I 93, 8. Troici belli temporibus Sibylla Erythraea I 680, 8. [in agro Troiano I 22, 12. Troiano a sanguine I 171, 11.]
 Triphylus Iuppiter I 42, 6.
 Trismegistus cf. Hermes.
 Tuditani insania I 253, 6.
 Marcus Tullius Cicero augurale habuit sacerdotium I 58, 7. amplissimo sacerdotio praeditus I 64, 10. sacerdos I 688, 15. Cicero et Caesar I 239, 4. proscriptio triumviralis eum abstulit I 114, 2. eius tristissimus casus: si patientiam tenuisset, numquam capite suo rostra cruentasset I 551, 19. (104, 8.) optimus ciuis I 239, 4. — uir ingenii singularis II 6, 9. Romanae linguae summus auctor I 213, 21. 'orator'

I 31, 18. eximius orator I 581, 3. perfectus orator I 58, 3. 217, 3. in eo praecipua et admirabilis fuit eloquentia I 177, 7. eloquentiae unicum exemplar II 64, 3. uir eloquentissimus I 215, 1. homo disertissimus II 6, 20. ut in causis facere solebat, interrogatione uoluit urguere I 215, 8. more Ciceronis uti epilogo ad perorandum II 123, 7. ab indoctis et ineloquentibus, quia pro nero nitebantur, saepe superatus II 64, 3. saepe malas causas copiose ac fortiter defendit I 104, 4. caninam facundiam exercuit I 551, 13. ad eum Siculi confugerunt I 113, 2. 9. accusator Verris I 112, 7. eius industria Verres damnatus I 113, 14 s. deplorauit de Cerere uel Catinensi uel Hennensi I 112, 12. stultus qui Verri adulteria obiecit I 36, 10. Gauianam crucem uniuersa eloquentia sua prosecutus est I 350, 19. Philippicae I 104, 9. illas nobiles orationes alieno titulo inscriptas inpatientia et leuitas et insania profudit I 551, 21. potentissimum consulem maledictis incessit eumque hostem patriae uenenatis orationibus fecit I 218, 8. ob maledicta mortuus est I 104, 8. (239, 4.) — perfectus philosophus I 58, 3. summus philosophus I 217, 3. Romanae philosophiae princeps I 64, 9. quod adsequi ualuit humana sapientia, id adsecutus est, ut falsa detegeret II 96, 19. studuit philosophiae ut nullus umquam diligentius, quippe qui omnes cognouerit litteras, sicut ipse gloriari solet, eamque ipsam Latinis litteris inlustrauerit imi-

tatoremque se Platonis ostenderit I 218, 10. Cicero de Platone I 708, 14. summus ille noster Platonis imitator I 257, 4. solus extitit Platonis imitator I 58, 4. Platonem secutus (de deo) in libris De legibus I 17, 15. 59, 12. Stoicos sequitur (de diis) I 48, 24. 63, 25. Stoicorum argumenta (de prouidentia) adfirmans I 6, 22. Panaetium Stoicum secutus (in libris De officiis) I 496, 2. Academicus II 96, 7. Academiae disciplinae defensor I 6, 20. Carneaden praedicat I 444, 6. eum refellere non potuit I 451, 21. quotiens Epicureus est I 140, 6. Graecorum leuitatem semper accusat et tamen sequitur I 217, 4. Euhemerum et Ennium secutus (de diis) II 96, 11. de philosophorum uita moribusque queritur I 221, 21. philosophos non utilitatem ex philosophia, sed oblectationem petere testatur I 225, 13. umbraticus et imaginarius praeceptor I 527, 10. non dubitauit dicere deos homines fuisse I 58, 5. 11. 59, 11. 14. 18. 60, 4. Iouem colebat I 36, 11. eius timiditas: terrena ueneratur; ueritatem uidit, quam nec defensurus erat nec secuturus I 104, 5—16. etiamsi uim potestatemque dei intellexit, ei honorem non reddidit I 283, 4. 8. ueram religionem, quam ignorabat, inducere non potuit II 96, 12. fiducia illi defuit ignoranti ueritatem I 64, 16. longe a ueritatis notitia remotus I 139, 8. 154, 17. nescire se quid sit uerum pronuntiavit I 610, 14. recte praefatus est miserabili ueritatis ignorantia se teneri I 240, 14. falsa se intel-

legere, uera nescire I 64, 17. falsum quidem apparere, ueritatem tamen laterè II 96, 14. (I 107, 16.) — eius luctus de filia mortua I 59, 4. 265, 7. 14. mitigatus I 58, 4. 9. 59, 9. 60, 10. se a Fortuna turpiter uictum confitetur I 265, 7. 12. testatus est Attici conscientiam I 60, 3. adulatus est Attico et inrisit hominem familiarem I 74, 4. — *de libris quos de philosophia scripsit*: de Consolatione I 219, 17. de libris De legibus I 59, 12. II 10, 14. De natura deorum I 6, 20. 64, 14. II 6, 10. 17. De officiis I 268, 5. 484, 13. 496, 1. De re publica II 6, 9. — *sententiae eius probantur laudantur*: de deo I 17, 14 ss. 238, 6. de prouidentia I 6, 21. 17, 16. 113, 3. 679, 8. legem dei paene diuina uoce depinxit I 508, 6. 509, 8—15. 577, 7. de notitia dei hominibus data I 203, 7. mirabiliter de conscientia et deo I 575, 2. de sacrificiis I 486, 16. deos fuisse homines I 55, 27. 56, 4. 58, 3—60, 12. de diis commenticiis I 64, 10. 688, 11. de hominis origine I 154, 9. homines ad iustitiam nasci I 578, 24. II 105, 12. de hominibus ad iustitiam erudiendis I 484, 8. 12. de iusto I 546, 9. morem ciuilem non esse iustitiam I 504, 5. homines malos esse ignoracione recti ac boni I 423, 5. hominem homini nocere non posse I 519, 7. de aequabilitate I 446, 19. de obliuione iniuriarum I 553, 1. de humani generis societate I 503, 6. ciuiles uiros philosophiae doctoribus esse praefereandos I 224, 20. de aeternitate animae I 612, 7.

de summo bono I 615, 22. nota Ciceronis uox est... I 107, 16. (II 96, 15.) — *sententiae eius corriguntur uel reiciuntur inridenturue*: definitio philosophiae uel sapientiae ac de eius praestantia I 213, 21—216, 3. 217, 3—220, 8. 10. 700, 14. philosophiam non esse uulgarem I 257, 4. 258, 18. de philosophiae aetate et progressu I 267, 12. de religione I 59, 14. 17. nomen religionis a relegendo ductum esse I 594, 22 ss. 595, 16. de deo I 81, 7. de prouidentia et materia I 132, 12 ss. 139, 6 ss. 141, 2. de ratione corporis et animi ac de prouidentia materiam late patentem non satis expressit II 6, 8—20. I 149, 20 ss. respondetur quaerenti cur deus tam multa pestifera fecerit I 594, 22 ss. 595, 16. de Iouis Iunonisque nominibus I 43, 22. de fortuna I 268, 1 ss. (271, 3.) de uirtutibus, non uitiiis consecrandis I 75, 4. 17. de Cupidinum Amorumque simulacris I 74, 2. 7. non nasci optimum esse I 242, 20. de uita scelerum poena I 240, 11. de uirtute I 74, 15 ss. 496, 3 ss. de uiro bono I 549, 11. 15. 551, 3. 11. de innocentia patientiaeque I 549, 18 ss. 550, 11. de paenitentia I 571, 14. de hospitalitate I 525, 17 ss. non esse omnino largiendum I 520, 13 ss. definitio irae II 114, 14. de morte sensum auferente I 240, 20. de iustorum atque inpiorum post mortem sedibus I 241, 10. de summo bono I 197, 11. — de Scipione Africano I 69, 6. — ad filium composita praecepta (*Epistulae ad Marcum filium*) I 219, 6. Nepos

Cornelius ad eum scribit I 222, 7. Varro ad Ciceronem scribit II 20, 8. — apud Ciceronem Catulus I 484, 8. 12. C. Cotta pontifex I 19, 1. 122, 25. L. Furius I 437, 9. 444, 18. 451, 22. (452, 4. 11. 454, 10. 459, 19.) Hortensius I 26, 10. 226, 12. (227, 1.) Laelius I (452, 12.) 458, 20. (23.) Lucilius Stoicus I 115, 16.

Tullus Hostilius Pauorem Palloremque figurauit et coluit I 73, 21. 687, 2.

Turullius M. Antonii praefectus a militibus Caesaris interfectus I 127, 10.

[Tuscanus amnis I 51, 10.]

Tutinus deus I 77, 21.

Tyndarus I 35, 22. [58, 20.] Tyndaridae I 13, 15.

[Tyriae arces I 171, 12.]

Valentiniani (haeretici) I 396, 5.

Valeria filia Diocletiani II M 188, 13. 221, 9. et Priscae ibid. 188, 12. 219, 21. 236, 8. uxor Maximiani (Galerii), ibid. 182, 16. 214, 6. 219, 6—11. 13. eius domus Nicomediae, ibid. 181, 5. Diocletianus eam sacrificio pollui cogit, ibid. 188, 13. Maximianus eam moriens Licinio commendat, ibid. 214, 6. Valeria Augusta (item 220, 4. 221, 8) post mariti mortem ad Maximinum, a quo mater appellata erat, cum uenisset, eum postulantes se in matrimonium repudiauit (eidem negauit se in Maximiani mariti bona hereditatis iure successuram, ibid. 235, 16): ab eo cum matre in exilium relegata, amici amicaeque eius necati, ibid. 219, 3—221, 7. Augusta a Maxi-

- mino in Syriae solitudines relegata patrem Diocletianum calamitatis suae gnarum facit, frustra ab eo repetitur, *ibid.* 221, 8—15. (bello inter Maximinum et Licinium exorto) cum Maximino esse noluit, *ibid.* 235, 16. Maximinus eam ne post fugam quidem suam erat ausus occidere, *ibid.* 235, 3. extrema eius fata et mors, *ibid.* 235, 3—11. 236, 6—11. Candidianum ex concubina (a Maximiano Galerio) genitum ob sterilitatem adoptauerat, *ibid.* 235, 5. cf. Candidianus.
- Valerianus persecutor ecclesiae II M 178, 10. a Persis captus, *ibid.* 178, 15. 179, 15. Sapor rex Persarum inposito pede super dorsum eius uehiculum aut equum ascendeabat, *ibid.* 178, 17. 183, 10. a filio non repetitus, *ibid.* 179, 1. mortuo decepta cutis et infecta rubro colore in templo barbarorum deorum posita, *ibid.* 179, 4.
- [L. Valerius I 22, 14.]
- C. Terentio Varroni Iuno irata I 170, 20. Varro apud Cannas euasit I 171, 5.
- M. Varro, quo nemo umquam doctior ne apud Graecos quidem uixit I 20, 9. eius libri Rerum diuinarum ad C. Caesarem scripti I 20, 10. scribit ad Ciceronem II 20, 8. de rerum natura uersibus scripsit I 156, 5. eius de anima sententia II 56, 7. argumentari nisus est, cur putarentur antiqui mille annos uictitasse I 159, 10. 160, 10. de capite II 20, 7. de conceptu II 44, 5. de Fauna I 89, 16. de Iouis et Iunonis nuptiis I 65, 8. de homine in Tiberim deiecto I 79, 18. de Samo insula I 65, 8. de Saturno I 51, 20. de Sibyllis librisque Sibyllinis I 20, 9—22, 19. 23, 15. 336, 3. 679, 23—680, 9. II 124, 2. 5. de similitudine in corporibus filiorum II 44, 16. *eius ueriloquia*: caput II 20, 7. frons II 28, 12. lingua II 35, 18. mulier II 46, 15. oculi II 32, 20. rienes II 48, 23.
- P. Vatiennus I 126, 4.
- Veiis captis I 126, 9. Iuno Veiens I 169, 12.
- uena genitalis II 43, 15. in maribus duplex II 43, 7. uenae seminales duae II 43, 10. 12. — uenae corporis II 24, 18.
- uenationes, quae uocantur munera, Saturno sunt attributae I 561, 14.
- uenter II 25, 6. 35, 17. 38, 13. 21. 39, 1. 11. 13. purgamenta uentris II 42, 10.
- uenti II 100, 20.
- Venus dea nuda, apud deos prostituta I 432, 19. eius obscenitas I 65, 14. 66, 3. 682, 81. Venus et Mars I 34, 8. 682, 5. quos ex deorum hominumque stupris genuerit I 65, 16 ss. 682, 10. artem meretriciam in Cypro instituit I 65, 20. 682, 22. Venus Armata I 77, 5. eius aedes I 77, 3. Calua I 77, 6. eius aedes I 76, 14. 686, 23. Paphos eam coluit I 56, 19. a uirginibus pupae ei donatae I [109, 20.] 110, 2. Veneri seruiens I 193, 4. mors illi Venus est II Ph 147, 165. Veneris foedera II Ph 146, 164.
- ueneriarum rerum libidines in icore continentur II 49, 9. 17.
- uerba unde nuncupata sint II 50, 11. quomodo fiant II 35, 5. 40, 18.
- Vergilius Maro poeta maximus I 108, 9. summus I 71, 21. 196, 11. noster Maro I 52, 8. 678, 16. non longe

afuit a ueritate I 15, 5. de summo deo I 15, 5. 13. 16. 17. 678. 16. Stoicorum de poenis animarum sententiam explicat I 650, 6—18. de resurrectione I 653, 2. 17. eius loci ad regnum mille annorum tracti I 661, 3. 9. secundum Cymaeam Sibyllam I 661, 18. aniliter desipuit I 108, 10. ignorauit quid esset pietas I 429, 19. 430, 5. 431, 1 ss. de fortuna ulgo adsentit I 269, 4. clamat inuentores artium apud inferos esse I 71, 12. duas portas esse uoluit somniorum II 59, 6. Vergilio teste II 59, 6. testimonium poetae II 95, 18. illud Vergilianum I 150, 5. 588, 15. in illis emendatissimis libris (*i. e. Georgicis*) I 108, 10. Firmianus commentator Vergilii II 158, 15.

ueritas est aut sapiens religio aut religiosa sapientia I 712, 15. *itaque apud Lactantium saepissime idem fere quod religio Christiana.* est arcanum dei I 2, 11. proprio ingenio ab homine non potest comprehendi I 2, 12. 586, 14. II 96, 18. poetae eam cognitam non habuerunt I 13, 8. philosophi ei inuestigandae studuerunt I 16, 5. eam attigerunt, sed retrorsus rapti sunt I 18, 6. 178, 12. 583, 7. neque uiderunt neque comprehenderunt I 178, 16. 179, 14. 266, 5 ss. 271, 14. 533, 6. 587, 19. 606, 7. 711, 16. Democritus eam quasi in puteo alto iacere demersam queritur I 266, 5. 272, 13. 711, 15. paene uniuersa ueritas per philosophos et sectas est diuisa I 606, 12. philosophi eam turbauerunt I 5, 1. 177, 5. ad eam turbandam perniciosi II 63, 16. eam non di-

dicerunt a deo I 179, 9. in obscuro latet I 2, 22. 5, 13. 177, 3. II 96, 14. ubi sit I 273, 8. 712, 13. deus homini eam aperuit I 2, 18. 5, 3. 272, 16. 586, 14. clara et lucida est I 5, 12. 272, 16. se ipsa inlustrat I 607, 6. eius uis ac praestantia I 1, 7—2, 20. 5, 5. 13, 8. 177, 18. 399, 17. eius austeritas I 2, 25. eius dulcedo I 400, 18—401, 3. prima eius quaestio I 6, 10. secunda I 7, 17. tres gradus eius II 69, 14—70, 16. acerba et inuisa I 380, 15. 401, 19. 425, 9 ss. 584, 12. contemptui doctis est I 2, 23. idoneis adsertoribus eget I 2, 24. 402, 3. 403, 9 ss. quomodo defendenda et inlustranda sit I 3, 15. 177, 3 ss. Lactantius causam eius perorat (in Instit.) I 3, 14. 5, 6. 6, 6. 9. 177, 3 ss. 675, 4. 676, 4. qui contra eam scripserunt I 403, 12. odio indoctis est I 2, 24. iacens et abiecta (in persecutione) I 403, 16. multi obdurant contra manifestam ueritatem I 5, 22. qui ueritatem sequuntur, omnia perpeti necesse est I 380, 14.

C. Verres I 36, 10. 112, 7—114, 7. 350, 1.

uersus iambus II 156, 16. pentameter II 158, 10. quadrati II 156, 13. 18. 19. tetrametri II 156, 12. 158, 10. trimetri II 156, 8. 11. 15.

uertibulorum nomen forma usus II 20, 17—21, 9.

uesica II 42, 12—43, 3. eius usum aues non habent II 42, 12.

Vespasianus Iudaeos extinxit I 368, 12. 719, 17.

Vesta dicitur terra I 121, 23. Tellus I 690, 14. cur uirgo putetur I 49, 4 ss. asini beneficio uirgo I 83, 15.

- Vesta et Priapus I 83, 8. [et Saturnus I 53, 12. et Iuppiter I 53, 24.] [in Creta I 45, 1.] eius aedes I 245, 16. (cf. 9 ss.).
- Vestaliū uirginū sacra I 80, 8. Vestalibus sacris I 83, 13. uirgo quaedam Vestalis II M 220, 3.
- [Ufens I 430, 10.]
- uiae duae, una uirtutum in caelum, altera uitiorum ad inferos I (212, 7.) 485, 6—494, 15. 505, 11—508, 5. 512, 18. 571, 12. 585, 3—8. 734, 22—735, 11.
- uiperam in cinerem exustam mederi eiusdem bestiae morsui II 102, 2.
- uir unde nuncupatus II 46, 13.
- [Virbius I 67, 4. 683, 5.]
- uirtus unde nomen acceperit II 46, 14. uirtus corporis (corporalis) dicitur fortitudo I 67, 22. 207, 7. 17. in manu uirtus est I 392, 17. uirtus animi I 207, 5 s. de eius natura I 207, 6—212, 11. 271, 5 ss. 494, 17—505, 7. 513, 4 ss. perpetua est I 614, 16 ss. est malorum ac laborum tolerantia (perferentia) I 193, 6. 205, 21 ss. 208, 1. 270, 14. 372, 15. 375, 15. 420, 15. 473, 11 ss. 513, 4. 17. 584, 19. 599, 13. 705, 4. 16. II 104, 16. praecipua (summa) uirtus patientia est I 473, 4. 552, 7. 14. uirtus est iustitia I 513, 2. 705, 1. est cupiditas recta et honesta faciendi I 496, 16. 497, 2. summa uirtus est cultum dei tenere I 581, 13. pietas I 474, 8. uirtus cum scientia coniuncta sapientia est I 197, 9. uirtutem esse non posse, nisi exerceatur malis et aduersis I [130, 5 adn. cr. § 3 ss.] 212, 7. 270, 13. 419, 21. 556, 7. 16. 564, 8 ss. 598, 5. 698, 21. II [62 adn. cr. § 2 ss.] 119, 17. sine aduersario esse non posse I 270, 16. 271, 5. 564, 9. [602, 2 adn. cr. § 1—6.] uirtutes sine uitiiis esse non posse I 172, 5. 419, 20. 487, 21 ss. 497, 15. 537, 6—538, 4. 697, 10—699, 2. quomodo uirtutes a uitiiis discernantur I 534, 21—546, 22. 739, 2—22. uirtutes in animo, uitia in corpore sunt et inter se pugnant I 207, 4 ss. (372, 5.) II 117, 22 ss. uirtutes amaritudinem habent, uitia uoluptatem I 2, 26. II 118, 8. uirtus summum bonum non est I 197, 10—199, 4. non propter se ipsam expetenda I 263, 8. 513, 6. 545, 17 ss. an sola efficiat uitam beatam I 261, 18 ss. eius praemium immortalitas I 208, 11—212, 11. 376, 10—377, 13. 454, 18. 458, 11—460, 13. 512, 23—513, 25. 581, 13 ss. 598, 5—604, 3. 615, 14 ss. 699, 2. 732, 19 ss. 743, 7. 752, 25. 754, 2. II 63, 8. 118, 6. Christus perfectus doctor uirtutis I 369, 23—377, 13. uirtutes bonas uiriliter agendo exercere II 158, 1: uirtutes bonae *quae sint, inlustratur locis* I 535, 12—19 (*oppos. uirtutes huius temporariae uitae* 15). 501, 4. (uirtus caelestis—terrena). omnes uirtutes eius qui deum non agnouerit, inanes I 511, 5 ss. 512, 4. 17. *singularum uirtutum expositio* (I 494, 16) *libro VI Instit. c. 9 ss. (Epit. c. 55—61) continetur.* Lucilii de uirtute locus percensetur I 494, 20—505, 7. Horatii I 497, 12 ss. — uirtutes an consecrandae sint I 74, 16. 75, 1. quomodo colendae I 75, 11. Virtutis consecratio I 73, 25. [75, 7.] 687, 4. Vir-

tutis quae Bellona uocatur sacra I 81, 15.
 uiscera II 24, 16 ss. interna II 38, 17. animam continent in corpore II 50, 5.
 uisus quomodo fiat II 29, 13 ss. 31, 25 ss. in duas acies diuisus II 34, 14. Lucretii de eo sententia refellitur II 30, 15 ss.
 uita cf. homo. — uita beata I 209, 4. 211, 16. 705, 19. De uita beata lib. VII Instit. inscriptus est.
 uitia non consecranda sunt I 74, 16. cf. uiae. uirtus.
 uitreus orbis plenus aquae si tenetur in sole, ignis accenditur II 88, 5.
 uitrum: cf. fenestra.
 Vlixes I 93, 9.
 umbilicus II 38, 13.
 umoris uis et significatio I 144, 20 ss. 156, 12.
 unguis II 37, 11.
 uox quid sit II 50, 9. quomodo emitatur II 40, 16. 17. 41, 4. 7. 10. lingua uocem in uerba discernit II 35, 4. Graeci *ὠδῶν* uocant II 29, 5.
 Vrania I 56, 17.
 Vranus pater Saturni I 47, 12. 689, 1. [cognatus Trismegisti I 47, 15. 686, 5.] de eius aetate I 161, 3. Vranus uel Caelus num ante Saturnum regnauerit I 52, 19—21. 53, 4. 5. ante eum reges non fuerunt I 55, 13. eius coniunx Tellus I 92, 19.
 urina II 42, 14. 20.
 usura I 547, 24. 744, 1.
 uterus II 43, 4. 44, 1.
 uua, demissa de cerebro membri portio II 40, 4. 12.
 Vulcanus (Volcanus) homo fuit I 60, 7. daemon est I 388, 7. fabricae inuentio ei immortalitatem peperit

I 70, 14. ignis putatur I 49, 12. 121, 23. eius ignis I 677, 18. diis arma fecit, eius praemium I 66, 7. 10. 683, 2. Lemnos eum coluit I 56, 19. ante eum homines fuerunt I 283, 14.
 uulgus regnare in caelo Iouem existimat I 37, 1. mortuorum animas circa tumulos et corporum suorum reliquias oberrare I 100, 3. Osirim appellat Serapim I 82, 15. uulgus indoctum pompis inanibus gaudet, specie simulacrorum capitur nec ponderare secum unam quamque rem potest I 104, 17. ueritas a uulgo corrumpi solet I 148, 2. uulgus fortunam deam putat, philosophi deum esse dicunt I 267, 20. uulgus interdum plus sapit (*quam philosophi*), quia tantum quantum opus est sapit I 186, 18 ss. uulgus, cui simplex incorruptumque iudicium est, damnabit mysteria in memoriam mortuorum constituta I 465, 3. — cf. etiam Indic. uerbor.

Xenocratis de mente sententia II 54, 1.

Xenophanis de luna terra genere hominum sententiae I 254, 4. 709, 28.

Xenophon II 97, 11.

Y litterae humanae uitae cursum similem dicunt I 486, 17—488, 19.

Zacharias propheta I 285, 14 s. 327, 4.

Ζῆν cf. *Ζεὺς*.

Zeno Epicureus de Socrate I 247, 12.

Zeno princeps Stoicorum I 188, 12. II 94, 2. sibi ipse manus intulit

I 237, 8. 710, 22. opinationem re-
pudiauit I 184, 1. 4. 700, 14. 701,
3. de deo I 17, 2. 300, 7. 8. 679,
7. II 97, 20. de summo bono I
191, 11. 195, 9. 702, 11. interdum
uirtutem somniat I 195, 10. inter
uitia et morbos misericordiam po- | nit I 253, 9 ss. 709, 8 ss. de in-
feris I 608, 9. sibi repugnantia
dixit I 407, 2. — I 574, 8.
Zephyrus I 73, 14.
Ζεφύς siue Ζήν, quid significet I 39.
1. — [I 52. 7.] |
|--|---|
-

IV. INDEX VERBORVM RERVMQVE GRAMMATICARVM NOTABILIVM.¹⁾

A, ab: a *ante consonantes; etiam ante s impuram* I 261, 14. 439, 6. 715, 4. *ante s impur. in codd. a uel* ab I 125, 14. 235, 19. 328, 20. 396, 11. 502, 12. 506, 20. ab spe I 715, 4. ab re II M 173, 5. — a *ante j* I 51, 6. 88, 11. 349, 16. 380, 21. 418, 17. 432, 13. 445, 20. 526, 1. 659, 5. II M 173, 10. *al. — ante j in codd. a uel* ab I 329, 14. 510, 10. — *sensu locali*: membra a corpore producta II 20, 9. *sim.* II 21, 22. 37, 2. *alia* I 96, 22. 174, 21. *sensu temporali*: recentior a *cf. a separatiuum ap. comparat. sensu factitiuo ap. passiuum*: ab amore ac libidine uictus I 35, 7. *sim.* I 207, 22. 456, 20. 583, 15. 665, 16. 699, 17. 18. II 95, 18. 122, 16. *al.* uim pati a solidis (*neutr.*) I 651, 2. — flagrare ab ignibus II Ph 136, 11. *apud adiect.*: a solo deo tractabiles sunt (*animae*) I 651, 4. *ad significandam originem cf.* effluere erumpere esse fingere oriri uenire. *sensu separatiuo cf.* abscondere castrare deprauare excidere exorbitare fugare perire refrenare requies resistere

stare. ab re <non> est si—exponam II M 173, 5. *cf.* dissimilis lucrari profanus. ab *comparatiuum*: ab isto genere sacrorum non minoris insaniae iudicanda sunt publica illa sacra I 81, 11. Orpheus a temporibus eius fuit recentior I 52, 3 (*cf. Brandt, Archiu. lexicogr. et gramm. lat. VII 595*); *cf. ad* II 26, 12. abdicare *aliquem* I 161, 9. 282, 18—20. 306, 9. 365, 4. 572, 1. 715, 7. II 119, 15. se hominum nomine I 98, 13. *sim.* I 204, 11. 462, 3. in abdito latere I 453, 14. aberrare a I 162, 11. 475, 18. 521, 10. *al.* propius I 529, 13. abesse a I 12, 20. 36, 7. 63, 14. 416, 16. 17. 24. 524, 19. *al. cf.* longe. abhorrere a I 257, 9. 426, 16. 473, 1 (*longe*). *al. aliquid* I 724, 10. abicere patrimonia sua in munera I 528, 10. abigere I 108, 5. 193, 10. homines a uita I 238, 15. de barbaris prae- das II M 204, 22. abire ad deos I 61, 8. pessum I 247, 6. in profundum I 253, 1. 589, 4. sine noxa I 733, 6.

¹⁾ Cf. ad Indicem III p. 279.

- abiurare I 480, 18.
- ablatiuus loci (ubi?)*: (uico Mar-
messo I 22, 12.) Caenofrurio II M
179, 19. medio circo I 127, 5. di-
uite silua II Ph 140, 79. qua (cruce)
pependit I 359, 6. — Vestalibus
sacris I 83, 13. *abl. temporis (quam
diu? cf. annis I 285, 1. 3 = per an-
nos 2. 4. 6.)*: I 153, 13. 160, 8. 12.
227, 12. 303, 9. 324, 4. 332, 12.
337, 1. 388, 11. 665, 18. 639, 14.
654, 2. 659, 8. 758, 8. 759, 13. II
57, 1. M 174, 2. 191, 19. 192, 14.
214, 4. 236, 6. *abl. instrument. in
nominibus personarum*: paucis mi-
litibus posse barbaros debellari II
M 206, 12. ui et hominibus arma-
tis tyrannidem occupare I 417, 19.
rem publ. talibus consiliis et tali-
bus sociis euertere II M 184, 1.
testibus (confirmare) I 26, 7. 273,
5. quae prophetis nuntiantibus ca-
nebantur I 380, 4. occultis mini-
stris incendium subiecit II M 187,
16. deum uidere coepit candidatis
ministris (*an = cum?*) de se iudi-
cantem II M 234, 16. — *cf. prae-
scriptum uoluntas.*
- ablatiuus absolutus: cum praedica-
tuo*: nuncupato Licinio imperatore
II M 209, 16. — uenis eius incisis
leniter mori coactus est II M 203, 4.
- abluere I 126, 2. libidines I 468, 1.
a sanguine I 356, 6. 721, 17. os
umore II M 197, 18.
- abnegare I 34, 5. 559, 2. 743, 14.
deum I 423, 15. *sim.* I 666, 21.
qui cultores se dei non abnegaue-
rint I 426, 9.
- abnepos I 93, 8.
- abuere I 66, 11.
- abolere I 89, 1. 6. 329, 16. 532, 15.
17. 533, 22. 572, 9.
- abominabilis I 665, 3.
- abominandus I 566, 9. 635, 19. II
131, 22 (*coniect.*).
- abominatio I 67, 8.
- abortiones II 44, 13.
- abortus II 56, 22.
- abradere II M 216, 6.
- abrogare legem I 220, 26. 757, 4.
- abruptus I 753, 24. in abruptum I
589, 3. 665, 16.
- abscedere: ne (sol) furoris nostri te-
stis abscedat I 552, 21. si uictus
abscessero I 194, 2.
- abscessus II 100, 4.
- abscidere genitalia I 48, 19. abscesa
(abscessa *R*) genit. I 49, 21. *eodem
sensu: aliquem I 49, 13. passiu.*
abscondi (abscondi *R*) I 50, 7. absce-
sum (abscessum *R*) I 49, 18. 50,
12. — adfectus I 536, 17.
- abscondere I 143, 5. 573, 15. se a
facie dei I 158, 13.
- absimilis (*H*, dissim- *cett.*) I 622, 12.
- absolutio I 649, 3.
- absolutus perfectusque I 420, 17. per-
fectus et omnibus numeris absolu-
tus I 377, 12.
- absistere I 193, 11.
- absorbere II 43, 2.
- abstinens: in una Thetide abstinens
fuit I 683, 17.
- abstinentia alieni I 503, 4. cupidita-
tum I 618, 2. sui I 565, 11.
- abstinere imbres I 638, 10. manus a
II M 180, 1. = se abstinere II M
185, 6. *aliquo uel aliqua re* I 128,
14. 235, 2. 245, 11. 343, 4 (a *P*³).
432, 16. 510, 16. 533, 10. 681, 14.
725, 17. 744, 16. 748, 6. alieno I
565, 20. se abstinere *aliquo uel
aliqua re* I 37, 18. 348, 5 (a *RHP*).
432, 20. 695, 14. 707, 22. alieno.
I 548, 2. ab *aliqua re* I 456,

22. 457, 16. 732, 16. abstinendum est *aliqua re* I 513, 21. 544, 11. 567, 2. 740, 11. *ab aliqua re* I 235, 19.
- abstrahi ad suauitatem II 118, 9.
- abstrusus II 7, 3.
- absumere I 49, 7. 589, 7. 741, 3.
- absurdus *cf.* incongruens.
- abundantes usque ad delicias I 522, 1.
- abuti I 23, 6. 477, 20. 738, 17. II 98, 1.
- ac *cf.* atque.
- acanthus II Ph 140, 85.
- accedere ad *proprie* I 91, 5. 277, 18.
— *translate* nec ad oculos somnus accedit I 637, 7. ad religionem I 562, 14. *sim.* I 94, 15. 258, 5. 261, 10. 466, 12. II 75, 22 (*propius*). — *c. dat.* dolor uisceribus I 543, 9. corruptibile incorrupto propinquare non potest id est propius accedere I 141, 22. erroribus I 103, 20. *sim.* I 213, 15. 584, 14. 639, 10. — = addi: ad I 369, 10. (his etiam illud accedit) I 724, 18. 736, 18. 757, 13. II M 179, 1. 192, 21. cui nihil decedere—cui nihil possit accedere I 8, 8. (eo, huc) accedit quod I 474, 9. 533, 6. 701, 4.
- accendere ignem de (lumine) II 88, 6. 8.
- accensere *cf.* adc-
- acceptabilis I 727, 2. 734, 15.
- acceptus I 579, 19. acceptior I 466, 4. acceptissimus I 88, 8.
- accersitus *cf.* arcesso.
- accessus II 100, 4. *plur.* I 117, 12.
- accidentibus malis afflicti II 103, 5.
- accidit *c. acc. c. inf.* II 23, 28.
- accipere: accepta in deditiōem (*cod. -ne*) Perintho II M 225, 20. = admittere: uim I 136, 17. = sumere, intellegere: Iouem pro deo I 300, 11. sic I 414, 17. 744, 9.
- accipiter I 660, 12. 759, 20.
- accire II M 226, 17. accitus I 126, 13. 20. 403, 14. II M 194, 21. 206, 3.
- accommod- *cf.* adcommo-
- accusare crimine capitali I 558, 15. quos tamquam (= ut) humiles accusat I 105, 5.
- accusatiuus limitationis*: maculis terga distincti (serpentes) II 26, 1. *obiecti interni cf.* militia nocere (nimia) uita uotum. *aduerbialis cf.* errare gaudere laetari.
- accusatiuus c. infin. in exclamatiōe* I 80, 12. *in enuntiato secundario*: ut hunc diem nostrum diei magni speciem gerere I 630, 2. *subiectum omissum e nexu sententiarum supplendum*: Christum I 409, 16 (*cf. adnot.*). hominem II 16, 7. mundum I 582, 8. 583, 1. *saepe pronomen determinatiuum*: eum I 19, 18. 46, 2. 22. 47, 11. 51, 18. 52, 13. 71, 19. 121, 10. 216, 20. 220, 24. 363, 8. 591, 6. 752, 2. eam I 65, 13. id I 26, 1. eos I 8, 2. 9, 4. 65, 13. 90, 13. eas I 105, 21. 653, 17. ea I 116, 12. 13. — se I 126, 11. II 60, 11 (?). M 207, 12. 223, 8. nos I 493, 12. *cf.* accidere cauere commouere efficere expetere nocere optare praecipere quia quod.
- acerbitas I 401, 4. *translate* [I 130, 5 adn. §. 4.] II 104, 17. neque ullam acerbitatem ad reuincendum habere potuerunt I 403, 8. acerbitates I 668, 4. et amaritudines I 380, 8.
- acerbus et amarus I 380, 9. acerbae amaritudines I 486, 9.
- aceruatim I 116, 10.

- aceruus I 121, 1. II 90, 11.
- acetum I 718, 6. aceti potio I 350, 12. 380, 7.
- acies ferri I 233, 5. II 85, 7. acies id est membrana illa perlucens II 33, 4. acies corporalis (= oculus) I 105, 3. *item* corporis I 627, 19. acies luminum (= oculorum) I 482, 6. 611, 10. ingeniorum I 463, 21. mentis I 627, 18. in acie stare I 493, 13.
- actio: ut aduersus eos omnis actio ualeret II M 187, 7. — (*oppos. cognitio*) I 497, 11. homo multas magnasque actiones habet I 100, 23. omnes et priuatae et publicae actiones I 1, 7. nostrae I 701, 25. dei actio II 110, 16. quidam maximi oratores decursis operibus actionum suarum I 3, 20. primarum scaenarum actiones II 156, 11.
- actiuus I 145, 17.
- actum: acta I 480, 11. 571, 13. II M 177, 12.
- actuosa uita I 545, 17.
- actus I 279, 6. 514, 5. II 72, 12. omnis actus uitae nostrae I 525, 6. re et actu I 279, 3. in sensu—in actu I 282, 13. in omni actu I 615, 4. [668 adn. § 17.] uitia in actu suo finiuntur I 615, 18. nisi sapientia in aliquo actu fuerit I 224, 19. *plur.* I 98, 15. 426, 17. 567, 12. 575, 14. 685, 11. II 110, 18. uitae I 242, 7. ciuiles II M 180, 13. in uitae actibus I 429, 7. et uerbis et actibus II M 183, 5. actus boni I 576, 16. ueri I 225, 5. per medios actus (fabularum *sc.* comoediarum) II 156, 17.
- acuere (= efferare) lupos I 416, 10. acuminare II 26, 5. 35, 12.
- ad *sensu locali*: ad (= in) Siciliam remeauit I 692, 8. *sensu finali* I 57, 12. 119, 2. 157, 22. 385, 15. 390, 7. 413, 19. 532, 2. 696, 21. II 37, 3. 107, 3. 109, 1. M 177, 11. 179, 6. *al.* ad *respectus* I 11, 2. 218, 18. 253, 19. 385, 15. 466, 20. 485, 1. 515, 18. 458, 2. 564, 1. 569, 18. 585, 9. 730, 16. II 8, 17. 25, 17. 28, 14. 31, 2. 92, 4. 109, 23. 112, 5. 114, 11. *al.* — mors nihil ad nos I 233, 21. — *cf.* consentire damnare extremus incertus interficere praesens uersus ultimus usque.
- adaequare homines (= pares reddere) I 250, 16. *aliquid alicui rei* I 436, 19. 589, 6. II 123, 13. (ciuitates) solo I 368, 2. II M 187, 3.
- adaugere I 736, 6.
- ad censetur oriens deo I 143, 2. cui (religioni) fuerat accensus I 406, 11.
- ad commodare I 504, 4. assensum II M 186, 4. ad commodatus ad II 99, 11. naturae aptum et ad commodatum II 103, 1.
- addere: huic additur (= accedit) extrema illa conclusio I 63, 21.
- addicere: addixit sanguinem suum uel ad seruitutem uel ad lupanar I 559, 10. addici cruciatibus I 735, 9. uoluptatibus I 481, 4. uitii I 681, 14. se addicere *alicui rei* I 95, 21. 604, 9. II 63, 5. 118, 11. potestati *alicuius* I 174, 9. sectae I 607, 7. in seruitium *alicui* II M 196, 17.
- adeo (*sequ. adiect., aduerb., uerb.*) ut *saepe, uelut* I 45, 5. 93, 7. 146, 8. 241, 10. 275, 19. 276, 8. 370, 13. 406, 9. 438, 23. 557, 18. II M 180, 6. 193, 17. adeo remotissimi fuerunt a ueritate ut I 266, 14. adeo ut I 19, 13. 330, 12. 453, 6. 610, 11. II 88, 19. M 234, 12. adeo

- non ut etiam II 121, 13. — non adeo clemens II M 189, 5. adeo *cum adi., adu., uerb. sensu augendi saepe, uelut* I 6, 10. 257, 23. 337, 12. 370, 14. 424, 16. 433, 19. 523, 11. 528, 15. II 96, 14. atque adeo II 93, 20. *in initio enuntiati cum ui quadam conclusionis, interdum paene* = ideo I 96, 21. 97, 15. 122, 19. 141, 1. 156, 14. 166, 13. 200, 17. 285, 15. 401, 12. 426, 13. II 9, 3. 26, 11. 95, 14. 98, 8. 109, 3. *item* adeo non I 166, 13. non—adeo I 79, 7. adeone — ut —? I 436, 18. 19. 454, 10 (—tam—). 462, 17. adeo hominem misericordem qui —! II M 199, 22.
- adesse: dii ad imagines suas adsunt I 100, 2. huc adest II Ph 136, 15. — *cf.* praesto (adesse).
- adfectare I 388, 3. 395, 10. 409, 5. 434, 12. 541, 12. 612, 12. II M 182, 5.
- adfectus *cf.* *Indic. rer.* — adfectus matris I 689, 12. pietatis I 514, 17. adfectuum I 498, 10. adfectibus I 498, 1.
- adferunt morbos frigora II 17, 17. sibi attulit superbiam, Diocletiano timorem II M 183, 16.
- adficere: omne animal quod adficitur (= adfectus habet) I 172, 17. ut etiam incorporalia quemadmodum uoluerit adficiat (deus) I 650, 20. in adfectis corporibus I 379, 21. *aliquem aliqua re saepe, uelut* I 31, 10. 146, 5. 351, 3. 375, 21. 377, 10. 379, 8. 602, 1. II 111, 4. 6.
- adfigere cruci I 349, 17. 350, 9. 408, 7. 718, 4. II M 175, 5. patibulo II M 221, 5. suspensus et adfixus (*om.* cruci) I 360, 12. praecepta pectori suo adfigit I 512, 14.
- adfigere I 265, 22. 340, 8. adfigit sibi animus imagines II 110, 12.
- adflare: unde eos odor ille sapientiae adflauerit I 583, 8.
- addictari ui I 97, 7.
- adfigere librum I 398, 7. homines I 68, 16. (437, 7). provincias indicationibus II M 208, 10. singulae (sectae) alias adfigunt I 701, 7. adfecti malis II 108, 6. pedum uitio adfectus I 330, 15. adfecti *absolute* II 109, 11. 18. M 172, 10.
- adfulgere: quae (ratio) si illis adfulsisset I 596, 14.
- adgnosce *cf.* agn-
- adgredi uiam rectam I 4, 12. munus II 6, 19. id operis I 405, 18. *cf.* I 585, 13. *aliquem (sc. dolo)* II M 187, 15. molliter II M 192, 6. *c. inf.* I 278, 1. 593, 24.
- adgregare *aliquem aliquibus* I 387, 16. se I 27, 6.
- adhaerere *c. dat.* I 74, 18. 181, 22. 477, 12. 696, 2. II 25, 5. 106, 17. M 208, 15. quae membra in priori facie adhaerent II 31, 8. adhaerentibus uitii I 561, 1. = adhaerescere I 164, 14. daemon qui puero sibi adhaesisset I 164, 9.
- adhibere eos in conuictum I 525, 5. manus inpias operi I 711, 1. morbis curationem I 576, 4. curam diligenter tortis I 436, 4. curam diligentem uulneribus I 728, 23. corpori tormenta I 747, 16. uim *alicui* I 710, 28. adhibito modo I 536, 13.
- adhuc: usque adhuc I 197, 4. nec adhuc = needum I 413, 19.
- adiectio I 549, 15. 609, 13.
- adiectiuum*: (animae) a solo deo trac-

- tabiles sunt I 651, 4. *cf. gradus. neutrum. substantium.*
- adicere *c. dat.* I 74, 16. multum sibi uenerationis adiecit I 127, 16. completis hominum temporibus adiecisse (*absolute* = augere tempora) I 379, 12. adiecit propheta et ait I 313, 15. nec adiecit (deus) ulterius prophetas mittere I 715, 1.
- adigere = cogere: tormentis adaecti I 469, 11. II M 234, 18. inuitos adigunt ad sacrificium I 726, 28. (in furorem I 385, 11 *cod. V.*) *c. inf.* I 728, 13.
- adinplere praecepta (doctrinam) factis I 375, 7. 723, 25. adinpletus diuino spiritu I 714, 22.
- adinpletio I 365, 2.
- adinuenire I 256, 9.
- adire ad I 278, 20. 756, 2. II 15, 1. M 189, 1. *c. acc.* I 112, 14. 245, 18. primus aditus I 485, 15. primo aditu I 485, 11.
- adiudicare animas uoluptatibus I 584, 5. se suamque animam mortuis I 103, 8.
- adiungatis corporibus II 22, 18.
- adiumentum I 199, 2. 547, 8. 709, 16. II 48, 14. adiumento esse II M 193, 2.
- adiungere II 11, 21. M 203, 8. *c. dat.* I 127, 12. II 25, 5. M 220, 2. fidem diuinitatis mirabilibus factis I 409, 10.
- adiurare: adiuratus (Aeneas) per patrem I 431, 6. (daemones) adiurantur I 387, 19. 471, 10. per deum I 165, 20. adiurati per nomen dei I 387, 5. per Christum I 384, 15. dei nomine I 165, 15. — adiurato deo (sc. Apolline) I 387, 12.
- adiuratio diuini nominis I 174, 11.
- adiutor I 92, 2.
- adleuare I 597, 10.
- adlicere ad I 55, 26.
- adlidere paruulos I 363, 7.
- adligare I 137, 13. II 29, 11. catenis I 759, 6. ad II M 188, 20.
- adludere *alicui* I 202, 9.
- adminiculum I 617, 22. 634, 9.
- administrator mundi (deus) II 118, 19. administratores (*genus officii*) II M 198, 4.
- admiscere: admixta I 144, 22. *aliquid alicui rei* I 565, 5. II 24, 18. *cf. adplicare.*
- admissor I 742, 10.
- admittere = committere I 36, 11. II 121, 19. admissa sua celare I 348, 2. *aliquid* in cogitationem I 533, 16. in cor I 341, 1. in pectus I 477, 3. II 68, 13.
- admodum *c. adiect.* I 178, 8. 584, 4. II M 180, 13. 185, 5. *al.* multi I 11, 21. 402, 16. pauci [I 604 *adn.* § 15.] II 74, 8.
- admonere *alicuius rei* I 515, 3. 516, 11. II M 201, 13. 221, 14. admonere quod (*pro acc. c. inf.*) *et indic.* I 583, 10.
- admouere *alicui aliquid* II M 197, 15.
- adnectere I 606, 9. adnexus *c. dat.* II 25, 4.
- adnotare = inscribere: ausus est libros suos *φιλαλήθεις* adnotare I 410, 12.
- adnuere *alicui* II M 215, 4.
- adnuntiare I 321, 10. 337, 6. 364, 9. 409, 18. 630, 20. 750, 22.
- adnuntiatio I 367, 16. 653, 9. 760, 18.
- adolescere I 329, 14. adoleuit I 65, 12. 327, 6. adoleuerat I 123, 19. adoleuisse I 93, 6.
- adoperuit (deus) pellem setis II 24, 23. adoperita inlecebris mors I 670, 11.

- adoptare testamento I 367, 6. nos in eorum locum adoptatos I 722, 2. adoptavit sibi (Pythagoras) familiam ex Homeri carminibus I 240, 2.
- adoptione in illorum locum successimus I 366, 10. in adoptionem venire I 715, 7.
- adorare *absolute* = precationem facere I 332, 12. patrem, socerum II M 193, 18. (elementa) tamquam (= ut) (deos) I 115, 2. 470, 8.
- antequam adoriretur (-oreretur *HS*) opus I 286, 7.
- adornare I 142, 20. 557, 5. 694, 8. II 24, 23. 33, 7.
- apparare I 84, 24. 480, 4.
- apparatissima cena II 103, 2.
- adparere: quod primus ex infinito apparuerit (deus) et extiterit I 13, 19. non aderit, non adparebit I 388, 10. cum repente non apparuisset (= *e conspectu ablatus esset*) I 237, 10. unde (anima) fragilis ac mortalis adparet I 621, 8. *sim.* I 617, 16. quod apparet de (= ex) I 175, 6. ex *saepe*. *cf.* exinde (apparet, quod). apparentia membra II 89, 21. [bona I 603 *adn. cr.* § 14.]
- cf.* appellatio.
- adpendere pecuniam I 259, 12.
- adpetens *c. gen.* I 66, 2. 204, 17. 517, 12.
- adpetentia I 196, 7. 565, 8. 740, 8.
- adpetere caelum ueneficiis I 427, 20. in insidiis iuuenem II M 200, 9. *aliquid* ferro et igni I 424, 15. se (inuicem) I 517, 3. 565, 3. *c. inf.* II Ph 147, 166.
- adpetitio I 209, 21. 537, 12. unius feminae a multis adpetitio I 250, 7.
- adplicuit mares maribus (*sc. diabolus*) (*B*, admiscuit *cett.*) I 565, 25.
- adponere *alicui* cibos I 333, 5. cenam II 103, 3. *aliquid* mensae II M 216, 2. ad II M 211, 18. adposita singulis quibusque moribus loquitur I 228, 15.
- adprehendere I 210, 22. 505, 10. se inuicem II 85, 17.
- adprobare *aliquid* I 283, 4. *alicui* I 89, 8.
- adquirere I 252, 16. 493, 11. 584, 7. 600, 6. 616, 9. mortem aeternam I 740, 9. sibi *aliquid* I 92, 5. 671, 12. 761, 15. *alicui aliquid* I 364, 1. 477, 14. 503, 16. 529, 6. adquisiuerit (-sierit *BGR*) I 503, 16.
- adridere: quodcumque spes inpu-
tatis adriserit I 235, 6. ubicumque nobis occasio latendi adriserit II 81, 15.
- adroganter desipiunt I 547, 4.
- adrogantia nominis I 275, 20.
- adrogare sibi *aliquid* I 408, 10.
- adsc- *cf. etiam asc-*
- adsciscere sibi nomen *aliquid* I 53, 6. 129, 17. 276, 15. 388, 3. quem sibi generum ascuerat II M 182, 17. in hereditatem regni caelestis I 367, 7. in consortium I 712, 25. *sim.* II M 201, 18.
- adscribere *alicui aliquid* I 49, 12. 510, 15. culpa *alicuius* II M 185, 21.
- adsentire: adsentit (adsensit *RV, om. P*) opinioni I 269, 4. poetis adsentiant (*coni.*, adsentiunt *T*) I 685, 4. adsensit *c. dat.* I 16, 18 (adsentit *B*). 69, 6. adsentiri (adsentire *H*) nobis I 320, 14. in quo tibi adsentior (adsentio *BG*) I 75, 1. adsentiar (*fut.*) I 139, 21. 22. II 56, 14.
- adsequi = intellegere I 2, 14. 258, 21.
- adserere: rationem non adserit, sed

- euertit I 154, 5. deum I 61, 17. 329, 4. *al. sim.* I 5, 7. 19, 16. 62, 25. 95, 14. 263, 6. 398, 4. 479, 4. *al. atomos* II 87, 11. suas religiones prae I 5, 24.
- adsertor I 2. 24. 11, 8. 133, 1. 235, 1. 402, 7. 404, 3. 410, 19.
- adseorsores II M 198, 13.
- adseuerare I 246, 3. 391, 22.
- adseueratio I 301, 18. 391, 23. 463, 17.
- adsidere *alicui* I 34, 15.
- adsidue II M 182, 6.
- adsiduitas I 390, 19. 580, 14.
- adsiduus II 33, 2. 5. ad obsequium I 390, 7. daemon I 164, 8.
- adsignare I 14, 16. 23, 3. [131 adn. § 7.] 202, 17. 283, 16. 409, 14. 419, 13. 485, 10. 491, 11. 541, 1. 703, 1. II 9, 13.
- adsimulare II Ph 138, 48.
- adsistere I 385, 3. *alicui* I 28, 4. 385, 7. 529, 4. II M 184, 11. 226, 12.
- adstabat susum II M 195, 5.
- adsp- *cf. etiam asp-*
- adspiratio uentorum I 592, 20. 594, 9. daemonum I 696, 16. *plur.* I 164, 10.
- adstringere I 152, 10. 570, 17. uerbis I 370, 7. sensus omnes artus ad se adstrictos tenet II 58, 11. scelere adstringi I 398, 8.
- adsuescere: si bonis adsueuerit I 568, 1. adsuescunt inuicem mores duorum I 569, 15.
- adsuetudo I 584, 22.
- adsuetum cubile II Ph 139, 62. adsueti hominibus I 519, 1.
- adsumere II M 174, 9. 198, 12. 237, 10. corpus hominis adsumptum est e terra I 599, 5. mentitis adsumptisque nominibus I 388, 1. *in*
- disserendo* I 138, 1. 2. 241, 20. 586, 12. 590, 17. 20. II 17, 8. 14. 23, 7. — sibi *aliquid* I 92, 21. 266, 20. 329, 8. 372, 9. 391, 11. 548, 16. 700, 17. sibi nomen genitorum I 164, 18.
- adsumptio nominis I 265, 16. adsumptiones (*in disserendo*) I 119, 21. 586, 11.
- cf. att-*
- aduehere I 170, 1.
- aduenae I 746, 11.
- aduenire I 46, 19. 295, 2. 313, 4. 315, 11. 343, 3. 377, 3. 382, 6. 671, 9. 695, 21. II M 174, 15. 185, 1. 191, 3. 225, 2.
- aduentus I 313, 6. 316, 5. 585, 18. *al. plur.* I 341, 8.
- aduerbium *pro adiectiuo cf. esse.* — stulte ineptus I 67, 23.
- aduersarius = diabolus *cf. Indic. rer.* diabolus.
- aduersus: ex aduerso I 750, 15.
- aduersus (aduersum) *praep. saepe, uelut* I 25, 7. 97, 17. 115, 11. 185, 15. 206, 5. 282, 24. 312, 8. 365, 18. 366, 3. 416, 8. 425, 24. 25. 426, 19. 427, 7. 431, 21. 553, 14. 554, 12. 13. 566, 16. 716, 19. 22. II 17, 18. 110, 21. 119, 6. M 185, 8. 187, 7. 199, 7. 224, 22. *promiscue* aduersus *et contra* II M 198, 23. 199, 1, 2. *rarius* aduersum I 404, 12. 13. II M 178, 5, *cf. ad* 237, 2. — *in codd. -us uel -um* I 172, 12. 174, 16. 229, 3. 435, 2. 470, 25. 546, 3. 635, 9. II 113, 15. 115, 3. *al.*
- aduertere oculos II 30, 6.
- adulari I 745, 2. *alicui* I 74, 14. apud reges I 57, 14.
- adulatio I 745, 3. in adulationem potentiae I 55, 19.

- adulator I 405, 19.
 adultera: non enim, sicut iuris publici ratio est, sola mulier adultera est quae habet alium, maritus autem etiamsi plures habeat, a crimine adulterii solutus est, sed diuina lex *eqs.* I 568, 7. — I 569, 6. adulteram fieri mentem I 570, 5.
 adulterare I 744, 13.
 adulterio Alcimenae genitus I 31, 8.
 adulteria I 569, 4. adulteria et stupra in mares et feminas I 433, 1. — *cf. Indic. rer.*
 adultus II 11, 20.
 adunare II 57, 6. M 198, 21. 226, 6.
 adunci ungues II 8, 4.
 aduocare precibus *aliquem* I 100, 1. 116, 8. curando iuueni aduocauit medicum I 66, 21.
 adurere I 652, 1. II 56, 5.
 adustio I 665, 19.
 aedes *sing. (dei deaeue)* I 76, 14. 77, 3. 126, 3. 127, 6. 245, 16. *al. sacra* II Ph 143, 122. *pluralis deest.*
 aedícula I 74, 2.
 aedificare luto nidos II 11, 14. *cf. construere.*
 aedificator mundi I 24, 4.
 aedificium facere II 22, 20.
 aëdoniae uoces II Ph 138, 47.
 aeger *de corpore* I 331, 7. 529, 3. II 85, 2. aegra senectus II Ph 136, 15. aegri et debiles I 330, 10. 332, 10. II M 199, 5. — aeger animus I 59, 6. aeger animi II 190, 26.
 aegrescere I 621, 19. 622, 6.
 aegritudinem id est maestitiam doloremque animi sustulerunt (*sc. Stoici*) I 538, 13. aegritudo (*sc. animi*) I 536, 3. 538, 22. 539, 4. *de corpore:* II 15, 1. (morbus et aegritudo) M 191, 19. duplici aegritudine adfectus (*sc. et animi et corporis*) II M 222, 2.
 aegrotus I 194, 7.
 aemulationem habere aduersus *aliquem* II M 222, 10.
 aemulus dei I 143, 5.
 aëneus II 56, 13.
 aequabilis I 152, 12.
 aequabilitas *cf. aequitas.*
 aequalis I 153, 8. II 21, 7. 33, 9. *c. genet. (de tempore)* I 13, 14. 93, 5. — pecudibus I 733, 11. cum pecudibus II 78, 7. aequali modo II 47, 23.
 aequaliter I 125, 1. 415, 8. 446, 24. II 20, 17, 25. 20.
 aequanimitas I 473, 10.
 aequare *aliquid* II Ph 145, 146. cum I 707, 6. aequari *alicui aliqua re* I 689, 19.
 aequae I 126, 19. 235, 9. 263, 23. 274, 16. 392, 14. 429, 10. 582, 1. *al. aequae totidem quot* II 48, 8. aequae ut I 615, 13.
 aequitas: altera iustitiae pars est aequitas: aequitatem dico non utique bene iudicandi, quod et ipsum laudabile est in homine iusto, sed se cum ceteris coaequandi, quam Cicero aequabilitatem uocat I 446, 16.
 aequus: omnes aequos id est pares esse deos uoluit I 446, 20. aequo iure I 447, 4. *cf. condicio.*
 aër I 14, 1. 147, 1. II 30, 4. 6.
 aërem II 14, 6. 50, 10. 101, 9.
 aëra II Ph 140, 7.
 aerarium I 503, 17.
 aerei orbes I 255, 20.
 aërius II Ph 139, 69.
 aerumnae I 65, 1. 454, 17.
 aestimare *aliquid aliqua re* I 486, 15. 522, 4. paruo I 259, 10. existi-

- mare I 472, 12 (*cf. adn.*). II M 204, 6. 206, 17.
- aestiuus II 100, 7. 11. Ph 135, 3.
- aestuare II Ph 141, 96. aestuante anima II M 222, 3.
- aetas: (*Noa*) Saturnum atque Uranum multis antecessit aetatibus I 161, 3. aetates suas in studio philosophiae conterunt I 261, 2. 272, 18.
- aeternitas (dei) I 135, 8. de aeternitatis suae fonte filium deus sibi progeniuit I 712, 18 = immortalitas I 614, 15. animae I 612, 8. 754, 14. animarum I 238, 9. 610, 21. = deus (?) I 50, 9.
- aeternus *saepe*: aeterna bona I 491, 14. 492, 7. ignes I 711, 15. mors II 131, 16. poena I 487, 16. 490, 7. *al. plur.* II 158, 7. *cf.* regnum. supplicia I 157, 2. 461, 16. 535, 25. uita I 263, 13. 381, 10. 598, 7. II Ph 147, 170. *al.* aeterniora I 751, 10. 14. in aeternum I 41, 10. 100, 17. 156, 23. 213, 6. 297, 15. 529, 7. 578, 23. 591, 1. 7. 599, 6. 620, 7. 601, 18. 21. 602, 1. 651, 10. 666, 1. 667, 17. 752, 26. II 122, 15. 21. 22.
- aether II Ph 146, 159. aethera I 16, 17. 17, 12.
- aetherius II Ph 141, 97.
- aeuum II Ph 139, 61.
- affluentia I 351, 7. *cf.* affluere.
- affluere (*sic, non aff- scribend. uid., cf. Stoecklein, Untersuch., progr. gymn. Dillingensis 1895 p. 31 ss.*) *c. abl.* I 472, 11 (*aff- S, cett. aff-*). II M 182, 7. quibus (*dat.*) aliquid affluebat (*sic V², cett. aff-*) I 416, 20. animi motus extra metas suas affluentes II 158, 5.
- agere paenitentiam I 304, 19. 532, 18. 728, 9. nihil = nihil proficere I 189, 15. 444, 1. II 123, 21 mimos I 470, 11. uicennalia II M 186, 17. uitam in caelo I 52, 13. nihil egit prius quam—reddere II M 201, 8. = uiuere, uersari: inter homines I 370, 4. 384, 16. in partibus Orientis II M 184, 6. in rebus prosperis I 473, 13. II 5, 13. in carne mortali II 68, 11. in tenebris I 481, 16. filium agentem in annis octo II M 236, 1. — cum inepto agimus II 23, 15. cum *aliquo* bene I 531, 3. male I 727, 14. II 12, 4. — contra *aliquem* I 20, 6. — oratione et hortamentis I 463, 7. *cum aduerbiis* I 513, 8. II 123, 19. 158, 1. M 183, 20. agitur de uita et salute I 396, 12. age, *sequ. coniunct.*, I 182, 18. 183, 11. 371, 17. *cf.* actum.
- aggeres montium I 592, 18.
- agitare I 7, 10. [130, 5 *adn.* § 3.] 419, 8. 420, 19. II 21, 6. 110, 11.
- agitatio mentis I 545, 16.
- agnitio (*sic constanter, non adgn-*) dei I 202, 2. 264, 4. 511, 9. 20. 513, 25. 571, 6. 638, 8. 696, 6.
- agnoscere (*saepe codd. adgn-*) agnouerunt I 344, 9. 649, 2. 730, 20. *al.* agnouerit I 512, 17. *nusquam formae breuiatae.* — prodiit uix agnoscendus II M 191, 18. — deum I 343, 1. 344, 9. 512, 8. 17. 649, 2. 723, 1. *al. alia* I 96, 2. 18. 443, 17. II 121, 8. homo debet hominem agnoscere I 518, 20. deum beneficiorum auctorem I 753, 14. parentem I 752, 24. ut parentem I 730, 17. *sim.* I 735, 11. uelut fratrem I 735, 17.
- agonem I 699, 1. 761, 9.
- ait *in orat. indir.* I 19, 5. 20, 12. 50, 26. *al. item* aiunt I 12, 1. 41,

4. 454, 18. *al.* aiant I 336, 1. aiebat I 243, 9. ait *ante orat. rectam* I 63, 6. 105, 7. 157, 14. 313, 16. *al. item* sic ait I 25, 2. 44, 16. 216, 17. 318, 1. 341, 10. II 6, 15. *al. item* ait sic I 132, 13. — *insertum orationi rectae* quod philosophi quoque aiunt I 525, 12. — ut ait poeta (*uel sim.*) I 37, 5. 61, 16. 80, 8. ut aiebas I 459, 14. *ap. prouerb.* ut (poetae) aiunt I 216, 7. 410, 13.
- alae: populum sub alas suas (*sc. Christi*) uenturum I 383, 10. alae (*equitum*) I 10, 17.
- albescere II M 210, 15. albescens pallor II 74, 24.
- albicare II Ph 145, 135.
- aleatores I 544, 23.
- algere I 483, 7. 520, 2.
- algor I 734, 1.
- alere corpus de cibis ac potibus II 33, 19. *sim.* II 11, 16. animam I 563, 7.
- ales II Ph 143, 113. 145, 145. alites II 86, 22. alituum II Ph 146, 157.
- alias I 548, 3. 588, 11. 709, 7. II 24, 9. alias—alias I 217, 5.
- alibi I 52, 15. 277, 5. II 71, 26. alibi—alibi—alibi—alibi I 45, 12.
- alicubi I 216, 6. 277, 10. alicubi—alicubi II 27, 1.
- alienigena I 309, 12. *plur.* 277, 21. 304, 2. 305, 3. 414, 6.
- alienus I 34, 2. 9. 81, 16. a I 12, 7. 109, 5. 146, 19. 379, 16. 396, 11. II 72, 3. 80, 3. 103, 18. M 182, 19.
- alimentum I 152, 8. 153, 9. 157, 21. II 39, 1. caeleste I 303, 2. lactis II 10, 7. 11, 10. alimenta I 97, 3. 147, 2. 461, 5. ciborum II 16, 10. alimonia I 598, 21. II 46, 20. frugum I 594, 10. alimoniam ducere a II 46, 20.
- alio I 47, 16. 271, 12.
- alioquin I 2, 13. 371, 14. 462, 20. II 52, 15.
- aliouersus I 63, 23.
- aliquamdiu II M 178, 23.
- aliquando *in sententia negatiua* (nec—umquam nec aliquando) II 77, 11. I 199, 14. 340, 12. 462, 17. 547, 23. 703, 9. II 77, 10. 101, 2. si aliquando I 242, 16. 614, 26. 615, 2.
- aliquanto tempore interiecto II M 184, 22.
- aliquantum dissentire I 53, 7.
- aliquatenus I 32, 15.
- aliquis (*subst. et adi.*) *fem.* aliqua I 38, 4. 51, 5. 175, 24. 187, 20. 438, 16. 513, 17. II 54, 19. *al. neutr. plur.* aliqua I 94, 5. II 17, 10. *al. in sententia negatiua* (nec uestigium aliquod nec ulla suspicio) II 79, 21. I 63, 18. 75, 12. 107, 2. 133, 24. 136, 11. 276, 19. 480, 7. 538, 17. 558, 20. 570, 12. 571, 10. 577, 19. 606, 17. 701, 21. 716, 19. II 55, 15. *al. in interrogatione sententiae negatiuae* (an, -ne, num, *al.*) I 11, 7. 29, 6. 30, 17. 57, 1. 502, 6. 542, 1. 612, 13. 727, 10. II 13, 17. 48, 20. 53, 4. 11. 18. 81, 6. 89, 20. 101, 20. *al. post praepos. sine* I 512, 3. 591, 19. 750, 7. si (nisi quodsi) (—) aliquis I 32, 10. 50, 12. 84, 14. 97, 7. 122, 10. 385, 3. 533, 1. 572, 17. 576, 5. 606, 21. 731, 8. II 32, 2. 40, 19. 99, 7. 119, 1. *al.* nam si est aliquid ante illum, si factum est quicquam non ab ipso, iam potestatem amittet I 135, 13. aliquis *in formulis occupationis* (dicet

aliquis *sim.*) *cf.* dicere inquam quaerere. — aliqui ex aliquibus nati I 62, 15. aliquid = aliquid ueri, recti: (aliquid dicunt) I 190, 16. II 55, 15. 68, 17. *accus. aduersibalis* aliquid errare in eo I 236, 17. aliter quam I 142, 12. 197, 8. 652, 19. II 4, 13. 70, 7. 13. longe aliter quam I 488, 6. non aliter I 147, 15. quam si I 96, 6. 206, 14 (nec). II 17, 9. aliter non—quam si I 421, 15. non aliter—nisi I 237, 1. aliter non—nisi I 69, 14. 296, 3. aliunde I 26, 4. 39, 5. 137, 18. 177, 21. 373, 3. II 49, 19. 115, 1. alius (*de scriptura* aliut *cf. ad I 17, 6*); *genet. et dat. sing. deest, cf. alter.* nihil aliud (quid aliud *sim.*) quam I 29, 9. 45, 15. 63, 13. 103, 4. 110, 2. 122, 19. 133, 14. 134, 12. 334, 2. II 4, 6. 10, 11. 23, 19. *al. cf. etiam 'neutrum'.* quid aliud (nihil aliud *sim.*) nisi I 6, 16. 30, 8. 33, 16. 41, 7. 75, 16. 102, 16. 117, 2. 193, 13. 561, 5. 567, 14. II 26, 1. *al.* nullus alius praeter I 601, 25. nulli alii praeterquam I 447, 20. alii super alios mittebantur II M 199, 13. aliud sensit et aliud locutus ut II 73, 5. *sim.* I 120, 1. II 57, 9. 17. alii—alii = alteri—alteri I 278, 19. alii—alii—quidam—nonnulli—aliqui I 435, 1—4. alia—uel—uel—uel—quibusdam—aut II 8, 1. alii (*sexies repetit.*) — quidam—qui autem—ii uero I 493, 16—494, 9. *cf. alter.*

all- *cf. adl-*

allitteratio: acerba et amara I 380, 9. acerbae amaritudines I 486, 9. acerbitates et amaritudines I 380, 8. non Aristophanes aliquis aut

Aristarchus I 406, 22. — prius in laqueos cadere quam cauere I 74, 12. cantus et carmina I 563, 10. carcer catenae I 669, 5. carnis et corporis inbecillitas I 375, 12. caput et causa I 129, 5. ad cognoscendum et colendum deum I 328, 19. non in corpore, sed in corde I 595, 14. Croesum aut Crasum diuitiis superare I 534, 2. — et discitur et docetur I 266, 18. dogmatis ac doctrinae II M 174, 6. quia dubia—quia dulcia II 5, 5. > figura et figmentum dei I 530, 5. flores ac fructus I 489, 12. fluxum et fragile I 531, 8. fundata et fixa sententia I 400, 4. fusi fugatique I 76, 20. — laetus ac libens I 92, 10. leuia aut ludicra I 207, 2. nisi et linguam et litteras ante didicisset I 259, 16. longe lateque II 53, 9. luctus in laetitiam mutatur I 82, 4. — magna et mirabilia I 31, 11. II M 172, 16. tam magna, tam mirifica I 132, 4. maius—melius II 13, 7. 71, 23. simulacrum mentis ac morum I 72, 9. ipsius uirtutem metiris animo, cuius opera miraris I 200, 13. miser atque miserabilis I 517, 1. de suis moribus meritisque I 424, 2. multi magnique I 100, 23. 276, 9. multae ac magnae II M 186, 25. — obruit et obtruit I 233, 18. opere aut odore pretiosum I 480, 6. huius operis et officii merces I 524, 19. — praedae ac pabulo esse I 404, 20. mirandam sese praestet praebetque uerendam II Ph 144, 123. aut precibus aut praemio II 120, 19. crucem portandam patiendamque I 364, 3. priuatus ac proprius I 248, 11.

- proprium ac perpetuum bonum I 199, 1. pudeat ac paeniteat I 61, 13. — sani et sobrii II 32, 1. sentimus et sapimus II 57, 10. *sim.* 94, 12. — ualet enim ui sua ueritas I 439, 10. uencors uiolentia I 546, 4. seruire uentri et Veneri I 493, 4. uentri ac uoluptatibus I 348, 14. se tradere uentri ac uoluptati II 78, 1. uerbis—uerberati I 165, 16. non uerbis—uerberant I 425, 22. cur non uerbis, sed uerberibus (me inuitas)? I 727, 6; *cf. etymologiam* uocem esse definiunt aerem spiritu uerberatum, unde uerba sint nuncupata II 50, 10. uerbera et uincula I 460, 21. uerus ac uiuus I 96, 12. 149, 13. 692, 13. 693, 2. uia uitae I 749, 8. uiolentis uocibus I 350, 4. cum uideret uiuus II M 222, 1. uim uigoremque I 481, 5. ui et uiolentia I 270, 10. qui uiribus uicerit I 249, 1. uitalis uir I 534, 1. uiuere—uigere I 460, 3. 651, 14. II 61, 4. — *cf. figura. figura etymologica.*
 alte: parum alte perspexit I 453, 10. altius (inquirere) I 388, 6. 472, 15. repetam longe altius I 129, 3.
 alter = alius: alterius I 460, 17. 548, 6. 737, 15. *item* alteri I 550, 15. 737, 17. 746, 3. *item* alterum (-am) I 737, 18. 741, 16. *item* altero I 737, 16. = alteruter I 135, 20. praeferunt se alteris homines I 448, 15. horum alterum—alterum I 146, 9. quorum I 403, 17. [eorum I 131 adn. § 7.] duo—, alter—alius I 403, 16. 17. 405, 22. alter ex I 63, 18. [131 adn. § 9.]
 alternus: alterno latere iacentes II 38, 5. alterna per uices successione I 144, 1. dierum ac noctium, aestatis et hiemis alterna I 693, 21. alternis motibus II 19, 8. alternis—nunc—nunc II 74, 23. alternis—alternis I 34, 11.
 alteruter: alterutrum I 145, 4. 205, 2. alterutrum conficiat alterum necesse est I 145, 8. alterutro I 368, 22. [603 adn. § 9]. II 60, 1. 102, 14. *neutr. pl.* alterutra II 103, 13.
 altitudo: suspensis in altitudinem leuibis elementis I 598, 13. in altitudinem profundam I 490, 3. 760, 8.
 altor uiuentium I 411, 1. altores Iouis I 86, 12.
 altrinsecus II 28, 18. 49, 2.
 altus: altae mentes I 102, 8. omnia—tam obscurae altaeque rationis esse arbitror II 50, 3. in alto (*sc. mari*) I 507, 13. in alto constituta ecclesia II M 186, 22. quia plus habent ponderis ad ruinam quae sunt ceteris altiora I 633, 6 (*cf. Otto, Sprichw. d. Röm. p. XLII*). in altissimis tenebris I 330, 16. ab alto I 99, 5. ad altum I 612, 20. ex alto II Ph 136, 23. in altum I 263, 2. II 52, 23. per altum II Ph 146, 157.
 alumnus I 92, 18. ueritatis populus I 634, 15. alumna II Ph 147, 168.
 aluus II 41, 16. matrum I 153, 4.
 amabilis I 749, 13. II M 193, 26.
 amantissimus I 368, 10.
 amarissime conuiciari I 85, 1.
 amaritudo I 2, 26. 242, 15. 636, 6. 757, 12. II 118, 8. *plur.* I 380, 8. 490, 14. acerbae I 486, 9. *cf.* acerbitates.
 amarus *cf.* acerbus.
 amator I 66, 19. sapientiae I 295, 14.

- per ambagem I 348, 21. sub ambage aliorum nominum I 634, 11. per ambages I 413, 14.
- ambiguitas I 676, 19. II 84, 4. [M 232, 14.]
- ambiguus I 42, 15. 79, 20. 163, 17. magis ambiguum II 77, 4.
- ambire: ambiebantur circumdato igni II M 188, 19.
- ambitiones I 494, 3.
- ambitiosa hospitalitas I 526, 21.
- ambitus I 404, 7.
- ambo I 713, 15. II M 221, 18. amborum II 31, 17. M 221, 19. ambos I 34, 14. II 76, 9. M 214, 16.
- ambobus II M 186, 17.
- ambrosii rores II Ph 143, 111.
- ambulare I 231, 20. 21. 328, 22. 496, 18. 541, 3. 624, 2. 671, 16. II 12, 3. 19, 5. 14, 20, 10. 23, 10. 12. 32, 10. supra mare I 716, 26.
- amburere I 328, 2. (638, 12 *BP.*) 652, 4 (comburet *SP.*). ambustum II Ph 141, 98.
- amicula I 710, 12.
- amiculum I 110, 16.
- amissio lucis I 476, 20. carorum I 265, 5. *plur.* I 229, 14.
- amittere filios I 127, 8. dentes II 35, 10.
- amnis I 22, 17, 47, 9. 83, 19. 468, 1. 634, 17. 669, 15. obliuionis I 655, 9.
- amoenitas I 25, 12. 486, 1.
- amoenus I 157, 24. 485, 13. 17.
- amomum II Ph 140, 83.
- amor habendi I 544, 11.
- amphora I 90, 2.
- amplecti mala pro bonis I 2, 29.
- amplexari I 257, 12.
- amplexu (*subst.*) II 20, 4. 49, 9.
- amplificare I 13, 11.
- non (nihil) amplius quam I 10, 14. 94, 1. 113, 8. 388, 11. 523, 11. *al.* quid amplius—quam I 80, 19. nisi II 11, 19. ante annos mille paulo amplius I 717, 6. per annos mille quingentos et eo amplius I 337, 4. amplius quam MDCCC anni I 691, 3.
- amputare *proprie* I 50, 14. 689, 6. 707, 1. 724, 15. 738, 3. II 86, 2. amputato sexu I 81, 14. *translate* I 701, 4 (radicitus). 753, 23. adfectus I 738, 13. II 73, 14. misericordiam I 709, 9. uiam uitae sibi amputat I 749, 8. uias excusationum I 371, 19. excusationem I 373, 1. amputant gradus per quos ascenderant I 501, 18. amputare futuris facultatem scribendi I 411, 19.
- an — ? I 57, 1. 66, 6. 70, 16. 109, 8. 117, 8. *al.* an non — ? I 244, 12. nos ergo —, an tu — ? I 217, 12. an Archimedes—potuit, deus ergo—non potuit? I 117, 8. 15. de ira explicemus, an sit aliqua in deo, utrum nihil curet omnino nec moueatur ad ea quae in pie geruntur II 109, 23. *cf.* aliquis dubitare metiri -ne nescire quaerere temptare uelle uidere. *ad* anne *cf.* utrum. *ad* an non *cf.* -ne et utrumne.
- anastasim (-sin *S*) I 657, 8. de anastasi I 656, 4.
- anceps: id ego ab ancipiti uindico II 59, 12.
- ancile I 87, 12.
- androgynus I 65, 17. 682, 10.
- anfractus *plur.* I 5, 25. 395, 3. II 42, 5.
- angelicus I. 695, 15.
- angelus *cf.* *Indic. rer.*
- anguimanus II 21, 14.
- anguis I 536, 19.

angulatus I 706, 25. II 85, 12. 19.
 angulus I 233, 6. II 86, 1. terrarum II M 177, 17. in angulis inclusi (*philosophi*) I 225, 3.
 in angustias se conicere (*in disserendo*) II 17, 6.
 in angustum coartare I 636, 18. 675, 12.
 anhelare II 51, 5.
 anicula I 240, 7. 464, 9.
 anilis superstitio I 405, 5. 439, 18. *plur.* I 64, 11. aniles fabulae I 403, 4. anilia, inepta I 401, 11.
 aniliter desipit I 108, 10.
 anima: *dat. plur.* animis (animabus *H*) I 559, 2. *abl. pl.* animis I 586, 2. II 60, 3. — uentus, unde anima uel animus nomen accepit, quod Graece uentus *ἀνεμος* dicitur II 55, 13. animantibus animas inspirat (deus) I 39, 3. nocentes animas profuderunt II M 172, 14. animae mortuorum I 100, 3. [uirilem gerit animam II 62 adn. § 5.] = uita: parcere alienae animae (= alienae uitae I 451, 10) I 456, 1. *sim.* I 460, 17. 732, 20. *cf.* (animas hominum) interficere. — extinguendas publice animas suas uendunt (*sc. ad ludos gladiatorios*) I 427, 17. extincta innocentis anima I 238, 5. animarum interfectores I 422, 7. = animal: animae rationes expertes (= bestiae) I 193, 18. (uel homo:) ut omnem animam iudicet (Christus) I 316, 1. ut una iusta et innocens anima liberetur I 455, 12. iustas et simplices animas excruciauerunt I 478, 5. teneras atque innocentes animas extinguere I 80, 15. sacrilegae animae I 478, 2. *cf. Indic. rer.*

animaduersio aduersus fugitiuos I 282, 24. gladii II M 198, 6.
 animaduertere uerberibus in *aliquem* II M 184, 18.
 animal: homines ceteraque animalia I 150, 4. homo cum ceteris animalium generibus I 142, 12. animalia = animalia domestica II M 198, 19. 199, 16. = fetus in utero inclusus II 56, 22. — animalia esse sidera putauerunt I 118, 7. < homo: aeternum animal atque immortale II 9, 4. caeleste I 98, 4. 102, 11. II 27, 13. caeleste atque immortale I 146, 11. caeleste ac diuinum I 612, 18. diuinum I 278, 5. commune atque consors I 745, 19. sociale I 515, 16. sociale atque commune I 704, 8. mite ac sociale I 545, 6. intellegens et rationis capax I 98, 6. sapiens II 46, 20. summum I 192, 14. terrenum I 141, 23. — muta animalia I 29, 12. 613, 1. 22. *persecutores*: animal execrabile II M 178, 1. nefarium II M 219, 8.
 animans: I 119, 11. 120, 19. 537, 5. II 20, 7. animantem I 613, 26. — et animantia et inanima I 136, 22. — nulla nocens animans II Ph 139, 71. cunctae animantes I 565, 5. uniuersae II 22, 18. ceterae (*sc. praeter hominem*) I 173, 17. 210, 6. 348, 10. 555, 19. 568, 13. 591, 12. 594, 18. 609, 19. 612, 14. *al.* mutae II 38, 4. siue terrenae siue aquatiles I 594, 20.
 animare: animatur per se uentus II 51, 2. nec corpus animari potest I 146, 3. animamur (a deo) I 44, 7. *sim.* I 515, 4. II 91, 4. fetus animantur ad uitam I 145, 20. spiritu I 735, 13. II 12, 2. gentes co-

- gnitione ueri luminis animatae I 379, 17.
- animus: *de etymologia* cf. anima. — ex animo I 466, 12. 469, 10. quod uere atque ex animi sententia proclamauit II 96, 17. aeger animi II M 190, 26. animi delectus (*disiectus cod.*) II M 183, 9. animum [tuum contra te geram I 532, 10.] intendere *alicui rei* I 284, 18. sumere animum *alicuius* I 746, 4. paribus animis I 507, 4. 569, 15. unis ac paribus animis I 440, 3. *cf. Indic. rer.*
- anne *cf. utrum.*
- anniuersaria sacra I 65, 11.
- annona II M 216, 11.
- res annonaria II M 208, 13.
- annus *cf. orbis.*
- annuus I 73, 2. 690, 22. II 100, 2.
- ante: ante actae uitae probitas I 572, 6. ut ante diximus I 599, 20. *sim.* I 580, 16. (ut dicebam) paulo ante *cf. paulo.* — *cf. pleonasmus.* — ante omnia I 162, 21.
- antecedere *de loco* I 374, 21. *c. accus.* I 645, 10. *de tempore* I 355, 5. antecedens saeculum I 418, 13. multum aetate I 92, 16. *c. accus.* I 283, 13. 22. 291, 13. 364, 16. (nongentis) annis I 285, 1. 298, 1. temporibus, sapientia I 124, 23. *sim.* I 679, 13. dignitate II M 185, 22.
- antecessor I 130, 2.
- [antehac II M 212, 12. 231, 11.]
- anteire aetate I 124, 2. anteibit eum claritas I 758, 22.
- antequam (ante—quam) *c. indic. praes.* I 136, 3. *c. coni. praes.* I 370, 18. 490, 2. *c. coni. imperf.* I 129, 8. 218, 3. 283, 14. 286, 6. 336, 6. 354, 2. 364, 7. 634, 20. 712, 17. II 23, 4. *c. coni. perf.* I 218, 3. *c. coni. plusqu.* I 114, 7. II 90, 8 (*imperf. cod. P.*) *c. fut.* II: I 292, 4. II 35, 9.
- antipodas I 254, 18. 255, 11. 256, 8. de antipodis I 710, 2.
- antiquitus II 155, 7.
- antistare: quantum dei opus humanis operibus antistet I 586, 22. qui (Romani) quanto ceteris omnibus regnis magnitudine antistant, tanto . . I 633, 5.
- antistes: homo tamquam diuini templi antistes II 104, 23. antistites I 689, 5. religionis I 278, 20. 427, 16. religionum I 463, 9. philosophiae I 404, 1. *fem.* antistes luci II Ph 138, 57. antistites Matris I 91, 15.
- antitheus I 144, 13.
- anuli in cicutae modum inuicem conpacti II 40, 1.
- aperire caecorum lumina I 377, 23. oculos cordis I 378, 4. corda eorum II M 174, 3. iter ueritatis I 378, 23. caelum mortuis I 60, 13.
- aperte: plane aperteque defendere I 17, 12. aperte insanire uidetur I 588, 4. apertius ostendit I 314, 6. haec apertissime falsa sunt II 56, 10.
- apertus: insidiae uel aperti impetus I 493, 14. aperto et simplici corde uiuere I 347, 11. aperta Olympi II Ph 138, 51. in aperto I 99, 14. 121, 24. 162, 9. 401, 17.
- apis: apum I 677, 6.
- apothecae II M 216, 7.
- app- *cf. etiam* adp- apparitores I 168, 14.
- appellatio (= nomen) I 20, 3. 286, 10. *plur.* I 17, 7.
- aptare *c. dat.* II Ph 145, 139.
- aptus *c. dat. personae* I 84, 9. *rei*

- I 110, 18. 403, 3. II 24, 21. 103, 1. ad *aliquid* I 117, 20. II 47, 23. apta inter se et cohaerentia I 406, 25.
- apud (*in codd. saepe* apud) Lampsacum (= Lampsaci) I 83, 4. *item* I 84, 10. [II M 228, 16.] apud *aliquem* = iudicio *alicuius* I 113, 16. 398, 3. 401, 5. 436, 19. 531, 10. 566, 8. 725, 11. 746, 14.
- aqua: de stillicidiis aut aquis arcendis I 4, 7. aqua salutaris I 671, 14. obliuionis I 240, 6. 654, 5. *prouerb.* tamquam igni aquam superfuderis I 550, 5. nos aquam non uendimus I 260, 19.
- aquatiles (animantes) I 594, 20.
- ad aram immolari I 79, 16. ara quae uere maxima est I 577, 3. diuitias in aram dei conferre I 531, 15.
- arator I 84, 17. 85, 6.
- arbiter I 4, 3. 88, 7. 671, 18.
- arbitrium liberum I 129, 16. cuius nutu et arbitrio uita regeretur I 164, 9. [pro arbitrio suo II M 196, 6. 213, 1.]
- arbore multa II Ph 135, 9.
- arborescens II Ph 137, 29.
- arbusta I 232, 1. II 100, 21.
- arca I 88, 18. 734, 14. ut malint arcam quam iustitiam conseruare I 521, 3. arca (*Noae*) I 160, 18. 25.
- arcanus: intima et arcana pectoris I 348, 2. arcana penetralia I 112, 23. arcanae religionis sanctae litterae I 142, 13. arcana illorum (*sc. Iudaeorum*) litterae (= scripta prophetarum) I 331, 10. arcanum dei I 328, 15. caeleste I 107, 1. 297, 3. II 69, 9. mundi I 749, 23. [II 62 adn. § 2.] arcana: quae diuinis continentur arcanis (*de S. Scriptura*) I 388, 15. prophetarum I 364, 6. sacrae scripturae I 629, 7. sanctorum litterarum I 631, 1. ueritatis I 653, 4.
- arcere a I 112, 2. II 26, 8. M 238, 3. *cf.* aqua.
- arcessere: accersitus (*arcessitus H*) I 169, 17.
- archipirata I 236, 1.
- architectus II 22, 20.
- ardentius I 670, 17. ardentissima cupiditas I 565, 5.
- ardere: ne uiuus arderet II M 188, 10. uiuo et quasi ardente sensu II 54, 5. auaritia, libidinibus I 404, 3.
- ardescere II 58, 7. 74, 22. cupiditate I 536, 2.
- in arduo positus I 197, 24.
- area II M 209, 5.
- arescere I 282, 16. 623, 3. 636, 15. II M 197, 18. aruerat II M 212, 2.
- arguere *aliquem* I 64, 11. *c. genet.* I 411, 4. II 5, 17. eos tamquam (= ut) mendaces I 685, 1. uelut (= ut) II M 187, 18. *aliquid* I 12, 18. 26, 23. II 68, 17. 119, 23. *al.* ex I 408, 7.
- argumentari I 17, 17. 46, 16. 23. 47, 17. 119, 14. 179, 7. 403, 7. 608, 8. 609, 8. ex I 188, 1.
- argumentationes II 70, 7.
- argumento magno esse I 613, 19. in argumentum *alicuius rei* I 114, 12. 146, 12.
- argute I 233, 22. 241, 4. 320, 1.
- argutus I 3, 4. 7, 12. 226, 13. 451, 20.
- aries II 44, 3.
- aristae (*nardi*) II Ph 140, 87.
- arma: in armis esse II M 206, 1. arma ciuilia II M 192, 6. 200, 10. 223, 6. spiritalia I 386, 10. (*philosophia*) iam pridem suis armis

- confecta I 184, 7. *sim.* I 177, 15. 701, 20.
- armauit homines ad nefas I 566, 2. in caedem fratris I 695, 6. aduersus libidinem uirtute I 566, 16.
- in armento I 677, 8. aut grege II 95, 1. *plur.* I 192, 16. II M 216, 9.
- armi II 25, 5.
- ars: artes execrabiles (= magicæ) I 168, 1. litteræ inter malas artes habitæ II M 198, 10. *cf.* magicus meretricius.
- articuli II 21, 4. 37, 10. 20. 22.
- artifex: quidam philosophi aiunt homines ceteraque animalia sine ullo artifice orta esse de terra I 150, 4. est ergo aliquis artifex mundi deus I 120, 21. = deus: I 115, 6. II 50, 7. artifex deus I 98, 3. 676, 8. factor atque artifex deus II 105, 5. deus artifex II 29, 7. 51, 2. 120, 26. artifex rerum I 24, 4. omnium I 597, 2. summus ille rerum conditor atque a. deus II 6, 3. deus uniuersi a. I 117, 6. summae totius a. I 16, 16. a. solis et caeli deus I 479, 12. conditor atque a. eorum (astrorum) deus I 693, 25. a., parens animæ I 692, 14. a. ille noster ac parens deus II 7, 14. *sim.* I 173, 21. ille a. noster deus I 102, 7. hominem ad contemplationem sui artificis erexit (*sc.* deus) I 98, 8. deus et mentis et uocis et linguae a. I 562, 21. a. mirificus II 48, 4. prouidentissimus II 38, 20. sollertissimus I 556, 5. II 37, 6. summus II 33, 13. 34, 15. *cf.* etiam deus.
- artificium piscatorium I 406, 20.
- artus (*subst., plur.*) I 33, 12. 434, 10. 747, 18. II 45, 19. 58, 11. M 197, 8.
- artus *adi.*: artior disciplina I 554, 9. arna I 738, 3.
- arx mundi I 489, 6. corporis II 52, 10.
- ascendere *c.* *acc.* I 533, 12. II M 178, 18. in *c. acc.* I 70, 21. 35. 13 (ad *SHM.*) 303, 9. 332, 11. ad deum I 313, 20.
- ascensus (*subst.*) in caelum I 69, 5.
- asellus I 83, 5. 10. 12. 18. 689, 17.
- asinus I 83, 15. 243, 17.
- sub aspectum uenire II 89, 9. oculos in pristinum aspectum restituebat I 330, 17.
- aspernari I 22, 1. 284, 13. 433, 18. 483, 13. 506, 2. II 115, 11. simplicem sermonem pro sordido I 562, 18.
- aspersi maculis (*sc. lepræ*) I 330, 20.
- aspicere in caelum II 4, 22. aspectu gratum I 563, 6.
- ast [I 34, 19.] II Ph 143, 115. 145, 142.
- astrologia I 167, 1. 258, 12. 696, 12.
- astu I 171, 13. 270, 8. II 8, 1.
- astutia I 88, 9. [131 adn. § 6.] 386, 9. 406, 24. [*plur.* II 62 adn. § 5. *coni., studiis codd.*]
- astutissime I 92, 4.
- astutus I 404, 21. II 5, 7. M 187, 22.
- asylum I 123, 21.
- asyndeton*: menses plus minus quatuor II M 233, 19. ter quater II Ph 137, 37. 38. uelint nolint I 469, 16. *cf.* amplius (I 717, 6.)
- asystatum genus philosophiæ quod Latine instabile uel inconstans dicere possumus I 188, 25. 189, 6.
- at (*de scriptura* ad *cf. ad* I 36, 12) *saepe.* at enim I 11, 23. 39, 7. 71, 7. 100, 1. 111, 19. 113, 14. 135, 14. 408, 7. 470, 5. 520, 13. 564, 8. 611, 25. *al.* at uero I 97, 1. 372, 6. 387, 5. 614, 14. 617, 11.

- 664, 21. II M 198, 15. *al.* at nos contra I 469, 15.
- ater: o mentem Cimmeriis ut aiunt tenebris atriores I 410, 12. *cf.* uestis.
- atheus I 751, 4. II 84, 1.
- athletica uirtus I 68, 10.
- atomi II 22, 9. 23, 27. 85, 8. 86, 14. 87, 4. 6. 8. 21. 23. 88, 2. 89, 2. 25. 90, 1. 3. 6. 9. 11. 91, 19. 23. *mascul.* II 89, 11. liquores atomi (*cf.* liquores) II 88, 15.
- atque (*de scriptura* adque *cf.* ad I 7, 2) ante uocales et h; ante consonantes b d f g promiscue fere atque et ac; multo saepius ac quam atque ante j l m t p r s v; ante n perraro atque; ante c tantummodo atque (*cf.* tamen simulac coepit I 75, 15), ante q neque atque esse neque ac uid. — ac non I 33, 12. 140, 6. 152, 20. 178, 7. 198, 14. 234, 1. 243, 18. 455, 10. II 53, 21. quasi uero—ac non (potius) *cf.* quasi. utrumne—ac non potius —? I 117, 16. 18. perinde—ac si I 146, 6. humiles atque ita humiles I 584, 10. — *cf.* utrumne.
- atquin (*de formis* atquin adquin atqui *cf.* ad I 12, 3) saepe, uelut I 12, 3. 37, 13. 59, 5. 75, 8. 119, 26. II M 199, 20.
- atramentum I 410, 14.
- sine ullo adtactu uiri I 309, 17.
- si mens attenderet ab intimis penetrabilibus capitis per exiguas cauernarum rimulas II 31, 4.
- attinere: quod attinet ad II 36, 13. 47, 9. quod ad rem maxime attinet I 195, 15. quae ad rem non attinent I 54, 15. nihil ad nos attinet quid iudicent I 733, 17. quid uero attinuit c. *inf.* I 244, 18. spectari actus nostros ad utilitatem uitae attinet II 98, 16. non attingere forum I 214, 18. literas ueritatis I 147, 17. *sim.* I 400, 5. 398, 5. (mors, bonum) non attingit aliquem I 157, 3. 702, 3. 703, 1. II 110, 15.
- attollere oculos ad alienam felicitatem I 576, 9.
- attonitus I 362, 8.
- atritu II 21, 1.
- auctor fem. I 65, 21. sub auctoribus I 21, 2.
- aucupare: multa per rumorem uicissim aucupata I 477, 6. *deponens:* eam aucupari utilitates I 730, 8. — aucupans exitus rerum II M 183, 12.
- audes *cf.* aures.
- audaciter II 6, 19.
- audire = exaudire I 532, 13. II M 171, 6. male = mala fama premi II 4, 12.
- auditor I 150, 2. 166, 10.
- auditus: auditu suauis I 4, 2. 401, 12. 563, 7. auditu aliquid discere I 703, 14. uocem ipsam Graeci ἀδῆν uocant ab auditu II 29, 5. *cf.* etiam Indic. rer.
- auertere a I 167, 12.
- auferre aliquem de terra I 471, 19. iustos heredes I 427, 11. (*studium grammaticae*) multos annos aufert I 258, 9. de rebus ablatis agere (*in iudicio*) II M 187, 8.
- augeri incremento II 56, 21. (anima) sensu aucta (= praedita) II 56, 4. I 119, 21. noster numerus augetur de deorum cultoribus I 439, 7. peius augeri *cf.* malum.
- augurale sacerdotium I 58, 7.
- auguratio I 167, 1.

- auguratus I 696, 12.
 auguria I 78, 10. 125, 18. 694, 3.
 augustior humano habitu I 61, 5.
 aula II 28, 5.
 auocamenta II 58, 19.
 auocare a I 499, 8. ab *aliqua re* ad I 88, 16. animum retrorsum ad II 32, 4. sicut mens per diem ueris uisionibus auocatur, ita <per noctem> falsis II 58, 20. cum soporati summus, animus imagines sibi quas cernat adfingit auocatque se falsis II 110, 10—13. auocandi <animi> gratia I 225, 6.
 aura: uentus et aura I 309, 19. aura amomi II Ph 140, 83. aura lewis primi luminis II Ph 137, 44. exiguam ueritatis auram colligere I 230, 8.
 aureus imber I 39, 16. aurei nummi I 39, 13. II M 216, 13. (trecenti aurei I 22, 7.) aureum saeculum I 45, 19. 417, 20. 418, 16. 419, 6. *al.* aurea tempora (Saturni) I 413, 15.
 auricula (= auris) II M 215, 17.
 auriga I 588, 21.
 aures: aures, quibus est inditum nomen a uocibus hauriendis, unde Vergilius 'uocemque his auribus hausi', aut quia uocem ipsam Graeci αὐδῆν uocant ab auditu, per inmutationem litterae aures uelut audes sunt nominatae II 29, 3. aurem claudere precanti I 419, 4. aures praebere I 411, 19. *cf.* patefacere.
 [auspicari I 4, 10 adn. § 13.]
 auspiciū: [quod opus nominis tui . auspicio inchoamus I 4, 10. adn. § 13.] aquilam ei in auspiciū aduolasse I 48, 9.
 austeritas I 2, 25.
 aut—aut certe I 523, 2. 524, 1. 539, 10. 543, 18. 700, 24. *al.* aut etiam I 12, 21. aut—aut etiam I 523, 8. II 120, 22. aut—aut—aut etiam I 703, 21.
 autem *tertio loco* I 30, 1. 225, 9. 426, 5. 629, 9. *al.* si autem I 133, 20. 189, 8. 732, 23. *cf.* sin.
 auxiliari I 519, 19.
 auxilium: ad eorum auxilia decurrere I 165, 8.
 axis II Ph 135, 4. 136, 11.
 Balbuttire II 35, 10.
 balsama II Ph 140, 84.
 balsameus II Ph 143, 119.
 baptismus I 329, 18.
 barba et pallium (*philosophorum*) I 257, 22.
 barbaries naturalis II M 187, 19.
 barbarus (= inmanis) I 80, 12. barbara libido II M 218, 5. barbarorum deorum II M 179, 6. barbarorum II M 179, 6. 206, 17. 218, 17 (*coni.*, barbarum *cod.*; *cf.* *adn.*).
 barbatus I 110, 3. 20.
 basilicae II M 181, 4.
 beatitudo I 196, 20. 209, 9. 15. 16. 211, 28. 212, 8. 702, 25. 748, 2. II 72, 16. aeterna I 752, 11. perpetua I 581, 14. 694, 23. sempiterna I 654, 5. [immortalis II 62 adn. § 3. publica II M 233, 10.] uitae I 262, 13. [beatitudinis locus I 603 adn. § 10.]
 beatus: deus beatus est I 137, 21. 597, 12. uita beata *cf.* *Indic. rer.* s. uita. beatum sapientiae nomen II 4, 16. beatior I 142, 9. beatissima necessitudo II 132, 3. [tuis gloriis beatissime frueris I 668 adn. § 13.]
 bellatricem Amazonem I 32, 4.

- bellicae res I 88, 16.
 belligerare I 454, 4. 756, 18.
 bellum: bello civili Brutiano I 128, 13.
 belua inmanissima (elephantus) II 21,
 15. beluae I 433, 18. 709, 17. II
 81, 20. 98, 13. inmanes I 515, 9.
 ferae beluae I 553, 18. beluarum
 more I 195, 11. ritu beluarum ui-
 uere I 695, 12. *de persecutoribus*:
 I 434, 8. II M 209, 22. mala II M
 175, 10. 201, 11. 237, 7. inmanes
 I 542, 14. acerbissimae II M 189,
 10. — *cf.* pecus (oris, udis).
 bene habet I 581, 3. tanquam illis
 numquam fuerit bene I 242, 16.
 bene dicere I 3, 8. 11. loqui I 371,
 4. [bene bene ominare I 579, 11.]
cf. etiam facere mereri.
 benedixit eum I 629, 24. maledicenti
 benedicto respondeat I 548, 11.
 benedicta I 104, 8. benedictis cele-
 brari II 75, 16.
 benedictio I 743, 11. 759, 15.
 beneficentia I 278, 14. 524, 7. 9. II
 67, 8. 72, 4. 108, 16. 132, 11.
 beneficio *alicuius rei* I 87, 13. alieni
 beneficii bona I 337, 18. scientia
 alieni beneficii est I 496, 15.
 beneficus I 458, 7. 526, 2. 576, 12.
 II 67, 6. 70, 22. 75, 10. 98, 6.
 118, 17.
 bestia *saepe, uelut* I 68, 7. 80, 17.
 120, 11. 669, 9. inmanes I 628, 3.
 bestiarum inmanitas II 98, 19. be-
 stias emere (*ad ludos*) I 531, 23.
 (*persecutores*) a prophetis bestiae
 nominantur I 433, 12. bestiae malae
 I 477, 23. sanguinariae bestiae I
 434, 2. (uera) bestia I 434, 4. II
 M 182, 18 (*Galerius*). *cf. etiam*
 pecus *et Indic. rer.*
 bestiarius I 532, 3.
 bibit usque ad ebrietatem I 161, 5,
 biduo I 388, 11.
 per biennium I 435, 20.
 bilinguis II 73, 6.
 binae I 142, 26. bina I 146, 25. II
 19, 10. 11.
 bipertitus sanguis (cordis) II 53, 20.
 bipes: (hominem deus) bipedem con-
 stituit II 27, 14.
 bis (= iterum) (patrem) Augustum
 nominat II M 202, 21.
 biuium I 487, 11.
 blandimenta I 195, 17. 564, 13. II
 M 207, 10.
 blandiri sibi I 396, 12. de summo
 deo I 722, 24. blandientibus pec-
 catis deprauati I 270, 9.
 blandiore sono I 401, 10.
 blattae II 101, 19.
 bonitas I 510, 5. causae I 214, 19.
 bonus (bonum) *cf. Indic. rer.* — qui
 in bonis (*neutr.*) fuerunt I 584, 20.
cf. mors opus uerbum.
 bos (= uacca) I 39, 22. 40, 4 (*cf.*
 1). boum I 77, 19. boues luciae II
 13, 17.
 brachia nostra ad te (summe deus)
 tendimus II M 226, 23.
 breuis *de rebus terrenis* I 275, 8.
 448, 14. 492, 4. 6. 7. 10. 523, 7.
 563, 12. *al.* breui (*sc. tempore*) I
 90, 15.
 breuiter nares sunt apertae II 40, 8.
 ut breuiter finiam II 62, 3. locus
 ut in transcurso breuiter stringen-
 dus I 595, 1. breuius facere potuit,
 si—diceret I 496, 7.
 breuiare I 636, 17. 676, 2. 680, 16.
 695, 1. 757, 18.
 brutescere I 121, 9. 623, 6.
 brutus I 136, 14. 595, 4. [602
 adn. § 8.] [bruta = animalia II
 d. pass. dom. (*carmen recentius*)
 149, 16.]

Cum cachinnis I 85, 2.

cadere: qui cecidisse solus uniuersis
stantibus uidebatur, is uniuersis
cadentibus stetit solus I 113, 23.
cadit *aliquid* in *aliquem* I 12, 22.
41, 3. 62, 4. 63, 20. 199, 7. 209,
14—17. 700, 16. 705, 19. II 108,
1. *al.* in eum statum res cadet ut
I 757, 6. cadunt homines ad multi-
plices religiones I 204, 20.

caducis gressibus I 379, 1. caducus
(*de rebus terrenis*) I 448, 14. 472,
20. 474, 9. 523, 7. 563, 12. II 131,
14. *al.* caducus et fragilis I 206,
9. 208, 9. 337, 17. 422, 10.

caecus: caelum sine ullis luminibus
I 636, 21. lumina (*de oculis*) I 330,
16. nox I 118, 11. II 100, 10. caeca
(= nocturna) cogitatio II 58, 14.
translate: si colentibus (*dat.*) cae-
cus est (deus) II 72, 18. caeci in-
epti deliri I 116, 3. *sim.* I 29, 11.
furor I 550, 20. mentes I 670, 15.
pectus I 410, 12.

caelare *cf.* caelum.

caelestis: caelestes ignes I 120, 24.
caelestia (quae mouentur) I 115,
15. 116, 11. 161, 25. caeleste lumen
quod dicimus solem I 482, 1. res
caelestes seu naturales I 189, 18.
res caelestes (*sol luna astra*) II
7, 4. 99, 21. deus caelestis I 507,
18. index II M 173, 8. caelestes
(= dii) I 168, 6. alimentum I 303,
2. elementum I 613, 7. 755, 6. ignis
I 39, 12. *plur.* I 120, 24. panis I
303, 4. plagae I 631, 19. = diui-
nus immortalis sanctus *saepissime*,
uelut caeleste aliquid I 208, 9.
caelestia I 106, 2. 563, 18. 740,
18. cogitare I 105, 20. disserens I
512, 15. animae ad caelestia natae
I 604, 9. hominem facere caelestem

II 27, 13. res caelestes I 141, 23.
204, 7. 8. 378, 13. anima I 210.
24. *cf.* animal. arcanum I 107, 1.
beneficium I 2, 22. 102, 12. bona
I 481, 17. cibus I 671, 13. disci-
plina I 94, 14. doctrina I 259, 19.
II 68, 14. caelestium scriptor hy-
mnorum I 713, 15. imperium I 659.
8. iter I 488, 16. 489, 10. II 64,
18. iudicium I 231, 3. 478, 1. ius-
titia I 553, 4. lauacrum I 600, 23.
lex I 508, 6. *cf.* litterae. lumen
I 260, 21. maiestas I 483, 20. man-
data I 547, 11. merces I 547, 13.
munus I 2, 22. II 64, 10. nota I
386, 3. pabulum I 5, 5. plagae II
M 172, 13. populus I 630, 6. prae-
cepta I 3, 5. 505, 7. prophetae I
630, 19. *cf.* regnum. religio dei
I 617, 4. sapientia I 221, 5. scii-
pta I 741, 8. spiritus I 157, 10.
substantia I [131 adn. § 8.] 162,
22. thesaurus I 667, 21. uia I 490,
7. uirtus I 331, 6. 377, 23. 494, 15.
caelitus I 229, 2. 277, 24. 371, 22.
547, 6. II 63, 12.

caelum: caelos I 676, 12. multo esse
praeclarius caelum potius quam
caelata intueri I 557, 3. libero caelo
frui I 78, 16. qui caelum quoque
ipsum ueneficiis adpetant I 427,
19. (*prouerb.*) quid optatis cadere de
caelo (iustitiam)? I 421, 9. laudibus
in caelum ferri I 503, 18. efferre I
220, 7. in caelum summis laudibus
tollere I 456, 16. in caelum *ali-*
quem tollere carminibus I 57, 12.
deus caeli (*de uero deo dictum*) I
665, 1.

caementa I 141, 11.

caenum I 348, 18. 604, 10. 608, 12.
caeni gurges I 565, 24. ingenii tui
monumentum hoc detestabile stul-

- titia tamquam caeno aedificatum I 408, 18. qui se caeno inmerserit, caeno sit oblitus necesse est I 567, 4.
- caerimoniae I 86, 21.
- calamitosus I 276, 3. 550, 13.
- calcare I 103, 4. 119, 1. 173, 16. 175, 12. 477, 22. 506, 8. 531, 14. 546, 6. 571, 5. 671, 18. 721, 14. II 63, 7. 121, 4. 132, 2. M 195, 16.
- [calculi I 602 *adn.* § 4.]
- calefaciendi usus II 99, 12.
- calefactu suo II 49, 9.
- caligare I 412, 13. II 69, 13.
- caligo I 482, 7.
- calliditates I 158, 8.
- callum solorum II M 197, 14.
- calor igneus Solis I 49, 14. ignei calores I 140, 14. aestiui II 100, 7.
- calor uitalis I 156, 12. 14.
- calumnia I 189, 22. 226, 17. 569, 20. II M 181, 15.
- calumniari prouidentiam II 84, 6. *cf.* I 606, 15. *adn. cr.*
- calumniator II 93, 9.
- calua (Venus) I 77, 6.
- calx: calce repugnare I 550, 17. in imis calcibus I 266, 12.
- camelus (camell- *BV*) II 25, 19.
- campus: plana camporum I 592, 17.
- campi quidam fortunati I 649, 18.
- eos fugientes atque deiectos nostro campo insequamur I 228, 10.
- ingenia in hoc ueritatis campo iactare I 413, 2.
- cancer (morbus) II M 210, 16.
- candelae I 482, 14.
- candens umor II 47, 1.
- candidatis ministris II M 234, 16.
- nos, qui immortalitatis quasi candidati sumus I 553, 7.
- candidi equi II M 190, 2. candidiores stellae I 759, 14. *cf.* clamis.
- candor II 45, 19. 155, 7.
- canere: non canere sua sponte fides possunt II 54, 23 (*cf.* 18). canunt tubae II M 227, 17. deorum laudes I 32, 21. = uaticinari I 285, 15.
- 307, 14. 310, 4. 330, 4. 332, 5. 333, 8. 410, 7. *al.* fata *alicui* I 89, 15. — non est desperandum, fortasse 'non animum surdis' (*Vergil. Buc. X 8*) I 400, 16.
- canino lacte I 33, 20. modo I 551, 15. ipse caninam illam facundiam, sicut Sallustius ab Appio dictum refert, exercuit I 551, 15.
- canis obscenus I 193, 20. quam (crucem) uos sicut canes lambitis I 410, 4.
- canorus II Ph 138, 50.
- cantare I 433, 2.
- cantus: *plur.* I 563, 10. cantuum I 562, 3. II 35, 13. cantibus I 741, 4.
- canus: non canos quisquam reuerbitur I 639, 17. honorem deferre canis II M 209, 19.
- capacitas cicutae II 31, 6.
- capax *c. genet.* I 98, 6. 205, 18. II 39, 6.
- capere initium hinc II 20, 8. initium, finem I 582, 10. odorem II 33, 18.
- sapientiam discendo I 620, 22. saporem II 36, 13. solacium ex I 100, 7. de I 114, 7. somnum I 83, 8.
- stabilitatem I 420, 20. uirtutem I 491, 5. 493, 3. (uitam) ex I 16, 13. 109, 7. *aliquid* de (= ex) I 114, 7. 741, 16. II 110, 14. = capacem esse *alicuius rei*, admittere *aliquid*: diuisionem, interitum I 8, 23. morbos II 17, 20. mortem II 14. 19. mutationem I 137, 3. tantundem potestatis I 9, 3. neque tantam intelligentiae lucem pectus humanum neque explanationem tan-

- tarum rerum capit lingua mortalis I 9, 25. uirtutis uia non capit magna onera gestantes I 585, 3. mente captus I 87, 21. 127, 7. 327, 1. membris omnibus I 330, 13.
- capessere I 224, 17. 513, 15. 608, 2. II M 204, 14.
- capilli: II 26, 15—27, 3 texit (deus) illud (caput) pilo (*etymologia subest*) — capilli. — qui sapientiam capillis et habitu iactant II 123, 18. uitia capillis et pallio praetlegebat I 404, 5.
- cario odoris II 36, 20.
- capitalis I 558, 16. II M 181, 16. 235, 14. illud uero capitale! II M 217, 4.
- caprino lacte I 91, 11. 690, 12.
- captare I 405, 21. 427, 11. 493, 15. 547, 9. 13. lucra de (= ex) I 744, 2.
- captiosa facundia II 64, 5.
- caput: datum illi hoc nomen est, ut quidem Varro ad Ciceronem scribit, quod hinc capiant initium sensus ac nervi II 20, 7. supplicio capitis adficere I 146, 5. superbum caput erigere I 474, 12. o delirum caput! I 408, 1. hominum capita notabantur (*a censitoribus*) II M 198, 20. pecuniae pro capitibus pendebantur II M 199, 11. causa capitis II M 198, 5. capita legis I 220, 21. alio capite sic ait I 521, 4. ubi uita et actus omnis ad unum caput refertur I 279, 6. caput *translate* I 45, 14 (summum). 61, 11. 180, 2. 230, 11. 279, 6. 281, 22. 338, 15. 429, 8. 446, 2. 452, 13. 750, 3. *al.* — *cf.* ingerere.
- tamquam carcere stultitiae inclusi I 367, 4. carceres I 423, 1.
- cardo: hic est cardo rerum, hic uertuntur omnia I 139, 14. hic cardo rerum est I 596, 11. in quo totius sapientiae cardo uersatur I 191, 5. in eo summa omnis et cardo religionis pietatisque uersatur II 77, 14. in ipso cardine inter se pugnant I 703, 22. (deus) illum liberauit in ipso cardine II M 200, 13. carina II 19, 20. naualis (*sed cf. adn.*) II 20, 6.
- cariosi dii I 439, 4.
- caritas (*sc. annonae*) II M 180, 21. 23. 216, 9. — caritatis uinculum II 11, 20. caritas in bonos II 109, 11. bonorum (*masc., genet. obiect.*) II 76, 4. cum proximis I 525, 8.
- carnalis I 316, 18. 348, 22. 715, 13.
- carnifex I 350, 13. 382, 14. 462, 13. II 71, 16.
- carnificina I 426, 10. 434, 19. 464, 22. 542, 15. carnificinam exercere aduersus innocentes I 728, 25. *plur.* I 436, 14.
- caro ingens et in horrendam magnitudinem diffusa II M 183, 3. caro *sensu biblico saepe*: I 373, 6—377, 11 *passim*. 724, 3—5. secundum carnem I 295, 10. 321, 9. 336, 6. *opp.* secundum spiritum I 320, 3. in carne mortali esse I 311, 8. agentes II 68, 11. quod deus ad homines in carne uenturus esset I 311, 5. *sim.* I 327, 17. 329, 12. in spiritu—in carne I 714, 9. domicilium carnis I 710, 25. peccata carnis I 533, 22. desideria I 377, 5. 724, 4. II 63, 5. carnem gerere I 329, 16. 374, 13. carnis et corporis inbecillitas I 375, 12. *cf.* induere indumentum.
- carptus et dilaceratus est (Orpheus) I 91, 1.
- cartilago II 21, 1. 29, 11. 33, 15.
- carus: caros suos deo relinquere I

- 529, 2. ob interitum amissionemque carorum I 265, 5. habere *aliquem* carum I 418, 21. II 105, 18. carissimum II M 218, 2. 4. Donate carissime II 123, 5. M 171, 6. 189, 16. 214, 3. 237, 16.
- casia II Ph 140, 85.
- cassus I 105, 18. ad deum cassae preces I 758, 4. in cassum I 512, 23. 581, 18.
- caste se gerere I 569, 2.
- castigare I 425, 24. II 4, 13. 116, 10. castigat se ipsum dementiae I 572, 13.
- castigatio II 116, 8. 122, 8. 130, 8.
- castra praetoria II M 202, 4. caelestia II M 190, 12. castra muniunt (apes) I 202, 18.
- castrare quodammodo hominem rebus natura insitis I 536, 17.
- castum donum I 577, 17.
- cataclysmus I 148, 19. 25. 694, 26. II 126, 4.
- catenatus I 36, 19. 584, 25. catenata mors I 381, 20.
- caterua I 186, 1.
- catholica ecclesia I 396, 8. 15.
- cauata (ossa) II 20, 15. lingua II 35, 19.
- cauda: ut uitium bono uiro quasi caudam turpissimam adponeret I 549, 17.
- de caueis oculi exilierunt II M 234, 15.
- cauere *aliquid* I 32, 8. 271, 13. 517, 4. 522, 16. 564, 18. 572, 14. 596, 15. malo (*rectius fort. mala, cf. adn.*) I 202, 13. cauere ne II 54, 6. M 186, 24. 199, 23. ut II M 187, 4. cautum est *c. acc. c. inf.* I 296, 10. neque cauere quin I 360, 11.
- cauernae II 31, 4. (oculorum) II 28, 21. nasi II 33, 19.
- cauillari *c. acc.* I 76, 16. 247, 12. 606, 15 (*coni.*).
- causa (haec *uel sim.*) est cur^t I 447, 23. 472, 7. 520, 1. ut I 443, 14. causa capitis II M 198, 5. causae leues atque ciuiles II M 196, 24. causa *c. gen. saepe*, causa *et gratia promiscue* (si quis hominem interroget cuius rei causa natus sit, respondebit colendi se dei gratia natum) I 201, 2. 225, 6. 595, 18. II 116, 18. non sine causa *cf. sine.*
- causidicus I 178, 3. 402, 6. II M 198, 8.
- cautio I 538, 12. 539, 12. 16.
- cauus II 29, 1. Ph 135, 6.
- cedere aetati II M 209, 19. terra (e terra *P*) I 413, 12. honoribus (*abl.*) II 112, 8. *c. dat.* = obtingere I 41, 17. 684, 24. II 110, 6. quae (loca) possint humanis usibus cedere I 75, 18. usui hominis cuncta cesserunt I 753, 10. in praedam cedere *alicui* I 108, 18. II 8, 5. cedetne huic inpune quod —? II 119, 3.
- cedo quid didiceris I 218, 14.
- celare uitia sua sub obtentu (sapientiae) I 221, 19. II 4, 14. *aliquem* (*aliquid*) I 573, 15.
- celeber: hac publica et celebri uia I 506, 12. celebre hoc prouerbium habuit I 246, 14. Erythraea quae celebrior inter ceteras (Sibyllas) ac nobilior habetur I 23, 8.
- celebrare laudibus memoriam *alicuius* I 39, 10. summis I 476, 6. nauigium Isidis I 40, 5. uotum II M 209, 15. mysterium philosophiae barba tantum celebratur et pallio I 257, 23. = agere, facere: stationes uigiliasque I 672, 2. in laucris celebrandis II 41, 12. in iti-

- nere celebrando I 496, 17. iudicium dei celebrabitur I 610, 24. exactiōnem II M 208, 13. *item fort. (an priore sensu?)* in campo Martio proxime celebrato II M 210, 4. passionis figura, quam deus tradidit populo suo celebrandam I 384, 6.
- celebrationes ludorum I 561, 12.
- celebritas (et multitudo) I 402, 2.
- celeri mobilitate II 36, 2.
- celsus II Ph 135, 7. M 183, 3.
- censitor II M 198, 17. 199, 12.
- censor aduersum se ipse grauis I 404, 13.
- censura diuina II 120, 21. siue humana siue diuina II 111, 2.
- census II M 199, 9. 24. 214, 15. censibus II M 201, 28. in prouincias missus II M 198, 16.
- cera II 88, 9. cerarum lumen I 482, 15. ceris ardentibus II 182, 16.
- cerebrum *cf. Indic. rer.* — hominēs inanis cerebri I 728, 13. quis hunc putet habuisse cerebrum? II 87, 20.
- cernere mente I 201, 2. deum de sua ui I 611, 6.
- certe *saepe, uelut* I 8, 12. 36, 6. 153, 6. 184, 9. 189, 23. 203, 2. 205, 20. 213, 19. 493, 10. 514, 21. 518, 19. uel—uel certe I 177, 15. *cf. aut* (—aut certe.)
- cercuicibus subiectorum incubauit II M 177, 1.
- cespites I 577, 2.
- cessare I 9, 8. 279, 11. II 22, 12.
- cetera (multitudo) I 171, 5. 343, 10. omni cetero tempore II 16, 7. praeter ceteros *cf. praeter.* — ceterique uel et cetera *post plura nomina asyndeta* I 432, 23. 445, 16. 489, 17. 490, 13. II 156, 7. — de cetero I 485, 13. ceterum I 21, 1. 116, 15. [131 adn. § 8.] 149, 12. al.
- ceu II Ph 144, 134.
- chaos: chaos in principio fuisse, id est confusionem rerum atque elementorum I 132, 5. a chao, quod est rudis inordinataeque materiae confusa congeries I 14, 20. — I 14, 22.
- chorus alituum II Ph 146, 157. Diogenes cum choro canum suorum I 710, 8.
- cibalis fistula II 39, 12.
- hoc cibatu I 671, 15.
- cibus fellis I 350, 11. 380, 7. extemporalis I 12, 15.
- cicatrix *cf. crudus.*
- cicuta II 31, 5. 6. 40, 1. 50, 15. 16.
- ciere: septem soli fuerunt qui hominum uocabulo cierentur I 276, 4. ab inferis animas I 388, 6. 627, 4. (daemonas) ueris suis nominibus I 168, 2. adfectus in animis I 738, 8. lucem doce nouam II Ph 138, 46.
- ciliorum tegmina II 32, 19.
- cingulum (*uirginis*) I 31, 14. 126, 17.
- cinis: in cinerem dilabi I 108, 16. II 102, 2. cineres I 33, 13. 434, 11. II Ph 142, 99. 143, 118. soluitur in cineres (*coni.*, cinerem *codd.*) II Ph 141, 98. tepidis adhuc cineribus mariti II M 219, 12.
- cinnamon congerit II Ph 140, 83.
- circa c. *accus.* [oppidum Gergithium I 22, 13.] tumultos I 100, 3. se I 164, 8. [mille uersus I 23, 15.] occupatus circa corrumpendas aliorum coniuges I 569, 11.
- circenses ludi I 128, 3. 561, 4. 16. circenses [I 602 adn. § 4.] II M 224, 5.
- circuire *cf. circumire.*
- per circuitum II 27, 3. longo asperoque circuitu in eandem uiam redeunt I 539, 21.

- circulus I 482, 4. II 20, 2. annorum I 629, 18. ex uariis diuersisque moribus circulum cogit I 229, 9.
 circum *adu.* II Ph 141, 91.
 circumcisio *cf. Indic. rer.*
 circumcursare I 527, 1.
 se circumdare apparatu regio I 490, 17.
 circumfluere I 142, 17.
 circumfundere: Paradisum uallo igneo circumfudit I 694, 22. terris maria circumfudit (deus) I 114, 13. (omnia) circumfusa tenebris (ignorantiae) I 266, 3. 270, 6. 295, 11. 378, 5. 711, 13. circumfudit se nubes I 367, 9. circumfusi undique ad eum I 381, 2.
 circumire (circuire *codd. quid.*) *c. acc.* I 91, 18. 191, 4. 690, 18.
 circumlatrantes philosophi I 138, 20.
 circumlinatur poculum melle caelestis sapientiae I 401, 2. mendacium ornata circumlitum I 177, 22.
 circumplecti II 42, 18.
 circumplicare II 44, 3.
 circumretitur aluus membrana II 48, 22.
 circumsaepire II 68, 7. cirumsaeptus muro II M 196, 10. custodiis II M 209, 2.
 circumscribere summam scientiae breuiter I 6, 7. = fallere: dolis I 736, 5. iura I 736, 16. leges publicas II 81, 14. oculos I 334, 2. 696, 15. diuina praecepta I 569, 19.
 circumscripse I 428, 7. 445, 10.
 circumscriptio I 199, 9. 603, 1. *plur.* (= fraudes) I 739, 15. II 131, 21.
 circumsecare II M 210, 17.
 circumsederit montem I 645, 12. moenia II M 204, 5.
 circumsonare II 52, 24.
 circumspectus (*sensu actiuo*) I 573, 1.
- circumspice conscientiam tuam I 532, 13.
 circumstans in orbem populus I 380, 19.
 circumuallare I 158, 15. II 36, 4.
 circumuenire dolo malo imperatorem II M 206, 9.
 circumuoluit eum procella nubis II M 174, 7.
 circus *cf. Indic. rer.*
 citare reum I 225, 20. testes I 13, 6. 624, 17. cur uentorum spiritus citent nubes I 605, 3. daemones morbos citant I 165, 6.
 cithara I 90, 18.
 cito I 226, 11. 260, 18. 567, 5. II M 197, 18. citius I 242, 21. 622, 17.
 citra hoc opus homo resistit II 60, 17. = sine I 369, 6. [II M 230, 7. 232, 13.]
 ciuilis iustitia I 451, 17. 19. 452, 3. 553, 5. mos I 504, 5. ciuile ius I 4, 4. 280, 16. actus II M 180, 13.
 ciuiles uiri I 224, 20. iudices I 303, 18. Plato in libris ciuilibus I 708, 18. *cf. arma causa.*
 ciuiliter uiuere I 219, 11. 12. 15.
 ciuis: [suam fuisse ciuem I 21, 11.] de ciui (*sic codd.*) ac populari sua II 124, 4.
 ciuitas = urbs: I 127, 16. 323, 10. 503, 17. (*cf.* 502, 18). 664, 23. 665, 13. 17. II M 180, 11. 181, 6. 186, 25. 194, 23. 195, 12. 198, 21. 204, 8. 211, 11. 220, 10. Mercurii ciuitas I 19, 11. ciuitas Hierosolyma I 719, 13. fuit ex ciuitate Messene I 42, 3. ciuitas sancta I 659, 11. 665, 12. 759, 12. sanctorum I 760, 1. — *plur.* I 244, 13. 368, 2. 635, 21. 760, 3. II M 198, 16. 215, 1. ciuitates et oppida I 757, 7.
 clam *aduerb.* I 89, 22. 427, 3.

- clamante ipsa ueritate I 398, 17. res ipsa clamat I 66, 7.
- clamidibus candidis ornati II M 215, 12.
- clandestinus I 422, 7.
- clare: clarius perspicere I 587, 10.
- clarescere I 180, 1. 304, 13. claruisset I 405, 3.
- clarificare I 239, 1.
- claritas I 668, 2. dei I 372, 11. 482, 8. ignea (angelorum) I 758, 22. solis I 125, 3. 759, 14. (astrorum) I 598, 17. 693, 23. lunae II 100, 11. *translate* II 131, 8. ueritatis II 64, 6. ac nitor sermonis I 3, 16. = perspicuitas I 676, 3. = celebritas nominis I 229, 6. = magnificentia: diuina I 13, 10. sublimis fastigii II M 192, 11. *de Christo*: in potestate et claritate (caelesti) I 307, 11. 315, 11. uirtute et claritate I 341, 5.
- claritudo I 144, 12. 660, 2.
- clarus: clarum fiet exemplo I 39, 12. clarum est *c. acc. c. inf.* I 64, 20. 582, 1. ex eo I 594, 18. clarissimus (*gradus dignitatis publicae*) I 447, 7.
- claudere *alicui* uiam salutis I 309, 7. clausum testamentum I 364, 12. *cf.* auris oculus.
- claudicare: esse aliqua in quibus uideretur prouidentiae ratio claudicare II 17, 10.
- claudus I 66, 10. 330, 14. 378, 20. 24. *cf.* clodi.
- claustrum: (anima) emissa corporis claustro I 620, 17.
- clauum regimenque imperii Romani tenere II M 177, 15.
- clementer curuatus II 20, 1. *sim.* II 36, 21. 48, 1.
- clibanarii (*coni., cf. adn.*) II M 220, 17.
- clientes I 524, 5.
- clinici philosophi I 134, 6.
- cliuosus I 490, 8.
- clodi (claudi *S*) I 671, 16 (*cf.* I 332, 3).
- coaceruare I 630, 23. 740, 5. errores crudelibus factis I 399, 15.
- coaequare *c. dat.* II M 181, 11. cum I 102, 12. 668, 5. II 77, 25. *se alicui* I 448, 11. cum I 446, 18.
- coagmentari II 89, 4.
- coagmentatio II 85, 18.
- coagulare II 44, 10.
- coalescere II 44, 18.
- coarguere I 94, 5. 138, 20. 148, 14. 183, 18. 285, 18. 368, 18. 485, 5. II 22, 2. 67, 11. 70, 3.
- coartare: dies in angustum coartabitur I 636, 18. (motus animi) coartati intra fines proprios II 158, 3. leui ac non coartato spiritu II 51, 6.
- coepisse: coepero I 501, 7. = coepisse esse I 152, 21. 440, 23. 751, 12. *formae actiuae c. infinit. pass. coniunctae* I 55, 12. 92, 15. 149, 12. 561, 17. 665, 9. 736, 2. 15. 755, 19. *formae passiuae desunt.*
- coercere (*minus saepe coercere*, I 32, 4. 280, 12. 281, 6. 432, 22.): coercentur pugnibus a tortoribus II M 220, 13. peccata II 114, 13. quominus II 53, 16. *se intra c. acc.* I 535, 9. 556, 18.
- coercitio peccatorum (*mascul.*) I 739, 7.
- coetus I 68, 12. 370, 3. 702, 6. II Ph 146, 155.
- cogere: ad iustitiam cogere (= conuocare *cf.* I 325, 2) I 376, 13. in orbem coactus II 26, 17. religio cogi (= ui effici) non potest I 463, 20. *c. infin.* I 584, 1. 705, 10. 731, 10. 738, 9. 747, 13. II 73,

15. *c. acc. et infin.* I 11, 17. 38.
 14. 386, 10. 651, 17. II 17, 6.
 74, 4.
 cogitare: si utilitatem cogites—si
 speciem II 9, 2. aduersus maie-
 statem dei II M 179, 11. nos ipsos
 in altero cogitemus I 569, 16. *sim.*
 I 515, 16.
 cogitatio *cf.* caecus.
 cognatio (= cognati) I 631, 3. *plur.*
item? I 708, 24.
 cognomen est *c. dupl. dat.* I 41, 17.
 inponere *c. dupl. dat.* I 19, 14.
 cognomina Iouiorum et Herculiorum
 II M 237, 9.
 cognomentum I 677, 16.
 cognominare II M 205, 5.
 cognoscere: cognoueris I 218, 12.
 cognoris I 571, 7. cognouerit I
 297, 18. 411, 20. 512, 10. 703, 14.
 761, 4. II 68, 13. cognouerat I
 446, 10. cognouisset II 14, 18.
 cognossent (-ouissent *H*) I 596, 14.
 cohaerere cum I 279, 1. *al. c. dat.*
 I 143, 12. II 49, 2. inter nos II
 18, 2. in amicitiam fidelem (*cf.*
adn.) II M 181, 19. cohaerentia
 loqui I 12, 6.
 cohaerescere II 85, 20. cohaesisse II
 84, 19.
 coheres I 50, 13.
 cohibere *aliquem* ab *aliqua re* I 12,
 8. cohibita inopia superstitione I
 405, 4. intra *c. acc.* I 566, 18.
 cohibitio irae II 115, 17. sui II
 117, 8.
 cohortes I 10, 16. cohors daemonum
 I 724, 26.
 coire: acies oculorum coit II 32, 4.
 coire in unum I 46, 11. in massam
 II 85, 19. coierunt aduersus eum
 I 338, 17.
 coitio I 30, 8. II 87, 4.
 colere: Picum tamquam (= ut) deum
 I 687, 25.
 colligere (*sic paene constanter, per-*
raro conl- in codd.): lingua cibos
 colligit II 35, 16. (flumina) de
 (fontibus colliguntur) I 119, 7.
 148, 1. 681, 28. Aesculapius a
 uenatoribus collectus I 681, 28.
 conglobare atque colligere II 19,
 5. in unum I 606, 22. 609, 3. se
 I 320, 16. seque omni teretis colligit
 in speciem II Ph 142, 104. colliguntur
 anni MCCCCLXX I 93, 15.
in disputando: ex I 138, 4. de I
 755, 22. (428, 3). argumento I 116,
 11. ratione I 93, 7. ex (praesenti
 tempore) praeteritum colligitur I
 151, 2.
 coloni II M 180, 8.
 color poeticus I 39, 19. eum colorem.
 (= praetextum) saecutus I 73, 8.
 rebus gestis addiderunt quendam
 colorem I 40, 12.
 colorant multa poetae I 634, 26. *sim.*
 I 66, 19.
 columba I 330, 1. 759, 20.
 columen *translate* I 533, 9. [(culmen
 g) imperii I 4, 10 *adn.* § 13.]
 comburere (*raro comb- in codd.*) I
 [22, 3.] 638, 12. 666, 11. II 56, 4.
 combusti I 89, 4. uiui II M 187,
 21. comb- et amb- *variant in*
codd. I 638, 12. 652, 4.
 comedere: a uermibus comestur (*coni.,*
cōmestus cod.) II M 211, 13. *de*
bestiis I 517, 8. II M 197, 7. ait
 uulgus comedisse filios suos eum
 qui extulerit sepulturaeque man-
 dauerit I 50, 26.
 comes *femin.* I 563, 12. 671, 25.
 cometae I 636, 9. 757, 14.
 comicus (*sc. poeta*) I 586, 10. comicae-
 fabulae I 560, 4.

- comitari sensu ac uirtute *passiue* I 297, 16.
- comitatus I 417, 14. II M 235, 9.
- commeare I 16, 11. 224, 2. 243, 21 (de = ex). 707, 9. II 40, 3. 52, 20. commeauerant litterae ad II M 189, 2.
- commendare = deponere apud aliquem: puerum tribus uirginibus Cecropidis I 66, 17. inter uarios animam commendat odores II Ph 141, 93.
- commentari I 406, 22. *passiue*: quod secum commentatum meditatunque habere debuit I 199, 19.
- commenticius I 16, 3. 64, 11. 87, 4. 412, 8. 652, 24. 687, 6. II 97, 1. commentum dei II 25, 1.
- commercio sermonis rerumque omnium inter se copulari I 519, 1. commercia II 99, 17.
- comminari I 461, 12. 467, 19.
- comminisci: commenti sunt I 162, 4. 228, 4. 407, 7. II 93, 21.
- comminuere I 108, 16. 333, 3. ossa I 434, 11. in puluerem II M 197, 22.
- comminus congregi I 463, 2. uenire I 145, 8.
- committere (= admittere) ut I 246, 5.
- commodare I 5, 21. 236, 11. 244, 20. 548, 9. fidem *alicui (rei)* I 169, 10. 301, 19. 584, 9.
- commorari I 164, 2. 415, 19. 659, 12. II M 174, 3.
- commolitos (*V*, permolitos *BP*) cibos II 35, 16.
- commotio mentis II 74, 18. commotiones animi I 615, 10. adfectuum I 614, 21.
- commouere: nec tamen commoueat (= moueat) aliquem quod I 136, 10. *c. acc. c. inf.* = quod: maxime autem commouebat (Epicurum) homines in primis religiosos grauioribus malis adfici I 229, 20.
- communicare *aliquid* cum I 199, 8.
- communio I 194, 20. 250, 11. 415, 4. 516, 1. 517, 12. 553, 19. cum amicis I 525, 8.
- communis uita II 81, 21. scientia I 190, 4. communes litterae I 258, 6. animal sociale atque commune I 704, 8. *opp.* proprius I 72, 5. *aliquid* commune est *c. dat.* I 193, 2. 754, 15. communis cum I 613, 22. *aliquid* commune *alicui* est cum I 146, 10. 485, 4. 501, 10. 600, 17. *al.* qui (homo) cum deo et uultu et mente communis (communi *coni. Gemoll*) est I 755, 5. *cf.* ut uultus (hominis) cum deo communis sit I 597, 9. *aliquid* commune habere cum II 78, 9. 81, 7. religiones quae sunt communes omnium gentium I 686, 12. uultus (*sc.* hominis) deo communis ac proximus II 27, 19. in commune I 248, 13. 257, 3. II 58, 24.
- communitas I 187, 20. 248, 18. 250, 4. 251, 2. 11. 416, 14. 518, 17. 609, 14.
- communiter loqui cum *aliquo* I 437, 2.
- commutationes nominum I 539, 8.
- comoedia II 156, 4. 6. 8.
- comparatiuus cf. gradus.*
- minus comptus in eloquendo (Terullianus) I 402, 11.
- omni conatu uocis et corporis I 112, 12. nullo labore nulloque conatu II 24, 14.
- conburere *cf.* concatenari inuicem I 233, 4.
- concauus I 117, 9. 181, 22. II 28, 11. 37, 6. 11. concauum cicutae II 50, 16. lunae I 254, 7. palati II 36, 3. sub concauis terrae I 666, 4.

- concedere: = se conferre: Mediolanum II M 225, 2. — multitudo in unius adulationem concesserat I 418, 7. = cedere: *alicui* II M 233, 21. diuinae necessitati morte I 95, 9. concedere ut *pro acc. c. inf.*: concedamus I 248, 16. 700, 19. II 86, 18. 89, 27. *item* potest concedi II 115, 5. conceditur interesse (*pro ut*) I 560, 2.
- concentus neruorum II 54, 10.
- conceptio II 43, 4.
- conceptus II 56, 19. 61, 1.
- concertare inter se II M 186, 23.
- concertatio I 4, 15. 396, 12. II 63, 19.
- concidere: ut posset lingua uocis tenorem in uerba concidere II 40, 18. concidere in frusta II M 180, 10.
- conciliare: cetera (animalia) sibi conciliata sunt II 80, 1. iustitiam quae nec sibi tantum conciliata sit I 729, 25.
- conciliatricem sui esse naturam uidemus I 457, 13.
- concinnare II 54, 15.
- concupere: aer ore conceptus II 56, 16 (*ex Varrone* II 56, 8). 17. sitim I 5, 18. odium II M 185, 8. mente (animo) I 29, 4. 125, 24.
- concire morbos I 696, 19.
- concitare ad cursum II 48, 15. in (libidinem) I 76, 25. I 561, 6. concitari exemplo I 659, 13. dolore I 34, 10.
- concitate I 540, 7. 543, 16. concitatissime I 399, 20. 481, 6.
- concitatio II 75, 1. concitationes animorum I 543, 14.
- concludere: oculorum orbis concauis foraminibus conclusit II 28, 12. mentum ita conclusum ut II 36, 21. in *c. abl.* I 156, 16. II 53, 20.
- argumenta concludere I 119, 22. disputationem I 456, 17.
- conclusio temporum I 638, 7. 755, 23. extrema (*sc. mundi*) I 630, 23. 664, 10. *in disserendo* I 63, 21. 137, 22. 226, 13.
- concoquere II 38, 21. 49, 8.
- concordia oculorum II 32, 11. poetae discordi concordia mundum constare dixerunt I 145, 1. in concordiam consentire I. 69, 15.
- concors sonus atque cantus I 627, 12. mixtura II 45, 13. modulatio in fidibus II 54, 12.
- concremare I 89, 3. 435, 6.
- concrepant dentes II 74, 23.
- concrescere I 140, 14. 232, 7. II 43, 16. 87, 5. 88, 11. de II 89, 2. concretum (esse) ex I 153, 2. 376, 4. II 86, 9. 90, 17. 106, 10. de I 754, 13. *aliqua re* II 84, 11. 90, 3. II Ph 140, 75.
- concretio I 609, 22. 619, 5.
- concubina II M 235, 6.
- concubitus I 63, 2. 13. 14. 680, 22.
- concupiscentia *cod. Ambros.* II 157, 20. cupiditas *coniect. correctum; cf. Brandt, Ueb. d. Fragm. des Lact. De motib. animi p. 8 ss.*
- concupiscere: I 103, 5. 122, 4. 206, 19. 208, 2. 275, 8. 373, 7. 374, 1. 395, 12. 401, 21. 408, 13. 414, 9. 448, 6. 473, 16. 474, 2. 533, 19. 541, 11. 543, 3. 576, 11. 667, 20. 744, 1. 748, 11. II M 219, 4.
- concurrrens incomprehensibili celeritate motus II 33, 3.
- concurSIONES fortuitae (atomorum) II 9, 13. 17, 5. 23, 27.
- conkursus atomorum II 89, 25. 90, 3. 91, 19.
- condemnare ad poenam I 649, 9.

- animam suam ad mortem I 567, 19. stultitiae I 701, 9.
- condere corpora humi I 109, 10. monumento I 720, 11. mores *al.* I 161, 23. 436, 9. sibi uias I 395, 4. mundum de nihilo I 694, 7. post mundum conditum I 371, 14.
- condicio fragilitatis II 10, 12. mortis II 15, 8. 17, 22. mortalitatis II 46, 11. naturae II 12, 17. uitae I 447, 15. uiuendi I 446, 21. *al.* [aequa condicione apud deum fuerunt I 131 adn. § 8.] pari condicione I 735, 19.
- condicionalia enuntiata (*cf.* Blase, *Archiv. lexicogr. et gramm. lat. IX p. 25. 42*): *coniunct. praes. in protasi, indicat. praes. in apodosi*: (si uelis, opus est) I 10, 23. 85, 10. 107, 2. 13. 108, 22. 133. 4. 142, 9. 22. 180, 4. 182, 4. 186, 9. 197, 5. 201, 21. 212, 4. 225. 10. 236, 2. 242, 5. 341, 13. 372, 2. 9. 373, 3. 4. 385, 2. 441, 21. 507, 14. 519, 3. 526, 6. II 12, 18. 18, 16. 20. 32, 4. 33, 5. 58, 4. 76, 10. 82, 5. 102, 11. 122, 4. 130, 19. 21. M 173, 6. *al. coni. praes., indic. perf.* (cui cessit, si neglegantur?) II 110, 6. *coni. perf., ind. pr.*: nisi suscepta sit, fit I 535, 4. — *coniunct. praes. in protasi, indicat. fut. in apodosi*: (si sint, ualebunt) I 8, 11. 14. 9, 14. 10, 11. (*cf.* 14). 32, 10. 69, 16. 93. 14. [130 adn. § 3.] 142, 8. 189. 2. 193, 7—13. 198, 21. 201, 3. 280, 16. 372, 10. 465, 18. 466, 10. 488, 1. 498, 6. 507, 20. II 8, 21. 13, 3. 32, 2. 99, 7. 102, 18. 117, 15. *al.* — *coni. praes. in protasi, coniunct. praes. in apodosi*: (si dicat, uideatur I 5, 8. 11, 4. 37, 21. 38, 16. 49, 17. 87, 21. 114, 22. 142, 8. 174, 10. 182, 7. 183, 7. 199, 20. 372, 3. 433, 4. 443, 1. 16. 444, 1. 461, 20. 481, 16. 500, 3. 501, 3. 519, 17. 19. 520, 2. 614, 7. II 12, 4. 74, 1. 117, 20. *al.* — *futurum II* (*cf. etiam hoc in Indice 'futurum II'*: *fut. II apparet omnino si fuero*—*inmoratus, uidear* I 128, 19. *disces-sero* I 194, 2) *in protasi, in apodosi indicat. praes. uerborum posse* (nec potest, nisi fuerit prouisum) I 136, 1. 146, 2. 174, 23. 194, 17. 221, 10. 373, 15. 421, 15. 476, 4. II 17, 23. *necesse esse* (si uenerint, necesse est) I 145, 8. 194, 2. 217, 17. II 56, 22. *al. (etiam participii fut. pass. I 213, 16.) aliorum uerborum* I 68, 20. 97, 1. 108, 17. 177, 21. 190, 19. 224, 19. 246, 6. 251, 5. 270, 10. 440, 10. 466, 4. 469, 16. 522, 13. II 44, 18. 45, 1. 58, 7. 62, 2. 88, 9. 99, 2. 115, 11. *al.* — *fut. II in protasi, in apodosi coniunctiuus praes.* (si conuerterit, cupiant) I 10, 6. 111, 15. 129, 4. 347, 21. 374, 10. 482, 8. II 14, 2. 30, 17. 33, 13. 79, 8. *al.* — *in protasi imperf. coni., in apodosi plusque. coni.* (si uellet, formasset) I 329, 3. 347, 9. *al. in protasi plusque. coni., in apodosi imperf. coni.* (si iudicisset, profiteretur) I 140, 8. 723, 25. II 116, 13. *al.* — *uariae*: si habuit—interisset I 49, 21. si esset, sequeretur I 256, 6. *in apodosi enuntiatorum irrealium indicatiuus uerborum debere posse sim.* I 39, 7. 49, 4. 186, 16. 199, 19. 372, 22. 445, 10. 496, 7. *al. in eadem coniunctiuus* I 364, 13. 723,

28. II 77, 2. *al.* cui quid mali potuerit accidere, si uiueret, non inuenio I 239, 1. si—addidisset, quis non sentiat quam turpe esset futurum II 8, 20. ut uideatur non constatura fuisse ratio, si quicquam aliter esset effectum II 27, 8. *sim.* I 100, 24. *in accus. c. inf.* deum perditurum fuisse uniuersa credibile est, si irasceretur II 75, 5. *item* I 117, 22. 249, 5. 369, 9. — si (nisi) *c. coni. imperf. ad significandam repetitionem (?)* II M 196, 24. 197, 1. 209, 1.
- condire uitia uoluptate I 2, 27.
- conditor: deus conditor I 14, 20. 142, 15. *c.* deus I 659, 12. ille summus et *c.* rerum deus I 712, 4. II 124, 9. (*cf. etiam* deus). *c.* rerum parensque I 512, 9. summus *c.* I 693, 20. *cf. etiam* artifex. conditores duodecim tabularum I 511, 1.
- conditrix I 14, 10.
- condonare I 249, 8. 573, 11.
- conducere: (ossibus) in se uelut in circulum paene conductis II 20, 2.
- conectere: bonum et malum ita sibi esse conexas I 698, 20. *sim.* I 753, 1. II 102, 13. ad II 37, 21. cum I 700, 19. 753, 1.
- conferre se ad I 1, 8. II 70, 1. [M 213, 5.] oculos atque mentem cum aliquo I 103, 3. uultum cum deo II 78, 11. multum (plus) alicui I 3, 13. II 13, 14. ad II 35, 8.
- confessio I 27, 13. 185, 14. 215, 9. 220, 5. 505, 2. II M 188, 16. *sensu ecclesiastico (sc. peccati)* confessio et paenitentia I 396, 17. — *martyrum* gloriosa confessio II M 171, 8. 189, 23.
- confessor II M 171, 3. 214, 3. 215, 15. conficere: se ipsa philosophia consumit et conficit I 185, 13. philosophia suis armis confecta I 184, 7. se conficere enitendo diebus ac noctibus I 197, 20.
- confidenter I 225, 20. confidentius II M 179, 23.
- confidere I 141, 3 sibi I 124, 18. deo I 441, 21. *c. abl. rei* I 219, 6. 671, 20. 469, 17. II 18, 7. ex I 122, 22.
- configurare I 155, 8. 595, 2. in eo habitu simulacra eorum configurata sunt I 64, 23.
- confingere simulacra I 41, 6.
- confinis I 404, 9.
- confinium II 33, 9.
- confirmator I 6, 13.
- confiteri I 13, 12. 37, 5. 63, 17. 64, 18. aperte (de) I 60, 8. deum I 17, 15. 96, 17. 434, 12. se daemona I 725, 2. cultores dei I 436, 13. *sensu ecclesiastico* peccata I 347, 21. *item sine obiecto* deo I 749, 10. deus suscipit peccatorem confitentem—iustum confitentem I 749, 14. 15. *passiue* aliorum confessa stultitia I 505, 8. pro confesso et indubitato habitum est I 138, 14.
- conflagrare I 230, 3. 12. II M 187, 17.
- conflagratio (confragl- *H*) I 144, 24.
- conflare I 9, 17. 124, 1. 702, 24. II Ph 142, 100.
- [conflictatio I 602 adn. § 6.]
- configere cum aliquo (*uerbis*) II M 192, 4.
- confragosus I 485, 11. per confragosa I 506, 13. 543, 17.
- confuse I 23, 5.
- confusio I 4, 17. 132, 6. 249, 13. 362, 5. II 81, 18.
- ex confuso acerno I 132, 8.

confutare I 373, 11.
 congerere opes I 555, 8. 739, 14. II 180, 19.
 congeries I 14, 21, 132, 7.
 conglobare I 138, 22. 232, 6. 607, 17. II 19, 5. 20, 18. 31, 7. 35, 17. 47, 17. 83, 10. 86, 15. 90, 12. Ph 143, 120.
 conglobatio I 750, 6. II 87, 4.
 congregare I 364, 6. II M 174, 1. se de II 90, 11. congregari I 518, 5. II 18, 4. inter se I 517, 11.
 congregatio I 517, 21. 518, 19.
 congressio: in congressionem certamenque uenire I 207, 17. se certamini congressionique committere I 502, 2. congressio uxoribus I 559, 20.
 congressus *plur.* I 88, 5. mulierum congressibus I 163, 3.
 congruens I 535, 8. *c. dat.* I 93, 14. 274, 16. 275, 12. 426, 15. 442, 2. II 23, 8. M 183, 3. congruens maiestati fuit ut I 386, 1. [erat congruens ut I 668 adn. § 17.] quid congruentius deo? I 379, 10.
 congruenter cum natura uiuere I 191, 11. 702, 12. 13.
 congruentia I 116, 21.
congruentia generis: singul.: utrumque (*sc. religio et sapientia*) I 273, 18. 278, 3. 279, 1. (*sc. gratia et ira*) II 82, 3. pater ac filius unum sunt I 723, 5. tenebras, quod est his (luminibus) contrarium, constituit in terra I 142, 20. nec gratia mouetur, quod est irae contrarium II 73, 16. immortalitas, quod est summum bonum II 104, 12. ad multitudinem reparandam delegit deus unum *sc. Noe*, quod singulare iustitiae supererat exemplum I 160, 15. cor, quae pars est et ipsa damnationis I 341, 1. moderatio

et claritas et motus—temperatus est I 598, 18. *plural.* ea, utraque, illa (*sc. panes et pisces*) I 333, 1. 4. 5. potus et cibus mixta II 42, 19. caelos terramque sic disposita I 676, 12. cum sexus et corporum copulatio data sint I 680, 22. quam inter se coniuncta sint sapientia et religio I 282, 1. disiuncta sunt I 278, 18. uia ueritatis et sapientiae et uirtutis et iustitiae, quorum omnium unus fons est I 507, 3. fides temperantia probitas innocentia integritas et cetera eiusmodi I 443, 16. — ludi Floralia I 686, 20. — *congruentia numeri*: opes et corpus . . . terra est I 103, 6. ea quae . . . scripta sunt, nouum testamentum nominatur I 364, 17. quidquid aspectu rarum, quidquid pretiosum est, haec grata esse diis suis . . . indicant I 480, 5. quidquid pretiosi habent—quibus nec uti possunt I 534, 7 (*cf. adn. crit.*). sibi quisque proprias uias inpresserunt I 4, 17. unus quisque seruus, cum liberis aderant II M 198, 22. si quis—inciderat, — mergebantur II M 215, 19.
 congruere I 73, 26. *c. dat.* I 570, 12. 433, 9. 700, 28. II 26, 15. 67, 7. cum I 79, 8. 579, 6. II 4, 10. in aliquem I 43, 24. 327, 10. congruentes in unum uoces I 286, 12. in unam (eandem) sententiam I 12, 4. II M 186, 3. congruere *c. acc. c. inf.* I 539, 5.
 coniectare aliquem de . . . ex I 424, 3.
 coniectura I 182, 4. 188, 22. 261, 15. 583, 5. II 68, 5.
 coniti *c. inf.* I 410, 11.
 coniungere I 183, 23. 405, 11.

coniugalis I 249, 4. 709, 2. 748, 14.
coniugatio simplex: actiuum:
imperfect. indicat. -ibat I 716, 22.
 — *perfect. indicat.* 2 *sing.* (*plur.*)
constanter -asti(s): I [4, 10 adn.
 § 13.] 218, 16. 407, 17. 20. 431,
 2. 521, 10. II 156, 4. — 3 *plur.*
in -ere I 303, 16. 405, 11. II Ph
 143, 112. *fuere* I 150, 8. 277, 3.
 II 83, 5. — *multo saepius* -aue-
 runt *quam* -arunt. — *paene con-*
stanter (*quamquam saepe non*
omnes codd. consentiunt) -ierunt,
perraro -iuerunt, *item in coni.*
perf. uel fut. II (-ierint, -iuerint)
et in indic. plusqu. (-ierant, -iue-
 rant). — *perf. coni. uel fut. II*
multo saepius -auerit (-is, -int)
quam -arit (-int). — *plusqu. indic.*
constanter plenae formae -auerat
 (-ant). — *plusquamperf. coniunct.*
paene constanter -asses *cett., per-*
raro -auisses. — -esset I [89, 15.]
 201, 11. 328, 7. 552, 1. 694, 8.
 -euisset I 324, 3. *multo saepius*
 -isset *cett. quam* -iuisset. — *futur.*
I indic. prodient I 638, 3. (*saepe*
formae usitatae exhibit I 665, 10.
 666, 6. interibit I 136, 18. 638, 4.
 666, 8. peribit I 69, 18. 645, 15.
al.). — *passiuum: 2 sing. in*
-ere deponentium I 104, 8. 123, 7.
 174, 10. 213, 1. 219, 4. 390, 22.
 459, 7. 522, 9. 527, 3. 531, 8.
 532, 15. 534, 10. 544, 22. 550, 18.
 683, 25. *passiuorum* I 200, 16.
 219, 4. 492, 20. — *infinitiu: perf.*
act. paene constanter in -a se. —
 -euisse I 83, 8. 93, 6. -esse: con-
 suesse I 83, 12. conplesse I 91, 12.
 inplesse II 64, 17. (-euisse I 83,
 8. 93, 6.) — *paene constanter*
 -isse.

coniugatio conposita: acti-
uum: per particip. praes. forma-
tum erat significans I 347, 11.
 erant certantes quis—inueniret II
 M 188, 3. erit omnia perferens I
 491, 7. — *per particip. fut.:*
futur. I indic. I 605, 26. (quid de
 iis faciunt facturique sunt). 5, 11.
 30, 7. 10. 38, 7. 235, 3. 253, 5.
 347, 18. 490, 6. 575, 13 (cf. 14).
 605, 24. 26. 631, 14. 645, 6. 665,
 6. 714, 2. II 16, 18. [M 213, 17.]
al. indic. praeteriti (fuerat usurus)
 I 297, 1. 359, 7. 531, 22. *coni.*
 (adoratura fuissent) I 100, 25. II
 M 201, 15. — *passiuum: tem-*
pore per perfectum et plusquam-
uerbi esse formata: perf. indic.
perraro: data fuit I 347, 7. fuerunt
 consecuti II M 232, 14. (*aliud*
est inretiti fuimus I 737, 9. *al.*)
perf. coni. uel fut. II (fuerimus
 adsecuti) I 5, 16. 10, 6. 75, 4. 119,
 13. 128, 19. 172, 21. 218, 3. 227,
 16. 295, 2. 370, 22. 413, 4. 477,
 11. 20. 489, 18. 533, 1. II 6, 13.
 30, 17. 115, 21. *al. fuero immo-*
ratus I 128, 19. *plusqu. indic.* (fu-
 erant uersati) I 3, 25. 99, 20.
 129, 17. 162, 7. 238, 15. 331, 14.
 406, 11. 409, 14. 419, 8. II M
 172, 3. 181, 8. 194, 25. 199, 9.
 222, 11. 223, 6. 226, 6. [231, 11.]
 235, 5. 13. 236, 2. *al. plusqu. coni.*
 (fuisset delusus) I 39, 7. 86, 18.
 101, 2. 301, 12. 309, 9. 328, 14.
 330, 14. 337, 4. 8. 509, 14. II M
 193, 10. 197, 12. 224, 20. *al.* —
formae per particip. fut. pass.
factae: plusqu. ind. (fuerat re-
 fellendus) I 412, 9. 470, 4. 538,
 21. II 123, 19. *fut. II:* si hostem
 contra quem fuerit armandus igno-

rat I 271, 10. fuerit abutendum I 23, 6. — *infin. perf. pass.* fuisse natus II 22, 6. (*aliud est* excaecatos fuisse et furore correptos I 360, 10. *al.*) — *infin. fut. pass.* (*cf. Brandt, Archiu. lexicogr. et gramm. lat. II 349. III 457*) dari I 343, 14. dissoluituri I 623, 22. generatui I 321, 9. inuentui II 101, 17. missui I 640, 19. nominatui I 23, 4. oppressui I 178, 7. perfectui I 267, 14. sublatus I 634, 19. — desertum iri II M 227, 13. — consummatum fore I 366, 7. — *formae periphrasticae: coni. fut.* quod futurum esset ut (pelleretur) I 50, 17. *infin. fut. act. (formae simplices accepturum esse frequentiores sunt)* futurum (esse) ut (acciperet) I 328, 6. 367, 20. 378, 12. 714, 24. fore ut inrumpant I 74, 17. fore ut (faceret) I 301, 20—22. 304, 20. 324, 16. 355, 4. 368, 3. 378, 1. 7. 380, 17. 694. 13. *infin. fut. pass.* futurum esse ut traderetur II M 203, 1. fore ut (iudicaretur) I 626, 8. 642, 4. 665, 7. fore ut (nasceretur) I 301, 20. 22. 336, 11. 344, 5. 10. 349, 9. — *coniunctiuus futuri I uerbo* habere *formatus: actiuum* ipsum praedixisse quod plurimae sectae haberent existere I 394, 19. *passiuum* ut ostenderet quod carne indui haberet I 313, 10. ostendit (propheta) id (testamentum) quod per Christum dari haberet, consummatum fore (*ex Cypriano I 46, 17 H.*) I 366, 7. in coniugium sibi uindicare I 35, 11. coniuncte I 712, 2. coniunctiores I 515, 5. *coniunctiuus post uerba* petere orare

II M 207, 11. 209, 18. uelle I 31, 22. *cf.* necesse est. *potentialis* quid ergo sperauerint de suis religionibus Graeci? I 725, 3. — ut ita dixerim II 92, 10. — *concessiuus* reliquerit haec sane I 70, 10. fuerint sapientes II 93, 23. *apud relatiuum per assimilationem* I 183, 9. 390, 18. 438, 23. 442, 19. 454, 3. 5. 458, 10. 469, 8. 536, 4. 569, 17. 696, 17. 737, 13. II 13, 2. M 194, 1. *al.* praecepit (Hercules), ut—uteretur (sacerdos), quod (*sc.* Hercules) negaret (*pro* negauit) I 85, 8. *item* quae diceret I 201, 9. — *cf.* '*condicionalia enuntiata*' cur forsitan fortasse postquam quamdiu quamquam quia quicumque quid (si) quisquis quod siue. coniurare aduersus *aliquem* I 427, 8. si ab omnibus in legem dei coniuratur I 422, 18. conlatio I 422, 16. conlidere = inter se conlidere (*cf. Brandt, Archiu. gramm. et lexicogr. lat. VIII 310*) I 135, 18. II 88, 1. inuicem conligatis ossibus II 19, 20. conligere *cf.* coll- conlocare sibi domicilium I 615, 3. deo templum II M 174, 17. in c. *abl.* 20 fere locis; in centum et uiginti annis metam conlocauit I 160, 24. in quorum (*sc. hostium*) manibus eos conlocauit I 476, 1. *part.* conlocatus *pro participio uerbi* esse: in bonis caelestibus I 656, 1. — uirtutes intra pectus conlocandae — extra hominem I 75, 3. 4. inter deos I 74, 1. 687, 26. conluctatio I 66, 13. conluctator II 5, 6.

- conlustrare II 53, 7.
 conluvio I 567, 7.
 comm- cf. comm-
 conpages I 180, 4. 568, 12. 627, 13. 723, 12. 748, 12. II 34, 6. 43, 10. 54, 8.
 compar [II 62 adn. § 3.] *c. dat.* I 550, 7. compares recentiores dare (*de gladiatoribus*) I 558, 5.
 comparare *c. dat.* I 90, 12. 112, 8.
 comparatio: ut nostra tempora in illius mali comparatione felicia possint iudicari I 631, 28.
 comparere: repente non comparuit in iudicio I 408, 6. (Nero) nusquam repente comparuit II M 175, 9.
 conpediti I 584, 25.
 compellere ad uitia I 95, 19.
 compendium II 104, 17.
 conpes: conpedes I 54, 16. 493, 17. 531, 12. II M 196, 25.
 conpescere I 497, 19. 739, 9. II 117, 8.
 compilare I 112, 9. 467, 17.
 conpingere I 606, 11. conpegit II 19, 20. compactus de II 34, 22. ex I 599, 3. II 55, 6. 106, 14. anulis in cicutae modum inuicem compactis et cohaerentibus II 40, 1.
 complere centesimum aetatis annum II 15, 5.
 complicabitur caelum I 666, 14.
 conplodunt (bestiae) aquam ad palatum II 36, 2.
 conploratio I 644, 7. II M 220, 14.
 componere de = ex I 258, 2. uitam *alicuius* I 55, 20. ad proeliandum I 265, 1. [*sim.* I 131 adn. § 7.]
 conpositis orationibus numerosisque carminibus I 741, 6. beneficiis ad humanitatem I 55, 20.
 conpos mentis I 482, 14. propositi ac noti sui I 501, 14.
 comprehendere aquam linguae sinu II 36, 1. deus spiritum (suum) in effigiem conpr. I 297, 9. elementorum figuras humana specie I 121, 21. = intellegere *saepe, uelut* I 28, 7. 111, 14. 114, 20. 586, 6. 7. 606, 6. 7. II 19, 1. 44, 1. 51, 7. 53, 18. 69, 9. animo I 75, 14. 611, 26. II 60, 12. *sim.* I 2, 12. II 6, 4. 68, 2. *al.* [= constituere II M 232, 13 (cf. adn. cr.). 233, 7.]
 comprehensibilis *proprie* I 207, 10. 595, 3. [602 adn. § 8.] 650, 18. II 18, 23 (cf. 19, 1). 106, 16. et oculis et manu I 618, 18.
 comprehensio II M 174, 2.
 compressio II 35, 8.
 comprimere delatorem II 120, 19.
 computare *c. dupl. accus. (nomin.)* I 69, 20. 456, 13. 688, 14. pro I 183, 24. 557, 14. pro nihilo I 725, 12. hunc in numero philosophorum I 625, 6. ius in uiribus I 736, 5.
 computrescere II M 211, 7.
 conquassare I 622, 3.
 conqueri *aliquid* I 350, 19. 421, 6. 559, 15. *c. acc. c. inf.* I 624, 1.
 conquiescere I 334, 12. 434, 4. 716, 27. II 53, 7.
 conquirere sibi I 158, 15. naturam rerum caelestium II 7, 5.
 conradere I 417, 7. II M 209, 14.
 conruere I 10, 22. 67, 26.
cf. etiam corr-
 consanguineus I 514, 2. 527, 21. II 108, 21.
 consanguinitas I 745, 15.
 conscientia (*consciū esse alicui alicuius rei*) I 60, 3. 742, 9. (*consciū esse sibi alicuius rei*) I 37, 23. 67, 9. 575, 15. II 18, 3. *al.*
 conscientiae secreta I 347, 16.
 conscientiam punire I 736, 14. ar-

- canum intra conscientiam nostram tenere I 667, 7. *sensu morali* I 438, 15. 440, 14. 567, 21. 570, 11. 669, 7. polluere conscientiam I 557, 14. II 131, 21. purgare I 575, 9. 748, 19. integra conscientia I 467, 19. mala I 667, 13. *circumspice conscientiam tuam* I 532, 13.
- conscindere II M 187, 10.
- conscius arcanis II Ph 138, 58.
- conscripterunt signum in fronte I 384, 1.
- consecrare: consecutus serra I 308, 1.
- consecrare: I 68, 6. *alicui aliquid* I 76, 15. 58, 10. 110, 11. 122, 6. 170, 16. quorum nominibus consecrata sunt (*simulacra*) I 99, 11. memoriam *alicuius* I 60, 10. 64, 21. mortuos I 82, 16. Romani Caesares suos consecrauerunt I 56, 9. sororem I 89, 13. *aliquem* in memoriam I 31, 2. illa gente ad diuinitatis opinionem consecrata I 413, 19. uitia I 74, 19 (17). 23. deum in corde I 580, 13. II 132, 13.
- consecratio I 75, 23. 109, 12.
- consectari I 76, 1. 193, 9.
- consensescere I 188, 18. 614, 22. consenuit I 634, 8. consenuerat II M 192, 17.
- consentaneae cum natura uiuere I 195, 11.
- consentaneus *c. dat.* I 254, 7.
- consentire *alicui* I 371, 13. ad I 426, 7. 728, 6. in *aliquid* I 69, 15. 419, 16. 439, 15. II 95, 14. in unum II 54, 14. ad *aliquid* I 728, 6.
- consequens quaestio I 7, 18. prius—consequens I 282, 11. quod (hoc) consequens erat I 283, 9. 539, 1. consequens est (erat, erit) ut I 9, 1. 28, 12. 62, 3. 15. 63, 5. 254, 1. 320, 4. 616, 15. 706, 17. 753, 12. II 15, 23. 72, 5. 77, 11. 89, 6. consequentia II 73, 13. argumentorum consequentia I 120, 4. consequentium rerum necessitas I 232, 12. ex (in) consequentibus I 255, 10. 590, 19.
- consequentiae (rerum) I 606, 10.
- consequi: hebetatos oculos caligo et tenebrae consequuntur I 482, 8. consequentibus temporibus I 37, 9.
- conserere (-serui) *cf.* manus.
- conserere (-seui) I 158, 3. II 99, 16. consitus arbore multa lucus II Ph 136, 9.
- conseruatio rerum II 108, 3.
- conseruator II 75, 10.
- conseruus I 448, 2.
- [considerantiam habere I 603 adn. § 11.]
- considerare in *c. abl.* [I 48, 11.] II Ph 137, 39.
- consignare haec scriptis ad aeternam memoriam II 73, 9. consignata ueritas I 664, 3.
- consiliarius II M 189, 19.
- consiliator I 131, 2. 306, 11. 712, 22.
- consimilis *c. dat.* I 571, 4.
- consistere ac permanere I 614, 22. consistere in *c. abl.* I 206, 17. 343, 9. 500, 12. 509, 14. 530, 11. II 105, 20.
- consolator I 669, 11.
- [consolidatum (*cod. B, solidatum cett.*) I 618, 20.]
- consonantes in integros modos nerui II 54, 11.
- consonus I 11, 23. 760, 18.
- consors I 745, 20.
- consortium I 386, 15. 462, 6. 712, 25. 727, 22.
- in conspectu *alicuius* I 73, 18. 421,

9. 534, 11. 557, 14. 666, 23. II M 195, 6. esse I 453, 3. II M 227, 7. in conspectu ponere II 102, 21. ut omnia in conspectu sibi ipse constituat II 53, 10. in conspectu dei II M 195, 6. uiuere I 573, 14. II 82, 6. stare I 327, 14.
- conspiciuus I 383, 2. 3. 448, 20.
- conspirans sonus II 54, 16.
- conspiratio I 502, 4. II M 172, 11.
- conspuere I 350, 12. 718, 5.
- constare: constatura fuisse (ratio uidetur) II 27, 8. quomodo illis poterit ratio constare II 15, 5. *cf.* ratio. *c. abl.* I 71, 5. 136, 8. 140, 3. 164, 10. 578, 20. II 31, 24. 11, 7. 20, 13. *al.* in *c. abl.* II 35, 3. *al.* ex I 119, 8. 145, 20. 155, 15. 133, 23. 376, 14. *al.* per *aliquem* II M 188, 14. animae pecudum non ex deo constantes I 157, 4. de = ex I 121, 14. — constat de I 92, 14. constitit de II 94, 18.
- consternatus II M 224, 7.
- consternere maria I 256, 6.
- constituere: (hominem) bipedem II 27, 15. mortalem fragilem I 597, 16. mare innaugabile constituetur I 636, 21. se humilem constituit I 369, 12. se deum I 403, 8. se philosophum I 187, 3. *aliquem* tamquam deum I 14, 13. 692, 23. constituere in *c. abl.* 25 *fere locis.* in medio I 188, 10. 387, 8. 659, 11. in medium II M 195, 8. constitutus *pro participio praes. uerbi* esse (*cf. Woelfflin, Archiv. lexicogr. et gramm. lat. VII 481. Goetz ibid. IX 307. Landgraf ibid. IX 560*): in caelo I 51, 4. mens in capite tamquam in caelo deus II 52, 19. (aliquo) in malo I 709, 11. 746, 5. in potestate aliqua I 730, 3. populus in spe constitutus (= Iudaei) I 426, 1. adfectus iracundiae in felle II 49, 6. in aliqua specula I 102, 3. peregre I 100, 6. in medio I 188, 10. inter (deum atque hominem) medius constitutus I 376, 9. 598, 4. constituti sub ictu mortis I 557, 21. [sub potestate nostra II M 229, 7.] *cf.* (in) conspectu.
- constitutiones iuris peritorum I 436, 10.
- constitutor I 88, 1. (rerum) (omnium) constitutor deus I 200, 9. 274, 11. 286, 5. *c.* huius mundi deus I 221, 8. *cf. etiam* deus.
- constringere I 66, 11. 88, 12. 249, 11. 375, 7. 391, 4. 418, 21. II 24, 12. 85, 18.
- construere nidos II 11, 15.
- constuprare II M 218, 2.
- consuescere: [consuerunt II M 232, 10.] consueuerat I 88, 7. consuesse I 83, 12. [consuesset I 89, 15.]
- consulere: Apollo de Iudaeorum religione consultus II 129, 12. consultis auiibus I 125, 23. [aliorum male consulta I 668 adn. § 12.]
- inre consulti II M 198, 9.
- consulto II M 200, 21.
- consultor I 320, 1. 405, 9.
- consumere (= comedere) inuicem I 368, 4. se ipsa philosophia consumit et conficit I 185, 12.
- consummare I 136, 2. 146, 23. 213, 13. 366, 7. 485, 2. 596, 21. 609, 3. 629, 7. [668 adn. § 17.] 744, 17. 748, 15. 750, 20. 756, 6. II 91, 18. consummatus I 129, 9. 375, 16. II 95, 5. et perfectus I 8, 5. 372, 8. 381, 15. 580, 15.
- consummatio I 571, 1. 629, 3. 630,

16. 631, 13. 664, 12. 714, 2. 755, 19.
- consurgitur ad bella I 739, 12. in conuicia, in rixas et proelia et contentiones I 743, 3.
- contagio I 162, 22. 437, 1. 567, 5. 649, 21.
- contagium I 622, 5.
- contaminare I 76, 9. 245, 11. 565, 15. 635, 16. se peccatis (uitiis scelere *sim.*) I 67, 17. 385, 12. 399, 8. 616, 2. 683, 22. contaminatus I 86, 21. 440, 20. contaminati spiritus (= daemones) I 164, 13. 471, 6.
- contemnere bona prae uirtute I 581, 20.
- contemplari (deum) id est mente cernere I 201, 2.
- contemplatio caeli I 246, 18. II 120, 27. dei I 201, 16. 493, 19. 597, 11. *sim.* I 78, 7. uestes et pocula insatiabili contemplatione contrectare I 122, 16. [contemplatione (= ratione habita) mitissimae nostrae clementiae II M 213, 10.]
- contemptor I 432, 4. 468, 13. II 108, 9.
- contemptus (*adiect.*): iustitia contempta deo I 454, 12. quid contemptius dici potuit? II 81, 10.
- contemptus (*subst.*): contemptui esse I 491, 3. 543, 10. *alicui* I 2, 24. 395, 17. 543, 10. 549, 3. in contemptum uenire I 77, 12. (ex, in) contemptu I 416, 19. 463, 15. 500, 7. 617, 12. 618, 2. in contemptu uiuere I 614, 7.
- contendere *c. inf.* I 424, 5. 461, 17. 731, 8. II M 180, 4. [230, 8.]
- contentio I 194, 1. 195, 1. 197, 21. *plur.* I 4, 5. malae I 498, 3.
- contentus se suoque I 743, 16. et suo et paruo I 474, 6. scire I 195, 23.
- conterere cibos II 36, 9. Orientem II M 195, 16. contriti I 193, 11. cibi II 35, 16. ingenium, tempus, aetatem in *aliqua re* I 181, 4. 261, 2. 272, 18.
- contestari I 299, 3. 313, 21. 649, 4. II 127, 12. M 188, 10.
- contexere: alteram (Parcam), quae (uitam hominis) contexat I 150, 21. historiam contexuit ex titulis I 42, 4. reliqua historia sic contextitur I 54, 18.
- contextus spinae II 26, 4.
- conticescere I 387, 13.
- continens: in una sola fuit contentior I 38, 17.
- continere libidines a filia I 427, 7. se a congressione I 559, 21. contineri in *c. abl.* I 65, 20. 118, 24. 143, 8. 148, 1. 190, 11. 372, 5. 498, 17. 734, 21. II 31, 15. *al. c. abl.* I 53, 8. 104, 26. *al.* se castris I 128, 16. se intra praescriptam portionem I 8, 13. figura id continebat quod *c. coni.* (*pro acc. c. inf.*) I 378, 22.
- contingere: hoc bonum muta (= animalia) non contingit I 702, 17. materiam strictim I 149, 21.
- continuare II 107, 20.
- continuo I 153, 7. 260, 13. II 55, 17. M 195, 15.
- contio I 463, 10. II 83, 1. M 205, 12. militum II M 194, 25. populi I 89, 2. contiones prophetarum I 634, 11. 653, 8.
- contionari I 103, 9. 354, 5.
- contorquere II 21, 6.
- contra (*adu.*) I 142, 23. II 10, 5. disputare I 542, 4. disserere I 129, 14. 369, 2. quae contra sunt

- posita II 30, 9. *cf.* dicere. -- quam I 422, 1. 539, 7. — *prae*pos. quos contra I 542, 4. (contra quem I 744, 20. *al.*) *cf.* -que.
- contractiora II 25, 13.
- contrahere rictum II 79, 5. contrahi aegritudine I 536, 3.
- contrarius uentus I 334, 5. *c. dat.* I 143, 14. *al.* quid inter se tam contrarium I 101, 13. contraria facit quam deus I 270, 3. e contrario I 10, 1. 120, 8. 133, 11. 471, 20. 556, 15. 615, 11. 697, 12. ex contrario I 390, 11. in contrarium ualere I 116, 11.
- contrectabilis I 136, 16. 651, 2.
- contrectare oculis II 7, 6. insatiabili contemplatione I 122, 16.
- contremescere I 192, 9. 637, 2. II 130, 3.
- contritio I 639, 9.
- sine ulla controuersia = sine dubio I 559, 4.
- contubernium I 43, 19. contubernii ueteris amicus II M 196, 2.
- contueri I 482, 7. II 28, 4. 31, 9.
- contumeliae ac ludibrio esse *alicui* I 395, 18. 477, 17. contumeliae uerborum I 725, 17.
- conturbare: in intimis uisceribus stimulos omnes conturbat I 565, 17. conturbata illa prauaque mens (= diabolus) I 143, 4.
- ex conubio et permixtione feminae procreare I 295, 16.
- conuehere II 11, 17.
- conueniens *c. dat.* I 45, 21. 484, 7. II 108, 16. est conuenientius ut I 751, 16.
- conuenienter *c. dat.* I 73, 14.
- conuenire [ad loca II M 231, 9. 232, 10.] *c. dat.* I 118, 5. II 4, 13. conuenit *aliquid* in *aliquem* I 43, 6. 49, 4. 527, 5. II 73, 12. aptissime ad I 676, 15. conuenit *c. acc. c. inf.* I 62, 17. 292, 1. 558, 10. [II M 229, 16.] — quod quia conuenit II 71, 25. conuenit inter *c. acc. c. inf.* I 138, 12. eos conueniuros inter se I 517, 7.
- conuenticulum I 435, 6. conuenticula II M 189, 6. 215, 2. 233, 17. [213, 15. 232, 16.]
- conuersiones caeli I 149, 1. *sim.* I 117, 11.
- conuertere = se-conuertere: conuerterunt ad perdendos homines I 695, 21. — uerba de Graecis conuersa I 713, 4. *sensu biblico*: conuertere homines ad dei cognitionem I 638, 8. *sim.* I 328, 19. 638, 13. II M 174, 16. se ad deum I 670, 20. 692, 11. *sim.* I 655, 3. — *cf.* manus.
- conuiciari *alicui* amarissime I 85, 1.
- conuicium bene uiuendo facere corruptis moribus publicis I 425, 18. conuicia I 259, 9. 426, 15. 743, 2. in conuictum adhibere *aliquem* I 525, 5. admittere I 101, 14.
- conuincere: conuictis inanibus (*neutr.*) I 95, 13. conuictus scelere II 111, 6. de uno deo I 43, 16. stultitia I 185, 11. *c. acc. c. inf.* I 123, 16. 187, 5. II 49, 20.
- conuoluere (*mortui*) corpus I 362, 12. uestibus I 109, 10. longitudo in se conuoluta II 42, 3. iustitia stultitiae specie conuoluta I 452, 10. cophini I 333, 6.
- cum copia et gubernaculo fortunae simulacrum fingunt I 269, 2.
- copulare I 386, 16. 422, 6. cum I 704, 14. 737, 8. II 132, 3. affinitatem II M 222, 14. dexteras II M 214, 18. *c. dat.* I 703, 9. sibi

- I 91, 20. 376, 16. copulati inter se II 46, 9. duo elementa inuicem copulata II 106, 9.
- copulatio sexus et corporum I 680, 23. feminae II 107, 23. feminei corporis I 740, 12.
- coquere: legitime coctus II M 187, 13.
- cor: si quid tibi cordis est I 409, 16. cordis humani aliquid habuit I 246, 9. quidam hebetis obtusique cordis I 115, 1. aperuit corda eorum II M 174, 3. oculos cordis I 378, 4. cordis circumcisio I 347, 17. *cf. etiam Indic. rer.*
- coram *c. abl.* I 165, 19. 425, 11. 21.
- cordatior I 245, 5.
- corium I 85, 19. quod corium (*coni.*, *cruceo*, *croceo codd.*) punica grana tegit II Ph 144, 126.
- cornu: ille tollit audacius cornua II M 209, 20.
- corona spinea I 350, 17. uirtus perfecta coronam uincens inperit I 377, 12. dabitur ei corona uirtutis I 491, 9. coronam fidei adipisci I 761, 16. sempiterna II M 171, 8. uictrix II M 190, 17. — corona dicitur circumstans in orbem populus I 380, 18.
- coronare deos I 97, 14. coronari panibus I 83, 14. coronatus spinis I 350, 10. nudi uncti coronati I 87, 8. uictores immortalitatis praemio coronat (deus) I 699, 2. papillae paruis orbibus coronatae II 38, 10.
- corporalis I 30, 3. 105, 4. 136, 15. 146, 16. 295, 17. 375, 9. 577, 20. 605, 17. 650, 17. II 9, 8. 15, 21. 39, 18. 53, 23. uita I 209, 7. 492, 3. 600, 3. 616, 21. 733, 1. haec corporalis uirtus quae dicitur fortitudo I 67, 21. bona corporalia I 275, 1. 601, 9. corporalia I 105, 2. 651, 2.
- corporaliter I 324, 16.
- corporantur fetus animantium calore et umore I 145, 19. nec umor potest corporari I 146, 3. corporatus est (Christus) I 381, 11. 724, 4. *cf. etiam* torporari.
- corpus *cf.* induere. — = societas, uniuersitas: qui se dissociat ac secernit a corpore I 518, 13. [ius corporis eorum (*sc. Christianorum*) id est ecclesiarum II M 232, 11.] [Christianis id est corpori et conuenticulis eorum II M 232, 15.] [corpus Christianorum II M 232, 7. 233, 3.]
- corpusculum quo induti sumus II 62, 5. corpuscula = atomi I 232, 13. 15. *item* indiuidua corpuscula II 86, 20.
- cf. etiam* con-
- correctio sui I 749, 2.
- corrector prauitatis I 12, 10.
- corripere = castigare I 709, 25.
- corroboramenta uirtutis I 212, 7.
- corroborare I 476, 8.
- corrupte I 147, 14.
- corruptela I 475, 10. *plur.* I 555, 11. II 117, 1.
- corruptibilis I 106, 2. 122, 13. [131 adn. § 8.] 141, 21. 421, 22. 578, 16. 589, 22. 618, 24. II 123, 1.
- corruptor I 36, 6. 74, 10.
- corruptus: corruptiores I 561, 2.
- coruscare auro I 481, 1.
- cos I 125, 25. iram cotem esse dicunt uirtutis I 553, 13.
- costae II 19, 23.
- coturnata scelera I 560, 9.
- coturnices I 303, 3.
- crassitudo I 182, 2. II 19, 19.

crassus I 146, 2. crassior II 20, 18.
42. 10.

crates II 20, 4.

creare fanum I 91, 21. 690, 21.
[aram I 47, 22. urbem I 45, 2.]
liberos I 740, 7 (*cf.* I 284, 3. 296,
1). uermes intus creantur (*sc. morbo*).
II M 211, 10.

creator (*de deo*) *deest, loco eius est*
artifex auctor conditor constitutor
effector fabricator factor institutor
machinator opifex parens rerum
(mundi), *quae cf.*

crebrescere I 632, 2. 756, 11.

crebro I 757, 14.

credere in deum I 713, 22. in Chri-
stum I 364, 2. in carnem I 358,
5. in *aliquid* I 313, 6. 358, 5.
somnia I 189, 7. (Christum) deum
credimus ex factis, ex cruce I 410,
2. ex eo quia I 407, 19. auctoritas
credita maiestatis I 39, 15. —
pecuniam I 547, 24. — *credo in-*
sertum I 25, 11. 82, 16. 239, 20.
254, 15. 444, 19. 484, 13. 675, 8.
687, 3. 710, 12. II 13, 22.

credibilis: quanto magis—credibile
est II 75, 4. credibilis I 139, 3.

credulitas I 167, 9. 240, 7.

credulus I 240, 7.

cremare I 33, 12. 108, 14. uiuos II
M 186, 9.

creuit animus uniuersis II M 226,
26. crescit audacia malis I 709,
23. *uix* I 631, 26 (quibus *sc. tem-*
poribus ablat. uid.)

crimen: si criminis est immolare I
390, 12. in crimen uenire I 459,
18. stultitiae I 452, 3. *cf.* (cri-
mini) dare.

criminatorem uocamus (*sc. δαίβολον*)
quod crimina—ad deum deferat I
130, 4. serpens ille qui de factis

diabolus id est criminator siue de-
lator nomen accepit I 695, 3. *item*
de diabolo I 158, 7. 489, 9.
695, 16.

criminosus *c. dat.* I 540, 11. crimi-
nosum est *c. inf.* II 108, 19.

crines cometarum I 636, 9.

cruciabilis I 650, 4.

cruciamenta I 328, 2. 395, 18. 404,
25. 476, 20. II M 234, 9.

cruciare: quid nos cruciemus enitendo
I 197, 20. = cruci adfigere: I 337,
11. 338, 18. 369, 20. 721, 15. II
M 173, 10.

cruciatus *plur.* I 12, 16. 318, 18.
735, 9.

crudescit pugna II M 224, 11.

crudis cicatricibus I 728, 23.

cruentare I 480, 3. 551, 23.

cruentus: fiscus II M 182, 7. dii I
432, 16. imperia II M 172, 5.
scripta II M 179, 19.

cruor et sanguis *promiscue* I 383,
18. 560, 2. 3. 742, 11. 12. II 81,
16. II M 210, 11. innocentium I
399, 15. 425, 8. cruore campos
inundare I 68, 23.

crusta marmoris II 88, 10.

crux: nisi (homo) crucem portandam
patiendamque suscepit I 364, 3.
cf. adfigere figere et *Indic. nom.*
s. Christus.

cubiculum I 561, 2. II M 207,
12. 21.

cubile I 580, 12. 748, 8. II Ph 139,
62. *plur.* I 516, 3. 517, 4. cubilia
hospitum uiolare II M 218, 10.
cubilia diuini gregis II M 237, 8.

cubitare palam cum coniugibus suis
I 710, 15.

cubitum flexura II 37, 5. cubitis
II 21, 9. 11.

culices I 120, 14.

in culleum insuere I 217, 11. nec culleum metuunt I 427, 8.

culmen II 26, 16. 34, 13. *cf.* columnen. in culpa esse I 390, 8.

culpae I 184, 19.

cultor (daemonum) I 165, 19. dei I 158, 17. 165, 15. 351, 4. 399, 10. 426, 9. 436, 13. 547, 14. II 105, 6. 10. deorum I 26, 19. 96, 16. 282, 23. 283, 2. 432, 5. 8. 439, 4. 7. fragilium cultores I 106, 1. cultores uanarum religionum I 443, 9. *adiect.* iustus et cultor dei populus I 631, 20.

cultrix deorum II M 185, 4.

cultura (terrae) I 538, 1. dei I 419, 14. de culturis (sacrorum) I 688, 16. — ut culturae uerterentur in siluam II M 180, 8.

cultus (*subst.*): agrorum cultibus I 348, 10. 635, 7. plebeio cultu (= ueste) II M 236, 7. *plur.* nimii corporis cultus I 126, 16. deorum I 281, 17. 691, 4. falsorum deorum I 328, 12. inpiis et uanis cultibus I 328, 19. deum iustis cultibus honorare I 279, 17.

cultus (*adi.*): cultiorem agrum II M 181, 14.

cum (*praep.*): cum mens secum tantummodo (= sola) esse coeperit II 58, 15. — moueri cum modo II 31, 12. uiuere cum uirtute, cum scelere I 242, 5. — *cf.* facere pariter.

cum (*coni.*) cum *indicatio*: temporale saepe. — *condicionale uel iteratiuum saepe, uelut* I 43, 16. 44, 4. 46, 1. 27. 73, 13. 80, 20. 87, 10. 96, 19. 24. 108, 22. 109, 11. *c. fut. II*: I 489, 18. 501, 14. II 50, 14. 58, 14. *identicum* I 49, 23. 92, 9. 123, 10. *al. causale* II

M 183, 1. 190, 25. I 399, 2 *cum BH* audeant scribendum *uid.*; I 612, 11. quae cum in hominem solum cadit: scribendum *uid.* cadat, et in *adnot.* ponendum est cadant

*B*¹, cadunt *B*³, cadit *RSHP*, cadat *edd.* I 724, 26 cum—expellitur—fugatur *uid.* esse cum *identicum* (= eo quod). *concessiuum* I 557, 6. II 109, 4 (*cf. adn.*). — cum *inuersum* *c. infinitiuo histor.* II M 191, 13. — cum primum *c. indic. praes.* II Ph 137, 35. 36. cum primum coepit I 329, 14. *c. perf. ind.* I 714, 12. cum in ceteris rebus tum praecipue in.. I 405, 2. cum multa alia mira tum etiam hoc I 367, 19. cum aliorum prophetarum tum Esaiiae I 331, 11. cum—tum etiam II 96, 6. cum—tum maxime I 6, 23. incredibile est —, quod (= quia) cum—ornata est, tum ut—colligantur II 28, 16. hieme cum maxime saeuiente (*cf. adn.*) II M 225, 4.

cumulandis honoribus I 1, 10.

cunae I 77, 20.

cunctari *c. inf.* I 272, 18.

cuncti et uniuersi *promiscue* I 205, 17.

cunei (*exercitus*) I 10, 17. armatorum II M 221, 1.

cupiditas = auaritia, studium lucri *cf. Indic. rer.* cupiditati ac miraculo esse I 472, 19. cupiditas uitae I 209, 22. curiosa et profana cupiditas I 142, 7. cupiditates ac libidines I 618, 2. ad cupiditas *cf. Brandt, Ueb. das Frgm. d. Lact. De mot. an. p. 9.*

uesana cupido II Ph 136, 17.

cupidus = auarus I 221, 18 (*cf.* 222, 5). 425, 20. *al.*

cupientissima ueri adipiscendi hominis natura I 178, 14.

cur *c. coniunct. in interrogatione directa saepe, uelut* I 11, 7. 30, 17. 37, 11. 38, 13. 70, 16, 18. 111, 11. II 23, 2. 81, 12. est plane cur I 236, 10. erat plane cur I 67, 10. est uero cur I 70, 21. ne ulla esset excusatio cur II 6, 12. *cf.* causa mouere.

curam dare II M 211, 5 (*de medico*). cura est *c. inf.* II Ph 143, 110. curae habere *aliquid* I 591, 16. curae esse *alicui* I 95, 20. 475, 12.

curare *aliquem* = sanare I 66, 21. 332, 10. 529, 4. 717, 27. peccata salubriter I 396, 18. *de medico absolute* II M 210, 9. 17. 211, 9 (sine spe). — *c. gerund.* II 124, 8.

curatio I 67, 5. 576, 4.

curia I 183, 12. 709, 5.

curiose: curiosius ac liberius ea intuentur I 162, 3.

curiosus I 142, 6. 245, 8.

currere: current torrentes sanguinis I 759, 2. ut expeditus curras I 531, 13. carmina dulci modulatione currentia (*an* decurr.?) I 400, 7.

cursus publicus II M 201, 13. *item* dispositis ab Oriente cursibus II M 214, 12.

curtus I 538, 21.

curuare I 98, 4. se II 121, 1. curuari (= se curuare) I 102, 8. 173, 15. II 21, 8.

curuatura II 37, 11.

curuus II 121, 2.

cuspis II Ph 145, 136.

custodire (= seruare) mandata I 395, 2. fidem I 324, 6.

custos deus I 531, 9. custos finium deus I 78, 18. *cf.* deus.

si cutem (= corpus) lauarint I 467, 25.

cymbala I 51, 5. 690, 5.

Daemon: daemonas grammatici dictos aiunt quasi *δαίμονας*, id est peritos ac rerum scios I 163, 13. (daemones) sibi geniorum nomen adsumunt: sic enim Latino sermone daemonas interpretantur I 164, 17. — daemona I 164, 8. daemonas I 107, 17. 163, 13. 18. 164, 18. 165, 2. 386, 13. 19. 387, 4. 17. 19. *cf.* *Indic. rer.*

daemoniacus *cf.* daemonicus.

daemoniarches I 169, 18. daemoniarchen I 163, 12 (-em *P*). 697, 8.

daemonicus (daemoniacus *S*) spiritus I 387, 11. daemonica (-iaca *HP*) potentia I 331, 9. daemonicae fraudes I 396, 2 (daemonum *BS*). *item* I 320, 16 *scribendum, ubi* daemonicas *SPV*, -iacas *BRH*.

damnare: ea in quibus adpetendis cupiditas hominum damnatur I 122, 11. illos erroris stultitiaeque I 276, 16. ad poenam I 666, 22. aeternam I 601, 21. ad mortem I 102, 20. ad perpetua tormenta I 760, 15. ad aliena (corpora) damnari I 707, 10. in aeternam poenam I 490, 7. in aeterna supplicia I 461, 16. aeterna morte II 131, 16. uoluntaria morte se ipsum damnare I 744, 13. ob latrocinia damnati I 350, 17. = repudiare II M 175, 2.

damnatio: hominis (= per hominem) damnatio ad carnificinam I 434, 18. animarum pro meritis ad aeterna supplicia damnatio I 157, 2.

damnum: qui alteri fecerit lucrum, sibi damnum I 731, 13. nec luna

- amissae lucis damna reparabit I 757, 16.
- dapibus sacrificare II M 185, 5.
- dare: *infin. fut. pass.* dari I 343, 14 (*cf. adn. crit. et hoc in Indice 'coniugatio'*). — se praecipitem dedit de tribunali II M 205, 18. dare curam II M 211, 5. dare honorem *alicui* I 696, 4. simulacra igni dabuntur I 646, 11. animantes tutelae hominis atque usus datae sunt I 594, 19. ipse custodiae dabitur I 759, 6. ut (illi) dentur ad uitam beatam I 649, 8. da cupidum, iam tibi eum liberalem dabo (= faciam? *cf.* 6 reddam) I 260, 7. dare *c. infin. act.* I 69, 19 (hominibus in homines saeuire non dabitur). 98, 17. (101, 17.) 146, 1. 639, 14. II 11, 16. Ph 137, 34. *c. infin. pass.* quibus de (= ex) rebus intellegi datur I 72, 1. 470, 2.
- datiuus*: *proprius* precantibus surdus, colentibus caecus II 72, 17, 18. precantibus inmitis I 746, 17. fugienti turbam solitudo laudatur I 228, 20. — *localis* non lapsura solo poma II Ph 137, 30. — *dat. commodi incommodi* uobis tempus aureum reuertetur I 421, 14. nobismet ipsis nascimur I 604, 15. hominibus intercidit communitas uitae I 416, 14. Saturno sexagenarii in Tiberim deiciebantur I 688, 20. quae fiunt Matri Magnae (*sc. sacra*) I 689, 4. *cf.* acquirere adsumere constituere depingere mactare profundere prosecare sperare. — *dat. iudicantis* nemo deo pauper, diues I 447, 4. deo humilis et abiectus I 448, 20. nobis serui non sunt I 448, 1 (*cf.* nemo apud eum seruus I 447, 2). *alia* I 268, 13. 410, 14. 748, 7. II 110, 4. — *dat. energicus* illi aduersarius exsurgit I 476, 4 (*cf.* 6). *sim.* I 67, 18. constituit generi hominum uexatricem I 269, 12. confessoribus effodiebantur oculi *eqs.* II M 215, 15. nascitur ei ulcus II M 210, 8. solent mortuis nomina inmutari I 82, 16. libelli in usu sunt omnibus II 125, 11. quibus ciuiles actus admodum rari (*erant*) II M 180, 12. *alia* I [48, 11.] 60, 21. 109, 4. 257, 14 s. 327, 9. 375, 1. 478, 4. 530, 6. 580, 5. 604, 6. 664, 22. 672, 1. II 38, 21. 46, 16. 79, 7. 110, 4. suo sibi gladio pereunt I 267, 2 (*cf. Terent. Ad. 958*). qui deo sua sibi opera praetulerunt I 115, 12. *cf.* crescere uelle (quid sibi uult?). *dat. ethicus* tu mihi per omnes portas circumcurses? I 526, 21. *dat. finalis* malo generis humani II M 218, 17. statuit imperator proelium diei Kalendarum II M 226, 27. *cf.* dare tradere. *dat. praedicatiuus* nobis datum est caelum stantibus intueri I 98, 17. *cf.* cognomen nomen. *dat. auctoris* quibus non est ueritas cognita I 484, 16. iustitia contempta deo I 454, 12. inexorabilis ei I 746, 17. execrabile generi humano facinus I 80, 14. — *cf.* accedere decedere esse.
- dator I 192, 7. 482, 14. uitae I 39, 3. dator uitae deus I 379, 18. *sim.* I 297, 12. II 131, 10.
- de *sacpissime* = ex: *cf.* omnino non de nostro, sed ex illorum numero existunt qui I 472, 1. si ex uribus sustulerat, de caelo quoque sustulisset I 113, 7. *item* I 740, 15—17. 741, 13 s. *sensu separatiuo*

cf. commeare emanare excedere exilire exire existere migrare procedere profluere. — abigere delere depellere deponere egerere eicere excludere excutere extrahere fugare liberare pellere rapere reicere tollere trahere transferre. *ad significandam originem cf.* esse generare gignere nasci oriri. unus de philosophia locus I 534, 19. concrescere condere conpingere componere constare esse fabricare facere (fieri) figurare fingere formare. [ut (virtutem) faceret de malorum conflictatione perfectam I 602 adn. cr. § 6.] rerum summa uel de simplici duplex uel de duplici simplex II 34, 20. — capere captare colligere legere percipere proferre. solacium habere de I 462, 7. — apparere capere cernere colligere coniectare docere existimare firmare intellegere noscere probare sentire sperare. *sensu partitio* *cf.* accendere alere augere esse implere inponere inspirare notare. pars exigua de toto I 8, 17. de multis pauca I 428, 3. particula de II 92, 7. aliquid de suo I 243, 2. *sensu relationis*: illud M. Marcelli de consecratione Honoris atque Virtutis (= quod templum Honoris et Virtutis consecrauit) I 73, 24. facile de damno est I 731, 13. debacchatus in orbem terrae II M 196, 6. debellare I 35, 6. 347, 4. 719, 18. II M 206, 12. debellauit deus persecutores II M 235, 2. debellatrix pudoris libido I 32, 5. debere: debuisse fieri aliter (*imperson.*) II 16, 22. quod aliter fieri debuit II 14, 14. nihil fieri aliter debuisse II 10, 18.

debilis: pedes ad ambulandum debiles II 32, 11. = mutilus I 512, 1. 589, 14. II 26, 9. *item, ut uid.* I 6, 1. 330, 11. 331, 6. 332, 10. *cf.* aeger. — curta et debilis disputatio I 538, 21. debilitare (= mutilare, truncare) I 469, 6. II M 215, 15. — II M 225, 6. debitor I 708, 12. decedere: id cui nihil decedere posset I 8, 7. ut naturae immortalis quicquam decederet I 369, 3. ex re tenui II 60, 4. cum sol decederet I 483, 7. *sim.* I 118, 11. decens II 35, 2. 37, 4. 47, 22. decentissimus II 33, 1. 37, 10. decenter II 36, 10. decentia II 27, 2. deceptor II 73, 6. decepatrix I 745, 3. — decere: decet *c. acc. c. inf.* I 492, 9. nec enim decebat ut I 179, 4. decerpere II 6, 12. 36, 20. decidere: quotiens montes deciderint abrupti I 589, 6. in hanc foueam decidit (*proverb.*) I 139, 12. in peccata I 572, 21. in tenebras II M 192, 12. decies (*pro numero rotundo*) I 390, 2. furtim decipere I 76, 18. declamatorium dicendi genus I 215, 13. declarare = ostendere I 15, 13. 366, 11. *al.* declarauit dicens I 311, 16. 328, 6. *sequitur* quod *c. con.* (*pro acc. c. inf.*) I 311, 5. gratulandi officium uoce declarant II 78, 21. = explicare II 106, 22. declinare: *trans.* in malis declinandis I 595, 8. *intrans.* a (fide) I 442, 13. 703, 28. in (malam partem) II 58, 17. 158, 6.

[declinatio I 130 adn. § 5.]

declinatio: III *decl. abl. sing.* cui

II 124, 4. primori II 31, 8. inferiori

II M 210, 8. uolucres I 624, 9. in-

insipiente I 474, 18. inerti, inerte,

cf. iners. *genet. plur.* mensum II

Ph 137, 27. uolantum II Ph 146,

155. alituum II Ph 146, 157. *decli-*

natio graeca cf. aer aether anastasis

daemon daemoniarches monarchia

peplos. *notabilia ex declinatione*

nominum propriorum: *sing. genet.*

Philemonos II 156, 7. a Dioclete

(*nom.* Diocles) II M 237, 10. *ac-*

cus. Io I 39, 22. 40. Melissea I

91, 7. 690, 10. Thalen I 216,

21. *uocat.* o Carneade (-des V) I

454, 11. *plur. dat.* tribus uirgini-

bus Cecropidis I 66, 17. *accus.* Cu-

retas I 86, 19.

decluius I 490, 20.

decocta cute II M 197, 20.

decor I 459, 19. II Ph 144, 124. de-

coris II 27, 5 (*cf.* 10). decorem I

206, 2. II 27, 7. 34, 12. decore I

459, 18 (*cf.* 19). II Ph 145, 149.

an decore *a* *nomin.* decus? II

9, 4.

decorus II 36, 20.

decrepatus senex I 35, 17.

decrescere II 95, 7.

decreta disciplinae I 453, 14. decretis

placitisque I 627, 24.

decuriones II M 196, 22.

decurrere: decucurrisse (decurrisse

GR) I 516, 11. decurrit sanguis

II M 210, 14. astra per spatia caeli

I 117, 7. ad praesidia (deorum) I

108, 22. *sim.* I 165, 8. ad alios

homines I 516, 11. spatium II 51,

14. decursis propositi operis septem

spatiis I 667, 16. decurso tem-

porum spatio I 585, 29. *sim.* I 752,

10. uita I 379, 11. si iuuenilis

aetas uirtute decursa est I 621, 1.

decursis operibus I 3, 20. oratio

cum suauitate decurrens I 562, 13.

sim. I 351, 7.

decursus (*plur.*) aquarum cadentium

II 22, 24.

decus II 38, 12.

dedecorum maculae I 379, 8.

dedere se *alicui rei* I 1, 6. 105, 2.

[*mentem religioni* II M 229, 11.]

dedicare circum II M 191, 8.

dedicationes templorum nouorum I

561, 14.

dedignari *c. inf.* I 682, 3.

dediscere I 190, 7.

editio II M 225, 20.

deducere = ad supplicium deducere

(*hoc* II M 221, 2) II M 188, 16.

deductum clementer a genis men-

tum II 36, 21. *translate* ad I 96,

12. 97, 8.

deesse: non deerant II M 182, 4.

non defuerunt qui II M 191, 15.

defectio mundi I 757, 19.

defendere: non poterit defendere

Aristoteles quominus habuerit mun-

dus principium I 151, 20. *sim.* I

526, 20.

in defensionem sui nihil dixit I 350, 1.

deferre *alicui* obsequium I 749, 13.

honores I 56, 23. 25. II M 209,

19. beneficium II M 198, 6. nos

(*sc.* διάβολον) criminatorem uoca-

mus, quod crimina ad deum defe-

rat I 130, 4 (*cf.* delator). ad Her-

culum de furto I 687, 16.

deficere: ne te deficiat oratio I 104,

4. re et sensu deficimur (-mus *SM*),

et uerbis I 9, 2. 5. *absolute* I 178,

1. 571, 10. 670, 16. sub onere II

64, 2. iam deficiens (*de moribundo*),

II M 201, 5.

- defigunt oculos suos solo I 99, 6. defixus I 139, 13. humi I 585, 3. in terram I 263, 1.
- definire I 156, 25. 180, 7. 446, 4. 700, 15. II 114, 12. *al.*
- definitio I 195, 19. II 56, 23.
- deflagrare (*de ira*) II M 188, 6.
- deflagratio (defraglatio *B*) II 127, 1.
- deflectere *trans.* II M 185, 16. *intrans.* in uitiorum uiam I 485, 16.
- deflorescentem (philosophiam) I 188, 20. defloruerat philosophia II 83, 18.
- defluens ex fonte riuus I 392, 10.
- deformare I 68, 1. II 34, 2. 47, 24.
- deformis I 68, 3. 84, 1. II 25, 17. 75, 8.
- deformitas II M 218, 5.
- defugere I 412, 3.
- defunctus (= mortuus) homo I 60, 19. defuncti = mortui I 55, 25. 109, 9. 173, 9. 391, 9. 654, 1.
- degere uitam I 6, 6. 191, 3. 583, 19. communem I 414, 15. erraticam I 516, 6. senectutem II M 196, 11. *intrans.* sub aliena dicione atque imperio I 475, 15.
- deglabrato corpore I 82, 2.
- degustare I 573, 9.
- dehinc II Ph 141, 91.
- deicere: *proprie c. abl.* I 732, 15. fastigio imperii II M 175, 7. (Hercules) aues deiecit (sagittis) I 31, 13. 32, 3. aqua imbres maximos II 88, 14. oculos suos ab alto I 99, 5. = perdere: hominem I 158, 9. 387, 22. ui et uolentia I 270, 11. qui non uult se ipse deicere (*sic R*, decipere *cett.*), abiciat inimicas uoluptates I 563, 3. — animi deiectus (*dis-cod.*) II M 183, 10.
- deierare per (superos) I 38, 9. 247, 11.
- deinceps I 183, 1. 280, 2. 665, 6. 695, 8. II 61, 2. 156, 14.
- deinde: post *deinde* I 600, 18. postea *deinde* I 162, 4. post haec *deinde* I 55, 2. *deinde* rursus I 313, 5. II 122, 5. *ellipsis quaedam* *deinde* quod (= aliud argumentum est) I 324, 4. 620, 18. *sim.* *deinde* I 382, 9.
- delabi e caelo I 306, 12. in Academiae sententiam II 51, 9.
- delator I 120, 18. ille qui de factis diabolus id est criminator siue delator nomen accepit I 695, 3 (*cf. deferre*).
- delectabilis I 489, 12. 533, 19. 557, 2. [603 adn. § 14.] 608, 10.
- delectare: delectabit se conscientia I 400, 14.
- delectus *cf. dilectus*.
- delegato sibi officio I 12, 12.
- delenimenta I 486, 7.
- delenire I 2, 27. 556, 18. 561, 11. 667, 24. 741, 5. 743, 5.
- delere nomen *alicuius* de familia I 461, 1.
- delibare II M 216, 2. pudicitiam (nubentium) I 78, 2.
- delicate I 598, 6. II M 193, 8.
- delicatus I 229, 4. II 45, 19. [62 adn. § 3.] 63, 3.
- deliciae II M 197, 4. homines usque ad delicias abundantes I 522, 1. in deliciis habuit adulescentem I 682, 17. milites summis deliciis excepti II M 202, 13.
- delictum I 373, 12. 425, 14. 533, 6. II 116, 11. 122, 19.
- deligare oculos ceteris I 257, 13.
- delinquere I 738, 9. 749, 4. II 81, 13. 113, 13. 114, 2. aduersus deum I 312, 8. neque factis neque sermone I 533, 13.
- deliquescere I 620, 2.
- deliquium solis I 718, 12.

- deliramentum II 23, 8. deliramenta I 232, 12. 336, 8. 611, 21. II 89, 26. inconsideratae leuitatis I 269, 20. *sim.* I 410, 9.
- delirare I 183, 9. 190, 17. 442, 6. 593, 8. 707, 17. 710, 5. 755, 14. II 85, 14. *c. acc. c. infin.* I 628, 20. de mundis delirauit (Epicurus) II 86, 19. quicquid de caelo physici delirant I 196, 21. omnia quae delirat Lucretius II 22, 2. — quo (*sc.* Epicuro) sano ac uigente nullus aeger ineptius delirauit I 233, 18. qui (*sc.* Leucippus) ea loqueretur quae nec aeger quisquam delirare nec dormiens posset somnare II 85, 1.
- delirus I 116, 4. 138, 16. 517, 9. 624, 11. 707, 1. II M 175, 10. o delirum caput! I 408, 1. numquam quicquam in rebus humanis dictum esse delirius I 243, 16. *sim.* I 239, 17. 627, 14.
- delitiscetes sub nominibus mortuorum (daemones) I 171, 13.
- delubrum I 37, 3. 61, 6. 113, 7. 182, 21. cum delubris et ludibriis suis I 463, 5.
- deludere aliquem I 39, 7. 202, 16. 370, 20. 21. 558, 3. 696, 19. II 94, 3. insidias I 457, 26.
- dementare II M 181, 10.
- dementire I 386, 20. 621, 7. demen-tisse I 248, 1.
- demereri I 390, 6. deum II 108, 9.
- demergere I 334, 9. demersus in puteo I 266, 6. 8. se in ima demersit I 589, 17. fluctibus I 589, 3. his obscenitatibus animas uelut in caeni gurgite demersit I 565, 24. animas suauitatibus mortiferis tamquam luto caenoque demerserunt I 604, 9. terrenis (*translate*) demersus I 499, 8.
- demigrare ex I 670, 13.
- deminuere: laesum ac deminutum corpus I 382, 18.
- deminutio (lunae) I 759, 15. deminutiones lunae I 117, 13.
- demittere: scapulae a ceruice demissae II 37, 2.
- pronomem demonstratiuum (uel determinatiuum) omissum post relatiuum:* apud quem haec institutio profecerit, (*sc.* is) excitabitur I 94, 11. 252, 16 (*om. id.*) 281, 20 (*om. ea.*) — quid ergo quaeris quae nec potes scire nec si scias, beatior fies? I 142, 8. *cf.* is. — nullo non ad-dente aliquid ad quod (ad id quod *B.*) audierat I 148, 4.
- (alia animalia) demulcent aures II 79, 4. demulsis auribus I 202, 8. id quod sensum demulcet I 562, 19.
- demum II 75, 10. *cf.* tum tunc (demum).
- denegare I 97, 4. 348, 2. 434, 15. II 8, 14. 16. M 182, 13.
- denique saepissime, uelut I 112, 17. 138, 13. 140, 18. 142, 4. 147, 11.
- dens *cf.* *Indic. rer.* — ferreis dentibus saeuire I 434, 9.
- denudare I 84, 1.
- denuntiare I 169, 13. 170, 6. 272, 4. 306, 14. 324, 15. 336, 9. 343, 14. 345, 7. 349, 9. 714, 24. quod *c. con.* (*pro acc. c. inf.*) I 345, 7.
- denuo I 22, 5. 345, 9. 572, 5. denuo regeneratus est I 295, 10. ad infantiam denuo reuoluti II 35, 11. denuo ad uterum reuolui atque ad infantiam regredi I 655, 15.
- deorsum I 98, 14. 102, 14. 146, 17. 173, 18. 244, 4. 275, 4. 598, 11.

- deorsum (-us *P*) uersus (*adverb.*) I 254, 22.
- depelli a recto I 761, 11. de sententia I 176, 6. 442, 3.
- dependere *cf.* rependere.
- deperire *aliquam* (amore) I 38, 18.
- depingere *translate* I 453, 2. 508, 7. sibi *aliquid* I 421, 8. 570, 6. in uisceribus hostiarum futura I 385, 8.
- deplorare *aliquid* I 350, 18. 351, 8. de I 112, 12. perdita et deplorata nequitia I 74, 7.
- deponere arma I 725, 21. purpuram (uestem) II M 202, 20. 206, 10. imperium II M 196, 1. 8. 202, 20. spiritum I 382, 13. 14. errorem I 87, 6. 286, 4. *sim.* I 96, 7. 404, 25. omnem malam cogitationem de cordibus I 421, 13.
- depopulatus est terras I 719, 18. qui aetatem inbecillam libidini suae depopulandam subtraherint I 566, 4. *passive* terra omnis depopulabitur II 109, 17.
- deportare I 23, 13. 15. II 124, 6.
- deposcere II 84, 18.
- depositum II Ph 141, 94.
- depraedatio I 756, 21. mutuae depraedationes I 737, 1.
- deprauare: iustum prauitas hominum deprauare non poterit quominus deo studeat I 549, 8. deprauati sunt ab itinere recto I 395, 21.
- deprauatio II 106, 19.
- deprecari pro delictis I 749, 11. = precari: *aliquem* I 456, 10. II M 221, 14. 234, 19. 238, 1. misericordiam deprecantes I 557, 22.
- deprehendere I 64, 24. 65, 4. in sacrilegio *aliquem* I 111, 10. *sc. animo* I 44, 13. 92, 23. 94, 4. 186, 13. 196, 9. II 79, 20. *al. c. dupl. nomin.* I 35, 15.
- deprimere in imum I 266, 11. animas suas a caelo in terram I 379, 19. illa (animalia deus) depressit ad terram II 27, 16. auxilium praestare depressis et laborantibus I 515, 14.
- depromere I 268, 6.
- depugnare cum *aliquo* I 194, 1. 420, 19.
- depulsores malorum I 165, 3. 696, 5.
- derasis membris I 689, 11.
- derelinquere I 12, 13. 70, 22. 422, 1. 460, 24. 714, 20.
- deridere I 22, 2. 90, 5. 108, 7. 110, 4. 403, 1. 465, 3.
- deridiculus II 23, 13.
- derigere *cf.* dirigere.
- deripere II M 179, 5. 187, 10. 205, 18.
- derisio I 77, 10.
- derisui esse I 491, 3. *alicui* I 395, 17. II M 179, 1.
- derogare nihil persuasioni publicae I 41, 21. fidem praeceptis I 723, 21. *intrans.* religionibus I 89, 5.
- descendit pluuia I 303, 3. unde disciplina eius descendat I 229, 11. (error) descendit ex I 76, 12. 544, 11. II 76, 5. scientia ab I 271, 6. ut ad materiam propositam per ordinem descendat oratio II 70, 24.
- desciscere a deo I 705, 10. 747, 12. ab (humanitate) I 79, 12. 168, 22. 304, 15. II 77, 18. [a substantiae caelestis uigore I 131 adn. § 8.] ad deteriora I 568, 1.
- describere *cf.* descr-
- descriptio (*an* di-?) temporum I 592, 16.
- descriptor morum I 428, 5.
- desecare II M 215, 17.
- desertio I 418, 19.
- desertor I 461, 9. 671, 23. salutis

- publicae II M 224, 3. desertor imperator II M 228, 3.
 desertus I 303, 14. desertae solitudines I 758, 16.
 deservire I 116, 19. 337, 19. 483, 2.
 desiderare *c.- acc. c. inf. praes.* II 110, 19.
 desidère: quotiens desederint terrae in abruptum I 589, 3.
 desiderium: desiderio esse *alicui* I 60, 23. desideria carnis I 377, 5. 724, 4. II 63, 4. corporis II 118, 13. corporis animique I 617, 18.
 designare I 20, 3. 184, 10. 336, 10. 356, 7. 419, 19. 659, 13. cum libido haec facinora designet I 566, 16.
 designatio personarum ac locorum I 330, 7.
 desinere: desinimus, cum interimus I 150, 20.
 desipere: desipuerint (desipierint) I 125, 9. — I 439, 21. 462, 6. II 10, 15. 80, 8. aniliter I 108, 10. inepte adroganterque I 547, 4.
 desolare I 639, 14.
 desperare de deo I 468, 19. de se I 571, 10.
 desperatos uocant (*eos*) qui I 426, 11. desperatus I 426, 12.
 despoliare I 427, 9. 519, 1. 550, 15.
 despondere sororem *alicui* II M 222, 12. desponsa fuerat *alicui* II M 236, 2.
 destinare *aliquid alicui rei* I 5, 7. ad aeterna supplicia I 585, 25. destinati litoris portus II 100, 19.
 destituere: destitutis agrorum cultibus I 635, 8. largire destitutis I 522, 9.
 destringant aciem ingeniorum suorum I 463, 21.
 destructilis II 132, 13.
 destruere I 137, 12. 16. 17. II 54, 19. deos suos I 468, 14. religiones I 470, 6. 15. (religionum) capite destructo I 61, 11. 180, 2. facta eius mirabilia I 407, 22. suas disputationes moribus I 404, 11.
 desuper I 140, 12. 575, 12. II 82, 6. 10. 90, 13. Ph 144, 133. 134.
 detegere falsa I 94, 12. 107, 21.
 detersit lacrimas maerentium II M 172, 11.
 deterere: detriti lacus qui non habent uenam I 394, 15. (cf. *adn.*).
 deterior I 173, 7. 491, 15. in deterius prolabi I 631, 25. natura in deterius prona I 195, 16. deterius *adu.* II M 180, 24.
 determinare I 199, 6. 394, 13. 494, 16. 498, 15. 630, 5. 702, 2.
 detestabilis I 32, 17. 408, 17. 468, 9. 528, 1. 635, 19. 689, 7. 692, 21. 741, 3. II 98, 9. M 182, 9. 208, 4.
 detestabiliter I 431, 3.
 detestari I 725, 15. II M 204, 8. detestandus I 343, 2. 520, 9. *al.*
 detestatio I 469, 13.
 detinere I 73, 19. detentus II M 225, 18.
 detorquere *aliquem* a dei contemplatione I 493, 19. *aliquid* ad I 563, 8. II 106, 3. a I 525, 12.
 detractio uitiorum I 488, 6.
 detrahare spolia II M 217, 3. *alicui aliquid* I 31, 15. 110, 16. 18. 368, 17. 370, 6. 536, 19. II 61, 13. 76, 21. 82, 3. M 207, 5. *aliquem* cruci I 362, 5. patibulo I 720, 10.
 detrectare = nolle II M 184, 18 (*cod.* detract-). 217, 12 (*cod.* detract-). *aliquid* II M 183, 18. *c. inf.* II 14, 10.
 detrudere ad poenam I 270, 12.
 detruncare I 502, 12. II M 215, 16.
 deturbare [II M 213, 6.] *aliquem*

equo I 731, 18. in Tiberim II M 224, 14.

deuagari: ne longius a materia deuagetur oratio II 84, 9.

deuenire ad II 74, 6. 109, 14.

deuertendum huc fuit I 271, 17.

deuerticula I 506, 15.

deuexum caelum I 255, 16.

deuincire II 31, 11.

deuitare I 252, 15. 404, 25. II 74, 6.

deuium iter I 400, 1. longe deuium a ueritate iter I 271, 14. uiae deuiae I 395, 3. deuui anfractus I 5, 25. uita deuia I 205, 2. 378, 22. [571, 16.] secta I 616, 16.

deuolui ad stultitiam pecudum II 98, 18. a summo II M 175, 8.

deuorare I 50, 19. 25. 78, 7. 85, 1. 757, 1. animas I 172, 2. orbem terrae II M 201, 28.

deuoratio: 'facta est' inquit hereditas mea sicut leo' (*Ier. 12, 8*) id est praeda et deuoratio factus sum heredibus meis I 365, 18.

deuotio I 158, 3. 440, 13. 464, 5. 476, 8. 567, 15. 579, 21. 580, 15. II 62, 2. M 190, 10.

deuotissime I 124, 9. 514, 4. 670, 2.

deuouentur templa I 170, 16. deuota mors II M 227, 25. mens I 249, 17. deo suo fides I 420, 4.

deus *cf. Indic. nom.* — uoc. summe deus II M 226, 18. 22. 24. deus caeli (*de uero deo*) I 665, 1. — saepe nomen deus coniungitur cum substantiuus appellatiuis (*saepe ita ut postponatur*), quae uim adiectiuorum habere uidentur, *cf.* ille summus et conditor rerum deus I 712, 4. II 124, 9, *nisi forte quibusdam locis nomen deus potius pro adiectiuo positum est: cf. artifex. conditor. constitutor. custos.*

dator. doctor. effector. fabricator. factor. inluminator. institutor. machinator. magister. opifex. praeses. rector. summus deus *cf. Indic. nom.* — *plural. constanter* dii diis, saepissime, uelut I 8, 14. 11, 10. 13. 16. 33, 3. 36, 19. 39, 11. 40, 21. 42, 3. 61, 19. 62, 6. 63, 25. dii flagitiorum I 74, 9. de diis feminis I 40, 21. maiorum gentium dii I 60, 7.

dexter: pars dextera I 43, 13 (*coni., dextra codd.*). 44, 4. 45, 21. 46, 3. [alter est deo. tamquam dextera (*sc. manus*) I 130 adn. § 2.] qui sederet ad dexteram dei I 314 [1]. 4. 721, 14. [te dextera dei potens ab omnibus periculis protegit I 668 adn. § 14.] dexterarum copulantur II M 214, 18. [cum dextris (*an dexteris scribendum?*) sinistra iunguntur I 602 adn. § 3.] partes dexterarum (*V, dextrae BP*) II 34, 9. dexterior I 488, 10. 735, 7. II 43, 12. aut dextro aut sinistro uersus (*uersum V*) I 187, 25.

dextrouersum I 506, 16.

diabolus: hunc (spiritum) ex bono per se malum effectum Graeci διάβολον appellant, nos criminatorem uocamus, quod crimina in quae ipse inlicit, ad deum deferat I 130, 4. serpens uero ille qui de factis diabolus id est criminator siue delator nomen accepit I 695, 3. — *cf. zabulus et Indic. nom. diabclus. dialectica (fem. sing.)* I 212, 21.

dicare: I 72, 17. homines dicati deo I 758, 8. dicatae deo mentes I 399, 15.

[dicatio (*titulus praesidis*) tua II M 229, 16. 230, 13.]

dicere ius alicui II M 188, 23. cau-

- sas suas II M 188, 25. *sequitur* quod *c. coni. (pro acc. c. inf.)* I 93, 3. 594, 11. 715, 25. 716, 7. II 121, 14. *dicō confirmandi causa additum* I 13, 6. 87, 7. *al.* — (redegit humanam uitam ad similitudinem) non dicam (mutorum), sed (pecudum ac beluarum) I 251, 17. 407, 18. II M 180, 14. *item* non dicam—sed etiam II 110, 4. homo si sibi credit, ut non dicam stultus, certe adrogans est I 213, 18. — *formulae occupationis*: dicet aliquis I 30, 12. 172, 3. 447, 20. dicet aliquis fortasse I 501, 1. 530, 15. dicet fortasse Stoicus I 543, 7. sed dicet aliquis I 683, 24. at enim dicet aliquis I 71, 7. dicat fortasse aliquis I 9, 19. 165, 11. 382, 1. fortasse dicat aliquis I 59, 4. dixerit fortasse quispiam II 121, 12. — *partic. perf.* non est opus dicto scienti quid uelimus I 580, 6. *partic. praes.* sicut Malachiel indicat dicens (*sequitur oratio recita*) I 306, 15. declarauit I 311, 16. 328, 6. ostendit I 314, 6. 367, 11. docet I 318, 9. 325, 11. pater summus—ad filium loquitur dicens I 366, 14. ut hoc Solomon testatus sit dicens I 719, 23. *supinum* infanda dictu I 635, 14. [II 62 adn. § 5.] inprobum I 533, 16. nefas I 605, 8. prona I 4, 2. pudenda I 470, 8. — contra dicere I 133, 4. 606, 17. contra quem dicitur I 744, 20. — scientia bene dicendi I 3, 8. *item* bene dicere I 3, 11. *cf.* benedicere maledicere.
- dicio I 156, 21. 475, 15. 564, 19. II 102, 8. dictare II M 226, 18. dictitare I 153, 12. diducere II 32, 6.
- dies *mascul. saepe, uelut* I 40, 4. 116, 7. 117, 22. 128, 17. 143, 2. 349, 7. 362, 2. 7. 13. 367, 10. 382, 10. II M 186, 11. 16. 188, 10. 197, 19. ante certam (certum V) diem II 16, 9. una nocte atque una die II M 228, 4. — toto die I 390, 4. totos dies I 390, 11. II 11, 17. diebus ac noctibus I 197, 20. — in diem laborare I 12, 14. in diem uictus quaerendus I 258, 18. sol oritur in diem I 144, 8. in dies inualescente iustitia I 439, 3. in dies singulos expectare *aliquid* I 664, 12. saepe in die I 390, 18. per diem (= interdiu) II 58, 20. per multum diem II M 197, 19. quid ergo non diem noctem uocant, solem tenebras? I 462, 19. ille cui nox pro die est et dies pro nocte II M 194, 5.
- differentiam nullam facere delictorum I 709, 19. differre *c. inf.* II M 183, 23. — a I 29, 13. 133, 15. *al.* difficile *adu.* I 491, 1. non difficiliter II M 183, 14. diffidentia I 399, 1. 726, 15. diffidere *c. abl. rei* I 581, 18. *item* diffusus II M 225, 17. de potestate I 111, 11. — I 468, 15 (cf. adn.). non diffiteri I 121, 10. 276, 17. diffuere: corpus I 247, 7. 620, 6. artus I 33, 12. membra II M 214, 8. ulceribus I 681, 22. disciplina I 476, 9. mendacium I 177, 21. diffundere: caro ingens in horrendam magnitudinem diffusa II M 183, 3.
- digiti (manuum et pedum) *cf. Indicer.* — homines timent opera digitorum suorum I 99, 6. figmenta

- digitorum I 102, 15. 274, 12. opera
 humanis digitis laborata II 120,
 26. *sim.* I 443, 12. ritus ad solos
 digitos pertinens I 467, 4. tura
 tribus digitis comprehensa in focum
 iacere I 460, 16.
 digladiari I 265, 3.
 dignari *aliquem aliqua re* I 286, 10.
 522, 11. *c. inf.* II M 237, 6.
 dignatio I 496, 4.
 dignus audiri I 532, 12.
 dilabi in cinerem I 108, 16. II 102,
 2. in tabem II M 211, 8. res dilabi
 (de- *cod.*) coeperunt II M 200, 2.
 dilabentis mundi senectus I 630,
 21. domus ab habitatore deserta
 dilabitur I 247, 6.
 dilacerare I 90, 20. 441, 5.
 dilaniare I 426, 12.
 dilargiri I 705, 6. *passive* uenditis
 aut dilargitis quae amant I 583,
 17 (cf. *adn. cr.*).
 dilatare I 5, 9. 272, 14.
 dilectus II 103, 10. sine dilectu (de-
R) I 467, 10. passim sine dilectu
 (de *P*²) I 607, 10. II M 216, 11.
 sine dilectu (delectu *SP*²) morum
 I 229, 16.
 diligens curatio I 67, 5. *sim.* I 108,
 18. II 89, 1.
 dilucide I 295, 8.
 diluuium I 148, 15. 151, 13. 160, 14.
 517, 20. 695, 1. II 136, 13.
 dimensio I 143, 22.
 dimensus est I 143, 9. 383, 8.
 dimicatio I 207, 9. 24.
 dimidia pars II M 228, 1.
 dimittere uxorem I 570, 1. 2. 748,
 13. noxios inpune I 427, 19.
 per dimotum populum incedere I
 481, 3.
 dinoscere I 202, 6. 612, 9. II 27, 6.
 30, 13. inuicem se II 78, 19.
 directum iter I 4, 16.
 dirigere aliquem in (rectam, ueram)
 uiam I 541, 15. (cf. *adn.*). 542, 22.
sim. I 453, 13. (cf. *adn.*).
 dirimere I 132, 7. 416, 15. II 132, 6.
 diripere pueros I 368, 7.
 dirumpere (dirr- *et* disr- *R*) I 514,
 20. (dirr- *T*) I 711, 1.
 discedere inpune II 116, 5.
 disceptatio I 10, 9. 212, 15. 399, 3.
 517, 13.
 disceptator legis I 718, 3. II 119, 10.
 discere: ignoratio et discitur et do-
 cetur I 266, 18. *c. inf.* I 34, 5.
 551, 19.
 discernit lingua uocem motibus suis
 in uerba II 35, 5. longe discreta
 I 278, 19.
 discidium I 185, 20. 190, 17. 275, 6.
 503, 4. 592, 9. [corporis animae-
 que I 603 *adn.* § 12.] qui disci-
 dium facerent unitatis (*sc. eccle-*
siae) I 395, 7. *plur.* I 555, 7.
 discindere: discissis fluctibus I 631, 7.
 sub disciplina *alicuius* esse II 119,
 16. in disciplinam dare liberos *ali-*
cui I 223, 15. sollemnis disciplina
 noui testamenti II M 174, 7.
 discipulus dei II M 190, 11. Christi
cf. Ind. nom. Christus.
 discoloribus membris II 45, 12.
 [disconueniens *cod. P* II 71, 10, in-
 con- *B.*]
 discordare I 180, 4. 701, 9. a I 547,
 24. secum I 4, 15.
 discors [I 130 *adn.* § 2. discordi con-
 cordia I 145, 1.]
 discrepare de *aliqua re* II 70, 23.
 discrepantes sententiae I 701, 6.
 discrescere: inferior (pars corporis)
 in utrum modum inflata discre-
 uerat II M 212, 4.
 discretio I 392, 17. 619, 7.

- describere: res in ordinem (de- *R²S*)
 I 132, 9. deos per familias (*coni.*,
 de- *codd.*) I 88, 14.
 discriminare II Ph 138, 55.
 discriptio (de- *BHV*) I 147, 5. II
 89, 1. *cf. etiam* descriptio.
 discumbere I 333, 2.
 discursatio II 11, 17. auum per aera
 II 14, 6.
 discursus: gestire discursibus II 10, 3.
 discutere I 6, 5. 463, 3. [I 602 adn.
 § 7.] II M 172, 6. 226, 16. erro-
 rem I 104, 9. 177, 10. 388, 5.
 494, 13.
 disiecta quasi membra I 180, 5. hanc
 cotem nouacula dissice I 125, 25.
 ut nulla ferri acie dissici ualeant
 (primordia) I 233, 5.
 dispar II 45, 13. dispaes multis gra-
 dibus homines I 447, 10. *c. dat.*
 I 265, 17. longe (multo) dispar
 quam II 48, 2. 183, 2.
 dispatens I 202, 15.
 dispendium: qui alterius animae par-
 cit cum dispendio suae I 732, 21.
 disperdere I 162, 14. 582, 16. 635,
 8. 640, 8. 697, 9. II M 179, 26.
 dispergere: animus in multa disper-
 sus I 281, 15.
 dispertire II 38, 22.
 dispicere II 7, 10.
 disponere: in disponendo uitae statu
 I 190, 13. disponens disciplinam
 noui testamenti II M 174, 6.
 disposite I 116, 22. 231, 9. 233, 9.
 dispositio II 24, 9. 25, 1. M 192,
 21. 209, 18. rerum I 7, 6. 593, 3.
 II 94, 6. dispositio(nes) dei *uel*
 sim. I 2, 14. 170, 8. 292, 4. 301,
 8. (16.) 585, 28. 593, 1. 597, 23.
 dispositor rerum naturae I 300, 8.
 dispositus: nihil potest esse dispo-
 situs ad ordinem II 92, 4.
- disquirere I 181, 20.
 dirumpere *cf.* dirumpere.
 dissensiones I 414, 1. 422, 4.
 dissentire a I 53, 8. 138, 19. II 132,
 4. M 189, 5.
 disserere contra (*adverb.*) I 139, 14.
 contra *aliquid* I 470, 22. oratorium
 exercitii genus in utramque partem
 disserendi I 444, 16. de *aliqua re*
 saepe. caelestia I 512, 15. contraria
 I 266, 23. haec I 470, 24. 688,
 15. nihil I 278, 6.
 dissici *cf.* disicere.
 dissidere in *aliqua re* I 7, 2. inter
 se I 4, 15. secum ipse dissidet I
 17, 19.
 non dissimilis I 243, 9. 264, 24. II
 M 178, 10. *c. dat.* I 82, 21. ab eo
 II M 181, 18. dissimilis *c. gen.* II
 M 182, 14.
 dissimulanter I 743, 14. II 96, 17.
 dissipabilis II 90, 4.
 dissipare artus I 434, 10. 747, 18.
 II M 197, 8. membra quasi dis-
 sipata I 180, 5. ictibus cadauera I
 558, 2. cubilia (diuini gregis) II
 M 237, 8. ecclesiam I 395, 8. *sim.*
 I 701, 6. II 70, 16. 132, 6.
 dissociare I 570, 2. 737, 7. a I 618,
 4. 622, 7. se a I 516, 2. 518, 13.
 dissolubilis I 136, 17. 297, 10. 610, 1.
 dissoluere: *in fin. fut. pass.* dissoluturi
 I 623, 22. se dissoluens dogma I
 189, 12.
 dissolutio sui I 623, 16.
 longe dissonant capita legis I 220, 21.
 distantia I 419, 23. II 78, 16.
 distare a I 36, 21. II 114, 15. —
 inter I 2, 13. 193, 6. 539, 10.
 586, 24.
 distendere II 11, 9. 46, 18. M 197, 3.
 distinctio I 708, 23.
 distinguere: deus caelum distinxit

- astris I 114, 10. *sim.* I 23, 20.
 118, 12. 122, 16. II 90, 13. Ph
 144, 131. 145, 141. maculis terga
 distincti (serpentes) II 26, 2.
 disturbare I 230, 9.
 diuagari I 281, 15.
 diuellere I 121, 8. 278, 3. II 86,
 2. *al.*
 diuersus: (philosophi) diuersi ac di-
 uerse illa protulerunt I 606, 8.
 [per diuersa (*sensu locali*) II M
 213, 3.] per diuersa regionum I
 388, 1. in diuersum I 26, 24. II
 20, 1. 37, 15. 44, 2. ex diuerso I
 86, 19. diuersi et uarii I 190, 21.
 261, 15. 510, 8. uarii diuersique
 I 229, 9.
 diues: diuite silua II Ph 140, 79.
 diuexare I 471, 9. 632, 3.
 diuiduus II 85, 20.
 diuinare I 106, 18. 182, 13. 438, 5.
 509, 11. II 68, 11.
 diuinatio I 12, 4. 13, 1. 377, 18.
 610, 18. 624, 19. 696, 19.
 diuinitas: deus, unde ipsa diuinitas
 nominatur I 37, 22. 77, 19. 139,
 8 (cf. 7). = diuina natura *uel*
 condicio: I 50, 13. 167, 9. 369,
 14. 372, 6. 388, 2. 409, 5. 686,
 11. II 17, 12. 68, 8. 9. 72, 20.
 83, 13. dei II 132, 18. = deus: I
 161, 14. 214, 20. 278, 13. 378,
 14. 432, 10. 480, 7. 610, 19. [668
 adn. § 17.] 693, 26. II 82, 11. 20.
 98, 12. [M 229, 2. quicquid est
 diuinitatis in sede caelesti II M
 229, 5.] dei diuinitas I 574, 14.
 uera diuinitas I 337, 17. 431, 21.
 [summa I 668 adn. § 12. II M
 229, 13.] *dubia significatio* I 578,
 12. 620, 20. homines fidem com-
 modant simulacris diuinitatis ac
 numinis I 169, 11. diuinitatis fidem
 meruit (Christus) I 320, 14. ac-
 cepit (Christus) I 410, 7.
 diuinitus I 5, 3. 139, 2. 141, 4. 441,
 2. 459, 16. 755, 18. multa sapienter
 ac paene diuinitus elocutus est I
 475, 1.
 diuinus *saepissime*: cf. animal. homo
 I 231, 8. hymni I 298, 1. insti-
 tutiones I 4, 6. lectiones I 412,
 11. cf. litterae necessitas prou-
 dentia. uoces I 512, 14. dei I 378,
 8. diuina mens dei II 53, 11. ap-
 paret Curetas principes fuisse di-
 uini (*neutr. subst.*) non intellegendi
 (cf. 13) I 86, 19. non credunt di-
 uinis (*neutr. plur.*) I 401, 14. —
 paene diuina uoce I 508, 7. —
 diuinus = diuinandi peritus I 25,
 10. (deus—diuinus) I 37, 21. 99, 24.
 diuisio (mento) inpressa II 37, 1.
 diuortium anima cum-fecit a corpore
 I 650, 13.
 diurnus II M 237, 14.
 diutinus I 458, 14.
 diutissime I 619, 22.
 diuturnitas I [4 adn. § 14.] 650, 2.
 diuulgare I 477, 6.
 docere aliquem de (= ex) I 444, 2.
 472, 15. *c. dupl. acc.* I 248, 6.
 369, 7. *al.* doceri ab I 215, 1.
 docere quod *c. coni. (pro accus.*
c. infin.) I 329, 1. — cf. discere.
 docilis I 244, 10. docilior in his
 ueris (litteris) II 4, 8.
 doctor sapientiae—deus I 5, 3. ma-
 gister ac doctor deus I 381, 2.
 doctrinae I 465, 8.
 dogma I 189, 12. 272, 3. 619, 11.
 624, 5. II M 174, 16.
 dolere amissum regem I 60, 24.
 dolo malo II M 206, 9.
 domestici II M 188, 11. 19. 191,
 14. 198, 4. 221, 2.

- domicilium: domiciliis tegi I 162, 1.
 — I 120, 1. 121, 2. 202, 18.
translate I 205, 6. 238, 1. 396, 9.
 710, 25. II 40, 6. 68, 6. 96, 11.
 dominae cupiditatis ad nutum I
 584, 25.
 dominari I 11, 14. 585, 8. 632, 19.
 663, 10. *part. praes.* I 76, 3. 629,
 23. 631, 18. 654, 15. 659, 12. ut
 rerum omnium dominaretur II 105,
 7. id cui dominari debet I 99, 4.
 in *aliquem* I 30, 13. II M 187,
 21. 219, 1. peccatum in me non
 dominatur I 374, 13. (ut domine-
 tur) in (hoc) mundo I 630, 16.
 753, 14. *pass.* dominatores domi-
 nantur II M 190, 5.
 dominator I 164, 2. II 130, 18. M 190, 5.
 dominatus II 28, 3. 52, 18.
 dominium I 121, 13. 157, 7. 303, 17.
 377, 8. 533, 8. 660, 8.
 dominus *cf. Ind. nom.* Christus. deus.
 domus: domui II 76, 11. domos I
 35, 23 (-us *B*). 63, 2 (-us *PV*).
 4. 13. 164, 17. 417, 3. II Ph 143,
 116 (-us *C*). domi suae II M 187,
 21. ut principes domum tuam in-
 uites I 527, 2.
 donare poenam II 116, 9. uitam *alicui*
 II M 207, 6.
 donec *c. indic. perf.* I 138, 15. 162,
 9. II M 184, 13. 204, 13. 223, 12.
c. coni. praes. I 158, 17. 172, 8.
 238, 3. 412, 15. 476, 9. 635, 5.
 652, 11. 752, 15. 760, 5. II 47, 2.
 58, 8. Ph 143, 114. *c. coni. imperf.*
 I 113, 24. 153, 16. 285, 8. 304,
 2. 5. 634, 1. II 30, 6. 52, 16. M
 177, 2. 180, 24. 191, 16. 197, 13.
 dorsum II 178, 20.
 dotis loco I 73, 10.
 draconis I 517, 17. draconem I 170,
 1. dracone I 66, 16.
 dualis numerus II 34, 6.
 dubitanter I 615, 23.
 dubitare (= incertum esse): quod
 (*accus.*) si quis dubitat I 31, 2.
cum negatione dubitare quin I 336,
 7. 540, 16. 542, 6. 559, 8. 760,
 19. *al.* dubitare utrum—an I 261,
 17. utrumne—an I 253, 1. ut pos-
 sis dubitare quos dicas potissimum
 stultiores, illosne—an illos I 106,
 13. — an I 29, 6. quis dubitat
 (-tet)? *sequ. acc. c. inf.* I 8, 8.
 117, 23. 664, 22. *item* nemo dubi-
 tauerit I 246, 8. 413, 4. ignorabant
 aut dubitabant animas hominum
 immortales esse I 486, 13. = cun-
 ctari *c. infin.* I 58, 5. 531, 5. *al.*
 dubius: dubia luce II M 186, 18.
 non dubii auctores I 125, 16. ne
 quid dubium relinquatur I 125, 15.
 Protagoras deos in dubium uocauit
 I 6, 14. non (nemini *sim.*) est du-
 bium quin I 38, 15. 55, 15. 371,
 21. 512, 16. *al.* non est apud me
 dubium quin I 398, 3. dubium non
 (nemini) est *c. acc. c. inf.* I 193,
 5. 676, 6. II 44, 14.
 ducere parietem per medium II 34,
 4. spiritum II 33, 18. 56, 7. aerem
 ore II 41, 13. uitam I 487, 9.
 613, 22. noctem lusibus I 83, 7.
 = ad supplicium ducere I 350, 8.
 456, 5. II M 220, 14. 236, 8. =
 in matrimonium ducere I 570, 1.
 2. — cum pars membrorum duxerit
 uitium II 54, 19. = existimare I
 85, 10. 193, 3. *al.*
 ductor I 236, 2. 759, 3.
 dudum *cf. iam.*
 dulcedo I 403, 1.
 dum *temporale c. indic. praes.* I 84,
 24. 85, 1. *al. c. coni. imperf.* I
 413, 16. *explicativum c. ind. praes.*

- saepissime, uelut* I 27, 1. 28, 2. 34, 5. 6. 9. 40, 14. 56, 11. 58, 9. 89, 7. 95, 20. 21. 105, 10. II 77, 20. M 199, 23. *condicionale c. coni.* I 571, 7. dum ne I 457, 11. dummodo *c. coni.* I 481, 1. 525, 10. 549, 10. 733, 10. *sine uerbo* II 12, 13. dumtaxat I 189, 17. 610, 9. 685, 1. II 18, 23. 21, 4. dumus: ex dumis et sentibus I 381, 1. duodecies II Ph 137, 28. duodeniginti I 254, 5. duplex: cum duplici fronte Ianus I 51, 13. duplicare II M 199, 14. 203, 9. *al.* duplicitas II 28, 15. 34, 5. durare: herbidae fruges maturitate durantur II 100, 7. *intrans.* semper I 90, 15. diutissime I 619, 22. durescere I 140, 14. durities II 36, 8. durus: durissimum frigus II 88, 7. durissimi rigoris materia II 88, 1. dux salutis I 394, 11. uirtutis I 5, 3.
- Ebibere I 89, 22. ebriosus II M 194, 4. ebur: ebore I 109, 6. 110, 1. ecce I 123, 7. 272, 16. 374, 11. 15. 17. 386, 20. 430, 8. 438, 7. 441, 19. II M 171, 9. ecclesia I 324, 6. 325, 2. 367, 13. 385, 12. 395, 8. 403, 15. II M 172, 2. 12. 173, 6. 174, 14. 175, 4. 177, 12. 228, 13. 233, 18. 238, 4. catholica I 396, 8. 15. [*plur.* II M 232, 12.] *aedificium* II M 186, 18. 22.
- ecquis est qui — ? I 671, 11. eculei (*tortoris*) I 111, 9. edere gemitus I 441, 11. II M 234, 20. *sim.* I 165, 22. II 78, 20. nomen suum I 165, 18. prodigia I 169, 9. exempla II M 172, 16. libido haec edit opera I 566, 16. strages I 551, 16. *sim.* I 697, 2. = parère: II 11, 8. 22. edictum I 304, 6. II M 187, 4. 9. 14. 212, 8. editio ludorum I 73, 3. munerum I 741, 21. editus: editissimum (*fanum*) II M 187, 2. edocere II 104, 9. edomitis desideriis carnis I 377, 5. educare mares liberos I 50, 17. educator I 153, 15. educere: ut nostram hanc fragilem inbecillamque naturam quasi manu ad immortalitatem posset (Christus) educere I 317, 1. eductio I 302, 10. effectio II 89, 26. effector huius mundi deus I 421, 26. effectrix et mater summi boni (est uirtus) I 197, 13. effectus I 162, 3. 178, 16. 435, 11. 494, 20. 611, 7. 618, 10. 693, 22. II Ph 142, 100. sine ullo effectu I 2, 17. effeminare adulescentem adeptis genitalibus I 682, 18. efferare I 253, 20. 416, 10. 425, 4. efferate I 470, 2. efferatus: efferatius II 18, 11. efferitas II M 182, 19. efferre sepulturaeque mandare I 50, 27. adiugatis corporibus elata suboles II 22, 18. laudibus in caelum I 220, 7. (currunt) eferuntur insaniunt I 81, 18. 386, 20. insania I 743, 1. *sim.* I 576, 7. II M 234, 12. insolenter (se) I 473, 18. 539, 15.

- efficax I 473, 2. [efficacissimus II M 233, 4.]
 efficere subolem I 567, 14. II 107, 20. *c. dupl. acc. (nomin.)* I 2, 2. 268, 11. 278, 11. 584, 19. 612, 14. II 33, 12. *al.* efficit ut—non I 543, 1. ex quo efficitur ut II 11, 9. efficere quominus II 13, 15. *c. acc. c. inf. pro* ut I 596, 12. 623, 8. = demonstrare II 23, 6. (uirtus) efficiens uoluptatis I 193, 20.
 efficientia rerum II 61, 11.
 effigies I 41, 2. 72, 15. 109, 22. *al.* effingere I 155, 3. 167, 12.
 efflare animam I 622, 23. spiritum II M 234, 21.
 effluxit colendorum deorum ritus a Melisseo I 92, 14.
 effodere oculos II 30, 16. 19. ceteris I 257, 13. assidue lumina senatus II M 182, 6.
 effrenatus I 76, 8. 260, 5. II M 217, 5.
 effugit anima oculos mentis I 627, 9.
 effundere sanguinem II M 180, 22. *absolute sc.* semen I 683, 22. *unde etiam* I 66, 14. *coni.* (profundere *codd.*). = prodigum esse I 544, 20. II M 216, 11. effusi radii II 30, 7 (*cf.* effusio). capilli II 27, 3. (1). (in quo loco quisque) effusus est (ex utero) I 153, 19. 244, 17. II 10, 7. quae (natura) hominem sic effuderit ut II 10, 10. patri-monia I 523, 1. ex tempore dictum I 199, 21. *sim.* I 15, 4. 199, 18. iram I 172, 9. effusus est in prin-cipum laudes I 404, 27.
 effusio I 424, 12. 550, 9. *plur.* I 756, 17. — effusio radiorum II 30, 5 (*cf. Gellius V 16, 2* Stoici causas esse uidendi dicunt radiorum ex oculis in ea quae uideri queunt, emissionem). *item* effusi radii II 30, 7.
 egens I 511, 13. 520, 7. 524, 12. 544, 21.
 egere *absol.* I 458, 10. *c. abl.* I 2, 24. 14, 14. 19, 19. 30, 6. 168, 10. 221, 17. 482, 19. 511, 19. 518, 6. 534, 2. 589, 19. 596, 6.
 egerere fimum <de> stabulo I 32, 6. *item* stabulum I 31, 14. uitia de corde suo I 32, 7.
 egestas obsita pannis II Ph 136, 19.
 egredi fines I 556, 17.
 egregius (*gradus dignitatis publicae*) I 447, 6. *item* egregii uiri II M 196, 23.
 eicere de (= ex) I 158, 15. 694, 19.
 elegiarum scriptor I 124, 4.
 elementum *cf. Indic. rer.* — prima uirtutis elementa tradere I 484, 19.
 elephantiacus I 379, 6.
 elephantus II 25, 18. M 190, 3.
 eleuare I [55, 4.] 125, 22. II M 183, 17.
 elicere II M 211, 19.
 elidere: eliso gutture II M 208, 4.
 eligere: iusti et electi uiri I 304, 16.
 elinguis I 378, 15. 512, 9.
ellipsis substantiuorum: libro (in Academico tertio) I 571, 15. 513, 23. 574, 15. *al.* Cicero in isdem illis officialibus I 549, 11 (*cf.* I 520, 14). — *cf.* effundere. — *cf.* (in) tranquillum (*sc. mare*). — *pro-nominum*: nemo rem ueritate ponderat, sed (*sc. quisque*) ornatu I 401, 13. aliquis *apud uerbum* inquit *cf.* inquam. — *cf.* 'demonstratium' et qui. — *uerborum*: dicere I 132, 1. 138, 12. 226, 7. 536, 9. 527, 4. *item* rursus in psalmo XLIII (*sc. ait*) I 299, 1. *sim.* I 306, 4. 307, 2. 311, 11. 319, 1. 325, 11.

- 346, 3. *al.* — *uerbi* esse, *saepissime.* *uerbi* facere: I 89, 3. 148, 5. 179, 8. 523, 14. 16. 524, 4. fieri II M 210, 12. 214, 16. *aliorum uerborum* I 151, 25. 259, 14. 454, 22. II 13, 23. quousque Caesar? II M 183, 20. *cf.* posse. — *cf.* *accus. c. inf.* (*subiect. om.*). deinde (quod). nisi (quod in initio responsi). de comparatio magis uel potius *om. ante* quam *cf.* quam. — *cf.* *praepositiones* (*om. ante pron. relat.*).
- eliquare I 146, 21.
- eloquens: quo magis sunt eloquentes —, eo magis I 560, 5.
- eloquentia *cf.* *Indic. rer.*
- eloqui: (oris) officia, sumendi uictus et eloquendi II 35, 4. *aliquid* proferre et eloqui I 258, 11. uirtus sentiendi atque eloquendi II 8, 12. multa sapienter ac paene diuinitus elocutus est I 475, 1. [deum eloqui impossibile I 679, 19.] *c. acc. c. inf.* I 757, 20. cum omnem suam uitam in eloquendo peragant I 224, 18. in eloquendo ornatior I 402, 17. parum facilis I 402, 10.
- eloquium mutis dabat I 716, 22. mutorum linguas in eloquium sermonemquesoluebat I 330, 18. 378, 10. lingua eius in eloquium soluitur I 600, 19.
- elucet ratio I 629, 5. ueritas ex I 479, 15.
- eluctari I 571, 2.
- eluctatio (*B¹*, et *luctatio cett.*) aduersus mala I 206, 5.
- eludere iudicia II 120, 20.
- eluere mentem I 468, 2.
- eluuies aquarum I 635, 22.
- emaculetur labe pectus I 748, 20.
- emanare de fonte I 178, 9.
- emendabantur (= puniebantur) lancea II M 198, 5.
- emendatio sui II 127, 12.
- emendatissimi libri I 108, 10.
- emereri I 376, 15.
- emetitur II 22, 22.
- emicant fulgura I 605, 3. atomi II 88, 3. emicuit II Ph 137, 44. fetus crebris pulsibus gestit emicare II 56, 21. ut bonum emicaret II 106, 7.
- emigrare sede I 622, 3.
- eminere I 233, 2. II 86, 1. nostros montes per bis sex ulnas eminet (*C*, imminet *AB*) ille locus II Ph 135, 8. eminens II 33, 14. 38, 9. eminere inter ceteros potentia I 53, 4.
- emittere fontes I 446, 2. uocem II 41, 5 (plenam). 10. hanc (emitt- *V*, mitt- *cett.*) I 262, 3. nullam uocem ex ore suo emisit I 350, 16. manu (mitti *RH*) I 281, 2. custodia I 665, 10. *sim.* I 620, 17.
- emori I 439, 14. 442, 4. 476, 16. 614, 9.
- emouere: quis mentis emotae I 12, 5. mentes emotae I 384, 17.
- en I 248, 4. 708, 9.
- enarrare II 48, 20. maiestatem dei I 512, 16. uerbo II 6, 5. uerbis I 29, 4.
- enasci: inde homo tamquam fungus enatus est I 683, 2.
- eneruare I 449, 1. eneruatus I 475, 18. 560, 12. 601, 6.
- enim *tertio loco* I 7, 3. 10, 5. 12, 17. 14, 10. 139, 3. 142, 3. 328, 1. 421, 5. 549, 21. 569, 2. 593, 23. 709, 10. 745, 3. II 32, 3. 36, 15. 108, 23. *al.* sed enim I 748, 23. *cf.* at (enim).
- enimvero I 84, 19.
- eniti I 197, 20. in caelum I 157, 18. ad I 571, 2. 601, 14. contra I 536, 6. ut I 728, 20. *c. inf.* I 676, 1.

- enituit multo clarius (ecclesia) II M 177, 13.
 enormis I 84, 8.
 enormitas II M 180, 7.
 eo quia I 185, 9. 544, 10. eo quod
c. coni. I 19, 18. 41, 18. eo ut I 285, 17. 486, 5.
 eodem reuolui I 9, 7. 139, 23.
 epilógus I 411, 4. II 123, 7.
 [epístola II M 213, 17 = edictum.]
 epitome I 675, 7.
 epulari iucundius I 85, 8.
 equi publici II M 201, 2.
 equidem *c. 1 pers. sing.* I 4, 12. 69, 9. 13. 96, 7. 106, 17. 203, 3. 233, 14. 273, 4. 277, 14. 494, 22. 501, 3. 577, 10. 623, 14. 724, 9. II 85, 14.
 eradere memoriam II M 177, 6. *aliquid* de terra II M 237, 12.
 erga *c. acc.* I [4, 10 adn. § 15.] 309, 5. II 123, 15. *al.*
 ergastulum I 460, 22.
 ergo *saepissime, primo loco* I 11, 16. 41, 16. 44, 10. *al. secundo loco* I 4, 11. 9, 2. 11, 10. 12, 6. 23, 16. 27, 13. 28, 5. 30, 4. 20. 33, 7. 37, 10. 15. 38, 4. 40, 10. 45, 13. 46, 14. 47, 11. 48, 12. *al. tertio loco* I 42, 12. 194, 9. 710, 28. 715, 10. quodsi quaeras ab iis, quomodo ergo non cadant —, respondent.. I 256, 9. *in apodosi* I 63, 13. 118, 1. 119, 8. 10. 120, 9. 121, 3. 280, 9. 533, 21. 537, 10. 697, 14. 699, 20. 25. 705, 20. 706, 25. 754, 21. II 85, 20. 93, 19. 103, 20. 105, 17. 112, 4. 117, 18. an Archimedes — potuit, deus ergo — non potuit —? I 117, 8. 15. *cf. quid (ergo?).*
 erigere aras ac templa *alicui* I 116, 6. superbum caput I 474, 11. in pedes suos erigi II 10, 3. hunc (sc. hominem) rigidum erexit (deus) II 27, 14. erectus II 38, 8. mentes erectae (ad) I 102, 8. 174, 20.
 eripiet Epicurus quia (*pro acc. c. inf.*) I 151, 24.
 errabundo cursu II 100, 18.
 errare in *aliqua re* I 43, 10. in eo aliquid I 236, 17. *cf. sidus.*
 erraticam uitam degere I 516, 6.
 erratio I 457, 10.
 in errore esse I 132, 12.
 erubescere *c. inf.* I 425, 10. II 77, 21.
 erudire ad *aliquid* I 3, 4. 74, 8. 205, 1. 263, 5. 371, 11. 405, 14. 423, 3. 436, 8. 484, 7. 560, 15. 628, 22. 711, 6. 742, 21. se ad iustitiam I 761, 8. ad contemptum dei II 130, 13.
 eruditio iustitiae I 379, 5.
 eruere I 635, 20. 639, 7. erutis oculis II 30, 15. quid eo facias qui ipsi sibi oculos eruat, ut omnes caeci sint? I 103, 18. libidines I 250, 12. religiones radicitus I 123, 10. nec a uestigiis suis eruat (homo) quod adoret I 174, 21. = reperire: I 70, 11. 690, 9. ueritatem I 188, 15. II 96, 18. disserendo I 228, 5. = liberare: I 746, 7.
 erumpit ueritas a pectoribus I 96, 22.
 eruptio fontium I 592, 19.
 escendere *cf. ascendere.*
 [esitare I 50, 21.]
 esse: *concessiue* esto II M 194, 7. uerum esto I 410, 17. — estote aequi I 421, 12. fuere I 150, 8. 277, 3. II 83, 5. — futurus est *cett. pro* erit *cett.*: I 30, 7. 513, 9. 575, 13. 605, 24. 632, 17. 752, 9. *al. futurus* esset I 297, 2. 309, 4. 311, 15. 325, 15. 366, 13. 446, 14. 683, 18. II 8, 20. *infinitiuus* fore I 150, 13. 151, 23. 176, 6. 367, 11. 478,

3. 566, 11. 664, 19. 22. 669, 8. II M 226, 13. futurum (esse) *saepe*, *uelut* I 307, 14. 310, 3. 331, 10. 333, 8. 346, 8. 349, 4. 16. 351, 9. 352, 2. 354, 5. 368, 13. 383, 4. 634, 10. 640, 10. 646, 13. 715, 16. 717, 5. 718, 14. 756, 9. II 127, 1. (*cf. infra* esse *c. aduerbio*.) fore ut, futurum esse ut *cf. 'coniugatio composita'*. — in futurum I 12, 14. 202, 11. 377, 23. 380, 1. II 79, 10. in futuro I 237, 3. 615, 16. II 158, 4. — esse *cum aduerbio*: sic esse I 731, 23. forma non ita est ut I 488, 18. illis fuit bene, male I 242, 16. qui sceleratus in hac uita feliciter fuerit (*cf. 9* miserrimus fuerit) I 241, 8. quod (quae) sic futurum (-ra) esse I 331, 10. 351, 9. 715, 16. 718, 14. *item* ita I 640, 10. est plane cur I 236, 10. erat plane cur I 67, 10. est uero cur I 70, 21. est uero quod *c. coni.* I 124, 13. — esse *c. praeposit.* a I 187, 18. de I 13, 4. 21, 3. 139, 24. 148, 10. II 72, 1. ex I 27, 5. 42, 3. 135, 12. 143, 21. 157, 11. 406, 9. II 86, 16. 87. 23. 89, 6. in *c. acc. cf.* modus potestas. in *c. abl.* I 3, 9. 8, 16. 18. 9, 23. 135, 12. 143, 20. 144, 21. 601, 7. 8. II 100, 8. 118, 2. 4. 123, 13. *al.* esse in errore existimatione gloria opinione persuasione potestate sensu sententia statu uero usu *cf. error cett.* — adiumento argumento contemptui contumeliae cupiditati curae derisui desiderio exemplo exitio horrore impedimento ludibrio miraculo odio ornamento ostentui pabulo praedae salutis terrori uictui uoluptati usui esse (*alici*) *cf. adiumentum cett.*

esurire I 303, 2. 481, 14. 483, 6. 492, 13. 520, 2. 671, 13. II M 234, 13.

et = etiam *passim*, et ipse *saepissime. cf.* sed (et). — et—non I 32, 20. 119, 8. *al.* et non—et I 473, 20. 552, 3. II 33, 3. et—et—non I 89, 6. II 4, 4. 42, 8. et—et—non—et non II 56, 4. et non—et nihil I 448, 6. et—non—et nondum I 234, 2. et non—et numquam II 121, 19. et—etiam I 422, 8. et—quoque I 137, 12. 440, 9. et quidem I 3, 25. 19, 15. 60, 20. 63, 5. 72, 9. 116, 2. 135, 16. 440, 13. 458, 23. 485, 9. 634, 13. 707, 18. II 4, 23. 5, 9. 6, 2. 24, 14. 58, 1. 24. M 189, 4. 196, 23. — *cf. ceteri.* — et item *cf. item.* — et—pariter et *sim. cf. pariter.* — et simul, et—simul—et *sim. cf. simul.* — et *in apodosi cf. nondum.*

etenim *primo loco* I 178, 3. 376, 14. II 83, 11. *secundo loco* I 275, 4. 605, 3.

ethica (*femin. sing.*) I 213, 7. 703, 21. 706, 4.

etiam *cf. aut. et. non. tam.*

etiamnunc I 19, 10. 79, 4. 90, 19. 152, 13. 346, 8. 409, 2. 682, 18. 689, 4. 692, 1. 694, 5. II 4, 5.

etiamsi *c. indic.* I 204, 12. 246, 4 (*fut. II*). 283, 4. 583, 13. II 13, 12. 61, 11. *c. coniunct.* I 49, 17. 178, 1. 236, 10. 269, 16. 433, 4. 455, 11. 512, 5. 530, 2. 559, 9. 568, 9. 681, 24. 739, 21. 749, 10. II 21, 21. etiamsi nulli alii, nobis certe proderit I 400, 13.

etiamtum (-tunc *P*) I 46, 22. 65, 19. etsi *c. indic.* I 236, 14. 524, 9. 675, 10. 747, 18 (*fut. II*). II 78, 17. 113, 15. *c. coni.* I 570, 9.

- 704, 10. etsi non (*sine uerbo*) —, tamen I 106, 4. 177, 6. 425, 22. 496, 20. II 64, 14. M 187, 10.
- euadere *c. accus.* I 711, 3. in summum (uia) I 485, 12. ad I 487, 2. 554, 11. II 117, 10.
- euagari I 413, 6. 555, 6. 587, 9. extra legitimum torum I 541, 5.
- euanesce: euanuit uisus I 621, 2. religiones falsas euantituras esse I 413, 2.
- euangelium I 367, 8. 720, 24. II M 174, 11.
- euehi ad summum (gradum) II 69, 12. euectus sum coarguendi studio longius I 541, 17. [euexit (deus) te ad columnen imperii I 4, 10 adn. § 13.]
- euellere I 537, 5. 738, 2. II 30, 16. *translate* I 538, 7. 542, 20. 545, 7. II 122, 7.
- euenire: *alicui aliquid* I 194, 15. 438, 5. 454, 1. II 84, 16. inde euenit ut I 371, 2.
- euentum I 76, 17.
- euentus I 170, 4. somniorum II 59, 4.
- euersio I 69, 16. II M 176, 3. religionis I 264, 11. *sim.* I 103, 14. 503, 2.
- euersor I 638, 15.
- euertere I 60, 22. lucum I 127, 10.
- euerti bonis II M 209, 13. philosophiam *et sim.* I 138, 6. 19. 139, 11. 188, 13. 190, 20. 251, 1. II M 172, 3. 12. 184, 2.
- euidens I 66, 18. 755, 15. euidentissimus I 138, 16.
- euigilat quasi ignis II 58, 8.
- euisceratis corporibus I 399, 16.
- eunuchus II M 187, 20. 188, 13. 207, 14. 217, 8.
- euocare I 388, 7. 10.
- euolare II M 200, 20. II Ph 143, 116.
- euomuit tres libros I 404, 14.
- ex: *e ante c*: *e* caelo I 50, 6. 142, 22. 146, 13. 156, 1. 187, 18. 246, 7. 306, 12. 316, 8. 341, 6. 371, 17. 484, 3. 618, 23 (*a SP*). 645, 9. *al.* (ex caelo I 47, 11. 155, 16.) *e* (ex) contrario *cf.* contrarius. *alia* I 651, 20. II M 207, 21. 214, 3. — *e ante d*: *e* duobus I 528, 9. 558, 4. II 46, 3. 76, 23. 117, 22. (ex duobus I 63, 18. II 106, 9. 13.) *ante f* I 153, 3. *ante g* II M 205, 6. *ante l*: *e* limo I 149, 13. 156, 2. (*codd.* *e uel ex* I 147, 10.) *ante n*: (*e nihilo cf. nihil.*) I 27, 5. 406, 1. *ante 9* I 642, 6. *ante r* II M 223, 14. *ante s*: I 80, 2. 331, 8. 334, 11. 362, 9. (*codd.* *e uel ex* I 16, 6. 331, 8. 334, 11.) *ante t*: *e* terra I 153, 2. 13. 156, 2. 483, 10. 517, 16. 599, 6. 618, 19. 629, 25. 630, 13. 632, 18. II 87, 1. *al.* (ex terra I 66, 6. 175, 5. 187, 19. 516, 5. 619, 8.) *ante v* I 586, 16. 587, 15. II Ph 137, 38. M 223, 14. — *sensu temporali*: ex quo = postquam I 628, 16. [668 adn. § 11.] 691, 3. 756, 5. — Hieroclem ex uicario praesidem II M 189, 18. *ad significandam originem*: omnes (deus) suis ex se pellibus textit II 7, 19. ea quibus ex se armantur II 9, 1. *cf.* esse nasci procreare uiuere. — *cf.* arguere argumentari confidere credere inuenire iudicare metiri ostendere peruidere ponderare probare putare scire. *sensu causali*: ex hoc quia II 72, 7. ex hoc ipso quod I 48, 17. 417, 21. ex hoc ipso si I 549, 20. ex eo quia I 697, 12. 13. ex eo quod I 193, 19. 252, 4. 439, 1. ex incerto certum subuertere II 77, 5. uates ex instinctu daemonum

- cecinerunt I 640, 11. monumentum fecerunt ex nomine, ex professione I 72, 16. — ex libris Sibyllinis mater Idaea est accita I 126, 13. *cf.* efficere facere (fit). *sensu partitino*: ex mutis paene omnia I 98, 17. alter ex I 63, 18. pars ex toto I 216, 15. [131 adn. § 9.] cum neque ex cibo quicquam minuat II 36, 17. ex quorum fetibus aer et terra et maria completa sunt I 146, 25. *cf.* esse. — *cf.* (ex) aduerso contrario diuerso integro parte proximo transuerso.
- exactio II M 180, 14. 15. 181, 2. II M 208, 13.
- exactor II M 209, 5.
- exactus I 710, 9. exactissimus I 546, 20.
- exagitare I 554, 1. II M 198, 17.
- exaltare I 382, 20. 724, 20.
- examen apum I 677, 5. II 95, 15. — I 303, 15. II M 211, 20. examen facere meritorum I 652, 12.
- examinare *aliquid* uero iudicio I 499, 1.
- exanimis I 620, 14.
- exanimus I 102, 1. 693, 9.
- exarsit dolore II M 224, 21. qui exarserit furore tamquam stipula I 431, 10.
- exaudire = audire: I 102, 3. 690, 6. = explere preces: I 637, 6. 640, 7. 758, 19. II M 226, 23. 24.
- excaecare I 360, 10. 494, 11.
- excarnificare II M 172, 13. 187, 24.
- excedere: *de daemonibus*: ex homine I 387, 3. de uate I 387, 11. de corporibus I 165, 17. ne liber excedat modum I 94, 7. *translate* fines modum terminos (*alicuius rei*) I 141, 13. 189, 21. 301, 2. 535, 3.
- 539, 16. 563, 15. 708, 3. *aliquid* I 107, 18. II 51, 11.
- excelsus I 105, 18. 141, 12. 165, 14. 266, 9. 500, 8. 531, 14. 546, 6.
- exceptio I 189, 17. 20. nullam exceptionem fieri oportet, quin—sit nefas I 558, 18.
- exciderunt a deo I 344, 9. *sim.* I 396, 1. si uel imprudenti alicui exciderit bonum uerbum I 84, 14.
- excidere II M 175, 4. 181, 6 (*coni.*). de montibus lignum I 666, 10. iram II 112, 14. 15. *cf.* excindere.
- excidium I 93, 15. 297, 22.
- excindere I 68, 15. 180, 2 (*R. excid-cett.*). excinduntur montes I 589, 10. nitia I 261, 6 (excid- *HPV*). ueritatem I 410, 10 (excid- *RHPV*).
- excipere corpore ferrum I 234, 7. qui eam sententiam exceperat (= de quo illa sententia lata erat) I 146, 7.
- excitare I 83, 10. e somno I 334, 11. mendaciorum nebulas I 57, 16. *sc. mortuos* ad uitam I 760, 14. ab inferis I 393, 15. = ad statum rectum erigere: homo ad contemplationem mundi excitatus I 691, 14. *sim.* I 173, 17. 246, 18. 597, 11. 600, 22. 612, 18. II 121, 1. excitauit deos principes qui II M 172, 4.
- exclamare II M 183, 19. 212, 7. ad deum I 640, 5. uoce magna I 360, 12.
- exclisit Diagoras deos I 6, 15. iustos heredes I 427, 12. — de I 385, 1. II 17, 2.
- excogitabilis (*ex Plauti Mil. gl. 544*) I 29, 12.
- excolere terram I 147, 4. deos auro I 109, 6. simulacra I 534, 7. 9. uitam hominum I 995, 13.

- excors I 29, 12 (*ex Plauti Mil. gl. 544*). 36, 13. 245, 7. 266, 2. 439, 11. = ἀνόητος I 443, 11.
 excrescere: animalia excreta I 154, 1.
 excruciare I 12, 19. 426, 3. 438, 9. 478, 5. 542, 12. II M 198, 1.
 excubitores II M 207, 16.
 excurrere II 24, 13.
 excusatio I 309, 12. 370, 22. 371, 7. 373, 12. 374, 7.
 excutitur ignis (*sc. ex silice*) II 88, 2. mysterium I 84, 1. de gradu II 69, 24. a ueritatis uia I 493, 18.
 exemplar: M. Tullius eloquentiae ipsius unicum exemplar II 64, 3.
 exemplo esse *alicui* ad II 76, 13. proponi in exemplum *alicuius rei* I 126, 12. 189, 6. et uerbis et exemplo I 376, 2. *cf. edere*.
 exerceri = corpus exercere I 228, 17.
 exercitati duces I 493, 15.
 exercitatio I 3, 13.
 exercitium II M 200, 11. exercitii genus oratorium I 444, 15. exercitia uirtutis I 212, 7.
 exhalare I 622, 22.
 exhaurire tantum laboris I 493, 9. si patriam pestilentia exhausserit I 538, 16.
 exheredare I 365, 5. 721, 22.
 exheres I 461, 1.
 exhibere *aliquid* I 101, 1. 106, 17. 117, 15. 348, 12. 21. 379, 22. 383, 13. 523, 4. 15. 550, 19. 561, 7. 569, 5. 576, 17. 605, 14. 749, 17. II 81, 12. M 180, 16. 181, 2. 209, 1. *alicui* I 254, 10. 11. 315, 2. 329, 1. 579, 2. 605, 19. 733, 8. 756, 15. II 19, 17. 72, 9. 132, 10. M 185, 6. [213, 9. 233, 3.]
 exhorruerit omnia I 542, 9.
 exhortari ad I 557, 7.
 exigere I 327, 7. *aliquid* ab *aliquo* I 106, 20. II M 199, 19. poenas de *aliquo* II M 179, 10. ut I 86, 22.
 exiguum laetari I 540, 16.
 exilierunt oculi eius de caueis II M 234, 15.
 exilis oratio I 178, 9 (*cf. emanare*). exiliores uenae I 623, 2.
 eximere uitia I 488, 2. [uinculis parentes I 55, 1.]
 eximium facit (sapientia deus) hominem (in hoc quod) I 203, 6. 612, 22.
 exinde I 285, 3. 304, 7. 330, 2. II M 183, 20. (nihil fieri) exinde apparet quod I 243, 2. II 87, 21.
 exire obuiam *alicui* longius I 76, 22. ex I 296, 16. de I 666, 6. 714, 16. in memoriam I 89, 7.
 existimare: quem deum uocare existimauimus (ὃν θεὸν καλεῖν νενομίκαμεν *Plato*) I 713, 5.
 existimatio bona I 438, 13. mala I 198, 22. existimationi hominum seruire I 198, 17. aliorum I 206, 11. qui sunt in hac existimatione (= existimant) I 472, 14.
 exitialis I 635, 5.
 exitio esse *alicui* I 69, 13. II M 236, 1.
 exitus aquarum II 22, 24. = mors I 113, 23. 114, 14. II M 173, 2. in exitu I 623, 18. — fabularum II 156, 18. argumenta absurdos exitus habent I 120, 16. responsa in ambiguos exitus temperare I 163, 17. ex quibus (sententiis) exitum non habent I 587, 10. exitus (somniorum) I 697, 1.
 exorbitare a praestitutis itineribus I 116, 14.
 exordiri [I 4 adn. § 14]. *aliquid* I 71, 1. 130, 5. a I 289, 1. *sc. dicere* II 125, 3. a I 27, 11.

- exordium I 7, 17. 151. 4. 679, 18.
 in exordio I 162. 20. ab exordio II
 87. 10. rerum I 162. 13. mundi I
 629, 1. 664, 16. exordium sumere
 = incipi I 591, 22. a II 44. 16.
 = initium facere: a I 14, 20.
- exoriens nasus ex II 33, 9.
- expediant acumen suum I 197, 17.
 expedit *c. inf.* I 167, 10. 262, 15.
- expeditus (ac) nudus(que) I 2. 7.
 585, 6. expediti—inpedimenta—con-
 pediti I 584, 23—25.
- expellere finibus II 82, 22. regno I
 35, 16. 55, 3. 416, 1. in miseriis
 II 10, 6.
- experimenta cottidiana I 191, 1. 260, 4.
- experiri propitios sibi deos I 405, 6.
- expers *c. gen.* I 36, 21. 617, 6. II
 75, 1. *al.*
- expetere: coli se deus expetit I 601,
 23. *intrans.* ne in ipsos expetant
 poenae I 111, 16.
- expiare I 60, 22. 385, 13.
- expilare II M 204, 20.
- explanare I 14, 21. 149, 15. *al.*
- explanatio I 9, 26.
- explicare: explicavi I 208, 16. 240,
 20. 270, 4. 606, 8. 628, 24. 650,
 6. explicassent I 411, 8. explicata
 I 675, 11. inferius (labrum) foras
 molliter explicavit (deus) II 36, 13.
 litteras I 411, 8. *sc. enarrando*
aliquid I 95, 10. 107, 20. 208, 16.
 270, 4. *al.* quae septem volumini-
 bus explicata sunt I 675, 11. de
aliqua re I 628, 24. II 109, 22.
 explicat se spiritus ex uiscere II
 39, 8. *sim.* I 622, 19. explicet se
 ex hac uoragine I 139, 15.
- explodere fabulam I 48, 21. explosa
 iustitia I 418, 13.
- expolire I 100, 25. *translate* I 79,
 11. 518, 20.
- exponere pueros I 427, 5. 559, 5.
 oculis *aliquid* II 38, 1. = contem-
 ptui exponere: nomen dei I 27, 1.
 — cum homo exponit infantiam I
 600, 24. exposito uetere homine
 (*cf. Auctores*) I 261, 7.
- exportare foras II M 195, 13.
- exposcere I 97, 9. 401, 21. 519, 17.
 II 63, 4.
- exprimere uuas I 70, 8. libidines sal-
 tando I 742, 17. adulteriā in the-
 atris I 433, 2. ea in quibus uel
 maxime diuinitatem suam proui-
 dentia mirabiliter expressit II 17,
 12. *aliquid uerbis* I 569, 8. 574
 2. *aliquid* uix exprimi potest II
 36, 21.
- exprobrare I 305, 5. 341, 2. 418, 10.
 II M 178, 21.
- expromere precem I 27, 10.
- expugnare *aliquem* II M 190, 12.
 202, 2. ueritatem I 401, 20. *sim.*
 I 416, 10. I 564, 12. feminarum
 pudicitiam I 36, 3. quod est nobis
 expugnandum (= fortiter efficien-
 dum) I 562, 9.
- expulsio I 418, 19. *plur.* I 555, 7.
- expulsor I 432, 17.
- expungere satellites pretiosis uestibus
 et aureis nummis (= satellitibus
 mercedem soluere, *cf. Bueneman-
 num*) II M 216, 14.
- exquisiti dolores I 435, 22. cruci-
 atus I 639, 12. 758, 15.
- exsanguis II Ph 136, 15.
- exsculpere II Ph 146, 153.
- exsecare: exsectis uirilibus I 65, 4.
- ex(s)ecrabilis (*in codd. plerumque*
execr-) I 80, 14. 224, 7. 238, 14.
 395, 19. 542, 16. 566, 13. 635, 14.
 667, 14. 742, 6. 757, 5. II M 175,
 3. 178, 1. artes (= magicæ) I
 168, 2.

- ex(s)ecrare I 160, 20. 729, 5. II M 198, 11. execrandus I 386, 15. 387, 13. 728, 6. non sacranda, sed execranda I 687, 11.
 ex(s)ecratio I 84, 13. 469, 10.
 ex(s)equi *sc. disputando* I 25, 4. II 6, 12. latius II 6, 18. *sim.* I 5, 9. 7, 10. 94, 7.
 exsequiae II Ph 141, 92.
 ex(s)erere gladios I 81, 17. uires eloquentiae I 104, 2. in hunc ingenium suum crudelitas exerit I 728, 17. exerit se uera religio I 106, 24. ueritas I 177, 10.
 ex(s)istere I 38, 1. 138, 15. 140, 1. *al.* aqua existit de halitu terrae II 88, 12. ex infinito I 13, 19. non de nostro, sed ex illorum numero existunt qui I 427, 1. quod plurimae sectae haberent existere I 394, 19. adfectus a deo ab initio hominis existunt conditi II 157, 22. = fieri *cum praedicatio substantiuo* I 58, 4. 60, 17. 91, 7. *al.* adfectus—uitia et iniquitates existunt II 158, 6. *adiectiuo* I 46, 13. 178, 10. II M 226, 22. *al.*
 exsoluere praemium uirtutis *alicui* I 466, 8. [*sim.* I 4 adn. § 15.]
 ex(s)pectare: quem locum (aedificii) leue pondus expectet II 22, 22.
 ex(s)tare: extant anguli I 707, 1. *sim.* II 37, 4. 20. ex II 19, 10. — II M 220, 8.
 ex(s)tingtor I 237, 16.
 ex(s)tinguere: in maturis funeribus extinguui I 229, 19. oculos omnium repente obiectus fulgor extinxit I 127, 18.
 ex(s)tinguibilis I 650, 4. 707, 2.
 ex(s)tirpare I 425, 16. 535, 25. 575, 19. II M 237, 7.
 ex(s)truuntur maria I 589, 9.
 ex(s)ultare super dei filium I 368, 9.
 exultatio II M 237, 13.
 exsuperare II Ph 136, 14.
 ex(s)urgere I 476, 5. 758, 1. II 33, 12. M 172, 2.
 exta II M 184, 11.
 extemporalis cibus I 12, 15.
 extendit (Christus) in passione manus suas I 383, 7. pios cum fletu et gemitu extenturos esse ad caelum manus I 640, 14.
 exterminare I 269, 11. 399, 11. 424, 5. 515, 11. 538, 18. terris I 368, 9. eos adfectus—exterminauerunt (= latius et extra fines extenderunt, *cf. Buenemann.*) I 555, 5.
 externus ictus II 55, 3. *sim.* I 136, 17. II 7, 21. uocabula I 396, 7.
 exterae nationes I 278, 1. 305, 2. gentes I 714, 26.
 extollere uirtutem summa laude I 729, 22. se altius I 460, 10. 474, 12.
 extorquere *aliquem* II M 187, 12. 204, 21. extorti (daemones) I 471, 13. 725, 2. extorquent dicatas deo mentes euisceratis corporibus I 399, 16. quod Aristoteli Plato et Epicurus extorquent I 151, 22.
 extra *adu.* posita I 250, 15. 703, 1. *c. acc.* I 75, 4. 10. 740, 7. II 26, 5. 158, 5. M 201, 19.
 extrahere foco torrem I 328, 4. de I 272, 14. II M 223, 11.
 extraordinarius I 636, 14. II M 180, 18.
 extrarii ictus II 15, 10.
 extremus occasus I 143, 13. extrema corporis I 623, 2. ad extremum I 489, 18. ut sententiam differat in extremum I 398, 15.
 se extricare ex fouea (*prouerb.*) I 139, 12. animalia si aliquo se modo in fugam extricauerint (*sc. ex laqueis*)

- I 572, 17. unde se extricare non queunt (*sc. disputando*) I 591, 19. extrinsecus I 177, 19. 181, 16. 199, 2. 496, 13. 540, 19. 618, 11. 748, 7. extundere aliquid (= elaborare librum) II 4, 10. exturbat (ipsam) huc atque illuc praecipitem II M 219, 20. exuberare: (fontes) I 392, 10. 759, 18. *aliqua re* I 152, 8. 348, 13. II 46, 19. 101, 1. *ager in sentes exuberat* I 537, 19. *exuberat illi rerum copia* I 5, 10. exuere *aliquem* indumento iustitiae I 534, 5. bonis I 467, 17. exui uestibus I 73, 16. exuta uisceribus pellis II M 179, 5. exui patrimonio I 530, 17. exutus uestem priuatam II M 195, 8. exutus ac nudus II M 178, 8. exuto socero II M 183, 25. *item* II M 195, 24. qua (purpura) se exuit II M 195, 11. exulantur (daemones) uirtute diuini nominis I 471, 14. exurere I 22, 6. 152, 10. II 83, 1. 102, 2. *aliquem* II M 187, 13. 201, 12. exustio II M 188, 17. exustioni tradi I 759, 4. exuuiae I 110, 21. 171, 1. 348, 12. 362, 11. 720, 13. 752, 13. II Ph 143, 106. 118. M 179, 8. Fabre factus I 108, 5. 141, 6. 653, 2. fabrica I 70, 14. 131, 1. 141, 7. 142, 13. 150, 9. 712, 23. II 83, 9. 91, 3. = officina: armorum II M 181, 5. fabricare I 9, 19. 17, 14. 100, 22. [130, 5 adn. § 2.] 140, 12. 160, 17. 245, 18. 299, 7. 322, 9. 578, 13. 582, 8. 588, 11. 590, 2. 593, 14. 594, 2. 597, 13. 629, 21. 692, 21. 750, 25. 751, 23. II 89, 23. M 172, 3. 177, 7. 181, 3. 215, 8. 233, 2. 3. fabricandi ferri usus II 99, 13. *aliquid* de materia I 113, 9. *deponens*: aereos orbes fabricati sunt I 255, 21. fabricatio I 291, 10. 582, 5. fabricator I 115, 1. 325, 5. 591, 9. fabricatrix illa rerum prouidentia I 752, 5. uoluptas mortis est fabricatrix (et uirtus immortalitatis) I 564, 14. 621, 14. fabula *cf. Indic. rer.* — paucorum dierum fabulas adsequuntur I 523, 12. fabula poetica I 91, 12. fabulari I 518, 3. 742, 15. fabulose I 654, 9. fabulosus I 40, 20. 43, 7. facere (fieri): fieri ex causa *aliqua* I 97, 17. *cf. infra* ex quo fit ut. — de = ex I 135, 10. 147, 15. II 41, 8. 89, 15. — *alicui aliquid* (= inferre) I 80, 19. sibi malum I 492, 17. quid his (iis) facias qui I 245, 14. 436, 14. quid eo (de eo *R*) facias qui I 103, 16. quid Cicerone (uel Ciceroni uel de Cicerone *codd.*) faciemus I 240, 11. idem fecerunt de Ione I 57, 10. quid de iis faciunt I 605, 26. facere aduersus maiestatem dei II M 179, 11. *aliquid* fit aduersus *aliquem* I 424, 18. 425, 24. in *aliquem* I 424, 17. *cum aduerbio* I 142, 2. II M 219, 13. *al.* oportet ita fieri I 349, 7. 368, 19. audacius contra deum confidentiusque fecerunt II M 179, 23. bene II 71, 12. 21. *alicui* I 527, 20. uobiscum I 437, 3. male I 624, 18. II 71, 20. *alicui* II 75, 8. *aliquid* I 429, 16. 496, 21. 521, 14. *al.* — quam mirabiliter in homine ad pulchritudinem (ea) faciant (= ualeant) II 8, 16. — *cum adiectiuo praedicatiuo* (= reddere) *sae-*

- pe, uelut* I 19, 4. 69, 12. 104, 2. 203, 6. 212, 9. 214, 9. 382, 12. 383, 14. 436, 1. 447, 14. 448, 3. 494, 9. 516, 17. 531, 8. 532, 3. 572, 20. 590, 21. 612, 22. 671, 20. 683, 13. 749, 16. II 8, 13. 15, 11. 20, 14. 27, 13. 34, 5. 41, 8. 72, 7. 123, 7. M 199, 20. 221, 9. *aliquid* suum facere I 417, 5. 757, 4. notum nobis deus fecit quod sit. I 525, 9. se I 448, 10. 449, 7. 691, 15. 724, 13. *cum adiectiuo praedicationis gradus comparatiui* I 261, 3. 370, 6. 440, 9. 14. 448, 4. 449, 3. 503, 1. 18. se I 102, 19. 261, 4. 417, 13. *cum substantiuo praedicationis*: nec uiros se nec feminas faciunt (= faciunt ut nec uiri nec feminae sint) I 81, 14. illam patris proditricem Liberam fecit (Liber) I 35, 12. notionem ueritatis munus suum fecit I 2, 19. deus hominem uelut simulacrum suum fecit I 712, 5. *c. acc. c. inf. (pro ut) actiui* I 90, 14. 143, 3. 6. [II 62 adn. § 2.] *passiui* I 167, 13. II M 201, 3. — ex quo fit ut I 32, 8. 249, 21. 270, 15. fieri non potest quin I 135, 20. II 4, 21. *al.* nec enim fieri potest ut non I 172, 13. quid fecit aliud diuinis honoribus dignum nisi quod—sanauit? I 33, 16. — manu facta uenerari I 104, 13. colere I 666, 19. factu malum I 533, 16. — facere = fingere: quamlibet multos, quamlibet magnos faciat I 9, 21. in libro I 36, 16. *c. acc. c. inf. actiui* I 34, 15. 488, 13. — *cf. fabre* (facere).
- facebant (= abeant) illi I 272, 8. facetius I 729, 13.
- facies: primorem partem (capitis) quae dicitur facies II 28, 9. in primori facie adhaerent (*oculi*) II 31, 8. conspuerunt faciem eius I 350, 12. ut terra in omnes partes eandem faciem gerat I 256, 5. sapientiam laudat in faciem I 217, 6. ut stultus prima facie uideatur I 732, 17. qui non faciem sicut homo, sed intima et arcana pectoris intuetur I 348, 2. absconditque se a facie dei I 158, 13.
- facile *aduerb.* I 51, 6. 169, 8. 369, 21. 741, 9. II 63, 18.
- facilis: parum facilis in eloquendo I 402, 10. facilis *c. supino* I 4, 2. 197, 15. 500, 5. 578, 22. facile est intellegi quid—sit I 135, 23. facile est unicuique metiri I 586, 20. respondere I 132, 9. facilius est ut—careat I 137, 5.
- facinerosus (-orosus *P*) II 108, 20.
- facinus: ad mala facinora bonorum (sc. facinorum) ignoratione labuntur I 79, 13. = scelus I 80, 14. 436, 20. II 114, 23 (*cf.* 115, 1.) *al.* [factitare I 79, 17.]
- factor I 101, 6. 135, 9. 136, 19. factor deus I 121, 18. factor mundi deus I 142, 11. factor mundi ac nostri deus I 604, 1. rerum omnium I 201, 2. factor altorque uiuentium I 411, 1. cuius (Trismegisti) uerba de Graecis conuersa subieci: dominus et factor uniuersorum (= *ὁ κύριος καὶ ὁ πάντων ποιητής*) I 713, 5. *cf.* I 287, 1. — *cf. etiam* deus.
- facundiae tenuis in nobis riuus est II 64, 15.
- faeneratio beneficii I 524, 21.
- quidquid cum faenore redit I 524, 9. ex annuo faenore I 73, 2.
- fallere: falluntur oculi II 32, 15. 16. mens II 32, 27. sensus falsos esse

- II 31, 20. 32. 15. falsi specie bonorum I 2, 28. falsos esse dicendum est qui haec senserunt II 57, 3. falsi deceptique sunt I 327, 8. = latenter agere I 467, 14.
- falsitas I 179, 21. 406, 6. 410, 15.
- falso I 120, 2.
- falsus: argumenta ex falso petita I 120, 16. fabulam pro falso repudiant I 40, 8. *cf.* fallere.
- familia: nec inmerito pater familias dicitur. licet tantum filios habeat: uidelicet nomen patris complectitur etiam seruos, quia 'familias' sequitur, et nomen familiae complectitur etiam filios, quia 'pater' antecedit. *eqs.* quodsi propterea pater familias nominatur, ut appareat eum duplici potestate praeditum *eqs.* I 280, 17-281, 7. matres familias II M 196, 25. familiae gentesque I 688, 2. adoptauit sibi (Pythagoras) familiam ex Homeri carminibus I 240, 2. nomen de familia delere I 461, 1. — = serui II M 188, 5. familiarum (= seruorum) greges I 481, 3. II M 198, 22.
- familiaris: illi familiares Pythagorei I 465, 2. *c. dat.* quibus familiaris est iustitia I 452, 15. quod nobis familiare sit I 612, 13. *sim.* I 613, 18. 755, 9.
- famosus I 65, 16. 224, 5.
- famulari *alicui* I 115, 10. II 131, 11.
- famulus I 390, 7. (dei) II M 238, 1.
- fanum I 42, 6. 91, 17. 21. 112, 10. 387, 1. 690, 21. II M 187, 2 (*coni.*).
- far I 605, 14.
- fas diuinum I 418, 11. contra fas omne I 231, 4. 427, 14. nec fas fuisse II 17, 1. fas (non) est (erat) I 43, 19. 96, 20. 102, 10. 277, 21. II 78, 3. *c. infin.* I 283, 19. putant *c. acc. c. inf.* I 68, 22. habent I 22, 21. [fas non erat ut I 131 adn. § 6.]
- fascies I 417, 15. 671, 20.
- fascinum I 77, 20.
- fasti I 40, 4. 494, 5.
- fastidire *aliquem* I 576, 11.
- fastigium: fastigia digitorum II 37, 12. superciliorum II 33, 6. = imperium: (de fastigio praecipitari) II 129, 5. M 193, 20. fastigium principale [I 668 adn. § 12.] II M 178, 4. imperii II M 175, 7. *item* sublime II M 192, 11. fastigium uirtutum I 570, 21. quae summum fastigium uirtuti imponunt I 577, 12.
- in tantos fastus eleuatus II M 183, 17.
- fatalis necessitas I 17, 6.
- fateri de I 60, 5. sibi uerum I 220, 6. Christum II M 234, 19.
- maxime fatidicus I 25, 10.
- fatigati mundi senectus I 630, 21.
- fatum I 166, 4. II 61, 9. 10. fata I 38, 11. II 125, 9. canere *alicui* I 89, 15.
- faucium tolles II 40, 22. aquam plenissimis faucibus trahere de fonte I 671, 14.
- fauorabilis II 74, 14.
- februa (*R. cf. adn. cr.*) I 577, 1.
- fecunditas generandi II 8, 8. uaria gignendi I 598, 19.
- fecundum pectus II 46, 19. pernicies II M 212, 1.
- fel *cf. Indic. rer.* — fellis cibus I 350, 11. 380, 7.
- feliciter: qui sceleratus in uita feliciter fuerit I 241, 8.
- felix: dies aptus et felix II M 186, 11. [felicissimus I 4, 10 adn. § 13.]
- femen: femina II 25, 7. 47, 19.
- femina *cf. Indic. rer.* — deae femi-

- nae I 40, 21. 60, 19. mas—femina
cf. mas. feminae uates I 20, 14.
 femineus I 681, 19. 683, 14. II 45, 18.
 femininus *cf.* *Indic. rer. s.* femina.
 — sexus I 30, 13. elementum I
 145, 17.
 fenestra II 86, 12. fenestrae specu-
 lari lapide obductae II 30, 12.
 feralis habitus II M 219, 12
 fere I 191, 14. 285, 1. 569, 16. *al.*
 ferini dentes II 8, 18.
 ferire tympana I 690, 5. ferire et
 uerberare frontem peccantium etsi
 non uerbis, tamen ipso uitae ge-
 nere dissimili I 425, 23.
 feritas I 80, 18. 434, 14. 435, 3.
 759, 18.
 ferramenta I 141, 10. II M 187, 1.
 ferre: agris ferentibus II M 216, 9.
 uiae ferunt ad II 52, 15. illa sen-
 tentia quae apud Euripidem fertur
 in hunc modum (*sequitur uersus*)
 I 449, 9. *cf.* sententiam (ferre de).
 — ut ferunt fabulae I 50, 19. quan-
 tum mea mediocritas tulit I 271,
 14. *sim.* II 4, 3. inipune ferre quia
 (= quod) I 477, 17. tulit (= abs-
 tulit) frugalitatem I 251, 4. *sim.*
 5. 6. 7. se ferebat solum orbis do-
 minum II M 195, 20.
 ferreus: ferreis dentibus saeuire I
 434, 9. eadem figura qua imbres
 ferreos dicunt (poetae) I 39, 17.
 ferrum exercitus capit II M 223, 20.
 ferro et igni I 424, 15. 757, 8.
 ferro atque igni I 635, 21. ferro
 ignique I 640, 8. 719, 18. igni fer-
 roque I 368, 8.
 feruefactus II 100, 8.
 feruescere II 122, 13.
 feruor I 39, 2.
 ferus: feris moribus I 7, 3. II M 177,
 18. — ferae: feris ac uolucris
 in praedam iacere I 530, 6. II M
 178, 9. ferae = condemnatio ad
 feras II M 198, 4. — *cf.* pecus.
 festinare: festinato itinere II M 225,
 19. *c. inf.* I 480, 15. quo iam au-
 dum festinat oratio I 330, 9.
 dies festus I 72, 17. festum I 83, 6.
 92, 8.
 fetiales I 510, 11.
 fetus II 11, 21. in utero II 38, 14.
 56, 19. fetu suscepto I 568, 13.
 18. fetum edere II 11, 8. *plur.* I
 80, 17. 145, 19. 146, 25. II 11,
 10. 16. 38, 11. — coniugibus ac
 fetibus propriis I 202, 9. fetus
 auium (*sc. ouis inclusi*) I 146, 1.
 II 11, 21. 44, 14. ut fetibus uites
 exuberent II 100, 21. fetus terrae
 II 101, 4. *plur.* I 605, 5.
 fibrae [I 577, 1 adn.] oculorum II
 30, 20.
 uas fictile (quodammodo est corpus)
 II 6, 1. fictilia simulacra I 693,
 4 (*cf.* 692, 26). dii fictiles I
 734, 4.
 fictio ueri ac uiui hominis e limo dei
 est I 149, 13. hominis I 147, 14.
 155, 11. 283, 15. caelestis populi I
 630, 7. = forma: II 19, 18. cor-
 poris I 156, 16. poetarum fictiones
 I 87, 1.
 factor I 133, 23. 148, 20. 693, 1. II
 28, 1. factori atque artifice deo II
 105, 5. pictores fictoresque I 40,
 23.
 fidelis I 67, 10. 305, 3. *sensu eccle-*
siastico: ecclesia quae est uerum
 templum dei, quod est—in corde
 ac fide hominum qui credunt in
 eum (*sc. deum*) ac uocantur fideles
 I 324, 6. *cf. etiam haec:* nos qui
 nomen fidei gerimus I 747, 6. fidei
 cuius nomen induerat proditor I

406, 11. — fideles deo I 416, 7. fideles I 402, 20. 640, 13. fidelis domus (= ecclesia) I 325, 3. fideliter I 328, 7. 393, 5. 467, 3. 615, 4. 723, 6. II M 194, 6. fidelissime I 667, 11. fides uiribus II M 179, 8. fides in omnibus uitae officiis, in matrimonio I 748, 4. maior hominibus ad malum fides fuit (= maiorem fidem malo habuerunt) I 275, 9. fidem diuinitatis accepit (Christus) I 410, 7. *sim.* I 169, 10. 409, 10. fidem commodare *alicui rei* I 301, 19. 584, 9. exhibere deo I 315, 2. 329, 1. 733, 8. habere *alicui* I 179, 6. derogare praeceptis I 723, 21. detrahere *alicui rei* I 368, 17. 370, 6. *de transitu in sensum ecclesiasticum cf. haec:* fides magna iustitiae pars est: quae maxime a nobis, qui nomen fidei gerimus, conseruanda est, praecipue in religione, quia deus prior est et potior quam homo I 747, 5, *praeterea cf. locum* I 324, 6 s. 'fidelis'. *sensu ecclesiastico* I 324, 5. 395, 7. 396, 9. 406, 11. 728, 20. 747, 14. II 70, 3. M 171, 9. fides (*musicorum*) II 54, 8. 13. 17. 22. 23. fiducia (ueritatis opus suscepi) I 177, 24. II 119, 6. fiduciam integritatis gerens I 580, 1. habemus fiduciam in deo I 726, 22. si qua illis fiducia est in philosophia I 463, 1. ueritatis I 464, 7. figere: pedes inconcussa stabilitate II 69, 23. membra (= pedes) solo fixa II 19, 8. cruci I 350, 18. patibulo I 301, 22. 395, 15. figere = cruci figere I 327, 5. 354, 2. stabilis ac solidis radicibus fun-

data et fixa sententia I 400, 4. *sim.* I 375, 11. figmentum: figura et figmentum dei (= homo) I 530, 6. figmenta = simulacra I 328, 16. 733, 13. 761, 12. *item* figmenta (mortalium) digitorum I 102, 15. 274, 12. terrena I 96, 3. II 120, 24. poeticum I 46, 10. poetarum I 148, 14. 608, 14. 652, 17. [= mendacia I 668 adn. § 11.] figulina I 70, 16. figulus I 587, 3. 4. figura = forma: sub figura hominis I 107, 8. figuram animalis gerere I 72, 7. figurae angelorum I 760, 11. hominum I 752, 16. figura et figmentum dei (= homo) I 530, 6. daemniarches ipse in figura sua perlatus est I 169, 18. = translatio poetica I 42, 13. 21. 46, 15. 149, 5. = imago, significatio: quaecumque (Christus) passus est, habuerunt figuram et significantiam magnam I 377, 20. 378, 21. 379, 22 (*cf.* 21 imagines). exigua magnorum figuras esse I 630, 3. *sim.* I 631, 12. *alia* I 143, 20. 347, 4. 348, 22. *figurae:* ademerat pudorem deserendi desertor imperator II M 228, 3. sanctio sanctae religionis II M 201, 9. ab hominibus secessit humanitas I 557, 18. animantibus animam inspirare I 39, 3. bellatricem—debellatricem I 32, 4. otium—negotium I 3, 24. aperta aut operta II 27, 11. decedere—accedere I 8, 7. referre iniuriam—inferre I 549, 21. expediti—inpedimenta—conpediti I 584, 23—25. a nostris derideantur, a suis deserantur I 465, 3. <Domitianus> cum exerceret

- inuissam dominationem II M 176, 5. non ille Furius, sed furiosus fuit I 87, 14. est homine dignius caelum quam caelata intueri I 557, 3. Roma—cum πόμῃ esse coeperit I 664, 20. cum delubris ac ludibriis suis I 463, 5. ego malo in bono mori quam in malo uiuere I 727, 23. fiunt per imaginem quae pudenda sunt, ut fiant sine pudore quae uera sunt I 742, 18. qui cecidisse solus uniuersis stantibus uidebatur, is uniuersis cadentibus stetit solus I 113, 23. qui urbes aut nouas constituent aut constitutas aequitate tueantur I 224, 21. *cf. allitteratio, geminatio, homoeteleutum.*
- figura etymologica: substantiua cum uerbis copulata: cf. accus. obiecti intern.* dominatores dominantur II M 190, 5. iustum prauitas—hominum deprauare non poterit I 549, 8. flumina sempiterno lapsu fluere I 114, 13. si quod reliqui (*gen.*) uel Diocles uel Maximianus reliquerant II M 216, 5. occisione delere I 418, 5. maiore decident lapsu I 633, 6. *sim.* ruina II M 172, 12. uerbis uerberare *cf. 'allitteratio'.* — *duo nomina coniuncta:* deuiuae uiuae I 395, 3. deuium iter I 271, 14. 400, 1. pietas tam impia I 469, 6. discordi concordia I 145, 1. noua non philosophandi philosophia I 185, 16. unctio sacri unguenti I 294, 6. diuina mens dei II 53, 11. diuinae dei nocēs I 378, 8. utiles usus I 594, 7. *cf. 'etiam genetiuus explicatiuus'.* — *per gradationem:* inferiores infimis I 449, 3. omnibus malis peior II M 182, 18. malum multo peius augetur II M 211, 5. stulte ineptus I 67, 23.
- figurare = facere, fingere I 140, 22. 147, 10. 284, 1. 597, 20. II 105, 12. de = ex I 692, 26. 713, 24. sanctus populus ad iustitiam figuratur I 630, 12. alios spiritus suos in angelos figurauit (deus) I 297, 10. Pauorem Palloremque Tullus figurauit I 73, 22. = imagine exprimere I 72, 12. *cum in et abl.* (tutela nauis in aquila figurata) I 39, 21. 65, 11. 421, 9. 684, 12 (*coni.*). 686, 16. = transferre (*cf. figura*) I 36, 20. 43, 4. 415, 1.
- figuratio (= fictio, creatio) hominis I 630, 6. = translatio: obliqua figuratio (*poetarum*) I 41, 12. *plur.* I 40, 17.
- filius: filii = liberi I 366, 11. 390, 1 (*cf.* 389, 7 liberi). 9. 12. 391, 8. 422, 4. II 44, 17 (*cf.* 19).
- filum II Ph 143, 107. fila lyrae II Ph 138, 50.
- finum (*nomin.*) II 42, 19. *accus.* I I 32, 6.
- fingere = facere I 14, 24. 155, 7. 13. 479, 11. II 38, 5. *al.* ex I 147, 11. 618, 19. de I 103, 5. 699, 6. II 121, 4. ut a ferarum caedibus deos sibi fingerent I 68, 19. — mores aliorum I 369, 23. *sc. cogitatione* fingamus *c. acc. c. inf.* I 371, 19. II 113, 16. — picta et ficta I 557, 6.
- finis *constanter mascul.* — finem facere libro I 94, 6. finis bonorum I 499, 11. fines bonorum ac malorum II 116, 20.
- finitio = definitio II 112, 17.
- firmare uerba factis I 371, 8. incerta de certis II 77, 6.
- firmitas = robur II 12, 11. 13. 15. 13, 15. 17, 22. 20, 12.

- firmiter I 362, 6. 417, 5. 420, 20. II 19, 19. 20. 20.
 firmus: is ad quem mors non uenit, firmus sit necesse est II 17, 21.
 fiscus II M 182, 7. [231, 12.]
 fistula II 42, 14. duae, cibalis ac spiritalis II 39, 12.
 fixus *cf.* figere.
 flabra (uentorum) II Ph 140, 74.
 flaccentes aures II 29, 8.
 flagella I 111, 9. flagellis uerberare I 350, 9. 718, 5.
 flagitare I 73, 17. 350, 4. 717, 25. II 14, 4. pudicitiam flagitauit (= flagitio adfecit, *cf.* *Buenemann.*) I 565, 25.
 flagitiosus et turpis I 198, 22. *item compar.* I 83, 14.
 flagitium: flagitiorum dii I 74, 9.
 flagrans: flagrantior (fragl- *H*) I 143, 11.
 fragrare (ab ignibus) II Ph 136, 11. 141, 98. *translate* I 34, 1 (fraglabat *BHM*) (amore). 583, 17 (opum siti).
 fragrat in corpore sensus II 58, 10.
 fragris uerberati I 165, 16.
 flamines I 88, 13. 463, 8.
 flatus I 268, 15.
 flectere *aliquem* a furore II M 201, 13. flecti = se flectere II 31, 12.
 fetibus II 10, 12.
 flexibilis II 21, 22. 29, 12. 37, 11.
 flexiones uoluminum II 42, 9. cantuum II 35, 14.
 flexuosus II 39, 21.
 flexura II 37, 4. 47, 22.
 flexus sinuosi II 26, 3.
 florere diuitiis I 473, 19. primaeva iuuenta II Ph 143, 115.
 florescere: fruges cum arboribus I 73, 7. saeculum aureum I 586, 4.
 florescens ecclesia II M 238, 3.
 floridius II M 177, 13.
 flos: (seges arbor uitis) cum in flore spem maximam dederint, in fruge decipient I 636, 4. in primo adulescentiae flore I 229, 19.
 fluctuans animus I 552, 15.
 fluctus errorum I 69, 12.
 fluere: sanguis II 30, 20. fluxisse XV annos II M 193, 5. res eius dilabi et fluere coeperunt II M 200, 2. ab hac gente proximi quique populi fluxerunt I 161, 15. omnia tibi prospere fluere II 4, 23.
 fluidus I 651, 15.
 flumen I 46. 26. 47, 1. 4. 68, 24. 115, 5. 119, 8. 126, 14. 329, 15. 550, 8. 636, 5. *al.*
 [fluuius I 653, 20.]
 fluxus I 531, 8.
 focus I 328, 4. 441, 17. 460, 16. 480, 3.
 foedus humanae societatis I 69, 21. 416, 15. foedera Veneris II Ph 146, 164.
 folium (= nardus) II Ph 140, 84.
 folliculus I 152, 4. 153, 3.
 fomenta (*translate*) I 565, 16
 fomes I 651, 12.
 fons perennis I 88, 6. fons quem uiuum nomine dicunt II Ph 137, 25. fontes sanguinis II 34, 19. lactei II 46, 18. tibias ad fontem I 216, 7 *cf.* tibia. — *translate* I 5, 18. 46, 5. 95, 10. 129, 9. 130, 1. 135, 22. 136, 19. 143, 2. 155, 14. 163, 15. 178, 8. 260, 21. 282, 14. 286, 1. 297, 16. 396, 9. 413, 8. 416, 18. 445, 20. 446, 2. 447, 16. 449, 1. 452, 14. 463, 13. 499, 2. 506, 3. 510, 5. 574, 4. 577, 13. 606, 2. 664, 5. 750, 3. 751, 15. II 90, 20. 131, 7. *al.* uelut effusis ingenii fontibus I 350, 21.

- foras II 36. 13. 43. 3. M 195, 13.
 foras tota prominet (iustitia) I 730,
 1 (*cf.* I 729 c. 50 § 5—8 *adn.*).
 a quo foratu frontem nominatam
 Varro existimat II 28, 12.
 forinsecus II 9, 5. M 211, 7.
 foris (*subst.*): forem (fores *BSP*)
 claudere hospiti I 419, 3. non
 uiderunt in medio constitutam
 forem quae illos ad sapientiam
 transmitteret I 188, 10. fores
 II M 186, 19. euulsae cum posti-
 bus fores (oculorum) II 30, 17.
 foris (*adverb.*) I 595, 13. II 30, 1.
 forma: [de quibus (locis) datis—
 litteris certa forma (= praeceptum;
 τύπος *Euseb.*) fuerat comprehensa
 II M 231, 11. *item* II M 233, 12.]
 formare ex I 16, 9. de (= ex) I
 619, 5. (deus) hominem nudum I
 595, 12. ueluti supinum II 38, 3.
 in eum modum II 24, 20. forma-
 tus (spiritus dei) in specie colum-
 bae I 330, 1. uitam ad iustitiam
 I 271, 20.
 formidini *alicui* esse II M 183, 5.
 formidolosus II 104, 4.
 formosus (-onsus) I 34, 5. 65, 3. 170,
 20.
 fornacalia sacra I 687, 12.
 forsán I 531, 6.
 forsitan I 407, 19. 710, 14. 728, 4.
 743, 17. *sequitur coniunct.* I 48,
 20. II 7, 1. [II M 212, 19.]
 fortasse I 41, 11. 71, 18. 76, 17. 78,
 13. 87, 3. 112, 6. *sequitur con-*
iunct. I 20, 6. (45, 17.) 68, 8. 106,
 23. 109, 21. 125, 15. 240, 4. 297,
 21. 416, 8. 430, 5. 444, 1. II (11,
 19?). 44, 13. 63, 21. 114, 22.
 dicat (dicet) fortasse aliquis *cf.*
dicere. (hic) fortasse quaerat ali-
 quis *cf.* quaerere.
 forte I 15, 12. 402, 21. II 42, 7. *al.*
 si forte I 402, 4. 529, 19. 21. II
 14, 2. 33, 13. 41, 13. *al.*
 fortis = ualidus robustus I 193,
 11. II 7, 22. 12, 7. 18, 6. fortis
 cibus I 412, 13. 16. deus per ae-
 ternitatem fortis est I 135, 8.
 fortitudo = robur: uirtus quotiens
 ad corpus refertur, discernendi
 gratia fortitudo nominatur I 207,
 7. uirtutem esse dicunt—non
 illam—quae posita est in bonis
 animi, sed hanc corporalem quae
 dicitur fortitudo I 67, 19. fortitudo
 corporis I 207, 17. II 14, 9. (bra-
 chiorum) II 37, 3. dei I 135, 8.
 141, 19. diuini operis I 378, 21.
 (filius dei) in fortitudine maiesta-
 tis manifestus I 341, 9. (I 56,
 15?).
 fortuitus I 116, 21. 117, 2. 3. 246,
 5. 380, 4. 706, 20. II 9, 13. 23,
 27. 84, 19. fortuito I 6, 12. 470,
 16. 611, 19 (-tu *codd. quid.*). II
 17, 5. 22, 4. 23, 28. 24, 8.
 fortuna *cf.* *Indic. rer.*
 fortunatus II Ph 146, 161. campi
 quidam fortunati I 649, 18.
 forum attingere I 214, 18.
 fossor I 88, 19.
 fotu (caloris) I 49, 16. II 12, 1.
 fouea, *proverb.*: deficientibus argu-
 mentis in hanc foueam decidit,
 unde se extricare non posset I 139,
 12. inrefutata haec tamquam fo-
 ueam praetergressus est I 452, 1.
 fouere I 146, 2. 522, 11. 528, 22.
 529, 4. II 11, 18. M 211, 9.
 fragilis *translate de rebus terrenis*
humanis sim. saepissime, uelut I
 2, 1. 31, 17. 109, 4. 172, 17. 206,
 9. 208, 9. 210, 16. 17. 251, 1. 278,
 6. 316, 20. 337, 17. 373, 6. 374,

17. 422, 10. 472, 18. 531, 8. 587, 9. II 13, 10. 15. 19. 132, 2. aetas I 441, 20. *de diis* I 102, 15. fragilia uenerari I 378, 5. fragilium (*neutr.*) cultores I 106, 1.
- fragilitas *translate* (*cf.* fragilis) I 151, 19. 317, 4. 371, 7. 373, 9. 377, 16. 473, 18. 474, 6. 475, 18. II 10, 12. 12, 15. 14, 19. 15, 13. 16, 12. 92, 8. 117, 19. 120, 8. *al.*
- fragmina I 333, 8.
- frangere fruges (= molere) I 70, 7. frangebatur panem minutatim I 333, 3. non dolor frangat, quominus constantia seruetur I 733, 9.
- frater: nec alia causa est cur nobis inuicem fratrum nomen impertiamus (*sc.* Christiani), nisi quia pares esse nos credimus I 447, 23. fratres nostri (= Christiani) II M 171, 8. *cf.* Pentadi frater I 675, 8.
- fraternitas I 418, 21. 422, 5. 474, 5.
- fraudare I 480, 18. mercede I 241, 10.
- fraudulentus I 425, 20.
- fremere *de homine* II M 201, 2. bella I 113, 20. 632. 10.
- frenare *translate* I 742, 20. (iram) I 431, 11. 540, 14. 551, 3. 566, 17. cupiditatem a I 537, 12. se a I 533, 17.
- frenum: frena moderari I 677, 4. laxare frena libidini I 736, 9. permittere frena (libidinibus) I 480, 13. 550, 14. frenos imponere uoluptati I 570, 12. ipsis I 540, 20.
- frequens ad obsequium I 390, 7.
- frequentare uictoriam domini cum laudibus II M 237, 8.
- frequenter I 17, 15. 90, 18. 261, 10. fretum I 334, 6. *cf.* *Indic. rer.* II M 214, 18 *abl.* fretu *cod.*
- frigescere I 622, 22. 623, 1. II 56, 3.
- friolus I 104, 19.
- frondescere I 232, 1.
- frons (-tis): oculorum orbis concauis foraminibus conclusit (deus), a quo foratu frontem nominatam Varro existimat II 28, 12. cum duplici fronte Ianus I 51, 13. qui peccantium frontem etsi non uerbis, tamen ipso uitae genere feriunt et uerbant I 425, 21. frontem serenant II 79, 5. acies pari fronte concurrunt II M 224, 1.
- fructifer I 694, 11.
- frugalitas est abstinentia uoluptatum I 544, 9. — I 251, 4. 486, 16. 487, 4.
- frugalius uiuere II 119, 16.
- frugifer I 589, 4.
- frui libero caelo I 78, 16.
- frustra *saepe.* frustra et inaniter I 454, 21. non frustra I 11, 17. 98, 16. nec frustra I 206, 21. 443, 15. 719, 16.
- [frustratio II M 231, 15.]
- frustum II 89, 16. prouinciae in frusta concisae II M 180, 10.
- frux: omnem frugem terra procreabit I 759, 16. ut ex omni fruge panem facerent I 686, 25. in flore—in fruge I 636, 4 (*cf.* flos). — ad bonam frugem euadere I 487, 2. (recte opibus uti hoc est) frugi esse I 500, 18. 488, 13. 544, 8. ii qui frugi appellantur I 506, 8. — fruges I 70, 5. 7. 9. 112, 16. 118, 5. 140, 15. ut fruges florescerent I 73, 7. fruges frangere (= molere) I 70, 7. fruges uirtutis I 537, 21. 738, 5.
- fucatus *translate, aliqua re* I 149, 10. 177, 19. 259, 2.
- fucus *translate* I 401, 15. 563, 1. 650, 2.
- fugare daemones I 384, 17. 386, 19.

- 387, 12 II M 184, 10. fugari a
(*separat.*) I 476, 12.
fugere de I 384, 15. fugiens *c. gen.*
I 194, 4. 517, 12.
fugitare I 471, 8.
fugitiuus maiestatis *ac* nominis (dei)
I 283, 1.
fulcire I 587, 21.
fulgens I 114, 11. 122, 16. 142, 19.
fulgere: fulserint I 122, 2. 503, 5
(arma).
fulgor I 127, 18. 144, 11. 418, 2.
482, 6. 10. (fidei) I 748, 22. II
69, 13.
fulgur I 605, 3. 644, 10.
fullonica I 70, 15.
fulmen I 71, 17. 230, 3. 11. 678, 2.
fulminare I 33, 17. 71, 18.
fuluus II Ph 144, 131. 145, 141.
fumidus I 482, 16.
fumus I 467, 9. II 132, 15.
fundamentum: *translate* iacere fun-
damenta I 581, 4. fundamentum
doctrinae I 286, 2. fundamenta ec-
clesiae posuerunt I 367, 8. mise-
runt II M 174, 14.
fundare: fundauit deus terram I 46,
6. 140, 13. 142, 16. (disciplinam)
I 186, 22. 367, 17. solidis radici-
bus fundata et fixa sententia I 400,
3. homines a doctore fundati I 562,
15. [se ad salutem suam dimicandi
tenore II 62 adn. § 3.]
fundator I 96, 13.
fundere (*absol.*) ex aere I 693, 5. sol
fundit diem II 135, 4. unus (digi-
tus) a ceteris separatus in diuer-
sum maturius funditur II 37, 16.
funditus I 64, 14. 172, 18. 221, 2.
250, 12. 425, 16. 440, 10. 552, 1.
621, 15. 635, 20. II 8, 6. 81, 18.
II M 226, 11.
fundus putei I 266, 6. cicutae II 50, 17.
funestus I 426, 6.
fungi morte secundum naturam I 616,
8. functi uita I 95, 8.
fungus: homines in omnibus terris et
agris tamquam fungos esse gene-
ratos I 593, 19. *sim.* I 683, 2.
funus: in primo adulescentiae flore
inmaturis funeribus extingui I
229, 19.
fur: thesauros deo credere, ubi non
furem praedonemque timeas I 531,
9. (scientia) apparet enim ac furem
suum prodit I 189, 15.
furari I 743, 17.
sub furca seruum ad supplicium du-
cere I 128, 5.
furere: inimicitiiis furentibus I 76, 7.
cum praecordia eius furerent (*cf.*
adn. cr.) ui (ueneni) II M 234, 11.
Sibylla uaticinans furensque I
658, 13.
furiatus *aliqua re* I 384, 17. 716, 23.
furibundus I 266, 1.
furiosus I 12, 5. 182, 11. 192, 6.
523, 5. *al.*
furtim I 39, 1. 51, 2. 111, 23. deci-
pere I 76, 18.
furtiue II M 220, 2.
furtiuus II M 221, 3.
fuscabitur sol I 636, 12. 757, 15.
fuscus II 45, 26. fuscior II 38, 10.
futurum cf. 'coniugatio'.
futurum II: cf. uidere et 'condionalia
enuntiata'. — saepissime in apo-
dosi indicatiuus praes., in protasi
fut. II: post ante quam II 35, 9.
cum I 489, 18. 501, 14. II 50, 14.
58, 14. postquam I 136, 4. quam-
quam I 514, 7. quicumque I 99,
25. 184, 16. quisquis I 9, 21. 503,
16. 576, 14. II 88, 13. ubicumque
I 122, 2. 503, 5. *post relatiuum*
I 68, 23 s. 116, 17. 271, 10. 386,

4. 390, 8. 14. 447, 6—8. 448, 20. 470, 13. 490, 17. 494, 8. 521, 15. 526, 5. 529, 3. II 12, 2. 45, 3. 64, 8. 9. 119, 8. *al. post correlatiua* I 122, 17. 576, 17. — *in apodosi coni. praes., in protasi fut. II post quam comparat.* I 70, 2. 218, 1. quanto (tanto) I 436, 2. quia I 532, 16. quicumque I 491, 16. 492, 1. quisquis I 175, 13. 491, 17. 512, 17. 568, 12. 601, 13. 697, 3. II M 193, 13. quocumque II 102, 22. ubicumque II 81, 15. *post relationalium* I 459, 15. 488, 23. 529, 22.

Ganeo I 260, 10.

gaudere non tantum modicum, sed uel punctum I 540, 10.

gemebundus II M 194, 13.

geminare II M 225, 5.

geminatio: [bene bene I 579, 11.] celebremus—celebremus celebremus II M 237, 12—14 (*cf. adn.*). hic hic I 272, 4. 521, 10. iam iamque I 165, 24. iam—iam pridem I 184, 7. iterum<que> iterumque II 5, 3 (*cf. adn.*). ueniet ueniet I 478, 3 (*fort. retinend., cf. adn.*).

gemmeus II Ph 145, 136.

generalis I 702, 12.

generare: *infinit. fut. pass.* generatui I 321, 9. = creare I 13, 17. 26, 6. 30, 18. 70, 9. 201, 5. 207, 10. 388, 21. *al. mel* I 202, 17. *cum praedicatiuo* I 514, 14. = gignere: de II 60, 9. ex I 47, 2. 119, 15. 297, 18.

generatim I 147, 2. 330, 6. II 22, 19.

generatio I 30, 8. per singulas generationes (= genera hominum) I 695, 8. Hesiodus generationem deorum (= *θεογονίαν*) unius libri opere complexus est I 14, 18.

genetiuus: subiectiuus et obiectiuus *cf. nostri s. nos. sui s. se. uictoriae Gothorum (obi.)* II 187, 11. *coniuncti* (sine usu et opera feminae) I 30, 14. 380, 21. *explicatiuus et identitatis*: praemium summi boni I 2, 9. uictoria liberatae urbis II M 224, 20. opera actionum I 3, 20. religionem cultus sui I 92, 11. unius libri opere I 14, 18. appellatio diuini nominis I 286, 10. rerum prosperarum felicitas I 475, 15. praemium caelestis mercedis I 547, 13. (in) principio sui ortus I [131 *adn.* § 8.] 518, 8. *cum sensu temporis*; post mille annos mortis suae I 654, 1. octauus annus nuncupationis eius II M 226, 28. *gen. qualitatis*: eius naturae reddi animas I 650, 3. non minoris insaniae iudicanda sunt illa sacra I 81, 12. *partitiuus*: aliquid dei I 101, 18. 652, 6. id (muneris) I 73, 10. 405, 18. II M 223, 3. id exitii (*coni.*) II M 197, 10. idem operis I 411, 12. nihil istius (*neutr.*) I 664, 20. quid deorum (= quam multos deos) esse putemus I 62, 10. quid loci I 269, 6. mens quo loci (*sic cum codd. scribend.*) sit II 51, 16. *cf. concauum* (lunae). medium (terrae). diuersa regionum *et sim. cf. neutrum. cf. animus* (aeger animi) castigare condemnare conuincere damnare fugitiuus increpare ingratus profanus redarguere reuincere reus timidus.

genetrix II 56, 20.

genialis torus I 251, 9.

genitalis I 152, 3. 567, 13. II 43, 16. II Ph 141, 95. genitalia I 48, 19. 49, 16. 19. 20. 50, 14. II 25, 6. 47, 6. *al. membra* II 47, 6.

genitor I 376, 5. II 128, 4. *plur.* I 46, 13.

genius *cf.* *Indic. rer.*

gens dei I 666, 9. maiorum gentium dii I 60, 7. gentes (= pagani) *cf.*

Indic. rer.

gentilitas (= gentes, pagani) I 162, 13.

genus *cf.* *congruentia. neutrum.*

geometria I 258, 11.

gerere = facere: mala I 163, 11.

sim. I 31, 11. negotium I 329, 6.

— [animum tuum contra te geram

I 532, 11.]. — a:bor poma gerit II

Ph 137, 30. nomen *alicuius* I 72,

15. 394, 8. fidei I 667, 12. 747, 6.

formam I 46, 13. 257, 18. figuram

alicuius I 72, 7. 347, 1. 379, 22.

452, 6. *sim.* I 433, 20. similitu-

dinem *alicuius* I 121, 9. 155, 15.

substantiam I 316, 19. speciem

alicuius rei I 630, 5. corpus in-

quinatum I 468, 5. uinctam lin-

guam II 41, 3. signatam frontem

I 385, 3. carnem (= corpus mor-

tale habere) I 329, 16. 374, 13.

[uirilem gerit animam II 62 adn.

§ 5.] curam *alicuius rei* II 11, 9.

110, 17. [uoluntatem *alicuius rei*

II M 230, 6.] integritatis fiduciam

I 580, 1. scientiam futuri I 381,

16. nihil tumoris I 474, 11. tan-

tam in se uim I 383, 19. natura

cum mutis tam liberaliter gessit

(= egit) II 10, 10. quasi parem,

quasi minorem se gerere I 448, 12.

germanitas I 515, 11. II 48, 9.

gerundium: in non dolendo I 191, 9.

maiestatem dei expressit (Seneca)

maiores esse dicendo quam ut —,

et ipsum ueritatis attigit fontem

sentiendo uitam hominum super-

uacuum non esse I 574, 2. — ut

praecepta factis adimplendo ceteros

constringat I 375, 7. *item* I 456,

9. 469, 2. 691, 15. 727, 17. *sim.* I

461, 15. 481, 10. *gerundium*: ni-

hil sciendum est = sciri potest I

189, 1. nihil a iusto uiro facien-

dum est I 526, 1. *item* I 747, 6.

II 12, 6. = *part. praes. pass.*

gingiuae a gignendis dentibus no-

minantur II 36, 6. *cf.* 'coniugatio

composita'. tabescendus.

gestare I 87, 10. 113, 18. 348, 12.

421, 22. 441, 2. 584, 4. II Ph

143, 121. ne si solem quidem ipsum

gestemus in manibus I 584, 8.

gestationes infantium I 252, 3.

gestire *c. infin.* I 95, 13. 419, 19.

551, 10. 19. II 56, 21. lactitia I

536, 2. 540, 6. discursibus II 10,

3. ad lusum II 79, 4.

gestus I 560, 13.

gignere de I 682, 10. 20. ex I 50, 6.

65, 16. II 86, 7. M 235, 6. genitus

c. abl. I 14, 11. 31, 7. 37, 5. in

gignentibus (*neutr., cf.* uiuentia)

II 101, 15. natura et causa gignen-

tium I 49, 14.

gingiuae a gignendis dentibus nomi-

nantur II 36, 6.

glaciatu aer II 53, 14.

gladius: homines ad gladium compa-

rare I 531, 2. temporali gladio

prouincias regere I 494, 5. anim-

aduersio gladii II M 198, 6. *pro-*

uerb. gladium habent, scutum non

habent I 185, 10.

glebatim II M 198, 18.

globosus I 181, 21.

globus I 256, 2. II 28, 6. 49, 5. M

207, 20.

gloria in maiore fuerunt I 3, 9. in

tanta gloria haberi I 456, 6. [in-

mortalibus tuis gloriis I 668 adn.

§ 13.]

gloriabundus I 442, 1. II M 207, 18.
gloriari *c. abl.* I 94, 3. 252, 10. 445,
19. de II 69, 1. 124, 5. *c. acc. c.*
inf. (*om.* esse) I 727, 13 (cf. I 717,
15). II 68, 2.

gloriosa confessio II M 171, 8. 189,
23. *comp.* I 3, 2. *superl.* II M
190, 14.

gnarus (*coni.*) II M 221, 9.

gracilis uox II 45, 20.

gradatim II 48, 10. 74, 1.

gradi I 210, 19. 302, 12. 330, 15.
334, 7. 378, 20. 23. 381, 9. 491,
2. 540, 8. 631, 8. 735, 7. II 19,
21. 20, 15. 34, 11. per ordinem
gradiens I 210, 19.

gradus: eodem gradu proximus I 93.
9. dispares multis gradibus homines
I 447, 10. per gradus ad eam sen-
tentiam descendit I 753, 22.

gradus comparationis: comparatiuus
pro positiuo: digiti speciem magis
quam usum maiorem praeferentes
II 48, 9. pars terrae solis calore
(*ablat. instrum.*) flagrantior I 143,
11. cf. dexterior sinisterior. —
quanto magis (*om.* PV) melius et
sanius II 13, 23. magis docilior II
4, 7. quae maxime est aetas paren-
tibus dulcior I 80, 15. nimis pro-
pius II 32, 2. *comparatiuus pro*
superlatiuo: ex omnibus uerius I
183, 2. eligere quod est melius
(cf. 13 in tanta diuersitate) I 191,
16. Erythraea celebrior inter cete-
ras (Sibyllas) ac nobilior habetur
I 23, 13. — utrum superbius an
inportunius I 403, 17. in paucio-
ribus doctis quam in pluribus in-
peritis I 176, 3. aequior malis, ini-
quior bonis I 269, 10. — *super-*
latiuus: adeo remotissimi a ueri-
tate ut I 266, 14. — *diuersi gradus*

coniuncti: positiuus et comparati-
uus: uera et meliora I 729, 7. ma-
ioribus et breuibus ossibus II 19,
19. magna et minora (animalia)
I 146, 24. minora et exigua I 630,
2. inbecillus ac minor I 683, 23.
fuscioribus ac paruis orbibus II 38,
10. cf. plura et grauius *codd.*, gra-
uiora *coniect. emendat.* I 649, 7.
positiuus et superlatiuus: ex pio
atque optimo statu I 418, 13. ho-
nesta et optima uoluntas I 178,
15. sapientis atque optimi uiri I
552, 4. maximum atque sublime I
383, 11. summum ac sublime I
507, 7. maxima mirabilisque ratio
II 89, 12. ille unus maximus ac
potens omnium I 11, 11. humiles
et infimi I 382, 6. 8. [salubri ac
rectissima ratione II M 229, 8.]
diuina prouidentia perfectissimaque
uirtus II 6, 4. clarissimum ac sin-
gulare lumen I 114, 11. *superla-*
tiuus et comparatiuus: extremi ac
tenuiores riui I 623, 2. ne minor
et extremus esset II M 193, 5.
omnes tres gradus: ut minora et
humilia regimen habeant, maiora
et summa non habeant II 92, 20.
cf. a (*ap. comparatiuum*). '*figura*
etymologica'. magis maxime nimis
potissimum potius quam.

grammaticus I 213, 3. 700, 2. gram-
matici I 163, 13. II 50, 10. gram-
matica *fem.* I 699, 28. *neutr. plur.*
I 258, 8.

grandis I 110, 2. 7. 238, 21. 714,
10.

grandines lapidum I 665, 20.

granum II 85, 19. Ph 144, 126.

grassari I 171, 20. 236, 2. 425, 5.
427, 2. 498, 5.

grassator I 483, 14.

- gratia: per gratiam liberatus I 34,
 6. *c. genet. saepissime, cf. causa.*
 gratificari II 70, 18. 108, 15. 109, 5.
 gratificatio II 109, 3.
 gratis I 223, 17. 260, 18. II M 199,
 18.
 gratuitus I 521, 18. 548, 11.
 gratulari *alicui* I 637, 9. II M 191,
 3. sibi I 512, 20. 711, 20 (quod).
 II 116, 15 (*om. sibi*). gratulandi
 officium II 78, 21. = gratias agere
c. acc. c. inf. I 244, 19 (*cf.* I 243,
 10). 248, 5.
 gratulatio I 689, 16.
 gratus in *aliquem* I 56, 22.
 grauare sensus I 583, 13. grauari =
 grauidam fieri I 310, 2.
 granis *alicui* I 425, 16. 471, 16.
 gregatim II M 188, 18.
 gressus I 379, 1. 575, 17. 716, 21.
 II 69, 14.
 grex dei I 424, 22. II M 237, 5. gre-
 ges familiarum I 481, 3. II M
 198, 22.
 gubernaculum (Fortunae) I 269, 2.
translate I [4, 10 adn. § 14.] 8, 3.
 677, 4. II M 192, 15.
 gubernatio I 11, 6. II 72, 14.
 gubernator I 588, 21. II 95, 11. 100,
 19. deus mundi *g.* I 421, 26.
 gubernatrix I 6, 21. II 100, 9.
 gula (guila *B*) II 39, 17. 40, 14.
 uentri et gulae (guilae *R*) pecu-
 niam ingerere I 545, 1. uentri et
 gulae (guylae *H*) seruire I 564, 4.
 gurgies I 22, 17. 486, 3. II Ph 137,
 38. caeni I 565, 24. Lethaeus I
 240, 5.
 gurgulio II 39, 21. 40, 15.
 gustare ex I 158, 6. 240, 6.
 guttae ignis I 665, 20.
 gutture eliso et fracto II M 208, 4.
 gynaeceum II M 197, 1.
- Habere: *absolute* (= possidere): ha-
 bendi studium I 544, 3. amor I
 544, 10. inpertire non habenti I
 474, 8. habentes I 415, 8. 422, 15.
 non habentes I 415, 9. 422, 16. M
 209, 1. — *transitiue*: habere mo-
 dum II 116, 8. fiduciam in deo I
 726, 22. honorem *alicui* I 70, 16.
 595, 23. 597, 12. non habebat aliud
 quod diceret I 14, 4. quid enim
 habent dicere cur I 605, 13. —
 id quod res habet I 28, 3. aliter
 quam ueritas habet I 142, 12. II
 70, 8. aliter quam res habet I 652,
 19. — habere *c. partic. praedica-
 tiuo*: (cognitam ueritatem) I 13, 8.
 263, 20. 387, 4. 472, 5. 535, 17.
 580, 12. II 11, 21. 60, 12. nomen
 dei inuisum I 634, 14. — curae
 ludibrio odio praedae uoluptati
 usui habere *cf. cura cett.* — haberi
 = extare: (harum carmina et fe-
 runtur et habentur) I 22, 19. 40,
 4. 42, 5. habere = existimare: *ac-
 tiuum c. dupl. accus.* eos et ha-
 bemus et dicimus patres I 448,
 12. — I 22, 21. 447, 10. *passiuum
 c. dupl. nomin.* I 31, 6. 79, 11.
 119, 8. 126, 16. 233, 16. 409, 12.
 460, 15. 21. *al.* supra omnia faci-
 nora habetur nullum facinus ad-
 mittere I 436, 20. tanti I 124, 4.
cum praepos. pro, *rarius actiu.*,
 (res leuissimas pro maximis) I
 68, 9. 74, 22. 84, 13 (sacra pro
 uiolatis). *saepe passiu.*, I 18, 20.
 68, 21. 87, 5. 138, 14 (pro con-
 fesso et indubitato habitum est).
 744, 17. II 4, 23. constat eum ita
 (= pro illo) esse habitum I 46, 22.
 = possidere: II 5, 8 is (*diabolus*)
 omnia quae inlicere possunt, pro
 laqueis habet (= ut laqueos ad-

- hibet). *item* I 467, 8. II 5, 4. — *cum praepos.* in: in numero *c. gen.* I 115, 15. in honore II M 235, 10. in tanta gloria I 456, 6. in arcanis II 125, 10. in bonis I 407, 9. inter II M 198, 10. *cum adverb.* perinde tamquam uelut: perinde habebatur, ac si esset I 146, 6. elementa tamquam deos habent I 693, 12. (sic habuerunt tamquam) I 105, 22. 242, 15. 267, 17. 723, 4. eos—sic habendos puto tamquam I 509, 11. uelut reges habentur I 233, 15. — habere *c. inf. pro coniunctiuo futuri cf. 'coniugatio conposita'.* *cf. etiam* carus communis.
- habilis ad usum II 37, 14.
- habitaculum I 14, 6. 119, 27. 142, 18. 599, 1. 710, 26. II 52, 5. 90, 8.
- habitatio I 114, 9.
- habitor I 247, 5. II 95, 18.
- habitus I 511, 13. II 47, 24.
- habitus I 61, 5. 64, 23. 65, 11. 182, 22. 560, 12. II 25, 2. 34, 12. 38, 2. 79, 2. M 193, 21. 219, 12. *plur.* I 489, 3. II 27, 12.
- hactenus I 16, 3. 378, 6. II M 184, 20. ut I 752, 14. [hactenus fiet ut II M 233, 7.]
- haerere: *aliquid* haeret animis I 401, 9. hic ergo illum teneo haerentem I 139, 13.
- haerescere: cum in uado haesisset I 126, 14.
- haereses I 394, 12.
- haeretici I 396, 14.
- haesitare in eodem luto I 134, 17. 586, 11. inter se num II M 195, 5.
- haesitatio I 714, 4.
- halitus II 88, 12. 16.
- hamatus I 233, 1. 3. 706, 24. II 85, 12. 19.
- hamus I 233, 3. 5. II 86, 1.
- harmonia *cf. Indic. rer.*
- haruspices I 385, 9. II M 184, 11. 14.
- haruspicina I 167, 1. 696, 12 (arusp-).
- haud *deest.*
- haurire aurum oculis I 122, 14. sanguinem facilius quam uerba iustorum I 399, 18. uoces (*sc. auribus*) II 29, 4. uoluptates I 95, 22.
- haustu atque potu fontis sitim sedare I 5, 18.
- hebetare I 482, 7. 583, 12.
- hebes I 436, 17. quidam hebetis cordis I 115, 1.
- herbidae fruges II 100, 7.
- hereditates captare I 427, 10. hereditas regni caelestis I 365, 4. ad quos stultitiae transiret hereditas I 707, 19.
- heres: populum scripsit heredem I 73, 1. 686, 19. heredes regni aeterni I 367, 7.
- hiare II Ph 135, 6. 145, 136. quotiens hiauerint terrae I 589, 1.
- hiatus nasi II 34, 2.
- hibernus II 100, 6. hibernum (= hibernus, *coni.*, -nus *codd.*) I 143, 18.
- hic: hoc opus nostrum I 398, 3. haec nostra terra I 709, 29. hic mundus, hic (noster) orbis, hoc saeculum, haec uita *cf. mundus cett.* hoc est (= id est) I 5, 15. 113, 10. 429, 8. 555, 1. 601, 4 (*cf.* 2). II 158, 5. hic—ille I 188, 8. II 76, 13. ille—hic I 2, 27. 90, 13—15. 190, 20. 278, 21. 282, 3. 19. 474, 18. 498, 16. 514, 10. 525, 11. 540, 16. 587, 24. 754, 15. II 76, 22. *cf. idem post* (haec, hoc).
- hic *adverb. sexies repetitum (de diuersis locis)* II M 181, 4. illic—hic I 190, 15. 17 (*cf.* 20. 22). 467, 8. in illa priore parte—hic I 190, 20. 22.

- hice: huiusce I 4, 11. 209, 22.
hiematum uenit in Bithyniam II M 184, 23.
hinc est quod I 169, 16 (*cf.* 11).
hiscere I 464, 7.
hispida facies II 46, 1.
historia I 42, 4. 8. 16. 502, 8. historiae I 285, 12. 694, 12. ueteres I 42, 2. ut omnes historiae loquuntur I 112, 15.
historicus = Sallustius I 269, 5. historici I 31, 4. 412, 18.
histriones *cf.* *Indic. rer.*
homicida I 34, 6. 237, 15. 238, 6. 407, 19. 436, 9. 711, 5. II M 189, 18. 207, 21.
homicidium I 122, 5. 557, 15. 558, 9. 560, 1. 710, 23. 742, 7. 8. 744, 9.
homo *cf.* *Indic. rer.* — homo nuncupatus est quod sit fictus ex humo I 147, 10. II 92, 14 (*cf.* *ἄνθρωπος Ind. graec.*). homini, quem (Christus) induerat, quem gerebat I 301, 14. omnis (nullus) homo natus *cf.* nasci.
homocoteleutum: capiendū atque rapiendū I 510, 13. tacentibus nihil credimus, sicut ne saeuientibus quidem cedimus I 464, 1. ut—dantur ad uitam beatam, —condemnentur ad poenam I 649, 8. pictores fictoresque I 40, 23. picta et ficta I 557, 6. — necesse est ad eos consolandos reuertatur ad quos conuocandos prius uenerat I 585, 20. *cf.* *figurae.*
homunculus I 62, 14. 107, 23. 215, 1. 733, 17.
honestare I 198, 19. II 36, 7.
honestas = honor dignitas II 37, 22.
honor I 168, 21. 169, 3. II 82, 1. 127, 10. Ph 144, 124. honos I 71, 10. 78, 8. 281, 22. 443, 22 (*-or codd. quid.*). 561, 17. 723, 10. 735, 16. II 77, 14. 81, 5. 94, 17. honos datur his I 696, 4. diuinae indulgentiae I 96, 24. honorem deo non reddiderunt I 303, 5. in honorem *alicuius* I 686, 20. *-alicuius rei* I 83, 13. = ornamentum II Ph 136, 10. 144, 124. *cf.* habere (honorem *alicui*).
honorare se I 28, 2. patrem inter deos I 89, 12. *aliqua re* I 761, 7. II M 178, 8.
honorificare I 114, 23. 663, 7. II 130, 15.
hora: per omnes horas II M 171, 7.
horrea II M 216, 17.
horrendus II M 183, 4. 198, 18.
horrere I 152, 25. horrentibus tenebris II 100, 11. *aliquid* I 15, 2. (76, 10 *coni.*). 476, 13. 670, 10. *c. infin.* I 542, 14. 632, 17.
horribilis I 742, 4. II 21, 19.
horridus lapis I 101, 1. II Ph 136, 21.
horror I 118, 15. horroni esse II 36, 5.
hortamenta I 275, 18. 463, 7.
hortatu nostro I 412, 22.
hortus: Paradisus id est hortus fecundissimus et amoenissimus I 157, 24. horti pensiles I 255, 1.
hospitalitas *cf.* *Indic. rer.*
hospitium corporis I 103, 6. mundi huius II 130, 21.
hostia humana I 78, 22. 172, 1. 688, 18.
hostilis impetus I 523, 20. direptio I 531, 7. tumultus II M 198, 17.
host liter I 639, 16. II M 205, 2. 206, 24.
hostis domesticus I 556, 8. publici II M 187, 18. dei II M 178, 8. libri nefarii ac dei hostes I 410, 11. nominis (dei) II M 173, 5. re-

- ligionum publicarum II M 185, 24.
 uirtutis I 585. 11. hostes uero deo
 fiunt I 67, 22. *cf.* inimicus.
 huc atque illuc I 116, 15. 17. 161,
 21. 281, 15. II 86, 4. M 219, 20.
 222, 3. huc adest II Ph 136, 15.
 hucusque II 73, 22.
 humanitas *cf.* *Indic. rer.* — ab ho-
 mine humanitas nominatur I 37.
 22. = natura humana: hoc differt
 ab humanitate diuinitas, quod hu-
 manitatis est ignoratio, diuinitatis
 scientia II 68, 8. *cf.* ius.
 humanus: humana manu fabricata
 (= simulacra) II 69, 16. *sim.* I
 477, 2. *cf.* hostia.
 humilis: se ipse humilem fecit (Chris-
 tus) I 724, 13. nos humiliores fa-
 citis I 102, 19. humillimis quibus-
 que I 724, 12. humiles et infimi I
 382, 6. 8.
 humilitas: (*Christi*) I 341, 4. 343, 1.
 in humilitate carnis I 341, 8. *de*
habitu animi: cara deo est I
 749, 13.
 humus II 78, 8. ex humo homo fictus
 (et nuncupatus) I 147, 11. II 92,
 14. humi I 83, 8. 102, 13. 109,
 10. 492, 14. 499, 15. II 121, 2. in
 humum proiecta animalia II 27,
 17.
 hyacinthus II Ph 145, 137.
 hymnus I 578, 18. hymni I 37, 3.
 diuinorum (caelestium) scriptor hy-
 mnorum (= David) I 298, 1. 713, 15.
 Iacere *aliquid* supra *aliquem* I 686,
 25.
 iacere = profligatos esse II M 172,
 12. in tergum II 38, 4. in praedam
 feris ac uolucris I 530, 6. in-
 sepultos I 746, 11. II M 221, 2.
 aqua semper iacens et quieta I
 545, 12. corpus immobile iacet II
 58, 10. quod iners et torpidum
 semper iacet I 136, 6. nerui (*mu-*
sicorum) muti atque inertes iacent
 II 55, 4. ira si iacet, excitanda II
 117, 11. iacentes (et afflicti) II M
 172, 9. *sim.* I 265, 4. in promptu
 id iacet I 197, 21.
 iactans I 547, 10.
 iactare *proprie* I 65, 2. 77, 8. 97, 7.
 416, 2. ossa iactabantur in flumina
 (flumine *cod.*) ac mare II M 197,
 22. suas uirtutes contra fortunam
 superbissime I 269, 20. ingenia in
 hoc ueritatis campo I 413, 2. sa-
 pientiam capillis et habitu II 123,
 18. populo se I 401, 18. se decla-
 matorio dicendi genere I 215, 14.
 iactatio taedarum I 83, 4. 689, 17.
 iactura I 458, 20.
 iam in *apodosi* (in *protasi* si quod-
 si) I 191, 16. 465, 18. 482, 2. 524,
 20. 568, 1. 588, 23. II 14, 3. *item*
póst coniunctiuum cohortat. II
 130, 7. *apud comparat.* I 78, 3.
 133, 22. *paene* = etiam, uel: iam
 res ipsa I 86, 16. iam ex hoc ipso
 I 549, 20. — iam iamque I 165, 24.
 iam dudum I 330, 9. II M 200, 7.
 208, 10. 215, 13. iam pridem I
 306, 14. 330, 3. 675, 4. 721, 4. II
 M 193, 23. ut iam uideatur iam
 pridem esse confecta (philosophia)
 I 184, 7. iam non I 440, 19. 561,
 4. 666, 11. *oppos.* nondum: I 234,
 2. 623, 21 (20). nec—iam—amplius
 I 666, 9. nec—iam ulterius I 655,
 6. iam uero I 137, 22.
 iambus II 156, 16.
 ianitor I 69, 8.
 ianua: hic (Christus) templi maximi
 ianua est I 394, 10.
 ibi—hic I 83, 1.

- icere: ab apro ictus I 65, 19. fulmine I 230, 12.
- ictus II 33. 14. 88, 1. sub ictu mortis constituti I 557, 21. ictu uirgae I 303, 1. ictu externo II 55, 3. ictus extrarios II 15, 10. ictibus cadauera dissipare I 558, 2.
- idcirco I 3, 9. 83, 3. 92, 17. 107, 24. [131 adn. § 8.] 137, 16. 181, 16. 278, 22. 279, 14. 399, 3. II M 193, 18. *al.*: 20 *f. locis*. idcirco ne I 66, 1. 382, 17. 528, 22. 654, 6. idcirco quia I 49, 5. 116, 12. 138, 22. 150, 1. 312, 3. 364, 9. *al.*: 15 *f. locis*. quia—idcirco I 492, 3. 5. 711, 17. idcirco quod I 5, 11. 14. 50, 26. 291, 7. II M 184, 14. idcirco quoniam I 164, 3. idcirco ut I 12, 8. 60, 8. 99, 18. 153, 8. 172, 1. 173, 15. 211, 4. 239, 16. 254, 3. 270, 11. *al.*: 30 *f. locis*.
- idem = ille, is: [II M 212, 19. 213, 1. 8.] idem ille I 27, 2. idem qui I [4, 10 adn. § 14.] 7, 21. 9, 13. 13, 1. 15, 1. 17, 7. 19, 17. 39, 16. 58, 10. 60, 10. 104, 14. *al.* idem qui et I 119, 24. 279, 7. hoc idem quod I 193, 18. idem illud quod I 26, 10. qui idem I 81, 15. idem sunt daemones—idem (= qui) dii I 387, 13. idem atque: non easdem sedes incolere iustos atque inpios I 241, 11.—non posse eundem iustum esse ac stultum, eundem sapientem et iniustum I 456, 18. *cf.* unus (et idem).
- identidem I 749, 11. II M 184, 12.
- ideo I 65, 5. 74, 15. 100, 15. 101, 5. 104, 5. 137, 20. 141, 24. 146, 18. 163, 16. 166, 13. 180, 18. 196, 6. 198, 17. *al.*: 50 *f. locis*. ideoque I 28, 13. 70, 20. 128, 6. 145, 17. 170, 3. 175, 14. *al.*: 25 *f. locis*. ideo quia I 89, 4. 183, 21. 187, 5. 204, 23. 210, 16. 17. 230, 9. 261, 17. 274, 14. 278, 10. 280, 13. 14. *al.*: 35 *f. locis*. ideo quod I 64, 22. 99, 11. 204, 18. 425, 12. ideo ut I 123, 6. 148, 19. 173, 16. 193, 21. 195, 24. 200, 20. 204, 6. 7. 210, 18. 211, 2. 6. 219, 10. 226, 1. II M 209, 22. *al.*: 35 *f. locis*.
- idola II M 175, 2. 211, 4.
- idoneus testis I 273, 4. 579, 5. *sim.* I 402, 3. 7. 403, 9. idoneus *c. dat.* I 123, 20. 581, 5. II 10, 4. ad *aliquid* I 4, 13. qui II M 194, 13. *iecur cf. Indic. rer.*; *adde* in iecoribus earum (pecudum) uentura quaerere II M 184, 7.
- ieiunia II M 185, 7.
- ieiunus sermo I 403, 6.
- igitur *primo loco* I 40, 6. 62, 7. 119, 18. 211, 9. 466, 8. *secundo loco saepissime, uelut* I 6, 9. 8, 19. 9, 8. 10, 10. 13, 10. 14, 9. 19, 21. 23, 7. 30, 18. 32, 21. 33, 6. 38, 8. 40, 3. 22. 41, 11. 45, 12. 43, 14. *tertio loco* I 36, 13. 64, 20. 196, 2. 275, 2. 327, 1. 16. 394, 5. 502, 13. 524, 18. 748, 19. 754, 1. II 15, 20. 51, 7. 95, 9. 97, 3. 110, 21. *al.* — *in apodosi* I 11, 13. 133, 22. 283, 18. 589, 19. 697, 12. 706, 12. 722, 21. 744, 21. 745, 16. 750, 15. 751, 7. II 93, 16. 22. 110, 15. 17. 119, 13. *in apodosi* et—igitur I 63, 9. 14.
- igneus I 49, 14. 140, 14. II 106, 10.
- ignifer II Ph 138, 54.
- ignis: *abl.* igni I 143, 21. 144, 21. 145, 3. 5. 146, 3. 12. 234, 7. 327, 14. 519, 17. 613, 9. 15. 652, 2. II M 188, 2 (*coni.*, -e *cod.*). 188, 19. 197, 14. aeternus I 461, 11.

- sempiternus I 651, 11. ignes II 111, 8 (*tortoris*). aeterni I 760, 15. caelestes I 120, 24. *cf. Indic. rer. et hoc in Indice* aqua ferrum.
- ignominiosus II M 208, 5.
- ignorantia I 116, 4. 168, 17. 179, 16. 184, 19. 185, 15. 187, 22. 188, 4. 11. 239, 15. 266, 1. 378, 5. 410, 9. 418, 15. 574, 10. *al. ignorantia boni ac mali* II 103, 8. recti ac boni I 457, 9. diuinitatis I 161, 14. *sim.* I 96, 15. 266, 22. ueri I 139, 8. 228, 6. 459, 8. ueritatis II 73, 9. 77, 17. *alia* I 94, 9. 462, 4. 510, 4. 527, 6. 592, 10.
- ignorare deum I 306, 13. 555, 13. et ueritatem I 367, 5. *sim.* I 351, 3. *sequitur quod c. coni. (pro acc. c. inf.)* I 382, 11.
- ignoratio I 179, 19. 187, 17. 18. 220, 5. 266, 18. 462, 8. II 68, 8. boni I 76, 12. ueri dei I 735, 22. eius (dei) I 498, 13. bonorum (facinorum) I 79, 13. recti I 423, 4. rerum I 186, 22. ueritatis I 243, 15. sui I 6, 4. 274, 6.
- ille *pro pronom. reflexiuo personali uel possessiuo* I 100, 14. 171, 16. 188, 11. 242, 16. 266, 15. 381, 19. 427, 20. 501, 19. 558, 3. 654, 7. II 107, 14. M 199, 23. ille—hic *cf. hic.* ut illi—sic isti I 72, 16.
- illic II Ph 135, 5. M 190, 22. 225, 17. illic—hic *cf. hic.*
- illuc *cf. hic.*
- imaginare: terram digitis suis imaginatam metuunt I 443, 12.
- imaginari: imaginabantur iustitiam I 453, 2.
- imaginaris praeceptor I 527, 10.
- imago: *de simulacris deorum* I 40, 23. 75, 21. 100, 2. 162, 8. *al. sacrae* I 173, 12. simulacra et imagines I 68, 5. 167, 11. 696, 23. *cf.* I 100, 15. 16. — hominem ad imaginem similitudinis suae (*sc. dei*) figuratum I 694, 9. id per imaginem geritur I 86, 1. imagines (*sc. somni*; II 58, 12. 22. *cf. uisiones.*
- imber: finxerunt (poetae) ipsum (Iouem) in aureo imbrey delapsum eadem figura qua ‘imbres aurei’ dicunt, cum multitudinem telorum sagittarumque describunt I 39, 16. imbres sulphuris I 665, 20.
- imitari (deum) I 433, 8.
- immo I 261, 9. 414, 6. 569, 1. 741, 10. 751, 5. II 120, 3. immo etiam I 725, 19. immo uero I 41, 5. 71, 19. 117, 3. 134, 24. 180, 14. 187, 10. 237, 17. 261, 21. 338, 5. 386, 1. 424, 13. 475, 8. 519, 20. 533, 3. 543, 8. 562, 24. 584, 25. *al. immo uero amplius* II 98, 19.
- immolare humanam hostiam (uictimam) (Ioui) I 78, 23. I 430, 4. homines *et sim.* I 79, 1. 14. 16. 80, 11. uita et salus eorum immolatur I 170, 18.
- immolatio I 430, 14.
- imperare *alicui c. inf.* I 333, 5. imperante Hadriano (Augusto) I 78, 24. 714. 9.
- imperator omnium deus I 466, 6. 509, 16. inuictus ille imperator Indicus maximus I 35, 6. [Constantine imperator maxime I 4 adn. cr. § 13. Constantine imperator I 95, 13. 176, 3. 274, 3. 398, 3 (maxime V). 485, 6. sanctissime imperator I 668 adn. § 11.] *cf. Indic. rer.*
- imperfectum: *indic. pro perfecto:* dicebam (-at) I 46, 10. 233, 15. 405, 2. 449, 22. 451, 1. 459, 19.

555, 18. inferebat I 449, 22. *coni. pro coni. fut.* I nasceretur I 324, 2. imperitare *alicui* I 31, 2.

imperium = iussum I 128, 7. — aemula (Carthago) imperii I 633, 18. [beatum imperii columnen I 4 adn. § 13.] regimen singularis imperii I 634, 6. in hoc rerum naturae imperio I 10, 20. caeleste imperium I 659, 8. II 129, 10. ante imperium (*coni.*, initium *cod.*) Christi sanctum ac sempiternum II M 175, 16. magistratus et imperia I 709, 5.

impetus externi II 7, 21.

imus I 174, 25. 175, 14. in imis calcibus I 266, 12. 589, 17. in inum depressa I 266, 11. in imo I 211, 19. 613, 15.

in *c. acc. sensu locali*: in Aegyptum I 19, 7 (*ex Cicerone, Cic. omittit in*). 40, 1. in Cretam I 51, 2. 55, 2. Cretam I 35, 8. 682, 12. in tergum iacere II 38, 4. in *c. accus. pro ablat.* (?) *cf.* accipere constituere iactare intentare postulare *et II M Proleg. adn. 6. sensu temporali cf. dies. sensu consecutiuo uel finali* I 18, 19. 55, 19. 83, 12. 13. 87, 22. 114, 12. 121, 16. 18. 22. 126, 12. 144, 8. 146, 12. 164, 14. 165, 19. 189, 6. 297, 10. 350, 1. 359, 10. 416, 2. 482, 3. 489, 11. 494, 20. 530, 6. 533, 4. 5. 560, 12. 617, 13. 659, 4. 684, 16. 686, 20. 695, 6. 718, 6. 721, 1. 734, 5. 736, 17. 18. 759, 10. II 19, 3. 21, 2. 3. 26, 17. 33, 1. 11. M 181, 18 (cohaerere in amicitiam). *al. cf. etiam* assurgere exsurgere surgere stare. — quae sunt in eundem modum I 92, 3. — corporis atque fortunae bona

non sunt in hominis potestatem I 702, 26. — in aeternum commune diuersum futurum infinitum immensum perpetuum posterum praesens profundum sempiternum sublime summum totum uacuum ultimum *cf. aeternus cett.* — in *c. abl. sensu locali*: (eum) mittit Romam, in qua milites illi summis deliciis saepissime excepti. . . II M 202, 13. — *cf.* computare esse habere (fiduciam in) locus. *adde haec*: liquecent spiritus in calore et corpora conterentur in grandine I 666, 1. in arcanis litteris traditur I 142, 13. Catamitum in aquila rapuit I 39, 18. 684, 9. in aureo imbre delapsus I 39, 16. daemoniarches ipse in figura sua perlatus est I 169, 18. aureum caput bouis, quod eos in signo praecederet I 303, 10. *cf.* configurare figurare formare in *c. abl.* — *sensu temporali*: in sabbato I 717, 27. in his sex milibus annorum I 629, 22. in tam longo imperio II M 192, 12. filium maximum agentem in annis octo II M 236, 1. *sensu relationis* I 38, 18. 85, 21. 683, 17. sapientior in ueritate I 400, 13. *cf.* laetari placere. *sensu partitiuo*: quae sunt in umidis II 100, 8. primariae filiae in beneficiis petebantur II M 218, 12. *sensu causali uel instrumentali (pro abl.)*. in nomine uicennalium securem alteram (pro uinciis) infixit II M 208, 11. *item fort.* in insidiis iuuenem adpetuerat II M 200, 8. spadones in tormentis necat II M 219, 19. *sensu repraesentatiuo*: nomen dei in nobis persecuntur I 726, 20. in aliis hominibus nos ipsos cogitare

- debemus I 515, 16. *item* I 569, 16.
 — in Christo omnia facta sunt
 quae adnuntiata sunt I 409, 17. —
 in alto futuro obscuro praesenti
 proximo sublimi summo ultimo *cf.*
 altus futurus (*s. esse*) *cett.*
 inaequabilis I 629, 14. II 100, 1.
 inaequalis I 117, 10.
 inaequalitas I 417, 13. 447, 13.
 inaeestimabilis I 29, 5. 62, 9. 759, 1.
 II 86, 14. M 211, 19.
 inanimus I 137, 1.
 inanis: multo magis inane I 622, 17.
 inane monumentum I 45, 15. con-
 uictis inanibus (*neutr.*) I 95, 13.
 inanissimi (homines) I 173, 13.
 233, 17. per inania caeli II Ph
 140, 75. inane *subst.* I 232, 5. II
 86, 3. 87, 6. per medium inane II
 90, 10. in medio inani I 598, 10.
 inanitas I 219, 16.
 inaniter I 454, 21.
 inardescere I 576, 8. II M 219, 8.
 inauditus II M 188, 23. et inaudita
 peruestigare et audita perpendere
 I 124, 22. damnasse innocentiam
 inauditam I 399, 9.
 inaugurare I 125, 21.
 inauribat surdos I 716, 22.
 inbecillitas I 9, 10. 37, 23. 63, 20.
 135, 6. 518, 5. II 11, 5. 12, 10.
 70, 10. humana I 135, 3. hominis
 I 133, 13. corporis I 128, 16.
 369, 6. carnis I 396, 18.
 inbecillus I 8, 2. 38, 20 (*-is RS*).
 122, 7. 135, 6. 316, 20. 331, 6.
 369, 12 (*-em R*). 373, 6. 472, 17.
 542, 7. 566, 3. 590, 21. 683, 23.
 II 10, 1. 13, 11. 18, 11. 73, 21.
 103, 16. 19. *comparat.* I 63, 19.
 173, 7. II 7, 23. 11, 3. 12, 7. 18, 4.
 inerbis I 110, 19.
 inbuere: quos uera.. doctrina non
 inbuit I 368, 15. inbui *aliqua re*
 I 558, 7. II 117, 21. homines ad
 religionem ueram I 94, 9.
 incaute I 527, 5. 532, 21.
 incautus I 395, 4.
 incendium subiecit palatio II M
 187, 16.
 inceptio I 597, 4.
 incertus: homines uagantur incerti
 I 94, 9. incertis parentibus natus
 I 33, 19. si hoc incertum relin-
 quamus I 581, 16. ad incertum
 laborare I 261, 18.
 incessere inclementer *aliquem* I 429
 18. maledictis I 218, 8.
 incessus I 560, 12. II Ph 145, 148.
 incestum I 66, 18. 560, 9. 683, 6.
 742, 15. *accus.* incestum I 36, 11
uix a nominatio incestus.
 incestus *adiect.* I 36, 7. 83, 1. 281,
 21. incesti spiritus. I-168, 3.
 inchoare I [4 adn. § 13.] 9, 17. II
 92, 3. incohare I 745, 9.
 incidere: incidit necessario quaestio
 II 82, 15. inciderat suspicio II M
 222, 20. Seneca imprudens incidit
 ut fateretur I 208, 18. in *c. acc.*
 I 105, 24. 107, 8. 236, 16. 522,
 16. 694, 6. II 45, 15. 74, 21. M
 189, 17.
 incidere I 169, 12. II M 203, 4.
 incipimus (= inc. esse) cum nascimur
 I 150, 19.
 incitamenta uirtutis I 381, 12.
 [incitatrix *cf.* inritatrix].
 inclamati nominibus suis I 379, 10.
 inclementer I 429, 18. 667, 9.
 inclinante iam die II M 200, 15.
alicui II M 178, 19. se in (alteram)
 partem I 187, 24. 486, 20.
 includere intus I 343, 5. 729, 24. *c.*
abl. I 367, 4. 372, 1. 382, 17.
 496, 3. 620, 20. in *c. acc.* I 244,

7. 395, 16. in *c. abl.* I 32, 2. 225, 3. 256, 1. 262, 2. 587, 9. intra *c. acc.* II 53, 14.
- incogitabilis I 29, 9.
- incognita causa I 398, 12. 725, 26.
- incolumis partus II 61, 2.
- incomptus I 741, 8.
- inconcessa scrutari I 245, 14.
- inconcussus I 580, 10. 733, 9. II 69, 23.
- inconditae uoces II 78, 22.
- incongruens I 110, 18. 244, 8. incongruens (et absurdum) est ut I 173, 6. 198, 3. 395, 15. *c. inf.* I 225, 11.
- incongruentia I 443, 5.
- incomprehensibilis: tenuis et incomprehensibilis I 165, 4. II 60, 4. *sim.* I 650, 16. oculis et mente I 734, 8. *sc. mente* I 188, 3. II 33, 2. 51, 9. 15. 53, 19.
- incomprehensus I 180, 18.
- inconsiderate II 10, 5.
- inconsideratus I 30, 20. 197, 12. 296, 20. II M 188, 6.
- inconstans *in disserendo* I 119, 12. *cf.* *asystatum*.
- inconueniens: quanto id magis inconueniens est deo I 44, 6 inconueniens est (*alicui*) ut I 723, 14. II 71, 10.
- incoquere: incoctus I 140, 14. II 100, 8. quos plena iustitia et maturitas uirtutis incoxerit I 652, 5.
- incorporalis I 577, 20. 578, 17. 611, 22. 650, 20. 734, 4. II 39, 19. 53, 24. 97, 15.
- incorruptibilis I 8, 24. 11, 15. 286, 7. 678, 7. 761, 15.
- incorruptus I 122, 10. 137, 21. 141, 22. 209, 8. 12. 578, 16. 586, 25. 589, 22. 705, 21. 712, 19. II 4, 16. 72, 8. 90, 2. 98, 6. 110, 5. incorruptus I 75, 21.
- incrementum II 11, 5. incremento augeri II 56, 21. sapientia ad summum incrementum peruenerat I 188, 18. incrementa deminutionesque lunae I 117, 12.
- increpare *aliquem* I 57, 18. 354, 8. 646, 5. peccata I 304, 18. tibi illud iure increpauerit I 239, 8. increpatur impietatis II M 207, 24. increpabantur tamquam (= ut) peccatores I 338, 14. increpiti I 305, 4 (-pati *BSP*). 328, 17. 341, 1 (-pati *SV corr.*). II M 207, 6.
- increpitare II M 224, 3.
- increscere I 148, 20. 161, 16. 162, 17. 276, 9. II M 210, 18.
- incruentus I 435, 15.
- incubare *c. dat.* I 415, 3. 644, 5. II 11, 15. M 177, 1. 180, 11.
- incultus I 152, 25. 537, 19.
- incumbere I 97, 3. *alicui rei* I 95, 22. *in aliquem* I 426, 10. II M 188, 21.
- incunctanter I 60, 5. 125, 25. 529, 1.
- incurrere in *aliquid* I 255, 6. II 73, 11. in laqueos mortis I 95, 23. 379, 20. in poenam I 309, 10. crimen (loquacitatis) I 128, 21. 580, 2.
- incursare *aliquid* I 607, 10.
- incursio imaginum II 30, 2. incursiones bestiarum I 516, 17.
- incursus I 514, 14. daemonis I 387, 9. 716, 23. (malis) incursibus (daemonum) I 166, 3. 384, 18.
- incutere uoluptatem I 401, 13.
- inde est quod I 169, 11. 466, 18. 736, 1. 741, 8.
- indecens II 38, 9. 47, 24. II M 192, 11. non indecens II 33, 11. 38, 14.
- indecorus II 37, 22. 46, 1.
- indelebilis I 617, 15.

[indemnitas II M 233, 1.]

indere: (deus) iram homini II 121, 23. nomen *alicui* I 46, 25. 47, 4. 539, 3. II 48, 8.

indicare: sicut Malachiel indicat dicens (*sequitur or. recta*) I 306, 15.

indicativus: in interrogatione indirecta (cur) I 449, 11. 685, 27. 714, 4. *in enuntiato secundario accusatiui c. inf. post relatiuum saepe; post coniunctiones cum* I 537, 7. II 10, 17. 107, 1. 2. *al. dum* I 535, 12. *si* I 731, 1. *ut tempor.* II 10, 2. *cf. modi.*

indiciu Herculi fecit de furto I 77, 18.

indictiones II M 180, 7. auri argentine II M 208, 10.

indifferenter II 57, 15.

indigentia I 539, 6. 584, 18.

indigere *c. abl.* I 43, 12. 49, 20. 122, 10. 133, 16. 138, 1. 198, 12. 199, 2. 296, 1. 402, 4. 447, 5. 468, 12. 480, 9. 482, 2. 497, 16. 518, 12. 525, 20. 528, 14. 551, 3. 566, 4. 594, 10. 596, 17. 597, 12. 598, 19. 644, 6. 679, 16. 702, 25. 703, 2. 726, 11. 734, 6—9. 746, 5. 8. II 8, 1. 10, 11. 14, 7. 17, 6. 18, 9. 48, 6. 56, 3. 86, 22. 98, 7. 107, 24. [omnium I 579, 15.] *indigentes* I 524, 8.

indignari aduersus *aliquem* II 125, 5.

indignatio I 566, 14. II 126, 4. 128, 5. = indignitas (*rei*) II M 217, 6.

indiscretus I 708, 25.

indissociabilis II 34, 22.

indissolubilis [I 603 adn. § 9.] II 15, 13.

indiuiduus I 249, 17. 392, 18. 610, 2. II 86, 20.

indolentia I 195, 3.

indubitatus II 50, 5. indubitatum

est *c. acc. c. inf.* II 77, 2. pro indubitato habitum est I 138, 14.

inducere: inducta cicatrice II M 210, 10. *aliquem* in *aliquid* I 140, 10. 11. 19. 192, 9. 200, 10. 238, 3. 244, 1. 488, 16. 630, 9. 710, 25. in hoc spectaculum I 200, 6. ab immortalitate ad mortem I 376, 17. [*aliquid* in animum I 579, 13.] *aliquid* (religionem morem *sim.*) I 77, 21. 86, 20. 105, 21. 189, 11. II 63, 20. M 218, 6. tenebras I 143, 5. deus solem induxit I 669, 13. sacra in Graecia I 90, 17. ineptias in Latio I 687, 23. morem in Romanam terram II M 196, 19. *aliquid in disputatione libro sim.* I 195. 8. 444. 20. 459, 12. 485, 9. 488, 6. 12. 499, 14. 734, 23. 752, 17. quomodo patibilis (anima) inducitur? I 649, 11. — consuetudine inducti = seducti I 43, 9. quem nullus laqueus inducat II M 190, 13.

induere nudos I 511, 9. ueste (uestibus) indutus I 32, 16. II 350, 10. Maxentium purpuram induerant II M 202, 7. indui = purpura indui II M 194, 7. *saepe de Christo*: indui ueste carnis I 381, 11. carne I 373, 6. 13. 374, 12. fragilitate carnis II 120, 8. quod carne indui haberet I 313, 10. carne se induit I 377, 5. induit carnem I 715, 22. hominem induerat I 301, 14. — ut eas (animas) grauibis membris indueret (deus) I 598, 9. spiritum suum (deus) terreno corpore induit I 599, 2. induere corpus humanum I 715, 9. 723, 28. mortali corpore indui I 375, 6. 723, 15. corpusculum quo indutis sumus II 62, 5. illorum sibi no-

- mina quasi personas aliquas induerunt I 167, 14. nomen fidei I 406, 11. humana uocabula I 396, 8. se in laqueos I 527, 6. in plagas I 178, 19. ne rursus in eosdem laqueos induatur I 572, 16.
- indulgentia I 97, 1. 202, 10. 278, 15. 555, 2. II 63, 12. M [213, 13. 19.] 214, 20.
- indulgentissimus I [4 adn. § 15.] 115, 12. 419, 9. 475, 9. 572, 4. 668, 1.
- indulgere I 280, 12. 281, 5. *alicui rei* I 551, 7. 567, 17. [isdem a nobis indultum esse II M 230, 12.] [ueniam indulgere hominibus II M 213, 12.]
- indumentum I 348, 12. 617, 20. purpureae I 294, 5. pilorum II 26, 10. fragile = corpus I 622, 9. carnis I 533, 7. iustitiae I 534, 4. *sim.* II 47, 8. indumenta I 110, 10. II 129, 8. naturalia I 595, 10. II 10, 4.
- industria: operam simul atque industriam perdiderunt I 2, 10.
- ineffabilis I 29. 9. 301, 1. 598, 12. II 31, 9.
- ineloquens II 64, 3.
- ineloquibilis I 598, 7. 616, 17.
- ineluibilis I 650, 1. II 131, 23.
- inemendabilis II 121, 11.
- inenarrabilis I 142, 2. 202, 18. 379, 13. 424, 18. 598, 2. inenarrabili modo I 658, 2. 650, 22. II 36, 18. 42, 1. *cf.* inerrabilis.
- inapte religiosus I 398, 5.
- ineptiae I 53, 9. 76, 16. 87, 6. 516, 19. *al.*
- ineptus: quis tam stulte ineptus est I 67, 23. multo magis ineptum I 83, 23.
- inermis: nudus et inermis I 595, 12. II 8, 20. 10, 5.
- inerrabiles (*coni.*, inenarrabiles T) cursus I 693, 20.
- inerrantes stellae I 117, 14.
- iners: nerui muti atque inertes iacent II 55, 4. *sim.* I 136, 6. *abl.* inertis I 535, 2. inerte I 549, 4. 552, 9.
- inesse in *c. abl.* I 134, 10. 284, 21. 472, 11. II 22, 11. 78, 4. *c. dat.* I 116, 23. 117, 19. 119, 19. 120, 15. 196, 8. 202, 16. 378, 12. 697, 22. 752, 19. II 36, 14. 79, 9. 85, 11. M 182, 18.
- inexcogitabilis I 297, 7. II 47, 12.
- inexorabilis *alicui* I 746, 17.
- inexpertus (*sensu passiuo*) II 24, 3.
- inexpiabilis I 67, 17. 173, 8. 398, 7. 461, 14. 725, 15. II 121, 19.
- inexplebilis I 583, 17.
- inexplicabilis II 29, 14.
- inexpugnabilis I 386, 5. II 15, 11. II M 196, 10. uerum et inexpugnabile uidetur I 584, 16. II 73, 13.
- inextinguibilis I 645, 11.
- inextricabilis I 2, 18. 153, 5. 231, 8. 585, 1. II 57, 8. 77, 18.
- infamare I 729, 19. II 111, 3. M 183, 22.
- infamia I 35, 23.
- infamis I 382, 4. *de mulieribus* I 682, 24. 742, 16. summis uiris nuptas adulterio fecit infames I 683, 13.
- infandus I 757, 5. II Ph 136, 17. infanda dicta I 635, 14. [II 62 adn. § 5.]
- infans I 51, 1. 85, 13. 412, 13. 744, 12. et ideo infans (*cf.* mutorum linguas *eqs.* 10) sit necesse est qui diuina proloqui non potest I 378, 19. infantes I 80, 11. infantes non ante incipiunt fieri quam dentes habuerint II 35, 9. poeta (Lucilius) quidem stultos homines infantibus

- ecmparavit, at ego multo imprudentiores esse dico, *sequitur comparatio* I 90, 12—16. infantibus qui nondum sapiant apparatissimam cenam adponere II 103, 2. eos sicuti sunt permanere et semper infantes ac nescios esse rerum II 103, 6.
- infantia: qui praeter infantiam non loquerentur I 518, 1. senes amissis dentibus ita balbutiunt, ut ad infantiam denuo reuoluti esse uideantur II 35, 10. = infantes I 639, 19.
- infatigabilis I 672, 1.
- infaustus I 349, 18.
- infelicitas I 709, 6.
- infercire se cibo II M 234, 5.
- inferior: nihil est inferius et humilius terra nisi mors et inferi I 102, 20. *cf.* infimus.
- inferius *adu.* (*de loco libri*) I 52, 13.
- inferna palus I 38, 6. 66, 9. inferna supplicia I 628, 11. inferna (*subst.*) I 41, 14. ad inferna (et ima) *oppos.* caelum I 175, 14. 487, 17.
- inferre aurea uasa templis I 109, 13. illa deo pro munere I 109, 15. templis diisque I 734, 3. *sim.* I 110, 7. lumen humano generi I 177, 12. *alicui aliquid (sc. mali)* II M 189, 14. ut mortem nobis ultro inferamus I 545, 25. = inducere in disputando: exempla I 39, 12. 627, 1. argumenta I 63, 1. 449, 22. *sim.* I 249, 10. urbis condendae causam non unam intulerunt I 516, 4. infert = dicit, *sequitur oratio recta*: paulo post haec infert I 54, 8. intulit I 393, 17. 590, 9. haec intulit I 624, 23. II 124, 15.
- inferus: inferi I 102, 21. aperientur I 647, 3. uia inferorum I 487, 15. in terra posuit deus tenebras e inferos et mortem I 142, 23. ad inferos I 38, 9. 102, 20. 163, 8. 490, 6. apud inferos I 71, 14. 735, 5. Christus biduo apud inferos fuit I 388, 11. *sim.* I 362, 12. decidet in inferos I 173, 2. ab inferis I 211, 21. 362, 3. 382, 10. 388, 9. 393, 15. 654, 13. 655, 1. 659, 2. infestare I 736, 8. II M 183, 1. quem infestum sibi fecit II M 196, 12. inficere cruore flumina I 68, 24. infectus colore rubro II M 179, 5. inuidia tamquam ueneno I 129, 15. persuasione *uana* I 101, 20.
- infimus: tam reges quam infimi I 210, 2. humiles et infimi I 382, 6. 8. inferiores infimis I 449, 3.
- infinitiuus cf. coniugatio.* — *infinitiuus pro ut uel al.*: *cf.* dare imperare monere peritia(est) potestatem(habere) praecipere restat suadere superest. *infinit. historicus* I 736, 5—10. II M 195, 5. 9. 227, 20. *post coniunctionem cum cf. cum.* — *infinitiuus perfecti (pro infin. praes.) apud uerba*: ad culpam pertinet non fecisse I 497, 6. prodest (profuit) I 89, 4. 104, 15. II 74, 3. uideri I 70, 7—10. 77, 5. satis (est) I 257, 1. caelestis uirtus, lucem reddidisse I 378, 1. quid miraculo dignius quam decursam uitam resignasse—reuelasse I 379, 11. quae insania est—denegasse I 434, 14. *infinitiuus loco substantiui subiecti*: dicere multorum arbitrio regi mundum tale est quale si quis adfirmet... I 10, 22. parum est uelle (*cf. adn. 'Auctores'*) I 543, 8. prius haec (membra) nata sunt quam esset uidere audire loqui

- ambulare I 231, 20. sapere id est ueritatem quaerere omnibus innatum est I 125, 4. deo subiaceret posse omnia I 650, 17. *item* cogitare sapere *eqs.* II 117, 16. diligere bonos ex odio malorum uenit et malos odisse ex bonorum caritate descendit II 76, 4. per quos sapere non discitur I 278, 21. hominibus in homines saeuire non dabitur I 69, 18. fetus de suis corporibus alere (*auibus*) non datum est II 11, 16. esse ipsum sine aliquo principio non potest I 591, 19. 750, 7. ipsum mori timetur I 234, 1. id ipsum, (sciri nil posse, tolleretur) I 189, 3. 515, 13. 519, 3. *infin.* loco *substantiui obiecti*: ne haec quidem dare eis potuit quae habebat, uidere—moueri I 101, 16. nobis crimini dant mori uelle I 456, 15. id ipsum, nasci, efficere nisi ratio non potest II 22, 14. infinitus: quod ex infinito apparuerit et extiterit I 18, 18. in infinitum II 123, 22. infinita hominum milia I 37, 6. infirmare I 405, 7. infirmitas (*de corpore*) II 17, 22. sexus I 439, 17. carnis I 369, 4. 374, 6. 533, 7. infirmus sexus I 41, 2. 441, 19. infitiri I 245, 5. 575, 14. infitias non eunt I 386, 12. inflabilis II 39, 6. inflammabit deus solem I 665, 18. inflammare *aliquem* irae stimulis I 493, 18. inflammari ira I 640, 2. II M 187, 24. 203, 7. *sim.* I 560, 18. 584, 7. II M 185, 1. inflare. II 39, 4. M 183, 3. 212, 4. (ambitione) I 494, 3. 576, 7. 584, 6. inflectere: nullus terror (nos) inflectat, quominus I 747, 14. infligere caput parietibus II M 234, 15. *securem (coni.)* II M 208, 11. informare II 44, 10. nodos in unum modum II 21, 3. aures pelliculis II 29, 8. informatio corporis II 61, 1. informis I 78, 6. 341, 6. 687, 19. *al.* infortunio graui eos diuinitas mactat I 432, 10. infra *adu.* I 174, 25. *c. acc.* I 174, 22. infremuit belli terror I 97, 3. infringere I 724, 16. auctoritatem I 39, 16. infructuosus I 581, 15. infucata prauis opinionibus consuetudo I 18, 17. infundere: (deus) animam I 155, 4. *aliquid* in *c. acc.* I 39, 14. 260, 15. *aliquid alicui rei* I 423, 3. 695, 9. II 54, 4. ingenerauit deus homini animi commotiones I 537, 23. ingeniose I 86, 12. ingeniosus I 98, 8. 244, 10. ingenium: uir ingenii singularis II 69. *item abl.* I 1, 5. 244, 13. 402, 15. tot ingeniis in (ueritatis) inquisitione contritis I 181, 1. ingenuus II M 197, 1. ingerere tantum nummorum I 259, 13. maledicta II M 207, 2. non est beneficium quod ingeritur recusanti I 469, 4. uentri opes I 481, 2. *sim.* I 545, 1. ingerens se oculis claritas I 13, 9. mala in caput *alicuius* II 234, 5. ingignere: ingenuus I 511, 6. 517, 3. ingratis I 151, 23. ingratus et ieiunus sermo I 403, 6. homines alterius damna pro ingratis (= inutilibus) habent I 523,

9. ingratus suae condicionis (*an -ni? cf. adn.*) II 10, 15. caelestibus beneficiis I 278. 16. aduersus I 115, 11. 365, 18. in *aliquem* I 307, 11.
- ingraescere I 118, 11. 421, 26.
- ingredi in *c. acc.* I 302, 17 (*sed cf. adn.*). 488, 13. *c. acc.* I 302, 16. 334, 7. 490, 18. 491, 3. II M 214, 13. 228, 11.
- primo ingressu I 485, 16.
- ingruit grando I 97, 4.
- inguen I 108, 5.
- se ingurgitare caeno I 348, 18. uino II M 234, 5.
- inhabilis ad *aliquid* I 382, 19. II 29, 9. *c. dat.* II M 192, 8.
- inhaerere I 461, 22. *c. dat.* I 1, 10. 5, 22. 275, 6. 499, 15. 560, 7. 731, 16. II 131, 11.
- inhaerescere (*an ab inhaerere?*): (labes) cum temporis diuturnitate penitus inhaeserit I 650, 3.
- si inhalaueris cerae II 88, 9.
- inhiabat ad occupandum Orientem II M 183, 8.
- inhibere I 541, 13. II M 210, 15.
- inhumatus I 529, 16.
- inicare: manum foco I 441, 17. huic purpuram II M 195, 11.
- inimicus *c. gen.* diuini nominis I 499, 4. *sim.* II M 186, 5. deorum II M 185, 24. *c. dat.* I 97, 19 (*genet. SH*). 454, 2. 515, 3. pro inimicis hostibusque II M 198, 10.
- inique ferre I 491, 5.
- iniquitates I 572, 5. II 158, 6.
- iniquus *c. dat.* I 272, 17. iniquum est ut I 569, 2.
- initiare: ritus quibus sunt initiati I 464, 13.
- initium: ab initio hominis II 157, 21.
- iniungere munus *alicui* II 50, 7.
- iniuria temporis II 10, 8.
- inlaesibilis II 113, 10.
- inlaqueatus honoribus animus II 131, 15.
- inlecebra II 118, 9. *plur.* I 377, 9. 564, 10. 740, 18. *al.*
- non inlepide I 62, 17.
- inlibabilis I 125, 2.
- inlibata castitas I 66, 5. 570, 10.
- inlicere I 169, 8. II 5, 8. inlexit I 124, 12. 158, 11. 694, 16. 695, 16. II M 225, 13. inlectus I 349, 10. 395, 24. 488, 23. 693, 8. inlicere *aliquem* (inlici) *aliqua re* I 426, 8. 349, 10. 395, 24. 404, 20. 693, 8. ad *aliquid* I 695, 16. 727, 8. in *aliquid* I 130, 5. (*aliqua re*) ut I 124, 12. 158, 11. 438, 16. 694, 16. 758, 13.
- inlicibilis I 667, 23.
- inlicitus I 565, 14. 739, 19.
- inlidere *aliquid alicui rei* II 35, 7. (Pyrrhus) litoribus inlisus I 127, 14. spiritus in obstantia faucium inlisus II 50, 14.
- inligare conpedibus I 493, 17. mens cum corpore inligata I 587, 9. II 53, 15. animas corporibus inligatas I 598, 4.
- inlinere = defunctorum corpora odoribus I 109, 10.
- inlucescere: [cum dies ille felicissimus orbi terrarum inluxisset I 4 adn. § 13.] qui dies cum illuxisset II M 186, 16.
- includere *c. acc.* I 110, 14. 264, 25. 350, 10. 470, 13. 566, 8. *c. dat.* I 426, 4.
- inluminare: a deo inluminamur I 44, 7. 367, 5. 484, 18. 494, 14. II 132, 16. inluminato corde II 68, 13.
- insipientium pectora luce sapientiae I 378, 2.

- inluminator noster deus I 547, 6.
 inlustrare: ueritatem (nitore sermonis)
 I 3, 16, 6, 19. se ipsa ueritas in-
 lustrat suo lumine I 607, 6. philo-
 sophiam Latinis litteris I 218, 13.
 quem (deum) inlustratum (*supinum*)
 uenerat (Christus) I 329, 6.
 inlustrator rerum I 143, 2.
 immaculatus I 207, 14. 484, 4.
 inmanis (*de bestiis*) I 434, 1. 515,
 9. 628, 3. — I 34, 8. 80, 13. in-
 manior I 79, 10. 553, 17. II 18,
 11. *al.* inmanissimus I 462, 17. *de*
 elephantis: II 13, 18. 21, 15. M
 190, 3.
 inmanitas bestiarum I 80, 17. II 98,
 19. *sim.* II 123, 12. huius beluae
 (*Galerii*) I 434, 8. — I 79, 3.
 innatura mors I 208, 20. II 14, 11.
 15, 3. 22, 17, 13, 18, 15. in primo
 adulescentiae flore in maturis fu-
 neribus extingui I 229, 19.
 inmemor I 395, 2. *al.*
 inmensitas I 9, 15. 586, 19.
 inmensus I 141, 11. ut testimoniis
 utamur inmensum est I 756, 1. in-
 mensum *subst.*: huius inmensi re-
 ctor I 398, 4. in inmensum I 161,
 18. 635, 17. per inmensum II
 100, 18.
 inmergit corpus in undas II Ph 137,
 37. daemonum spiritus se inmer-
 gunt corporibus I 477, 11. alios
 libidinibus inmergit (hostis) I 493,
 20. se inmergere caeno I 567, 4.
 peccatis I 163, 5. *sim.* I 384, 17.
 752, 13. uitii inmersi I 584, 13.
 non inmerito I 211, 25. nec (neque)
 inmerito I 8, 10. 78, 7. 110, 12.
 113, 9. 122, 12. 196, 11. 280, 17.
 416, 13. 433, 12. [668 adn. § 15.]
 730, 9. II 75, 14.
 inmeritos perdere I 427, 18.
 inminere: dies II M 223, 14. *c. dat.*
 I 631, 23. — II Ph 135, 8 *cf.*
 eminere.
 inminuere uirgines I 35, 21. II M
 218, -8.
 inmitis precantibus I 746, 18.
 inmittere incendium in orbem I 151,
 10. oculos in secreta I 245, 9. do-
 lores corporibus I 435, 22. *sim.* I
 728, 24. errores hominibus I 387,
 20. *sim.* I 493, 16.
 immobilis II 29, 10. 58, 10. 72, 17.
 qui deum faciunt immobilem II
 111, 12.
 immobilitas animi I 545, 16.
 inmorari in *aliqua re* I 128, 20.
 exsequiis inmoritura suis II Ph
 141, 92.
 immortalis: immortale signum (= crux)
 I 386, 5. II M 184, 10. immortalis
 (= quae manet in aeternum 15)
 ira dei II 122, 18.
 immortalitas *cf. Indic. rer.*
 inmunditiae I 348, 6.
 inmundus I 348, 7. inmundi spiritus
 I 163, 10.
 inmunis a I 226, 17. 383, 14. 742,
 12. II M 202, 2.
 inmunitatem dant (diis), ne concursu
 atomorum concreti uideantur II
 90, 2.
 inmutabilis I 37, 14. 124, 10. 137,
 21. 466, 19. 467, 6. 580, 10.
 inmutare I 139, 19. 208, 18. 209,
 10. II M 195, 6. statum mentis
 II 74, 22.
 innarrabilibus sonis II Ph 138, 56.
 innatum est *aliquid* I 553, 11. 739,
 17. *alicui* I 125, 5.
 innauigabilis I 636, 21.
 [inniti *alicui rei* I 602 adn. cr. § 6.]
 innocens uictus I 759, 22. innocentes
 animae I 80, 15.

innocentia *cf. Indic. rer.* — = innocentes I 399, 8.
 innotuerunt 403, 1.
 innouare I 755, 20.
 innouatio I 656, 10.
 innoxius I 416, 8. ignis I 652, 8.
 innumerabilis I 26, 23. 60, 13. 62. 7. 116, 9. 147, 6. *al.*
 inobsaepta II 28, 20.
 inoffensus II 40, 18.
 inopinatus I 267, 18.
 inordinatus I 14, 21.
 impassibilis I 11, 16. 137, 21. 678, 8.
 inpatibilis I 136, 14. 649, 16.
 inpatiens: qui in rebus prosperis agit, inpatiens est: impatientem dico, quia nihil patitur I 473, 13. inpatiens quietis II 53, 16. M 207, 8.
 impedimento nihil est quominus II M 192, 18.
 impedire: quid impedit quin — ? I 125, 9. quominus I 376, 19. 587, 4. 6. II 4, 10. *al.*
 inpeditus II 25, 17.
 inpendere sumptus (opes) *alicui rei* I 75, 21. 523, 4. in *aliquid* I 531, 22. quicquid laboris I 1, 6.
 inpendere: independentibus Kalendis II M 190, 26. *c. dat.* I 630, 17.
 imperfectus I 180, 18. II 26, 9. imperfecta (= inutili) legatione II M 221 14.
 inpertire I 44, 8. 202, 11. 377, 13. 447, 23. 516, 3. 520, 8. 749, 21. II 132, 9. *deponens* inpertiri I 515, 14.
 inpietates I 306, 9.
 inpingere imprudentem in uitia I 498, 14. plerosque in maximum errorem I 391, 23. Theombrotum in mortem uoluntariam I 238, 17. philosophiam iis in oculos inpingit I 494, 10.

qui ultro ipse in lapides inpingat I 103, 17.
 inpius aduersus *aliquem* I 229, 4. in *aliquem* I 48, 18. 19.
 inplacabilis I 440, 18. 758, 17.
 implere: XII cophinos de fragminibus I 333, 6. (munus uirtutem *sim.*) I 31, 32. 201, 11. 328, 7. 445, 7. 446, 11. 447, 8. II 13, 5. 35, 6. 64, 17. numerum perfectae insaniae II 86, 10. *aliquid* factis I 103, 21.
 implicare: implicauit I 88, 3. implicatus I 5, 15. 64, 12. 259, 1 (-cit- *P*). 378, 25. 462, 4. 565, 9. 584, 24. II 69, 20 (-cit- *P*). implicatus I 128, 14. *c. abl.* I 5, 15. 64, 12. 88, 3. 128, 14. 259, 1. 378, 25. 396, 20. 462, 4. 494, 9. 584, 24. II 69, 20.
 implorare fidem Iouis I 641, 15. auxilium caeleste I 640, 6. sibi auxilium *alicuius* I 519, 15.
 implumis II 12, 3. Ph 143, 110.
 inponere coronam capiti I 380, 17. signum liminibus (de sanguine) I 383, 16. frontibus I 385, 7. II M 184, 9. animas aris I 468, 9. *alicui* leges I 370, 16. *sim.* I 370, 8. 372, 20. 375, 5. terminum II M 186, 13. nomen I 46, 27. 66, 15. 73, 21. 494, 5. ex loco I 73, 21. *alicui alicuius* I 68, 18. 92, 9. ei cognomen Trismegisto I 19, 14. aliquid in *c. acc.* I 577, 5. in *c. abl.* I 39, 20 (*sed cf. adn.*). pedem super (*coni.*, supra *cod.*) dorsum eius II M 178, 20.
 inportunus II 116, 14. *compar.* I 403, 16.
 inpos (*coni.*) mentis II 121, 18.
 impossibilis I 154, 2. 243, 21. 244, 3. 248, 15. 252, 4. 370, 11. 374, 11. II 84, 16. *c. dat.* I 29, 6. II

- 72, 10. impossibile est *c. inf.* I 434, 20. 552, 17. 679, 19. uel impossibile uel incongruens esse ut I 395, 15.
- inpotens = inmoderatus I 546, 3. 727, 25.
- inprimere: sibi quisquē proprias uias inpresserunt I 4, 17. nomina inprimere rebus I 516, 14.
- inprobe *aliquid* facere I 496, 21.
- inprobum dictu I 533, 16.
- inprouidus I 74, 11. 439, 19.
- ex inprouiso II M 206, 21.
- inprudens Seneca incidit ut fateretur I 208, 18. si imprudenti bonum uerbum exciderit I 84, 14. *sim.* I 619, 17.
- inpugnare: corpus et anima (uirtutes et uitia) inpugnant inuicem I 601, 1. II 118, 2. *c. acc.* I 105, 20. 106, 22. 133, 1 (argumentis). 697, 13. 701, 7. II 69, 8.
- inpulsu (adfectuum) I 535, 20.
- inpune I 34, 3. 111, 3. 113, 1. 183, 17. 229, 15. *al.* non inpune I 682, 8. noxios inpune dimittere I 427, 19. discedere II 116, 5. cedetne huic inpune quod—spreuerit II 119, 4. inpune ferre quia I 477, 17. inpuno habere I 729, 11. II M 175, 6. 207, 9. quod II 726, 26.
- inputare *aliquid* pro beneficio I 727, 18.
- inquam *confirmandi causa insertum* I 182, 2. inquit Cicero II 81, 7. *eadem positio nominis* II 91, 7. 110, 1. *al.* inquit *om.* aliquis II 118, 25. 120, 3. inquiunt I 99, 9. 152, 11. II 14, 13. inquiet aliquis I 30, 2. 32, 18. II 119, 14.
- inquietare II M 185, 8.
- [inquietudo II M 230, 7.]
- inquinare I 108, 6. inquinata (= leprosa) corpora I 384, 19. *translate aliquem (se, aliquid) aliqua re* I 31, 7. 80, 20. 163, 3. 348, 19. 379, 5. 439, 9. 548, 8. II 118, 12. manus suas sanguine II M 184, 4. inquinati spiritus I 384, 19. inquinatus atque impurus II M 216, 4.
- inquirere *c. acc.* I 1, 7. 83, 1. 221, 18 (*sed cf. adm.*). 269, 15. 276, 12. 729, 9. II M 186, 11. in *c. acc.* I 122, 24. 221, 18 (?). inquirere altius I 388, 6.
- inquisitio I 3, 23. 181, 3. 278, 8.
- inrationabilis I 102, 1. 471, 3. 550, 20. 693, 9. II 12, 13. 77, 24.
- inrationabiliter I 726, 2.
- inrationalis I 457, 17.
- inrefutatus I 452, 1.
- inreligiosus I 228, 18. magis inreligiosi I 468, 15.
- inrepere I 714, 12. ad locum I 694, 23. consuetudo in animum II 5, 2 (*coni.*). daemones in (hominem) I 471, 13. 725, 1. corporibus I 696, 23.
- inrequietus II 86, 3. 100, 1. 110, 11.
- inretire *translate* I 74, 11. II 70, 6. *aliquem* cupiditate I 270, 9. fraudibus I 328, 16. 396, 3.
- inrigare I 394, 17. II 42, 1. 47, 2. 99, 14. 100, 21. Ph 137, 28. membra sopore inrigata II 58, 9.
- inritabilis I 565, 16.
- inritamenta uitiorum I 557, 10.
- inritare I 531, 5. II 120, 6.
- opulentia libidinum inritatrix (incitatrix *P*) II 131, 14.
- irritae preces II M 221, 15.
- inrogare *alicui* poenam *et sim.* I 628, 14. 709, 24. 724, 1. II 76, 18. II M 173, 1. 220, 12.
- inrumpunt uitia I 74, 18. *transit* foedus *et sim.* I 70, 1. II 105, 21. 132, 6

- insalubris aqua I 545, 12.
 insanabilis I 80, 18. 360, 10. 584, 14. 631, 6. 28. II M 210, 7.
 insanire ridicule II 9, 16. aduersus aliquem I 470, 25.
 insatiabilis I 122, 16. 379, 7. 493, 16. II M 180, 17.
 insatiabiliter I 739, 14.
 non inscite I 633, 7.
 inscitia I 410, 17. II 68, 17 (inscientia B).
 inscribuntur libri Sibyllae nomine I 23, 2.
 inscriptiones I 42, 4.
 insecabilis II 9, 12. 83, 10. 89, 5.
 insectari I 81, 24. 193, 12. 259, 9. 350, 1. 398, 6. 406, 4. 535, 7. 709, 8. 725, 18.
 insectator (cf. *adn. cr.*) I 428, 6.
 insensibilis = quod sentire non potest: I 46, 11. 136, 6. 274, 11. 534, 6. 588, 23. 691, 21. 699, 5. 714, 20. 733, 13. 761, 12. insensibilia I 75, 19. 101, 22. 114, 8. 693, 9. insensibilis stupor II 111, 20.
 inseparabilis I 279, 1. 671, 24. 723, 12.
 inseparabiliter I 205, 3.
 insepultus I 502, 12. 746, 11. II M 221, 2.
 insequi *intrans.* I 334, 13. *trans.* I 43, 5. scriptis I 406, 3.
 inserere (-serui) c. *dat.* I 23, 4. prudens et sciens pedem laqueo inseruit I 103, 22.
 inserere (-seui) I 738, 4. 13. quae deus homini insequit I 739, 3 (inseruit B). ille odium hominibus I I 416, 5 (inseruit *codd. quid.*). insitus I 541, 14. 739, 17. insitus *alicui* I 2, 24. II 157, 23 (inserti *cod.*) natura insitus I 535, 24. 536, 17. 538, 8. 738, 15.
 inseruire simulacris I 431, 21.
 insidēre simulacris I 108, 6. animo I 562, 20. *sim.* I 561, 10. pectus quod insedit (uirtus) I 615, 5.
 insidēre II 37, 7. equo I 126, 4. 731, 17. saltus II 5, 12.
 insidiae diaboli II M 238, 2.
 insidiari I 414, 7. 416, 16. 498, 3. c. *dat.* I 83, 9. 270, 4. 457, 25.
 insidiator I 83, 11.
 insidiosus II 5, 6.
 insigne legionis I 39, 20. 684, 10. regiae dignitatis I 294, 5. poenarum insignia I 441, 1.
 insignire (*coni.*) II Ph 144, 133.
 insinuare: insinuari animas in corpora I 236, 20. *sim.* II 56, 18. mutorum auribus auditum I 330, 19. se c. *dat.* I 165, 5. 309, 16. 471, 7. 624, 7. ratio tibi ab alio insinuata I 123, 9.
 insipiens: ab insipiente I 474, 18. non insipiens disputatio I 536, 15. insipientes I 30, 18. 107, 3. 121, 19. *al.* insipienter I 89, 3.
 insipientia I 277, 4. 378, 25. 711, 8.
 insistere alienis uestigiis II 85, 4. ieiuniis et orationibus II M 185, 7. in qua (*sc. innocentia*) iustitia uelut primo gradu insistit I 737, 19. quae insolentia est ut—uelis? I 370, 16.
 insolubilis I 651, 9.
 insomnes curae II Ph 136, 20.
 insons II M 220, 9.
 inspectantibus cunctis I 638, 18.
 insperatus II M 195, 10.
 inspicere libros Sibyllae I 22, 21.
 inspirare: deus homines inspirat I 446, 20. 479, 11. *sim.* I 460, 20. a deo inspirati et animati sumus I 515, 4. inspirare animam I 39, 4. 620, 19. de sua II 60, 11. animas

- animantibus I 39, 3. homini I 155, 13. deus inspirat animas ad uitam I 558, 22. (hominem) 694, 10. inspirauit in eos spiritum sanctum I 720, 25. inspirare patientiam inuidiam *sim.* (*alicui*) I 441, 11. 494, 1. [668 adn. § 17.] 695, 6. II 102, 7. inspirante deo I 412, 21.
 inspiratio animae II 61, 2.
 instabilis I 189, 1. 281, 22.
 instar seminis II Ph 142, 100.
 instaurare I 128, 6. 658, 11 (*rest-codd. quid.*)
 instauratio I 245, 13.
 instigare I 385, 9. 560, 11. in furorem I 471, 7. ad II M 185, 2.
 instigatio I 350, 6. *plur.* I 461, 20.
 instinctum diuini spiritus pati I 284, 22. instinctu Musarum carmen effudit I 15, 3. furoris elatus I 681, 20. daemonis percitus I 386, 20. *sim.* II M 177, 4. ex instinctu daemonum cecinerunt I 640, 11. instinctibus daemonum I 394, 12.
 instinguere: (diuino) spiritu instinctus I 425, 10. 509, 11.
 instituere = facere: uas I 594, 4. sole instituto I 140, 15. = docere: homines I 5, 14. *aliqua re* I 371, 20. ad *aliquid* I 3, 6. se ad cultum uerae religionis I 388, 20. *c. infin.* I 92, 18. = constituere: ego institui dicere II 18, 21.
 institutio: prima haec institutio nostra (= primus liber Instit.) I 94, 12. institutiones ciuilis iuris I 4, 4. diuinae institutiones I 4, 6. (*cf. etiam Indic. nom. s. Lactantius.*)
 institutor materiae I 133, 18. religionum I 89, 10.
 instructus: instructiores epulae I 303, 4. instructor et doctior II 4, 11. 13, 10. instructor fide I 756, 3. in uirtutibus I 400, 12. instructissimus omni genere doctrinae I 19, 12.
 instruere = recte constituere: I 7, 8. II 12, 17. mundum I 15, 20. 132, 9. 138, 21. II 9, 12. uitam I 221, 11. 272, 8. instruere atque ornare I 3, 18. 132, 9. II 9, 2. 101, 9. instruere *aliqua re* I 3, 18. II 8, 3. 12, 18. = docere I 129, 4. 272, 9. 295, 14. II 4, 18. in litteris linguam instruuntibus II 4, 6. *aliquem* ad II M 174, 5. se ipsos I 272, 10.
 non insuauis I 403, 5. II 119, 23.
 insuere in culleum I 217, 10.
 non insulse I 36, 14.
 insultare ueritati I 403, 17. deo I 477, 20. II M 172, 11 (*coni.*).
 [insultus *plur.*, *carm. recent. de pass. dom.* II 149, 33.]
 insumere operam I 594, 2.
 insuper I 333, 6. 399, 14. 568, 6. 585, 23. [II M 231, 7.]
 insuperabilis I 546, 6.
 insurgere: insurgente morbo II M 191, 7. aduersus deum I 425, 25. ad coercenda peccata II 114, 13. ad ultionem II 109, 1. *sim.* II 114, 13. 128, 6.
 insustentabilis I 635, 13. II M 234, 11.
 intactus I 666, 10. II 6, 20. M 197, 16.
 integer: erit nobis contra philosophos integra disputatio II 51, 13. cui soli uindicta in integro semper est I 238, 6. ex integro II M 210, 12.
 intellectus II 102, 22. rerum I 481, 11. *c. genet. obiect.* (dei) II 80, 6. 98, 12.
 intellegens I 147, 8. in *aliqua re* I 732, 3.
 intellegentia I 9, 26. 11, 13. 51, 10.

- 114, 23 *al.* interna I 586, 7. deus ipse intelligentia est II 7, 16. sapientia est intelligentia uel ad bonum rectumque faciendum uel ad... I 458, 1. intelligentia boni et mali I 158, 7. recti I 440, 1.
- intelligere: quibus de (= ex) rebus intellegi datur *sequ. acc. c. inf.* I 72, 1. intelligere quod *c. coni.* (*pro acc. c. inf.*) I 60, 4. 100, 24. [*item* quia I 596, 2.]
- intempestiue I 425, 17.
- intempestius I 83, 9. II 115, 12.
- intempesta nocte I 237, 9. 644, 9. 758, 21. II M 207, 15.
- intendere: nerui bene intenti II 54, 16. omnes fallacias ad *aliquid* I 158, 9. intentus aer cum acie II 30, 6 (*in explicanda ratione Stoica uidendi*: = aer qui inter oculos et res est, compressus iis rebus ipsis et emissione τοῦ ὁρατικοῦ πνεύματος uel τοῦ ἡγεμονικοῦ; *item* intentio aeris cum acie *Lact.* II 30, 4; *cf.* [*Plut.*] *plac. phil.* IV 15. *Stob. ecl.* I 53, ex *Aëtio* [*Diels, Doxogr. gr. p.* 406]: Χρόσιππος κατὰ τὴν συνέντασιν τοῦ μεταξὺ ἀέρος ὁρᾶν ἡμᾶς νογέοντος μὲν ὑπὸ τοῦ ὁρατικοῦ πνεύματος, ὅπερ ἀπὸ τοῦ ἡγεμονικοῦ μέχρι τῆς κόρης δέχεται *egs.*; *Brandt, Annal. phil.* 1891, p. 252 ss.) — intendere animum II 32, 7. ad II M 196, 15. 200, 3. *alicui rei* I 284, 18. per eos orbes (oculorum) mens se ipsam intendit ut uideat II 31, 16 (*cf. Brandt l. c.*). mens intenta per omnem rerum naturam II 97, 16. *sim.* II 53, 11. intendere oculos in caelum I 507, 20. mens intenta est in ea II 58, 16. in id ipsum I 276, 10. — intendere *alicui rei* I 670, 18. 671, 24. intentus
- alicui rei* I 11, 6. 500, 9. intentus ad *aliquid* I 493, 13. 19. II 52, 23. in unum II M 194, 22. alio intentus I 271, 12. intendere = uelle: redeo ad id quod intenderam I 449, 12. sicut intendimus II 125, 8.
- intentabant pro crimine id ipsum quod I 717, 25. intentata mors I 371, 16. manus in deum (*coni.*, deo *cod.*) II M 178, 11.
- intentio neruorum I 627, 11. II 54, 9. mentis I 28, 8. 32, 5. 58, 13. *sim.* II 31, 24. aeris cum acie II 30, 4 (*cf.* intendere).
- inter se inuicem I 477, 4. summum inter se hominum uinculum est humanitas I 514, 19. quae societas esset, quae reuerentia inter se, quis ordo? II 18, 9.
- intercedere II 34, 19. ne I 398, 18.
- [intercessio II M 232, 7. 233, 3.]
- intercidit hominibus communitas uitae I 416, 14.
- intercidere I 486, 3.
- intercipere I 415, 7. 591, 12.
- interdicere *aliquid* I 146, 5. *alicui aliqua re* I 146, 3 (igni et aqua). 525, 7. 719, 20 (terris suis). ne I 348, 13.
- interdictio *alicuius rei* I 348, 4. 601, 3.
- interdum I 17, 1. 29, 10. 78, 19. 439, 18. II 11, 13. interdum—interdum I 678, 22.
- interemptrix I 35, 11.
- interest I 196, 3. 390, 21. interfuit *c. acc. c. inf.* I 142, 5.
- interfector I 468, 8. 742, 13. animarum I 422, 7. (= hominum). 461, 13. (= animorum).
- interficere animas hominum I 557,

18. se I 710, 24. (hominem) ad poenam sempiternam I 499, 8.
- interfusio maris I 592, 20.
- interim *cf.* nunc (interim).
- interimere I 31, 15. 33, 10. 83, 22. 368, 11. 431, 13. 682, 2. interemet I 758, 3.
- interire *et* perire *promiscue* I 186, 1. 2. 619, 16. 19.
- interitus *plur.* I 464, 12.
- intermicantibus astrorum luminibus I 557, 4.
- interminatus fore ut I 694, 13.
- sine ulla intermissione I 563, 14. 614, 24.
- internus: interna uiscera II 38, 16. interna = intestina II 42, 5. 43, 4. M 211, 10. (dei) interno auxilio I 747, 15. interna doctrina I 371, 24. *sim.* I 586, 7. interna et propria scientia I 186, 5.
- interpatere ad II 40, 11.
- interponere: interposita exceptione I 189, 20. iussione I 744, 11. interponunt se in his rebus I 170, 9.
- interpres: lingua interpres animi I 547, 23. II 35, 5. cogitationis II 105, 3.
- interpretari: Stoici deos alioversos interpretantur I 63, 23. scripturas II M 174, 4. in quibusdam Graecis scripturis, quae male de Hebraeicis interpretatae sunt (*passium*) I 294, 13.
- interpretatio (somnia) I 634, 18. [ma- lum nihil aliud est quam boni inter- pretatio I 602, 2 *adn. cr.* § 2.]
- interitus I 747, 21.
- interrogatio indirecta*: Isidis sacra sunt quatenus filium—inuenerit I 81, 24.
- intersaepire II 34, 4. 40, 19.
- interscidit II 36, 11.
- intersecta (*coni.*, interfecta *codd.*) corpora animalium II 43, 11.
- interuallum: se ex interuallo uidere II 78, 21. per interualla doloris II M 212, 7.
- interueniente membrana II 34, 16.
- interuentu suo I 456, 5. mortis I 649, 15.
- intestina II 42, 2. 13. 16.
- intimus sensus I 562, 9. *plur.* I 741, 5. pectus I 577, 2. nihil intimum diis offerunt I 466, 14. intima pec- toris I 348, 3.
- intolerabilis I 302, 6.
- intolerandus I 631, 5. II M 211, 13.
- intra *c. acc.* I 8, 13. 58, 9. 153, 17. 347, 16. 535, 8. 555, 12. *al.*
- intractabilis II 106, 15.
- intrare *c. accus.* I 245, 17. II M 206, 17. quo (quod?) I 396, 10. in hospitium II 130, 21.
- intrepidus respondebit I 201, 4.
- intrinsecus II 20, 16. 34, 18. 42, 10.
- introducere *aliquid* I 91, 9. 188, 25. 690, 13. 696, 6. Apollo responso haec introducit II 129, 12 (= in- fert, *quod cf.*).
- introrsus II M 211, 10.
- intueri *aliquem* II M 194, 19.
- intumuit I 309, 19.
- intus I 343, 5. 729, 24. II 56, 22. M 211, 10. intus in nobis I 496, 12.
- inuadere *c. acc.* II 111, 14. M 204, 3. 206, 18. 210, 16. 227, 18. orbem totum iam spe inuaserat (*coni.*) II M 192, 19. [siquidem tanta uo- luntas Christianos inuasisset II M 212, 17.]
- inualescere: inualuisse I 328, 13. inualuerint I 463, 4. — I 537, 20. 756, 11. iustitia inualescente I 439, 3. *sim.* I 631, 25.

inuocere I 303, 4. *passiv.* I 227, 16.
inuenire: *infin. fut. pass.* inuenturi

II 101, 17. *aliquid* ex I 556, 3. in-
uenit sapere I 216, 17. *cf.* scribere.
inuersus I 254, 21.

[inuestigabilis I 268, 17 *adn.*]

inueterare = abolere: notitiam dei
ueri apud omnes gentes (daemones)
inueterauerunt I 171, 20. — = con-
firmare: inueterati errores I 6, 2.
175, 22. inueterata persuasio I 61,
12. 95, 12.

inuicem I 185, 9. 233, 4. 249, 17.
368, 4. 517, 3. 547, 7. 556, 2.
569, 15. 601, 2. 701, 12. 736, 5.
II 19, 20. 24, 12. 40, 1. 106, 9.
118, 2. se inuicem I 488, 3. 565,
3. 632, 11. 666, 2 (se *om. BP*).
691, 12. 760, 4. II 78, 19. 85, 16.
sibi inuicem II 102, 13. nos in-
uicem I 745, 20. nosmet inuicem
I 253, 19. nobis inuicem I 447,
23. quibus (malis) humanum genus
se ipsum inuicem conficit I 423,
12. inter se inuicem I 477, 4.

inuictus I 35, 6. 441, 6. *al.*

inuidet nobis eam (sapientiam) I
438, 22.

nobis inuidiosum quisquam putet si
—uelimus II 7, 9.

inuigilant custodiendis domibus I
348, 13.

inuolabilis I 49, 6. 422, 5.

inuolutus II 131, 19. Ph 136, 12.
M 180, 20.

inuisibilis I 207, 12. 611, 22. 679,
21. 754, 3. 4. II 89, 6. 8.

inuisus (= non uisus) I 636, 12.

inuisus: quod nomen eius habuerit
inuisum I 634, 14.

qui inundauerit campos cruore I 68,
23. *intrans.* inundabunt flumina
lacte I 660, 6.

inuoluere *aliquid* figuris (poeticis) I
149, 5. ueritas mentitis nominibus
inuoluta I 168, 8. *sim.* I 41, 12.
spiritum suum corpore induit et
inuoluit I 599, 3. inuoluta et per-
plexa I 258, 1.

inurere (*alicui*) *aliquid* II 113, 11.
116, 10. 131, 23. M 177, 11. de-
decorum maculis inusti I 379, 8.
inutilis (= perniciosa) siccitas I 636,
1. inutilem facere *aliquem* (= mu-
tilare truncare, *cf. Buennemann.*)
I 469, 7.

iocabundus I 126, 10.

iocularis I 110, 14. 220, 1.

ioci causa I 256, 17.

ipse = ille, is: I 2, 9. 13, 16. 17.

135, 12. 142, 10. 143, 2. 168, 17.

170, 3. 5. 194, 17. *al.* et ipse

passim. ipse *in enuntiatis reflexiuis*

subiecto adiunctum (*uelut* se ipse

consolatus est I 58, 5): I 68, 4.

185, 12. 189, 12. 22. 369, 5. 370,

3. 459, 7. 518, 13. 531, 12. 571,

10. 607, 6 (ipsam *R.*) II 115, 15.

121, 6. *al.* per se ipse I 215, 18

(*acc. H.*) 264, 20. 380, 9. ipse

pronomini reflexiuo adiunctum

(*uelut* se ipsos defendunt I 726,

11; qui ipsi sibi oculos eruat I

103, 18): I 96, 4. 229, 10. 237, 7.

461, 15 (se ipsos iugulant). 462,

3. 549, 3. 563, 3. II 31, 16. 53,

22. M 218, 3 (se ipsos necauerunt).

225, 17. per se ipsum I 106, 19.

111, 18. 388, 2. 586, 8. 651, 13.

ire: eant Romani et Mucio glorientur

aut Regulo I 441, 14. infitias non

eunt I 386, 12.

iris II Ph 144, 133.

is: *constanter nom. pl. ii, dat. abl.*

pl. iis; saepe in codd. hii uel hi

(*uelut* I 5, 13. 6, 24. 8, 1. 9, 3.

7. 11, 12. 12, 18. 20, 6. 21, 18. 32, 20.). id est I 2, 11. 16, 16. 45, 14. 50, 11. 60, 22. 66, 15. 72, 11. 76, 1. 80, 13. *al.* is *pro pronomine reflexiuo personali uel possessione* I 55, 3. 77, 7. 165, 8. 183, 19. 303, 10. 407, 11. 425, 17. 452, 22. 471, 19. 638, 4. 726, 6. 729, 19. 758, 13. 14. II 108, 7. M 218. 7. is *pro relatiuo*: quam—adfirmet suam fuisse ciuem eamque uaticinatam esse I 21, 11. ea uero quae neque sub tactum neque sub uisum ueniunt, sed tantummodo uis eorum et ratio apparet, aeterna sunt I 618, 8. — in qua (uia) si quis difficultate superata in summum eius (*sc. uiae*) euaserit I 485, 11. *cf. demonstratiuum.*
- iste: istut I 97, 17. 443, 2. *cum contemplatione dictum* I 11, 18. 33, 3. 38. 4 (*sta R¹*). 39, 2. 70, 17. 77, 10. 97, 17. *al.* = ille, is: I 9, 24. 39, 8. 40, 20. 73, 12. 128, 22. 146, 8. 232, 2. 253, 17. 18. 260, 18. 291, 11. 299, 6. 310, 11. 336, 5. 407, 9. 531, 16. 537, 23. 577, 14. 664, 7. 9. 726, 24. II 7, 17. 49, 10. 18. 71, 6. 75, 20. 76, 7. 91, 4. 108, 5. 109, 21. *al.*
- ita *apud. adiect.* I 404, 1. = itaque II 15, 23. ita plane (*responsum*) I 37, 16. 100, 2. II M 193, 14. ita esse: *cf. esse c. aduerb.* constat (eum) ita (= pro illo) esse habitum I 46, 22. *cf. sicut.*
- itaque *primo loco passim.* — *secundo loco* I 3, 18. 205, 5. 270, 16. 309, 15. 382, 13. 468, 8. 494, 19. 532, 20. 537, 22. 610, 20. 723, 26. *al.* II 27, 18. 36, 3. M 175, 7. *tertio loco* I 38, 17. 343, 9. 489, 4. *al.* = et ita I 730, 22.
- item: et item II 17, 7. 34, 10. itemque I 296, 11. item rursus I 27, 10.
- iter: itinera (astrorum) I 116, 14. 117, 5. *translate* I 4, 16. 25. 378, 23. 395, 3. 670, 10. *al.*
- iterare I 240, 13.
- iterum<que> iterumque (*cf. adn.*) II 5, 3.
- iubar II Ph 137, 42.
- iubere ut I 387, 2. 667, 6. ut—non I 554, 17.
- iucunditates I 486, 8.
- iudex: iudices militares II M 198, 12.
- iudicare uiuos ac mortuos I 658, 5. de uiuis ac mortuis I 172, 7. non minoris insaniae iudicanda sunt illa sacra I 81, 12. Pontius Pilatus tum legatus in Syriam iudicabat I 718, 1 (*cf. qui tum legatus Syriam regebat* I 349, 11). ex I 255, 10.
- iugis I 491, 8. 758, 4. II M 222, 5.
- iugulare I 68, 20. 557, 4. II M 227, 26. iugulant se ipsos I 461, 15.
- inuicem I 185, 9. uniuersos uno mucrone iugulat I 507, 1. numquam disputationes eorum et omnem philosophiam de transuerso Academia iugulasset I 596, 15. sicut illi qui cum timent ne ab hoste iugulentur, ipsi se iugulant I 252, 14.
- iugum: hostem sub iugum mittere I 728, 15. iugum maritale II 46, 12. seruitutis I 302, 7. iuga (montium) II Ph 185, 7. nasus ueluti aequali porrectus iugo II 33, 9.
- iumentum: quae (animalia) magnarum sunt uirium, ut (hominem) in excolenda terra iuuarent: unde sunt dicta iumenta I 147, 4. iumenta I 120, 10. II M 204, 22. omnis generis II M 225, 7.
- iungere: iunctus currus I 543, 14.

- cum I 191, 8. 194, 20. *c. dat.* I 126, 3. 143, 10. illud quoque ad consummandam pudicitiam iungitur I 748, 15.
- iurgium II 78, 20.
- iurisdictio I 303, 19.
- ius: contra ius humanitatis I 462, 14. 474, 2. 515, 10. II M 199, 25.
- ius ciuile I 4, 4. 392, 21. 511, 3.
- iuris publici ratio I 568, 7. *cf.* consultus peritus.
- iussio I 331, 1. 434, 5. 17. 442, 10. 545, 23. 744, 11. II M 190, 6. [213, 4.]
- iussu I 168, 13. 710, 27. II M 194, 3. nihil praeter iussum I 26, 17. 168, 16.
- iustitia *cf.* *Indic. rer.*
- iustus *cf.* *Indic. rer.* iusti heredes I 427, 11. maior iusto dolor II 116, 10.
- iuuare: quod nomen in deum minime congruit, quia iuuare hominis est opis aliquid conferentis in eum qui sit alienus *eqs.* I 43, 24 (*cf.* 22—24) — 44, 5. 9. iuuat *c. acc. c. inf.* I 102, 2.
- iuuencus I 84, 20.
- iuuenes aut uirgines I 560, 16.
- iuuenilis (-alis *BH*) I 621, 1.
- iuuenta II Ph 143, 115.
- iuxta [ripas I 22, 17.] = secundum [II M 212, 12. 213, 18.] [diuinus iuxta nos fauor II M 233, 8.]
- Labare I 392, 2. 459, 9.
- labefactare I 445, 4.
- labes (*etiam plural.*) I 379, 2. 8. 570, 9. 748, 21. peccati I 379, 4. 533, 1. *sim.* II 118, 12. terrena II 75, 14. 131, 19. *sim.* I 667, 25. 754, 13. uitae prioris I 572, 9. 600, 24.
- labi: non lapsura solo poma II Ph 137, 30. mundus lapsurus est I 665, 5. lapsum aeuum II Ph 139, 61. aut re aut uerbo I 749, 3. ad peccatum I 532, 21. *sim.* I 79, 13. 571, 12. in uitia I 535, 3. *sim.* I 475, 16.
- laborare in diem I 12. 15. ad incertum I 261, 18. in *aliqua re* I 629, 21. *aliqua re* I 302, 5. 330, 11. 332, 13. contrario uento I 334, 5. *c. infin.* II 108, 9. = elaborare *aliquid* I 594, 6. II 120, 26.
- labrum II 50, 15. labra II 35, 8. 36, 7. 10. in labris (labiis *codd. quid.*) habere bonitatem I 225, 11.
- lacerare I 404, 14. 437, 6. 726, 3. *al.* (orationibus) I 269, 21. 406, 18.
- laceratio I 589, 11. 18. 654, 22. lacerationes I 404, 26. 441, 10. 542, 16.
- lacerti II 37, 4.
- laccessere I 35. 18. 70, 2. 386, 6. 403, 14. II M 179, 16. *al.*
- lacrimae turis II Ph 140, 86.
- lacrimabundus II M 193, 11.
- lacteus II 46, 18. Ph 142, 102.
- lacuna II 36, 12.
- lacus detriti I 394, 15 (*cf. adn. Auctores*).
- laesio II 113, 11.
- laetari in illo (*neutr.*) exiguum et in hoc parum I 540, 16.
- laetificare II M 172, 7.
- laetitia nihil aliud est quam profectum gaudium I 539, 12 (*cf.* 15).
- laetus ac libens I 92, 10.
- laeuus [I 602 *adn.* § 3.] II 45, 14.
- lambere *cf.* canis.
- lamentari I 82, 3.
- lamina II 88, 10.
- lancea II M 198, 5.
- laneus I 110, 16. 17.

- laniare I 424, 8. 516, 10.
 laniatus I 517, 10.
 lapilli I 122, 15.
 lapis molaris II 36, 8. specularis II 30, 12. eum ipsi lapides hominem fatebuntur I 41, 3. *cf. etiam* in-pingere.
 lapsus I 114, 13. 633, 6. II 69, 22.
 laqueus *translate*: quem nullus laqueus inducat II M 190, 13. in laqueos cadere I 74, 12. incidere I 394, 21. 694, 6. 743, 5 (mortis). incurrere I 95, 13 (mortis). 379, 19 (aeternae). prudens ac sciens pedem laqueo inserit I 103, 22. *item* in hos se laqueos induit I 527, 6. cauenda sunt oblectamenta tamquam laquei et plagae I 564, 18. ne rursus in eosdem laqueos induatur I 572, 16. ut aliis illum laqueis teneam I 139, 23.
 lares *cf. Indic. rer.*
 large II M 206, 18.
 largiri sibi liberam facultatem uagandi II 53, 17. — (*sc. egentibus, uel de eleemosynis Christianorum*) I 520, 15. 521, 13. 21. 522, 8. 16. 524, 5. 532, 15. 16.
 largiter I 39, 13. 447, 7.
 largitio (*cf. largiri*) I 524, 6. 532, 14. opus largitionis I 533, 2. — largitio munerum (= ludorum) I 528, 8. 10. — largitiones congerere II M 180, 19.
 lasciuiā I 73, 15. 702, 18. II 79, 5.
 lasciuius I 87, 22. lasciuiora animalia II 49, 15.
 late: longe lateque II 53, 9. latius exequi materiam I 172, 20.
 latebrae ueritatis II 71, 22. cordis I 467, 20.
 latenter II 5, 12.
 latere sub figura I 46, 15. sub uela-
 mine I 284, 12. in operto II 43, 6. *c. accus.* II 43, 7. latentes morbi I 576, 4.
 latibula I 202, 14. 517, 4. II 8, 1. 79, 7.
 latitudo II 38, 1.
 lator legis I 714, 25. II 119, 8.
 latrare contra ueritatem clausis oculis quoquomodo I 584, 12.
 latro seruus I 113, 1.
 in latum spargi II 31, 8.
 latus: latera = corpus I 440, 23.
 lauacrum: lauacra II 41, 12. 99, 13. = baptismus I 260, 14. spiritale I 329, 15. caeleste I 600, 24. uno uirtutis ac fidei lauacro I 468, 3.
 lauare: lauerint I 467, 25.
 laudare in faciem *aliquem* I 217, 6.
 laureatus II M 201, 10.
 laus: *aliquid* facere in laudem uirtutis I 533, 4. laudes deorum canere I 32, 21. *cf. (in) caelum (laudibus ferre efferre tollere) et in Ind. rer. leo.*
 laxare frena libidini I 736, 9.
 laxiores terrae II M 193, 7.
 lectica I 128, 10. 17. II M 191, 5.
 lectiones cottidianae I 340, 12. diuinae I 412, 11.
 lectitare I 409, 14.
 lector I 410, 17.
 lectulus I 330, 13. 568, 5.
 lectus: in lecto suo *mortuus est* II M 201, 6.
 legare (= legatum mittere) I 328, 18. 381, 7, II 69, 19. M 251, 13.
 legatio dei I 338, 7.
 le_gatus dei (= Christus) I 375, 19. (394, 3.) II 70, 11. Pilatus tum legatus Syriam regebat I 349, 11. 717, 28.
 legere: lecta ossa II M 197, 21. uuae de uitibus I 70, 8. = eligere

- II Ph 139, 69. eos in senatum I 124, 1. Caesares II M 193, 12.
 legifer I 345, 7.
 legitime iniurias facere I 510, 12. coctus II M 187, 13.
 legitimus I 541, 5. 542, 23. 740, 7. II 131, 17.
 lena I 467, 10. 16.
 lenis fons II Ph 137, 26. flamma II M 197, 13. lene operculum II 20, 20.
 leniter ire I 543, 17. mori II M 203, 4.
 lenitudo granorum II 85, 18. (animi) I 615, 11.
 leno I 544, 24. II M 217, 8.
 lenocinium uerborum I 177, 15.
 leo *cf. Ind. rer.*
 lentis ignibus uri II M 197, 12.
 lepor I 43, 2.
 leprosi I 379, 6.
 leuatus in summum I 266, 11.
 leuigatum marmor I 122, 14.
 leuis (= inberbis) I 110, 20.
 leuitas II 14, 18. 26, 12. 45, 19.
 leuiter exurgens II 33, 12. eminens II 38, 9.
 lex *cf. Indic. rer.* — leges edicti II M 187, 14.
 libare I 97, 13. 440, 20. 469, 15. 480, 5. 728, 13. 733, 6. II Ph 137, 38. 143, 111.
 libatio I 467, 9.
 libellus I 406, 4. II 4, 2. 125, 10. M 226, 25.
 libens I. 440, 22. II M 189, 4. libens ac paratus I 94, 15. laetus ac libens I 92, 10. libentes I 747, 20.
 libenter I 92, 7. 104, 16. 560, 17. 557, 9. 584, 14. II M 202, 22. libentius II 64, 2.
 liber: habere liberum peccandi locum I 425, 13. libero caelo frui I 78, 16. libera mors II M 207, 24. *cf.* arbitrium potestas.
 liberalis: ita liberalem distinguunt a prodigo quod is liberalis sit qui et bene meritis et cum oportet et quantum satis est largiatur, prodigus uero qui... I 544, 16. liberales disciplinae I 76, 11. liberalior facies II M 217, 8.
 liberare *c. abl.* I 34, 7. 54, 15. 61, 8. 126, 21. 150, 10. 169, 17. 170, 6. 203, 15. 212, 3. *al.* a I 6, 3. 284, 12. 715, 15. II 64, 18. 69, 20. de I 78, 14. 631, 14. 642, 5. 722, 20. de manu regis I 302, 8. de manibus eius II M 200, 13. ex I 670, 18.
 liberi I [4 adn. § 14.] 14, 6. 33, 10. 56, 11. 74, 7. *al.* liberi mares *cf.* mas.
 libet *c. inf.* I 61, 11. 469, 1. 534, 18. *al.* ut libuit I 116, 17. libuerit II 53, 19. ut est libitum I 4, 17. si quando (quotiens, ut cuique) libuerat II M 178, 18. 197, 6. 218, 11. [ut isdem erat libitum II M 213, 2.]
 libidinosus I 221, 18. 260, 10. 541, 9. 10.
 libido aliena I 443, 1.º = rei ueneriae cupiditas I 31, 23. 32, 5. 74, 8. 497, 19. 537, 4. 10. 11. *al.* corporis I 537, 10. libidines I 36, 22. 65, 15. 76, 8. 95, 21. 96, 3. II 118, 3 (*cf.* 13). *al.* rerum ueneriarum II 49, 9.
 librare: librata magnitudine sua terra I 669, 14. quibus fundamentis terra librata et suspensa sit I 182, 3.
 licenter I 654, 9.
 licentia *cf.* poeticus.
 licet *c. infin.* I 40, 16. *c. infin. et datiuo* I 34, 13. 116, 14. II 71,

15. M 179, 17. (liceat:) I 133, 7. 142, 4. 163, 16. poetis licet quid-
quid uelint I 83, 23. *c. coniunct.*
praes. I 3, 15. [130 adn. § 4]. 144,
8. 12. 151, 23. 209, 22. 378, 15.
392, 20. 512, 8. 534, 2. 541, 5. 6.
543, 17. 600, 26. 652, 20. 664, 16.
699, 16. 708, 19. 709, 13. 14. II
4, 20. 34, 18. 58, 9. *c. coni. im-*
perf. I 609, 4. 610, 8. 611, 6. II
M 202, 15. *c. coni. perf.* I 208,
16. 211, 21. 452, 12. II 98, 1. M
190, 18. *c. coni. plusqu.* I [604
adn. § 17]. 694, 25 (coepisset). II
M 222, 11. *c. adiect.* I 715, 4.
- licitus II M 181, 13. quae pro licitis
habentur I 558, 14. 744, 17.
- ligare *cf.* lingua.
- lignum fructiferum I 694, 11.
- limen frons est summum limen cor-
poris I 384, 2. primae adulescen-
tiae limen I 486, 18. limina I 383,
13. 16. II Ph 137, 43.
- limes *translate* I 529, 11. *plur.* I 10,
5. 546, 20. 554, 3. 5. 570, 13.
739, 17.
- limus I 156, 2. 694, 9. terrae I 147, 11.
- lingua: Varro a ligando cibo putat
linguae nomen inpositum II 35, 18.
mortalis I 9, 27. mutorum linguas
in eloquium sermonemque solvebat
I 330, 18. 378, 10. populus ex om-
nibus linguis congregatus I 383,
10. 631, 17. *item* ex omni lingua
I 257, 19. omnes linguae nomen
Christi uenerantur I 315, 8. *cf.*
etiam Indic. rer.
- liniamenta (*uel* line-) I 104, 25. 493,
20. II 25, 13. 45, 5. extrema cor-
poris II 89, 18.
- linquendi terram causa I 424, 11.
- liquefactis cibus II 38, 22.
- liquere: qui sibi diceret non liquere
II 82, 20. liquet conscientiae no-
strae *sequ. acc. c. inf.* I 669, 7.
liquescere I 666, 1.
- liquido I 375, 7. 680, 19. II 50, 4.
- liquidum est *c. acc. c. inf.* II 18, 18.
- liquor lactis I 415, 15. amarissimus
fellis II 49, 5. liquores atomi (*non*
scribendum liquoris, *cf. substan-*
tina pro adiectiuis cum substan-
tinis coniuncta) II 88, 15.
- lis: lites I 4, 5. fictarum litium exer-
citatio I 3, 13.
- litabilis I 83, 5. litabilior I 746, 13.
- litare I 479, 18. II M 184, 12. *alicui*
I 121, 24. suis uirilibus I 81, 13.
suo sanguine I 689, 6. sacra nullo
modo litant (*intr.*) I 385, 3.
- litigator I 192, 6. II M 188, 24.
- litterae caelestes (= S. Scriptura) I
154, 9. 368, 14. 395, 13. 22. 756,
3. diuinae I 70, 4. 159, 9. 178, 23.
241, 6. 297, 21. 305, 6. 349, 3.
406, 13. 16. 412, 19. 459, 1. 562,
17. *al.* sacrae I 704, 3. 755, 11.
sanctae I 140, 18. 155, 2. 160, 25.
168, 3. 292, 4. 296, 9. 304, 11.
334, 14. 649, 4. 651, 5. 664, 15.
arcana sanctarum litterarum I 631,
1. arcanae religionis sanctae litte-
rae I 142, 13. arcana illorum (*sc.*
Iudaeorum) litterae (= scripta pro-
phetarum) I 331, 10. litterae ueri-
tatis I 147, 17. 228, 2 (sacrae). —
oratoriae I 403, 14.
- litterati I 402, 4. homines I 562, 14.
- liuor (= inuidia) I 130, 1. 695, 6.
- locare II M 222, 17. in *c. abl.* I 68,
12. II 52, 14. *c. abl.* II Ph 141, 90.
- locuples: locupletium I 744, 7.
- locus: terrae loca I 75, 18. [II M
231, 9. 232, 9.] in (eo) loco (*uel*
plur.) I 74, 9. 78, 9. 80, 22. 244,
17. II 21, 8 (corporis). eodem loco

- I 127, 11. 153, 18. II 25, 6 (corporis). *de locis librorum* (hoc) loco (uel plur.) I 15, 13. 18, 15. 56, 5. 67, 12. 105, 11. 132, 2. 166, 8. *al.* suo loco I 9, 5. 81, 22. — tertio loco nominari II M 209, 17. — quo loci (*sic cum codd. scribend.*) II 51, 16. quid loci I 269, 6. non ignobilis loci fuit I 402, 6. loco *alicuius rei* I 73, 10. 189, 4. in locum *alicuius* II M 196, 5. locus est *alicui (rei)* I 190, 18. 259, 2. 467, 18. 22. 547, 19. II 109, 18. locum facere *alicui* II 15, 23. relinquere locum *alicuius rei* I 369, 1. locum habere II 107, 21. *cf.* liber. logica I 706, 4. ratio I 213, 6. *cf.* *Indic. Graec.*
- longaeus II Ph 139, 65.
- longe *apud adiectiua* I 12, 7 (alienus). 84, 11. 464, 22 (diuersus). 154, 17 (remotus). longe aliter I 488, 6. quod longe secus est I 582, 9. II 49, 2. longe lateque II 53, 9. (non) longe abesse II M 211, 6. a I 15, 5. 194, 13. 534, 15. *al.* abhorre a I 473, 1. *ante comparatiuum* I 3, 11. 129, 3. II 97, 10. M 180, 4.
- longum est *c. inf.* I 679, 4. II 97, 20. si exsequi uelim II 79, 17.
- loqui: loquendi ratio I 212, 21. 258, 9. 516, 14. 517, 8. 518, 21. prophetae unum deum loquuntur I 11, 21. omnes historiae loquuntur deam fruges repperisse I 112, 15. quid loquar obscenitatem Veneris I 65, 14. quid loquar de II 88, 17. sic (ita) loquitur *ante orat. rect.* I 68, 25. 115, 17. 306, 1. 307, 4. 319, 3. 353, 2. 579, 7. ut loquitur Plautus I 438, 20. ad filium loquitur dicens I 366, 14.
- lubricus I 395, 9. 742, 20. II 26, 2. Ph 139, 72. per lubricum niti II 42, 11.
- boues lucae II 13, 17.
- lucere: nihil uidebat sole lucente I 254, 4.
- lucerna I 482, 2.
- lucidus I 5, 12. 485, 13. II Ph 145, 138.
- lucrari I 427, 4. 573, 13. si lucrari hos a morte non potuerimus I 399, 20.
- lucrum I 12, 20. 457, 22. 458, 3. 732, 21. in priuatum lucrum omnia trahentes I 417, 1. stultus, qui alteri fecerit lucrum, sibi damnum I 731, 13. lucra I 12, 11. 744, 2.
- luctari (= bellare) cum *aliquo* II M 193, 7.
- luctatio I 175, 23. 377, 7.
- luctuosus I 637, 2. 689, 14.
- luctus in laetitiam mutatur I 82, 4.
- lucubrationes I 260, 17.
- luculentior I 177, 18. II 131, 8.
- lucus I 127, 10. II Ph 136, 10. 137, 31.
- ludere: iocabundus ac ludens I 126, 11.
- ludibria I 87, 20. ludibrio esse (*alicui*) I 395, 18. 477, 17. II M 178, 23. 179, 1. habere I 77, 13. 111, 23. 565, 22. 743, 11. II M 219, 2.
- ludicrus I 102, 15. 110, 7. 207, 2.
- ludus ac iocus I 175, 10. ludis Circensibus proximis I 128, 4. *cf.* *Indic. rer.*
- luere aeternam poenam I 616, 3. poenas I 171, 4. II M 177, 5. scelerum I 239, 17. 646, 3. pro facinoribus suis I 307, 13.
- lues I 126, 19.
- lugere: crucem (Christi) mundus et elementa luxerunt I 351, 8.
- lumen candelarum I 482, 15. solis I

- 118, 10. 392, 14. lumina = astra I 115, 5. 118, 13. 142, 19. 144, 17. lumina astrorum I 118, 22. 557, 5. caelum cum astris et luminibus I 71, 1. caeleste lumen quod dicimus solem I 482, 1; *cf.* I 144, 10. sol singularis lumen I 114, 12. unicum suum lumen (*cf.* *Bucnemann*) omnibus diuidit (deus) I 446, 24. lumina = oculi I 74, 10. II 31, 14. 18. 69, 13. inpudica I 73, 19. caeca I 330, 16. lumina caecorum aperuit I 377, 23. luminibus orbatus I 127, 3. acies luminum I 482, 6. 611, 10. *translate* I 129, 6. 155, 6. II 68, 9. 12. *al.* lumen animi ingenii *sim.* I 263, 21. 482, 16. 17. II 13, 2. sapientiae I 2, 16. praefere non uidentibus I 404, 22. *sim.* I 301, 5. humano generi clarissimum lumen inferre I 177, 12. lumen probationum I 675, 14. qui lumen (*de urbe Roma dictum*) illud effodiat I 665, 4. ut effoderentur assidue lumina senatus (= senatores locupletissimi) II M 182, 6.
- lunatici homines I 254, 9.
- lupa id est meretrix I 72, 11.
- (lupana): ut uicibus tamquam lupanam (*coni. Weyman, Zeitschr. f. österr. Gymn. 1894, 202*, lupanar *codd.*) obeant (*sc. eam*) I 249, 2.
- lupanar a lupa dicitur I 72, 11. — I 224, 5. 559, 11. 565, 21. 748, 6.
- lupus: homo subdolus uoluit lupum sub ouis pelle celare I 410, 16.
- lupi = persecutores I 478, 4 (rabiosi ac uoraces). II M 237, 5 (rapaces). quem nullus lupus de castris caelestibus rapiat II M 190, 12.
- luridus II M 212, 3.
- luscus II 32, 12.
- lusorium II M 197, 3.
- lusus I 83, 7. 110, 3. II M 200, 11. quae si quis faciat in lusus (lusu *PV*) I 87, 22.
- lutea Aurora II Ph 137, 35.
- lutulentus sus I 193, 21. animal I 348, 6.
- lütum I 75, 2. 87, 8. 147, 15. 148, 7. 149, 7. 348, 19. 20. 421, 21. 588, 3. 4. II 11, 14. M 225, 6. animas tamquam luto caenouae demerserunt I 604, 10. in eodem luto, ut ait comicus, haesitauerunt I 586, 10 (*cf.* I 134, 17).
- lux orientis est I 143, 7. *sim.* I 41, 19. ante lucem I 362, 7. dubia luce II M 186, 18. luce potiri (= nasci) I 37, 8. in lucem procedere (= nasci) II 10, 5. lucem reddere non uidentibus I 378, 1. ad uitam lucemque reuocare I 400, 2. in lucem ueritas protrahi potest I 388, 5. in ueritatis luce uersari I 400, 14. in lucem uenit facinus detectum II 115, 4. lux sapientiae I 378, 3. II 132, 16. in lucem sapientiae producere I 367, 6. intelligentiae lux I 9, 26. orationis I 3, 18. uia lucis I 394, 11.
- luxuria I 31, 23. 97, 16. 303, 7. *dat.* luxuriae I 487, 6. *acc.* luxuriam I 486, 16. 562, 7. *codd. quid.* -em I 475, 16. 741, 1.
- luxuriare in liberam uel seruam peregrina uoluptate I 748, 9. luxuriat animus I 702, 16. *depon.* quod ipse gratis luxuriaretur I 223, 17.
- luxuriosus I 251, 13 (*cf.* nepos). 506, 8.
- lyra I 35, 3. 682, 11. 678, 1. II Ph 138, 50.
- in lyricis Flaccus I 442, 7.

Macerati cibi II 42, 4. animas hominum sollicitudo macerabit I 637, 8.
 machina I 140, 7.
 machinari I 117, 6. 9. 15. 118, 6. 566, 1. 712, 23. 726, 22. II 23, 2. 46, 9. 104, 22. M 207, 8.
 machinatio I 255, 14.
 machinator rerum deus I 154, 8. 286, 5. malorum I 659, 7. 759, 5. II [62 adn. § 4.] M 179, 25.
 macies II M 212, 3.
 mactant eos honoribus I 426, 7. summis laudibus I 55, 16. graui infortunio I 432, 10. orbitatibus I 80, 21. (hostias) I 84, 5. 10. 22. 481, 14. *al.*
 macula II 26, 1. Ph 144, 132. maculae (= lepra, *cf.* leprosi I 379, 6) I 330, 20. 379, 2. ab omni macula purus I 533, 21. sine macula uiuere I 429, 2. agnus candidus sine macula I 383, 15. 20. ineluibiles maculae II 131, 23. maculae (uitiorum) I 379, 4. 8.
 maculari cruore innocentium I 399, 15. maculat uultum nunc rubor nunc pallor II 74, 23. maculata (*sc.* lepra) membra I 575, 18. maculati (= leprosi) I 716, 22.
 maculosus I 36, 3.
 madefacere I 480, 3.
 madet os cruore innocentium I 425, 8.
 magicus I 320, 20. 330, 2. 716, 17.
 magica ars I 334, 1. 696, 15.
 magis *c. positiuo pro comparatiuo cf.* credibilis eloquens inanis inconueniens ineptus inreligiosus mirus perniciosus salutaris sceleratus turbidus. *omissum ante quam cf.* quam. *cf. etiam 'gradus'.*
 magister dominus (= Christus) II M 174, 12; *secundum hunc locum idem scribendum* I 367, 14 (dei

codl.). magister ac doctor deus I 381, 2. magister et imperator omnium deus I 509, 16. *cf. etiam* deus. — Arcesilas ignorantiae magister I 188, 11. magister aruspicum II M 184, 13. magistri (*aetate Diocletiani*) II M 180, 12. omnes qui erant in palatio magistri II M 188, 3.
 magisterium I 224, 12. 301, 12. 338, 7. 585, 10. 716, 14.
 magistra uirtutis I 215, 11.
 magnitiem II Ph 145, 145.
 magus I 329, 12. 627, 3. magi I 164, 9. 168, 1.
 maiestas: maiestatis crimen II M 218, 1. maiestas dei *cf. Indic. rer.* deus (p. 300 b). deorum I 114, 3. 125, 17. maiestas = deus: aeterna caelestis *al.* I 2, 14. 3, 6. 169, 5. 175, 21. 749, 19. II 10, 19. 71, 14. 76, 16.
 maiorum gentium dii I 60, 7. maiores nostri *cf. Indic. rer.*
 malitia arguta I 3, 4.
 male iucundae uoluptates I 573, 9.
 male audire (= in infamia esse) II 4, 12. male—bene facere II 71, 20. male facere *alicui* II 75, 8. male uelle alteri I 743, 16. si (illis) fuerit male I 242, 17.
 maledicere I 548, 11. 743, 10. maledictus ab eo I 161, 9.
 maledicta I 84, 13. 23. 85, 7. 104, 8. 218, 8. 743, 10. II M 207, 2.
 maledicus I 554, 18.
 malefacere I 424, 18.
 malefacta I 425, 13.
 maleficientia II 67, 8.
 maleficus II 70, 21. — ii quos uere maleficos uulgo appellat (*cf. Thielmann, Archiu. gramm. et lexicogr. lat.* I 78; = ueneficus, magus) I 168, 1.

- malle (*non sequente particula quam, ut paene sit uelle, cf. Buenemann. ad Inst. IV 26, 1*) I 377, 15. c. acc. c. inf. (se natos) II 14, 2. mallem ut — fingerent quam — probarent I 68, 18. qui egere malit quam noceat I 458, 10. mentem in pedibus constituere malebat potius quam in pectore I 266, 13. ut non potius ueram bonitatem quam falsam malimus I 438, 17.
- malus: ne uerbum malum procedat ex ore hominis I 548, 12. malum (= male) dicere I 533, 19. metuebant malum (= poenam) I 71, 22. II M 235, 15 (?). quae, malum, uanitas erat dicere...! II 22, 11. in malis esse I 97, 11. malum multo peius augetur II M 211, 5.
- mammae II 46, 17.
- manare a I 74, 13. lacte I 153, 7.
- mancipare: subicis et mancipas deos deo I 411, 5. animam suam corpori I 567, 18. *sim.* I 480, 13. II 131, 15. spiritibus impuris I 174, 14. cui (corpori) nos manciparimus I 564, 20. caro uoluptatibus mancipata I 377, 9. suis ipse uitis mancipatus I 31, 9.
- mandare ad populum ut I 61, 5. litteris memoriaeque I 517, 1. sepulturae I 50, 27.
- mane postridie II M 191, 13. pridie mane II M 227, 3.
- manere: manet *aliquem (aliquid)* merces (poena) I 486, 11, 733, 13. *item* (sc. homines, cf. *Buenemann.*) I 463, 15.
- manes: manium patris oblitus I 431, 10.
- manifesto cf. tenere.
- manifestarius II M 207, 21.
- manifestus I 84, 4. reus II 120, 17. manifestum est de I 41, 22.
- mansio II M 200, 19. 225, 5. 21. 22.
- mansuescere I 759, 18.
- mansuetudo I 79, 8. 422, 20. animi I 576, 16.
- manubiae I 122, 7. II M 183, 16.
- manus: manu facta (uenerari) I 104, 13. 666, 19. nemo quidquam habebit nisi manu partum manuque defensum I 756, 13. uineam sua manu seuit I 161, 1. cum iam rebus summa manus esset inposita I 140, 17. plenis manibus pecuniam largiri I 260, 8. libros in manum sumere I 428, 4. in manus *alicuius* uenire I 368, 5. 381, 16. Licinio coniuge sua et filium in manum traditis (= commendatis) II M 214, 7. in manu tenere I 22, 18. qui (filius) in manu patris sit I 392, 20. in quorum manibus eos collocauit I 476, 1. ne si solem quidem ipsum gestemus in manibus I 484, 8. regnum per manus filio tradidit I 111, 5. II M 201, 6. manus abstinere ab homicidio I 744, 10. inter se manus conserere I 416, 16. de manu conserenda I 4, 7. dum solam scientiam conseritis manibus uel retinent uel eripiunt I 188, 9. manus dare (*de uictis*) I 398, 16. conuertit ad filium manus (*in oratione eum significans*) II M 205, 16. ut nostram naturam quasi manu ad immortalitatem posset educere I 317, 1. manu emitti (mitti *RH*) I 281, 2. deus iubet ut manus nostras supra minores semper habeamus, hoc est ut peccantes eos adsiduus uerberibus corrigamus I 554, 18. manus inferre *alicui* I 355, 4. 585, 24. nefandas manus deo I 327, 3. sibi ipsi manus intulerunt I 237, 7.

- liberauit eos de manu (regis) I 302, 8. II M 200, 13. natura ingeniis eorum quasi manus opposuerat (*cf. Senec. d. ira 2, 14; Sittl, Die Geberden der Griechen u. Römer, 1890, p. 86 adn. 7.*) I 276, 18. tendere manus ad caelum II M 227, 8. inpias manus aduersus dominum II M 177, 2. extendere manus I 383, 7. cum fletu ad caelum I 640, 14. manum retrorsum II M 195, 7. (quos) manus dei (potens et excelsa non) protegit I 165, 14. II M 200, 12. *cf. humanus inquinare porrigere superesse supra.*
- maritale iugum II 46, 12.
- mare *cf. terra.*
- maritatae I 37, 17.
- maritima omnia (= orae maritimae) I 41, 25.
- maritus I 73, 11. 427, 4. II M 207, 13.
- marmoreus I 127, 6.
- montes marmoris II 91, 22.
- mas I 49, 4. mas—femina I 29, 13. 155, 7. 296, 2. mares I 112, 21. 193, 10. 422, 15. II 43, 7. *al. marum* I 251, 23. mares—feminae I 31, 9. 38, 11. 63, 19. 433, 1. 681, 14. mares liberi I 50, 17. 54, 18. liberi Saturni mares I 39, 5. mares maribus applicuit I 565, 25. *cf. etiam Indic. rer.*
- masculinus *cf. Indic. rer. s. mas.*
- massa II Ph 142, 99. in massam coire II 85, 19.
- mater familias II M 196, 25. mater *translate* I 197, 14. 260, 15. 264, 14. 522, 3. II 91, 13.
- materia materiem (*sic cod. R*) I 14, 24. materiae *plur.* I 132, 3. habet ira materiam in deo II 108, 23. timoris adfectus in homine II 107, 12. materia rerum in deo est II 131, 6. materia nascendi II 60, 16. umoris ac frigoris I 144, 22. uirtutis uitiorum *sim.* I 261, 22. 372, 5. 698, 21. II 102, 20. sed erit nobis contra Iudaeos separata materia, in qua illos erroris et sceleris reuincemus I 585, 26.
- matricida II M 175, 11.
- mathematici I 254, 4.
- matrimonia communia (= uxores communes) I 248, 18.
- maturandis frugibus I 118, 5.
- mature I 226, 8. maturius I 552, 20. II 37, 15. M 227, 2.
- maturescere: maturuissent I 152, 6.
- maturitas frugum I 482, 13. II 100, 7. animalium serendorum I 152, 1. corporum II 27, 7. uirtutis I 652, 5.
- maturus: matura mors II 15, 4. effigies II Ph 143, 114. pueri—adulescentes—maturi—senes I 439, 20. aetate maturior II M 201, 21.
- matutinus I 759, 16.
- maxime fatidicus I 25, 10. uel maxime—mirabiliter II 17, 12.
- maximus: [imperator maxime I 4, 10 *adn. § 13.*]
- meare I 255, 12. II 40, 3. 41, 15. Ph 138, 52.
- meatus II 40, 19. 41, 11. *plur.* (siderum) I 117, 19. 152, 19. 186, 12. 693, 23.
- medella I 195, 5. 331, 1. 533, 4. 622, 4. 716, 19. II 112, 13.
- mederi I 536, 5. 575, 17. II 4, 14. 102, 2. medendi ars I 71, 5.
- mediator I 377, 2.
- medicatum (corpus) diutissime durat I 619, 22.
- medie temperanda uitia I 539, 20.
- medietas narium II 36, 11.

- mediocritas mea I 271, 14. ingenii I 479, 14. II 4, 3. [mediocritas sensus nostri I 130, 5 adn. § 1.]
mediocriter temperare uitia I 539, 24. non mediocriter I 593, 14.
meditari caelestia II 131, 4. mortem I 563, 16. uirilia I 683, 14. meditemur boni esse II 132, 7. meditatatus uenerat ac paratus I 15, 4. *passiu.* quod secum commentatum meditatumque habere debuit I 199, 19.
medius inter deum atque hominem constitutus (Christus), unde illum Graeci μεσίτην uocant I 376, 8. *item* medius factus I 716, 13. ad medium diem usque II M 200, 21. in medio Paradiso I 158, 6. quod esset horum medium II 29, 10. — medium: medio hiemis II M 188, 9. in medium terrae I 645, 10. in medio terrae I 659, 11. in medio *rei* II 14, 16. 38, 21. a medio I 256, 14. ad medium I 256, 12. usque ad m. II 33, 15. in medium I 256, 12. procedere I 463, 8. per m. II 34, 4. *cf.* constituere.
medulla *cf. Indic. rer.*
mel caeleste sapientiae I 401, 2. mella I 759, 17.
membrana II 33, 4. 34, 16. 43, 2. 48, 22. *plur.* II 29, 16. 18.
membrum uirile I 84, 8. membra genitalia II 47, 6. *cf. etiam Indic. rer.*
meminisse *c. gen.* I 21, 6. 97, 11. 204, 13. II 5, 15. *c. acc.* II M 179, 15. memento II 5, 15. quod *et con.* I 744, 4.
memorare I 691, 7. memorandus II Ph 137, 33.
memoria: haec scriptis ad aeternam m. consignare II 73, 9. ad memoriam triumphii II M 179, 6. somnium ad memoriam posteris tradidit I 634, 18. ex omni memoria I 259, 4. in memoriam I 31, 2. 367, 18. in memoriam exire I 89, 7. memorias regum mortuorum consecrare I 696, 7.
mendax uia I 505, 11. mendacibus panegyricis apud reges adulari I 57, 14.
mendicare uictum I 710, 10. mendicandi necessitas I 97, 8.
mendicitas II M 199, 24.
mendicissimi I 250, 19.
mens: si quid uobis reliquae mentis est I 421, 24. [liberis mentibus obsequi religioni II M 229, 14.] [ut Christiani ad bonas mentes redirent II M 212, 15.] illos ad bonam mentem reuocare I 462, 9. mala mens I 462, 12. 14. 467, 22. quis mentis emotae I 12, 5. mente captus I 87, 21. una et pari mente I 439, 17. mens mundi I 588, 8. deus est aeterna mens I 8, 4. conturbata illa prauaque mens (= diabolus) I 143, 4. sanctae et incorruptae mentes II 131, 18. o perditae mentes I 436, 18. *cf. dedere et Indic. rer.*
mensis: mensum II Ph 137, 27.
menstrua spatia II 100, 10.
mensura I 141, 19. 482, 5. libri I 555, 16. 663, 13. [mensuram (= metra) esse in fabulis II 156, 22.]
mentiri *alicui* I 165, 21. 547, 22. sibi I 462, 18. aduersus *aliquem* II M 220, 19. in deos I 43, 1. se ipse Christum mentietur I 645, 16. quod ueritatem fuco et imitatione mentitur I 175, 8. mentiri speciem melioris uiae I 487, 5. quorum corpora—inpudicas feminas inho-

- nestis gestibus mentiuntur I 560,
 13. *passiu.* mentitis nominibus I
 168, 8. 388, 1. mentita diuinitate
 I 167, 9. diuinatione I 696, 19.
 mentum II 36, 21.
 merces *cf.* praemium.
 merere *aliquid* I 67, 23. 320, 18.
 628, 11. nihil I 171, 6. *c. inf. act.*
 II 158, 2. *c. inf. pass.* I 33, 17.
 149, 1. *c. inf. deponentis* I 681, 3.
 725, 22. *cum nomin. et infin.* I
 276, 3. 338, 9. 679, 12. 682, 10.
 bene I 525, 1. merita laude I 18,
 4. — mereri *aliquid* I 515, 18.
 528, 1. 725, 24. II 63, 8. a deo
 (omnia) I 454, 24. 478, 7. cum pro
 sceleribus suis nihil non mereretur
 II M 184, 2. bene de I 3, 7. 103,
 19. 239, 3. *c. inf. act.* I 669, 12.
c. inf. pass. I 515, 17. II M 237,
 16. bene meritus I 55, 26. 544,
 18. II M 220, 15. bene—male de
 I 5, 24.
 ars meretricia I 65, 21. 73, 1. 682, 22.
 mergere: ipsi uos ad inferos ad mor-
 temque mergitis I 102, 20. mari
 mergi I 519, 18. II M 188, 20.
 215, 20. amnis quo mersus est I
 47, 9. fluctibus II Ph 136, 13. in
 mare II M 199, 22. ibi II M 236, 4.
 meridianus I 143, 18, 19.
 meridies I 143, 10. 15. II 100, 4.
 merito I 87, 15. 110, 4. 208, 12. 245,
 4. 297, 5. 351, 8. 394, 3. 432, 9.
 465, 2. 483, 16. 590, 13. 691, 6.
 729, 4. *al.*
 meritum: pro merito I 303, 12. 434,
 8. 585, 16. 694, 21. II 13, 20.
 120, 4. impietatis I 431, 22. merita
 I 30, 22. in rem publ. I 60, 18.
 merus I 260, 12. merum I 605, 15.
 II M 216, 3.
 messem I 632, 15.
- metalla (= condemnatio ad metalla)
 II M 198, 3.
 -met. *cf.* nosmet semet suos.
 meta *translate* I 160, 23. 667, 17.
 extra metas II 158, 5.
 metator templi I 307, 10.
 metere uirilia sua ferro I 427, 15.
 gladius metens omnia I 632, 14.
 tanta uis militum a paucis mete-
 batur II M 227, 23.
 meticulosus II M 183, 9.
 metiri: metitus *es* I 521, 12. *aliquid*
aliqua re I 32, 13. 200, 13. 447,
 25. 520, 6. 521, 12. 529, 10. 544,
 6. 556, 5. II 62, 5. *aliquid* de
 I 597, 5. 737, 14. ex...an... I 586.
 19. *pass.* agri metiebantur II M
 198, 19.
 metrum II 156, 21.
 micae II 90, 16.
 micare I 142, 20. 144, 15. HPh 145, 138.
 migrare = emigrare II M 181, 6. —
 (bona fallacia) migrant cotidie I
 671, 4. amputatis genitalibus a
 uiris migrant I 689, 7. de I 236,
 21. 624, 6.
 miles Christi II M 190, 11. *abl. pro*
 per: paucis militibus posse barba-
 ros debellari II M 206, 12.
 militare: infatigabilem militiam deo
 militemus I 672, 1.
 militares iudices II M 198, 12.
 militia *cf.* *Indic. rer. et militare.*
 milium II 85, 17.
 mille *numerus rotundus* I 78, 2.
 mima I 73, 17.
 mimus (= fabula) I 624, 8. 724, 18.
 mimos agere de diis I 470, 11. in
 simulacris non religio est, sed mi-
 nus religionis I 175, 10.
 minari *aliquid* I 714, 23. *alicui ali-*
quid I 263, 6.
 minacibus uerbis I 304, 18.

- quam minime sim quietus . . . , poteris aestimare II 4, 1. rem maximam ad minimum redegit I 201, 8.
- minister: *abl. pro per uel cum*: occultis ministris palatio subiecit incendium II M 187, 16. deum uidere coepit candidatis ministris (= cum e. m.; *sc. angelis, cf. infra*) de se indicantem II M 234, 16. presbyteri et ministri II M 188, 15. minister legum II 113, 17. generandi I 461, 8. ministri dei (= angeli) I 26, (15). 20. 27, 3. 694, 14. *item* [operum suorum ministros I 131 adn. § 7.] lingua sermonis ministra I 392, 17. manibus sapientiae ministris II 37, 5. audiendi et uidendi et odorandi ministra membra II 52, 13.
- ministerium corporis, animi I 480, 15. 16. ministeria membrorum I 10, 24.
- ministrare I 133, 17. 11, 10. sacris II M 184, 17.
- minores (= minor aetas I 554, 9) I 554, 12. 555, 1. = posteri I 125, 8. ignorantiam diuinitatis minoribus suis reliquit I 161, 15.
- minus *cf.* plus.
- minutatim I 333, 3.
- minutiae pulueris II 86, 5.
- minuties I 109, 21.
- minutus I 30, 15. 116, 9. 118, 13. 607, 16. 706, 19. II 17, 4. 26, 7. *al.* minuti philosophi II 84, 6. minutissimus II 88, 11. 89, 4.
- mirabilia (= miracula) facere I 331, 4.
- mirabilitas I 593, 10.
- mirabiliter I 435, 19. 477. 13. 575, 2. II 21, 15. 44, 20. uel maxime — mirabiliter expressit II 17, 12.
- miraculum = admiratio: I 55, 17. 542, 18. 696, 21. quae cupiditati ac miraculo sunt I 472, 19. miraculo dignus I 125, 21. 379, 11. II 52, 3. *item plur.* II Ph 146, 151. = factum mirum: edere miracula II M 174, 15.
- nec mirandum est si—fiunt I 425, 24. si—uideat I 104, 22. non mirandum si—attributa essent I 47, 9. mirandum in modum II 28, 18.
- mire II 26, 14.
- mirificus I 29, 7. 132, 4. II 42, 4. mirificus artifex (deus) II 48, 4.
- mirus: magis mirum I 5, 12. quid (ergo) mirum si *c. ind.* I 74, 12. 115, 13. 135, 9. 320, 20. 418, 6. 621, 4. II 32, 8. *c. con.* I 650, 23. non est mirum si *c. ind.* I 409, 12. nec mirum quod—faceret I 331, 4. miro modo II 9, 3. septem mira I 255, 1. miris modis II 37, 14.
- miscere (-ri) *c. dat.* I 297, 13. 588, 14. (item I 588, 22. 589, 16 II 54, 5. M 224, 22. miscere se alienis furoribus I 454, 3.) mixtus cum II 44, 9. potionem *alicui* I 350, 12.
- miseri atque miserabiles I 517, 1. miseris modis I 469, 7.
- miserabilis I 113, 22. 220, 4. 388, 18. 726, 25. II M 212, 3. *al. cf. etiam miser.* quis—nolit esse miserabilis (= miseria dignus) I 709, 11.
- miserabiliter I 220, 4.
- miserandi causa II 108, 8. miserandus I 69, 11. *al.*
- miseratio I 11, 3. 253, 18. II 108, 2. 157, 20. M 236, 9. in afflictos II 109, 11.
- misereri I 519, 13. *alicuius* I 639, 19. 746, 16. 756, 16. II M 234, 19. deus misertus nostri I 737, 3. eorum I 302, 7. [si misertus labo-

- rantium fueris —, et ego in tuo labore miserebor I 532, 8.] misertus est illis II M 199, 20.
- miseriae I 210, 4. huius uitae II 10, 6.
- misericordia aliena uiuere I 530, 21.
- misericorditer aliquid facere I 548, 7.
- mitescere II 100, 8. ad iustitiae opera II M 177, 19.
- mitigare deum II 108, 7.
- mitia poma II Ph 137, 30. punica grana II Ph 144, 126.
- mittere: *infin. fut. pass.* missui I 640, 19. mitto = omitto (*sic P*) II 88, 5. 89, 20. ut in Tiberim de ponte Muluio mitteretur I 79, 17. hostem sub iugum I 728, 15. misit (*an emisit?*) edictum II M 212, 9. miserunt fundamenta ecclesiae II M 174, 14. *c. supino* II M 222, 16.
- mixtura II 45, 13. [I 130, 5 adn. § 2] [moderamen I 668 adn. § 14.]
- moderari *c. acc.* I 7, 21. 29, 8. 540, 5. 18. 543, 15. II 53, 12. frena I 677, 4.
- moderatio luminum I 298, 17. diuina I 152, 20. hanc moderationem tenere ut II M 186, 8.
- moderator I 247, 5. 677, 12. [668 adn. § 16.] II 37, 18.
- nihil moderati ant pensu habent I 481, 1.
- modice I 540, 6. II 37, 6.
- modicus: modicum gaudere I 540, 10.
- modo = dummodo *c. coni.* I 176, 7. 207, 1. 568, 1. ne I 5, 20. homo, qui modo sit sapiens II 74, 19. *cf. etiam* non (non modo—sed). modo—modo I 387, 17. 636, 1. 678, 17. II 156, 14. modo—modo —modo—modo I 624, 8. 757, 8.
- modulamina cantus II Ph 138, 45.
- in modulandis fabulis II 156, 9.
- modulatio I 400, 7. II 54, 12.
- modus: in modum *alicuius rei* I 651, 15. 652, 24. II 27, 4. 39, 4. 40, 1. *al.* quae sunt in eundem modum I 92, 3. in hunc m. I 43, 1. II 102, 5. mirandum in m. II 28, 18. in unum modum (membra) informare II 21, 2. cum modo II 31, 12. sine modo II M 216, 12. modo *alicuius rei* I 244, 5. II 121, 2. *al.* quoquo modo I 584, 12. possumus I 235, 11. miro modo II 9, 3. inenarrabili m. II 36, 18. aequali m. II 47, 23. diuerso m. I 734, 23. canino m. I 551, 15. militari m. II M 220, 17. multis modis II 69, 8. miris modis II 37, 14. miseris modis I 469, 7. supra modum I 262, 5. supra humanum modum I 477, 20. 533, 15. — modi (*musici*) II 55, 14 (sonorum). 54, 10. Ph 138, 48. *cf. etiam* excedere habere tenere transgredi. *modi cf. indicatiuus. coniunctiuus.*
- modorum uariatio*: si habeat —, si possumus I 614, 26. qui—mereatur—nec utitur I 103, 19. 20. cum fierent, sentiebant, cum coluntur, sciunt I 109, 11. quippe qui numquam uiderat Romam aestimaretque II M 204, 6. fatere et illos stultos fuisse qui—seruierunt, et te ineptum qui id colas I 123, 13. *cf.* mirandum (*si*).
- molaris lapis II 36, 8. molaribus ad collum alligatis II M 188, 20.
- molitio I 140, 8
- molliendorum ciborum usus II 99, 12.
- mollibus iugis II 37, 2.
- mollitie I 564, 19 (suauitudinum). II 46, 15.
- mollitudo I 412, 15. II 37, 13.
- uno momento I 330, 12. temporis I

- 622, 20. eodem m. I 718, 11. temporis II 30, 8. momentis omnibus I 265, 3. 480, 14. 575, 11.
- monarchian I 17, 12 (-am *RPV*). 678, 25.
- monere *c. inf. (pro-ut)* I 66, 12.
- moneta (*domus*) II M 181, 4.
- monitu deae I 88, 7.
- monstrare = demonstrare (*disputando uel sim.*) saepe, uelut I 95, 5. 179, 9. 295, 13. 352, 2. 400, 18. 401, 20. 412, 12. 476, 11. 487, 20. se *alicui* I 329, 12. uim suam I 401, 20.
- monstrum (*de homine*) II M 218, 4.
- monstruosus I 78, 4. 336, 9.
- monumentum = sepulcrum I 362, 720, 10. Latinis litteris monumentum iniustitiae suae struxerunt I 411, 16.
- moralis (*sc. philosophia*). I 701, 21. moralis philosophiae pars I 190, 11. libri moralis philosophiae I 62, 18. 546, 11.
- morari = esse uiuere I 292, 2. 422, 21. 640, 4. 682, 1. 16. in hoc saeculo I 380, 11.
- ita morati et instituti I 567, 16.
- morbis *cf. Indic. rer.*
- mordacius I 455, 22.
- moriturus I 708, 11.
- mors libera II M 207, 24. bonam mortem impetrare II M 198, 7. 203, 3. mortes I 72, 1. 464, 14. *liber* De mortibus persecutorum II M 171, 5. *cf.* aeternus immaturus maturus multare sempiternus uoluntarius *et Indic. rer.*
- morsus II 102, 3.
- mortalis sapientia I 188, 16. ira II 123, 2. mortales obibant II M 199, 16.
- mortalitatis condicio I 30, 10. ad erudiendam mortalitatem (= mortales) I 375, 20.
- mortifer I 4, 9. 96, 3. 174, 6. 380, 16. 461, 17. 512, 18. 555, 17. 604, 9. 727, 19. 733, 11. II 131, 13.
- mos: more *alicuius (rei)* I 19, 4. 175, 18. 195, 12. 253, 24. 518, 14. 645, 14. II M 217, 2. sine more, sine exemplo II M 219, 15.
- motus: terrae motus I 360, 14. 362, 5. 760, 7. motus animi II 109, 6. uel adfectus II 157, 21. animi animaeque II 50, 2.
- mouere = castra mouere II M 227, 4. se loco mouere II 10, 7. (moueri) I 622, 2. iam mota fuerant arma ciuilia II M 223, 6. moueri = se mouere I 100, 20. 22. 24. *al.* nec tamen moueat quemquam quia (= quod) I 279, 8. moueat aliquem fortasse, cur iustitia non omni humano generi sit data I 419, 15.
- nox I 162. 6. 267, 14. 378, 12. 419, 7. 496, 3. 521, 4. 536, 3. 545, 21. II Ph 146, 160. M 195, 15.
- inter mucrones locum pietas habet I 725, 22. uniuersos uno mucrone iugulat I 507, 1. Arcesilas se quoque ipsum eodem mucrone transfixit I 187, 8.
- mugire II 41, 4. M 209, 22. mugiunt tonitrua I 605, 4.
- mulcere: quod aures blandiore sono mulcet I 401, 10.
- muliebris superstitio I 439, 18.
- mulier, ut Varro interpretatur, a mollitie (nuncupata est) inmutata et detracta littera, uelut mollier II 46, 15. uirgo primo, postea mulier I 65, 13.
- mulierculae I 441, 13.
- multare morte I 146, 7. 313, 13. 375,

21. inmatura morte II 18, 16. sem-
piterna I 556, 19. ne honore an-
gelico multarentur I 695, 15.
- multiformis I 741, 13.
- multiplex I 44, 8. 506, 5. II 25, 12.
42, 2. *al.*
- multiplicare I 161, 18. 390, 5. 635,
2. 756, 22. II M 180, 3.
- multo *c. comparatiuo* I 1, 8. 3, 2. 5.
25. 9, 18. 20, 5. 22, 4. 44, 2. 83,
23. 104, 7. 105, 24. 137, 23. 138,
2. 246, 1. II 11, 21. 12, 12. 42,
17. 56, 16. M 177, 13. 204, 7.
211, 5. *al.* multo disparia quam I
183, 12.
- multum inconsiderati fuerunt I 197,
12. multum obscurus I 402, 11.
multum antecessit aetate I 92, 15.
sibi multum placere I 460, 10.
multum refrenare II 82, 5. non
multum distare I 36, 20. 539, 10.
differre I 29, 12. errare II 52, 17.
- multus: multa pecunia I 259, 11.
temporum series I 301, 19. per
multum diem II M 197, 19. con-
situs arbore multa II Ph 136, 9.
tam multi—quam multi I 371, 4.
- mundare II 132, 14.
- mundus *cf. Indic. rer.* — hic mundus
I 200, 9. 221, 7. 278, 13. 393, 1.
II 95, 9. liberabit (deus) plebem
suam de seruitute mundi I 631, 14.
- munimentum (*animalium*) II 7, 21.
8, 4. 9, 6. munimenta corporalia
II 9, 8. naturalia II 12, 18. m. et
aggeres montium I 592, 17.
- munire uitam II 99, 1. castra muniunt
(apes) I 202, 18. *aliquem* I 526,
1. pectus perpetua statione I 615,
5. se a periculo II M 202, 19.
- munitiores ab iniuria II 32, 18.
- munus: munera *cf. Indic. rer.*
- mus *cf. Indic. rer. leo.* .
- musici I 627, 12. II 54, 9. musica
tibia II Ph 138, 48.
- mutabilis I 37, 14, 15. II Ph 141, 89.
- mutescere I 623, 18.
- mutilus II 38, 12.
- mutuari I 137, 12. 485, 4. 744, 3.
- mutus: muti...quasi mugientes (*ety-
mologia subest, cf. adn.*) II 40,
2—4. matum animal I 244, 7. 588,
18. 576, 19. 600, 19. 702, 3. muta
animalia I 29, 12. 63, 4. 250, 8.
457, 25. 517, 2. 537, 1. 572, 16.
600, 18. 609, 12. II 28, 6. mutae
animantes II 38, 4. pecudes I 157,
3. II 78, 7. muta = bestiae: I
98, 17. 106, 6. 195, 3. 5. 18. 203,
4. 279, 13. 457, 20. 611, 15. 612,
11. 702, 17. 704, 17. 755, 1. II 8,
16. 20. 10, 9. 12, 15. 13, 11. 14.
35, 15. 78, 15. 17. 19. 21. 80, 7.
101, 3. 113, 8. nerui (*musici*) muti
iacent II 55, 4. homicida mutus
stupet II M 207, 22.
- mutuus I 30, 10. 118, 2. 202, 10.
249, 11. 518, 5. 547, 8. 569, 5.
709, 16. 737, 1. 745, 14. mutuus
se uulneribus extinguunt I 701, 19.
- myrra II Ph 140, 88. 143, 119.
- myrteus I 89, 23.
- mysterium I 33, 5. 84, 1. 225, 19.
609, 3. 667, 11. 752, 8. caeleste I
582, 7. Cereris I 689, 15. (*natiui-
tatis Christi*) I 714, 10. dei I 364,
14. 722, 26. ueri dei sanctum I
312, 8. Iouis I 689, 25. matris
(Iouis) I 86, 2. mundi I 604, 7.
m. philosophiae barba tantum ce-
lebratur et pallio I 257, 23. diuini
sacramenti I 652, 21. ueritatis II
68, 14. ueritatis ac religionis I 460,
8. uerum diuinumque I 712, 9.
= res ficta clandestina II M 221,
5. mysteria I 60, 3. 86, 21. deo-

- rum I 78, 22. 690, 7. mysteria in memoriam mortuorum constituta I 465, 5. poetarum I 48, 15. stellarum I 115, 6.
- mysticus I 402, 19.
- Namque *in primo loco* I 147, 15. 302, 18. II M 200, 14. *in secundo loco* I 81, 17. 128, 1. 156, 8. 274, 14. 381, 6. 507, 13. 561, 6. 600, 9. 718, 11. II 158, 3. M 183, 17.
- nancisci: nactus (*uel* nactus) *aliquem* I 35, 8. 486, 21.
- nardi aristae II. Ph 140, 87.
- nare *cf.* nares.
- nares idcirco sic nominantur, quia per eas uel odor uel spiritus nare non desinit II 40, 8. — I 296, 14. II 24, 2. 25, 10. duae II 34, 14.
- narium medietas II 36, 11.
- nasci: neque oculos ad uidendum esse natos II 23, 9. *sim.* II 23, 11. 13. 17. 18. 19. nasci, natus *c. abl.* I 14, 12. 33, 19. 56, 25. 240, 1. 692, 22. incertis parentibus I 33, 19. a I 735, 22. de I 152, 25. 680, 22. 714, 8. II 60, 3. 6. 61, 8. ex I 14, 1. 16, 8. 30, 1. 37, 19. 40, 25. 43, 13. 46, 7. 47, 3. 11. 12. 49, 6. 50, 18. 66, 6. 77, 16. 97, 17. 102, 17. 153, 12. 206, 8. 13. 266, 16. 313, 3. 432, 18. 538, 6. per uirginem I 311, 7. II 59, 11. 60, 1. 2. 3. 72, 3. omnis homo natus I 241, 20. 600, 13. nulli homini nato I 488, 17. neque cuiquam nato I 454, 1.
- nasus II 33, 9. 14.
- natalis dies I 73, 3. natali suo II M 224, 6. 227, 1. natalem suum II M 227, 3. natales deorum I 561, 13. 562, 2. II 96, 10.
- natare II 23, 23.
- nates II 47, 17.
- natiuitas I 137, 18. 272, 21. 291, 12. 295, 4. 10. 301, 3. 316, 16. 329, 11. 337, 2. 715, 12. 716, 15.
- natrices I 595, 18.
- natura a nascendo dicitur I 134, 4.
- natura summa uirtute praestans = deus II 70, 21. *plur.* daemonum I 164, 7. dispare II 45, 13. *cf. etiam Indic. rer.*
- naturalis barbaries II M 182, 19. bonitas et honestas I 460, 5. deus I 16, 16 (*opp.* populares). Iuppiter I 43, 7. 9. (*opp.* fabulosus). iustitia I 451, 18. 19. 452, 2 (*opp.* ciuilis). lex I 17, 2. pudicitia I 568, 22 (*opp.* uoluntaria). uis I 17, 1. uetis II 8, 21. 28, 9. naturale bonum I 192, 20. ius I 730, 22. naturales causae I 16, 7. nat. res I 181, 19. 182, 15. 196, 19. res nat. I 63, 24. 189, 18. naturalia indumenta I 595, 10. II 10, 4. muni-menta II 12, 18. tela II 7, 22.
- naturaliter I 614, 1. 2.
- naualis (*al.* nauis) carina II 20, 6.
- naufragium: *cf.* tranquillus.
- naufragus I 455, 15.
- naucula I 334, 4.
- nauigare in ea (*sc.* nauis) I 594, 3. 751, 24. mare I [596, 4.] 753, 7.
- nauigatio I 112, 5. 113, 18.
- nauigium I 51, 8. 684, 13. II 100, 17. = nauigatio: Isidis I 40, 5. 684, 15.
- nauis: *acc.* nauem I 126, 18. 588, 21. 594, 2. *abl.* nauis I 334, 10. II 95, 11.
- ne *finale*: ne—non II 19, 22 *cf.* uereri. *consecut.* = ut non: malitia et furore caecantur ne uideant I 439, 13.
- ne—quidem: *in codd.* quibusdam in-

- terdum* nec: I 10, 14, 20, 9, 199, 20, 227, 18, 405, 15, 421, 17, 537, 15, 743, 12, II 72, 2; *nec in codice libri De mort. persec.* II M 178, 7, 179, 26, 235, 4, (ne 175, 9, 179, 17, 219, 4); *admisimus nec in initio enuntiati* 186, 3, *sed fort. ne hic quidem recte.*
- ne in interrog. dir. saepe, uelut* I 32, 18, 66, 2, 81, 19, 101, 13, 112, 4, 128, 9, *in interrog. indir.* I 676, 5, an si mihi quispiam dixerit —, statimne adsentiar? II 56, 12, *in interrog. dir. disiunctiua* I 52, 1, -*ne*—potius an I 123, 8, -*ne*—an potius I 462, 13, *in interrog. indir. disiunct.* -*ne*—an I 6, 11, 106, 14, 181, 10, utrum malint, humanamne sapientiam—an II 12, 10, -*ne*—an non I 369, 24, -*ne*—an uero I 386, 15, II 57, 8, -*ne*—potius an I 69, 9, *cf. necne.*
- nebula maris II 88, 12, mendaciorum nebulas excitare I 57, 16.
- nebulo I 35, 1.
- nec = ne—quidem *uel* etiam non I 63, 20, 113, 13, 117, 4, 137, 7, 441, 14, 461, 16, 467, 22, 472, 22, 574, 14, 622, 15, II 73, 16, 75, 24, 76, 3, 103, 19, *al.* nec non I 179, 22, 186, 14, nec—quidem *cf. ne.* — *cf. necne.*
- necabatur in aqua II M 217, 12, se necat I 237, 17, se ipsos necauerunt II M 218, 3.
- necessario I 139, 12, II 17, 3, 4, *al.*
- necessarius *c. dat.* I 30, 11, 61, 10, 195, 4, 256, 22, 752, 1, II 23, 1, M 181, 4, ad I 12, 13, II 23, 3, 92, 9, *al.* necessaria uitae II 22, 17, necessarium est *c. acc. c. inf.* II 21, 6, *c. inf.* I 6, 10, fuit ut I 152, 13.
- necesse est *c. acc. c. inf.* I 7, 14, 8, 2, 10, 11, 15, 1, 35, 3, 38, 7, *al.* ut I 10, 5, 153, 10, 208, 5, II 15, 19, 107, 6, *al. c. coni.* I 8, 5, 19, 23, 13, 7, 46, 5, 84, 3, 214, 19, 325, 6, 554, 4, 585, 19, II 12, 17, 17, 21, *al.*
- necessitas: uis huius cupiditatis quam quidam necessitatem dicere maluerunt I 565, 12, *cf.* I 570, 19, diuina I 17, 2, 95, 8, 600, 4, II 56, 19, 107, 10, fatalis I 17, 6, ultima (= penuria) I 522, 1, ultima instans (= mors) I 670, 17, cum uerum necessitate dixisset I 320, 17, in ipsa necessitate (= calamitate) I 97, 14, in summis necessitatibus II 4, 1.
- necessitudo I 386, 16, 393, 19, 422, 5, 515, 3, 11, 528, 2, 723, 8, 735, 19, 21, II 11, 20, 132, 3.
- necne *cf. utrumne.*
- necromantia I 167, 2.
- nectar II Ph 143, 111.
- necubi II 42, 7.
- necyomantiae I 696, 18.
- nedum *c. coni.* I 247, 7, II 129, 10.
- nefandus I 41, 9, 327, 3, 585, 24, II M 184, 19, *al.*
- nefarie I 404, 14, 431, 2.
- nefarius I 89, 11, II M 196, 18, *al.*
- nefas I 275, 7, dictu I 605, 8, nefas (est) *c. acc. c. inf.* I 72, 14, 173, 14, *c. inf.* I 141, 1, 146, 4, *c. dat. et inf.* I 112, 14.
- negari non potest quin I 205, 19, 473, 6, 697, 11, singuli ab omnibus negantur esse sapientes I 185, 7.
- negatio I 412, 1.
- negatio duplex sensu negatiuo: nemo —*ne*—quidem I 20, 9, nemo—(neque) nec—(neque) nec I 124, 14.

- 549, 1. II 120, 1. nihil—nec—nec II 92, 4. non—(nec) neque—(nec) neque I 282, 7. 414, 1. 454, 25. 576, 18. 732, 13. 755, 9.
- negotium: non tam otium quam negotium I 3, 24. (cf. I 225, 17). exhibere I 550, 18. neque ipse habet neque alteri exhibet II 72, 8.
- nemo: nemini I 185, 5. neminem I 141, 3. nemo—non I 89, 6. 228, 13. 519, 20. nemo alius I 575, 17.
- nampe I 99, 11. 184, 10. 218, 10. 473, 4. 521, 8. 539, 13. 566, 20. II 15, 4. 101, 21. M 237, 11.
- nepos: uiri qui multas mulieres habent, nihil aliud dici possunt quam luxuriosi ac nepotes I 251, 13.
- nequam I 157, 13. 562, 5. II 116, 15. esse I 425, 11. nequior I 224, 4. 757, 1. nequissimus I 172, 21. 387, 18. 460, 20. [II 61 adn. § 1.]
- nequaquam I 4, 16. 431, 8. 538, 14. II 68, 5.
- nequicquam I 403, 13.
- nequire: nequeunt I 371, 8. 704, 9. II 18, 5. nequeat I 9, 7. 10, 5. 372, 4. II 71, 12. 76, 7. nequeant I 232, 11. nequiuerunt I 608, 17. (-ierunt *RSP*) I 107, 15.
- nequitia I 74, 7. [131 adn. § 6]. 169, 6. 471, 19. 572, 7.
- nerui *corporis* I 33, 12. 153, 16. II 15, 11. 20, 9. 19. 24, 12. 32, 10. 37, 3. *instrumentorum music.* I 562, 11. II 54, 10. 16. 55, 3. *translate* I 7, 23. 350, 21.
- nescire: illam (uitam) nescientes accipimus I 599, 23. nescire *aliquem* I 271, 5. 444, 6. deum I 270, 5. 378, 2. 498, 13. 512, 7. 703, 28. dominum I 239, 13. (nescientes:) I 379, 18. 493, 19. bella I 431, 14. iustitiam I 445, 18. male facere I 424, 19. nescio an I 195, 4. 202, 19. 560, 3. II M 217, 2. qui ueritati nescio utrum superbius an inportunius insultarent I 403, 16. *insertum* nescio qui *cum substant.* I 103, 12. 752, 17. nescio quo casu II 91, 6. quo modo I 300, 14. qua ratione I 153, 10. diuina nescio qua ratione II 53, 3. quid II 56, 5.
- nescius dei I 426, 1. rerum II 103, 6.
- neue I 95, 18. neu I 404, 25.
- neütrum (*coni.*) II Ph 146, 163.
- neutrum singularis*: quid aliud appellandus est quam deceptor II 73. 6. *sim.* I 224, 18. 461, 19. II M 217, 5 (*coni.*). nihil aliud dici possunt quam luxuriosi I 251, 13. *sim.* I 418, 19. 545, 5. — uitam plenam nihil aliud quam malis opinantur I 242, 17. quod nobis ut eueniat nihil aliud possumus quam optare I 194, 15. si nobis in caelum spectandum est nihil utique aliud quam ob religionem I 203, 20. cum totam suam uitam nihil aliud quam in eloquendo peragant I 224, 17. Aristippum nihil aliud quam uentri et Veneri seruientem I 193, 4. prophetae nihil aliud quam de gratia dei loquuntur II 123, 15. inmemores quid nati sint I 427, 13.
- pluralis*: per diuersa regionum I 388, 1. plana camporum I 592, 17. per inania caeli II Ph 140, 75. aperta Olympi II Ph 138, 51. *neutrum adiectiui in casibus obliquis*: (conuictis inanibus) I 94, 13. 104, 1. 105, 2. 114, 8. 499, 7. 667, 19. 692, 16. II 131, 10. (fragilium cultores) I 106, 1. 557, 7. II 69, 16. — cf. '*congruentia*.' gignentia (gignere) uirentia uiuentia.

nex bestiarum I 68, 7. *cf.* potestas uoluntarius.

nidificare I 108, 6.

nihil: si nihil post mortem sumus I 604, 16. *sim.* I 95, 20. 605, 24. deos nihil esse I 112, 6. nihili esse I 38, 20. 564, 5. 726, 16. neue se nihili putent I 95, 18. ad nihilum interire I 605, 7. reuolui I 606, 4. in nihilum resolui I 649, 15. nihilo eget I 596, 6. ex nihilo I 9, 17. 115, 9. 132, 5. 669, 16 (e n.). II 87, 12. de nihilo I 694, 7. nihilo minus I 103, 11. 170, 17. 184, 15. *al.* nihilque I 154, 4. 220, 17. 466, 17. 553, 10. *al.* nihil non II M 184, 2. nihil est quod *c. con.* I 26, 20. *cf.* 'neutrum'. nihil aliud quam = tantum *cf.* 'neutrum'. *cf.* *etiam* agere.

nimirum I 14, 23. 30, 5. 21. 42, 1. 51, 6. 70, 19. 104, 5. 117, 5. 121, 11. 207, 16. 390, 20. 420, 21. II 30, 18. *al.*

nimis I 34, 8. II 18, 17. *al.* = ualde I 87, 22 (?). II 23, 15. non nimis Augustae proxima (femina) II M 220, 5. *cum compar.* si aliquid nimis propius admoueas II 32, 2. — queruntur hominem nimis inbecillum et fragilem nasci quam cetera nascentur animalia II 10, 1.

nimum *c. adiect.* I 35, 10. 118, 10. 194, 23. 229, 1. II 20, 11. pauci II 120, 9. *c. uerbo* II M 179, 8. = ualde I 427, 5. qui nimium non sine malo suo sapiunt I 368, 16. nimius I 18, 23. 29, 5. 59, 4. 126, 16. 140, 13. 148, 20. 757, 10. II 21, 13. = magnus: aestus nimius et adustio magna I 665, 19. formam insignem uel nimium candom II 45, 18. nimio fulgore, ca-

lore uehementi I 482, 10. nimia nocere I 205, 10.

nisi forte *c. ind. pr.* I 36, 7. 37, 12. 50, 12. 62, 11. 98, 14. 116, 9. 408, 2. 440, 20. 442, 6. 483, 12. 564, 3. II 91, 2. *c. ind. perf.* I 153, 23. 406, 13. 589, 15. *c. ind. imp.* II 30, 22. *c. ind. fut.* I 7, 22. 40, 22. 239, 19. 296, 2. 700, 6. II 49, 5. 87, 22. nisi quod I 54, 14. 206, 22. 256, 16. 320, 18. 408, 19. 448, 3. 453, 10. *in initio responsi* = ob nullam aliam causam nisi quod *positum* I 41, 15. *sim.* I 242, 12. 468, 14. *cf. etiam* amplius. alius. non (nisi).

nisus pedum II 48, 14.

nitere II Ph 144, 130.

niti: nisus est I 160, 1. nixus I 177, 10. 670, 16. *c. abl.* I 84, 20. 124, 19. 177, 10. 670, 16. *c. infin.* I 160, 1. 285, 18. 370, 7. 405, 17. 425, 16. 462, 11. 496, 22. 507, 16. 528, 17. 551, 9. 613, 25. 733, 8. 739, 14. ad altum I 612, 20. ad exitus II 42, 11. ad notionem ueri I 587, 8. contra ueritatem I 139, 11. pro uero II 64, 4. sursum I 146, 14.

nitor I 3, 16. 122, 1. 14. 748, 22.

niues I 254, 22. 410, 14.

nobile scortum I 551, 21. nobiles orationes I 551, 21.

nocens I 369, 16. 380, 18. 20. II 111, 3. 4. 6. 7. 10. Ph 139, 11. nocens —innocens II 111, 11. nocente (*anti cum V?*) I 382, 5. nocentia animalia II 26, 8. nocentes animas profuderunt II M 172, 14. nocentem spiritum effluit II M 234, 21. nocentia (*subst.*) II 17, 18. nocentior I 424, 19. 557, 19. nocentissimi I 725, 26.

nocere: nociturum esse I 111, 16.
549, 19. nimia I 205, 10. inuicem
736, 5. *trans.* quid nocebit eos
permanere? II 103, 5.

nodata ossa II 24, 12.

nolle: nolens I 469, 4. 727, 9.

nomen Christianum I 404, 15. Ro-
manum I [4 adn. § 14.] 171, 2.
[nominis tui auspicio I 4, 10 adn.
§ 13.] nomine *alicuius* I 91, 21.
cuiuscumque Sibyllae nomine fue-
runt (libri) I 22, 11. in nomine
magistri domini (*sic pro dei scri-
bendum, cf.* II M 174, 12). in no-
mine uicennalium = nomine II M
208, 11. per nomen dei adiurati I
387, 5. sub nomine *alicuius* I 171,
13. 409, 1. (II 157, 11.) nos qui
nomen fidei gerimus I 747, 6. cuius
(fidei) nomen induerat I 406, 11.
in qua ciuitate nomen dederis II
5, 15. nomen est *c. nomin. et dat.*
(deo proprium nomen est deus) I
20, 4. 78, 6. 411, 23. *c. nom. et
acc.* serpens qui de factis diabolus
id est criminator siue delator no-
men accepit I 695, 3. *c. dupl. dat.*
I 47, 12. — nomen delere de fa-
milia I 461, 1. *cf. etiam* adsci-
scere adsumere edere inclamare
indere inponere inscribere tra-
here.

nominare: *inf. fut. pass.* nominatui-
ri I 23, 4. *aliquid* de I 85, 4.

nominatim II M 197, 7.

non: in non dolendo I 191, 9. non
possum non reprehendere I 236,
15. = ne (non isti gloriantur) I
94, 3. 174, 21. 213, 14. 477, 17.
478, 2. 547, 15. 548, 1. 10. 576,
11. 733, 8. 740, 7. 741, 7. 746, 9.
al. = nonne I 74, 17. 81, 20. 244,
20. 547, 15. II 16, 6. 23, 16. *al.*

non modo —, sed I 88, 21. 278,
5. 305, 4. II M 174, 18. non modo
—, sed etiam I 12, 5. 36, 15. 44,
10. 68, 24. 88, 11. 118, 2. 284, 17.
II M 178, 15. non modo —, sed—
quoque I 26, 3. 49, 22. II 12, 3.
non modo —, uerum etiam I 48,
18. 117, 12. 291, 13. 708, 7. II M
182, 8. non solum —, uerum etiam
I 116, 3. non tantum —, sed I
34, 12. II M 184, 16. 188, 11. non
tantum —, sed et I 65, 15. 434,
10. 435, 12. II 32, 1. 34, 10. non
tantum —, sed etiam I 32, 14. 40,
23. 67, 13. 78, 18. 121, 14. 283,
11. 286, 12. II 28, 2. non tantum
—, sed—quoque I 51, 17. non
tantum —, sed uel I 540, 10. non
tantum —, uerum etiam I 57, 6.
174, 4. 192, 8. 337, 18. 369, 19.
II 5, 5. non tantum —, uerum—
quodque II 40, 10. non —, uerum
I 385, 17. non modo non —, uerum
etiam I 74, 14. non modo—non
—, sed—etiam II M 179, 22. non
modo nihil —, sed etiam I 400,
10. non modo (*om. non*) —, sed
ne—quidem I 12, 14. 611, 14. 701,
17. 706, 14. [II 62 adn. § 2.] non
tantum non —, sed I 440, 7. non
tantum non —, sed etiam I 431,
12. non tantum non —, sed—quo-
que I 416, 19. non tantum non
—, uerum etiam I 424, 4. non nisi
I 100, 2. 154, 19. 175, 15. 197,
23. 250, 3. 517, 5. 564, 15. 604,
13. 607, 2. 615, 23. *al.* non—nisi
I 8, 18. 38, 7. 135, 25. 242, 2.
295, 17. 394, 5. 586, 14. 749, 5.
al. nisi—non I 9, 17. 10, 11. 30,
17. II 22, 14. 95, 19. *al.* non—
etiam = ne—quidem I 558, 7. *cf.*
negatio. quoque.

nondum—peruenerant, et iam—iacebat II M 179, 19.

nonne *saepe. in interrog. dir.* I 141, 12. 340, 5. 614, 6. — *cf. etiam* quid?

nonnihil II 38, 10.

nonnulla ratio I 653, 7.

nonnumquam I 195, 19. 205, 14. 424, 1. 533, 18. 697, 2. 704, 4.

nos: obliuio nostrum (*gen. subi.*) omnium I 240, 3. factor mundi ac nostri I 604, 1. nostri misertus deus I 737, 4. fallendi nostri causa II 93, 20. = Christiani I 273, 4. 391, 19. 21. 405, 10. 441, 12. 475, 14. 529, 23. 747, 6. = Romani I 300, 4. 572, 11.

noscere I 348, 22. 389, 16. 429, 14. 597, 24. 664, 11. 713, 12. 737, 7. [II M 232, 11.] nouit II 32, 17. nouerunt I 432, 21. 584, 22. nouerit I 394, 16. 543, 16. nouerimus I 211, 13. 389, 1. nouerint I 464, 12. noueras I 459, 1. nouerat II M 204, 8. nouerant I 56, 11. 445, 12. 691, 18. II M 198, 10. norunt I 462, 5. norit I 272, 21. 574, 15. norint I 169, 8. nosses II 4, 4. nosset I 574, 1. II M 203, 6. nosse I 395, 9. 446, 8. 496, 17. 498, 16. 509, 18. 510, 5. 546, 21. noscendus est deus II 69, 5. noscere *aliquid* de (= ex) I 429, 13. 464, 12. 664, 10. sapiens mitigare iram suam nouit, quam illi frenare non possunt I 551, 2.

nosmet I 253, 19. 737, 6. nobismet I 604, 15.

noster = Christus I 409, 5. nostri = Christiani I 302, 4. 336, 2. 385, 6. 395, 6. nostri nates = prophetae II 59, 4. = Romani I 15, 5. 68, 10. 79, 8. 679, 7. II 124, 2.

156, 8. hi nostri I 15, 21. noster Maro I 52, 8. 678, 16. Ennius II 96, 9. poeta I 16, 18. *cf.* hic nos. nostras: a pueris nostratibus I 464, 9. nota I 20, 3. 202, 5. 383, 13. 384, 11. 386, 3. 441, 2. II 38, 14. 79, 1. M 184, 11.

notare I 162, 3. II M 198, 20. signum, Christum in scutis II M 223, 18. 20. limina de cruore agni I 383, 18.

notarius II M 226, 17.

notescere I 2, 16. 277, 22. 383, 1. notuerit I 724, 21.

notio I 2, 19. 271, 6. 380, 21. 587, 7. dei I 387, 21. 446, 4. II 123, 14. 131, 2.

notitia I 154, 17. 169, 5. 456, 23. 509, 9. 587, 11. dei I 162, 11. 171, 19. 691, 11. II 80, 11.

notum facere *aliquid* I 382, 12. *aliquid* I 525, 9.

notus II Ph 140, 75.

nouacula I 125, 25. 169, 12.

nouare II M 191, 16.

nouennis II M 196, 8.

nouerca: naturam non matrem esse generis humani, sed nouercam II 10, 9.

nouies II M 189, 22.

nouus: terra noua (= recens facta) I 152, 3. noni ac recens nati I 624, 7. nouissimus = ultimus II M 175, 13. in nouissimo libro I 384, 11. nouissima ira dei I 665, 14.

nox: nocte dieque II Ph 138, 56. noctibus (*abl. temp.*) II 11, 18. *cf.* dies. intempestus, *Indic. rer.*

noxa I 745, 2.

noxius II 75, 8. 121, 10. duo noxii I 350, 17.

nubentis in habitu I 65, 11.

nubes tenebrarum et errorum I 431, 18.

nubilus: quasi discusso tristissimi temporis nubilo II M 172, 6.

nudare gladios I 414, 7. nudatus (*sc. equis*) cursus publicus II M 201, 3.

nude I 179, 4. 196, 15.

nuditas I 158, 13. 521, 23. = sine pilis II 26, 13. textit patris nuditatem I 161, 7.

nudus = sine pilis II 26, 12. nuda ueritas I 177, 18. sola nudaque uirtus I 2, 7. nudus et inermis *cf.* inermis. — nudi expeditique I 2, 7. 585, 6.

nullus = nemo *saepe, uelut* I 189, 19. 263, 4. 371, 2. II 82, 2. (nullus) I 518, 11. (nulli) I 419, 3. II 81, 11. (nullum) I 419, 3. (nullo) I 134, 2. 148, 3. nullo labore nulloque conatu II 24, 14. discrimine I 116, 9. nullo non addente aliquid I 148, 3. breui tempore nulli erimus omnino I 235, 11. quod (opus) nullum potest esse I 30, 4. nullus ex I 283, 18. eorum I 677, 15.

num *saepe, in interrog. dir.* I 12, 6. 26, 1. 40, 21. 50, 26. 64, 15. 69, 17. 18. 70, 6. 83, 16. 100, 7. 206, 7—10. *in interrog. indir.* II 11, 3.

numen dei I 100, 12. 433, 7. *al.* deorum I 77, 12. illorum (deorum) numine accidit ut I 111, 13. simulacra diuinitatis ac numinis I 169, 11. inesse simulacris numen I 696, 22.

numeralia: decem et octo I 709, 28. duodeuiginti I 254, 5. uiginti et uno uersibus I 25, 13. duo et quadraginta I 758, 8. centum uiginti I 161, 9. 695, 2. centum et uiginti I 160, 23. septem ac uiginti I 285, 3. mille ac decem anni I 340, 8. per bis sex ulnas II Ph 135, 8.

— semel = primum. bis = iterum *cf.* semel bis. *item* ter octies. *numeri rotundi* decies I 390, 2. mille I 78, 2.

numerare inter I 87, 11. 457, 18. II 75, 15. = enumerare I 126, 21.

numerus *cf.* *Indic. rer.* — extra numerum II M 201, 19. cum sit e numero daemonum I 27, 5. in deorum numero habere I 115, 15. numerum perfectae insaniae inpleuit II 86, 10. omnibus numeris absolutus I 377, 12.

numerus grammaticus *cf.* 'congruentia.' 'singularis.'

nummi I 51, 13. 259, 13. 684, 5. aurei I 39, 13. II M 216, 13. patrimonium in nummos redactum I 252, 21.

nunc interim I 28, 1. 107, 20. 111, 21. nunc—nunc I 636, 2. II M 207, 9. 222, 5. 227, 20. nunc—nunc I 486, 2. *cf.* alternis.

nuncupare *saepe* I 17, 2. 20, 15. 30, 19. 72, 11. 91, 15. 147, 10. 148, 11. 279, 21. 281, 13. 283, 18. 284, 3. 286, 8. 294, 11. 323, 11. 387, 17. 392, 7. 677, 16. 678, 17. 686, 16. 22. II 50, 11. *al.* — = creare: Augustum II M 192, 18. 196, 5. 210, 5. imperatorem II M 209, 16. (Caesares) II M 194, 2. 201, 19.

nuncupatio I 293, 9. II M 226, 28. nuper I 78, 24. 150, 1. 378, 13. II M 172, 2. 192, 5. 195, 14. 206, 3. 219, 5. 222, 12. 223, 10.

nurus: nuribus I 160, 19.

nutabundus I 486, 20.

nutare I 400, 4. II M 204, 11.

nutrire audaciam ad maiora facinora II 115, 15.

nutus: ad nutum eius contremescit II 130, 1. seruiunt I 584, 25. nutu

- prouidentiae I 151, 15. nutu *alicuius* regi (et arbitrio) I 164, 9. II 5, 20. (et imperio) II 95, 21. *alicuius* sine nutu et imperio I 696, 1. sine nutu et adminiculo I 617, 21. nutibus uoluntatem suam significare I 516, 12. seruire *alicuius* imperio ac nutibus I 11, 12. dei nutibus I 168, 12.
- O *saepe*: ante nominatiuum in exclamatione I 223, 14. 462, 12. ante accusat. I 80, 18. 240, 2. 3. 247, 11. 405, 19. 410, 12. 707, 15. ante uocatiu. I 69, 5. 74, 17. 116, 2. 320, 9. 408, 1. 430, 7. 454, 10. o quam, *sequitur exclamatio* I 117, 1. 132, 22. 152, 16. 459, 12. 465, 11. 526, 12. 549, 14. *sim.* I 69, 4.
- ob *saepe*, *uelut* I 2, 24. 18, 23. 19, 19. 29, 5. 30, 22. 31, 5. 33, 8. 34, 1. 57, 18. 61, 3. 63, 23. 68, 7. 85, 3. 104, 7. 8. ob *et* propter *promiscue*: quae insolentia est ob id ipsum se philosophum constituere propter quod ceteros tollat I 187, 3.
- obaescere II 33, 5.
- obe- *cf.* occ-
- obdormire I 334, 10. ne obdormiat mens II 58, 21.
- obducere: obductus II 28, 5 (*an* prod-?). 30, 17. obducta sentibus uia I 486, 2. obductae cicatrices II 30, 21. obducto cinere II 58, 6. tenebras hominibus obducere I 174, 7. 697, 4. errorum nubes hominum pectora obduxit I 431, 19. ueritatem caligine obducunt I 169, 7. animus incultus uitiiis uelut spinis obducitur I 537, 20.
- obdurant (obdurantur *cod. R¹*) multi contra ueritatem I 5, 23.
- oberrare circa tumulos I 100, 4.
- obesse *saepe*, I 68, 11. 708, 20. II 71, 11. Ph 140, 76.
- obf- *cf.* off-
- obhaerere II 42, 7.
- obicere I 127, 18. 565, 15. II M 200, 12. *al.*
- obiectare I 273, 4. 337, 10. 443, 6. 464, 3. II M 197, 8.
- obire officium I 440, 22. militares expeditiones I 493, 5. ut uicibus tamquam lupanar (lupanam *Weyman, Zeitschr. f. d. oesterr. Gymn. 1894, 202*) obeant I 249, 2. = mori: I 336, 6. 746, 11. II M 195, 23. 200, 5. condicione (*an* -em?) mortalitatis sunt obitura I 30, 10.
- obitus (= mors) I 368, 11. 391, 18. 605, 26. 699, 4. II M 200, 5. 219, 6. 235, 13. *plur.* I 685, 11. II 96, 10.
- obiurgare I 240, 13.
- [oblitrare ueritati I 412, 6.]
- oblectamenta I 564, 18. II 5, 4.
- oblectare se I 226, 2. 591, 16. oblectari I 104, 19.
- oblectatio I 190, 12. 225, 13.
- oblidere recens natos I 558, 21.
- obligare *sibi aliquem* I 404, 8.
- oblinere: oblenit ea suco I 42, 10. se oblinere luto I 348, 19. oblitus caeno I 567, 4. luto I 87, 8. unguentis I 564, 4.
- obliqua figuratio I 41, 12. *plur.* I 40, 17.
- obliterare iniquitates I 572, 5.
- obliuio iniuriarum I 553, 2. nostrum omnium I 240, 3. sui I 621, 18. 21. obliuionis amnis I 655, 9. aqua I 240, 5. 655, 9. in obliuionem uenire I 96, 10.
- obliuisci *c. gen. personae* (oblitus) I 115, 6. mei II 4, 18. tui II 4, 20. animas oblitus sui I 654, 11. *c. gen. rei* I 99, 5. 128, 20. 693, 9. II

- 87, 11. M 179, 16. 209, 24. c. *acc. rei* I 621, 5. c. *inf.* II 92, 2.
- obm- cf. omm-
- obrepit somnus II 58, 16.
- obruere: I 233, 17 (cf. leo).
- obsaepsit uias I 494, 12. obsaepsit II 41, 7.
- obscenitas I 65, 14. 73, 16. obscenitates I 565, 23.
- obscenus canis I 193, 20. umor II 43, 8. obscenum uirile I 689, 21. obscenum (*sc. membrum*) I 83, 21. obscenissimus uictus I 422, 14.
- obscurare *aliquid* figuris I 149, 5. obliquafiguratione I 41, 12.
- obscuratio solis I 719, 10.
- res obscuritate implicatae I 259, 1.
- obscurus: obscuro rumore I 652, 23. in obscuro latere I 2, 23. 177, 3.
- obsequi: ut sibi obsequens esset II M 209, 23.
- obsequium: hoc semper obsequium domino deferamus I 749, 12. famuli ad obsequium adsidui et frequentes I 390, 7. amanti nouercae obsequium pernegarat I 67, 11. obsequio colentis gratiam refert (deus) I 81, 1. multiplicata obsequia I 390, 5. deo iusta et debita obsequia praebere I 388, 21.
- obserare II M 206, 23.
- obserere: obsita pannis (egestas) II Ph 136, 19.
- obseruanter I 466, 12.
- [obseruantia II M 231, 1.]
- obseruare astra II 100, 19. [deum II M 213, 10.]
- [obseruatio (= cultus) Christianorum II M 229, 10.]
- obsessor I 76, 18.
- obsidēre uias I 427, 2.
- obsidēre: de corporibus quae obsederint (daemones) I 384, 15.
- obsignare I 66, 17. 364, 12.
- obsolescere II 33, 6.
- obsorbere II M 197, 8.
- obstantia faucium II 50, 14.
- obstinatione pertinaci deposita I 404, 24.
- obstipescere: nisi cuius mens ita obstipuerit I 538, 19.
- obstrepere I 398, 17. [ueritati I 412, 6.]
- obstringere: obstrictus *alicui* II 81, 6. sceleri I 237, 16. *sim.* I 742, 9.
- obstricti uinculo pietatis deo I 389, 2.
- obstruere I 494, 12. II 41, 9. 15. M 233, 23.
- obstupefecerat I 362, 9. obstupefiunt II M 195, 4. obstupefacti I 115, 6. 169, 10.
- obsurduit auditus I 621, 3.
- obtemperare praeceptis I 263, 4. deo I 549, 9.
- obtendere carnis excusationem delictis I 373, 12.
- obtentu aliquo uelata I 42, 12. sub obtentu *alicuius (rei)* I 113, 21. 122, 3. 221, 19. II 4, 14. M 200, 11.
- obterere I 473, 3. uerbis I 411, 12. obtruiuit I 233, 18 (cf. leo).
- obtestari I 97, 9.
- obticuit cetera II 73, 23. de cultu dei I 753, 19.
- obtinere *absol.* (= uincere) I 677, 9. obtentu facilis I 500, 5.
- obtingere *alicui* I 41, 13. 18.
- obtrectare I 40, 12. *alicui* I 188, 12.
- obtruncare II M 207, 18.
- obtusus I 115, 1. 219, 4.
- obtusus II 33, 4.
- obuenire *alicui* I 42, 1.
- obuersari I 128, 2. 15. oculis I 424, 3.

obuios percontari II 77, 20. obuiam I 76, 22. II M 183, 11. 223, 21. 226, 2. 227, 5.

obuolutus I 90, 2. obuoluta in obscuro ueritas I 2, 22. terreno corpore obuoluti I 481, 18.

occaecare I 164, 11. 660, 2. occaecabitur caelum I 660, 2.

per occasionem reconciliationis II M 206, 1.

occasus solis I 488, 21. cum (deus) homines reconciliari iubeat ante solis occasum II 122, 21. ab ortu solis (oriente) usque ad occasum I 383, 9. 440, 2. II M 189, 9. extremus occasus I 143, 13. occasus rerum I 630, 20. sine occasu animae I 200, 1. uia mendax quae fert ad occasum I 505, 11. *sim.* I 489, 1. occasui I 143, 16.

occidens *cf. Indic. rer.* — occidens pravae illi menti adscribitur, quod — homines faciat occidere I 143, 4. occidens noctem superducit II 100, 3. extremus I 144, 4. in orientem occidentemque II M 177, 16.

occidere (= interire) I 151, 18. II 54, 20. quod homines faciat (diabolus) occidere atque interire peccatis I 143, 6. occasuram esse I 413, 3. se occidere I 238, 8.

occipitium II 27, 4.

occisio I 558, 17. occisione delere I 418, 5.

occulare I 169, 8. II 32, 20.

occultare I 22, 20. 401, 4. II 120, 18.

occulte I 165, 5. 167, 4. 557, 16. II M 215, 20. 222, 15.

occultus II M 187, 16.

occumbere morte (mortem *SV*) I 466, 6.

occupare: sarcinis occupatus II M 183, 14. occupatus circa corrump-

pendas aliorum coniuges I 569, 11. mens uisionum imaginibus occupata tenetur II 58, 5. [siquidem tanta stultitia Christianos occupasset II M 212, 18.]

occursu quodam II 40, 5. suo II 50, 17. ocus II M 226, 12.

octies = octauum: ipso octies et Maximino iterum consulibus II M 214, 2.

oculus *cf. Indic. rer.* — deus (oculos) ciliorum tegminibus occuluit, unde oculos esse dictos Varroni placet II 32, 19. ante oculos habere I 421, 4. qui contra ueritatem clausis oculis quoquo modo latrant I 584, 12. oculi dei I 575, 9. diuini I 168, 19. oculis cordis deum aspicere I 512, 13. ut (Christus) insipientium oculos cordis aperiret I 378, 4. oculi mentis I 611, 12. 627, 8. II 5, 9. *cf.* aduertere aspectus attollere auferre comprehensibilis consequi contrectare defigere decicere deligare effodere eruere extinguere haurire ingerere immittere inpingere opprimere praebere somnus subicere submouere tollere transferre tractabilis uenire.

in ode XIX Solomon I 310, 4.

odiosus I 390, 6.

odium: odio esse (*alicui*) I 2, 24. 380, 6. 491, 3. habere I 432, 13. 654, 19. II 76, 18. 117, 2.

odor *cf. Indic. rer.* — odorem capere II 33, 18. odoris capio II 36, 20. odor quidam sapientiae I 106, 12. ueritatis I 529, 13. quem ne odor quidem uirtutis attigerit I 564, 6. odores I 110, 8. 162, 11.

odorari II 24, 2. 49, 16. 89, 20. ueritatem philosophos leuiter odoratos (esse) I 583, 8.

odoratio II 34, 19.
 odoratum uinum I 480, 3.
 offendere: offensus I 303, 11. 304, 1.
 305, 5. = inuenire: offendit omnia
 clausa II M 204, 4.
 offensacula pedibus opponit II 5, 12.
 offensibilis I 379, 1.
 offensio dentium II 54, 10. — I 401,
 3. 541, 16.
 offerre (*opferre*) deo (diis) *aliquid* I
 466, 14. 479, 17. 480, 5. 15. 482,
 15. 577, 19. 20. 578, 10. 17. 579,
 3. II 108, 13. se offerre (= obuiam
 uenire) *alicui* I 126, 5. Nicomediae
 (*locat.*) se obtulerat (= in publicum
 prodierat) II M 235, 10.
 officere I 400, 10. 572, 8.
 officialis: M. Tullius in suis officiali-
 bus libris I 520, 14. in isdem illis
 officialibus I 549, 11.
 officiosus II 130, 24.
 officium linguae II 14, 6. (35, 15.)
 uicit officium linguae sceleris ma-
 gnitudo I 566, 15. II M 217, 7.
 dummodo semper boni fungatur
 officio, mali numquam I 549, 10.
 sine parentum (matris, patris) officio
 nasci (generari) I 152, 25. 316,
 17. 18. [scriptis ad officium tuum
 (πρὸς τὴν σὴν καθοσίωσιν *Euseb.*)
 datis (*ad praesidem dictum*) II M
 230, 1. *sim.* 231, 11.] officia =
 officiales II M 180, 10. *item* offi-
 ciorum omnium milites II M 208, 14.
 offundere tenebras I 97, 20. 169, 7.
 obfusa tenebris hominis cogitatio
 II 68, 10. (daemonēs) errores hu-
 manis pectoribus offundunt I 168, 5.
 olentis uimen acanthi II Ph 140, 85.
 olim I 333, 8. 720, 14. *al.*
 olla I 89, 22.
 olor II Ph 138, 49.
 omen: ominis causa II M 194, 11.

ominari fragilitatis suae condicionem
 ploratu ac fletibus II 10, 12.
 [bene bene ominari I 579, 11.]
 omittre uoluptatem (-es) I 493, 3.
 513, 22. 667, 22. *c. inf.* I 36, 23.
 II 117, 13. *sequitur quod et indic.*
 I 372, 11.
 ommutuit I 139, 14.
 omnipotens I [4, 10 adn. § 15]. 30,
 14. 71, 16. 666, 16. 677, 16.
 omnis: in omni (= toto) mundo II
 118, 20. ex omni orbe I 383, 5.
 omne quod sub uisum oculorum
 uenit I 582, 20. = uniuersum:
 omne infinitum est II 86, 12. hoc
 omne quod cernitur I 7, 5.
 onerare se diuitiis I 490, 18. rudes
 uiros superstitionibus I 688, 1.
 oneratus corpore incongruenti I 244,
 9. indumento carnis I 533, 7.
 onus: uirtutis uia non capit magna
 onera gestantes I 585, 3.
 opera: sine opera genitoris I 376, 5.
 sine usu et opera feminae I 30, 4.
 perdere operam I 399, 19. simul
 atque industriam I 2, 10. deo ab
 iis operam uiuendo dari I 574, 6.
 operari *aliquid* I 422, 19. (aequum
 et) bonum I 429, 4. 745, 9. bona
 et iusta I 424, 9. iustitiam I 531,
 19. 533, 4. 572, 6. maximas uir-
 tutes (= miracula) I 330, 2. ara-
 torem operantem I 84, 18. hactenus
 uis caelestis operata est I 378, 7.
 operari celebrandis fornacalibus I
 77, 14. daemonēs perdendis homi-
 nibus operantur I 164, 12. dae-
 monēs occulte in uisceribus operati
 I 165, 6. in his omnibus (*neutr.*)
 operari I 11, 3. operans in salutem
 hominum I 343, 7. tam factis
 quam uerbis I 721, 2. operatis
 (*passiue*) uirtutibus I 669, 10.

- operarius II M 181, 2.
 operatio: magnae operationis est aegros curandos suscipere I 529, 5.
 operator iustitiae I 547, 9.
 operculum II 20, 20.
 operire I 160, 20. II 24, 16. quae aperta aut operta sunt II 27, 11.
 opertus: in operto esse I 506, 1. latere II 43, 6. 49, 11.
 opifex I 101, 7. 137, 10. (= deus) I 712, 21. II 26, 4. opifex rerum I 410, 21. opifex rerum deus II 13, 9. opifex uniuersitatis I 300, 8. opifex calor I 146, 2. opifices I 70, 20. 257, 17. 258, 17.
 opificium I 133, 14. II 121, 23. Promethei I 149, 3. dei I 138, 10. De opificio dei *Lactantii liber inscriptus*. — diuinum I 148, 5. 711, 1. II 102, 7. summi conditoris I 693, 20.
 opinus I 692, 4. opimae et (ac) pingues hostiae I 110, 8. 481, 14.
 opinari: age, opinemur de statu urbis I 182, 18. ut opinor *saepe*, I 26, 7. 66, 18. 94, 20. 368, 14. 460, 14. 593, 21. 624, 16. 699, 3. 723, 19.
 opinatio *cf. Indic. rer.* — I 196, 22. 701, 2. 4. II 45, 16.
 opinio falsa bonorum malorumque (*neutr.*) I 536, 1. 538, 6. multorum deorum II 95, 23. in opinione aliqua esse I 197, 11. 296, 5.
 oportet *c. acc. c. inf.* I 10, 1. 24, 5. 27, 4. 40, 25. 73, 7. 99, 3. 349, 5. 7. II 33, 5. M 194, 2. *al.* sicut oportet I 96, 8.
 oppidum: delere urbes, oppida excindere I 68, 14. ciuitates et oppida I 757, 7. oppidum condidit quod etiamnunc uocatur Mercurii ciuitas I 19, 10.
 opplere I 155, 10. 160, 14. 599, 13.
 opponere *cf. manus*.
 opprimere: *infin. fut. pass.* oppressuri I 178, 7. oculos suos opprimunt I 398, 19.
 opprobrium: quod faciunt in opprobrium religionis I 165, 19.
 oppugnabat filios Israel I 347, 3. (se) inuicem I 488, 3. 632, 11. 701, 12.
 ops: opis aliquid I 43, 25. opem ferre I 382, 6. ope aliena indigeré I 133, 15. opes *cf. congerere struere*.
 [optabilis I 4, 10 *adn.* § 13.]
 optare *absolute* I 96, 20. optata lux II M 172, 8. *c. inf.* II 64, 12. *c. acc. c. inf.* I 408, 12. II 60, 19. ut I 194, 16.
 optionem dare *alicui alicuius rei* I 66, 8. deferre *alicui* II 12, 9.
 opulenta maris interfusio I 592, 19.
 opulentus Arabs II Ph 140, 80.
 opus mundi I 9, 20. 138, 10. II 92, 3. largitionis I 533, 2. = liber I 15, 18. 59, 12. 64, 18. 396, 22. 398, 3. 496, 11. 628, 23. 675, 9. II 70, 14. *al.* unius libri opere I 14, 18. publicis operibus extractis I 523, 15. opera digitorum I 99, 5. praeclara mundi opera I 598, 13. opera corporis atque animi I 617, 5. animi I 617, 12. animae I 617, 17. corporis I 617, 15. bona opera I 108, 13. 201, 6. 448, 3. 548, 9. 561, 12. 761, 15. II 132, 11. mala I 533, 10. opera iustitiae I 376, 15. 423, 3. 448, 5. 528, 13. 572, 7. 668, 5. misericordiae I 447, 7. 746, 10. 12.
 opus est (non est) *cum abl. nominum* I 7, 21. 9, 10. 20, 1. 30, 5. 6. 13. 49, 16. 100, 5. 133, 4. 154, 20. 374, 3. 542, 11. 543, 7. 680, 25. II 16, 11. 64, 10. 102, 21. *al.* — in

- nominatiuo neutra pronominalia*
 quod I 541, 11. 584, 16. quantum
 I 186, 19. *c. inf.* II 4, 19. 83, 2.
 quid opus est? *c. inf.* I 75, 10.
 17. II 107, 8. M 189, 15. 193,
 13. *c. acc. c. inf.* II 48, 12. opus
 fuerat ut II 38, 18.
- oracula *cf. Indic. rer.* — diuinarum
 (*sc. ueri dei*) uocum oracula I
 587, 21.
- orare = precationem facere I 334,
 3. II M 226, 16. a deo ueniam I
 749, 4. deum II M 226, 13. [deum
 pro salute nostra II M 213, 19.]
- oratio = precatio II M 171, 6.
 185, 7.
- orator = Cicero I 31, 18.
- oratorius: ars oratoria I 402, 14. pro-
 fessio I 3. 3. oratoriae litterae I
 403, 14. oratorium exercitii genus
 I 444, 15. — oratoria (= ῥητορικὴ)
 I 258, 10. 699, 28.
- orbare I 102, 12. 203, 15. 545, 6
 luminibus I 127, 3.
- orbis uitreus II 88, 5. lunae I 142,
 19. 709, 28. orbes = oculi II 30,
 19. 31, 12. orbes oculorum II 28,
 11. orbes (*in papillis*) II 38, 10.
 orbes annui (solis) II 100, 2. orbes
 temporum perpetui ac uolubiles,
 quos uocamus annos I 143, 23.
 alios (nodos) fecit in orbem rotun-
 dos II 21, 4. circumstans in orbem
 populus I 380, 19. orbis (*sc. terrae*)
 I 8, 12. 151, 10. 160, 20. 383, 8.
 634, 19. 646, 4. 664, 21. 690, 18.
 721, 15. 756, 22. II Ph 136, 13.
 138, 52. M 180, 3. 196, 15. hic
 orbis I 654, 3. 694, 19. II Ph
 139, 64. in orbe I 659, 8. in hoc
 orbe I 695, 5. per orbem I 542,
 12. II 101, 1. M 172, 1. totus
 orbis (orbis totus) I 8, 9. 161, 22.
 384, 9. 438, 8. 510, 13. 631, 19.
 634, 1. 681, 15. 731, 4. toto orbe
 I 416, 1. in orbe toto I 644, 9.
 per orbem totum (totum orbem) I
 122, 6. 422, 20. 434, 9. 20. 439,
 16. 720, 24. ex omni (= toto) orbe
 I 383, 5, noster hic orbis I 254,
 11. nostro in orbe II Ph 143, 109.
 orbis terrae I 31, 6. 148, 15. 23.
 152, 24. 160, 13. 635, 6. 639, 14.
 645, 6. 665, 12. II M 201, 28. in
 orbe terrae I 252, 5. per orbem
 terrae I 65, 2. 92, 11. 328, 13.
 orbis terrarum I [4, 10 adn. § 13].
 664, 23. 758, 6.
- orbitas I 229, 3. orbitatibus mactare
 I 80, 20.
- ordinare I 14, 23. 131, 3. 231, 15.
 367, 8. 377, 17. 539, 1. 585, 29.
 607, 18. 693, 20. 720, 24. II 61,
 12. 74, 5. M 174, 5. [229, 1.]
- ordinate I 116, 23. 231, 9. II 23, 21.
 157, 23.
- ordiri I 129, 8. II 23, 2. a I 10, 1.
 telam I 71, 2. unam (Parcam), quae
 uitam hominis ordiatur I 150, 21.
- ordo: pilis in ordinem stantibus II
 33, 1. rebus in ordinem descriptis
 I 132, 8. cuius ordinis fueris II 5,
 16. per ordinem I 19, 5. II 70, 24.
 tribunus ordinis primi II M 193, 24.
- orichalcum I 731, 9.
- oriens *cf. Indic. rer. et hoc in Indice*
 occasus occidens. — oriens deo ad-
 censetur, quod—oriri nos faciat I
 143, 2. primus I 144, 2. in primo
 oriente II Ph 136, 1. in partibus
 orientis I 158, 1. II M 215, 13.
 oriens diem promittit II 100, 2.
- oriri: oreretur I 129, 11. 136, 19
 (*orir- codd. quid.*). 447, 19 (*item*).
 a I 57, 14. 102, 1. 156, 1. 498, 1.
 14. 499, 5. 514, 21. II 51, 3. de

- I 150, 5. ex I 178, 22. 750, 10.
 II 18, 3. sol oritur in diem I 144,
 7. oriundus diis II M 183, 23.
 ornamento esse II 36, 5.
 ornare: ornatae ueritati credere I
 177, 13 (*cf.* 14 *et* I 3, 18). — *cf.*
 instruere.
 ornatior in eloquendo I 402, 17.
 ornatu rem ponderare I 401, 14. hic
 pulcherrimus mundi ornatus I
 628, 17.
 ortus I 37, 6. 46, 8. 134, 16. 137,
 18. 146, 8. rerum I 49, 21. ad solis
 ortum I 488, 20. ante ortum mundi
 I 714, 8. ortus Phoebi II Ph 137,
 41. ortum ad lucem nobis deus
 subministrat II 130, 19. aestiui hie-
 misue ortus II Ph 135, 3. *cf.*
 occasus.
 os (oris) *cf.* *Indic. rer.* — eripi ab
 ore hominum cibos II M 209, 8.
 oportet ipsam philosophiam uno
 quasi ore praecipere I 190, 19.
 os (ossis) *cf.* *Indic. rer.* — ossa eius
 suffringere I 382, 14. ossa et cine-
 res I 33, 13. (ossua *cod.* V I
 382, 14.)
 ostendere *c. inf.* I 687, 13. *aliquid*
ex I 67, 19. II 14, 13. sicut Daniel
 fore ostenderat dicens I 367, 11.
sequitur quod *et coniunct.* (*pro*
acc. c. inf.) I 313, 10. 346, 12.
 349, 7.
 ostentare I 330, 3. 505, 22. 506, 15.
 II 27, 5. *al.*
 ostenta I 112, 18.
 ostentui esse *alicui* II M 179, 7.
 ostiatim omnes domos occupant I
 164, 17.
 ostium uitae I 394, 11.
 otiosus: otiosi et inepti senes I 518,
 3. in otioso sermone I 745, 2.
 otiosum est *c. inf.* I 112, 10.
 otium: se oblectare in otio I 226, 2.
 publicum I 69, 20. *cf.* negotium.
 ouare II Ph 146, 152.
 ouis *cf.* I 260, 6 *et* lupus.
oxymoron cf. figura etymologica.
 Pabulum II 36, 9. *plur.* I 195, 7.
 702, 17. uentri et pabulo seruire I
 348, 8. II 27, 18. illarum (pecudum)
 natura in humum pabulumque pro-
 strata II 78, 8. ne simplicitas eorum
 praedae ac pabulo sit hominibus
 astutis I 404, 20. pabulum feris ac
 uolucris iacuit (Decius) II M
 178, 9. ignis sibi ipse aeternum
 pabulum subministrabit I 651, 21.
 pabulum caeleste I 5, 5. animae I
 400, 15. mortis I 377, 2. uitae
 pabulum subministrat I 565, 17.
 pacare I 41, 25.
 pacificus I 316, 4. 561, 10. 586, 3.
 pactio I 54, 17. II 90, 11.
 nullo pacto I 10, 3. 107, 2. 371, 24.
 376, 19. 387, 3. 421, 17. 551, 11.
 736, 1. II 58, 4. 76, 19. 107, 16.
 non—ullo pacto I 72, 2. quo pacto
 II 53, 23.
 paelex I 65, 4. 6.
 paene *saepe, uelut* I 5, 8. 18, 7. 35,
 15. 59, 18. 64, 11. 66, 19. 82, 9.
 paenitentia factorum II 127, 12. paeni-
 tentiam agere I 532, 18. *alicuius*
rei I 304, 19. 728, 9. *cf. etiam*
Indic. rer.
 paenitet *cf.* pudet. — paenitendo I
 572, 3.
 palaestra I 35, 2. 682, 11.
 palam I 111, 23. 167, 3. 427, 2. II
 M 200, 9. palam facere *aliquid*
alicui I 608, 13.
 palatini II M 185, 15.
 palatium I 404, 4. II M 184, 17.
 186, 22. 187, 16. 19. 188, 3.

14. 191, 11. 211, 11. 215, 21. 228, 6.
- palatum *cf. Indic. rer.*
- pallium I 161, 8. 350, 15. 718, 8. Academicus qui nos pallio retrahat I 192, 3. *cf. barba. capilli.*
- pallor albescens II 74, 24.
- palms (= manibus) caedere I 350, 13. uerberare I 718, 5. palma (arbor) II Ph 139, 69.
- palpebrae, quibus mobilitas id est palpitatio uocabulum tribuit II 32, 21.
- palpitare potius quam uiuere I 180, 5.
- palpitatio *cf. palpebrae.*
- palus (*mas.*) II M 197, 2.
- palus inferna I 38, 6. 66, 9.
- panacea II Ph 140, 88.
- pandere uestes II Ph 144, 128. pandunt (animalia quaedam) latibulis suis diuersos et plures exitus II 79, 8. humillimis uiam ad salutem I 724, 12. uiam iustitiae I 381, 9. 670, 1.
- panegyricis mendacibus adulari I 57, 14.
- pangere: quidquid cum diis pepigisset I 34, 4.
- panis caelestis I 303, 4.
- pannus II Ph 136, 19.
- papauer agreste II Ph 144, 127.
- papilio II Ph 143, 108.
- papillae II 38, 9.
- par ac prope similis I 237, 2. par sibi I 615, 13. cum *aliqua re* I 520, 3. pari ratione qua I 109, 9.
- pari iure I 568, 11. sorte I 447, 15. quae pari et consona uoce prae-dixerunt I 11, 23. pari uoce testan-tur I 138, 11. ex coniuncto et pari (*neutr.*) colligi potest I 207, 16.
- paria iungunt uolucres I 251, 19.
- parium II 37, 10. paribus animis I 507, 4. 569, 15. unis ac paribus animis I 440, 3.
- parare *c. inf.* II M 187, 15. 215, 13.
- paratus respondebit I 201, 4. parati sumus audire I 463, 22. *cf. libens meditari.*
- parce I 544, 12. de quo nunc parcus (*sc. dicam*) I 132, 1.
- parcere: pepercit I 32, 20. 37, 17. 431, 8. 418, 4.
- parcus I 535, 1. 13.
- parens I 14, 5. 114, 24. terrenus parens (*uel pater uel mater, cf. 17*) II 60, 16. natura parens II Ph 137, 34. mundi parens (*deus*) II 69, 6.
- parens animae deus I 510, 1. parentum I 46, 24.
- parere: quem paritura esset I 683, 18. ex *aliquo* I 65, 7. *translate saepe*: ex se *aliquid* I 196, 5. 206, 4. mortem, poenas I 72, 4. II 158, 7. *alicui aliquid* I 70, 14. 194, 1. male partae opes II M 182, 7.
- parere: cunctos fuisse praeceptis parituros I 369, 9.
- paries I 574, 13. intra parietes I 75, 2. 687, 9. priuatos I 568, 4.
- pariter et I 132, 9. 383, 5. 618, 12. et—pariter et I 37, 2. II 28, 10. et—pariter—et I 274, 4. pariter et—et—et I 473, 5. cum *aliquo* pariter I 35, 12. 41, 9. 435, 6. 489, 15. 666, 23. II 23, 1. 119, 8.
- parricida I 35, 15. 217, 10. 415, 14. 514, 20. 559, 15. 560, 9. 695, 8. patriae I 60, 17.
- parricidium I 80, 13. 20. 742, 15.
- parsimonia si studium est habendi I 544, 2.
- pars ex toto I 216, 15. pars Orientis, Occidentis I 684, 22. in partibus Orientis *cf. Indices rer. et uerb.* oriens. decem et octo partibus

- maior quam I 709, 28. ab omni parte II 33, 12. M 186, 26. ex omni parte I 8, 4. ex parte = partim I 43, 8. 183, 6. 188, 7. II 59, 4. 70, 13. 73, 13. 76, 22. M 194, 10. ranae et culices et formicae—ex parte mundi (cf. pars mundi 10. partes mundi 12) sunt I 120, 15. ex parte aliqua I 183, 6. II 68, 21. aliqua ex parte I 277, 1. ut uitium est effundere in malam partem, sic in bonam uirtus I 545, 1. animi motus in bona parte positi, in malam partem declinantes II 158, 4. 6. in parte (tamquam scientiam totam sustulissent, quia in parte sustulerant) I 188, 4. 653, 4. 5. II 75, 22. (genus humanum) per partes occidit I 151, 18. partes = factio II M 204, 1.
- participabant alios I 416, 20.
- participium* cf. *coniugatio*. — *partic. praesentis pro substantiuo positum*: animalium fabricam a non sentiente formari potuisse II 91, 4. — cf. dicere (declarauit dicens *sim.*) gignentia. uiuentia. '*neutrum*'. *particip. perf. pass.* (laudem attulit) discussus error generis humani et mentes hominum ad sanitatem reuocatae I 104, 9. *particip. fut. act. coniunctum saepe, uelut* I 33, 12. 39, 13. 75, 20. 100, 11. 123, 19. 238, 3. 271, 20. 347, 18. 373, 2. 462, 7. 480, 5. 14. 583, 10. II 63, 12. M 200, 17. 204, 3. 4. 219, 10. 14. *particip. fut. pass. cf. gerund.*
- particulam de sua sapientia deus homini dedit II 92, 7.
- particulatim I 151, 8. 607, 13.
- partim I 71, 8. partim—partim I 726, 25. 757, 11. II 63, 18. M 237, 5. partim—partim—partim II 101, 5.
- partiri *aliquid* inter se I 9, 4. 6. beneficia cum iis qui I 419, 2.
- partitio (*disputationis*) II 71, 1.
- parturire *aliquid* II Ph 141, 96.
- partus II 56, 17. incolumis II 61, 2. nasci sine partu II 86, 22. *plur.* I 66, 4.
- parum *c. adiect.* I 123, 20. 401, 16. *c. aduerb.* I 452, 11. 453, 10. *c. uerbo* I 540, 17. *c. particip.* II 75, 23. non parum erroris I 90, 3. operae I 258, 8. quod si cui parum uidetur I 755, 12. scientia parum est ad I 197, 5. parum est uelle I 513, 8. parum uidebatur si—esset, nisi etiam—faceret I 36, 2. parumque hoc fuit, nisi etiam—superponeret II M 215, 10. hoc parum est, si—non parcat, nisi etiam—liceat. . I 589, 8. ut parum sit sceleris quod—extiterunt, nisi—erudirent I 711, 5. parum habent interficere—, nisi etiam—inludat I 426, 3.
- paruulus filius I 82, 1. paruuli = infantes I 368, 7. II M 199, 6.
- paruus: qui parua lectione aliquid cognouerit I 703, 14. paruo contenti I 422, 9. paruo emere I 457, 21. 731, 11.
- pascere I 34, 2. 532, 1. ignem cruore hominum tamquam oleo I 430, 4. pasci I 704, 12. II 101, 3. pascendi facultas II 21, 21.
- pascha nominatur ἀπὸ τοῦ πάσχειν I 384, 4. — I 383, 4. 718, 9.
- pascua publica I 252, 18. 710, 12. diuini gregis II M 237, 7.
- passim I 116, 15. 122, 25. 123, 21. 199, 18. 592, 8. II 89, 25. passim sine dilectu I 607, 10. II M 216, 12.

- passio I 373, 4. 478. 8. 587. 3. Christi I 313, 20. 317, 4. 330, 8. 337, 2. 9. 12. 364, 8. *al.* subiectus passionibus I 120, 7. 369, 5. 375, 2. 14. 715. 9.
- pastor non pecorum, sed militum II M 195, 17.
- pastus II 11, 9.
- patefecerat sibi orbem II M 196, 15.
- patefacere aures surdorum I 330, 19. 378, 6.
- patens (= latum) pectus II 38, 7.
- patentibus oculis I 176, 7. patentiores II 42, 17.
- pater *cf. Indic. nom.* deus. — pater familias I 280, 17—281, 7; *cf.* familia.
- patere: summus uirtutis gradus ad mortem patet I 208, 3.
- pati *c. inf.* I 725, 16. *c. acc. c. inf.* I 530, 5. II 111, 18. ut I 280, 8. II 16, 1. pati crucem I 364, 3. famem I 84, 17. *absolute de Christo* I 364, 7.
- patibilis *oppos.* inpatibilis I 136, 14. anima I 649, 10. 13 (*cf.* 16). animae patibiles sunt deo I 651, 1. *oppos.* actiuus I 145, 17.
- patibulum I 382, 16. 720, 10. 724, 22. patibulo figi I 301, 22. 395, 19. adfixus II M 221, 5. suspendi I 383, 2. 718, 8.
- patientia perferendorum malorum I 270, 15. legendi I 5, 21. *cf. etiam Indic. rer.*
- patrimonium I 523, 1. 13. 528, 10.
- patrius: ad solum patrium reuerti I 719, 21.
- patrocinari iustitiae I 452, 12.
- patrocinium I 726, 11. 15. ueritatis I 104, 6. II 64, 7.
- patronus I 281, 3. iustitiae I 445, 1.
- patruus I 54, 17. 83, 2. 148, 11.
- paucis ante temporibus I 188, 17.
- pauere *c. accus.?* I 471, 9.
- paulatim I 56, 10. 163, 3. 412, 12. 418, 11. *al.*
- paulisper I 214, 21. 412, 11. 482, 7. 760, 5.
- paulo plus I 180, 15. ulterius I 485, 17. *de loco libri:* paulo ante I 46, 10. 553, 1. 555, 18. 590, 17. 665, 7. post I 54, 8. 111, 21. 293, 2. superius I 115, 22.
- paululum I 261, 4. II 58, 7.
- pauo II Ph 145, 143.
- pauperiem I 559, 19.
- pax: in pace regere aliquos I 52, 13.
- peccare = scortari I 467, 15 (*cf. Buenemann.*). 569, 7.
- peccator, peccatum *cf. Indic. rer.* — peccata carnis I 533, 22. Zenonis peccata quis probat? I 253, 9.
- pectus = animus *saepe, uelut* I 75, 3. 225, 11. 378, 2. 421, 11. 436, 21. 467, 9. intima et arcana pectoris I 348, 3. ab intimo pectore I 220, 5. in pectus admittere *aliquid* I 477, 3. deum II 68, 13. pectora insipientium I 378, 2.
- pecus (oris): pecora II M 195, 14. 17. 204, 22. 216, 9. pecora ac beluae I 707, 6.
- pecus (udis): modo in pecude modo in bestia I 624, 9. pecudem immolare I 366, 2. 383, 19. pecudis est omnia nescire I 187, 16. (hoc) qui non intellegit, pecudem se fatetur I 65, 13. pecudes I 67, 25. 146, 18. 656, 7. II 11, 7. 12, 8. 11. 14, 2. *al.* pecudes, serpentes, ferae I 550, 17. pecudes ac ferae II 19, 12. iumenta et pecudes et cetera genera bestiarum et auium et piscium I 120, 10. pecudes et bestiae I 470, 7. 707, 8. 729, 11. II

- 98, 19. pecudes ac beluae I 194, 3. II 123, 12. lupus inter pecudes errabit I 759, 19. pecudum greges I 708, 24. sanguis I 467, 8. 483, 11. 605, 15. uice pecudum occidi I 430, 16. ab aliis pecudum more duci I 125, 6. pecudum modo humi repere II 121, 2. uiuere I 81, 20. pecudum uitam uiuere II 79, 3. *sim.* I 204, 11. pecudibus aequales I 733, 11. pecudum stultitia II 98, 19. 123, 12. (illi) non tam pecudes sunt, ut malint.. II 12, 12. *cf.* mutus.
- pedetemptim II 5, 11.
- peierare I 743, 11. *cf.* periurare.
- pelagus I 334, 8. 631, 10.
- pellere *c. abl.* (agris) I 404, 10. II M 218, 16. de sententia I 226, 21.
- pellexit ad uitia I 163, 3.
- pelliculis mollibus II 29, 7.
- pellis II 7, 19. 24, 21. *hominis* II M 179, 5.
- centum pelliti senes I 124, 11.
- dii penates I 391, 11. penatium I 696, 3.
- pendere supplicia I 174, 16. poenas uiolati numinis I 470, 13. poenas pro I 128, 9. perennes poenas et infinita tormenta pro peccatis I 616, 19.
- pendere ex (*translate*) I 438, 15. pendentibus antris II Ph 140, 73.
- pendulus I 256, 8. II 29, 8.
- penes *c. acc.* I 148, 12. 161, 17. 174, 5. 273, 5. 6. 277, 19. 471, 1. 482, 9. 714, 13. 731, 3. II M 198, 2.
- penetrare II 52, 21. neritatis I 396, 20. penetrabilia I 112, 14. 23. 165, 1. 245, 17. ab intimis penetrabilibus capitis II 31, 4.
- penetrare ad amicitias iudicum I 404, 7. ad sensum II 29, 18. 36, 19.
- penitus I 1, 5. 101, 21. 145, 2. 163, 6. 286, 3. 320, 2. 395, 21. II 112, 14. *al.*
- pensare *aliquid aliqua re* I 242, 13. 458, 20. 492, 10. 513, 20. 614, 10. 748, 3.
- pensiles horti I 255, 1.
- pensum: pensa facere I 32, 17. 681, 19.
- pensus: nihil moderati aut pensi habent I 481, 1.
- pentameter II 158, 10.
- penuria rerum I 161, 20.
- peplos consecrant I 110, 10.
- per *sensu locali*: per his sex ulnas eminet ille locus II Ph 135, 8.
- ut per (= apud) omnes deos pro uita eius rogaretur II M 191, 10.
- haec per (= ad) praepositos tribunosque mittuntur II M 226, 25.
- causale uel instrumentale cum nomine rei* I 34, 6. 55, 24. 69, 5. 14. 97, 9. 101, 3. 135, 5—8. 148, 12. 168, 17. 228, 6. 266, 21. 439, 20. 510, 4. 530, 11. 637, 3. 694, 20. 725, 5. 744, 8. II 38, 14. 77, 17. 103, 8. 104, 11. 113, 9. 117, 11. 119, 17. 120, 20 (*cf. abl.* 19). 126, 4. *al.* per hoc = ob eam rem I 372, 14. *modale cum nomine rei* I 19, 5. 86, 1. 88, 14. [131 adn. § 9.] 144, 14. 151, 7. 18. 606, 12. 629, 11. 635, 3. 723, 11. II 18, 20. 19, 17. *al. sensu limitationis*: per omnia patri similis I 316, 11. <
- per se I 75, 1. 121, 16. 17. 199, 3. 372, 2. 471, 15. 513, 19. 587, 7. 696, 13. 703, 6. 739, 2. II 18, 12. 35, 6. 55, 10. *cf.* (per se) ipse (ipsum).
- pera I 333, 1.
- peragere I 117, 19. 466, 15. II 16, 5.
- peragrarare I 31, 6. 277, 9. H 53, 9.
- peragrabat gladius orbem I 632, 14.

- perbibere I 101, 21.
 percipere uoluptatem ex I 740, 15.
 741, 14. de (= ex) I 740, 15—17.
 percitus furore I 33, 9. insania II M
 234, 12. instinctu daemonis I 386,
 20.
 percolare II 43, 1.
 percontari II 77, 20.
 percoquere II 41, 17.
 percurrere singulorum errores I 256,
 23.
 percutere *cf.* plaga.
 perderetur I 148, 20. suis uitiis per-
 diti I 171, 20. uitam perdere (= *amittere* 18, *opp.* inmortalem per-
 manere) I 694, 13. operam simul
 atque industriam perdiderunt I
 2, 10.
 perdiscere I 258, 13.
 perditio I 164, 14. 462, 7. 695, 20.
 760, 5. late dominatur I 584, 8. uia
 perditionis I 489, 10. 506, 4. 670, 10.
 perditor I 164, 4. 638, 15.
 perdocere I 680, 19.
 perdomitis libidinibus I 211, 2.
 perducere = ad supplicium ducere
 II M 187, 12.
 perductor I 544, 23.
 perduelles et inpii populi I 665, 19.
 homo peregre constitutus I 100, 6.
 peregrina uoluptate uel in liberam
 uel in seruam luxuriare I 748, 9.
 perennis I 155, 14. 616, 16. 21. 712,
 18. fons I 88, 6. 671, 14. lux I
 142, 23. 394, 17. 488, 22.
 perfectus *cf.* absolutus. — perfectus
 consummatusque I 8, 4. imperfectae
 rei perfectum nomen inponere I
 180, 18. inpleuit numerum per-
 fectae insaniae II 86, 10. ad per-
 fectum (= perfecte), *quod For-*
cellinius IV 589b ed. recentiss.
ex 'fragmento Lactantii' et Geor-
*ges Lexic.*⁷ II 1410 ex '*Lactantio*
adferunt, in loco Augustini De
ciuit. dei XX 30 (II 486, 13
Domb.) est, quem cum codd. qui-
busdam recent. Baluzius Lactantio
adscripterat: cf. Le Brun-Dufres-
noy ed. Lact. I 592 et Fritzsche
ed. Lact. II 286 adn. 7. perfec-
tissimus (gradus dignitatis publi-
cae) I 447, 8. item perfectissimi
uiri II M 196, 23.
 perferentia malorum I 205, 22.
 perferre: fundamenta idonea operi
 perferendo I 581, 5.
 perficere: *infin.* *fut. pass.* perfec-
 tui I 267, 14.
 perforare I 382, 16.
 perfrui I 452, 14. 492, 16. 513, 10.
 570, 16. II 70, 20.
 perfundere: pabulum incredibili iu-
 cunditate perfusum I 400, 15.
 perfungi I 338, 7.
 perfusio purifici roris (= baptismus)
 I 329, 18.
 pergitur caeco furore I 471, 3. eo II
 M 194, 25. ad bellum II M 183,
 16. ad *aliquem* II M 227, 16. Ro-
 mam II M 190, 22. obuiam *alicui*
 II M 226, 2.
 perhibere I 311, 2. 678, 14. perhi-
 betur *c. nom. c. inf.* I 54, 16.
 126, 21.
 perhorrescere *aliquid* I 754, 19.
 periclitari I 492, 14.
 perimere I 435, 13. 621, 15. 682, 4.
 720, 9. II Ph 141, 95.
 perinde ut I 586, 26. perinde habe-
 batur ac si esset.. I 146, 6.
 perire: peribit ab eo uirtus sua I
 645, 15. succurrere perituro I 522,
 13. *cf.* interire.
 peritia: ii quibus peritia est ciere
 animas I 388, 6.

- peritus iuris I 436, 10. *c. abl.* I 402, 10.
- periurare II 108, 21. *cf.* peierare.
- periurium I 681, 11. 743, 13.
- periurus I 425, 20.
- perlatio malorum I 473, 10.
- perlegere I 238, 9. 12.
- perlucens II 29, 16. 30, 12. 33, 4. 48, 22.
- permiscere: uirtutibus I 2, 26. mundo I 588, 7. *se (mulieri)* I 295, 18. cum I 145, 7. II 41, 17. cum uirginibus I 76, 25. 77, 1. permixti inter se II 45, 18. I 155, 9 (mas et femina). permixtus ex utroque genere I 317, 6. de terrena fragilitate II 117, 21.
- sine permissu eius II M 218, 6.
- permittere *c. inf. act.* I 738, 10. *cf.* frenum.
- permixtio sextus alterius I 30, 17. II 107, 20. feminae I 295, 16.
- permolitos cibos II 35, 16.
- pernegare I 67, 11.
- magis perniciosa I 32, 7.
- pernicitas fugiendi II 7, 24.
- pernix I 543, 20.
- peropacus I 88, 5.
- perorare I 183, 1. contra religionem I 405, 7. haec ad te paucis perorauit II 63, 11. causam *aliquam* I 411, 22 (plene). apud *aliquem* I 587, 16. causam ueritatis I 3, 14. ut confirmata causa peroremus I 257, 4. *sim.* II 123, 8.
- perpendere I 124, 19. 22. mala corporis sensu I 480, 10.
- perpes: per annum perpetem II M 212, 5. perpetes I 666, 10. 758, 4.
- perpressio I 157, 1.
- perpeti I 387, 9.
- perpetrare II M 190, 21.
- perpetuitas I 615, 6. II 107, 21.
- perpetuo I 750, 21.
- uita perpetua I 142, 23. 563, 16. in perpetuum I 15, 21. 16, 1. 68, 6. 299, 5. 306, 14. 309, 6. 368, 9. 387, 12. 395, 2. II M 192, 21. *al.*
- perplexus I 258, 21.
- perquam stultum I 111, 1.
- perraro I 221, 15. 401, 17.
- persaepe I 125, 17.
- perscripsit sua gesta in columna I 42, 7.
- persecutores I 477, 16. II M 171, 5. 173, 1. 7.
- persequi *aliquid* litteris I 4, 6.
- perseuerans ac perpetua uoluntas I 539, 14.
- perseuerantia I 441, 7. 477, 5.
- perseuerare in *aliqua re* I 22, 6. 107, 6. [II M 213, 7.] *c. inf.* I 122, 21.
- persolvere *alicui* promissum II M 221, 4.
- persona: illorum sibi nomina quasi personas aliquas induerunt I 167, 14. personam *alicuius* sibi inponere I 262, 4. deus utramque personam sustinet et patris et domini I 282, 5. utraque persona (*sc. patris et domini*) in deo uenerabilis II 130, 16. *de deo patre et deo filio* utraque persona I 393, 17. duae personae I 393, 13. uirtutem sub persona stultitiae celare I 460, 8. poeta fortasse pro persona locutus est I 520, 13. idem (Esaias) alio loco ex persona patris ad filium (dicit) I 722, 12. sexagenarii homines ex persona Apollinis in Tiberim deiciebantur I 688, 20. in alterius personam *aliquid* transferre I 737, 16. persona poetica I 429, 18. = homo I 20, 2. 330, 7.

- 522, 5. [in persona Christianorum II M 231, 7.]
- personare *intrans.* I 90, 19. II M 198, 23. *trans.* damnationem suam cottidianis lectionibus personant I 340, 12.
- personati I 87, 8.
- perspectio I 141, 24. II 68, 7.
- perspicere quod (*pro acc. c. inf.*) *c. coni.* II 69, 16.
- perspicue I 160, 5. II 50, 11.
- perstant monumenta in perpetuum I 68, 7. perstare in *aliqua re* I 103, 12.
- perstringentur igni I 652, 4.
- persuadere: persuasum est, *sequitur quod et coniunct.* II 99, 2.
- persuasio I 172, 18. 458, 11. 605, 11. 749, 22. II 98, 6. inepta I 399, 18. inueterata I 61, 12. 95, 12. publica I 41, 21. 71, 22. 707, 3. stulta I 95, 7. uana I 43, 14. (101, 21 *coni.*) uulgaris I 461, 23. 24. in alia fuit persuasione I 237, 12.
- pertinescere I 179, 13. 193, 12.
- pertinaciter I 5, 22. 210, 22. *al.* = constanter I 353, 1. pertinacissime I 122, 21.
- pertinacissimus I 607, 11.
- pertinere: quod pertinet ad I 473, 2.
- peruadere ciuitatem II M 211, 12.
- peruagatur fama quod *c. coni.* II M 191, 13.
- peruehi II 100, 20. ad metam I 667, 17.
- peruenit res eo ut I 120, 14.
- peruerse ingeniosus I 369, 1.
- peruidere = intellegere I 63, 24. 141, 5. 368, 19. 369, 21. 395, 21. 509, 12. 581, 10. 627, 7. 750, 2. 753, 4. II 6, 7. 42, 15. 58, 4. 121, 11. [M 230, 13.] liquido II 50, 3.
- penitus I 395, 21. *aliquid ex aliqua re* I 104, 26. 213, 22. 439, 15. = penitus perspicere: (*de deo*) clandestina scelera et ipsas etiam cogitationes I 422, 8. conscientiam I 748, 19.
- peruigilium I 645, 4.
- peruius I 575, 9.
- perungui I 294, 3.
- peruolare I 610, 4. II M 214, 12. maria II 53, 8.
- pes: produxit (deus) quaedam membra longius, quae uocantur pedes, ut alternis motibus solo fixa perducerent (*subest etymologia*) animal quo mens tulisset aut quo petendi cibi necessitas prouocasset II 19, 7. pedem referre I 573, 5. pedibus procedere I 118, 8. mare ingressus I 334, 6. suis pedibus domum redisse I 128, 11. sedere ad pedes *alicuius* I 32, 17. *prouerbia*: cum ipse ignoraret ubi pedes suos poneret I 405, 14. non prospexerunt quid ante pedes suos esset I 106, 11. prudens et sciens pedem laqueo inserit I 103, 22.
- pessum abire I 247, 6.
- pestifer I 97, 3. 743, 5. II 101, 13. 109, 2. 132, 5. M 182, 8. 204, 19.
- pestilens I 457, 22. 636, 1. II 40, 6.
- pestilentia I 126, 21. 169, 17. 538, 16. II M 234, 8.
- [petitio II M 231, 14.]
- [CCC philippe I 22, 1.]
- philosophari I 181, 5. 226, 15. 607, 4. 708, 15. noua non philosophandi philosophia I 185, 16.
- philosophe uiuere I 219, 12. 16.
- philosophia est, ut nomen indicat, studium sapientiae I 180, 7. uera philosophia (= *religio Christiana*) II 63, 13. *cf. etiam Indic. rer.*
- philosophus id est quaesitor sapien-

- tiae I 180, 20. philosophi sectae nostrae (= *Christiani*) II 4, 11. *cf. etiam Indic. rer.*
 phoenix II Ph 139, 70.
 physica (*fem.*) I 248, 7.
 physice (*fem.*) I 701, 21.
 physicus: physica (*sc. philosophiae pars*) I 190, 12. (*sc. philosophia*) I 706, 3. ratio I 48, 23. 213, 5. physici I 188, 1. 5. 189, 20. 190, 8. 196, 21. 707, 23.
 piaculum I 174, 9. soluere I 651, 8. 689, 3.
 pictores fictoresque I 40, 23.
 pie I 418, 10. 467, 25.
 pietas tam impia I 469, 6. (dei) aeterna pietas II M 237, 4.
 piget (quem errati) I 572, 13. *c. inf.* I 5, 20. 566, 10. 11. 687, 17.
 pignus: cum homo mentis suae pignora in aram dei conferat I 749, 19. pignora = liberi I 492, 15. 528, 23.
 pila I 255, 18.
 pillei in figuram II 26, 17.
 pilus *sensu collectio* II 26, 15. *plur.* II 8, 19. 25, 20. 26, 11. 33, 1.
 pingere: picta pretiosa I 577, 16. picta et ficta I 557, 6.
 pinguefacere fimo terram I 687, 18.
 pinguescit terra in ubertatem II 100, 6.
 pingue lutum I 149, 7. *cf. opimus.*
 pinnae I 192, 17. II 14, 8. 19, 17. (*ubique penn. codd. quid.*)
 piscatorium artificium I 406, 20.
 pituita II 41, 14.
 pium nomen iustitiae I 425, 6. deus pius est I 515, 15.
 placabilis *sensu passio* II 122, 10. *sensu actio*: hostia I 390, 4. placabiliores I 390, 5. sacrificium I 749, 18.
 placere sibi I 177, 16. 433, 19. multum I 460, 10. in rebus malis populo placere I 401, 19. considerare, si placet, ... I 64, 24.
 placide ire I 543, 17.
 placiditas I 537, 1.
 placidus aer II M 172, 8. *cf.* I 260, 6.
 placitum I 60, 13. *plur.* I 627, 24. 665, 2.
 plāga I 383, 14. 475, 11. 631, 6. II 17, 4. M 210, 8. caelestes plāgae I 631, 19. II M 172, 14.
 plāga (*translate*) = rete I 171, 13 (*tendere*). 178, 19 (*se induere in pl.*) 564, 19. = regio I 384, 10. meridionalis I 143, 18. orientis I 41, 18. septentrionalis I 635, 10. 143, 16.
 planctus I 83, 1.
 plane dilucideque monstrare I 295, 13. = prorsus I 87, 14. 243, 15. 268, 19. 458, 22. *al.* est plane cur I 236, 10. erat plane cur I 67, 10. non plane—sed I 194, 5. II M 197, 7. planius I 273, 9. *cf. ita (plane).*
 plangere I 689, 12. uiuos I 637, 10.
 planities II Ph 135, 5. uentris II 38, 13.
 plantae (*pedum*): eas mirificus artifex (*sc. deus*) porrectiores longioresque formauit, ut stabile corpus efficerent planitie sua: unde illis inditum nomen est II 48, 2—8.
 planus II 19, 23. 37, 6. (*iustus*) planus est I 474, 13. qui se apud homines planum fecerit I 449, 7. planum *subst.* I 5, 25. in planum reuolui II 69, 14. in plano situs I 182, 20. plana camporum I 592, 17. montes planis aequabuntur I 636, 20.
 plaudere II Ph 138, 53.

- plaustra I 348, 11. II M 181, 3.
 plebeius (homo) I 128, 1. plebeio cultu II M 236, 7.
 plebs I 61, 4. = populus I 304, 17. 362, 5. dei (= fideles) I 384, 8. 631, 14. II M 237, 15. tunc una plebs dei et apud unam gentem fuit I 631, 15. = ecclesia I 395, 4. diuina (= fideles) I 380, 18. urbanae ac rusticae plebes II M 198, 21.
 plecti: qui capite plectuntur I 724, 17.
 plene respondere I 452, 11. plenius (redarguere scire) I 61, 12. 474, 20. 534, 19.
 plenitudo I 144, 10. 556, 4.
 plenus *c. abl.* I 11, 22. 36, 1. 205, 3. 206, 6. 209, 22. 290, 4. 447, 5. 454, 17. 458, 15. 502, 8. 616, 5. 713, 13. II 20, 16. 68, 15. M 199, 7. 227, 10. *c. genet.* I 62, 7. 146, 2. [579, 15. 713, 10.] II 31, 13. 38, 8. 88, 5. Ph 145, 149. M 206, 8. *cf. manus.*
pleonasmus cf. figura etymologica. genetiuis explicatiuis et identitatis. adeo (—tam—). deinde (rursus). denuo (re-). dicere (loquitur dicens *et sim.*). furtim (decipere). noua ex integro cura II M 210, 12. opimus (et pinguis). post (deinde). postea (deinde). praedicere (ante). praefari (ante). praemittere (ante). praesentes (adsunt). praeuidere (ante). priusquam incipiam, pauca ante dicenda sunt I 284, 13. prouidere (ante). recidere. reddere. redire. regenerare. renasci. soluere. restituere. reuerti. reuolui. rursus. sigilla (parua). (unus et) simplex. (unius) singularis (appellatio). solitudo (deserta). nihil co-
- lamus nisi solius parentis nostri unicum nomen I 173, 21.
 plerique = permulti I 95, 19. 245, 9. 391, 23. 395, 2. II M 178, 1.
 plerumque = persaepe I 108, 17. 151, 10. 619, 22.
 plorare I 637, 8.
 ploratus II 10, 12.
 pluet (deus) super inpios ignem I 760, 3.
 pluralis numerus I 393, 19.
pluralis cf. congruentia numerus.
 plurimum nocere I 557, 13. prodesse I 70, 18.
 plus est in *aliquo uel aliqua re* (quam) I 96, 5. 101, 7. 133, 12. menses plus minus quattuor II M 233, 19.
plusquamperfectum: indicatiuus pro indicatiuo imperfecti: fuerat I 158, 6. 188, 17. 221, 6. 275, 10. 349, 17. 383, 20. melius II 85, 12. 102, 3. necesse I 275, 3. 320, 6. opus I 506, 19. 549, 16. II 38, 18. praesentius I 275, 10. non satius I 707, 9. debuerat (-rant) I 396, 3. 440, 5. 723, 27. II 91, 23. non defuerant II M 191, 15. *cf. coniugatio conposita, plusqu. indic.* (fuerant uersati et fuerat refellendus). — *coniunct. plusqu. pro coniunctiuo imperfecti.* I 327, 12. 381, 16. II 116, 6 (*cf.* 115, 19).
 pluma II 8, 2. 24, 23.
 pluuiā I 341, 13. *plur.* I 254, 22. pluuiā caelestis alimentī (= manna) I 303, 3. pluuiā benedictionis matutina et uespertina I 757, 15.
 poeta: poetis licet quidquid uelint (*cf. Otto, Sprichw. d. Röm. p. 283*) I 83, 23.
 poetice I 108, 10. 217, 6.
 poeticus color I 39, 19. poetico

- more I 415, 1. poetica fabula I 91, 11. fictio I 413, 17. licentia I 40, 15. 653, 14. 684, 2. persona I 429, 18. figmentum I 46, 9.
- polenta I 229, 1.
- politi homines I 258, 22.
- pollens uirtute I 286, 11.
- pollere II 92, 12. inter ceteros ui II 37, 19.
- pollex nomen accepit, quod ui et potestate inter ceteros polleat II 37, 18.
- polliceri = minari I 380, 9.
- polluere I 380, 22. 559, 1. II 108, 21. M 188, 13. polluti (= *leprosi*) I 330, 19. 716, 22. cf. conscientia(m) polluere).
- polus II Ph 135, 2. 143, 112.
- pompa I 36, 18. 91, 9. 104, 18. 690, 13.
- ponderare I 530, 5. 649, 7. secum rem I 104, 19. *aliquid aliqua re* I 401, 14. 480, 11. *aliquid ex aliqua re* I 242, 7. 727, 17.
- ponderosus I 139, 18. 610, 1. 613, 13. 618, 23.
- pondus *translate* I 225, 8. 261, 10. II M 192, 14.
- ponere aedem, aram *alicui* I 77, 4. 6. 85, 4. legem I 59, 13. 75, 5. sententiam (= proponere) I 48, 24. nomine posito (= addito) I 325, 16. cum ignoraret ubi pedes suos poneret I 405, 14. = deponere: famem I 671, 13. animam pro fide ac religione I 728, 20. spiritum I 360, 13. — quod tertio loco positum est II 74, 11. ubi I 42, 6. 728, 20. *cum in et ablat.* 45 *fere locis*. timorem in maximo uitio I 541, 21. obliuionem iniuriarum in laudibus I 553, 2. positus *pro participio praes. uerbi* esse: in aliquo dolore I 183, 10. — contra positus II 29, 17. 30, 9. longe I 183, 10.
- pons: per hunc quasi pontem transire sine cadendi periculo licet I 187, 23.
- pontifices seu minores seu maximi I 463, 8.
- pontificium ius I 88, 20.
- populari I 151, 10.
- popularis I 228, 13. 16. II 74, 14. de cuius ac populari sua II 124, 4. populares dii II 97, 19.
- populariter II 75, 20.
- populator II M 205, 1.
- populus: in populum (= uulgus imperitum)) se redigere I 186, 18. populus dei = fideles *uel* Christiani I 394, 13. 471, 8. 476, 11. 477, 24. 631, 17. 659, 9. 666, 4. II M 175, 7. 238, 3. iustus = Christiani I 404, 14. 639, 8. II M 177, 3. noster = Christiani I 422, 18. 429, 1. 438, 6. 447, 20. 460, 14. sanctus = cultores dei I 630, 11. uniuersum populum (= Christianos eius oppidi) concremauit I 435, 6.
- porcina caro I 348, 14.
- porcus I 348, 14.
- porrectus II 28, 5. porrectior II 48, 6.
- porrigere I 111, 2. II Ph 144, 131. longe II 21, 18. in diuersum II 20, 1. aequaliter II 20, 17. 25, 20. ueluti aequali porrectus iugo nasus II 33, 9. radius ex sole porrectus I 392, 11. quasi porrecta manu I 597, 10. (Roma) manus suas in totum orbem terra marique porrexit I 634, 1. (ecclesia) manus suas in orientem occidentemque (*coni.*, oriente occidentemque *cod.*) porrexit II M 177, 16. spem suam longius porrigere I 490, 15. [porrigere indulgentiam II M 213, 13.]

- porro I 168, 3.
portauit (Christus) carnem (= corpus humanum) I 358, 6. portare crucem I 364, 3.
portendere id, quod (*pro acc. c. inf.*) *et coni.* I 379, 3.
portentificus I 162, 3. 320, 13. 330, 10.
portentosus I 255, 22.
portentum *plur.* I 78, 2. 409, 11. II 23, 13.
portio I 8, 13. 175, 21. 392, 18. II 40, 4. pro uirili portione I 124, 21.
portus salutis I 573, 3. 725, 7. 749, 8. ad summum sapientiae uirtutisque portum perducere I 508, 4. sollicitudinum portus I 531, 1.
poscere *c. acc. c. inf.* I 558, 6.
positio II 91, 24.
positio uerborum cf. prolepsis traectio.
posse *absolute:* deo subiacet posse omnia I 650, 17. 135, 2--5. — deus potest omnia I 139, 4. II 10, 18. aliquid posse I 111, 12. 168, 16. plus I 38, 12. nihil I 588, 7. ut nihil aliud possit quam—ominari II 10, 11. *omisso uerbo* fieri: potuit utrumque I 517, 14. quantum potest I 521, 13.
possessio I 50, 15. 500, 4. 510, 13. II M 181, 12.
possibile est *c. infin.* I 371, 1. II 6, 5. *possibilia* I 679, 20.
possidere gubernationem rerum I 11, 6.
post haec I 157, 23. 350, 12. 388, 10. 647, 3. 720, 10. 760, 10. II 83, 3. post haec deinde I 55, 2. post deinde I 600, 18.
postea deinde I 162, 4. postea (—) quam *c. ind. perf.* I 337, 1. II M 179, 4. 183, 24.
in posterum I 630, 7. II 4, 12. 69, 18. posterius = postea II 120, 13.
postliminium: si quis ab inferis re-
diens uitam postliminio recepisset I 655, 1.
postmodum I 92, 10. 95, 12. 99, 8. 492, 13. 533, 5. 572, 18. 679, 6. 684, 21. 689, 13. 22. 690, 16. 696, 24. 701, 10. 714, 9. 18. 733, 19. 741, 3. II 120, 16. M 210, 3. 237, 10.
mane postridie II M 191, 13.
postquam *c. coniunct. perf.* II Ph 139, 59. 60. *item in orat. indir.* I 91, 16. 690, 17. *c. coni. plusqu. in orat. indir.* I 324, 2. 700, 3. *c. fut. II:* I 136, 4.
postulare in matrimonio (*-an -ium?*) II M 219, 10. [*aliquem (aliquid)* II M 232, 5.] *c. acc. c. inf.* I 349, 12.
potare I 621, 11. ut possint remedia potari I 401, 3.
potens generandi et faciendi I 134, 8. ueritatis I 179, 15. rerum I 472, 1. ille unus maximus ac potens omnium I 11, 11. potentior in persuadendo I 402, 18.
potentatus (*plur.*) I 206, 9. 543, 6.
potenter: potentius I 3, 17. potentissime I 557, 11.
potentia uini II 32, 9. *potentias concupiscere* I 206, 18.
potestas pollicis II 37, 19. potestate uerbi sui I 716, 20. potestates I 8. 19. 447, 12. 677, 15. potestatibus I 10, 4. potestatem habere *in aliquem* I 567, 20. II 111, 18. 130, 18 (ueram et aeternam potestatem). potestatem habere *alicuius rei* I 73, 11. habet uitae ac necis ueram et perpetuam potestatem I 284, 3. habet in nos et uitae et necis potestatem I 735, 15. habere potestatem *c. infin.* II 120, 3. — habere in potestate

aliquem I 430, 16. 753, 8. *iram* suam II 122, 16. in potestate habent supplicia uitare I 439, 14. non habent in potestate ut I 461, 6. — dare potestatem *alicui* ut II M 204, 16. [liberam potestatem *alicui alicuius rei* II M 229, 3.] *aliquid* (*aliquis*) est in potestate *alicuius* I 151, 16. 194, 17. 195, 8. 500, 4. 559, 17. 734, 6. II M 194, 2. hoc munere an utamur, in nostra uoluit esse potestate II 61, 15. simulacra fuerunt in hominis potestate uel ut aliud fierent uel ut omnino ne fierent I 107, 23. *sim.* I 692, 1. — corporis atque fortunae (bona) non sunt in hominis potestatem I 702, 26. potestas = persona: deus: summa potestas I 44, 11. tanta II 130, 2. summa illa et singularis II 108, 3. praestantissima atque optima II 67, 7. — esse aliquam peruersam potestatem (*sc.* diabolum) I 97, 18. *infinite*: deus nomen est summae potestatis I 11, 15. esse praestantissimam potestatem I 14, 10. *potio* II 36, 18. *aceti* I 350, 12. *potiri luce* = nasci I 37, 8. *perenni luce* I 394, 17. *potis*: *potior* I 191, 4. 395, 11. 671, 3. 699, 10. 724, 17. 739, 11. 747, 7. 751, 13. 754, 23. *potissimus* I 191, 4. *aduerb.* *potius*—non: illa *potius* ficta sunt, quae —, non illa quae — I 39, 11. 470, 3. non (nec) *potius* — sed I 527, 4. 535, 11. [quem *potius* appellem nisi eum I 4 adn. § 16.] — *moriatur potius quam occidat* (*cod. B.* *occidet cett.*) I 455, 16. *coniunctiuum et potius sequitur quam et coniunct.* I 386, 3. 455, 16. 535, 7. II 84,

17. *item infinitiuum in accus. c. inf. infinitiuus* I 269, 15. II 63, 20. — *potius et comparat*: aiunt multo esse praeclarius et homine dignius caelum potius quam caelata intueri I 557, 3. credibilis est materiam potius a deo factam —, quam mundum non esse a deo factam I 139, 3. — *utrumne* — ac non *potius* — ? I 117, 16. 18. quasi uero—ac non *potius* I 215, 18. — *cf.* uel (*potius*). — *potius omissum ante quam cf.* *quam. cf. -ne.* — *potissimum saepe, uelut* I 32, 20. 46, 12. 47, 1. 74, 9. 78, 20. 96, 10. 111, 11. II M 186, 4. non *potissimum* —, sed I 46, 12. 175, 9. 540, 20. *potissimum* (= *potius*) *quam* I 99, 15. 106, 13. *potus* I 354, 2. 380, 12. II 42, 19. *aceti* I 380, 7. *genet.* II 41, 16. *accus.* II 42, 16. *potu* I 5, 18. 483, 7. 671, 15. II 35, 19. *plur.* II 99, 13. *potibus* II 38, 19. *prae* I 59, 4. 435, 1. 581, 21. II M 184, 6 (*coni.*). *cf.* *ferre.* *praebens se obuium ceteris* II 37, 16. *praecedere* I 282, 10. 302, 11. 377, 18. 380, 4. *aetate* I 91, 2. *c. acc.* I 303, 11. 334, 4. 497, 10. 592, 2. II M 175, 14. *praecedentibus libris* I 479, 14. 505, 14 (*singul.*) *praecellens* I 449, 8. II 75, 18. *praecellere aliqua re aliquid* II 80, 10. *inter ceteros* I 531, 20. *praeceps uia* I 486, 2. (*homo*) II M 179, 14. 185, 16. *ad occidendum praecipites extiterunt* I 435, 5. *in praecipite positus* I 197, 25. *praecipitem se dedit* I 238, 13. *de tribunali* II M 205, 18. *quos cupiditas praecipites trahit* I 491, 4. (*ipsam*) *huc atque*

- illuc praecipitem exturbat II M 219, 20. adfectus homines in omnia facinora praecipites agunt I 553, 20.
- praecidere I 490, 2.
- praecinere I 12, 5.
- praecipere ut I 85, 6. 128, 3. 334, 3. 383, 15. 716, 27. II M 200, 15. ut—non I 158, 5. ne I 162, 20. 694, 11. *c. acc. c. infin.* I 114, 14. 156, 19. 309, 3. 328, 22. 552, 20. 570, 17. II 122, 9. M 184, 19. 188, 1. *c. acc. c. infin. gerund.* I 515, 1. 567, 2. *c. dat. et inf.* I 229, 7. *c. inf. act.* I 468, 17. II 122, 6. oportere I 290, 1. quae ad continentiam praecipuntur I 569, 18. 585, 9.
- praecipitare *transit.* I 490, 3. in *c. acc.* 195, 17. 507, 2. II M 236, 3. ad inferna I 487, 18. de II 70, 11. 120, 2. 129, 6. Ino se praecipitauit I 82, 19.
- praecipitium I 106, 10. 727, 12. II 74, 2. per pr. I 5, 26. 753, 24. per praecipitia I 395, 4. 506, 13. 543, 18.
- praecipue *cf.* cum (—tum).
- praecipuus extitit I 402, 12. praecipua et nobilis (Sibylla) praeter ceteras II 124, 3.
- praecones maiestatis (dei) I 12, 9. idonei (ueritatis) I 402, 4.
- praeconium dei facere I 13, 1. de uno deo I 12, 2. 329, 5.
- praecordia II M 234, 1.
- praecursor eius uiae I 505, 19. diaboli II M 176, 1.
- praeda: praedae pecorum II M 204, 22. praedae esse *alicui* I 516, 9. 632, 2; *cf.* pabulum. praedae ac ludibrio haberi I 756, 14. in praedam cedere *alicui* I 108, 18. II 8, 5. feris ac uolucris in praedam iacere I 530, 6. in praedam uxor
- ac liberi uenient I 492, 19. uiscera sua in praedam canibus obiciunt I 559, 6.
- praedamnare I 398, 12.
- praedari maria I 427, 2. bonos I 639, 16. ut ex alterius necessitate praedetur I 548, 6.
- praedatio I 425, 5.
- praedicare I 33, 6. 371, 10. 11. *al.* de I 679, 8. 723, 2. *sensu ecclesiastico* I 138, 8. 312, 2 (?). 320, 4. 367, 18. unum deum I 11, 21. 23, 7. euangelium II M 174, 11. *de prophetis* = praedicere I 312, 3 (?). *c. accus.* I 713, 14. *c. acc. c. inf. fut* I 653, 8. ante multam temporum seriem I 301, 20 (?). de I 723, 2. ante praedicans de I 382, 11.
- praedicatio I 286, 13. 367, 18. 444, 6. euangelii I 367, 8. 720, 24. dogmatis ac doctrinae II M 174, 5.
- praedicatores unius dei I 678, 12.
- praedicere I 11, 23. 331, 2. 340, 12. 341, 8. 344, 9. 349, 2. 362, 2. 755, 2. ante I 715, 16. 24. uox praedicta (-dicata *BRH*) I 329, 20. *sequitur* quod (*pro acc. c. inf.*) *et con.* I 394, 18. 683, 17.
- praedicta prophetarum I 343, 13.
- praeditus sacerdotio I 64, 10.
- praedo religionum I 114, 6. rerum sacrarum I 111, 13.
- praeesse: dea quae floribus praesit I 73, 6.
- praefari I 240, 14. multo ante I 634, 20.
- praefectus II M 180, 12. 186, 18. 189, 17. 218, 7.
- praeferre *cf.* lumen. — prae se ferre mirabilem dignitatem II 38, 1. praeferre = prae se ferre, ostendere, edere: I 59, 8. 144, 17. 560, 14. II 25, 2. 28, 16. 29, 15. 48, 9. id

- pro summa sapientia praeferunt I 547, 2. in posterum I 630, 7.
- praefigurare I 684, 18. se in *aliqua* re I 561, 1.
- praegustator *translate* II M 218, 7.
- praeire: lictoribus praeuntibus I 87, 12. = progredi II M 227, 2. = incipere, docere II M 227, 8.
- praeloqui I 23, 5. 312, 9. 322, 6. 720, 14.
- praematura uitia I 561, 3.
- ante praemisit prophetas I 723, 1.
- praemium caelestis mercedis I 547, 13.
- praemonstrationes I 630, 3.
- praenitere II 33, 6.
- praeoccupare I 492, 18.
- praeparauit terram homini in habitaculum I 599, 2.
- [praepollens uirtute I 668 *adn.* § 13.]
- praepondere I 395, 13. praepositi I 395, 12. *militum* II M 184, 21. 226, 25.
- praepositio non repetita ante relatiuum*: ne in eosdem laqueos incidat quos illi inciderunt I 694, 6. [I 420, 12.] (*repetita* I 8, 16 *al.*). — *attributum per praepositionem substantiuo additum cf. substantiuum*. — *cf. -que*.
- praepostere II 123, 19.
- praeposterus I 491, 12. II 24, 5.
- praeputium I 347, 9.
- praescius futurorum I 144, 5. 384, 5.
- praescribere I 123, 13. quominus I 729, 7. praescripta portio I 8, 13.
- praescriptio I 582, 12. praescriptione temporis pugnat II M 209, 20.
- praescriptum: ut eorum praescripto uiueret I 452, 22. uoluptatem intra praescriptum coercere I 556, 18. cohibeat adfectus intra praescriptum legitimi tori I 566, 18. castitatem deus non modo intra priuatos pa-
- rietes, sed etiam praescripto lectuli terminat I 568, 4.
- praesens uirtus I 371, 16. motus II 121, 15. locus I 9, 5. haec praesens uita *cf.* uita. praesenti tempore I 150, 17. re praesenti refutari I 183, 15. uiuus praesensque I 345, 8. ad praesens I 614, 18. 631, 11. 745, 4. II 123, 3. II M 214, 14. in praesens I 377, 22. 379, 20. II M 234, 8. in praesenti I 7, 14. 100, 15. 379, 22. 384, 7. 477, 24. 615, 15. II 158, 4. M 190, 19. praesentes adsunt I 696, 20. deos suos praesentes habere I 73, 23. praesentes poenae I 127, 1. 386, 2. praesentia facta I 371, 1. 381, 8. exempla I 453, 3. contemptu praesentium (*neutr.*) I 617, 13. praesentius I 275, 10.
- praesentaneus II 122, 12.
- praesentiam sui fecit I 456, 5.
- praesentire I 170, 8. 347, 2.
- ad praesepe (-pium *B*, -pem *P*) stabunt I 660, 11.
- cum praesertim II 9, 8. tum praesertim cum II 4, 19.
- praeses *prouinciae*. I 435, 19. II M 189, 18. 220, 1. 228, 13. praeses mundi I 168, 18. praeses dominusque mundi deus I 670, 20. (*cf. etiam deus*) praesides (*prouinciarum*) I 423, 1. 442, 14. II M 180, 10. legum I 736, 16.
- praesidere: in cuius sinu praesident I 78, 1. *alicui rei* I 303, 18. 679, 3. II 114, 22.
- praesidiarii milites II M 225, 11.
- praesignificatio I 631, 12.
- praestabilis I 3, 11. 538, 11.
- praestare sibi bonum I 194, 15. ut sapientiae nomen uita ipsa praestarent II 4, 16. pectus purum ab

- omni sceleris contagione I 437, 1.
 [ut res publica praestetur incolumis
 II M 213, 21.]
 praestituere I 116, 14. 19. 456, 4.
 693, 19.
 praesto esse I 106, 5. 12. uirgines
 statim praesto (*om. fuerunt*) II M
 182, 11. in *c. abl.* II 54, 2. praesto
 adesse I 192, 3. sacrificiis I 169, 9.
 praestrigiae (*codd. quidam praestigiae*)
 I 129, 2. 164, 11. 170, 2. 330, 2.
 408, 11. 696, 15.
 praestringere oculos I 122, 1. 693, 8.
 praesultor I 128, 4.
 praetegere I 404, 6.
 praetendere *aliquid* II 35, 1. 45, 5.
 excusationem de lege I 309, 13.
 causam utiis suis I 569, 7. praetenditur
 contemptus rerum magnificis uerbis
 I 265, 17. praetendere *c. acc. c. inf.*
 I 374, 20. 559, 16.
 praeter *aduerb.*: praeter quod (= praeterquam
 quod) I 194, 14. II 61, 4.
 praeter *praepos.* = magis quam:
 praeter ceteros I 25, 10. 321, 5. II 124,
 3. M 189, 16. (solus) praeter ceteras
 animantes I 173, 17. II 104, 27. sola
 praeter alias mulieres I 66, 2. *item sensu
 excludendi* I 26, 16. 101, 20. 127, 14. 168,
 16. 293, 6. 295, 9. II M 189, 9. *al.*
 alius praeter unum I 329, 4. praeter Iouem
 solus omnium I 35, 5. *sensu includendi*
 I 73, 15. II M 192, 20.
 praetergredi *aliquid* I 452, 1.
 praeterire *aliquid* (*in disputando*) I 271,
 16. II 43, 5. praeteritus I 150, 17. 151,
 2. 242, 6. in praeterito I 237, 3.
 numquam praetermittet quominus I 548,
 7.
 praeterquam I 22, 20. 447, 20. 460, 18.
 praeternotare *aliquid* I 137, 25. II 28,
 21.
 praetexere quae gesta sunt quasi uelamine
 aliquo uersicolore I 684, 1. sub praetexto
 suauitatis I 401, 4.
 praetimere ne I 544, 13.
 castra praetoria II M 202, 4.
 praetoriani II M 187, 1.
 praeualere I 629, 22. 756, 13. II 45, 1. 2.
 M 223, 12. *c. dat.* I 751, 8. *aliqua re*
 I 417, 11. 652, 4. II 109, 16.
 huius (uia) dux praeuaricator I 506, 6.
 praeuaricatores dei I 169, 1.
 praeuidere ante I 271, 13.
 praeuius I 373, 2. *alicuius* II M 176, 2.
 praeue *oppos.* in rectum I 543, 13.
 prauitas I 6, 4. 12, 10.
 prauus *cf. rectus.* (prauae) religio(nes).
 praua sentire I 7, 1.
 precari I 522, 6. *aliquid* I 99, 23. ueniam
 suis peccatis I 580, 4. pro salute *alicuius*
 I 390, 1. deum I 44, 1. *aliquid* ab *aliquo*
 I 79, 5. sibi bona ab *aliquo* I 111, 3.
 precatio I 35, 14. 75, 12. *plur.* I 37, 3.
 279, 20.
 prendere II 21, 23.
 presbyteri II M 188, 15.
 pressura I 380, 12. 476, 9. 639, 8.
 in pretio haberi I 578, 6. legem pretiis
 rerum uenialium statuere II M 180, 21.
 prex: cum precem in Apollinem rogatus
 expromeret I 27, 10. precem facere pro
 inimicis I 745, 19. dicere pro imperatore
 II M 227, 9. precibus aduocare I 100, 1.
 116, 8.
 pridem *cf. iam.*
 pridie I 444, 13. mane II M 227, 3.
 primaeuus II Ph 143, 115.
 primarius II M 218, 11.
 primitus I 95, 11. 516, 7. 561, 14.

- primo omnium II 22, 21. primo—deinde I 245, 12. postremo II M 219, 11.
 primogenitus I 14, 15. 286, 10. 306, 10. 383, 17. 695, 7.
 primorem partem II 28, 9. in primori facie II 31, 8. primores II M 182, 9. 215, 5. primores (Iudaeorum) I 338, 12. II M 194, 21. 196, 23.
 primordia I 270, 11. = atomi I 232, 21. II 24, 3. *item* primordia elementorum II 85, 5.
 primum omnium I 453, 19. primum—deinde I 48, 17. 121, 19. 142, 13. 16. 292, 1. 4. 382, 5. 9. postremo I 119, 6—8. 215, 1—5. *cf.* cum.
 primus ex I 39, 5. omnium II M 188, 12. = prior I 587, 24. primus Oriens I 144, 2. in primo Oriente II Ph 135, 1. in prima aetate (= iuuentute) II 120, 15. prima (= summa) terrae superficies I 589, 16.
 princeps (*sc. Romanus*) II M 179, 9. 180, 5. *item* principes I 385, 11. 405, 1. 436, 12. II M 187, 20. [Romani I 4, 10 adn. § 13.] huius saeculi I 401, 6. princeps calamitatum II M 205, 17.
 principalis I 46, 8. 76, 12. 138, 13. 144, 18. 146, 20. 191, 5. 445, 14. deus I 678, 14. quod est principale omnium I 511, 14. principale fastigium [I 668 adn. § 12.] II M 178, 4.
 principatus I [4, 10 adn. § 13.] 14, 16. 27, 2. 53, 4. 285, 3.
 principium sumere a I 6, 10. [in ortus sui principio I 131 adn. § 8.] principium causaeque nascendi I 16, 10. a principio I 119, 8. 227, 19. 20. 283, 17. 293, 5. 301, 7. 302, 3. 347, 9. 377, 16. 409, 13. II M 173, 6. *al.* in principio I 132, 5. 152, 11. 168, 9. 232, 11. 255, 4. 295, 9. 412, 12. *al.* principia = atomi II 24, 1. 84, 11.
 priorem (= prius) filium quam patrem barbatum uideri I 110, 20. *item* priores I 37, 8.
 pristinus I 40, 2. 384, 18. II 14, 4. M 177, 12. *al.*
 priuatio doloris I 191, 9. 194, 4.
 uestis priuata II M 195, 8.
 priusquam (prius—quam) *c. indic. praes.* I 494, 16. *c. coni. praes.* I 192, 11. 284, 13. 552, 18. 591, 22. 623, 22. 630, 22. 645, 8. 738, 2. II 56, 16. *c. coni. imperf.* I 46, 9. 231, 21. 350, 9. II 23, 11. *c. coni. plusqu.* I 275, 21. — priusquam incipiam, pauca ante dicenda sunt I 284, 13.
 pro tribunali II M 188, 24. ut immortalitatem pro laborum mercede capiamus I 604, 2. *cf.* computare falsus habere inputare timere.
 probare *aliquid* ab *aliqua re* I 68, 20. incerta de (= ex) certis I 138, 5. ex I 13, 7. 180, 9.
 probatio I 13, 5. 25, 7. 138, 1. 6. 385, 2. 388, 12. 653, 6. II M 188, 15. probationum lumen I 675, 14.
 proboscidi similis (proroscidi *B*¹, promuscidi *B*³*P*) II 21, 14.
 procax I 467, 11.
 procedere: signa procedunt II M 227, 17. ut Romae procederet (Diocletianus) consul II M 191, 2. in medium I 463, 7. in lucem II 10, 5. obuiam II M 223, 21. 227, 5. intellegitur bonis quae optent difficile procedere I 491, 1. (ne uerbum malum) procedat ex ore (hominis) I 548, 12. 296, 18. de ore I 297, 6. 638, 12. ore I 296, 14.
 procella nubis II M 174, 8.

- procerus II Ph 137, 29.
 processu temporum I 162, 9. 693, 5.
 II 101, 16. *sim.* I 205, 10.
 proclamare I 102, 4. 165, 24. 272, 4.
 350, 21. II 96, 18.
 procliuis I 510, 3. *in* uitia I 2, 25.
 373, 16.
 procreare *absolute* I 295, 17. 296, 5.
c. abl. I 316, 19. *ex* I 28, 13. 280,
 9. 295, 17. 316, 14. II M 183, 21.
 procul: interitus procul est a deo I
 8, 24. res procul ab iis afuit I
 12, 12.
 proculcatus iniuriis II M 222, 7.
 procumbere in humum I 102, 13. *in*
 terram I 204, 3. 246, 15.
 prodere = inuenire I 696, 12. *pro-*
dendae (*cf. adn. crit.*) subolis gratia
 II 116, 18. illum poetae tamquam
 (= ut) fictorem hominis prodide-
 runt I 693, 1.
 prodessse: nihil prodest *c. acc. c. inf.*
 I 263, 25. quid prodest *c. inf.*
praes. I 103, 9. *c. inf. perf. cf.*
infinitiuus. prodeesse *cod. B* I
 503, 12. 13. 519, 9. 528, 17. 532,
 3. 549, 6. 8. 574, 11. II 75, 13.
 81, 11. *codd. BR* I 526, 6. *cod. T*
 I 708, 20. 738, 1. *cod. H* I 165,
 10. prodeest *cod. B* I 437, 6. 496,
 17. 497, 11. 572, 6. 581, 11. II
 82, 8. *codd. BH* I 263, 25. *cod.*
B prodegit I 540, 12.
 prodigere patrimonia in res super-
 uacuas I 523, 13.
 prodigia I 125, 18. 162, 5. *al.* caelestia
 (*de resurrectione Christi*) I 362, 1.
 prodigiosus II 22, 12.
 prodigus: ita liberalem distinguunt a
 prodigo, quod is sit liberalis qui—
 largiatur, prodigus uero, qui et non
 meritis et cum opus non est et
 sine respectu rei familiaris effundat
 I 544, 16. [*prodigi liberi* I 423.
 15. *adn. cr.*]
 prodire: *fut.* prodient I 638, 3.
 proditrix I 35, 10.
 producere = creare I 129, 11. 605.
 4. *al.* produxit (deus) ex ipsa cor-
 poris summa caput II 19, 6. *item*
 membrum a summa fronte II 21.
 22. a corpore producta membra II
 20, 10. produxit (deus) quaedam
 membra longius II 19, 7.
 productiona II 25, 13.
 proeliari I 632, 12.
 profanare I 245, 15. 422, 14. 427, 15.
 profane I 566, 8.
 profanus I 80, 22. 142, 7. 303, 7.
 385, 10. 714, 19. profani dii I 81,
 21. profani homines II M 184, 15.
 ueri profanus I 667, 8. profani a
 sacramento I 165, 14. 660, 19. a
 ueritate I 170, 2.
 profectio II M 188, 9.
 profecto I 11, 4. 30, 7. 37, 24. 84, 4. *al.*
 proferre uites de terra I 70, 10. te-
 stimonia de (= ex) responsis I 20, 5.
 professio I 3, 2. 20. 72, 16. artis
 oratoriae I 402, 14.
 professor sapientiae I 278, 19. 283,
 3. 521, 1.
 profiteri inimicitias aperte II M 224,
 22. se hostem Romani nominis II
 M 205, 3. continentiam II 116, 14.
 sapientiam I 106, 17. id pro summa
 doctrina II 69, 2. *part. perf. sensu*
pass. auctoritas professi dei I 369,
 8. professum gaudium I 539, 12.
 profligata ecclesia II M 172, 1.
 profluxit de Leucippi fonte uanitas in
 Epicurum II 90, 20.
 profundere diis (deo) uina I 165, 2
 (uina *om. codd.*). 481, 15. orationes
 I 551, 22. nocentes animas II M
 172, 14. *cf.* effundere.

- profundus: profundae ignorantiae tenebrae I 239, 15. in profundum abire I 253, 1. 589, 4.
 profusio vini I 480, 3.
 profusi dentes II 21, 20. profusus = prodigus II M 227, 14.
 progenies I 30, 5. 70, 5. 464, 11. de progenie Atlantis I 46, 27. una pr. I 146, 23. plur. II 96, 10. per singulas progenies I 160, 22.
 progignere I 712, 19.
 [programma II M 233, 13.]
 prohibere *aliquid* = uetare I 558, 17. *aliquem aliquam re* I 584, 4. 613, 26. a II M 185, 15. c. *infin.* I 744, 14. II 121, 22. 122, 2. 3. c. *acc. et inf.* I 162, 23. 558, 12.
 proicere: proiecta in humum (animalia, *de figura eorum*) II 27, 17. *item* in terram toto et corpore et ore proiectus I 348, 8. philosophi proiecti in terram diuina ignorando I 201, 18. furore proiecto (= abiecto) I 69, 16.
 proinde I 669, 1. 761, 5. II 132, 1.
 prolabi ad deliramenta I 611, 20.
 prolatio uocis I 297, 17.
prolepsis: (huius libri munus est philosophiam quoque ostendere quam inanis et falsa sit) I 179, 23. 384, 13. 500, 16. 691, 22. II 53, 22. *cf. traiectio.*
 proles II Ph 146, 167.
 prolixitas I 675, 6.
 prolixus I 676, 2. II 25, 19.
 prologus [I 21, 6.] II 156, 10.
 proloqui I 378, 19. 596, 21. 661, 8.
 promere: oriens promittit diem ad laborem II 100, 2.
 promereri *aliquem* I 514, 5. 534, 10. II 75, 20. *aliquid* I 408, 17. ad promerendum II 76, 14.
 prominens II 21, 24.
 prominere ex II 25, 5. prominet foras iustitia I 730, 1.
 promisce I 63, 3. 76, 25 (*utroque loco -scue S*).
 promiscuus I 249, 18.
 terra promissionis I 347, 5.
 promoti (*genus militum*) II M 220, 17; *cf. adn. crit.*
 promouere *intrans.*: promouit Heraclum II M 225, 17. = adsequi I 728, 11. quid promouit Arcesilas nisi quod I 187, 7. nihil II M 211, 3.
 prompte II 63, 7. *cf. (eo) quidem (promptius quod).*
 promptuaria I 415, 6.
 promptus: promptius est c. *inf.* II 77, 6. cuius promptissimum est c. *inf.* I 50, 5.
 in promptu id iacet I 197, 21. est quantum ualeat I 724, 25.
 pronusci *cf. proboscis.*
 pronepos I 93, 9. 13.
pronomen cf. hic ille is iste qui al. et 'demonstratiuum reflexiuium relationalium reciprocum'.
 pronuntiare I 106, 22. 189, 4. 610, 14. 624, 3. 717, 6. II 83, 3. M 175, 17. *de iudice* I 350, 2. de causa I 549, 1. pronuntiare iudicis est, non argumentari I 179, 8.
 pronuntiat illos Caesares II M 195, 3. quod (*pro acc. c. inf.*) et coni. I 708, 13.
 pronus I 5, 20. 102, 12. 490, 20. II 69, 22. pronis corporibus I 98, 1. 612, 14. curius et pronus II 121, 3. in deterius I 195, 16. ad bene faciendum I 730, 2. prona dictu I 4, 2. in quem beneficia dei promiora sunt I 743, 17.
 propagare I 30, 2. 155, 9. 203, 5. 502, 19. II 47, 12.

- in propatulo I 63, 3. 224, 9. 277, 13.
 prope = pāene I 176, 1. 327, 5.
 631, 28. II 28, 1. *al.* propius ab-
 errarunt I 529, 13. si aliquid nimis
 propius admoueat II 32, 2.
 propediem II M 226, 8.
 propemodum I 415, 14. 534, 17. 650, 13.
 properare II 84, 8. ad pontem II M
 224, 13. ad mortem I 481, 6. pro-
 perat oratio I 233, 11. 610. 22
 (ad...). *c. inf.* II M 200, 19.
 propere II M 206, 19.
 propheta *cf. Indic. rer.* — propheta
 mendaciorum I 639, 1.
 prophetare I 324, 11. 345, 11. 359, 10.
 propheticae litterae I 149, 2.
 propinquare I 610, 23. 628, 12. 631,
 23, 664, 9. II M 226, 8. *c. dat.*
 I 756, 10. II M 200, 1. corruptibile
 incorrumpo propinquare non potest
 id est propius accedere I 141, 22.
 propinquus ad II Ph 135, 3.
 propitiare I 79, 6. 80, 20. 688, 19.
 propitius I 405, 6. II 75, 9. 132, 19.
 M [229, 7.] 238, 2.
 proponere *aliquid* in exemplum I
 126, 12. 189, 6.
 propositiones I 119, 19.
 propositum I 435, 11. 442, 3. 530,
 5. *al. alicuius rei* II M 187, 16.
 id propositi II M 223, 3. propositi
 est peccare I 377, 6.
 proprie I 10, 14. 98, 17. 528, 18.
 597, 21. II 50, 6. 57, 6. *al.*
 proprietas I 457, 7. nominis I 19,
 19. 43, 21. proprietas (= propria
 possessio) rerum I 251, 11. *plur.*
 I 489, 2.
 proprius: proprium nomen I 293, 8.
 proprius—communis I 72, 5. pro-
 prium esse *c. genet.* I 154, 7. 201,
 21. 514, 11. 527, 17. 702, 1. 706,
 13. II 72, 11. 79, 22. proprium
 esse *c. dat.* I 192, 17. 21. 196, 6.
 202, 4. 473, 15. II 72, 18. 78, 17.
 18. 79, 3, 6. suus propius *cf.* suus.
 propter *prae*pos. *saepissime, uelut* I
 55, 13. 67, 17. 72, 10. 77, 3. 80,
 11. 122, 4. 5. 128, 16. 138, 2. 162,
 1. 171, 16. propter *et ob promiscue*
 cf. ob. propter quos = quorum
 causa = quorum gratia I 591, 3.
 2. 5. propter se (*pro eum*) I 196,
 3. 513, 6. 522, 2. 593, 21. 703,
 18. 751, 21.
 propterea *saepe, uelut* I 515, 1. 553,
 21. 700, 22. 714, 21. II 10, 14.
 propulsare II 7, 21. 18, 7. 108, 7. *al.*
 prorepere II Ph 139, 71.
 prorogare fines imperii I 687, 22.
 uitam in mille annos I 159, 9.
 prorsus *saepe, uelut* I 96, 19. 200,
 18. 215, 10. 238, 14. 329, 8. 403,
 7. 409, 12. 486, 10.
 prorumpere (= aufugere) II M 188,
 10. ex urbe II M 190, 26.
 prosciderunt fortunae nomen acerrimis
 accusationibus I 265, 6.
 proscribere *aliquem* II M 219, 18.
 proscriptio I 114, 2. 469, 10. 531,
 7. 552, 1. 654, 17. 740, 5. II M
 180, 14.
 prosecare = immolare: *aliquid* I
 708, 10. *alicui* I 385, 10. *alicui*
 aliquid I 247, 18. 689, 2
 proseminare I 517, 17.
 prosequi *aliquem* laude I 18, 5. II
 108, 23. beneficiis et honore II
 76, 9. deum pietate debita I 514,
 3. ueneratione I 597, 3. Gauianam
 crucem Tullius uniuersis eloquentiae
 suae neruis ac uiribus prosecutus
 est I 350, 19. prosequi nefas uerbis
 aut indignatione I 566, 14. quem
 deus suamet ipsum lege, sua et
 condicione prosequitur I 746, 16.

- sacilegia sua iocularibus etiam dictis prosequeretur I 110, 14. prosecutus summi dei laudes I 410, 20.
- prosilire II M 207, 18. unde prosiliuit Erichthonius? I 688, 1. prosiliuit (-siluit *HV*) fons aquae I 303, 1. prosilire ad nocendum I 498, 4. 552, 19. ad aliquod malum II 113, 9. *sim.* prosiliuit ad II M 175, 3. prosiliuit ad II M 202, 1. prosilitur ad facinora I 739, 11.
- prospicere: non prospexerunt quid ante pedes suos esset I 106, 11. *alicui* I 14, 6. sibi in futurum I 202, 11.
- prosternere II M 228, 1. se I 105, 6. in terram I 204, 10. prostratus in terram I 612, 15. 755, 2. natura pecudum in humum pabulumque prostrata II 78, 8. qui animam suam ad inferna et ima prostrauerit I 175, 14.
- prostituere uirgines I 368, 7. pudicitiam feminarum I 249, 8. liberos suos libidini iuuentutis I 74, 8. corpora sua libidinibus I 427, 12. Venus omnium libidinibus prostituta I 65, 15. dea quasi apud deos prostituta I 432, 20. prostitutae ac meretrices I 251, 16. prostituta corpora I 744, 16.
- prostitutiones mulierum I 422, 11.
- protector (*miles*) II M 195, 15. 219, 1.
- protegere II 11, 18. se II 8, 1. (quos) manus dei (non) protegit I 165, 14. II M 200, 12.
- protendere: protenta (lingua) II 35, 19. protentis manibus I 110, 22.
- proterere I 500, 9. II M 198, 11. pascua diuini gregis II M 237, 7.
- proterrere II M 224, 13.
- proteruus I 221, 19. 548, 15.
- protinus *saepe, uelut* I 334, 12. 387, 5. 434, 4. 550, 5. 586, 1. II 56, 19. M 178, 4. 5. 179, 17. 188, 1. protrahi potest in lucem ueritas I 388, 5. protracto diutius spiritu II M 234, 9.
- proturbare I 724, 28.
- prouectio dignitatis I 434, 18.
- prouehere ad I 92, 20. 608, 22. prouectus ad principale. fastigium II M 178, 3.
- prouenire = existere II 44, 19. 46, 4. — nec potest cuiquam (immortalitas) sine dei cognitione prouenire I 209, 20. unde intellegitur malis facilius prouenire quae cupiant I 490, 19.
- prouerbium I 246, 14. 707, 2.
- prouerbia et similia cf.* altus anilis aniliter aqua arma caelum caenum campus canere caninus canis carcer cardo cerebrum circuitus cornu corona deligare (oculos) delirare dens dies eruere (oculos) facies ferreus ferrum frenum foris fons fouea frons fungus fur gladius infans impingere (in lapides) iugulare lapis laqueus laus leo lupus lutum manus mucro oculi os pecus pes poeta scintilla sol somniare sono (maiore uti) tenebrae thesaurus tibiae tranquillus uestigia uorago umbra uulnus. — Apollo aliquis I 407, 16. Aristophanes aliquis aut Aristarchus I 406, 22. Croesus aut Crassus I 534, 3. quis Demosthenes I 406, 10.
- prouidens II 83, 12. prouidentissimus I 593, 1. II 10, 19. 38, 20. ad excogitandum I 129, 7.
- prouidenter I 231, 15. 536, 11. II 23, 21.
- prouidentia *saepe, cf. Indic. rer.* — diuina I 138, 23. 139, 1 *bis*. 21.

- 154, 5. 7. II 84, 10. 94, 3. *al.* humana II 96, 19. principum I 405, 1. disponendi I 596, 20. excogitandi I 134, 10.
- providere = praenidere I 338, 21.
- providere ut = curare I 114, 5. 152, 24. 153, 1. ante prouidit quemadmodum II 7, 19. ante prouidere (= parare) *aliquid* II 23, 3. *item* prius prouidere II 22, 25.
- prouidus I 136, 20. II 94, 8. 118, 21.
- prouisio I 153, 5. 592, 1. II 5, 10.
- pronocare I 174, 2. 204, 5. 403, 11. 551, 8. 546, 5. II 76, 15.
- pronocatrix illa improbitas I 550, 6.
- pronolatus ad pedes militum II M 204, 12.
- prout II 4, 3.
- proxime II M 240, 4.
- proximus: id tempus in proximo est I 755, 21. ex proximo II M 226, 2. proximi (= propinqui, cognati) I 525, 8. 10. 527, 22. 538, 18. non nimis Augustae proxima femina II M 220, 5. ludis circensibus proximis (= nouissimis) I 128, 4.
- prudens et sciens I 103, 22. 527, 6.
- prudentes = iuris periti I 4, 3. 436, 16.
- pruina II Ph 136, 22. *plur.* II 7, 20. 100, 6.
- psalmus I 298, 2. 299, 2. 307, 2. 338, 20. *al.* *cf.* hymnus ode.
- pte *cf.* suus.
- pubentis nardi aristae II Ph 140, 87.
- puberes anni I 258, 13.
- publicare = omnibus notum facere I 292, 3. per omnium scientiam publicatum I 159, 10. publicare pudorem I 565, 22.
- publicus: publicae rei necessitas II 4, 20. in huius mundi (ut ita dixerim) re publica I 677, 12. II 92, 10. publico gaudet eloquentia I 402, 2. uulgi publicae uoces I 473, 5. publica corpora I 567, 1. *cf.* cursus equi religiones seruus.
- pudet *c. acc. et infin.* I 62, 14. 568, 1. *item* puduit I 441, 16. ut homines suorum pudeat ac paeniteat errorum I 61, 13. pudendus I 73, 5. 19. 78, 1. 498, 8. II M 179, 4. pudenda dictu I 470, 8.
- pudor: nulla est tam perditum pudoris adultera I 569, 6. mulierum pudorem publicare I 565, 21.
- pueri = infantes, liberi I 427, 5. tam senes quam pueri I 210, 2.
- pugnare cum amore I 681, 18. contra se I 6, 2.
- pugnus II M 220, 13.
- pulcher: erat multo pulchrius ut morerere I 104, 7.
- pullulare II Ph 143, 106.
- pulmo *cf.* *Indic. rer.*
- pulsare manu II 55, 5.
- sine pulsu digitorum II 55, 4. pulsibus scutorum I 690, 4. (linguae) II 40, 18. crebris pulsibus (*fetus*) II 56, 21.
- puluinaria I 646, 10.
- uel punctum gaudere uitiosum est I 540, 10. uno temporis puncto I 620, 1. II 53, 7. nullum temporis punctum I 235, 13.
- puniceus color I 350, 10.
- punica grana II Ph 144, 126.
- pupae I 110, 2. 7.
- pupillae (*oculorum*) II 31, 14.
- pupilli (et uiduae) I 523, 14. 22. 746, 8.
- purgamenta I 153, 21. II 33, 19. 42, 10.
- purgari a (peccatis) I 532, 17. 654, 3. *cf.* conscientiam purgare.
- purificare I 379, 5. ab omni labe peccati I 533, 1. caelesti lauacro

- purificatus I 600, 24. (= *abluer*)
 libidines I 468, 2.
- purifici roris perfusione (id est baptismo) I 329, 18.
- purpura I 578, 14. II M 194, 24.
 195, 11. 201, 17. 202, 7. 21. 205,
 18. 206, 17. 209, 21. 227, 28. 235,
 14. indumentum purpurae I 294,
 5. *plur.* I 417, 15.
- purpurea uestis II M 203, 2.
- purus: mens I 479, 13. anima I 211,
 3. a I 437, 1. 533, 21.
- pusillitas animi I 544, 13. II 74, 15.
 quantum pusillitas intellegentiae
 meae peruidet II 6, 7.
- pusillo animo I 530, 20. non pusillus
 homicida II M 189, 18.
- putare rationem secum I 7, 19. sed
 putemus (fieri) posse (ut) II 16, 3.
 89, 1. *aliquid* ex I 141, 4. 611, 1.
 iustitiam tanti I 531, 11. putandum
 est *c. acc. c. inf.* I 623, 5.
- puteus I 266, 6. 7.
- putredo II M 211, 13.
- putribus uetustate scutis I 87, 9.
- Qua *aduerb.* = ubi I 507, 21. II
 Ph 135, 4. = quam in partem I
 736, 9. II M 204, 19 (*coni.*).
- quacumque *aduerb.* = quamcumque
 in partem I 330, 10. 454, 26. 551,
 8. II M 182, 10.
- quadrante addito II 156, 15.
- quadrare: ratio quadrat *alicui* I 266,
 22. 591, 6. 596, 13. 608, 18. tra-
 ditio quadrat undique I 407, 4.
 quadrat necessitas undique *c. acc.*
c. inf. II 16, 22.
- quadrati (*uersus*) II 156, 13. 18. 19.
- quadrigae I 266, 5.
- quadrupes: homo quadrupes primo
 (ingreditur) I 600, 16. = quadrupes
 animal: quadrupedis more I 175,
18. quadrupede II 20, 14. 26, 12.
 quadrupedes *saepe, uelut* I 636, 8.
 753, 10. II 26, 3. 48, 6. 101, 10.
- quaerere opes ex arte I 73, 1. sibi
aliquid II M 171, 9. odia II M
 192, 13. ab *aliquo* I 26, 9. 180,
 19. 199, 15. 256, 9. 519, 12. II 12,
 8, 111, 12. *al. ex aliquo* I 469, 2.
c. inf. I 245, 16. an I 557, 20. 604,
 11. (hic) fortasse quaerat aliquis I
 26, 9. 291, 21. 391, 21. II 106, 1.
- quaesitio I 180, 23.
- quaesitor sapientiae I 180, 20.
- in quaestionem uenit (quid sit) II
 55, 18. 59, 10.
- quaestum ut (mulieres) facerent (*sc.*
corpore) I 682, 23.
- qualis *cf.* talis.
- qualiscumque I 213, 17. 675, 9.
- qualitas: I 104, 25. 162, 1. 182, 18.
 242, 4. 419, 23. 433, 7. 438, 15.
 727, 16.
- quam *cum positiuo*: excogitauerunt,
 ut quam multas deuorent animas I
 172, 2. ut sit (uita) quam diutina
 et commodis omnibus plena I 458,
 14. *omisso aduerbio* magis *uel* po-
 tius I 8, 16. 9, 10. 124, 20. 438,
 15. 549, 7. 678, 5. II 63, 4. —
 tui te libri arguunt quam nihil a
 philosophia disci possit I 218, 17.
 sentiant quam non indigeat I 482,
 2. haec quam inepta sint quamque
 non digna., ostendam I 67, 16.
 quam minime sim quietus., po-
 teris aestimare II 4, 1. hoc sacri-
 ficii genus quam sit uerissimum,
 testis est I 579, 4. *cf. etiam* aliter
 alius contra contrarius dispar malle
 nimis potius potissimum tam.
- quamdiu *c. coni.* I 700, 5. II M
 184, 3.
- quamlibet (quamlicet *PV*) *cum ad-*

- uerbo I 7, 10. *c. adiect. uel ad-
 uerb. et coniunctiuo* I 9, 21 *bis*.
 468, 4.
 quamquam *c. indic.* I 380, 9. 448,
 10. 597, 20. 700, 18. II 43, 6. *c.*
coniunct. I 50, 20. 95, 5. 273, 6.
 368, 20. 411, 22. 593, 14. 675, 6.
 = tamen I 514, 7.
 quamuis *c. adiect.* I 146, 4. 154, 9.
 530, 7. II 33, 17. M 178, 11. *c.*
particip. I 275, 16. 382, 5. 557,
 13. *c. aduerbio* I 147, 14. 154, 17.
 178, 5. 615, 22. II 82, 15. 121, 10.
c. coniunct. praes. I 17, 3. 9. 144,
 15. 106, 2. 168, 15. 293, 5. 420,
 21. 445, 13. 477, 24. 608, 24.
 619, 4. 624, 7. 687, 9. II 4, 12.
 34, 16. 53, 9. *cum coniunct. perf.*
 I 13, 10. 61, 10 (quamquam *SH*).
 351, 2. 479, 13. 529, 11. 606, 7.
 620, 18. 653, 14. 725, 21. *cum*
coniunct. imperf. I 6, 20. 286, 8.
 405, 1. 607, 5. 631, 11. II 179, 14
 (meminisset). 195, 21. 223, 6.
 quando *sensu causali* I 202, 13. 464,
 19. 728, 12. *sensu condicionali* I
 279, 11. 281, 16. 469, 5. 725, 1.
sensu temporali I 233, 20. 721, 15.
 — si quando I 265, 21. II M 178,
 18. *al.*
 quandocumque I 235, 6.
 quandolibet II 15, 20.
 quandoque I 151, 5. 235, 14. II 16, 18.
 quandoquidem I 37, 24. 155, 16. 197,
 20. 208, 3. 8. 247, 4. 467, 24.
 479, 10. 501, 4. 528, 16. 703, 22.
 II 81, 11. 87, 9. M 190, 6.
 [quantocius II M 232, 2. 233, 5.]
 quantulumcumque facultatem I 214,
 16.
 quantulum uidere possemus, si II
 31, 3.
 quantus = quot: quanta hominum
 milia I 244, 15. quaerens quantos
 secum cibos gestarent I 332, 13.
 quantis militibus II M 226, 1. —
 augetur dei religio quanto magis
 premitur I 463, 7. quanto ceteris
 antistant, tanto maiore decident
 lapsu I 633, 5. quanto quisque—
 cernit, cogitet I 670, 12. quanto
 quisque annis in senectutem uer-
 gentibus adpropinquare cernit illum
 diem quo sit ei ex hac uita demi-
 grandum, cogitet quam purus ab-
 scedat I 670, 12. quanto magis
 circumsecatur, latius saeuit, quanto
 curatur, increscit II M 210, 17.
 quanto frequenter inpellitur (uirtus),
 tanto firmiter roboratur I 420, 20.
 (iustitia) tanto perfectior sit necesse
 est, quanto illam perduxeris ad
 extremum I 455, 19. — tanto haec
 ab illis distant, quantum (quanto
BR) mala a bonis I 142, 24. si—
 quanto magis —! II 74, 19. 75, 1.
al. quantum in te est I 522, 11.
 quapropter I 246, 7. 264, 3. 394, 2.
 478, 2. 512, 19. II 130, 12.
 quasi = ut, *abundans*: non tantum
 quasi parem, sed etiam quasi mi-
 norem se gessit I 448, 12. credunt
 esse fortunam quasi deam quandam
 I 264, 24. daemones grammatici
 dictos aiunt quasi *δαίμονας* I 163,
 13. Sibyllam dictam esse quasi
θεοπούλην I 21, 1. *item* I 78, 18.
 86, 11. 350, 11. II 38, 5. quasi ut
 I 91, 21. quasi quod I 403, 3. si
 —quasi I 140, 19. quasi uero *sae-*
pissime, uelut I 99, 6. 109, 6. 141,
 4. 198, 14. 243, 17. 468, 12. II 31,
 22. quasi uero —, ac non I 215, 18.
 233, 22. 434, 12. 436, 1. 588, 9. quasi
 uero—ac non potius I 215, 18. quasi
 uero aut—aut non I 559, 17.

- quassare I 589, 2.
- quatenus I 82, 1. 384, 15. 386, 16. 395, 5. 475, 19. 605, 22. 627, 22. 630, 1. 660, 20. 742, 7. 756, 8. II 22, 16. 17. M 173, 3. 202, 19.
- quater: malis (*neutr.*) quatientibus (*uirtutem*) I 420, 19. (daemones) mentes furoribus quatiunt I 165, 7. adfectibus quati I 536, 8.
- que *nomini adnexum in coniunctione nominis et praepositionis* a I 17, 17. 34, 4. 84, 18. 149, 7. 517, 18. ad I 102, 20. 215, 9. 331, 8. 567, 18. 611, 9. 666, 22. in I 40, 1. 44, 13. 102, 11. 132, 9. 148, 17. 479, 9. 609, 3. 612, 15. 685, 24. 755, 2. II 102, 2. M 195, 13 *al.* inque ara II Ph 143, 122. [inter seque I 130, 5 adn. § 2.] ob I 19, 6. 371, 11. 400, 8. 460, 24. II 101, 9. per I 606, 21. pro I 451, 22. *adnexum praepositioni* contra I 251, 22. 280, 10. 281, 10. 514, 17. 545, 22. 566, 1. cum I 490, 10. 725, 4. de I 702, 6. 712, 18. 722, 20. 755, 22. — secumque I 4, 15. circumque supraque II Ph 141, 91. remque diemque II Ph 146, 154. *cf.* ceteri.
- queri de I 239, 6. 623, 20. II 15, 22. 16, 12. de . . quod II 13, 19. id quod II 16, 13. id *sequ. acc. c. inf.* II 102, 1. *c. acc. c. inf.* I 64, 13. 77, 11. II 10, 1.
- qui: diuina lex duos in matrimonium, quod est in corpus unum, coniungit I 568, 10. *relatiuum omissum*: sanae mentes, quibus et ueritas placeat et (*sc. quae*) monstratum sibi rectum iter uideant I 400, 18. *cf. congruentia. coniunctiuus. ex (quo). is. substantiuum (ap. relatiuum repetitum).*
- qui *pron. indefin.: fem.* qua I 95, 9. 97, 1. 106, 24. 462, 21. II 107, 18. *neutr. plur.* qua II 8, 5.
- qui *aduerb. interrog.* I 49, 18. 100, 19. 192, 2. 234, 10.
- quia *c. indic. pro acc. c. infin. post uerba scire* I 564, 13. nescire I 457, 14. [intelligere I 596, 2.] *cf. etiam* eripere. quia = quod: nec tamen moueat quemquam — quia — I 279, 8. persecutores non se putent inpune laturos quia — I 477, 17. quia *c. coni.* II 117, 14. *per attractionem* II 56, 14. 121, 23. non quia *c. coni.*, sed ut II 51, 19. — *cf. ex (hoc, eo quia) idcirco ideo (quia).*
- quicumque *c. coniunct.* II M 181, 3. = quilibet: tanti est contemplatio caeli, ut quascumque miseras libeat sustinere I 210, 4. *cf. futurum II.*
- quidam: simile quiddam I 92, 8.
- quidem: qui quidem *c. coni.* I 7, 19. ab ingeniosis quidem illis, sed tamen falsa dicentibus I 178, 6. 2, 3. 9. eo quidem promptius quod I 493, 6. 501, 12. non quidem —, sed ut I 79, 15. *cf. et (quidem) ne (— quidem).*
- quidni *cf. quis interrog.*
- quies = somnus: per quietem I 128, 2. in quiete I 77, 7. 686, 24. II M 223, 17. quietem somni tribuit (deus) I 447, 1. quies ecclesiae II M 238, 4. [publica II M 233, 6. pro quiete temporis nostri II M 231, 2.]
- quiescere quominus I 695, 8.
- quieta aqua I 545, 12. quietiores terrae II M 193, 8.
- quiete gradi I 540, 8.
- quilibet I 9, 7. 102, 16. 184, 10. 446, 11. II 15, 21. 16, 20. 19, 5.

- 52, 6. 54, 2. 69, 12. 129, 6. *al. substantivum* quodlibet II 21, 23. quidlibet I 447, 17. seu quilibet alii nominantur I 396, 6.
- quin etiam I 111, 4. 13. 114, 3. *al. immo* I 462, 21. *potius* I 104, 1. 234, 10. 425, 20. 540, 1. *cf. dubitare cauere impedire negare.*
- quinam I 97, 17.
- per quinquagenos multitudo distributa I 333, 2.
- quinquennalia II M 233, 16.
- quippe *secundo in loco positum* I 293, 8. 331, 11. 526, 14. 565, 16. quippe qui *c. indic.* I 38, 20. 170, 8. 515, 19. 582, 6. *c. con.* I 11, 22. 26, 16. 49, 6. 92, 16. 163, 15. 402, 2. 407, 7. 585, 23. II M 191, 18. 195, 16. *ind. et con.* quippe qui numquam uiderat Italiam aestimaretque II M 204, 6. quippe cum I 405, 1. II M 188, 5. 205, 8. 226, 4.
- quire *ubique cum negatione uel in enuntiatis sententiae negatiuae:* queunt I 441, 10. 591, 20. 601, 10. 725, 25. queas I 402, 17. queat I 26, 11. 77, 15. 482, 7. queant I 193, 9. quiret II M 192, 15. quierunt (quierunt *S*) I 115, 8. 199, 14 (*B*, potuerunt *cett.*). 362, 2. II M 227, 19. quierit I 296, 3. 431, 11. [II 62 adn. § 5]. quierint I 431, 18.
- quis *interrog.*: quis umquam unus ab inferis resurrexit? I 654, 13. = uter I 91, 2. 135, 23. 185, 21. 191, 2 (*cf. 190, 20 ss.*). 486, 20. *plur.* I 106, 13. quid (= quam multi) deorum esse tandem putemus? I 62, 10. — quid qui lapidem colunt? I 78, 5. quid est cur —? I 141, 16. 203, 18. 440, 17. II 7, 9. quid enim? I 530, 16. II 17, 16. quid ergo? I 206, 2. 246, 22. 261, 9. 544, 20. 577, 16. II 84, 6. quid igitur? I 399, 19. quid? — nonne —? I 34, 1. 35, 13. 112, 7. 196, 8. 202, 9. 504, 12. 520, 13. 617, 5. 626, 7. II 11, 11. 25, 14. 33, 6. *al. quid uestis? quid aurum? quid argentum? nonne* II M 209, 9. quidni putem? I 32, 19. quid? — num —? I 68, 9. 71, 2. 612, 2. 701, 21. 742, 14. *al. quid quod saepe, uelut* I 8, 21. 12, 21. 26, 12. 43, 21. 49, 22. 59, 11. 113, 16. 707, 2. II 11, 21. quid si —? I 246, 2. 261, 20. 540, 9. II 14, 14. 111, 21. quid enim si —? II 23, 22.
- quisnam I 15, 12.
- quispiam: si quispiam I 200, 15. II 56, 12. M 204, 16. fortasse quispiam dixerit I 564, 7. *similibus in formulis occupationis* I 649, 10. 664, 7. 697, 6. II 108, 5. 121, 13. archipirata quispiam si — I 236, 1. si casu quopiam I 245, 12. (si) — cuiuspiam remotissimae gentis I 182, 5. si humilis quispiam (*RS fort. recte, quid cett.*) I 111, 8.
- quisquam quicquam *post ne* I 190, 3. *post si* I 81, 1. 135, 13. II 27, 9. 54, 21. *de scripturis* quidquam quicquam *cf. ad* I 29, 6.
- quisque: quidque I 43, 4. 137, 1. II 7, 13. = uterque: progenies cuiusque sexus II 45, 1. *cf. quod alteri quisque praestiterit* I 525, 2. *adiect.* I 91, 19. II 23, 25. 24, 16. 36, 20. *al. cum superlatiuo plurali* I 123, 21. 623, 1. 724, 12. II 6, 11. M 210, 16. *al. accedente substantiuo* (proximi quique populi) I 161, 15. 178, 3. II M 199, 1. *cum*

comparat. (inbecilliora et timidiora quaeque animalia) II 18, 4. 49, 13. *cum posit.* prudentes quique I 90, 4. boni quique iudices I 528, 16. noxium quemque II 123, 3. = quisquis: caret uirtute quisque ira caret I 537, 10. (I 172, 21. II 36, 14 *cod. V.*) — *cf.* singuli (quique). unus (quisque).

quisquis quidquid (*de scriptura* quicquid *cf. ad* I 8, 23) *c. coniunct.* quidquid uelit I 310, 1. II 104, 6. uelint I 83, 23. uellet I 295, 19. quoquo modo possumus I 235, 11. quoquo (= omni) modo I 584, 2. *cf. congruentia. futurum II.*

quo *locale* I 116, 17. quo loci (*sic cum codd. scribend.*) II 51, 16. *cf. quod.*

quocumque II 102, 22.

quod *c. coni.* (*pro ind.*) I 41, 18. 45, 17. 50, 3. 76, 23. 77, 7. 85, 8. 143, 3—6 (*cf. quia—est* 2). 331, 5 (*post satis fuit*). II 25, 1. 119, 4. quod *c. coniunct. pro accus. c. infin. post haec uerba:* figura id continebat, quod—aperiretur I 378, 22. declarare I 311, 5. denuntiare I 345, 7. dicere I 93, 3. 594, 11. 715, 25. 716, 7. II 121, 14. ignorare I 382, 11. intellegere I 60, 4. 100, 24. meminisse I 744, 4. ostendere I 313, 10. 346, 12. 349, 7. perspicere II 69, 16. persuadere II 99, 2. peruagari fama II M 191, 13. portendere I 379, 3. praedicere I 394, 18. 683, 17. pronuntiare I 708, 13. sentire I 432, 8. testari II 68, 22. uidere I 753, 11. *item c. indicat. post admonere* I 583, 10. ut omittam quod—possunt I 372, 11. *c. coni. et acc. c. inf.:* docuit quod unus deus sit eumque

solum coli oportere I 329, 1. — quid fecit aliud diuinis honoribus dignum nisi quod sanauit? I 33, 16. — non quod *c. coni.*, sed quod I 13, 7 (non quo *PV*). 295, 2. est uero quod *c. coni.* I 124, 13. nihil est quod *c. coni.* I 26, 20. 512, 19. non est quod *c. coni.* I 179, 12. quid quod *cf. quis. cf. etiam* deinde (quod). ex (hoc, eo quod).

quod (*ut in* quodsi) quia *fort.* I 2, 15. [quod etiamsi *cf. ad* II 61, 10.] quodsi *saepissime, uelut* I 10, 15. 11, 5. 15, 20. 26, 18. 32, 10. 71, 22. 118, 21. 23. 119, 9. 141, 15. quodsi non I 60, 18.

quominus *cf. coercere defendere deprouare efficere frangere impedimento esse impedire inflectere praescribere praetermittere quiescere respondere submouere tenere terrere tremere uetare.*

quoque non I 448, 3. II 130, 9. quoque—non I 119, 7. 488, 18. II 35, 1. 74, 19. M 180, 16 (*coni.*). et—quoque I 137, 12. 440, 9. Annaeus quoque Seneca I 18, 3. quot et quanta peccauerit I 199, 22. quotiens I 170, 11. 18. 207, 7. 496, 21. 502, 6. 532, 12. 589, 2. 3. II 81, 13. totiens—quotiens I 576, 17.

quousque I 40, 16. 142, 4. 605, 21. II M 183, 20.

Rabide I 193, 9. saeuire I 436, 15. rabidus I 414, 15.

rabies I 434, 14. II M 234, 11. non uentris, sed cordis I 425, 4.

rabiosus I 478, 4.

radiare I 144, 16.

radiata corona II Ph 145, 139.

radicitus I 123, 10. 555, 25. 666, 8. 701, 4. II 122, 7.
 radius (*rotae*) I 256, 13. — radius ex sole porrectus I 392, 11. radii (solis) II 86, 5. Ph 137, 42. 140, 76. *cf.* effusio.
 radix: stirpium radices I 738, 3. a stirpe sanctae radices auulsi I 161, 22. ut eorum (persecutorum) nec stirps nec radix ulla remaneret II M 235, 2. habere radicem ac fundamentum I 375, 10. iustitiam radices non habentem labefactare I 445, 4.
 rapax I 425, 19. II Ph 139, 72. lupi I 416, 6. II M 237, 5. rapacissimae uolucres I 32, 3.
 rapere de (= ex) II M 190, 12. 220, 17 (de manibus carnificum). nisi eos retrorsus consuetudo rapuisset I 18, 18. hospitalitatem ad commodum I 525, 13.
 rapida torrentibus uia I 486, 4.
 rarescere I 632, 1.
 raritas hominum I 758, 7. (pulmonis) II 39, 7.
 rarum atque molle genus uisceris II 39, 3.
 ratio temporum I 93, 16. quomodo illis poterit ratio constare? II 15, 5. nec temporibus sua ratio constabit I 757, 17. nec constare homini ratio pietatis potest I 278, 16. ratio constat cur I 239, 7. nulla nobis ratio cum caelo est I 204, 2. nihil eas (animas) rationis habere cum caelo I 612, 16. ratio quadrat *alicui cf.* quadrare. rationem secum habere I 71, 17. putare I 7, 19. nec id rationem habet II 71, 24. hic nullam rationem tenet I 591, 8. eos in consequentibus ratio defecit I 590, 19. ra-

tionem uitae reposcere I 575, 14.
 ratio redditur *alicuius rei* I 83, 6. 84, 15. cur I 593, 5. rationem reddere de *aliqua re* II 50, 9. — quae causa sit —, magna ratio est I 443, 15. (id ipsum) magna ratione prouisum (est) I 153, 1. II 14, 15. cum ratione peccare I 373, 17. errori subest ratio nonnulla I 653, 7. omne opus ratio praecedit I 592, 2. quam rationem turpissimi consilii intulit I 249, 10. = mens *saepe, cf. etiam Indic. rer.* — rationem (*sc.* deum) ratio cognoscit II 78, 11. prouidentissima ratio (*deus*) I 593, 2. mundus nullam potest habere rationem I 591, 20 (*cf.* — 593, 2). natura et ratione ducente I 14, 9. ratio *saepissime uniuerso quodam sensu = res tota, omnia quae ad eam pertinent, natura eius*: animae I 627, 8. II 55, 7. 17. anium II 11, 12. barbae II 27, 6. caeli I 481, 7. canendi II 54, 18. cernendi II 31, 15. circensium ludorum I 561, 4. corporis I 98, 22. II 7, 10. daemonum I 386, 9. diuinitatis I 578, 12. fallendi I 12, 7. immortalitatis I 109, 5. hominis I 96, 1. 200, 20. 294, 1. 509, 19. 671, 21. II 12, 14. 27, 10. 63, 4. 80, 10. libidinis II 107, 17. loquendi I 212, 21. 258, 9. 516, 14. 517, 8. 518, 21. mentis II 51, 15. mundi I 582, 4. 586, 5. nascendi II 60, 14. passionis (*crucisque*) I 330, 8. rerum caelestium I 204, 7. 8. humanarum diuinarumque I 1, 9. naturalium I 63, 25. ridendi I 202, 7. sacrorum I 94, 4. sentiendi I 71, 4. II 34, 15. 57, 15. sepeliendi I 530, 1. duorum sexuum I 565, 3. tenendi faciendique II

- 37, 17. terrae I 481, 7. terrae umoris aeris ignis I 156, 11. uitae I 124, 17. 143, 7. II 116, 8. beatae I 479, 10. humanae I 253, 12. uiuendi I 71, 14. 153, 4. in quibus uideretur prouidentiae ratio claudicare II 17, 10. ratio iustitiae consistit in eo I 530, 11. omnia tam obscurae altaeque rationis esse II 50, 3. hominis recta ratio (= erectus status) I 98, 22. II 27, 18. eadem ratione qua I 60, 10. II 36, 19. *al.*
- rationabilis I 116, 12. 693, 9. 16.
- rationalis I 233, 9. II 7, 17. 77. 23. 98, 11. 103, 11. rationales II M 180, 11. 186, 19.
- rationaliter I 739, 2.
- rebellare aduersus deum I 759, 24. II 119, 6.
- rebellis I 423, 15. 461, 12. aduersus deum I 174, 16. 726, 19.
- recedere: recedunt uitia et redeunt I 614, 24. felicitas ab eo II M 190, 22. non longe ab *aliqua re* I 198, 13. utrumque in naturam suam recedit I 619, 8.
- recens *adiect.* recentiores (*gladiatores* = integri I 558, 6. qui a temporibus eius fuit recentior I 52, 3 (*cf. a*).
- recens *aduerb. cum partic. perf. pass.* I 153, 8. 285, 18. nati I 558, 21. 624, 8. *c. uerbo fin.* II M 194, 9.
- recensere I 679, 5.
- receptaculum I 104, 24. 622, 16. II 22, 24. 38, 21. 39, 1. 10. 40, 7. II 43, 9. 63, 1.
- recessus *plur.* I 117, 12.
- recidere: malum introrsus II M 211, 10. in contrarium I 542, 3. in *aliquem* II M 206, 19. (Romana urbs) rursus ad regimen singularis imperii recidit I 634, 5.
- recipere: recepta ultione I 614, 19. quod recipit opificis manum I 137, 10. mortem II 15, 20. mentem suam quasi ab insania recipit I 572, 13. = probare (*an in se recipere?*) I 74, 17.
- pronom. reciprocum: geminatio substantiui singul.:* (ut homo hominem tueatur) I 63, 16. 514, 17. 518, 16. II 78, 11. *plur.* (hominibus in homines saeuire non datur) I 69, 18. 518, 7. 565, 25. *reflexiuum* = *reciprocum*: quemadmodum sibi conexas sint bonum et malum (et prima cum mediis et media cum extremis) I 689, 20. 753, 1. se dinoscunt I 556, 2. *cf.* alius alter inter inuicem mutuus.
- recitare I 133, 5.
- reclamare II M 195, 10. reclamante natura I 250, 4.
- recognoscere: hos deos ut sui similes recognoscit II 118, 15. recognoscere atque reminisci I 655, 21.
- recolligere II M 237, 6.
- reconciliari = se rec. II 122, 20.
- reconciliatio II M 206, 1.
- recondere II M 180, 19. peccata in tenebras I 652, 15. se in antrum I 88, 10.
- recordari deum I 97, 2. disputationem I 444, 19. de *aliqua re* I 542, 14.
- recreare = iterum creare I 651, 20.
- recte *post alterius uerba* I 157, 16. *item* et recte I. 579, 17. 752, 3. recte hoc quidem I 468, 19.
- rector I 10, 15. 11, 10. 38, 13. 39, 7. 55, 14. II 37, 18. (*currus*) I 543, 15. prouinciae I 168, 14. 16. uniuersi I 168, 18. *sim.* I 398, 4. rector caeli deus I 653, 10.
- rectus *oppos.* prauus: I [130 adn. § 2.]

- 456, 23—457, 1. moueri in rectum. in prauum I 541, 4. in rectum derigere (*oppos.* prae uti) I 543, 13. rectus = erectus: status I 98, 2. II 63, 6. 78, 11. 120, 27. animal = homo I 173, 14. *item* hominis recta ratio I 98, 22. II 27, 18. recti sumus I 98, 15. homo rectus ingreditur I 600, 16. *sim.* I 755, 3. corpus I 264, 1. II 105, 1. animus tam rectus quam corpus I 99, 3. recubans uno loco I 434, 9. recurrere in naturam suam II 90, 5. nunc ad hominis originem recurramus (= reuertamur *in disputando*) I 151, 25. recusare *c. inf.* I 664, 3. non (ne) recus. *c. inf.* I 381, 19. 655, 10. reda I 266, 5. II M 195, 12. redarguere *aliquid* I 7, 1. 61, 12. 152, 16. *aliquem* I 373, 11. 751, 6. (ignorantiae) I 179, 16. 697, 18. reddere: reddenda est disputatio I 413, 7. hominem sibi reddere I 552, 17. Christianos cultui ac deo suo II M 201, 8. *cum dupl. accus.* I 36, 1. 65, 5. 220, 26. 261, 7. 330, 12. 420, 18. 563, 7. 583, 13. *al. pass. c. dupl. nomin.* ne corpus ad resurgendum inhabile redderetur I 382, 19. *cf.* honor ratio uicis. redemptio captiuorum I 527, 11. redigere *aliquem (aliquid)* ad *aliquid* I 133, 13. 454, 20. 758, 6. II 75, 3. rem maximam ad minimum I 201, 8. *aliquem* in ministrorum numerum I 411, 3. se in populum I 186, 18. patrimonium in nummos I 252, 21. redire: quicquid cum faenore redit I 524, 9. rursum nobis ad superiora redeundum est II 99, 5. *cf.* recedere. rediuius I 654, 4. reducere *aliquem* in gratiam cum *aliquo* I 95, 16. redundare *translate*: ad *aliquid* I 617, 23. inbecillitas de societate fragilitatis redundat ad mentem I 622, 6. refercire aerarium pecunia I 503, 17. referre: refertur in sacris imago rei I 82, 7. ex hominibus in deos relatus I 19, 1. referre *aliquid* ad *aliquid* I 207, 7. 235, 16. 454, 20. *al.* = narrare, nuntiare II M 197, 4. *aliquid* ad *aliquem* II M 207, 12. nihil refert utrum—*an* I 262, 17. multum refert utrumne—*an*—, utrum—*an*—, utrumne—*an*— I 544, 21. reflatus *subst.* I 268, 15. reflectere II 44, 3. reflexium *pro determinatiuo*: insipientes—*iis*, qui sibi (= *iis*) nocent, uicem retribuere conantur I 550, 21. *pro reciproco*: *cf. reciprocum. pro reflexiuo demonstratiuum uel determinatiuum cf.* ille *is*. refluere II 36, 2. reformare I 622, 4. II Ph 143, 105. se I 573, 6. pedes ad officium gradiendi I 378, 21. reformet (se quisque) ad continentiam I 761, 8. reformari statum in melius I 629, 4. reformidare *aliquid* I 754, 19. refouere I 746, 10. refrenare I 497, 20. II 40, 5. 82, 5. 112, 11. 121, 14. a I 521, 1. refugere *aliquid* I 15, 2. 506, 11. a ueritate I 724, 10. *c. infin.* I 510, 5. refugium II M 234, 3. libertatis I 725, 8. refulgere II 29, 17. 88, 6. M 172, 8. refutare I 94, 8. 142, 11. II 23, 14. regalis I 303, 20. II Ph 145, 149.

- regenerari ex eorum semine I 309, 11. denuo regeneratus est I 295, 9.
- regere prouincias temporali gladio I 494, 7. regebat Syriam I 349, 11. mundum (*de deo uel sim.* I 6, 19. 7, 5. 18. 9, 9. 12. 14. 18. 10, 11. 22. 201, 13. II M 179, 12. *al.* se I 552, 13.
- regimen I 7, 22. 46, 1. 269, 3. 303, 21. 632, 9. 680, 20. II 20, 6. 52, 9. 100, 18. terrarum (terrae) I 316, 2. 633, 3. imperii I 324, 1. II M 194, 15. Romani II M 177, 15. singularis imperii I 634, 5.
- regio: regiones terminare II 99, 14. per diuersa regionum I 388, 1. e regione pontis II M 223, 14.
- regius I 31, 14. 36, 2. 53, 6. 61, 8. 68, 11. — uestis regia (= imperatoria, *de Maximiano*) II M 206, 10. — regia (*subst.*) I 229, 8.
- regnare in caelo I 36, 13. 37, 1. in terra I 44, 13. in Cypro I 682, 22. Iouem regnasse in terram I 685, 24. 686, 6.
- regnum: in regnum uenire I 304, 6. aeternum I 147, 6. 365, 4. caeleste I 282, 22. 365, 16. 367, 7. caeleste ac sempiternum I 295, 3. in regnis caelestibus I 749, 16. dei I 760, 12. domini II M 190, 20. iustorum I 759, 13. sanctum I 665, 7.
- regula I 221, 1. 458, 16. II 106, 2. philosophiam nominari regulam uitae I 220, 19. regulam tenere in aliqua re I 429, 12. 703, 21.
- reicere de secundo loco in quartum II M 201, 23.
- relectio malorum II 103, 9.
- relatiuum *cf.* qui.
- relaxare II 32, 5. 54, 17.
- relegare II M 198, 9. in (hunc orbem) I [603 *adn.* § 10.] 694, 19. II M 193, 6. 221, 9. in exilium II M 219, 19. [*cf.* II 8, 6 *adn. cr.*]
- relegere I 389, 3 (*cf.* 10). 390, 19 (*cf.* 16).
- religare: (*animalia quaedam*) in ea sunt religata regione II 8, 6 (*cf. adn.*). quod hominem sibi deus religauerit I 391, 4. hominem deo pietatis uinculis esse religatum I 753, 20. religauit deus hominem uirtutis sacramento II 61, 16. uinculo pietatis obstricti deo et religati sumus I 389, 2.
- religio: uinculo pietatis obstricti deo et religati sumus: unde ipsa religio nomen accepit, non ut Cicero interpretatus est, a relegendo I 389, 1—391, 6. *item* I 753, 20. melius id nomen Lucretius interpretatus est, qui ait... I 391, 6 ss. religio id est summa pietas I 278, 12. *cf.* I 514, 10. 725, 12. [diis cultum ac religionem exhibere II M 213, 8.] religio dei I 161, 17. 162, 13. 242, 7. 250, 22. 416, 13. 446, 7. 463, 6. 472, 8. 562, 15. II M 177, 17. 184, 22. dei singularis I 546, 22. dei ueri I 275, 7. 277, 22. sancta (dei) I 286, 1. 306, 12. II M 201, 9. diuina I 304, 13. 421, 3. uera, falsa *cf. Ind. rer.* Iudaica I 343, 9. eorum (*sc. gentium*) I 122, 19. religio cultus I 92, 11. religiones I 5, 24. 19, 3. 56, 10. 64, 14. 77, 10. 88, 21. 89, 5. 103, 14. 107, 11. 122, 20. 123, 14. 272, 23. *al.* multiplices religiones, sed ideo falsae, quia... I 204, 21. publicae I 45, 14. II 96, 12. II M 185, 24. Romanorum I 72, 5. religiones *idem quod* religiones falsae: I 76, 15. 103, 11. 174, 3. 144, 14 (multae et uariae). 274, 5 (uariae). 272,

- 23 (uniuersae). 275, 3 (huiusmodi).
al. religiones deorum I 64, 1. 95, 5. 105, 12. 123, 8. 405, 3. religiones falsae I 25, 7. 94, 5. 105, 21. 204, 21. 273, 7. 283, 4. II 69, 15. *al.* pravae I 28, 5. 304, 1. 489, 9. ineptae I 89, 10. religiones = res sacrae I 109, 14. 114, 6.
 religiose I 19, 11. religiosius I 431, 20.
 religiosus: eos qui publicos et antiquos deos colerent, religiosos nominabant I 391, 14. nos autem religiosi (sumus), qui uni et uero deo supplicamus I 391, 20. nec sapientes nec religiosi I 282, 17. pios et iustos et religiosos se putant I 728, 26. religiosus cultus I 264, 4. religiosa sapientia I 712, 15. 16. religiosior I 440, 14. cultus religiosissimus I 433, 8. haec Ceres religiosissima I 112, 21.
 relinquere: Moyses in Deuteronomio ita scriptum reliquit I 345, 2. *aliquid* incertum I 581, 16. inexpertum II 24, 3. atomi nullam positionem relinquunt quam non experiantur II 91, 24. si quid reliqui (*genet.*) reliquerant II M 216, 5.
 reliquus *cf.* mens relinquere.
 reluctari ne uerbo quidem I 469, 20. *alicui* I 206, 22. 551, 7. 566, 24. II M 186, 8.
 remeare I 255, 15. 649, 17. 721, 3. remigrare I 447, 17. II 13, 4.
 remissio (= *inpune dimittere*) malorum (*masc.*) I 736, 17 (*cf. adn.*).
 remittere peccata *alicui* I 532, 7. ultionem deo I 469, 20.
 remordere I 551, 15.
 remotus a I 113, 22. 154, 18. II 7, 4. *al. superlat.* I 182, 5. a I 266, 14. 528, 11.
 remouere se ab *aliqua re* I 225, 5. 246, 11. 518, 10.
 ren *cf.* rien.
 renasci I 655, 15. 23. 715, 10. II Ph 139, 63. denuo in carne I 309, 3. semper modo in homine modo in pecude modo in bestia modo in uolucris (*de animis*) I 624, 8. in pecudibus I 752, 14.
 renuere II 115, 11.
 renuntiare (= nuntium referre) *alicui* I 125, 23. irritas preces II M 221, 15. (= abicere) *alicui rei* I 2, 6. 388, 19. 584, 1. 743, 4. ipsi sibi renuntiant seque hominum nomine abdicant I 98, 13.
 reparare: ut reparetur nouus sanguis I 436, 5. ad reparandos homines I 151, 16.
 rependere (*dep-?*) II 11, 6.
 repensante deo I 585, 22.
 repente *saepe, uelut* I 127, 18. 188, 19. 237, 10. 309, 18. 330, 13. 360, 15. 367, 9. II 58, 16. 84, 12. M 175, 8. 181, 5.
 repentino (*ap. Minuc. Fel.* inopinato) I 46, 19.
 repentinus I 589, 2.
 repercussu (*subst.*) II 29, 1.
 repercutere II 50, 16. M 211, 9. 234, 7.
 repere humi pecudum modo II 121, 2.
 reperiri *c. dupl. nomin.* I 79, 10. 185, 12. 285, 16.
 repertor I 70, 16. 18. 216, 8.
 repetere: percussos repeti (= iterum percuti) iubent I 558, 2.
 repleti inuidia I 717, 3. repleto anno II M 191, 9. officio II M 174, 7.
 reponere galeas capitibus II M 227, 10. (*in futurum*) cibos I 202, 12. pecuniam in thesauro iustitiae I 545, 2. deos in quorum numero

- reponemus? I 99, 21. mentes emotas in pristinos sensus reponebat I 384, 18. furiatis mentem propriam reponebat I 716, 25. fides quam reponit paenitentia I 440, 15. pro aegritudine aliquid reponendum fuerat I 538, 21.
- reposcere rationem uitae I 575, 14.
- reprehensibilis I 390, 9.
- reprehensio I 185, 14. 246, 12. 528, 3.
- reprehensor II 11, 2. 121, 22.
- se reprimere I 537, 9. II 117, 7.
- reprobare I 313, 3. 722, 1.
- repugnans I 156, 17. 194, 21. II 12, 16. 71, 2. 106, 9. 13. repugnans et absurdum I 120, 23. repugnanti-
tius II 83, 11.
- repugnantia I 406, 16. rerum II 15, 6. sententiarumque I 242, 2.
- repugnare I 10, 10. naturalibus telis *alicui* II 7, 22. repugnantia sibi dicit I 17, 9. dogma sibi ipsi (ipsum *BRH*) repugnans seque dissoluens I 189, 12.
- repurgare I 330, 20. 379, 2.
- reputanti mihi cum animo meo I 274, 3.
- requies: requiem I 3, 22 (laborum). 637, 2. II 40, 2. 100, 3. [sine ulla securitatis requie II 61, 16 adn. § 1.] in lecto suo requiem uitae accepit II M 201, 6. requies a (laboribus) I 629, 26. 632, 9. 758, 5.
- requiescere: postquam David cum patribus suis requievisset I 324, 3. requiescet orbis I 646, 8. quo (die deus) ab operibus suis requieverat I 629, 8.
- requirere *aliquid* I 2, 16. 19, 18. 34, 17. 123, 5 (*cf.* 6). *al. sequ. interrog. indir.* II 86, 15. ab his I 310, 12. de *aliqua re* II 98, 5. 156, 4.
- res rem sequitur I 63, 16. id quod res habet I 28, 3. id quod res est I 441, 7. in eo paene res fuit ut II M 201, 11. quies aut somni res est aut mortis II 110, 9. ab re <non> est si—exponam II M 173, 5. re uera II M 206, 1.
- resanare I 364, 5. 477, 11. 716, 21.
- resanescere I 404, 24.
- rescissis uulneribus I 575, 16. actis II M 177, 12. *sim.* II M 172, 4.
- rescripta principum I 436, 11.
- resecare consequentia II 73, 14.
- reserare portas II M 107, 3.
- reseruare I 151, 16. 160, 19. 493, 2. 548, 17. II M 175, 11. 207, 3.
- residēre II Ph 143, 122. penes quos religio dei resedit I 161, 17.
- residēre I 25, 11 (*coni.*, respondens *codd.*) II 116, 7. in regno I 415, 19.
- residuus I [22, 7.] 333, 7.
- resignare inferos I 313, 14. uitam decursam I 379, 12. quorum mors resignata est I 655, 7.
- resiliens in uocalem spiritum uentus II 51, 1.
- resipiscentia: Graeci melius et significantius *μετάνοιαν* dicunt quam nos Latine possumus resipiscentiam dicere I 572, 11.
- resipiscere I 572, 12. 749, 3. II 123, 4.
- resistere (= subsistere) aut excurrere II 24, 13. in extremo gradu II 74, 2. ut sol resistat a cursu suo I 758, 12. citra hoc opus homo resistit II 60, 18.
- resoluere galeas II M 227, 2. resolui in terram I 609, 23. corpus resolu-
itur in quietem II 58, 13. resolui in gaudium et lasciuiam I 702, 18. resoluunt oculos in lasciuiam II 79, 6. oculis in lasciuiam resolutis I 202, 8. rursum in eadem rescl-
uuntur II 86, 8.

- respectum habere *alicuius rei* I 738, 9. respectu *alicuius rei* I 48, 21. 528, 22. sine (ullo) respectu *alicuius rei* I 80, 16. 544, 19.
- respicere: (deus) tandem respexit in terram (= eius miseritus est) II M 237, 5.
- respirare II 39, 9. *translate*: nulla respirandi facultas II M 209, 3.
- respondere *de oraculo* I 25, 13. ad omnes sectas II 70, 15. responderi nihil posse, quominus I 215, 10. ait non respondere sacra II M 184, 15. adsumptionibus eorum non respondente ratione I 586, 11. quorum exitus respondeant ueritati I 697, 1. (dei) filium uirtuti patriae respondentem I 712, 20. progeniem cuiusque sexus ad imaginem respondere maternam II 45, 1.
- responsio I 370, 19.
- responsum (= oraculum) I 79, 18. responsa uatum I 458, 18. II 59, 4.
- respuere I 86, 11. 208, 4. 284, 13. 305, 4. 529, 18. 556, 4. 624, 21. 652, 7. 741, 11.
- restare: restat ut I 197, 1. 555, 15. II 123, 7. quid (nihil) (aliud) restat nisi ut I 117, 2. 208, 9. 634, 10. restat *c. inf.* I 581, 7.
- [restaurare I 658, 11 *codd. quid.* 668 adn. § 15.]
- restringere I 5, 19.
- restituere oculos in pristinum aspectum I 330, 17. rursus in uitam I 654, 2. rursus ad uitam I 653, 17.
- restricti (dentes) II 36, 5.
- resumere II M 202, 26. 228, 8. spiritum (= uitam) I 382, 13.
- resurgere I 301, 14. 22. 313, 14. 362, 4. 13. 652, 14. II M 174, 1. ad uitam (perennem) (ad poenam) I 616, 15. 760, 13. ab inferis I 362, 3. 382, 10. 654, 13.
- resurrectio I 313, 20. 349, 17. 363, 3. mortuorum I 714, 2.
- retardare II 20, 15. ab *aliqua re* I 404, 10. retardari quominus I 528, 23.
- retentare II M 200, 17.
- retentio I 518, 16.
- reticere *aliquid* I 142, 7. II 74, 3. II M 237, 3.
- retinacula II 25, 4.
- retinere adsensus (*sc.* suos) I 268, 17.
- retorquere II 44, 4. in homines conuicia I 426, 14.
- retrahere se ab erroribus I 28, 5. *cf.* pallium.
- retribuere iniuriam I 705, 8. nocenti quod meretur II 111, 7. uicem *alicui* I 550, 21.
- retributio I 551, 15.
- retro II M 204, 14.
- retorsus (-um *S*) I 18, 17. retrorsum II 32, 4. M 195, 7.
- retrouersus I 63, 11.
- retundere I 6, 18. 386, 9. 498, 2.
- reuelare I 48, 15. 129, 2. *de deo uel Christo* I 5, 3. 278, 1. 297, 5. 312, 8. 313, 13. 379, 13. 447, 20. 547, 5. 583, 4. 711, 20. II 68, 3. aperiri testamentum (*sc.* legem Iudaeis datum) id est reuelari I 364, 14. deus reuelauit se nobis I 737, 4.
- reuelatio (*diuina* imminentis boni aut mali) II 59, 9. sicut docet Iohannes in Reuelatione I 713, 18.
- reuellere II M 186, 19. 197, 14. 221, 17.
- reuerentia I 466, 15. II 18, 9. [diuinitatis II M 229, 2.]
- reuereri I 639, 18.
- reuerti I 162, 16. II 32, 18. reuersura sit I 613, 6. reuersus II M

- 183, 15. eo reuerso I 100, 8. rursus reueri I 752, 15.
- reuincere I 403, 8. *aliquid* I 178, 15. II 123, 10. *aliquem* I 25, 9. 121, 15. 336, 1. 398, 16. II 63, 20. crimine adulterii I 748, 14. in *aliqua re* I 182, 9. erroris I 585, 27.
- reuirescere I 652, 1.
- reuiuiscere I 638, 18 (reuiuesc- *codd. quid.*). 671, 17 (reuiuesc- *omnes codd.*).
- reuocare ad bonam mentem I 462, 9. ab errore ad rectiorem (ueram) uiam I 5, 16. 405, 17. (= in uicem inuitare) I 525, 5.
- reuolare II M 206, 20.
- reuoluere quidquid est litterarum I 87, 3. deorsum I 173, 18. ut ad nihilum omnia reuoluantur I 606, 4. ad unum omnia reuoluuntur I 17, 8. ad corpus reuoluti sunt I 211, 24. cum superi ad inferos reuoluantur I 38, 9. eo imprudentes reuoluuntur I 539, 19. reuoluuntur imprudentes ad id quod negauerant I 61, 20. eodem reuoluetur, ut dicat I 139, 23. eodem reuoluitur res, ut I 9, 7. ad infantiam denuo reuoluti II 35, 11. denuo ad utrum reuolui I 655, 15.
- reus uoti I 248, 1.
- rex: *de imperatoribus Romanis ut uid.* I 385, 5. ueteranus rex (Diocletianus) II M 195, 13. reges sacrificuli I 463, 9. rex (apum) I 202, 19. 677, 6. II 95, 12.
- riectus I 202, 8. 425, 7. II 79, 5. oris II 35, 1.
- ridere *aliquid* I 87, 6. 20. *al. c. acc. c. inf.* I 77, 13.
- ridicule insanire II 9, 15.
- rienes ait Varro ita dictos, quod riui ab his obsceni umoris oriantur II 48, 23. — II 43, 9.
- rigentes II 29, 10.
- rigidus II 37, 1. deus hominem rigidum (*i. e. erecto statu*) figurauit I 174, 1. *sim.* I 98, 18. II 27, 14.
- rigor durissimus II 88, 1. rigores I 140, 13. inhumanae uirtutis rigor I 516, 2.
- rimulae cauernarum II 31, 4.
- rite I 56, 11. 264, 7. II 100, 19.
- ritus I 80, 1. 84, 12. 116, 7. 479, 8. 15. II M 196, 16. *al. c. gen.* (immolandorum hominum) I 79, 14. 92, 13. 278, 8. *plur.* sollemnes I 84, 14. 279, 20. annui I 92, 7. de ritibus sacrorum I 688, 16. ritu *alicuius (rei)* I 65, 12. 518, 13. 695, 12.
- riuales I 224, 3.
- riuulus: qui de schola Platonis tamquam riuli diuersas in partes profluxerunt II 83, 4.
- riuus I 88, 6. 129, 10. 282, 14. 15. 297, 16. 392, 10. 13. 577, 14. cruoris II M 210, 15. tenuis in nobis facundiae riuus est II 64, 15.
- robigo (*codd. quid. rub-*) I 74, 22. 747, 2. thesauros deo custodi credere, ubi non furem — timeas, — non robiginem I 531, 10.
- roborare I 270, 14. 420, 20. [602 adn. § 6.] 716, 20. roborari uiribus I 330, 13. II 47, 3.
- robur summum aetatis II 11, 4. animi II M 190, 8.
- robustus (= matura aetate, *oppos.* senes infantes adulescentes) I 229, 18. iam aetate robustus II M 235, 12. robusta uox II 46, 2.
- rogare: quotiens rogaris (*ab egentibus*) I 532, 12. = precem facere: te (summe deus) rogamus II M

- 226, 18. 19. ut per omnes deos pro uita eius rogaretur II M 191, 10.
- rogus I 681, 23.
- ros II Ph 136, 22. roris purifici perfusio (= baptismus) I 329, 18. rores minutissimi II 88, 11. ambrosii II Ph 143, 111.
- roseus II Ph 137, 36. 145, 142.
- rostra I 551, 23.
- rotunditas I 255, 23. 256, 9. II 28, 7.
- rubere II Ph 144, 128. 132.
- rubescere II Ph 137, 35.
- rubigo *cf.* rob-rubor II 74, 24.
- rudimenta iustitiae I 388, 19. uirtutis I 371, 20.
- rudis I 14, 20. 88, 2. 101, 2. 401, 16. litterarum II M 198, 13. rudibus paene uerbis II 4, 2.
- ruere quacumque improbitas prouocari I 551, 8. cupiditate in uenena et in ferrum ruente I 76, 6. in uoluptates corporis I 193, 4. *sim.* I 565, 6 (audivissime).
- ruina maiore ceciderunt II M 172, 12. ruinae I 108, 19.
- ruinosus I 590, 21.
- rumor populi I 198, 20.
- rumpere pacem II M 177, 20. rumpitur uita in medio cursus sui spatio II 14, 16.
- rursus *saepe, uelut* I 10, 2. 27, 10. 128, 8. 145, 5. 289, 5. II 20, 17. 32, 7. 39, 8. 58, 7. 124, 14. M 181, 9. 188, 7. 205, 22. *codd. quid. uel omnes* rursum I 51, 2. 160, 21 (russus V). 572, 1. 303, 2. 334, 10. 616, 16. 634, 5. 651, 7. II 22, 2. 86, 8. 87, 3. 99, 5. 122, 15. 127, 2. *al.* deinde rursus I 313, 6. II 122, 5. *abundat apud uerba (quae* *cf.)* recidere reddere redire resol-uere restituere reuerti.
- rutilus II Ph 145, 139.
- Sabbati dies I 629, 9. in sabbato I 717, 27. sabbatis non uacare I 343, 6.
- sacellum I 78, 9.
- sacer: scriptura sacra I 285, 17. 406, 6. sacrae litterae I 704, 3. 755, 11. ueritatis I 228, 2. uoces (= scriptura sacra) I 158, 19. prophetarum I 297, 18. res I 112, 2. carmina I 20, 5. publica sacra I 81, 11. *cf. Indic. rer. sacra.*
- sacerdos: sacerdotes maximi II M 215, 4. *femin.* I 91, 13. 427, 7. II Ph 138, 57.
- sacerdotium augurale I 58, 8. maximum (*in ecclesia Christiana*) I 395, 10.
- sacramentum I 302, 3. 402, 19. 406, 12. 660, 19. caeleste I 426, 6. crucis I 724, 7. dei I 409, 14. 509, 8. diuinum I 107, 1. 608, 1. 652, 22. hominis I 174, 18. 454, 14. 590, 15. 596, 13. II 62, 1. ignis et aquae I 145, 18. mundi I 590, 15. natiuitatis suae (*sc. hominis*) I 272, 20. diuinae religionis I 421, 2. uerae religionis I 5, 2. 295, 12. ueritatis I 165, 9. 320, 2. uirtutis II 61, 16. sacramenta Iudaicae religionis I 343, 9. inuiolati cubilis I 748, 8.
- sacrare: non sacranda, sed execranda I 687, 11.
- sacrarium dei I 148, 1. caelestium litterarum I 756, 2. ueritatis I 590, 11. sacraria I 696, 3.
- sacrificare *alicui* I 97, 14. 666, 17. *al.* non alieno, sed suo cruore I 81, 16. dapibus II M 185, 5.

sacrificium uerum dei I 733. 21. *cf.*

Indic. rer.

sacrificuli (reges) I 463, 9.

sacrilegium I 85, 9. 109, 3. 110, 14.

111, 6. 10. 22. 113, 20. 114, 1. *al.*

sacrilegus I 43, 4. 111, 19. 112, 1.

5. 114, 5. *al.* sacrilegae litterae I 411, 8.

sacrosanctus I 558, 19.

saecularis uita I 378, 22. 448, 16.

722, 20. imperitia I 474, 24. saeculares prophetae I 630, 18.

saeculum *sensu spatii temporis*: hoc

saeculo I 654, 16. priore II 126,

5. ueterum saeculorum status I

424, 2. ueteribus saeculis I 661,

1. tot saecula I 62, 10. 654,

12. omnia I 379, 11. multis

post saeculis I 138, 15. *de aeternitate*:

ut pacem in saeculum confirmet (deus) II M 237, 10. (deus)

solus a saeculis fuit, ut erit in

saecula I 313, 18. = *tempus quoddam cum omnibus suis rebus*: conueniens deo pium saeculum I 46,

1. uetus illud saeculum I 419, 10.

aureum saeculum *cf. Indic. nomin.*

s. Saturnus. — saecula = *tempora mundi, mundus*: propinquante saeculorum fine I 610, 23. *item* hoc saeculum (= hic mundus) I 492,

11. 631, 24. 714, 1. *item* saeculum (*om. hoc*): (adpropinquante saeculi termino) I 301, 9. 755, 23. 757,

21. ex hoc terrestri saeculo (in hoc mundo) I 630, 14. — hoc saeculum = *hic mundus cum peruersitate et malitia sua*: (iniustum hoc saeculum) I 585, 29. 380, 11. 655,

8. docti (et principes) huius saeculi I 401, 6. 402, 21. *item* saeculum (*om. hoc*): saeculi minae atque terrores I 546, 4. eloquentia

saeculo seruit I 401, 8. triumphato

saeculo I 748, 1. cum suis terro-

ribus II M 189, 24.

saepe: quam saepe —! I 18, 4. (saepe—saepe II 157, 2.)

saepenumero I 96, 8.

saepimenta corporis II 13, 4.

saepire custodia I 108, 18. 141, 24-

se latibulis II 8. 1. diuinis oculis

nihil saeptum est I 168, 19.

saeptum II 33, 1. 34, 19. *plur.* II

36, 4. saepta grauis huius corporis

II 53, 14.

saeuire: ad saeuendum feras natas

esse II 23, 23. si senserint serui

dominum suum saeuire II 116, 2.

per totum orbem ferreis dentibus

saeuit I 434, 10. bellum (fames

bella *al.*) I 76, 6. 122, 5. 126, 19.

334, 10. 637, 4. hieme saeuiente

II M 191, 3. 225, 4. in *aliquem*

I 69, 18. uis furoris in cerebrum

II 32, 11. uirus in eum II M 234,

10. aduersus *aliquem* efferate I

470, 2.

ad saeuitiam ferae gignuntur I 704, 9.

saeuus: tempestas I 97, 4. II 74,

21.

sagina I 483, 13.

sagittarii II M 221, 1.

salaciora animalia II 49, 14.

saltator II M 194, 4.

saltatu inhonesto tripudiant I 87, 8.

saltem (-im) I 233, 4. 253, 6. 369,

15. 382, 2. 701, 22. II M 199, 18.

saltum capere (= salire) II 48, 16.

saltus (*locus*) II 5, 12. Ph 139, 68.

saluare I 329, 18. II 75, 14.

saluator I 311, 3 (*cf. salutaris*). 312,

1. 713, 21.

salubritas praeceptorum I 423, 2.

salubriter I 286, 2. 396, 18. 536, 14.

II 157, 23.

- salus: saluti esse *alicui* I 383, 19.
 22. *sensu ecclesiastico saepe*: (Christum) pati pro salute multorum I 349, 5. una salus in hac doctrina posita I 272, 1. portus salutis *cf.* portus. spes uitae et salutis I 396, 11. 761, 1. agitur de uita et salute I 396, 12. uia salutis I 311, 10.
 salutare II Ph 146, 152. eum quasi regem I 350, 11.
 salutaris I [4 adn. § 13.] 304, 14. aqua I 671, 14. maxime salutare II 129, 3. Iesus Latine dicitur salutaris siue saluator I 311, 3.
 salutifer I 311, 4.
 saluus: qui saluos (nos) facit I 735, 13. salua *aliqua re* I 103, 2. 461, 19. 492, 15. II 130, 16.
 sanare I 33, 16. 68, 2. 538, 7.
 sanatio I 749, 7.
 sancire (legem *sim.*) I 345, 10. 518, 8. II 111, 5 (*alicui*). sibi I 417, 8. 510, 9. sacramento ignis et aquae nuptiarum foedera I 145, 19. de religione ita sanxit I 59, 14. sanctum est ut I 689, 23.
 sancte uidere alienam mulierem I 576, 10. sanctissime iurare I 38, 1. (sanctificatio II 157, 10.)
 sanctio [II M 233, 11. 16.] haec fuit prima eius sanctio sanctae religionis restitutae II M 201, 9.
 sanctitas I 498, 7.
 sanctus: nihil sancti habere I 736, 10. sancti I 760, 1. sancti uiri I 12, 12. 471, 14. sanctissimus adulescens II M 193, 19. [sanctissime imperator I 668 adn. § 11.] *cf.* ciuitas litterae religio scriptura.
 sane I 7, 24. 33, 17. 403, 2. 510, 16. *al.* quanto sanius faceret I 244, 9.
 sanguinarius I 81, 21. 434, 2.
 sanguis: efferitas a Romano sanguine aliena II M 182, 19. addixit sanguinem suum (= liberos suos) uel ad seruitutem uel ad lupanar I 559, 10. *cf.* cruor inquinare.
 sanitas I 87, 20. 331, 7.
 sanus: sani et sobrii II 32, 1. sanis ac patentibus oculis I 176, 6. homo sanus iustus I 576, 13.
 sapere I 7, 19. 200, 21. 277, 2. 278, 21. 279, 2. II 10, 14. *al.* in sapiendo I 279, 3. ut in hoc plus sapiant II 80, 8 sapere id est ueritatem quaerere I 125, 4. nihil (nisi terram bonaque) I 480, 9. 483, 2. 512, 5. si quid (sapimus) I 82, 9. 429, 4. *cf.* sentire.
 sapiens *cf.* *Indic. rer.* — *abl.* sapiente I 741, 15. sapiens (*neutrum*) ex bruto numquam potest oriri I 136, 14. in ueritate sapientior I 400, 12.
 sapientia *cf.* *Indic. rer.*
 saporem capere II 36, 13. trahere II 36, 17.
 saporae merces I 227, 16.
 sarcinae I 585, 7. II M 183, 13.
 sata II 100, 21.
 satelles *fem.* II Ph 137, 33. satellites diaboli I 163, 6. 695, 19. II M 189, 24. inipiae iussionis I 434, 16.
 satiare oculos suos I 558, 6. satiatus epulis I 83, 7. uita I 114, 1. satietas I 205, 10. 614, 20. usque ad satietatem uentris I 434, 3. in pudicorum luminum I 73, 19.
 satiricum carmen I 108, 7.
 satis I 26, 7. 533, 12. *al.* unius testimonium satis non sit II 125, 7. quorum testimonia nobis satis sunt II 123, 17. satis est *c. infin.* *praes. act.* I 100, 1. 262, 7. 384, 13. 419, 20. II 61, 10. *c. infin. praes. pass.* I 711, 9. satis sit *c. infin. perf. act.* I 256, 23. nobis

- satis est quod—confessus est I 28, 2. nec satis fuit quod — redderet, nisi etiam — suscitaret I 331, 5. (non) satis est si *c. coniunct.* I 473, 3. 748, 6. II M 185, 14. satis est homini ad prudentiam, si — intellegat I 114, 21. nec satis fuit ad ultionem quod II M 177, 5. nec satis putant si moriantur I 726, 2. satis huic parti faciamus I 581, 21. religioni atque officio suo satis facere I 580, 12. cui satis fieret II M 208, 15. ut pro (facinore suo satis faceret hosti) I 441, 18. II M 212, 7. *sensu ecclesiastico*: satis deo facere I 348, 1. 571, 14. satis facere deo I 440, 11. *item om.* deo I 580, 7. 728, 11 (uenia satis facientibus non negatur). — satius est *c. infin. praes. act.* I 109, 15. 575, 15. *item* non satius est —? I 81, 20. *item* quanto satius est (sit) I 468, 2. 492, 9. 692, 10. non satius fuerat —? *c. acc. c. inf.* I 707, 9. satius est ut se—contineat quam—corrumpat I 559, 21.
- satisfactio II 122, 19.
- sator omnium deorum Saturnus I 94, 2.
- satura: Pescennius Festus in libris historiarum per saturam refert I 81, 1.
- saturari I 303, 5. 333, 6. 702, 18. II 110, 13. cibo caelesti I 671, 13. annis I 50, 9.
- scaena (= theatrum) I 742, 14. *item* scaenae I 560, 3. scaena (= pars fabulae) primarum scaenarum actiones II 156, 11. scaena secunda II 156, 8. scaena (= insidiae) conponitur II M 207, 13.
- scaenici ludi I 561, 16. artes I 562, 6.
- scapulae II 21, 5. 37, 2.
- scatere II M 211, 20.
- scelerate: sceleratius I 70, 1.
- sceleratus I 79, 10. sceleratius I 427, 16. magis scelerati I 431, 21. sceleratissimi I 436, 8.
- schola I 189, 6. 221, 20. 404, 3. 624, 12. 676, 7. II 72, 1. 83, 4.
- sciens *cf.* scire.
- scientia *cf.* *Indic. rer.*
- scilicet I 19, 19. 35, 2. 56, 9. 57, 10. 69, 3. 72, 12. 114, 2. 118, 10. 143, 1. 454, 5. 426, 16. *al.*
- scindere I 360, 15. II M 224, 11. scinduntur montes I 760, 7. populus dei scissus est I 394, 13.
- scintilla: cuius (ueritatis) ille ne scintillam quidem unam uidisset aliquando I 405, 15. scintillae luminum II 31, 14.
- e scirpo imagines I 80, 2.
- scire *absolute* I 186, 23. deum I 270, 8. 499, 11. 649, 6. 749, 23. uirtutem I 271, 6. militiam, rem publicam II M 195, 17. ex I 431, 16. *c. inf.* I 431, 16. scit quia—est (*pro acc. c. inf.*) I 564, 13. sciens esse debet I 187, 2. sciens *aliquid* I 509, 8. 573, 2. dominum II M 184, 8. *c. gen.* I 116, 23. 607, 1. 700, 26. = uolens I 165, 2. 337, 19. 532, 21. 583, 15. 599, 23. 708, 4. prudens et sciens I 103, 22. 527, 6.
- sciurus: daemones grammatici dictos aiunt quasi *δαίμονας* id est peritos ac rerum scios I 163, 13. eos prudentes et scios mendacia defendenda suscipere I 256, 18.
- scortum I 544, 22.
- scribere: *de scripturis* scripsit scriptum *cf. ad* I 14, 18. 42, 47. — libros *ad aliquem* I 20, 11. 150, 2.

- eandem materiam mordacius I 405.
 22. ut scriptum legimus II M 173,
 9. scriptum inuenitur apud Esaian
 I 351, 10. in Graecis scripturis I
 294, 14. in Deuteronomio (Moyses)
 ita scriptum reliquit I 345, 2. po-
 pulum heredem I 73, 1. animalia
 scribebantur (*a censitoribus*) II M
 198, 20.
- scriptitare I 21, 3.
- scriptor satirici carminis I 108, 7.
 elegiarum I 124, 4. caelestium
 hymnorum I 713, 15. diuinorum
 hymnorum I 298, 1. antiquarum
 rerum I 45, 5. 148, 17.
- scriptum: scripta caelestia I 741, 8.
- scriptura = scriptura sacra: I 364,
 15. 412, 8. *item* scripturae I 722,
 2. II M 174, 3. 186, 20. eorum (*sc.*
Iudaeorum) I 719, 22. quaedam
 Graecae scripturae (*sc. sacrae*) I
 294, 13. scriptura sacra I 285, 17
 (sancta *BH*). 406, 6. sacrae scri-
 pturae I 722, 19. arcana sacrae
 scripturae I 629, 7. scriptura sancta
 I 401, 6. scripturae sanctae litterae
 I 364, 6.
- scrutari I I 141, 1. 630, 18. II 7, 4.
 M 217, 8.
- scrutator rerum futurarum II M
 184, 7.
- sculpserunt de marmore I 693, 5.
- scurra I 247, 11.
- scutarius II M 195, 14.
- scutum *cf.* gladius.
- se (sui sibi): *pro formis pronominum*
 ille is ipse: haec (uirtus) hominem
 sibi reddit I 552, 17. ut (uirtus)
 uoluptatem egredientem fines sibi
 datos coherceret I 556, 17. cum
 faceret (Homerus) in muris adsi-
 dentem Priamo Helenam cunctos
 Graeciae principes recognoscere,
 solos autem se fratres suos requi-
 rere I 34, 15. uiperam ferunt exu-
 stam in cineremque dilapsam mederi
 eiusdem bestiae morsui. quanto
 melius fuerat eam prorsus non esse
 quam remedium contra se ab ea
 ipsa desiderari II 102, 1—4. *cf.*
etiam quae postquam uitae iam
 mille peregerit annos ac se reddi-
 derint tempora longa grauem II
 Ph 139, 60. *cf.* propter (se). *gene-
 tius* sui *pendens a substantiuo*
 I 6, 5. 55, 22. 111, 7. 121, 18. 350,
 2. 414, 8. 454, 25. 457, 13. 469,
 18. 552, 13. 565, 11. 600, 23. 621,
 19. 21. 623, 16. 691, 14. 697, 2.
 749, 2. II 8, 5. 117, 8. 127, 12.
 Ph 146, 168. [M 230, 7.] — se sibi
*pro pronomine reciproco cf. reci-
 procum et inuicem mutuus.* —
formae se sibi *coniunctae cum
 formis possessiui* suus: suis per se
 uiribus niti I 199, 3. omnes ani-
 mantes suis ex se pellibus texit
 (deus) II 7, 9. qui suo sibi gladio
 pereunt I 267, 2 (*cf. Terent. Ad.
 V 9, 35*). qui deo—sua sibi opera
 praetulerunt I 115, 12. *cf.* semet
 (sibi)uelle. sese II Ph 146, 155.
- secabilis I 706, 25. II 85, 20.
- secare: secuit I 126, 1. sectis umeris
 I 81, 16. 689, 7. secant (*medici*)
 II M 210, 9.
- secedere: secedit anima I 620, 3. se-
 cessurus orandi gratia I 334, 2. a
 potioribus uicti secedunt I 395,
 11. secedere ad *aliquem* I 343, 10.
 adeo longe ab hominibus secessit
 humanitas I 557, 18.
- secernere se ab *aliquo* I 518, 13.
- secessus animae I 620, 6.
- secretarium II M 188, 24.
- secretus: intra conscientiae secreta I

347. 16. secreta mentis diuinitati patent I 132, 18.
- secta I 139, 6. 184, 8. 12. 185. 10. 11. 218, 15. 220, 16. 394, 19. 444, 4. 587, 19. 606, 12. 16. 607, 7. 701, 6. 11. 702, 4. II 4, 11. 70. 15. 94, 2. [M 212, 15.] omnes mendaciorum sectae I 396, 21.
- sectari I 238, 21. 320, 12.
- sectator I 380, 8. 384, 19. 424, 13. 640, 1. 743, 10.
- secundum *c. acc.* I 143, 22. 170, 11. 343, 13. 350, 8. 519, 6. 10. 661. 18. 751, 17. *al.* secundum naturam I 195, 15. 20. 550, 16. *cf.* caro. secundum fidem omnia litteris mandare II M 236, 13.
- secundus: secundo populi rumore I 198, 20.
- secure: securius I 425, 14.
- securis: in nomine uicennalium securam alteram (prouinciis) infixit (*coni.*, *aff- cod.*) II M 208, 12.
- secus: quod sit secus I 748, 19. quod longe secus est I 582, 9. II 49, 2.
- sed: sed enim I 748, 23. II M 177, 20. sed et I 6, 21. 86, 1. 296, 5. 332, 5. 387, 16. 687, 6. 756, 9. II 100, 17. *al. cf. etiam* non (tantum — sed et). — sed tamen I 14, 18. 23, 5. 53, 3. 100, 4. 111, 20. 121, 6. 123, 16. 294, 14. 309, 5. 316, 10. 368, 16. II 26, 13. 98, 3. *al.*
- sedare famem I 434, 3. sitim I 5, 19. sedato animo esse II 113, 16.
- sedatio I 498, 10.
- sedere: sedet iudex I 548, 20. qui si iudices sedeant I 427, 18. *item* sedebat ipse II M 188, 1. sedere in tenebris I 367, 4. ad pedes *alicuius* I 32, 16. ad dexteram dei I 721, 14.
- sedes (*pars corporis*) II M 211, 7. 18.
- seductio corporis animaeque I 156, 1.
- sedulo I 583, 6.
- se segregare ab *aliquo* I 370, 4.
- semel: semel per singula tempora mensum II Ph 137, 27. uno semel impetu I 260, 16. 411, 13. *sim.* II 39, 4. semel = semel in perpetuum I 210, 21. 440, 20. II 13, 4. 17, 2. 118, 25. bis, semel (= primum) — deinde I 313, 5. non semel I 126, 8. 230, 11 (*sed saepius*).
- semen genitale I 152, 3. masculinum II 43, 12. 46, 3. uirile II 44, 9. 18. femininum II 43, 12. 46, 3.
- semina = atomi *cf. Indic. rer.* atomi.
- ex pari semente II 45, 6.
- semet I 108, 21. 253, 24. 609, 11. 711, 5. suimet II M 234, 19. [sibimet II M 213, 2.]
- semibarbarus II M 194, 9.
- seminales uenae II 43, 10.
- seminare I 738, 5. religionem per orbem terrae I 92, 11. *sim.* I 301, 22. 376, 2 (et uerbis et exemplo). 690, 22.
- seminatores fallaciae I 406, 19.
- seminium II 43, 7.
- semipede adiecto II 156, 16.
- semisse addito II 156, 15.
- semita I 516, 16. animi I 272, 14. sensuum I 266, 4. 711, 15.
- seuium eundem reddidit I 65, 5.
- semiustus I 328, 4.
- sempiternus est deus I 586, 26. sempiterna mors I 36, 23. 72, 4. 282, 23. 377, 10. 556, 19. *al.* poena I 27, 14. supplicium I 173, 2. uita I 143, 3. 207, 25. II 63, 8. in sempiternum I 408, 3. 613, 4. 760, 12.

senatus deorum I 35, 4.

senectus: Academia tamquam senectus philosophiae I 188, 19. (dilatantis) mundi (ultima) senectus I 630, 21. 757, 19.

sensibilis *sensu actiuo*: alterum sensibile est, alterum caret sensu I 135, 24. *item* I 100, 18. 119, 15. 16. 18. 20. 120, 3. 5. 147, 8. 264, 20. 511, 20. 595, 3. II 54, 15. deum—sensibilem. sensibilem autem dico non quod ipsum sensum accipiat, sed quod in sensum mittat I 713, 4; *cf.* αἰσθητόν I 287, 3.

sensim II 48, 1. 58, 17.

sensus: (quinque) sensuum uoluptates I 555, 15. 710, 13. partes linguae saporem subtilissimis sensibus trahunt II 36, 17. sensu auctus I 119, 21. sine sensu esse I 119, 17. tamquam sit (fortuna) in aliquo sensu (= *sensum aliquem habeat*) I 267, 17.

sententia: in eadem sententia esse I 610, 5. II 83, 5. ex animi sententia II 96, 17. sententias (*iudicum*) uendere I 404, 9. 736, 18. in senatu deorum primae esse sententiae I 35, 4. sententia uincere II M 186, 24. sententiam dicere de I 179, 19. ferre de I 64, 1. 192, 10. 220, 1. 246, 7. sententia de his in absolutionem ferri non potest I 649, 3. uelut sententiae loco pronuntiat I 189, 3. sententia capitalis II M 235, 14. sententia in peccatores data I 158, 14. sententias mortis crucisque dare aduersus *aliquem* I 366, 3.

sentire *absolute* (= sensum habere) I 100, 20. 22. 24. 101, 21. *al.* dolorem de (= *ex*) I 589, 17. hi quos tempora nostra senserunt II M 182, 17. incipit uulnus non sen-

tire medicinam II M 210, 16. animalium fabricam a non sentiente formari potuisse II 91, 4. sine perito ac sentiente rectore II 94, 10. sentiens poenae I 649, 11. unum sentire omnes oportet I 190, 18. *c. neutro plur.* (uelut praua) I 7, 1. 184, 8. 190, 22. II 70, 17. aliud II 73, 5. aliter II 70, 7. M 186, 1. egregie sapienterque I 109, 19. quod (*pro acc. c. inf.*) I 432, 8. sentire et sapere *cf. alliteratio.*

sentis: *plur.* I 381, 1. 486, 3. 537, 18. 738, 2.

seorsum (-us *SH*) — seorsum (-us *SH*) I 120, 22.

septenarius numerus I 629, 10.

septennis II M 236, 2.

septentrio I 143, 10. 18. II 100, 3.

septentrionalis I 143, 16. 19. 635, 10.

sepulturae mandare I 50, 27. *cf. etiam Indic. rer.*

sequella I 600, 14. II 15, 2.

sequi: sequens *aliquem* (*aliquid*) I 381, 10. 604, 8. 616, 24. *al.* sequentes posteri I 693, 4. sequentia I 750, 1. II 17, 1. secutus *aliquem* (*aliquid*) I 17, 15. 59, 12. 63, 25. 73, 8. 149, 20. 156, 6. 496, 2. 628, 17. 671, 22. 713, 3. secutis temporibus II M 177, 13. sequitur ut I 151, 24. 219, 15. 397, 1. 498, 19. 617, 16. 627, 21. 733, 20. II 38, 16. 104, 21. sequebatur ut I 750, 4. II 17, 3. sequetur ut I 189, 7.

serena pax II M 172, 7.

serenant frontem II 79, 5.

serere (seui) uineam I 161, 1. ad serendos liberos I 681, 16. deus a se ipso satus I 680, 13. maturitas animalium serendorum I 152, 2. serendarum animarum ratio II 60, 5.

neque ex utroque (sc. *patre et matre*) neque ex alterutro seruntur animae II 60, 2. serentur discordiae I 635, 4.

serere (serui): hi incesti spiritus serunt ac miscent falsa cum ueris I 168, 5. *an fort. a superiore uerbo?*

sericum I 578, 14.

series temporum I 285, 11. 301, 20. serio I 87, 21. 247, 13.

serius I 108, 8. 175, 9. 268, 5.

sermo cf. Christus.

sero II 121, 10. M 172, 14 (*coni.*).

serius I 4 adn. § 15.

serpens I 169, 17. 550, 18. (*diabolus*) I 694, 14. 695, 2. serpentes I 416, 6. 10. II 101, 19.

serpit ulcus latius II M 210, 9.

serra I 308, 1.

serua I 568, 6. 748, 9.

seruare officium I 614, 13.

seruulis uestis II M 227, 28.

seruire decretis I 124, 9. deo I 157.

3. 168, 12. 201, 4. 5. 440, 4. 578,

23. nutibus dei I 168, 12. religi-

oni(bus) I 25, 7. 123, 15. 204, 6.

10. 247, 1. terrae II 63, 8. libri

seruiant ueritati explicandae I 107,

20. aqua seruit animantibus ad

usum bibendi aut lauandi I 119,

4. uentri (et Veneri *sim.*) cf. uenter.

seruitium I 285, 18. 304, 5. 417, 3.

759, 10. II M 196, 17.

seruus: latro seruus I 113, 1. serui

publici I 127, 1. dei II M 172, 9.

175, 5. 215, 14.

sesquipede adiecto II 156, 17.

sestertiis octo I 259, 8.

seta II 24, 22.

seu cf. siue.

sexus alter I 30, 5. 11. 17. femini-

nus I 30, 13. 63, 14. feminae I

63, 21. infirmus I 41, 2. 441, 19.

infirmas sexus I 439, 17. discrimen uel sexus uel aetatis I 5, 5. omnis aetas et sexus I 498, 7. <homines> omnis sexus et generis et aetatis I 488, 15. *sim.* I 440, 3. II M 188, 17. amputato sexu I 81, 14. *plur.* I 30, 1. 62, 2. 63, 18. 565, 3. 567, 8.

si cf. autem *condicionalia* forte indecens longus mirari mirus parum res satis tamen tum tunc.

sic *paene abundat*: si laetitiae nomen aliud indiderunt, sic aegritudini aliud uocabulum tribui congruebat I 539, 2. sic—quasi (= ut) I 140, 19. sic—tamquam I 744, 9. II M 188, 25. — cf. (sic)esse sicut.

siccare *transit.* I 160, 20. II 33, 5. *intrans.* I 589, 5.

sicubi I 23, 6. II Ph 139, 68.

per siccum gradi I 302, 12. 631, 8.

sicut (sicuti): quod si est uerum, sicuti est I 29, 18. illi, sicuti erant armati, permixti sunt I 76, 25. sicut—ita I 143, 14. 22. 144, 7. 207, 22. 237, 19. 282, 19. 496, 17. 497, 7. II 34, 20. 43, 9 (ita et). *al.* sicut—sic I 14, 23. 143, 7. 282, 3. 294, 4. 724, 27. 734, 3. 728, 1. II 21, 9. 11. 116, 7. *al.*

sidus: (deus) solem cum ceteris sideribus induxit I 669, 13. et septem stellae quae non occidunt et septem sidera quae uocantur errantia I 629, 12.

sigillum = *paruum signum*: I 591, 15. parua quaedam sigilla I 110, 21. *anuli* II M 200, 15.

signare II 36, 12. 22. Ph 146, 154. signabuntur ab eo tamquam pecudes I 639, 10. signata (sc. *cruce*) frons I 385, 3. fastos I 494, 5. omnia diuinæ litterae signata con-

- seruant I 305, 6. coronam (Ariadnae) inter astra signauit I 682, 15. = *significare, ostendere*: quod optime poeta signauit I 98, 8. totam rationem breui circumscriptione signemus I 603, 1.
- [signifer orbis I 160, 4.]
- significanter I 509, 8. significantius I 498, 15. 572, 9.
- significantia I 377, 20. 380, 3. nomen I 391, 2.
- significare gestu I 674, 3. nutibus uoluntatem suam I 516, 12. huius circumcisionis figura erat significans nudandum esse pectus I 347, 10. domum Iuda non Iudaeos significat (Hieremias) I 366, 8. lignum crucem significat (Hieremias) et panem corpus eius I 358, 4.
- signum = *crux*: signum ueri et diuini sanguinis I 384, 10. passionis I 385, 1. 724, 28. immortale I 386, 5. II M 184, 10. (hoc) signum I 384, 14. 385, 7. 724, 25. 26. signum caeleste (= *monogramma Christi*) II M 223, 18. splendentibus signis astrorum I 142, 20. signa imbrum futurorum ac tempestatum I 186, 15. signa et prodigia facere I 639, 3. signa *militaria* II M 202, 24. 204, 10.
- silere uentum iussit I 334, 11.
- silix II 86, 2. 5.
- similis: non est similis comparatio animalis et mundi I 121, 6. simili modo I 118, 24. II 127, 1. similiratione qua II 54, 12. *c. dat.* I 18, 15. 23. 32, 1. 46, 13. 100, 16. 19. 117, 11. 152, 18. 189, 5. 202, 10. 243, 8. 256, 2. 282, 13. 18. 309, 3. 316, 11. 373, 18 (simillimus). 505, 18. 511, 11. 17. 543, 15. 553, 18. 604, 4. 611, 15. 651, 9. [668 adn. § 16.] 689, 15. 752, 18. II 19, 23. 20, 5. 21, 14. 28, 6. 29, 2. 30, 22. 44, 7. 19. 45, 11. 55, 21. 56, 5. 75, 17. 77, 25. 78, 20. 90, 17. 118, 6. 119, 6. *c. dat. substantiuorum I declinationis* I 486, 17. 505, 14. 16. II 55, 279, 18. M 234, 9. *c. genet.* ueri I 46, 21. 182, 20. 246, 22. 505, 21. 654, 9. II 50, 13 (similior). 54, 6. 92, 20. ueritatis II 89, 16. sui I 129, 11. II 117, 13. 118, 15. similimus suorum I 246, 13. simulacris hominum plane similibus I 108, 5. magistri sui II M 216, 5. ferociae ac magnitudinis suae II M 197, 5. similiter I 351, 14. 365, 12. 393, 11. 594, 6. 611, 11. ueri similiter I 692, 26.
- similitudo: in similitudinem *alicuius rei* I 152, 4. II 33, 11. similitudines in corporis filiorum sic fieri II 44, 16. ueri similitudo I 255, 5. II 73, 10.
- simplex = *unus, singuli*: II 34, 8. uel de simplici duplex uel de duplici simplex II 34, 21. unus et simplex II 34, 3. 6.
- simpliciter confiteri I 64, 17.
- simul: *uniuersa simul* I 537, 2. = *una*: leones et uituli ad praesepe simul stabunt I 660, 11. et simul I 412, 21. et (= etiam) — simul II 83, 15. simul et I 410, 4. 468, 10. II 4, 17. 21, 10. M 183, 10. 192, 9. simul et—et— I 131, 2. 338, 8. 394, 1. 375, 13. 478, 8. II 7, 24. 33, 10. M 180, 1. et—simul—et I 118, 12. [602 adn. § 5.] II 75, 25. et—et—simul II 33, 8. operam simul atque industriam perdiderunt I 2. 10. simul ac II 29, 12. neque—et—simul atque I 2, 10. simul

- cum (*c. abl.*) I 103. 22. 490, 13. 499, 15. 536, 10. 619, 19. II M 187, 19. cum filio simul et patrem colit I 394, 9.
- simulac coepit I 75, 15.
- simulacrum a similitudine nomen accepit I 100, 18. *sim.* quidquid simulatur I 175, 4—7. simulacrum non corporis, sed mentis ac morum I 72, 9. deus fecit sibi ipse simulacrum sensibile atque intellegens I 147, 8. simulacra diuinitatis ac numinis I 169, 10. mimi simulacris (adulteriorum) erudiunt ad uera I 560, 15. — simulacra (*deorum*) saepe, *cf. Indic. rer.*
- simulare = simulacro effingere I 175, 6. imitatione I 117, 16. — *translate* simulatum nomen I 129, 1.
- sin I 121, 13. 123, 5. II 85, 19. sin aliter I 242, 9. sin autem I 492, 16. 550, 6. II 53, 2. sin minus II M 196, 25. sin uero I 373, 20. 518, 18. 541, 6.
- sine ira esse II 123, 11. sine sensu I 119, 17. non sine causa I 440, 6. 452, 7. 476, 15. non sine flagitio I 33, 15. malo suo I 368, 17. — sine ulla *re* I 2. 17. 5. 4. 15, 18. 598, 1. 614, 24. 651, 22. *al.* — *cf. aliquis.*
- sinere: sineris (*coni.*, sinueris *T*) I 727, 16. *c. acc. et inf.* I 727, 16.
- singularis = unus: regimen singularis imperii I 634, 5. unius singularis (hominis) appellatio I 593, 16. singularis deus saepe, *cf. Indic. rer.* deus. — singularis rerum conditor I 398, 4. clarissimum ac singulare lumen (sol) I 114, 11 (*cf. I* 446, 24 unicum lumen. I 144, 7. sol licet sit unus *eqs.*). — nouus ac singularis II M 178. 22.
- singularis numerus: Maxentianus = milites Maxentiani II M 224, 12. *cf. congruentia numeri.*
- singuli: uniuersi per singulos (= singillatim) interimus I 151, 17. *de duabus rebus* I 491, 12. II 32, 6. sunt singularum singuli libri I 23, 1. *sim.* I 10, 25. singuli quique coetus I 396, 14. singula quaeque (membra) I 149, 16. 150, 13. 231, 16. singulis quibusque (moribus) I 228, 15. 516, 13. in singulis quibusque fingendis II 22, 16.
- sinister: sinistra I 487, 5. II 43, 14. 44, 4. 46, 3. [= sinistra manus I 130 adn. § 2.] sinistrae II 34, 9. sinistro uersus I 187, 25. sinisterior I 735, 9. II 43, 12.
- sinuosis flexibus II 26, 3.
- sinus: concauo sinu II 37, 7. per cauos sinus II 29, 1. sinus caeli I 256, 1. cordis II 34, 18. linguae II 36, 1. lunae I 254, 7. (*terrae Sabaeae*) II Ph 140, 82. (*mulieris*) I 39, 14. quae doctrina non in corde philosophi, sed in sinu metricis est nata I 224, 8. Tutinus in cuius sinu pudendo nubentes praesident I 78, 1.
- siquidem *c. indic.* I 4, 16. 8, 2. 13. 14. 23, 9. 53, 2. 62, 16. 79, 4. 14. 84, 12. 91, 2. 106, 5. 110, 14. 115, 16. 133, 20. 149, 9. 165, 12. 169, 19. 190, 12. *al. in uol.* I fere 60 locis. II 23, 18. 54, 2. 58, 3. 60, 15. 87, 5. 91, 24. 95, 19. 98, 19. 122, 1. *c. coniunct.* I 533, 13. II 74, 20. [M 212, 16.] (*in orat. obliqua* I 574, 6. 609, 22. 754, 12. *in enunt. condicionali* I 600, 13.)
- sistere: mens colentis se ipsam deo uictimam sistit I 484, 4. uix cruor sistitur II M 210, 12.

sitienter I 95, 22.

sitire sanguinem I 426, 10. 558, 5.
modo pectus sapientiam sitiāt I
260, 19.

sitis: sitim I 5, 19. 415, 7. siti I
253, 5. 303, 7. 368, 3. 521, 23.
583, 18. 638, 11. II 76, 13. opum
inexplebili quadam siti flagrant I
583, 18.

situs (*subst.*) II 25, 8.

situs (*adiect.*) in *c. abl.* II 102, 10.

sive (seu) = uel: I 39, 1. 300, 4.
311, 3. 592, 7. 649, 4. 695, 3. *al.*
sive—sive— *c. indic.* I 56, 15
(seu—seu). 92, 12. 605, 19. II 53,
17. *item ter* II 53, 17. 24. Ph 146,
163 (<seu>—seu—sive). *septies (c.*
fut. II) I 17, 5. sive—sive— *c. con-*
iunct. I 207, 19. 488, 1. II Ph 145,
146 (seu—seu). id sive ita est, ad-
mirandum est —, sin autem non
est ita, tamen. II 52, 25. sive
—sive— *apud nomina* I 211, 17.
463, 8 (seu—sive). 562, 16. II 111,
2. Ph 140, 77 (seu—sive). II M
184, 14 (seu—seu). *item ter* I 55, 17.

socialis I 458, 6. sociale animal (*ho-*
mo) I 515, 16. 545, 6. 704, 8.

sociare I 745, 15. sibi principes I
690, 20. eam sibi in coniugium
sociavit I 682, 14.

societas humana I 69, 21. 416, 15.
515, 21. 518, 15.

socius: rem publ. talibus consiliis et
talibus sociis euertere II M 184, 1.

sol licet sit unus, unde solem esse
appellatum Cicero uult uideri I
144, 7. *eodem spectat* unicum lumen
(*cf. Buenemann.*) I 446, 24, sin-
gulare lumen I 114, 11. *proverb.*:
quid enim uideant qui solem non
uident? I 468, 11. tam pertinaces,
ut clarissimum solem sanis ac pa-

tentibus oculis uidere se negent I
176, 6. tam inuidi quam si uelint
deligare oculos aut effodere ceteris,
ne solem uideant I 257, 13. uox
nobis sole ipso clarius lumen osten-
dens I 272, 16. quid ergo non
diem noctem uocant, solem tene-
bras? I 462, 19. ne si solem qui-
dem ipsum gestemus in manibus
I 584, 8. nec solem mercede prae-
stamus I 260, 20.

in solacium perditionis suae I 164,
11. ut ex imagine solacium capiat
absentis I 100. 7. habituri sola-
cium de (= ex) I 462, 7. solacia
I 459, 18.

solidamenta corporis II 24, 11.

solidare I 618, 20. 748, 13. solidatus
I 140, 14. II 20, 20. 34, 7.

soliditas I 440, 7.

solidus: homo contra morbos II 15,
10. uoluptates I 486, 6. in solido
gradiens I 334, 7.

solitarius I 26, 12.

solitudo I [26, 11.] 67, 7. 302, 18.
prouincias ad solitudinem redigere
II 75, 3. solitudines I 640, 2. II
18, 6. desertae I 758, 16. II M
221, 8.

soliuagus I 253, 21.

solium paternum I 35, 17.

sollemnis: sollemnes ritus I 84, 14.
279, 20. sollemnia celebrare II M
190, 24. sollemnia nuptiarum II M
225, 3. sollemnis disciplina noui
testamenti II M 174, 7.

sollicitare *aliquem* precibus II M 227,
20. ad II M 207, 10.

sollicite I 436, 6. 439, 1.

sollicitudo II 11, 11. cum magna
cadendi sollicitudine I 491, 10.
sollicitudines I 531, 1. [sollicitudo
tua *titulus praesidis* II M 230, 8.]

- sollicitus: sollicita curatio I 67, 5.
solubilis (*codd. quid. soluibilis*) I 582, 21. 591, 4. 624, 16. 755, 5. II 15, 21.
soluere: in putredinem corpus soluitur II M 211, 14. uelut e somno soluti I 331, 8. solui militia II M 184, 20. soluto ac libero sensu I 142, 1. [soluere piaculum I 81, 5. uersura soluis I 134, 17 (*ex Terent. Phorm. V 2, 15.*)]
solum: in Hennae solo I 112, 16. solo defigere oculos I 99, 6. (membra) solo fixa II 19, 8. solo adaequare ciuitates I 368, 2. ad solum patrium reuerti I 719, 21. solum *pedis* II M 197, 14.
solus per se II 35, 6. sola nudaque uirtus I 2, 7. 581, 19. *cf.* non (solum, sed etiam). (solus) praeter. unus (et solus).
somniaire (uirtutem deum *al.*) I 195, 10. 232, 14. 259, 15. 446, 10. qui ea loqueretur quae nec aeger quisquam delirare nec dormiens posset somniare II 85, 1.
somnus: fortasse hoc illi in somnis Apollo aliquis nuntiauit I 407, 16.
sonus: modi sonorum II 35, 14. *translate* quamquam maiore uteretur sono I 201, 11.
sophia I 226, 18.
sopire I 4, 5. 10. 498, 3. 552, 20. 620, 12. [668 adn. § 11.] II 53, 6. 58, 1. 7. 23. 132, 5. Ph 142, 103 (*coni.*). M 191, 20.
sopor II 58, 9.
cum soporati sumus II 110, 10.
ab his sordibus Minerua ascendit in caelum I 70, 21.
sordidare I 327, 11. 468, 3. II 132, 15.
sors: terra in sortem tertiam uenit I 41, 15. qui ad huius uitae con-
- dicionem pari sorte uenerunt I 447, 15. sors hominis I 707, 6. (animalium) II 14, 3. [librum (*Sibyllae*) cuius sortes... I 22, 19 adn.]
sortiri de tunica I 350, 14. 718, 7. regnum I 41, 16. 42, 14. immortalem condicionem I 613, 17. *sim.* II 28, 3. 63, 6.
sortitio I 41, 13.
spadones I 502, 12. II M 207, 18. 219, 18.
spargere: uisus in latum spargitur II 31, 8.
sparsim I 7, 13. 597, 21.
spatium: spatia caeli I 117, 7. (*solis*) II 100, 1. (*diei ac noctis*) I 143, 23. laboris et quietis alterna spatia I 118, 3. spatium dare irae suae II 116, 7. — *cf.* decurrere (spatium spatia).
species = *forma*: sub humana specie II 80, 4. caeli species ad utilitates uiuentium temperata II 91, 5. = *pulchritudo*: II 33, 8. 34, 2. 37, 9. = *imago rei*: in species proximas cogitatio declinat II 58, 17. = *imago somnii* I 128, 15. = *ficta species*: obtentu aliquo specieque uelata I 42, 13. specie tenus II M 215, 14.
specimen I 380, 10. 381, 13.
speciose II 75, 20.
speciosus II 9, 1. 21, 10. 48, 14.
spectaculum caeli I 557, 8. cum ingenti spectaculo et miseratione II M 236, 9. quis te in hoc spectaculum induxit I 200, 6. spectaculo esse I 682, 7. spectacula *cf.* *Indicer.*
quod spectat ad I 381, 4.
quam spectationem Trismegistus θεοπρίαν nominauit I 612, 23.

- spectator I 557, 16. II 104, 23.
 in specula sublimi constitutus I 102,
 2. in speculis esse II M 186, 22.
 speculari II 28, 4. M 235, 9.
 specularis lapis II 30, 12.
 speculator ac testis ~~omnium~~ I 548, 20.
 speculum II 29, 17.
 sperare *aliquid alicui* II 74, 8. *ali-*
quid de (= ex) I 408, 19. in *ali-*
quem I 356, 6. 721, 18. = expe-
 ctare (*malum*) I 746, 2. II 109, 18.
 spes: populus in spe constitutus (=
 Iudaei) I 426, 1.
 spina: I 380, 20. 381, 18. spinis co-
 ronatus I 350, 10. spina (*corporis*)
 II 19, 21.
 spinea corona I 380, 17.
 spirae II 42, 2. 17.
 spiramenta narium II 41, 13.
 spirare II 39, 9. dei munus est quod
 spiramus II 61, 4. omnia (uniuersa,
 cuncta) quae spirant II 22, 10. 25,
 3. 78, 2. 80, 9. anima qua spiram-
 us I 155, 3. quotiens fabre facta
 signa laudamus, uiuere illa et spi-
 rare dicimus I 603, 2. aura procul
 spirantis amomi II Ph 140, 88.
 spiritalis fistula II 39, 13. 40, 10.
 16. *sensu ecclesiastico* I 316, 16.
 376, 6. 492, 4. 600, 6. 651, 5. 715,
 12. arma I 386, 10. lauacrum I
 329, 15. spiritalia I 348, 22. 379,
 22.
 spiritus *cf. Indic. rer.* — = spiritus
 oris: II 50, 11. 13. 16. uentorum
 I 605, 3. uocalis II 51, 1. spiritum
 ducere II 33, 18. = uita: spiritu
 animari II 12, 2. in (sub) extremo
 spiritu I 623, 16. II M 221, 5.
 spiritum posuit I 360, 13. 718, 11.
 deponere I 382, 13. reddere II M
 197, 18.
 splendentibus astrorum signis I 142, 20.
 splenis (*nominat.; cf. Brandt, Ar-*
chiu. lexicogr. et gramm. lat. VIII
130) II 49, 3. *genet.* splenis II 49,
 15. splene I 537, 3. II 49, 7. 17.
 spoliū leonis I 681, 18. spolia ge-
 rere I 531, 4. deorum gestare I
 113, 18. spolia incruenta detrahare
 II M 217, 3.
 spondere I 743, 14. impunitatem ui-
 tiis suis I 234, 18. deus omnibus
 immortalitatem sponndit I 446,
 22. Erythraea (Sibylla) idem spo-
 ndit (= uaticinata est) I 647, 21.
 sponsa I 34, 9. 682, 8.
 sponsor I 456, 5.
 sponte I 118, 8. 469, 9. II M 215,
 3. nostra sponte I 237, 19. sua
 sponte I 126, 3. 154, 4. 161, 20.
 488, 2. 537, 19. 660, 5. II 11, 10.
 17, 3. 84, 15. *al.* uestra sponte I
 102, 13.
 stabilire I 395, 7.
 stabilis I 114, 10. 281, 16. 375, 10.
 400, 3. 439, 20. 444, 15. 580, 10.
 730, 12. II 69, 13. M 174, 17.
 190, 7.
 stabilitas I 395, 23. 420, 19. II 69,
 23.
 stabulum (*locus ubi homines uerbe-*
randi stabant) II M 197, 2.
 stagnum I 115, 5.
 stare: statura sit II 22, 22. pilis in
 ordinem stantibus II 33, 1. qui
 cecidisse solus uniuersis stantibus
 (*i. e. saluis*) uidebatur, is uniuersis
 cadentibus stetit solus I 113, 23.
 res publ. staret incolumis II M
 194, 17. in eo stare quod II 18, 14.
 statim I 144, 24. 334, 13. 409, 10.
 716, 27. II 10, 3. M 190, 22. *al.*
 non statim quam natus est I 600,
 15.
 statio I 493, 4. 615, 5. II 100, 16.

- statuarius I 101, 13.
 statuere: statuet deus solem triduo
 ne occidat I 665, 17. proelium diei
 Kalendarum II M 226, 27. nouas
 leges I 757, 3. quod statutum esse
 uoluerunt I 124, 11.
 status corporis I 266, 14. *om.* cor-
 poris I 692, 11. rectus I 98, 2.
 103, 2. 204, 4. *al.* sublimis I 173,
 17. II 27, 9. celsus II M 183, 3.
 — status mentis II 4, 24. 74, 22.
 uitae I 190, 13. 701, 23. II 67, 11.
 summus status rei publ. II M 185,
 11. statum non habere I 701, 6.
 in suo statu esse I 620, 15. in
 malo statu res est I 400, 17.
 statutum dei I 170, 12. statuta I 38,
 14. 665, 2.
 stellae uel inerrantes uel uagae I
 117, 13. septem quae non occidunt
 I 629, 12.
 stellifer II Ph 143, 112.
 stercorandi agri ratio I 77, 21.
 sterilis uoluptas II 47, 15.
 stillabunt mella de rupibus I 759,
 17.
 de stillicidiis aut aquis arcendis I
 4, 7.
 stimulare I 411, 9. II 115, 11.
 stimuli I 565, 17. irae I 493, 18.
 libidinum I 584, 2.
 stipare: aqua stipatur in nubem II
 88, 14. stipatus spiritus II 50, 13.
 stipatus (familiarum gregibus) I
 481, 3. II Ph 146, 157.
 stipator II M 218, 15.
 stipes I 78, 19. stipite II Ph 137,
 29. stipites I 78, 20.
 stips: stipem dare I 511, 8. negare
 miseris I 522, 17.
 stipula: qui furore tamquam stipula
 exarserit I 431, 10.
 stirps I 738, 12. diuina I 56, 25. 129,
 14. stirps (*animalium*) II 8, 6. *cf.*
 radix.
 stomachus I 412, 14. stomachum (= *iram*)
 incitare II 116, 5.
 strages I 551, 17.
 strangulare I 427, 5 (*stranguil- R*).
 559, 8 (*stranguil- RH*). ne spiritus
 stranguletur II 41, 16.
 strepitum facere I 341, 14.
 stricte: strictius uiuere II 119, 16.
 strictim I 149, 21.
 strident (*futur.*) dentibus I 637, 9.
 stringere: (locus) ut in transcurso
 breuiter stringendus I 594, 25.
 item summatim II 6, 15.
 struere opes I 1, 10. Latinis litteris
 monumentum iniustitiae suae I 411,
 16. acie structa II M 187, 1.
 studentes in memoriam I 617, 13.
 stulte ineptus I 67, 23.
 stultitia est in factis dictisque per
 ignorantiam recti ac boni ignoratio
 I 457, 9.
 stultus *cf. Indic. rer.* iustus.
 stupere: mutus stupet II M 207, 22.
 stupeficientibus neruis II 32, 10.
 stupor I 545, 8. II 111, 20.
 supra in mares et feminas I 433, 1.
 suadere ut II 5, 3. *c. infin.* I
 123, 13.
 suasu coactus II M 215, 2.
 suauis *cf. auditus*.
 suauitas I 401, 4. II 118, 10. suauit-
 ates I 96, 4. 556, 18. 564, 13.
 573, 11. 601, 5. 604, 9.
 suauiter: suauissime ridebat (*in cru-*
 ciatibus hominum) II M 197, 9.
 suauitudo I 564, 19.
 sub *c. accus.* uenire sub oculos I 200,
 19. 611, 6. sub uisum I 618, 8.
 oculorum I 582, 20. sub aspectum
 I 611, 25. 619, 1. 693, 27. II 89,
 9. sub tactum I 618, 8. 619, 1. *c.*

- abl. sensu locali* I 88, 18. 174, 20. 246, 21. II 36, 11. 64, 2. sub ipso fine I 506, 18. sub oculis *eius* II 114, 23. sub furca I 128, 5. *cf.* latere. — *sensu temporali* sub Deucalione I 151, 12. *sim.* I 45, 20. 151, 11. sub (Dario) rege I 284, 22. 285, 14. Herodes fuit sub imperio Tiberii Caesaris I 304, 7. *sim.* sub illo adultero II M 218, 1. sub ipsa morte I 369, 15. sub extremo spiritu II M 221, 5. — *sensu causali uel modali* I 21, 2. 107, 8. 113, 21. 122, 3. 171, 13. 221, 19. 285, 4. 334, 13. 388, 4. 401, 4. 409, 1. 460, 8. 634, 11. 18. 639, 6. II 4, 14. 80, 4. 119, 16. M 200, 11.
- subclamare I 350, 4. II M 224, 6.
- subdere I 109, 19. 142, 16. II 38, 13. 156, 12. M 197, 13.
- subdole I 743, 13.
- subdolosus I 270, 2. 410, 16. 506, 6. 695, 16.
- subducere I 28, 9. 360, 15. 417, 4.
- subf. *cf.* suff-
- subiacere *proprie*: quidquid homini subiacet, infra hominem sit necesse est I 174, 22 (*cf.* 20 sub pedibus). — = *subiectum esse* I 15, 2. 27, 14. 102, 17. 533, 8. II M 182, 2. uisui (et tactui) I 618, 12 (*cf.* 13). 750, 7. = *proprium esse*: deo subiacet (notitia ueritatis) I 237, 18. II 60, 5. 69, 5. posse omnia I 650, 17. cogitare II 117, 16. (religioni subiacet aeterna uita) I 263, 14. 599, 18. corpori fortitudo I 207, 8. studio (finis) I 181, 1. 700, 8. = *praesto esse*: ex materia subiacente et parata I 132, 1.
- subicere incendium palatio II M 187, 17. subiecta pedibus terra I 103, 1. oculis (manibusque) I 104, 24. 109, 4. 560, 9. II 18, 24. domino errori potestati morti *sim.* I 11, 16. 36, 23. 120, 7. 121, 16. 156, 21. 502, 14. 646, 8. II 13, 16. 14. 12. 16, 1. 5. M 187, 6. 235, 14. subiecti I 739, 8. II M 177, 1. = *adicere* I 34, 17. 154, 11.
- subigere I 119, 1.
- subinde I 338, 11. 349, 4. 390, 12. [602 adn. § 1.] II 4, 22. M 234, 19.
- subire = succedere I 488, 2. mortem I 262, 17. culpam ingrati II 108, 18.
- subito I 490, 2. 636, 11. II M 207, 3. *al.*
- subiungere (se) *alicui (res)* I 195, 9. 303, 13. 304, 2. 417, 3. 608, 5. 634, 2. 691, 9. 699, 7. II 102, 8. 130, 8. M 190, 5. [213, 6.]
- sublabi furto I 692, 2.
- subleuare hominem ex humo I 98, 17. ministeriis I 195, 5. auxilio II M 172, 10. ad uitam I 613, 14.
- sublimis *proprie* I 98, 2. 102, 2. 7. 141, 12. 182, 21. 612, 19. 613, 13 (*an translate?*). 692, 16. II 27, 19. 28, 4. 38, 1. 78, 11. 120, 27. Ph 139, 69. sublimius II 52, 10. (*Christum in cruce*) sublimem fieri I 724, 19. *sim.* I 383, 4. in sublimi I 102, 14. 174, 23. in sublime II 8, 2. 88, 14. — *translate* I 105, 18. 383, 11. 460, 13. 507, 7. 749, 16. 761, 13. II M 192, 11. sublimior I 448, 9. 678, 10. sublimius I 206, 21. sublimissimae potestates I 447, 12.
- sublimitas I 148, 12. 383, 6.
- subministrare I 12, 15. 44, 9. 143, 2. 447, 1. 461, 6. 651, 21. II 61, 6. 130, 20.

submittere se terrae I 102, 9. submissis genibus I 126, 16.
 nihil submotius a ratione I 448, 17.
 submouere quominus I 574, 14. a II 75, 19. longe lateque II 53, 10.
 subnectere *c. dat.* II 25, 6. = *addere in disputatione* I 630, 24. 658, 4. II M 222, 10.
 subnixus *aliqua re, translate* I 303, 20. 331, 5. 417, 16. 701, 22. II 97, 2. M 215, 7.
 suboles I 30, 3. 554, 7. 567, 14. 599, 6. 659, 2. *al.*
 subornare I 61, 4. II M 182, 5. 214, 20.
 subrepsit imprudenti ratio uera I 619, 17.
 subripere I 362, 3. periculo I 520, 6.
 subrogare alios Caesares II M 195, 2.
 subruerunt philosophiam I 701, 15.
 subscribente imperatore II M 218, 13.
 subsequi: intellegere est quasi e uestigio subsequi I 586, 16. intellegentia I 141, 23.
 subsiciua suboles II 46, 10.
 subsident ualles in altitudinem profundam I 760, 8.
 subsistere I 28, 9. 140, 12. 385, 16. 612, 5. II M 183, 12. in nomine virtutis I 198, 10. rebus humanis nulla ratio subsistet I 592, 13. *sim.* I 753, 3. an in cultu deorum ulla ratio subsistat I 604, 11.
 substantia: praeteriti (temporis) est origo, praesentis substantia, futuri dissolutio I 150, 18. (dii) in nulla sunt substantia I 687, 10. = *idem fere quod natura* I 30, 3 (corporalis). [131 adn. § 8.] 145, 10. 162, 22. 316, 19. 392, 9. 412, 3. 467, 2. 611, 4. 651, 4. 695, 19. 723, 9. II 72, 20. (157, 9.) *plural.* I 145, 9.

substantium repetitum apud pron. relat.: auream columnam positam esse, in qua columna I 42, 7. — *substantium pro adiectiuo cum substantiuo coniunctum:* deae feminae I 61, 19: feminae uates I 20, 14. desertor imperator II M 228, 3. filia uirgo I 112, 16. domina cupiditas I 584, 25. latrones serui I 113, 1. liquores (*non liquoris scribendum*) atomi II 88, 15. opifex calor I 146, 2. prouocatrix illa improbitas I 550, 6. *cf.* deus. *substantium pro adiectiuo cum adiectiuo coniunctum:* pernicio est ac decepatrix adulatio I 745, 3. summus et conditor rerum deus I 712, 3. II 124, 9. nec enim tam inmitis deus est hominumque contemptor II 108, 9. libros nefarios ac dei hostes I 410, 11. quidam prudentes et arbitri aequitatis I 4, 3. rex ille iustus et uictor I 759, 8. purae ac uictrices animae I 211, 3. iustus et cultor dei populus I 631, 20. iniustus, insipiens, peccator I 260, 12. deceptor, biliguus, malus II 73, 6. lenis, beneficus, conseruator II 75, 9. — *substantium cum attributo praepositionali:* relegatio uel tam longe uel ad mulierem uel in solitudinem I 67, 6. hominis damnatio ad carnificinam I 434, 18. intentio aeris cum acie II 30, 4. communitio cum amicis aut caritas cum proximis I 525, 8. fictio hominis e limo I 149, 13. agnus candidus sine macula I 383, 15. 20. boues lucas cum inmanissimis corporibus II 13, 17. poetarum ineptiae in accusandis religionibus I 53, 9. poena eius in Caucaso monte I

- 148, 10. stultitia igitur est in factis dictisque per ignorantiam recti ac boni erratio I 457, 9. unius feminae a multis adpetitio I 250, 6. *cf.* requies- (a).
- substernere animas suas terrenis figmentis I 96, 3. se I 761, 11. aetatem inbecillam libidini suae depopulandam I 566, 4.
- substituere II M 196, 7. 8. *aliquid* pro *aliqua re* I 538, 10. Licinio substituto in Seueri locum (*coni.*, loco *cod.*) II M 206, 4.
- substringere uinculo II 42, 3. neruis II 20, 18. substricta neruis ad fortitudinem brachia II 37, 3. rem innensam (pauca) I 676, 2. 723, 18.
- cum subter fundaretur terra I 140, 12.
- subterfugere censum II M 199, 24.
- subtextitur nubibus caelum I 162, 2.
- subtilis acies ferri II 85, 7. laquei II 5, 9. subtilissimi sensus II 36, 17.
- subtilitas caelestis I 619, 6. argumentandi I 403, 7.
- subtrahere *alicui rei* (se) I 51, 1. 85, 12. 99, 20. 667, 25. II 7, 23. oculis II M 174, 8.
- subuenire I 97, 6. (*alicui rei*) I 108, 17. 404, 16. 422, 16. 519, 12. 573, 4.
- subuertere I 122, 6. 444, 13. 451, 18. II 77, 5.
- subuolare I 651, 18.
- succedere I 56, 24. 347, 7. succedentia sibi tempora I 117, 8. in illorum locum adoptione successimus I 366, 10.
- successio = *progenies* I 30, 10. 11. 567, 10. 591, 14. 680, 25. II 47, 12. 107, 23. perpetua I 591, 14. 599, 10. *item plur.* I 714, 14. *item fort.* per subolis successionem I 680, 24.
- successor I 38, 18. 55, 26. 57, 11. 285, 2. 475, 14. II M 189, 20. 237, 11. qui successor Moysi (*dat.*) fuit I 327, 9.
- succidere *aliquem* (*translate*) II M 223, 1.
- succlamare *cf.* subcl-
- succumbere dolori et irae I 551, 6.
- succurrere: succurrerit I 522, 13. — I 515, 18. 519, 15. 520, 1. 2. 522. 13. 709, 13. errori I 2, 29. 178, 18. 727, 21.
- sucus II 41, 17. 46, 18. Ph 140, 79. stultitiae I 101, 21. suci uitales II 24, 20. 38, 18.
- sudabunt rupes melle I 660, 5.
- suffigere (subf-) I 351, 5. 382, 13.
- suffragante ueritate I 479, 4.
- suffragator I 395, 11.
- suffragia crudelia ferunt ad mortem I 557, 23.
- suffringere ossa I 382, 15.
- suffultus (subf-) II 8, 3. 26, 2. traditio ratione subfulta I 407, 6.
- suffundebatur facies aqua II M 197, 17.
- suffusus rubor II 74, 23.
- suggestere I 175, 21. 565, 16.
- suilla caro I 343, 8. 348, 4.
- sulphuris imbres I 665, 20. sulphure I 760, 4.
- sumere: si sumpseris eius animum qui I 746, 4. cibum II 22, 7. exemplum a I 125, 10. exordium a I 14, 20. principium a I 6, 10. purpuram II M 194, 24. 206, 17. *al.* terminum in mille annis sumpsit (uita) I 694, 25. sensum I 109, 12. uestem seruilem II M 227, 28. uictum II 35, 3. *in disputando*: falsum aliquid in principio I 255, 4.
- summa I 10, 21. 16, 16. 279, 6. II 17, 2. 95, 7. *al.* numeri summa dissentiunt I 664, 17. ea in sum-

- man redigere I 608. 19. aedifici
II 22. 21. *alicuius rei* I 197, 3.
449. 15. II 77, 13. rerum I 606,
3. II M 193, 1.
- summatim II 6, 15.
- summus status rei publ. II M 185.
11. summa figura (= *superficies
figurae*) I 433, 20. summis digitis
I 76, 10. cum mundo ceterisque
rebus manus summa esset inposita
I 140, 17. a summis pedibus I
622. 19. summus sapientiae portus
I 508, 4. summum robur II 11, 4.
- summus deus et summum bonum
cf. Indic. rer. deus et bonum. a
summo II M 175, 8. ad summum
I 211, 11. de summo II 120, 2. in
summum I 17, 10. leuari I 266,
11. in summo *rei* I 384, 10. II
20, 5. M 194, 24. in summo (*de
capite*) II 26, 15. 52, 9. (= in
caelo) I 174, 23. 211, 6. 18. 266,
15. 612. 21. 613. 15. II 52, 12.
- sumptuose I 599, 19.
- sumptuosus I 404, 3.
- super *c. acc.* I 330, 1. 368, 10. 637.
5. 665, 14. 19. 759, 9. 760, 3. II
Ph 136, 23. M 178, 20 (*coni.*) alii
super alios mittebantur II M 199,
13. *c. abl.* II M 209, 4. [230. 1.]
- superabundantia munera I 744, 6.
- superare Croesum aut Crassum divi-
tiis I 534, 2 (*cf. Catull. 115, 3.*)
- superbum caput erigit I 474, 12.
- supercilia II 33, 6.
- superducit occidens noctem ad re-
quiem II 100, 3.
- superesse I 61, 9. 125, 13. 151, 14. 426,
14. 458, 16. 733, 1. II 77, 9. M 199,
18. 222, 9. manus dei supererat
aciei (= defendebat. *cf. adn.*) II
M 224, 12. superest ut I 44, 14.
92, 23. 182, 13. 284, 9. 371, 7.
- 585, 14. 608, 23. 667, 17. 699, 12
II 15, 16. M 193, 11 (*supererat*).
nihil aliud superest nisi ut II 75,
9. quid superest nisi ut — ? I 27,
13. 50, 11. 192, 6. 277, 5. 386,
12. superest *c. infin.* I 20, 5. 624.
16. 679, 23. 723, 14. 741, 22. 755,
17. II 55, 7.
- superficies I 589, 16.
- superfundere aquam igni (*proverb.*)
I 550, 5.
- supericere II 24, 21. carnem homini
I 651, 9.
- superius *cf. superus supra.*
- superlatus cf. gradus maxime quam.*
- superne II 33, 8.
- supernus I 174, 2. 175, 15.
- superponere terram capitibus (*trans-
late*) I 102, 18. prouinciis ponti-
fices II M 215, 11.
- superates I 390, 12. 391, 8. *c. dat.*
I 391, 10. superstitem memoriam
defunctorum colunt I 391, 9.
- superstitio I 38, 4. 58, 12. 389, 16.
398, 5. 405, 5. 439, 18. *at. decorum*
I 466, 21. superstitiones I 4. 9. 5,
22. 88, 3. 92, 22. 144, 6. 247, 14.
483, 17. 683, 1. 4. 737, 10. *al.*
- superstitiosi uocantur non qui filios
superstites optant, sed aut ii qui
superstitem memoriam defunctorum
colunt aut qui parentibus suis super-
stites colebant imagines eorum do-
mi tanquam deos penates *eqs.* I
391, 7—14. superstitiones ergo, qui
multos ac falsos deos colunt I
391, 18.
- superstruere I 485, 2.
- qui superuacaneam (*suprauacaneam*
PR. *superuacuaneam B³*) facerent
sepulturam I 529, 15.
- superuacuus I 75, 17. 95, 18. 99, 26.
100, 11. 13. 107, 13. 262, 18. 380.

4. 454, 11. 531, 7. 22. 501, 1. 511, 10. 574, 5. 604, 17. II 9, 7. 12, 18. in superuacuum I 594, 6. superuenire I 183, 8. 572, 7. 8. 630, 22. *alicui* I 242, 15.
- superus: *superi* (*sc. dii*) I 38, 8. 9. 52, 13. *al.* in caelo posuit (deus) lucem perennem et superos (*sic*) et uitam perpetuam I 142, 22. superiore metu demp'o II 98, 21. (*cf. adn. cr.*). supremum tempus quo mundus esset effectus I 628, 15.
- supinus II 38, 3. 49, 2.
- suppetere I 496, 18. 636, 6. II 8, 9. 18, 8. *alicui aliquid* I 368, 22. II 132, 8. M 182, 4.
- supplex: [si preces supplicis tui audieris I 532, 18.]
- supplicare (deo) I 27, 7. 70, 20. 78, 18. *al.*
- supplicio capitis adficere I 146, 5. *cf. aeternus sempiternus.*
- supponere ignem II M 186, 23. facem arsurum I 33, 12. alia in eorum locum uicemque I 538, 9. testamenta I 427, 11. *aliquem* II M 207, 14.
- supra *aduerb.*: supra ergo, non infra est (deus) I 174, 25. supra quam decus patiatum II 45, 17. *de loco libri*, dixi docui *sim.* I 23, 15. 26, 3. 14. 43, 11. 93, 14. [131 *adn.* § 7.] 204, 9. 312, 12. 318, 10. 334, 17. 353, 4. 376, 11. *al.* — superius *de tempore* I 52, 13. *de loco libri*, dixi ostendi *sim.* I 234, 14. 366, 4. 381, 6. 393, 8. 606, 3. 640, 12. 664, 8. M 200, 4. *item paulo superius* I 115, 22.
- supra *c. acc. de loco* I 78, 15. 686, 25. 716, 26. ut manus nostras supra minores habeamus I 555, 1. celebre hoc prouerbum Socrates habuit, quod supra nos, nihil ad nos I 246, 15. 708, 2. *de modo* II 89, 13. supra hominem I 174, 24. II 50, 3. supra hominis sensum II 89, 13. supra modum I 262, 5. humanum I 477, 20. 533, 15. legem (leges) I 345, 1. 567, 23. 744, 16. supra omnia facinora habetur nullum facinus admittere I 436, 20. illud capitale et supra omnes qui fuerunt (*sc. fuit*) II M 217, 4.
- surdus I 330, 19. 378, 6. 9. 443, 11. 512, 8. simulacra I 699, 6. precantibus II 72. 17. fortasse non canimus surdis I 400, 17 (*cf. Vergil. Bucol. X 8*).
- surgent mortui I 647, 3. surgere ab inferis I 214, 21. ad uindictam II 114, 4.
- sursum I 98, 12. 14. 146, 14. 691, 13. 692, 12. 13. sursum uersus I 254, 23. 651, 16. *cf. susum.*
- sus ille lutulentus I 193, 21.
- suscipere arma I 502, 11. crucem portandam I 364, 3. deum (deos) I 714, 20. 715, 6. cultum (religionem sacra) I 6, 8. 56, 21. 57, 17. 74, 2. 95, 7. 13. 106, 16. 204, 15. 18. 263, 17. 22. 329, 17. 463, 10. 465, 10. II M 177, 19. fetum II 46, 16. figuram hominis I 313, 11. doctrinam (sapientiam impietatem sententiam) I 6, 8. 188, 13. 190, 4. 272, 17. 429, 9. II 76, 25. in *disserendo*: falsum I 232, 11. id quod falso susceperant I 120, 2. deus suscipit peccatorem I 749, 14. susceptu honesta I 4, 3.
- suscitare mortuos I 331, 8. suscitari ab inferis I 659, 2.
- suspendere: = *cruci adfigere* I 350. 16. 351, 5. patibulo I 383, 2. 718, 8. deus terram stabili firmitate suspendit I 114, 10. suspensis in

altitudinem leuibis elementis I 598, 14. caelum (deus) in sublime suspendit I 142, 15. alia (genera animalium) plumis leuibis in sublime suspensa sunt II 8, 2.

suspiciari I 26, 1. 459, 1. II 49, 20 M 187, 23. 206, 11. de I 535, 17.

suspiciere in caelum I 146, 18. = *magni aestimare* I 337, 18.

suspicio: in mutis (nec uestigium aliquod) nec ulla suspicio religionis inueniri potest (est) I 755, 1. II 79, 21.

suspiria II M 222, 4.

sustentabilis II M 209, 8.

sustentare I 29, 8. 49, 17. 144, 20. unde uitam sustentet I 474, 7.

sustentatio sui I 552, 13.

sustinentia malorum I 705, 5.

sustinere inuicem I 547, 7.

[sustollit *cod.*, sustulit *emend.*, census II M 214, 15.]

susum II M 195, 5.

sutrina I 70, 15.

suus: rem publicam suam faciet I 757, 4. suus *pro formis pronomini* is ille I 44, 15. 46, 14. 143, 17. 203, 16. 285, 9. 508, 8. 518, 3. 593, 10. 597, 4. 719, 20. 760, 2. II 8, 21. 106, 19. suus proprius I 8, 6. 10, 18. 177, 9. 203, 16. 329, 6. 394, 14. 435, 2. II 7, 21. 64, 6. M 223, 10. suamet lege I 746, 15. suapte (inuidia) I 129, 15. 426, 6. 443, 17.

syllabae II 156, 19. 21.

Tabernacula duo (*templi Hierosolymitani*) I 360, 15.

tabes I 372, 1. II 75, 19. M 211, 7. 214, 8.

tabescere I 234, 5. in terram I 620, 6. tabuisset aegritudine (= morbo)

II M 191, 19. tabescendorum uiscerum II M 211, 20.

taciturnitas I 667, 12.

tactilis II 89, 8.

tactus I 564, 21. 618, 2. 19. 619, 3.

sub tactum uenire I 618, 8. 619,

2. ignis tactu conburit II 56, 3.

taedarum iactatio I 83, 4. 689, 17.

taeter (teter) I 80, 13. 118, 11. II 21, 20. *comparat.* II 18, 10. *superlat.* I [4 adn. § 13.] 639, 1.

talis: ultimus uersus est talis (= hic) I 79, 18. *sim.* I 45, 6. haec coniecturis uelle comprehendere tale est quale si — uelimus I 182, 4. *sim.* I 10, 23. 536, 18. hoc tale est quale si dicerent I 540, 6.

tam: non tam pecudes sunt ut II 12, 11. nec enim tam in malo statu res est ut I 400, 17. tam in promptu iacet ut I 197, 21. illos numquam tam desipere quam cum haec loquuntur II 10, 16. tam—quam *saepissime uelut* I 3, 7. 12, 7. 31, 4. 196, 17. 210, 1. 2. 246, 2. 261, 12. 283, 2. 371, 22. 475, 21. 483, 8. 10. 557, 15. 579, 6. 589, 19. 681, 7. 721, 1. 737, 17. II 101, 13. 131, 3. tam celeriter corpus—periret, quam celeriter anima secedit I 620, 2. tam—quam etiam I 469, 17. II 104, 20. [M 228, 15.] non tam—quam *saepe, uelut* I 3, 24. 5, 23. 111, 14. 141, 14. 238, 20. 502, 5. 547, 10. II 31, 1. nec tam—quam I 3, 7. tam non—quam I 110, 11. II 26, 10. 57, 6. tam—non—quam I 244, 3.

tamen: sed tamen—non tamen II 26, 13; *cf.* sed. — si tamen I 180, 3. 266, 18. 666, 2. II 111, 19. *cf.* uerum.

tamenetsi (tametsi *BR*) *c. ind.* I 210, 14.

- tametsi *c. indic.* I 19, 12. 77, 4. 235,
 15. *c. coniunct.* I 7, 4. 214, 16.
 511, 12. 447, 25. 549, 6.
 tamquam = ut (*uel* pro) *interdum*
paene abundans ap. dupl. accus.
cf. accusare adorare arguere colere
 constituere habere increpare pro-
 dere. *item* I 20, 7. 30, 19. 39, 11.
 249, 19. 20. 283, 9. 391, 11. 399,
 6. 406, 18. 412, 11. 426, 17. 685,
 1. 712, 6. 7. 715, 11. 723, 11. tam-
 quam *c. coniunct. in enuntiatis*
comparatiuis I 18, 20. 74, 15. 105.
 23. 116, 22. 267, 17. *al. ironice*
c. coni. praes. uel perf. I 26, 11.
 69, 8. 227, 16. 553, 13. *al. cf. sic.*
 tandem aliquando I 368, 18.
 tangi ira, gratia I 235, 10. 236, 4.
 432, 3. *al.*
 tangibilis I 618, 24. manu I 618, 7.
 tantummodo I 44, 10. 146, 15. 171,
 4. 424, 9. 577, 11. *al.*
 tantundem I 8, 15. quantum I 149, 17.
 tantus: tanto opere (tantopere) I 2,
 4. 95, 17. 123, 16. tanti esse I
 32, 18. 193, 4. 210, 4. 442, 4. 513,
 22. ut II 14, 5. putare I 531, 11.
 haberi I 124, 14. tanti = tot I 11,
 5 (*cf. uniuersis* 6). 439, 16. 753, 13
 (*fort. etiam* 15), *cf.* 5 ss. 8. 9 (*cun-*
cta). II 50, 5. tanto—quanto *cf.* quan-
 to. — tantum: in tantum ut II 57,
 3. *cf.* non (tantum, sed etiam *sim.*).
 tegere aedem tegulis marmoreis I
 127, 7. homo tectus *oppos.* nudus
 quadrupes II 26, 12.
 tegmina II 37, 11. ciliorum II 32,
 19. labrorum II 36, 7.
 tegulae marmoreae I 127, 6.
 tela I 252, 3. telam ordiri I 71, 2.
 tellus I 119, 3.
 telum: naturalia tela (animantium)
 II 7, 22.
 temerarius I 184, 2.
 temere I 133, 12. 232, 6. 269, 15.
 276, 15. *al.*
 temeritas I 406, 14. 535, 6. II 7, 2.
 temperare *c. acc. uenena* I 196, 18.
 427, 3 (*clam*). ad necem hominum
 pocula I 736, 8. — caelos terram-
 que I 676, 12. caeli species ad
 utilitates uiuentium temperata II
 91, 5. *sim.* II 100, 1. lumina quo-
 rum moderatio et claritas et motus
 aptissime ad utilitates uiuentium
 temperatus est I 598, 17. diuina
 moderatio cursus astrorum temperat
 et gubernat I 152, 20. (mens) uel
 minimo motu totius corporis mo-
 lem temperat ac flectit II 24, 15.
 acies (*exercitus*) nec regi facile aut
 temperari poterit I 10, 18. responsa
 in ambiguos exitus temperare I
 163, 17. — ardorem admixta umoris
 materia I 144, 23. tenebras multis
 luminibus temperauit (deus) I 118,
 13. temperare adfectus I 536, 14
 (salubriter). *sim.* I 498, 4. 536, 17.
 537, 12. 539, 17. 20 (*medie*). 24
 (*mediocriter*). 542, 21. II 122, 7.
 — *c. dat.* pecuniae I 544, 12.
 iustis I 652, 9. sibi ab opere lar-
 gitionis I 533, 2. — quod ne fa-
 cerem temperaui I 284, 16. ne ab
 Augusta quidem temperare potuit
 II M 219, 5.
 temperate I 540, 6.
 temperatio I 7, 9. [130 adn. § 2.]
 592, 15.
 temperies I 152, 12. 153, 7.
 tempestas II Ph 136, 21. saeua I 97,
 4. II 74, 21. atra II M 172, 7.
 turbidae persecutionis II M 189,
 16. tempestates I 186, 15. 455, 10.
 templum *cf. Indic. rer.*
 temporalis *oppos.* perpetuus aeternus

I 98, 22. 141, 22. 157, 10. 209, 22. 582, 2. 595, 3. [602 adn. § 8.] 615, 12. 14. 617, 20. 710, 26. II 121, 16. 122, 12. 131, 11. uita I 207, 24. 388, 21. 454, 14. 535, 15. 599, 8. 17. 601, 12. 616, 10. 14. 694, 25. 752, 10. mors I 616, 11 (certum finem habet). 16. 747, 11. uitia temporalia sunt, ad praesens enim communentur I 614, 17. temporalia I 563, 17. 740, 19. 761, 7. prouincias temporali gladio regere I 494, 6.

temporarius *opp.* aeternus: I 491, 13.

14. (temporal- *BRH*). uita hominis est facta temporaria (-alis *H*) I 159, 8.

temptari te a deo crede an sis dignus I 532, 12.

tempus: tribus temporibus, praeterito praesenti futuro I 150, 16. uenisse tempus ut ipse migraret e uita I 587, 15. ad tempus I 487, 7. *oppos.* in aeternum I 529, 6. 601, 18. 20. in perpetuum I 578, 11. II 16, 20. — ex tempore dictum effusum I 199, 21.

tempus (in capite): tempora II 27, 3.

tempus: consecutio temporum: cum uideant —, poterant I 429, 3. extiterunt qui nescio utrum—insultarent I 403, 16. sequebatur ut omnia—sint nata II 17, 3. *sim.* I 148, 25. non placebat Persio quod—inferantur, superuacuum putanti esse—quod—sit instrumentum I 109, 12. ut derigeretur, ubi—careat I 541, 15. *item* I 189, 16—20. 422, 13. — ne ulla esset excusatio cur—non fuerit exsecutus II 6, 12. dereliquit ne obsequatur I 460, 24. *item* I 240, 13. II M 194, 6. dixit eum uenturum esse, ut doceat I

341, 15. dixerat fore ut mitteretur qui sit I 344, 10. id comparatum est, ut—inrigaret, donec—instruatur et roboretur II 47, 1. *uariatio temporum*: est—fuerit I 457, 1. 2. defixi fuerunt—erigebant I 263, 1. non erant—neque fuerunt I 414, 1. 7. si presserit—si infremuit I 97, 2—5. ut libuit et quo—duxerit I 116, 17. uide utrumne infans—ualuerit ac non—moreretur I 153, 18. ne se inmergerent uel ne—seruiant ac se inquinent I 348, 17.

temulentus II M 194, 4.

tenax (= parcus) I 260, 5. in largiendo II M 227, 14.

tendere caelum desuper II 90, 13.

plagas *alicui* I 171, 13. oculos in caelum I 174, 20. eo I 114, 9. *cf.* brachium manus. *intrans.* obuiam II M 183, 11. ad *aliquid* I 257, 21. 400, 1. 571, 9. 608, 21. (ignarus) quo tendat I 180, 11. 198, 9. 378, 25. altius I 494, 6. huc tendebant consilia eius II M 196, 12.

tenebrae: o mentem Cimmeriis ut aiunt tenebris atriorem I 410, 12. quorum caeca lumina in altissimis tenebris erant I 330, 16. tenebrae horrentes I 118, 11. II 100, 10. — *translate* I 97, 20. 143, 5. 174, 7. 295, 12. II 68, 10. ignorantiae I 378, 5. in profundis ignorantiae tenebris iacere I 239, 15. insipientiae I 378, 25. tenebrarum et errorum nubes I 431, 18. decidere in tenebras humilis uitae II M 192, 12.

tenebrosus I 428, 6. 587, 9. 595, 4. [602 adn. § 8.] 620, 19. II 52, 4. 68, 6.

tener: nisi forte animalia non tenera nata sunt, sed excreta I 153, 23.

- tenerae atque innocentes animae I 80, 15. si (homo) delicatus ac tener in hac uita fuerit II 63, 3.
- tenere: ut praedones comprehensi tenerentur I 111, 14. manifesto facinus tenetur II M 207, 3. illum teneo haerentem, teneo defixum I 139, 13. ut aliis illum laqueis teneam I 139, 23. tenere medium fretum I 334, 6. sicut ardere non potest ignis, nisi aliqua pingui materia teneatur, sic animae materia est sola iustitia qua tenetur ad uitam I 157, 22. tenere stabilem gressum II 69, 14. modum II 122, 8. *sim.* II M 186, 8. regulam I 429, 12. silentium I 353, 1. teneo (*sc. mente*) aliquid in hoc I 45, 20. tenendum est omni modo ut I 524, 17. = retinere: risum I 77, 15. lacrimas II M 201, 4. non possum teneri quominus II 22, 1.
- teneritudo I 412, 14. II 26, 7. 40, 5. 43, 1. 47, 2.
- tenor uocis inoffensus II 40, 18. tenorem suum seruare I 429, 12. II 25, 7. tenor [dimicandi II 62 adn. 3.] uidendi II 33, 3.
- tensa Iouis I 171, 1.
- tentigo I 108, 4.
- tenuare II 48, 1. M 210, 15.
- tenuis: tenues et incompressibiles spiritus I 165, 4. *opp.* comprehensibilis I 595, 3. *cf. Indic. rer. p. 351 a* (daemones). res II 60, 4. tenuis fons I 178, 8. tenuiores *opp.* locupletes I 744, 7.
- tenuitas (spiritus) I 650, 16.
- specie tenuis II M 215, 14.
- tepefactum II 12, 2.
- tepidis adhuc cineribus mariti II M 219, 12.
- ter quater II Ph 137, 37. 38. = tertium: Constantino atque ipso ter consulibus II M 228, 12.
- teres II 37, 1. 48, 1. Ph 142, 104. in figuram pillei teres factus II 26, 17.
- tergere: umore adsiduo tersa II 33, 6.
- tergum: a tergo eius II M 207, 3. 224, 11. in tergum iacere II 38, 4. iubebat (eum) terga praebere II M 178, 19. summa terga (Phoenicis) II Ph 144, 130.
- terminare regiones II 99, 14. materiam angustis finibus II 6, 11. (deus manus) in digitos terminauit II 37, 8.
- terminus I 141, 18. 151, 19. in mille annis terminum sumpsit (uita) I 694, 25.
- terni II 37, 20.
- terra: Romana terra II M 196, 18. terra marique I 498, 5. II M 234, 2. *cf.* orbis promissio.
- terrenus *opp.* caelestis immortalis *sae-pissime, uelut* I 2, 1. 106, 3. 166, 14. 263, 22. 486, 14. II 7, 5. 27, 13. 131, 19. animal (= homo) I 141, 23. corpus I 40, 7. II 15, 19. cultus II 121, 8. figmenta I 96, 3. II 120, 24. fragilitas II 92, 8. 117, 19. homo I 630, 6. philosophia I 4, 11. uirtus I 380, 1. uita I 492, 4. terrena I 175, 12. 203, 10. 563, 18. 740, 18. II 131, 3. 10. 132, 2. *al.* uenerari I 98, 5. 104, 13. 105, 6. adorare I 102, 1. terrenis demersus I 499, 8.
- non terreri quominus I 545, 23.
- terrestris *saepe, uelut* saeculum I 630, 14. militia I 466, 3. dii I 165, 2. 617, 3. res I 211, 3. contemptis terrestribus (*neutr.*) I 677, 19. *item* contemptus terrestrium I 557, 7.
- terriculae II M 190, 1.

terrigenas pueros I 153, 14.
 terrori esse *alicui* I 384. 14. II M 183, 5. saeculum cum suis terroribus II M 190. 1.
 testamentum *cf. Indic. rer.* testamentum (dei) I 305, 1. testamenta supponere I 427, 11.
 testari I 17, 11. 34, 15. 48, 12. 89, 9. 112, 3. 580, 16. II 28, 1. M 221, 7. ut hoc Solomon testatus sit dicens I 719, 23. quod *c. coni.* (*pro acc. c. inf.*) II 68, 22.
 testator I 364, 10. 365, 3.
 testificari I 272, 4. 276, 19. 295, 5. 363, 3. 527, 7. II M 173, 2.
 testimonia diuina I 18, 23.
 testis: eos ad ueri probationem testes citemus I 13, 6. testibus confirmare I 26, 7. idoneis testibus adserere *aliquid* I 273, 4.
 testes (*partes corporis*) II 43, 9.
 testudo II 36, 3.
 tetrameter II 156, 12. 158, 11.
 tetrarcha I 350, 5. tetrarcham I 718, 2. tetrarchas I 304, 7.
 texere: quidquid purpura et serico textitur I 578, 14.
 textum: texta pretiosa I 577, 17.
 textus rerum I 304, 10.
 theatrum orbis terrae I 575, 12.
 thesaurus (thes-) = *locus*: ex thesauro Proserpinae I 127, 12. ut consilium tamquam ex thesauro recondito eliciat II 52, 22. animarum I 606, 1. pecuniam in thesauro iustitiae reponere I 545, 1. = *opes*: caelestis I 667, 21. sapientiae I 277, 12. *plur.* I 531, 8. 761, 15. II M 180, 18. 206, 18. caelestes I 747, 2.
 theologi II 96, 7.
 tibia II Ph 138, 47. quasi uero illam (*sc. sapientiam*) inuenerit tamquam

tibias ad fontem, ut poetae aiunt (*cf. Ouid. Fast. VI 701 ss.*) I 216, 7.
 timere: ea pro quibus ruinae—timeantur I 108, 19. *c. inf.* I 60, 8. 373, 7. 522, 15.
 timidus doloris ac mortis I 260, 8.
 tineae II Ph 143. 108.
 tinguat II Ph 145, 142. tinctus (= baptizatus) est I 329, 14.
 tinnitibus galearum I 690, 3.
 tiro *translate oppos.* ueterani I 186, 1.
 titillare animas blandimentis I 564, 13.
 titionem uulgus appellat extractum foco torrem semiustum et extinctum I 328, 3. — I 327, 14. 328, 2.
 titubare I 486, 21. II 74, 23.
 titulus = inscriptio I 42, 4. 7. II Ph 146, 154. *libri* I 474, 22. fallaci titulo (*librorum*) inretire lectorem I 410, 17. orationes alieno titulo inscriptae (*Philippicae Ciceronis*) I 551, 22. — sub titulis regum I 388, 4. tituli (*Domitiani*) II M 177, 9. titulus primi nominis II M 224, 18. Romani nominis II M 205, 4. communi titulo II M 214, 20. alieni nominis titulo I 409, 4. titulus stultitiae I 277, 12.
 tolerabilis I 35, 21. 120, 13. 252, 20.
 tolerantia (*subst.*) malorum I 584, 19. et laborum I 599, 13. 703, 5.
 tolerare XIII dies non potuit, ut—procederet II M 191, 1. uitam aqua et polenta I 229, 2.
 tollere: *inf. fut. pass.* sublaturi I 634, 19. in nube sublatus I 313, 15. in crucem I 407 21. tollere mares liberos I 54, 18. Daia sublatus a pecoribus et siluis II M 195, 14. oculos in caelum I 7, 4. 38, 8. 99, 13. 442, 18. 454, 23. hominem in caelum (= ad deos) I 67, 20. in

- caelum *aliquem* carminibus I 57, 13. summis laudibus I 456, 16. misericordiam de (= ex) homine I 515, 20. simulacra ex urbibus, de caelo I 113, 8. tolli = se tollere II Ph 137, 39. *cf.* cornu.
- ubi se tolles (colles *codd.*) faucium spectantes unam tollere (*etymologia subest*) incipiunt in tumorem II 40, 12.
- tonitrua I 605, 4.
- [tormenta *sing.* I 339, 12. 717, 18; *cf.* Brandt, *Archiv. lexicogr. et gramm. lat.* V 286.]
- tormentum: tormenta (= *tortos funes*) ex mulierum capillis facere I 76, 14.
- torpere II 55, 6. 72, 17. gelu I 143, 13. torpens animus I 545, 13. [uir-tus otio torpens II 62 adn. § 3.]
- torpescere: torpuit I 621, 3.
- torpidum iacet (*aliquid*) I 136, 6.
- torporata (*coni.*, cor- *codd.*; *cf.* Büene-mannum ad loc. et in Indice s. torporatus) I 140, 13.
- torquere fulmen I 678, 3. animos suos in inquisitione rerum I 3, 23.
- torrens: torrentes I 486, 3. sanguinis current I 759, 2. fluet sanguis more torrentis I 645, 14.
- torris: torrem I 328, 4. *cf.* titio.
- torus: tori (*corporis*) I 68, 1. II 37, 3. 47, 20. — = cubile II Ph 141, 90. torus genialis I 251, 9. intra praescriptum legitimi tori I 566, 18. extra legitimum torum euagari I 541, 5. 740, 7. abstinere ali-eno toro I 748, 6. alienis toris I 566, 24.
- tot modis quibus docui I 174, 12.
- totidem I 11, 3. 88, 21. aequae toti-dem quot II 48, 8.
- totiens—quotiens I 576, 17.
- totus: cuius (dei) toti sumus I 44, 7. cetera animalia sunt tota mor-talia I 146, 15. *cf.* orbis. — totum II 34, 22. in totum I 41, 11. 151, 18. 275, 19. 650, 4. 738, 15. II 31, 12. 122, 2. pars ex toto I 216, 15. — toti = omnes: I 351
- * 8. *item* totis uiribus I 426, 10. 478, 7. totos dies II 11, 17.
- tractabilis oculis manuque I 472, 17. ad faciendum I 587, 24. ad usum digitorum II 33, 16. (animae) a solo deo tractabiles sunt I 651, 4.
- tractare arma I 756, 19. de II M 185, 11.
- sine tractatu artificis II 55, 3. [in tractatu habere *aliquid* II M 228, 19.]
- tractus II 26, 2. 39, 9. Ph 135, 5.
- tradere in manus inimicorum II M 177, 4. regnum (imperium) per manus filio I 111, 6. II M 201, 6.
- exustioni I 759, 4. aeternis ignibus I 760, 15. se desidia I 224, 16.
- uentri ac uoluptati II 78, 1. traditur in arcanis litteris I 142, 13.
- traditio munerum I 70, 4. diuina traditio I 226, 19. 609, 8. caelestis I 583, 5. uera I 396, 2. 407, 4.
- traducere uitam per exquisitas uoluptates I 242, 14. a proposito II M 186, 6. mentem ab—ad II 58, 13.
- ut (poeta) quae uere gesta sunt in alias species—traducat I 40, 18. *sim.* I 41, 11. 48, 23. alio traduxit historiam I 47, 16.
- tragicae historiae I 560, 8.
- tragoedia II 117, 5. agebatur haec tragoedia (= res miserabilis) Ni-comediae II M 220, 11.
- trahere auram per os II 41, 15. aquam de fonte plenissimis faucibus I 671, 15. saporem subtilissimis sensibus II 36, 17. nomen I 47, 6. originem a deo I 140, 5.

- traiectio*: existimandus est Anaxagoras ad quae uidenda natum se esse dixerit, nec caelum uidisse nec solem I 201, 19. ne homines, unde illi exciderunt, ad immortalitatis caeleste praemium peruenirent I 696, 11. *cf. prolepsis*.
- trames I 460, 12. 506, 10. 585, 4.
- tranquillitas (*maris*) I 334, 13.
- tranquillus *translate*: ne in tempestate naufragium faciant, in tranquillum (*sc. mare*) se ultro praecipitant I 252, 13.
- transcendere ex bono ad malum I 129, 16. legem I 158, 11. mandatum I 158, 4. 694, 17. annum centesimum I 160, 6. metam I 160, 24. in transcurso I 595, 1.
- transferre: translatis signis (*militaribus*) II M 204, 10. duos prophetas uiuos esse translatos in ultima <tempora> II M 175, 15. *item* esse (Neronem) translatum II M 175, 11. *aliquid* de—ad I 224, 5. II 54, 22. uicissim de altero in alterum II 25, 16. multa in hunc modum transferunt poetae I 43, 1. deus uindex oculos ad Maximianum transtulit II M 208, 6. animum I 440, 21. ad profanos ritus I 303, 8. nomina boni et mali uicissim I 462, 18.
- transfixit se Arcesilas eodem mucrone I 187, 9.
- transfluere I 394, 4.
- transformare I 760, 10.
- transfuga *translate* I 133, 3.
- transfugere I 500, 8.
- transfundere II 60, 10.
- transgredi limites suos I 10, 5. 6. modum I 142, 3.
- transgressio (= peccatum) I 270, 11.
- transiecit populum mari I 302, 11.
- transigere rem II M 186, 9. (tempus) I 211, 25. 242, 8. II M 191, 5.
- transacta mors I 233, 22.
- transire *aliquid in disputando* II 71, 26.
- mors translatio est ad immortalitatem I 242, 8.
- transmeare I 752, 15. II 39, 18. 42, 20.
- transmittere II 35, 17. 41, 8.
- transnare I 684, 13. tranasse (*transnatasse SH*) I 40, 6. tranasse (*transnasse B²P*, *transnasse V*, *transnatasse SH*) mare I 40, 1.
- transpicere II 30, 1. 11. 31, 5.
- transuehere I 39, 21. 83, 19.
- transuerberare *aliquem* gladio I 34, 11.
- transuersus II 19, 23. M 223, 19. in transuersum I 244, 5. de transuerso iugulare *aliquem* I 596, 15. ex transuerso II 35, 2.
- tremere I 471, 11. II 74, 22. non praesidium gladios tremunt, quominus—defendant I 442, 15.
- tremor terrae I 523, 19.
- trepidatio mobilis (*ignis*) I 651, 18.
- tres: [tris (*tres codd. quid.*) I 22, 3.]
- tribules I 524, 4.
- tribunal II M 195, 4. 205, 19.
- tribunus II M 186, 19. 226, 25. ordinis primi II M 193, 24.
- omnes tribus terrae I 315, 10. populus ex omnibus tribubus congregatus I 383, 10.
- tributa II M 199, 17.
- triduo moratus est I 332, 12. post tridui somnum I 363, 9.
- triennium I 113, 11.
- trimetris II 156, 11. uersibus II 156, 8.
- triplici modo I 533, 7.
- tripudiare I 87, 7.
- tritior (uia) I 485, 17.

- tritu pedum I 490, 10.
 triumphare I 35, 5. 36, 19. captiuos
 I 719, 19. mortem I 381, 20. ter-
 ram I 571, 3. saeculum I 748, 1.
 II M 190, 1. triumphari (ab *aliquo*)
 I 659, 5. 681, 18. 725, 6. II M
 178, 22.
 triumphator II M 190, 3.
 triumphus dei II M 237, 12.
 triumuiralis I 114, 2.
 truculentius II 98, 20.
 tueri = uidere II 30, 10. — officia
 uitae I 541, 14. imaginem sapientiae
 I 154, 18. sectam nostram II 4,
 11. *sim.* I 453, 15. *aliquem* ab
 aliqua re I 695, 13. contra uim I
 417, 9. se I 108, 21. II 18, 5.
 tum *passim*; *cf.* tunc. tum—tum
 II 100, 4. etiamtum (*uar.* tunc)
 I 46, 22. 65, 19. tum demum I
 139, 21. 378, 17. II 102, 15. M
 183, 25. si—tum I 189, 7. 8. II
 32, 5.
 tumet animo insolenter elato I 473,
 18.
 tumidus I 417, 13. 576, 7.
 tumor (*in corpore*) II 40, 13. 33, 11.
 animi I 250, 18. 474, 11. 580, 2.
 tumor animi II 116, 8.
 tumultuabitur terra I 632, 10.
 tumulus I 60, 22. 100, 3. II Ph
 135, 6.
 tunc *rarius quam* tum, *in libro De*
 mort. persec. frequentius. tunc uero
 II M 196, 5. si—tunc II 77, 2.
 tunc—cum I 38, 20. 212, 1. tunc
 demum I 275, 13 (*codd. quid.* tum).
 II M 234, 15.
 tundere pectora I 82, 3. 689, 12.
 tunica I 350, 14. 718, 7.
 turbare ueritatem II 63, 16.
 turbidus II Ph 136, 24. M 189, 16.
 magis turbida aqua I 545, 13.
 turbo II M 172, 8.
 turbulentus I 64, 12. II 132, 4.
 turgescere II 46, 17.
 turpitude I 32, 17. 84, 3. 198, 15.
 206, 1. 263, 6. 703, 10.
 tus I 75, 12. 76, 10. 468, 9. II 122.
 22. Ph 140, 86. 143, 119. tura I
 110, 8. 460, 15. 734, 16.
 tutari *aliquem* contra bestias I 516,
 16.
 tutela I [4 adn. § 14.] 12, 13. 108,
 20. 594, 19. II M 194, 14. sui I
 414, 8. II 8, 5. *naui* I 39, 20.
 684, 11.
 tutius *adu.* II 20, 19.
 tutus a I 166, 3. 514, 14. II 13, 11.
 se (*aliquem*) tutum facere ab in-
 iuriis I 736, 12. II M 199, 19. tu-
 tissimus portus I 4, 1.
 tympana I 690, 5.
 tyrannicus I 442, 14. 747, 19. II M
 190, 7.
 tyrannidem I 417, 19. 644, 4.
 tyrannus: quae nullus umquam non
 modo rex, sed ne tyrannus quidem
 fecit I 249, 9. principes ac tyranni
 I 646, 4. tyrannus *Hipparchus* I
 72, 13. *Dionysius* I 110, 13. 456,
 3. 8. et Phalaris et tyranni omnes
 I 112, 8. — I 747, 2. 758, 3. (ue-
 teres) tyranni (= principes Ro-
 mani) I 436, 14. II M 172, 4. 179,
 22. tyrannus (*de persecutoribus*
 ecclesiae) II M 175, 3. 8. 176, 5.
 177, 12. 209, 11. 233, 21.
 Vacare *c. abl.* I 228, 3. II 109, 9.
 c. dat. I 405, 6. 605, 2. sabbatis
 I 343, 6. *impersonale c. infin.* I
 77, 1. 231, 13.
 uacatio I 87, 13. 113, 17.
 uacuefacere (= tollere) circumcisio-
 nem I 343, 7.

- uadere II M 202, 23. — uado per ea quae — praetendis I 374, 19.
uadum I 126, 14.
qui uagantur incerti I 94, 9.
uagitus pueri I 690, 4.
uagus I 2, 20. spiritus I 168, 4. stellae I 117, 14.
ualde I 133, 7. 268, 5. *al.*
ualere: ualitura sit I 384, 8. ueritatem (esse) ualituram II 64, 6. ualeat, inquit, id est abeat ac recedat II 79, 10. ad I 557, 11 (potentissime). II 26, 14 (mire). 61, 3. *al.* nihil aliud nisi ad I 334, 2. in contrarium I 116, 11. (= posse) *c. infin. act.* I 10, 4. 153, 20. 272, 6. 459, 15. 634, 8. 678, 9. II 96, 19. *c. infin. pass.* I 126, 18. 139, 19. [ualetudo et sanitas I 130 adn. § 4.]
ualidus II 37, 2.
uallauit (deus) terram montibus I 669, 14. uallata frons II 27, 3.
uallum igneum I 694, 21.
uanescere I 177, 21. 297, 13. 620, 4 (euan- *H.*).
uaniloquentia II 130, 12.
uanitates I 88, 1. 304, 20. 388, 17.
uanus: omissis uanis (*neutr.*) I 114, 8. uanissimum dictum I 243, 1. somnium I 592, 12.
uapor II 88, 9. 16.
uariare *transit.* I 511, 3. 693, 22 (dierum ac noctium alterna). II 45, 13. *intrans.* I 664, 16. II 156, 14.
uarius *cf.* diuersus.
uas (uadis): uadem mortis se tyranno pro altero dedit I 456, 3.
uas (uasis): uasa I 109, 13. 751, 25. II 29, 3. Samia I 70, 17. uas hominis (= corpus) II 19, 1. uas est enim (*sc.* corpus) quodammodo fictile II 5, 20.
uasculum II 29, 2. uasculum (= corpus) quo continetur (homo) I 104, 25. *sim.* I 157, 10. 619, 5. corporis II 19, 10.
uastare: grex (dei) a lupis uastatus II 237, 5.
uastae columnae I 141, 11.
uates I 387, 10. 11. 12. 458, 18. 630, 22. 640, 11. 657, 7. 678, 13. 679, 23. 707, 4. 713, 2. 756, 8. (dei *ueri*) I 461, 11. uates nostri (= prophetae) II 59, 4. uates feminae I 20, 14.
uaticinari I 21, 12. 22, 15. 658, 13. II 127, 1.
uaticinium I 12, 3. 148, 1. 286, 14. 395, 24. 409, 18.
uber (*subst.*) I 85, 13. II 11, 9.
uber (*adiect.*) I 149, 21. 260, 20. 485, 14. II 8, 8. *c. abl.* II Ph 137, 26.
uberius (*aduerb.*) I 316, 4. 396, 21.
ubertas I 351, 7. 537, 17. 598, 20. II 99, 19. 100, 6.
ubi: digna res est ubi omnes uires exseras I 104, 2.
ubicumque II M 181, 14. *cf. futur. II.*
ubique I 8, 10. 151, 9. 367, 14. 411, 12. 511, 3. 632, 10. II 53, 12. 13.
uersus II 21, 10.
-ue I 70, 15. 91, 19. 100, 21. 186, 17. 474, 3. 479, 8. 487, 20. 498, 23. 604, 10. 605, 26. 611, 11. 617, 23. II 16, 4. 93, 9. M 200, 3.
uecors I 758, 17.
uectigalia I 503, 1.
nectis I 140, 7.
uegetare II 42, 1. 58, 9.
uehere: uehi asello I 83, 10. lectica II M 191, 5.
uehiculum II M 178, 18. sedendi (*an sedenti?*) praebent animantes I 348, 10.

- uel *passim*; uel—uel etiam I 407, 23. *quater positum* II 24, 22. *quies* I 11, 1. uel potius I 77, 13. II 30, 18. *al.* — uel ex eo (hoc) ipso I 76, 16. 417, 21. 438, 21. — *apud superlat. saepe*; uel maxime I 133, 11. 148, 18. 170, 2. 250, 13. 321, 6. II 17, 11. 18, 14. 156, 5. *al.*
 uelamen II Ph 144, 129. *translate* I 110, 10.
 uelamentum *translate* I 73, 13. 277. 12. 404, 6.
 uelare *aliquid aliqua re, translate* I 41, 20. 42, 13. 534, 5. II 47, 9. *puendum facinum intra conscientiae secreta* I 347, 16.
 uelle: parum est uelle I 543, 8. quidquid uelit *cf.* quisquis. — deus noster, qui est omnium uelint nolint I 469, 16. quid sibi uult (uolunt *al.*) — ? I 41, 2. 67, 5. 99, 16. 193, 8. 591, 11. II M 207, 1. nec male alteri uolet I 743, 16. uoluit in nostra esse potestate an utamur II 61, 14. uellem adiecisset I 31, 22. *cum infinit. passim; cum accus. alterius subiecti et infinit. saepe, uelut* I 10, 10. 74, 11. 124, 11. 142, 5. 17. 168, 21. *c. infinit. perf. pass.* I 141, 1. *c. accus. pronominis reflexiui et infinit. pass.* I 6, 2 (uelint se liberari). 26, 16. 68, 2. 494, 8. II M 183, 22. 209, 17. *item c. infinit. uideri et praedicatio* I 164, 5 (custodes se uideri uolunt). 436, 17. 470, 1. 527, 3. II M 183, 22. 187, 22. *item c. infinit. esse et praedicatio* I 137, 21 (qualem se esse uoluit). *nominat. c. inf.* I 35, 9 (uir esse uoluit). 69, 17. 267, 20. 272, 19. II 132, 2. — uelle = existimare, statuere
c. acc. c. inf. I 8, 1. 140, 6. *al.* — uolens I 727, 8. *c. inf.* I 307, 9. 322, 9. 347, 19. II M 186, 2. 235, 16.
 uellus I 341, 13. uellera (*sc. nubium*) II Ph 136, 23.
 uelum templi I 360, 14.
 uelut (ueluti) *saepe. ap. duplic. accus. cf. agnoscere arguere facere formare habere.*
 uena II 24, 18. 30, 20. genitalis II 43, 15. uena in maribus quae seminum continet II 43, 7. uenae seminales II 43, 10. laeus qui non habent uenam I 394, 16. uena fontis I 623, 3. pietas et aequitas quasi uenae sunt eius (*sc. iustitiae*) I 446, 1.
 res uenales II M 180, 21.
 uenationes I 561, 14.
 uendere extinguendas publice animas suas (*gladiatorio ludo*) I 427, 17. sententias (*iudicum*) I 404, 9. aquam non uendimus (*proverb.*) I 260, 19.
 uenditare sententias (*de iudicibus dictum*) I 736, 18.
 uenditor I 259, 14.
 ueneficiis caelum petere I 427, 19.
 ueneficus I 398, 11. 467, 11. 483, 14.
 uenenarius I 467, 14.
 uenenatus II 103, 8. serpentes I 416, 6. orationes I 218, 9. arguta et uenenata I 451, 21.
 uenenum II 32, 8. uenena I 76, 5. 196, 18. 427, 3. *cf. temperare.*
 uenerabilis I 338, 1. II 71, 14. 130, 16.
 uenerari I 71, 1. 78, 5. 98, 21. 104, 13. 172, 21. 283, 19. *al.*
 ueneratio I 71, 8. 170, 15.
 ueneriarum rerum libidines II 49, 9.
 uenia: cum uenia peccare I 373, 17.

- ueniam dare peccatis II 119, 9. habere I 106, 4.
- uenire: si comminus uenerint I 145, 8. uenit *aliquid* a I 96, 15. 125, 14. 181, 13. 261, 14. 371, 18. 499, 5. in regnum I 304, 6. in insolentiam I 91, 17. in obliuionem I 96, 10. in ignorationem sui I 276, 6. *cf.* crimen manus praeda sors. ex causa I 77, 4. ex quocumque ordine aut gradu II M 187, 7. *cf.* sub. ueniet ira dei super gentes I 665, 14. *c. dat.* I 271, 12. 478, 3. *c. supino* I 329, 6. II M 184, 23.
- uentura quaerere II M 184, 8.
- uenter: seruire uentri I 348, 8. 15. uentri et Veneri I 193, 4. uentri et gulae I 564, 4. uentri et pabulo I 348, 8. II 27, 18. uentri ac uoluptatibus I 348, 15. uentri ac uoluptati se tradere II 78, 1.
- uentus = halitus oris, spiritus II 51, 2.
- uerax I 671, 19.
- uerbae I 577, 1.
- uerber: repetito uerbere II Ph 138, 33. uerbis potius quam uerberibus I 463, 20.
- uerberare frontem I 425, 23 (*cf.* frons). aer spiritu uerberatus II 50, 11. flagellis I 350, 9. caelestibus plagis I 631, 19. frigore atque imbribus II M 191, 4. uerbis uerberati I 165, 16. uerbis—uerberant I 425, 22.
- uerber: grammatici ac philosophi uocem definiunt aerem spiritu uerberatum, unde uerba sint nuncupata II 50, 10. uerbum dei I 738, 5. uerbo fugabat daemouas I 384, 17. enarrare II 6, 5. hortari II M 233, 17. haec uerbo ac iussione faciebat I 331, 1. sub uerbo eius I 334, 13.
- 689, 6. ne uerbo quidem I 97, 15. 469, 19. si uel imprudenti alicui exciderit bonum uerbum I 84, 14. ne uerbum malum procedat ex ore hominis qui colit uerbum bonum I 548, 13. — *cf.* uerber uerberare *et Indic. nomin.* Christus.
- uerborum explicationes et etymologiae* *cf.* adultera aegritudo aequabilitas aequitas anima animus annus (*cf.* orbis) asystatum auris capilli caput chaos corona daemon diabolus diuinitas facies familia fidelis fortitudo frons frugalitas gingiua homo humanitas infans inpatiens iumenta inuare laetitia liberalis lingua lupa lupanar luxuriosus (*cf.* nepos) mulier munera (*cf. Add. ad II 332*) muti nares natura nepos occidens oculus oriens palpebrae pascha paterfamilias pes-philosophia philosophus plantae pollex prodigus religio religiosus rienes sapientia I 458, 1. simulacrum sol superstitiosus (superstitio) tolles ualere (ualeat) uerbum uertibula uir uirtus uox. *cf. etiam 'uulgaris sermo'. in Indice nomin. et rer. cf. ἄγγελος* angelus Christus Cithaeron Κρόνος Cunina Cynici Erichthonius Galli genius honestas Hydaspes Iudaei Iuno Iuppiter Latium Olympus Partheniae Sabbata Saturnus Sibylla Stercutus Tellus Ζεύς. *cf. etiam Indicem Graecum.*
- uerecundia I 180, 13.
- uerecundior I 408, 8.
- uereri ne—non I 399, 9. II 85, 14. uerenda sacerdos II Ph 138, 57.
- uergere in terram I 102, 11. in humum I 600, 9. annis in senectutem uergentibus I 670, 12. uergentibus spatiis II Ph 139, 61.
- ueridicus I 179, 19. in hac re I 583, 1.

- ueritas *cf. Indic. rer., et Indic. uerbor. litterae.*
- uermiculi I 607, 23. II M 211, 19.
- uermis II Ph 142, 102. M 211, 10. 13.
- uernus II Ph 135, 4.
- uero *passim; in apodosi* I 41, 3. 98, 7. 109, 4. 113, 24. 394, 8. 426, 9. 490, 6. 496, 18. 501, 15. 528, 5. 533, 14. 537, 2. 610, 2. 616, 3. II 12, 2. *in initio responsi* I 193, 20. — *ego uero* I 180, 24. II 116, 6. *item in responso* II 64, 1. *sim. nos uero* I 116, 2. *est uero quod c. con.* I 124, 13. *cf. at iam immo sin.*
- uersare: uersat se cogitatio in omnia I 207, 1. *cf. cardo.*
- uersicolore uelamine I 58, 9. uersicolores figurae I 43, 2.
- uersiculus I 58, 9.
- uersum *cf. undique.*
- uersura I 134, 17.
- uersus decem (*libr. Cicer. De nat. deor.*) I 132, 23.
- uersus *aduerb*: ad terram uersus II 38, 7. aut dextro aut sinistro uersus I 187, 25. *cf. deorsum sursum ubique.*
- uersutia I 171, 18.
- uersutus I 189, 12. II 73, 7.
- uertere *aliquem* in fugam II M 174, 2. *se in* I 684, 4. *uerti in* I 554, 5. 684, 4. 718, 13. II M 180, 8. *cf. cardo.*
- uertex II Ph 145, 140. (*arboris*) II Ph 137, 40. 139, 69. Aetnae I 83, 3.
- uertibula: summas eorum (*membro- rum*) partes nodis crassioribus conglobauit (*deus*), ut—uerti tutius possent, unde sunt uertibula nominata II 20, 17.
- uerum *saepe*; uerum tamen I 301, 10. 501, 19. *cf. non (solum—uerum etiam).*
- uerus ac uiuus I 96, 12. 149, 13.
- uerum esto, — feceris I 410, 17.
- exempla ex uero petita I 453, 8. *aliquid est in uero* I 41, 16. 63, 24. *cf. similiis.*
- uesanus II Ph 136, 17. M 179, 14.
- uesci I 243, 20. 368, 4. 412, 15. 483, 12 (*sanguine*).
- uesica II 42, 12. 18. 43. 1.
- uespera I 334, 5.
- uespertinus I 759, 16.
- non uestigabiles (*RV*, non inuestigabiles *BS*, inuestigabiles *H*) res I 263, 16.
- uestigium: e uestigio subsequi I 586, 16. alienis uestigiis insistere II 85, 4. uestigia = pedes I 254, 18. 20. nec a uestigiis suis eruat quod adoret I 174, 21. (*dei*) nomen uestigiis suis subicere I 477, 21.
- uestimenta I 350, 13.
- uestiri ratione II 8, 15.
- uestis I 328, 1. 350, 10. 417, 14. 483, 7. 689, 22. *al. feminea* I 681, 19. *naturalis* II 8, 21. 28, 9. *carnis* I 381, 11. *immortalitatis* I 760, 11. *priuata* II M 195. 8. *purpurea* II M 203, 2. *regia* II M 206, 10. *seruilis* II M 227, 28. uestis = purpura II M 228, 8. uestes I 73. 16. 109, 9. 122, 16. 481, 2. 565. 1. 578, 5. 692, 5. 734, 17. II 17, 6. Ph 144, 128. illum uestibus suis (*sc. Omphalae*) indutum I 32, 16. adhuc in atris uestibus erat mulier II M 219, 8.
- uestitus I 147, 3.
- uetare: occidere deus uetat I 558, 11. ceterarum (*Sibyllarum*) libelli quominus in usu sint omnibus, non uetantur II 125, 10.
- ueteranus rex II M 195, 13. ueterani *oppos.* tirones I 186, 1. quidam

- maximi oratores professionis suae
quasi ueterani I 3, 20.
- uetustas I 122, 23.
- uetustus II M 175, 2.
- uexabilis I 598, 9.
- uexare ecclesiam II M 178, 2. —
currus per confragosa uexabitur I
543, 18.
- uexatio = persecutio I 477, 24. II
M 175, 7.
- uexator I 166, 12. [II 61 adn. § 1.]
- uexatrix I 269, 12.
- uia publica et celebris I 506, 11. iu-
stitiae I 381, 9. 670, 1. lucis I
394, 11. mortis I 379, 1. perditio-
nis I 489, 10. 506, 4. 670, 10. sa-
lutis I 311, 10. ueritatis I 129, 3.
211, 11. 493, 17. uitae I 749, 8.
- uias excusationum amputare I 372,
19. *cf.* condere deuius imprimere.
- uiator I 547, 19. II 77, 19.
- uibrare: uibrata lingua II 35, 13. —
intrans. uibrat sensus ut flamma
II 58, 11.
- uicani (*coni.*, uicar- *cod.*) II M
185, 6.
- uicarius II M 180, 12. [232, 5.] ex
uicario praeses II M 189, 18.
- uicennalia II M 190, 23. 191, 8. 196,
6. 208, 9. 11. 214, 9. 218, 16.
- uicis: uicem reddere I 525, 6. *alicui*
II 108, 18. retribuere I 550, 21.
alia quaedam in eorum locum ui-
cemque supponunt I 538, 9. per
uicem I 629, 11. — deorum uice
I 391, 12. uice pecudum I 430, 16.
— uices diei ac noctis I 118, 1.
alterna per uices successione I 144,
1. uicibus I 249, 2. II 101, 1. ui-
cibus amissi et recepti luminis II
100, 10. *cf.* inuicem.
- uicissim I 370, 20. 462, 18. 477, 6.
604, 10. 614, 16. 750, 10. II 25, 16.
- uicissitudo II 39, 9. uicissitudines I
118, 2. 693, 17. II 100, 5.
- uictima: deus non desiderat uicti-
mam neque muti animalis neque
mortis ac sanguinis, sed hominis
et uitae I 576, 18. humanae uicti-
mae I 430, 4.
- uictitare [I 160, 2.] praeda et san-
guine I 704, 10.
- uictor: rex iustus et uictor I 759, 8.
- uictoriae Gothorum (*gen. obiect.*) II
M 187, 11.
- uictrix malorum I 601, 7. corona II
M 190, 17. purae ac uictrices ani-
mae I 211, 3.
- uictus = uita I 246, 19. — terram
colimus ad uictum I 119, 2. ut
(artes) sint nobis uictui I 703, 19.
- uictum precibus exposcere I 97, 9.
mendicare, honesto labore conqui-
rere I 158, 15. 710, 10.
- uicus: [uico Marmesso (*natam Sibyl-
lam*)] I 22, 12.
- uidelicet I 12, 1. 88, 9. 114, 5. 171,
7. *al.*
- uidere: uideamus an I 153, 11. 700,
14. 701, 22. 702, 1. 707, 24. uide-
bimus an I 536, 3. tu uideris II M
194, 15. uiderimus (uideris) an I
36, 5. II 51, 2. cum uideret uiuus
II M 222, 1. quod *c. coni.* (*pro*
acc. c. inf.) I 753, 11.
- uidua I 528, 14. 22. 746, 8.
- uietus II Ph 141, 90.
- uigere I 460, 3. II 55, 9. aliquid ui-
gens I 611, 25. uigens robur II
37, 4.
- uigilante sensu II 58, 9.
- uigor II 54, 15. corporis II 20, 16.
mentis I 449, 1.
- uilicus II 115, 18.
- uilis: ut ei mundus ipse sit uilis II
110, 5.

- uilitas uulgati corporis (*cf. Curt. V*
1, 38) I 72, 10.
uimen II Ph 140, 85.
uincere sententia II M 186, 24.
uincire: uincta lingua II 41, 2.
uinculum caritatis II 11, 20. uinclā
(uincola *BP*) legis I 475, 19. di-
uini opificii I 711, 1.
uindemia II M 209, 5.
uindex I 111, 7 (*sui*). II M 208, 6.
uindices deorum I 726, 14.
uindicare II M 214, 13. 223, 3. 224,
19. sibi sua II M 205, 12. sibi *ali-*
quid I 79, 9. 169, 2. 182, 8. 185,
18. 388, 4. 414, 16. 677, 19. in
coniugium illam sibi I 35, 12. —
id ab ancipiti II 59, 12. religio
exereret se ac uindicaret I 106,
24. — uindicare in (sacrilegos) I
111, 19. 169, 15. poenis II M 173,
7. — uindicauit Hercules de Appio
I 169, 15. — iniuriam (*sim.*) I 109,
1. 111, 6. 15. 127, 1. 468, 20. 548,
19. 726, 13. II 111, 9. M 218, 10.
222, 19. quod (homicidium) legibus
publicis uindicatur I 744, 10. cur
(dii) sacrilegia in Dionysio non
uindicauerint I 111, 22.
uindicta I 238, 6. II 114, 4.
uinea I 161, 1. 4.
uinetum II 99, 16.
uinolentia II 120, 7.
uinum: uina profundere deo I 481,
15.
uiolare deum I 26, 25. *sim.* I 114,
3. sacra I 84, 13. (*mulierem*) I 39,
13. II M 182, 9. 204, 20. cubilia
hospitum II M 218, 10.
uiolenter I 193, 10. 433, 11. 502, 19.
II M 188, 20. 209, 12. uiolentis-
sime I 471, 17.
uiolentus II 5, 7. Ph 136, 20. M
172, 8.
uipera I 595, 18. II 102, 1.
uir nuncupatus est quod maior in eo
uis est quam in femina II 46, 13.
uir esse uoluit I 35, 9.
uirago I 31, 14.
uirere II Ph 136, 10. ubertas uiren-
tium (*neutr.*) I 598, 20.
uirgae ictu I 303, 1. uirgae myrteae
I 89, 23.
uirginalis I 67, 9. 309, 18. 316, 18.
684, 7.
uirgo: filia uirgo I 112, 16. sancta
(*Maria*) I 309, 16.
uirgulta II 11, 14.
uiridare II Ph 145, 135.
uiriditas I 592, 18.
uirilis: robur II 46, 6. membrum I
84, 8. *item* uirilia I 65, 5. 81, 13.
427, 15. — uirilia meditari I 683,
14. [uirilem gerit animam II 62
adn. § 5.] pro uirili parte I 531,
19. portione I 124, 21.
uirilitas II 27, 8. 45, 24.
uiriliter II 158, 1.
uirtus nomen accepit a nomine uiri
II 46, 14. uirtus quotiens ad cor-
pus refertur, discernendi gratia for-
titudine nominatur I 207, 7. uirtu-
tem—non illam—quae posita est
in bonis animi, sed hanc corpora-
lem, quae dicitur fortitudo I 67,
19. — = fortitudo corporis: I 392,
18 (manus, in qua est uirtus). 31.
5. 67, 14. 369, 14. 392, 15. — =
uis, uires, potestas: potestas uel
uirtus absoluta I 8, 6. 15 (*cf.*
uirium 12). dei I 7, 19. 28, 6. 29,
7. 133, 18. 22. 144, 12. 21. 200,
12. 286, 11. 292, 1. 317, 3. 631,
11. II 104, 26. M 174, 16. maie-
statis dei uel *sim.* I 44, 11. 302,
10. 471, 13. 597, 3. II 31, 10. di-
uina I 320, 20. caelestis I 172, 9.

Christi I 132, 2. 286, 11. 291, 9. 716, 15. descendet Christus in uirtute magna I 759, 22. angeli (angelorum) I 301, 11. 759, 1. magica I 320, 20. athletica—regia I 68, 10. 11. *plur.* deorum uirtutes ac potestates I 8, 19 (*cf.* 6. 12. 15). — = facultas: I 39, 4. 377, 23. 378, 12. 379, 14. sentiendi atque eloquendi II 8, 12. consummandi I 596, 21. — uirtutes = miracula I 330, 2 (maximas uirtutes operari). 9. 321, 4. 332, 9. 638, 13. — animi et ingenii II 78, 5. bonae II 158, 1. 4. *cf. Indic. rer.*

virus I 759, 20. malitiae I 695, 9. II M 234, 10.

uis: ui et hominibus armatis tyrannidem occupare I 417, 19. quae animalia magnarum sunt uirium I 147, 4. uires herbarum I 186, 13. uires eloquentiae I 104, 2. 112, 11. uim uigoremque I 481, 5. = multitudo: infinita I 599, 12.

uisus plenum II 39, 5. genus uisceris molle atque rarum II 39, 3. homo constat ex ossibus et neruis et uisceribus et sanguine II 15, 11. uiscera I 165, 5. II 24, 16. 17. compages uiscerum I 627, 13. ne possent in uisceribus hostiarum futura depingere I 385, 8. intra uiscera genetricis II 56, 20. concepta uisceribus sitis I 5, 19. uiscera interna II 20, 3. 38, 16. intima II M 197, 20. exuta uisceribus pellis II M 179, 5. mens terrenis uisceribus inclusa I 372, 1. solidis uisceribus infusa II 54, 4. in intimis uisceribus omnes stimulos (*libidinis*) conturbat (*diabolus*) I 565, 17. ut fragilitas uiscerum doloribus cedat I 728, 22. dolorem

uiscerum superare I 747, 16. inpressas uisceribus notas (*tortentorum*) I 441, 2. uiscerum cruciamenta I 476, 20. qui uiscera sua (= infantes suos) in praedam canibus obiciunt I 559, 6. interiora terrae uiscera effodiuntur I 589, 11. uisere I 746, 10.

uisibilis I 618, 6. 24. 679, 21. 693, 26. 713, 6. II 89, 7.

uisio tua (= uisus) I 200, 7. uisiones uerae (per diem), falsae (per noctem) II 58, 21. uisiones *prophetarum* I 660, 16. uisionum imagines II 58, 5.

uisum: uisorum (*in somniis*) uarietas II 110, 12.

uisus I 621, 2. II 31, 8. seu suspicione seu uisu II M 184, 14. oculorum I 582, 20. II 31, 24. amborum luminum II 31, 18. sub uisum (oculorum) uenire I 582, 20. 618, 9. uisui subiacere I 618, 11. 750, 7. — *plur.* uisus = oculi: (daemones) uisus hominum praestigiis obcaecantibus fallunt I 164, 11. — = sensus uidendi: uisus in duas acies diuisa est II 34, 14. uisus = res quae spectatur II Ph 146, 151.

uita: haec uita I 209, 21. 210, 5. 212, 4. 447, 15. 535, 16. 537, 17. II 10, 6. 63, 3. *al.* haec praesens uita I 454, 20. 458, 19. 613, 21. *cf.* aeternus corporalis deuius perpetuus saecularis sempiternus temporalis. uiuent homines tranquillissimam et copiosissimam uitam I 663, 5. agrestem uitam uixerunt I 55, 14. uitam pecudum sub humana specie uiuet II 80, 3. si uita cum uirtute uiuatur (*opp.* cum scelerare) I 242, 5. — *cf.* potestas.

- uitalis I 155, 13. 156, 12. 14. 512, 14. 735, 13. II 24, 20. 38, 22. 39, 7. 97, 16. 103, 5. Ph 141, 90. uitalis uir I 534, 1. uenientem uitalibus suis ictum I 271, 12.
 uitare I 165, 6. 515, 21. 622, 2. 635, 23. 697, 23. aqua in amaritudinem uitabitur I 757, 12.
 uitiosum est *c. inf.* I 540, 10.
 uitium: uitia = errores I 132, 23.
 uitreus II 56, 13. 88, 5.
 uitro perlucente II 30, 12.
 uitalis I 660, 11. 759, 19.
 uiuere ex sanguine I 759, 21. ex terra II 99, 21. ex deo id est iustitiam sequi I 600, 21. uiuet ac semper uigebit I 460, 3. sicut ardere ac uiuere non potest ignis I 157, 20. quotiens fabre facta signa laudamus, uiuere illa et spirare dicimus I 693, 2. uiuentia dei simulacra I 534, 9. cuncta uiuentia I 203, 17. cetera uiuentia II 87, 1. *item* uiuentium I 30, 9. 411, 2. 597, 14. 598, 18. 613, 24. II 25, 15. 72, 14. 91, 5. omnium I 381, 3. 536, 7. ceterorum I 676, 14. uiuentibus I 118, 12. 203, 2. 567, 9. — *cf.* uita.
 uiuificare I 343, 2. 630, 15. II 75, 13.
 uiuus fons II Ph 137, 25. gurgis II Ph 137, 38. sanguis II 34, 19. uiuus praesensque I 337, 20. 345, 8. uerus ac uiuus deus I 96, 12. uiui ac mortui I 626, 8. *cf.* ardere comburere cremare uidere.
 uix I 65, 2. 153, 17. II 36, 21. *al.*
 ulcus I 68, 1. 681, 22. II M 210, 8.
 ullus = quisquam: ulli I 576, 11 (*cf. ibid.* quemquam). ab ullo I 22, 21. 26, 5. 133, 5. II 74, 15.
 ulna II Ph 135, 8.
 ulterior II M 179, 19. ulterius *ad-iect.* ? I 28, 10.
 ulterius *aduerb.* I 91, 5. 442, 19. 485, 17. 499, 13. 532, 19. 646, 10. 655, 6. 660, 3. 753, 24. II 58, 19. 86, 10. M 190, 16.
 ultimus: fames I 704, 10. necessitas I 522, 1. 670, 17. opus (= ultima pars operis) I 234, 15. senectus II 16, 5. ad ultimum I 44, 15. 328, 3. 410, 19. 493, 5. 631, 22. II 30, 21. usque ad ultimum I 620, 17. 671, 6. ultimo II M 234, 6. in ultimo I 631, 22.
 ultio: insurgere ad ultionem sceleratorum II 109, 1. in ultionem I 83, 12. sanctae crucis I 359, 10.
 ultor I 114, 3. M 179, 3.
 ultra *aduerb.* quam II 45, 24.
 ultra *c. acc.* I 46, 4. 107, 10. 258, 4. 263, 24. 402, 18. 422, 13. 542, 15.
 ultra I 100, 25. 102, 19. 103, 17. 111, 2. 252, 13. 360, 13. 423, 3. 488, 2. 545, 25. 575, 15. 728, 7. II 13, 3. M 201, 17.
 ululatus I 165, 22.
 umbilicus II 38, 14.
 umbra uirtutis I 262, 21. *plur.* I 76, 1. qui in dimicando non hostem uerum, sed umbram petit I 271, 11.
 umbraticus praeceptor I 527, 10.
 umefacere II 88, 13.
 umidus: quae (fruges) sunt in umidis (*oppos.* herbidae; *Buenemann explicat* e. g. poma, uuae) II 100, 8. elementum II 106, 10.
 umor I 142, 17. 144, 20. 22. 153, 20. *al.* aquae II Ph 136, 24. fellis II 122, 2. potus II 41, 17. sanguinis II 55, 22. obscenus II 43, 8. 49, 1. umores hiberni II 100, 6.
 unanimes I 393, 2.
 unctio I 318, 10. sacri unguenti I 294, 6.

unde I 531, 23 ss. II 9, 9. 32, 20. *al.*
[undique uersum II M 213, 20.]
unguen II Ph 143, 119.
unguentum I 110, 7. sacrum I 294, 3. 6.
ungere I 87, 8. 294, 8.
ungues adunci II 8, 4.
ungulae II 8, 18. *tortoris* II M 190, 8.
unice diligere I 392, 19.
unicus I 97, 10. 114, 12. 173, 21.
221, 4. 419, 14. 446, 24. II 64, 3.
70, 7. 115, 20. Ph 137, 31. 32.
unicus = unicus filius I 82, 10.
uniformis I 511, 4. 701, 5.
unitas I 11, 19. 392, 4. 395, 8. II
35, 1. in unitatem natura uniuersa
consentit II 95, 14.
uniuersitas (= mundus) I 300, 8.
[668 adn. § 16.]
uniuersus, uniuersi *saepe*. uniuersum
I 117, 6. 168, 18. II 52, 12.
unus alter I 43, 7. tertius I 173, 4.
12. 174, 2. ex I 16, 6. 126, 10.
161, 6. 642, 6. 694, 15. *c. gen.* I
334, 17. (II 71, 6.) = idem: II 57,
11 (*cf.* 8). = alter *uel* alteruter:
II 45, 5. non unus = plurēs I
516, 4. unus aliquis istorum II
71, 6. unum aliquid II 71, 6. multis
unius alterius ignorantiam culpan-
tibus I 184, 18. unus et idem II
50, 5. unus idemque I 520, 4. II
60, 14. 85, 9. una et pari mente
I 439, 17. unis ac paribus animis
I 440, 3. unum perpetuumque os
II 19, 21. — id adpetent singuli
quo unum quemque impetus attra-
xerit II 103, 3. unus quisque I 10,
13. 17. 75, 14. 370, 7. 567, 20.
585, 15. 586, 20. II 10, 15. 95, 8.
130, 7. *al. cum substantiuo* I 20,
2. 104, 20. 168, 12. 184, 12. 192,
21. 510, 9. II 12, 16. 24, 21. 25,
15. 87, 9. *c. genet.* I 486, 17. —

unum ac (et) simplex II 34, 3. 6.
unius singularis appellatio I 593,
16. unus est (deus), solus I 393,
20. una sola I 38, 17. unus et so-
lus I 98, 5. unum solumque I 168,
12. unus ac solus I 283, 21. deus
I 71, 12. II 60, 5. deus debellabit
eas (gentes) usque ad unum I 665,
14. in unum (consentire colligere
miscere *sim.*) I 46, 11. 286, 12.
606, 22. 609, 3. 752, 21. II 31, 17.
32, 7. 54, 14.
uocabulum I 20, 1. 46, 25. 47, 7.
224, 10. 270, 18. 276, 5. 293, 7.
396, 7. 461, 3. 539, 4. 679, 16.
713, 20. 729, 20. II 32, 21.
uocalis spiritus I 297, 6. II 41, 3.
51, 1.
uocitare I 73, 9. 311, 2. 686, 2.
uolantum genus II Ph 146, 155.
uolatilia I 753, 7.
uolatus II Ph 139, 65.
uolitare I 232, 5. II 86, 4. 87, 6.
uolubilis I 144, 1.
uolubilitas I 255, 20.
uolucer = auis: uolucrum II Ph 146,
152. 161. in uolucris I 624, 9. *item*
uolucres I 32, 3. 192, 17. 530, 6.
624, 8. 636, 8. II 12, 5. 42, 13.
101, 10. Ph 145, 147.
uolumen (*libri*) I 5, 7. 434, 21. 496,
3. II 125, 9. uolumina (*intestino-*
rum) II 42, 8.
uoluntarius I 116, 18. 22. 117, 3. 4.
136, 7. 465, 20. 536, 7. 568, 22.
693, 18. 728, 3. mors I 233, 18.
711, 5. 744, 13. nex I 210, 11.
710, 21.
uoluntas: uoluntates liberae I 116,
16. [tanta uoluntas = obstinatio
(*Euseb.* *πλεονεξία*) II M 212, 17.]
uoluntate = sua sponte: I 441,
21. 443, 1.

uoluptarius homo I 262, 4.
 uoluptas: uoluptati esse *alicui* I 578,
 7. habere *aliquid* I 122, 11. 557,
 20.
 uolutare consilia in pectore suo I
 635, 15. uolutari I 69, 12. humi I
 102, 13. 174, 4.
 uolutatio corporis II M 222, 5.
 uorago I 608, 12. *translate*: qua ex
 uoragine se liberet I 670, 18. ex-
 plicet se ex hac uoragine I 139,
 16.
 uorare I 635, 9.
 uorax I 478, 4.
 uotum: uoti conpos I 501, 14. cele-
 brare uotum (= uicennalia) II M
 209, 14. uota uiginti annorum II
 M 208, 3. eiusmodi uotum Ioui
 uouit II M 226, 9.
 uouere *cf.* uotum.
 uox: grammatici ac philosophi uocem
 esse definiunt aerem spiritu uerber-
 ratum II 50, 10. pari uoce testan-
 tur I 138, 11. pari et consona uoce
 I 11, 23. ut libertatem ac uocem
 non haberent II M 187, 9. uox dei
 I 25, 2. 272, 20. uoces (dei) I 179,
 5. sacrae uoces (= S. Scriptura)
 I 158, 19. uoces diuinae (= S.
 Scriptura) I 529, 18. oracula diui-
 narum uocum I 587, 21. uoces pro-
 phetarum I 755, 11. diuinae uoces
 prophetarum I 707, 4. uox = di-
 ctum I 107, 16. — *cf.* emittere.
 urbanus (praetor) I 89, 2.
 urbs I 56, 14. 63, 5. *al.* delere urbes,
 oppida excindere I 68, 14. urbs =
 Roma I 76, 13. II M 190, 26. 202,
 14. *al.* urbs Roma I 126, 20. II
 M 205, 21.
 urgere I 704, 11. interrogatione I
 215, 9. urgente iam uespera I
 334, 5.

usquam II M 188, 4.
 usque II Ph 138, 52. 145, 150. usque
 adhuc I 197, 4. usque ad I 73, 19.
 76, 7. 111, 5. 161, 5. 208, 6. 285,
 6. 334, 10. 340, 7. 353, 1. 359, 8.
 383, 9. 434, 3. 440, 2. 6. 447, 11.
 522, 1. 586, 1. 671, 6. 691, 10.
 694, 26. II 33, 15. II M 174, 4.
 210, 10. *al.* deus debellabit eas
 (gentes) usque ad unum I 665, 14.
 ad—usque I 138, 14. 476, 18. 694,
 22. 700, 7. II 52, 16. M 200, 21.
 201, 28. usque in I 360, 16. 645,
 13. *cf.* quousque.
 usura I 548, 1. in usuram pecuniam
 dare I 744, 1.
 usurpare I 708, 2.
 usus: usibus I 75, 18. 115, 10. II 7,
 12. usus est *alicui alicuius rei* I
 109, 7. 110, 10. usui esse *alicui*
 I 605, 17. ad *aliquid* I 147, 2.
 usui habere *aliquid* I 534, 10.
 usum habere (= praebere) II 23,
 22. lingua in usu suo non est I
 378, 18. est *aliquid* in usu *alicuius*
 I 70, 5. *alicui* II 125, 11. in usu
 habere *aliquid* I 613, 12. 705, 4.
 ut (uti) *aduerb.* haec aliis delira uisa
 sunt, ut fuerunt I 517, 9. *item* ut
 est I 17, 13. ut erat I 717, 2. II
 M 183, 9. 184, 6. ut uocatur I 30,
 14. ut—sic I 27, 2. 72, 16. 89, 9.
al. ut—sic etiam I 27, 2. 113, 19.
 275, 5. ut non—sic II 70, 21.
 ut (uti) *coniunct.* cum *indic. perf.* II
 10, 2. — *c. coniunct.* ut (= fac,
 si) I 261, 5. ut non—tamen I 552,
 18. — quae tandem aequitas aut
 quae sapientia est ut aliquis—pu-
 niatur II 116, 11. additur extrema
 illa conclusio, ut dii non sint I
 63, 22. ubi ergo sapientia est? ut
 —putes I 187, 14. terreni parentis

- nihil est nisi ut II 60. 16. efficit ut—non I 543, 1. ut ne I 107, 23. 435, 23. [II M 213, 16.] *cf.* facilis idcirco ideo incidere incongruens inconueniens iniquus inmensus insolentia inutilis iubere necessarius necesse pati opus est pulcher sequi tempus tolerare.
- utensilia II M 204, 18.
- uter *subst.* II 39, 4. utrium II M 212, 4.
- uter *pronom.*: utrum malint humanamne sapientiam—an II 112, 10.
- uterlibet I 294, 14. 387, 2.
- uterque: ex utroque permixto (= ex duobus permixtis) I 145, 6. utrique (*poetae et philosophi*) I 487, 12. 13. *plural. de duabus rebus* I 28, 1. 135, 19. 145, 8. 313, 7. 333, 4. 598, 5.
- uterus II 38, 15. 43, 4. 44, 2. 56, 19.
- utilis *c. dat. rei* I 628, 2. *ad aliquid* I 757, 12. utiles usus I 594, 7.
- utiliter et salubriter II 157, 22.
- utinam I 445, 6. 707, 17. utinamque I 275, 15. 371, 4. 501, 13. atque utinam I 445, 5. 462, 5.
- utique *saepissime, uelut* I 6, 3. 7, 9. 8, 4. 37, 15. 23. 38, 19. 47, 2. 56, 18. 76, 25. 90, 15. 98, 12. 100, 13. II M 219, 14. utique non I 98, 16. 187, 12. 264, 6. utique—non I 278, 20. utique—non—, sed I 114, 17. non—utique I 49, 20. non utique —, sed I 50, 19. 165, 19. 365, 13. 366, 8. 378, 6.
- utpote I 405, 12.
- utrolibet II 21, 6.
- utrubique II 5, 11.
- utrum *in interrog. indir.* I 78, 10. 579, 10. utrum—potius II M 186, 23. interim de ira explicemus an sit aliqua in deo, utrum nihil curet omnino nec moueatur II 109, 23. utrum—an I 196, 4. 261, 17. 262, 1. 623, 17. II 80, 21. *al.* — utrum—an potius I 558, 16. 731, 10. utrum—anne I 7, 19. utrum—necne II 82, 20. *cf.* utrumne.
- utrumne *in interrog. recta* I 731, 17. *in interrog. indir.* I 125, 23. 126, 11. 203, 1. 250, 20. 254, 13. 453, 16. 753, 2. II 111, 16. utrumne—aut I 191, 2. utrumne—aut utrumne I 540, 12. utrumne—ac non I 153, 18. utrumne—ac non potius I 117, 16. 18. utrumne—an I [131 *adn.* § 6.] 156, 3. 181, 20. 22. 197, 16. 241, 22. 242, 1. 3. 319, 5. 562, 6. 625, 10. 676, 18. 697, 10. II 37, 8. utrumne—an—an I 402, 17. utrumne—an—, utrum—an—, utrumne—an— I 544, 22. utrumne—an minime I 519, 15. utrumne—an non I 220, 23. utrumne—an potius II 94, 19. utrumne—an—an potius I 425, 9. utrumne—an potius—an uero II 59, 10. utrumne—an uero —an potius II 84, 6. utrumne—necne I 530, 1.
- uua (*palati*) II 40, 4. 12.
- uulgare: uulgati corporis fuisse (*eam*) I 686, 14. propter uulgati corporis uilitatem (*cf. Curt. V 1, 38*) I 72, 10. uulgato (*coni., uulgo codd.*) corpore quaestum facere I 66, 1. uulgata corpora I 567, 1.
- uulgaris I 43, 9. 401, 11. 461, 23.
- uulgaris sermo*: *cf.* comedere maleficus titio. *cf. Indic. nom.* Osiris (Serapis).
- uulgo I 5, 14. 26, 17. 86, 17. 320, 11. 415, 8. II 4, 13. 7, 3. 41, 2. *al.*
- uulgus I 37, 2. 82, 15. 100, 3. 103, 9. 104, 17. 148, 2. *al.* — *cf. uulgaris sermo.*

uulnerant aures eorum praecepta continentiae I 584, 3.	Y littera <i>cf. Indic. rer.</i> .
uulnus: <i>prouerb.</i> ut philosophi mutuis se uulneribus extinguant I 701, 19.	Zabulus II M 189, 23. 190, 15. [I 162, 18 <i>cod. B.</i>]
uultus: auersis uultibus I 161, 8.	zelus II 157, 21.
	zmaragdus (sma- B) II Ph 145, 135.

V. INDEX GRAECVS.

[ἄγγελοι I 131 adn. § 7.] <i>cf. supra p. 310 b.</i>	ἀπὸ τῆς ἔριδος καὶ χθονός Erichthonio nomen inpositum est I 66, 15. .
αἰγίοχος a poetis Iuppiter nominatur I 85, 21.	εὐσέβεια I 166, 8.
ἀλείφεισθαι I 294, 8. ἡλειμμένος, ἀπὸ τοῦ ἀλείφεισθαι I 294, 13.	εὐφημία I 84, 12.
ἄνεμος II 55, 14.	λογικὴ I 212, 21. λογικὴ philosophia I 706, 1.
ἄνθρωπον Graeci appellauerunt, quod sursum spectet I 98, 12.	λόγος I 300, 4. 5. <i>cf. supra p. 310 b.</i>
ἀόργητος II 128, 10.	μεσίτης I 376, 9. <i>cf. supra p. 310 b.</i>
αὐδὴν Graeci uocem uocant ab auditu II 29, 6.	μετάνοια I 572, 11. <i>cf. supra p. 310 b.</i>
βούρυγον aram (Hercules) nominauit I 85, 4.	ὄνοι stellae I 83, 18.
δαήμονες = daemones I 163, 13.	ἀπὸ τοῦ πάσχειν nominatur pascha I 384, 4.
διάβολος I 130, 4. <i>cf. supra p. 310 b.</i>	φῶτες a poetis propter mentis lumen nuncupamur I 482, 18.
	χρίσθαι I 294, 7. <i>cf. supra p. 310 b.</i>

